هذا كتاب الخزائن من مؤلفات العالم الفاضل الكامل المحقق المدقق النراقي رحمه الله

بسم الله الرحمن الرحيم

يا مالك الملك والملكوت وصاحب العظمة والجبروت ويا رب اللوح والقلم
ومولج الظلم في الانوار والانوار في الظلم والمنفرد بالالوهية والربوبية والقدم
وخالق الانسان ومعلمه ما لم يعلم فلا بداية الا ما علم ولا هداية الا ما الهم حارت
لطايف الالباب في ساحة قدس جبروتك وتاهت دقايق الافهام في عرصة عز ملكوتك
بئست عن احصاء صفاتك انامل الوصف وخسرت عن حصر كمالاتك لسان الوصف
فاولى الامور الاقرار بالعجز والقصور عن ادراك عظمتك واحرى الاشياء الاعتراف بالتقصير
في اداء خدمتك وطلب الحاجات وقرع باب رحمتك اللهم نور بصائرنا بانوار الحقيقة
وطهر سرائرنا عن كدورات عالم الطبيعة ووفقنا لتلاوة اياتك ومتعنا بلذيذ مناجاتك
وخلصنا عن زخارف دار الغرور وطيرنا الى ذروة عوالم النور وصل على عبدك ورسولك
محمد صلى الله عليه وآله الصلوة تفضل عنها صلوة المصلين وتدفع عنا اهوال يوم الدين
وبعد يقول المحتاج الى عفو ربه الباري احمد بن محمد مهدي النراقي بصره الله بعيوب نفسه
وجعل اليوم خيرا من امسه انه لما كانت طباع المشتغلين بعد الارتياض بالغوص في المسائل
مائلة الى مرتع فيه يلعبون ويرتعون وقلوب الطالبين بعد صرف افكارهم في استخراج المطالب

بانواع

بانواع الوسائل داعية الى حد يفتخر بها هازئون ويفرحون والهي وصفر تولع بها الطباع
المشتغلين واحسن حد يقتبس بها خواطر المتعلمين هو مجموعة كانت مشتملة على
متفرقات الفوائد ومحتوية على مختلفات القواعد كان كتاب مشكلات العلوم من تاليف
الوالد الماجد العلامة شكر الله مساعيه الجميلة محتويا على عقايد ومسائل لم يسمع بمثلها
الافكار ومشتملا على حل مشكلات لم يصل اليها ايدي الافكار من اخبار وآيات والغاز
ومعميات وامثال وابيات وعبارات ومغالطات واسولة حسابية ومسائل عقلية ونقلية
ونوادر عجيبة ودقايق غريبة لكنه طاب ثراه اقتصر فيه على حل المشكلات واختصر الكلام بشرح المعضلات
وكان غالبا عما يميل اليه كثير من الطباع المنزجرة عن التدبر لكثرة الاشتغال عاريا وعن نفع
البال الفارغ العاجزة عن التدبر في المعضلات الماخذ لها بالتفكر من الكلال من حكايات شائقة
وابيات رائقة ومطايبات رائقة ولطائف ومكالمات وظرائف وقواعد كلية وفوائد جزئية
وآثار الباحثين واخبار الغابرين فخطر ببالي ان اجمع كتابا يحتوي على كثير مما ذكر ويشتمل على
جم غفير مما سطر واجعله كالتابع لهذا الكتاب فشرعت في تلفيق هذه المجموعة متوكلا على
الله لو هنا ولم اذكر فيه شيئا مما كان في الكتاب المذكور بل اقتصرت فيه على ما
لم يكن فيه مسطورا فادرج باخي في حدائقها واقتبس انوار الحكم من مشارقها حتى تعثر على نكات
بديعة لم يسمع بمثلها الافكار وكلمات عجيبة تشوق النفس الى عوالم الانوار وابيات شائقة
اعذب من الماء الزلال واشعار رائقة تحكي ايام الوصال وقصص ينفث غبار الملال
عن صفحات الخواطر وحكايات تقر بها اعين النواظر ولطائف تشرح خاطر الحزين ومطايبات
اصفى من الماء المعين ونوادر افكار يتحرك لها الطباع وفوائد ابكار يدهش بها الاسماع
ومعضلات لم يكشف عن وجهها اللثام وخفايا مباحث بقيت الى الان في الحجاب ثابتة

عظماء السلف في اخبار ملوك الخلف وسميتها بالخزائن ولما كان في بعض ما يذكر فيه من

الامور المخزونة والمطالب التي كنت عليها مضنونة فرقت المطالب في مطاوي الكتاب و

ما يتعلق بمقصد احد في مقام واحد حتى لا يحصل تمام المطلوب الا بعد الاتعاب فاتخذها

باحسن متبوعها رفيقين للسفر وجليسين للحضر صاحبين للخلوات انيسين او

ولا تنسني من الدعاء وهو سامع الدعوات وموضع الرجاء **حديث** قال سيد البشر و

الشفيع يوم المحشر عليه صلوات الله الملك الاكبر طوبى لمن انفق ما اكتسبه في غير معصيته

وجالس اهل الفقه والحكمة وخالف اهل الذلة والمسكنة طوبى لمن ذلت نفسه وحسنت

خليقته وصلحت سريرته وعزل عن الناس شره وطوبى لمن انفق الفضل من ماله وامسك

الفضل من قوله **قاعدة** قال الشيخ البهائي في خلاصة الحساب اذا اردت ضرب عدد في

نفسه في جميع ما تحته من الاعداد فزد عليه واحدا واضرب المجموع في مربع العدد فنصف الحاصل

هو المطلوب ولا يخفى ان هذه القاعدة مختصة بما اذا اردت ضرب العدد في نفسه في

جميع ما تحته الى الخمسة وقد خطر ببالي في ليلة الاثنين وعشرين من شهر صفر المظفر

سنة ١٢١٢ **قاعدة** اسهل مما ذكره الشيخ جارية في ضرب العدد في نفسه في كل ما تحته

من الاعداد التي تحته سواء كانت منتهية الى الواحد او لا وهي ان تجمع من العدد المنتهى اليه سواء

كان واحدا او غيره الى هذا العدد وتضرب المجموع في العدد فالحاصل هو المطلوب ففي المثال

المذكور وهو التسعة في مفروض الشيخ ضربنا الخمسة والاربعين في العشرة حصل ٤٥٠ وهو المطلوب

معما باسم علی: چه نام او کند رد بر صوامع ملکوت بقدر مرتبه هر یک از آن جا بلند شوند

یعنی هر یک از حروف آن جا که دا وجیم والف است بقدر مرتبه خود ترقی کنند یعنی از آحاد

بعشرات روند پس دا عین می شود وجیم لام والف یا و از جمع مجموع اسم علی حاصل می شود

حکایة

حکایة قال الاصمعی ضللت في البادية ومعي كيس فيه دنانير فادعته امرأة من اعرابية فلما طلبته انكرته فقدمتها الى شيخ منهم فاقامت على انكارها فقال الشيخ للعربية قد علمت انه ليس عليها الا اليمين واني كنت اعلم انها لا تنكل من اليمين فقلت ايها الشيخ كانك ما سمعت قوله تعالى ولا تقبل لسارق يمينا ولو حلفت برب العالمينا فقال صدقت ايها الرجل وهددها فاقرت وردت الي مالي ثم التفت الشيخ الي وقال في اي سورة تلك الآية فقلت في قوله تعالى الا هبي بصحنك فاصبحينا ولا تبقي خمور الاندرينا فقال الشيخ سبحان الله لقد كنت اظن انها في انا فتحنا لك فتحا مبينا **حافظ** شاه ترکان سخن مدعیان می شنود شرمی از مظلمهٔ خون سیاوشش باد میتواند شد که مراد خواجه از شاه ترکان قوهٔ عاقله ملکیه باشد و از مدعیان قوای بهیمیه سبعیه شیطانیه و غضبیه و وهمیه باشد یعنی شهویه که جنود شیطانند و مراد از سیاوش نفس ناطقه قدسیه باشد که مانند سیاوش از وطن اصلیه خود دور افتاده و از مصاحبت دوستان و هم جنسان خود که ارواح مقدسه مجرده وعقول مجرده هستند باز مانده و بغربت گرفتار شده وخلاصه معنی اینست که عقل که پادشاه مملکت بدنست تدبیر خود را از دست داده و بفریب لصوص قوای بهیمیه و سبعیه و شیطانیه که بمنزلهٔ مدعیانند مغرور شده و باعث هلاک نفس قدسیه گردیده ربنا نجنا من ظلمات مضیق الطبیعة برحمتك ورأفتك **مسئلة متحابة** ای مربعین يكون التفاضل بينهما اذا زيد على مضروب مجموع جذريهما في تفاضلهما بواحد هذا مما يتحير له العقول للتدرب في علم الحساب فان الماهر في الفن اذا نظر في لوازم المسئول عنه يعلم استحالته لوجوب مساوات التفاضل بين كل مربعين لمضروب مجموع جذريهما في تفاضلهما **مطايبة** نقل الراغب في المحاضرات قال كان بعض امراء بغداد يقال له كونكين صاحب قولنج وامر الطبيب

بالحقنة فوصفها الى ان قال وتوضع الانبوبة في الاست فانتفخت اوداج الامير وظهرت اثار الغضب
في وجهه فقال في است من خالف الطبيب فقال في استي ايها الامير **فائدة عظيمة**

اعلم ان لتخفيف المصائب وتسهيل الشدائد اسبابا اذا تدبرتها وصادفت عزما هونت
وقعها وقللت تاثيرها فمنها اشعار النفس بما تعلمه من حلول الفناء والمصير الى الانقضاء
وليس للدنيا حال تدوم ولا للمخلوق بقاء معلوم ومنها ان يستشعر انه في كل يوم يمر منها
شطر ويذهب منها جانب حتى ينجلي وانت عنها غافل ونعم ما قال الشاعر تسل عن الهموم

من الهموم

فليس شيء يقيم فما همومك بالمقيمة لعل الله ينظر بعد هذا اليك بنظرة منه
رحيمة ومنها ان تعلم ان في ما ولي من الرزايا والبلايا ما هو اعظم من رزيته واشد من
بليته ومنها ان تعلم ان طوارق الانسان من دلائل فضله ومحنه من شدائد نبله ومنها ان
يستشعر بانه يعتاض من الارتياض بنوائب دهره والارتياض بمصائب عصره واستقامة

صلابة عود

عود وتجارب لا يضر معها رخاء وثباتا لا يتزلزل بعده بكل شدة ومنها التاسي بالا
ولياء والسلف الصالحين فانه لم يخل احد منهم مدة عمره عن تواتر البلايا وتراكم الرزايا
ومنها ان بازاء كل مصيبة محو سيئة او رفع درجة وغفران ذنب ومنها ان يستشعر نفسه
بانه قد علم بالتجربة ودلت الاخبار وكلمات الاخيار على ان بعد كل مصيبة فرحا وسرورا
وعقيب كل شدة بهجة وراحة كما قال الشاعر در نوميدي بسي اميد است پايان شب
سيه سفيد است ومنها ان يستشعر بان هذه المصيبة نزلت به من خالقه وبارئه الذي
هو العدل الحكيم الرؤف الرحيم ولا يصدر عنه بالنسبة الى مخلوقه الا ما هو خير له غاية الامر ان
عقله عاجز عن ادراك خيريته ومنها ان يعلم ان الصبر والرضا في كل مصيبة يوجب اجرا جزيلا
وثوابا كثيرا لا يكاد ان يصل اليه العقول والافهام ومنها ان يستشعر بانه لولا صبره ورضا

فمتی امر بفعل **قاعده** سنحت بخاطری لفاتر اذا اردت ان تضرب عدد فی نفسه و فی جمیع ما فوقه الی ای عدد ترید فاجمع هذا العدد الی المنتهی و اضرب المجموع فی هذا العدد فالحاصل هو المطلوب مثلا اذا اردنا ان نضرب الخمسة فی نفسه و فی جمیع ما فوقه الی العشرة ضربنا الخمسة و الاربعین فی الخمسة حصل ۲۲۵ و یجری هذا فی ضرب کل عدد فی اعداد متعددة متصلة او منفصلة کما لا یخفی **فائده** یکی از شعرا در کتابی که در علم عروض تالیف نموده است گفته است که هر که بسرعت بتمام چند نفر پی در پی بگوید خواجه توجیه تجارت کنی الشخص فصیح است **مطایبه** گویند جامی و ندیکه این شعر را گفت بسکه در جان فکار و چشم بیدارم توئی هرکه پیدا می‌شود از دور پندارم توئی شخصی در آنجا حاضر بود گفت بلکه خری پیدا شود گفت باز پندارم توئی **فائده** سر بعد الطعام ولو خطوة ثم بعد الحمام ولو لحظة بل بعد الجماع ولو قطرة **قاعده** اگر کسی انگشتری یا چیزی دیگر در یک دست گیرد و خواهی بدانی که در کدام دست است او را امر کن که از برای دستی که انگشتر دارد یکعدد زوجی بگیرد و از برای دست خالی یکعدد فردی پس او را امر کن که ضرب کند عدد دست راست را در عدد زوجی و حاصل را با عدد دست چپ جمع کند پس مجموع اگر فرد باشد انگشتر در دست راست باشد و اگر زوج باشد در دست چپ باشد **مسئلة امتحانیة** ای عدد اذا قسم بقسمین یکون الفضل بینهما نصف الفضل بین نصفه و بین کل منهما و هذا مما یمتحن به المدعون للتدرب فی علم الحساب و الماهر یعلم استحالته لوجوب کون الفضل بین قسمی کل عدد ضعف الفضل بین نصفه و بین کل من القسمین **قاعده** قد سنح لی فی ضرب التسعة فی العدد المرکب قاعدة سهلة و هی ان تضع صفرا فی یمین هذا العدد و تنقص هذا العدد

من المربع فالحاصل هو المطلوب مثلا اردنا ضرب الستة فی ٢٥ وضعنا صفرا فی یمینه فصار

المطلوب ٢٥٠ نقصنا عنه ٢٥ فصار ٢٢٥ وهو المطلوب معما باسم مسعود آنها بهر نثار افشاند دل بر سر

مهتاب نهاد شمع در بزم تو ورد و دشن سر بکند سشنه بود مراد از آنها نقطهای شین شمع

ومراد از دل میم شمع است ومراد از سرو ورد دال ولست وبقیه واضح است **فائده** نکته بدا

طریق شناختن چوب بنوس است که چون در آب نداز د فرو رود واکر در آتش نهند

بکداز د و بوی خوش دارد درخت او کسی ندیده ومنابت او پیدا نیست آب دریا

دلیع از امی آورد ومردم از او میکیرند وان بر دو نوع است سیاه وملمع ان بر دو نوع است

یکنوع ملمع او برنک سیاهی است زردفام ویکنوع ملمع او برنک سرخ لاکی است

وسفید صنبلی **قاعده** فی استخراج العدد المضمر من اضمر عددین فمر ان یضرب احدهما فی

ضعف الاخر وان یزید علی الحاصل مربع المضمر الثانی وعلی المجتمع احد المضمرین وسئله عن المجتمع

فما کان فاطلب اقرب جذر له من اسفل ما زاد فهو احد المضمرین فاطرحه من جذر ذلک

المجذور فما بقی هو الاخر والاصل فی ذلک ان اقلیدس قد برهن ان کل عددین ضرب احدهما

فی مثل الاخر وجمع الحاصل الی مربع العدد یکون الحاصل مجذورا وجذره مجموع العددین فما

حتی تعرف لتقریب مثاله اضمر ٢ و٣ امرناه بضرب ٢ فی ٦ ضعفه ١٢ ثم بان یزید علیه سها فصار

٢٥ والزاید علیه ٢ فهو احد المضمرین طرحناه من ٥ بقی ٣ فهو المضمر الاخر **لا ادری** آتش

افسرده از کاروان وا مانده ام همرهان رفتند خاکستر نشینم کرده اند **شجاع** شده اینقد

کناهم که بحشر از خجالت نتوانم ایشان بصف کناهکاران **نظامی** جبر داری که سیاحان

افلاک چرا کردند کرد مرکز خاک چه میخواهند ازین محمل کشیدن چه میجویند ازین منزل بریدن

درین محرابکه معبودشان کیست وزین آمد شد مقصودشان چیست چرا آمد ثابت است

[illegible]

این منقلب نام که گفت این را بجم از ابیاد ام همه هستند سرگردان چو پرگار پدید
آرنده خود را خبر نداد **فائدة** بدان از جمله چیزهائیکه دفع سرفت نزال میکند از جمله مجربات است
تخم بنجرا کوبیده و با سیر یمانی ممزوج کنند و چند دفعه بر قضیب طلا کنند بغایت نافع است
كلام لبعضهم ونعم ما قال من اثبت لنفسه تواضعا فهو المتكبر حقا ووجه ذلك ان التواضع ليس
الا عدم رفعة فمتى اثبت لنفسك تواضعا فقد اثبت لها رفعة انت تتواضع معها فانت من
المتكبرين **فائدة** اذا اردت ان تعرف قطر كرة مصمتة كانت او مجوفة فان كان بحيث امكن نقلها
وتحريكها فارسم على سطح مستو خطا مستقيما وضع على ذلك الخط اللتين من المسماة بالكونيا بحيث
تكونان عمودين على السطح واخرج الكرة من بينهما مماسة لهما فما وقع من الخط مثل قطر الكرة و
ان لم يمكن تحريكها فتنصب مسطرة موازية للافق وتعلق منها خيطين مستقلين بشاقول
بحيث يماسان الكرة فما بين الخطين من المسطرة مثل قطرها وقد خطر ببالي طريق آخر يجري فيما

الكرة
الشاقول
الكونيا

يمكن تحريكه وما لا يمكن تحريكه وهو ان تطبق خيطا على غلظة من غلظ مها فتقسمه الى اثنين
وعشرين قسما فسبعة اقسام منها هي مثل قطر الكرة **مزخرفات** مسيلمة الكذاب والزارعات
زرعا والحاصدات حصدا والذاريات ذروا والطاحنات طحنا والعاجنات عجنا فالآكلات
اكلا واضاف اليها بعض الظرفاء والخاريات خريا ومنها الفيل ما الفيل وما ادريك ما
الفيل له ذنب وبيل وخرطوم طويل **فائدة** كل مربع فهو يزيد على حاصل ضرب جذري كل
من المربعين اللذين هما حاشيتاه في جذر الآخر بواحد مثلا ٤ مربع ٣ والمربعان اللذان هما حاشيتاه

م و ع وجند الاول و م وجند الثانی م وحاصل ضرب احدهما فی الاخر ا و و یزید علیه بواحد عرکالا و ابراء المؤمنین ع استشراعدائك تعرف من رأیهم مقاصد اعدائهم ومواضع مقاصدهم **فائده** بدانکه فادزهر حیوانی از شکم بز کوهی که در هند و بعض از شبانکاره موضع دیکر حاصل می شود و کویند غذای آن کوسفند مار باشد و فادزهر در شیراز کوسفند سیاه و در شام مانند آن می سازند که مشکل توان فرق کرد و امتحان آنکه اصلی است یا مصنوعی آنست که سوزن را باتش سرخ کنند بر آن نهند اگر مصنوعی است چون سوزن در آن فرو رود دود سیاه از آن بر آید و اگر فادزهر اصلی است در آن فرو نرود که نوك سوزن را زرد کند بر آید و از خواص آن آنست که چون بر کزیدکی مار طلا کنند در حال درد ساکن شود و از مردن ایمن شود و خواص دیکر بسیار دارد **فائده** طریق شناختن مهره مار آنست که چون بر جائی صوف سیاه بمالند سفید شود و چون بمبالغه بمالند سیاه شود و سفیدی بماند و آن بر دو نوع است معدنی و حیوانی و حیوانی آن برنك مار بود خاکستری و می شود که سیاه رنك باشد طریق شناختن آن همانست که مذکور شد و اما معدنی آن بر دو جنس و سیاه رنك خاکستری رنك می شود شکل نکینی بزرك مربع بود و امتحان آنست که چون در میان آب بیندازند در صحن چینی و بعضی سر که نیز گفته اند بحرکت آید و روان کردد و هر دو نوع در خاصیت شریکند **فائده** بدانکه در ابتدای آنکه طفل آبله بیرون کند هر کاه حنا را با آب سبز شده بر پای وی نهند ایمن باشد از آنکه در چشم او بیرون آید و آن مجربست **لغز** لمؤلفه العاصی بسم الله الرحمن الرحیم بعد الحمد لله الملك و الصلوة علی النبی المبشر و آله شفعاء یوم المحشر یقول الاذل الاحقر احمد محمد بن محمد کتابی ذرا ربی لی فی الخلوات و الاکبر فی الخلوات ونقاء خالیا عن دنس النفاق و فی المعضلات شفیقا سالکا مسالك الوفاق انیسا ینفث عنا

المدلال

الملال من الخاطر الحزين وجليسا يبين احكام الشرع المبين لنشر وستصحب بمرور دال الدهور
والايام وودّه لا يتغير بتغير الشهور والاعوام ذخيرة نافعة ليوم الخلوة ولمعة مضيئة تضيئها
ينتفع بها محجب الظلمة لا يضعف مداركه وان بلغ الى ارذل العمر اسمه ثلاثي وان كان خماسي
الحروف وهذا غريب لو نقص عنه حرف واحد بقي حرفان وهذا عجيب لو نقص ثالثه عن اوله
بقي اجزءه ولو نقص رابعه عن اجزءه بقي اوله لو اسقط طرفاه بقي ما يهو عنه كل احد مع ذلك
قد يطلب بسعي شديد او لا ثانيه كمال شعوري ونصف اجزائه كمال ظهوري لو تساوت | ثلثه اوله
مراتبهم وفد بالتنزل لحصل اول موضع يدخل ثانيه في الاعداد بلا ارتياب ولو طرح
ثالثه وتساوت المراتب بالترقي لعلم عدد دراهم النصاب ولو اسقط اوله لظهر الحمرة
كثانيه لو نقص رابعه لكشف البياض كثالثه ومن طرح وسطه يحصل الجماعة الاجتماعي
ومن نصف حروفه يظهر الفرج بلا نزاع اوله يساوي عدد اقسام الثلث المتصورة
وثانيه يعادل اقسام الموجودة الممكنة ثانيه جزء لاوله ومع ثالثه جزء لاجزءه لو طرح
وسطه لكانت البواقي مشتركة ولو زيد على كل منها لكان الجميع متباينة نصف ثانيه
اول عدد يقع فيه التناسب ولو زيد على زبره اصغر شطريه على بينات تجده اقرب المراتب
اليه ويحصل عدد ان يكون بينهما التجانب ثانيه عدد تام في الحساب واجزءه اول عدد
صرح بكماله الكتاب اذا نقصت من اجزءه ربع يتلوه صاحبها موصوف بالكمال مخصوص
من بين الحروف بمزيد الاجلال لو نقص عن بيناته ثلثا اوله يساوي عدد عظام الانسان
لو نقص عن زبره ثانيه لا ثالثه قد حصل من تقسيمه عددان متعادلان لو نقص ثالثه
عن ثانيه بقي عدد الهيلاج ولو زيد على ثالثه ربع رابعه علم السنوات الكمياء وله لنفسه

صغرى العطايا ونصف ثانية مخرج لما يرد اليه كثير من الوصايا رابعها ول يبس الاعضا
البنات وخامسة في ذلك من المتوسطات ثانية يطابق الواجبات من الاغسال وبقي نساء
يوافق شهور الحمل والفصال اذا سقطت ثالثة من الاسماء اللازمة التي بقي عدد
الجمل التي لها محل من الاعراب وان نقصته من عدد الاسماء اللازمة النصب ومن البات
عدد المبنيات بقي عدد الجمل التي لها من اعراب المحل ثانية الاجتنا وان اضفت اليه عدد
الاسماء التي تنصب تارة ولا تنصب اخرى ساوى عدد ما هو عن المتبوعية ممنوع و
بالتابعية اخرى ثم ان هذا الاسم مع كونه حمسة احرف صاظرة العشر؟ احرفا منها ما هو
يساوي نصف مجموع حاشيته بالوجهين هذا من الخواص ونصف نصفه عدد شرائط
القصاص اما اذا التصنا من ضرب وله في اجزه معلومة وارطاله من تضعيف ....ة في
بنياته وزيادة ثلثة اخامس الاسم مفهوم شبيه العقوبين مع الوترد له ليل وطرح نفسه
اليه يسيل نصفه يعادل القضايا الموجبات ولو نقص عنه عدد لا يتغير في البنيات
التكعيبات الثاني الموجودة من الكرات ومنها ما هو عاد عن الزيادة والنقصان
معدود من حروف الزوائد بثلثة معان لو نقص عنه سبعة بقي سته وهو نصف مجموع
حاشيته من الاعداد ومع ذلك يزيد عليها من وجهين با قل الافراد يعادل عدد امثال
النظم عند الشعراء ولو زيد عليه ثلثاه الثاني العقول الطولية التي اثبتها الحكماء
ان اضعفت زبره فهو زوج الفرد بلا ارتياب وان عددت بنياته فهو الفرد الاول عند اهل
الحساب مراتب تضاعيف بيوت الشطرنج عن تضعيف بعض نصفه مع زيادة ثلثة
ظاهرة واعداد الالوف المكررة فيها عن نفسه بينة باهرة اركان الخطائين من تضعيف
نصفه معلومة والمسائل الجبرية من تضعيف ضعفه مفهومة نصفه يعادل المفردات

لعشرين

سبع في سبعة ولو نقص عنه

وضعفه

ونصفه الاخرى يساوى المفترنات ضعفه لعدد بيوت رقعة الترد معادل وثلثه لانواع
النقط قابل نصفه عدد الخلفاء الذين صرح بخلافتهم الكتاب ومكعب نصفه يزيد على
اجزاء النبوة بواحد بلا ارتياب ثلثاه يعادل الرئيسة من اعضاء الحيوانات ولو زيد عليه
واحد ساوى ما للعين منها الطبقات ومنها ما هو الاعداد بعينيين ولو لم يكن لا
تعدم جميع الحروف من البين وهو قطب الحروف واولها ومادتها وهيولها ومنها ما لو
صفحات الجفر عن نصف مربعه نقص خمسه واضعفه وبيوت الشطرنج عن زيادة ثلثه اخماسه عليه
لا تخذه علامة ربعه يشبه ضعفا يستجيب به دعى الجمار ونصفه عددا ذا بلغ اليه يجب الزكوة
في الدنيا ولو نقص عنه عشره وزيد نصف ثمنه على الباقي يعلم سطح دائرة كان قطرها
اول عدد لا كسر فيه لو نسب الى محيط الدائرة ولو زيد على عشره خمسه اصناف الافعال لو
على المتمتع بينه ظاهر فلو ضرب في مقاديم الاشيا ونقص ضعفه عن الحاصل يساوى دينه
مجموع المثاني جبره ولو ضرب في المثاني جبره ونقص عن الحاصل لعادل به مجموع المقاديم
بلا نكير ومنها ما يعادل ارتفاع القطب في موضع يكون فيه الطلوع والغروب بالعكس
وسبعه يساوى الحروف التي تتصف بالهمس سبعه يعادل المنحوسة من المنازل ونصف
سبعه لعدد المفاصلات من الحروف معادل ثلثه منها مخبرة عن المصاحبة والاجتماع
وثلثه اخرى عن التشريك والانقطاع يعني باربعة منها الامور والاحوال وباخرى بغير ذلك
الاسماء والافعال والاشتراك عن واحد منها مبين اخر للاخراج موضوع معين لكل منها
ومن البواقي خواص واحوال يوجب ذكرها الاطناب والملال وقد تم في سنة يعادل مجموع
ذبره وبيناته وتجدد نصف ثانيه والصلوة على مؤسس اساس الشرع ومسدد مبانيه
حبر في حل همان بركه هر حرف نبند از دكوش ودر نهد دل مرغان چمن لب با است

صفحة نصف ثمانية وعشرين مبنيا
ومكعب نكتب ثمانية عشر وتين
صفحة ٢٦
هكذا
الحروف المعوزة الا
يمكن وصفه بابعة في
الكتابة ولم توت الا خلافها
١٢

نصف

من شهر **حادثة** قال شیخنا البهائی فی الکشکول ان فی لیلة الاثنین ثالث عشر رمضان المبارک

سنة الف من الهجرة یتفق قران النحسین فی برج السرطان وهو یدل علی وقوع فتنة عظیمة فی

العالم وکثرة الهرج والمرج وانهدام العمارات العالیة وحرکة العساکر فی الاطراف ولکن

هذه الامور لا تطول مدتها بل یتبدل الی الصلاح والانتظام سریعا ویرتفع شان

اکثرین وینتظم اوامر الشرع ونواهیه سیما فی السنة الرابعة من هذا القران انتهی کلامه رفع

فی الخلد مقامه وقد اتفق قرانهما فی هذا البرج ایضا فی لیلة الاثنین ثانی شهر ذی الحجة

الحرام سنة ۱۲۱۱ الف ومائتین واحد عشر من الهجرة وقد ظهر آثاره وهو انه وقع فی العشر الاخر

من هذا الشهر قتل آقا محمد خان القاجار سلطان ایران فی حوالی تفلیس وقد وقع بسبب

قتله فتنة عظیمة فی ایران وقتل کثیر من العساکر وذهبت اموالهم وحرکت العساکر من

ونهب کثیر الاطراف وانسدت الدروب بحیث لم یمکن العبور وذهبت اموال الناس کثیرا من القری

واضطرب الرعایا واطلق قطاع الطریق عنانهم فی الاطراف ولکن انتظم الامر بعد مدة یسیرة

وتصرف المملکة فی سنة ۱۲۱۲ الف ومائتین واثنی عشر ابن اخیه السلطان بن السلطان

الاعظم فتحعلی شاه قاجار خلد الله ملکه واطمئن الناس وامنت الطرق وکان له

ورغبة میل الی العلم والعلماء وحصل به رواج فی احکام الشریعة **صافی** دردا که دوای درد پنهانی

ما افسوس که چارهٔ پریشانی ما در عهدهٔ جمعی است که پنداشته اند آبادی خویش را

در ویرانی ما **الا ای دهر** کجرو که فلک همدم هر ناید ناساز زدم هر سر ساز آید

یاران کهن شده کجا جمع شوند و این عمر کهن شده کجا باز آید **باباطاهر** نیاز

ببستان گل مرو باد اگر رو یا کشش هرگز مبو باد بی تر که گل بخنده لو کشائی ز خون

از خون دل هرگز مشو باد بی تو اشکم ز مژگان تو آئی بی تو نخل امیدم بی برائی بی تو

ودر

در کنج تنهایی شوود وج نشنیا ما چو تم بر سراغ لادری من المروة ان يبيت سهد

تلفا ابل ملابس بدموع تبيت بيان الجفون من الكرى وابيت منك بليلة

الملسوع قد كنت اجريك الصدود بمثله لو ان قلبك كان من ضلوعي فائدة جليلة

للمحبة وعطوفة الملوك والحكام يكتب يوم الخميس قبل الشمس الله اكبر ۴ مرة ولا حول

لا قوة الا بالله العلي العظيم ۴ مرة ثم علقه على رجل ثلثة ايام فانك تطاع ولا تعصى ما

دام ذلك معلقا عليك ولا تخشى من حية ولا عقرب ولا سبع ولا شئ مما خلقه الله تعالی

وذلك من الاسرار المجربة من اكابر هذا الفن الشريف نقلته من خط والدي العلامة طاب

ثراه وهو كتب في احراز نقلته من خط ملا محمد تقي المجلسي ره فائدة بدانکه طریق نوشتن

عقیق بخط سفید بگیر قلیاب که ان را بفارسی کلیاب گویند و ان را در سفالی کرده و

اگر آب نديده باشد بهتر است و ان را در افتاب بگذار تا ملح انسفال نشر کند و در خارج

سفال بسته شود بعد از ان ملح ان را گرفته و داخل سرکه نماید هرگاه اب برگ صنوبر و

کف دریا و صمغ عربی را نیز داخل نمایند بسیار بهتر شود و بعد از ان تو اصاف کرده بر

عقیق هرچه خواهند بنویسند با تش ملایم ببرند بنحوی که اتش بان نرسد نگاه کنند

تا سفید شود بر دارند و بهترین طریقها اتش بردن ان است که پارچه از طلق بر روی

خاکستر بگذارند و اطراف ان طلق را اتش بچینند بشکل کنند سوراخی بگذارند که

طلق را ببینند نگاه کنند تا نوشته عقیق سفید شود بر دارند روی عن جنید البغدادي

انه قال من قرء في المصحف يمتع ببصره و خفف عن والديه ولو كانا كافرين لا ادري مارا

خواهی چه حدیث ماکن خوبا ما کن زدیگران خو واکن ماه بیا بثم یار ما د بیا کن

با ما بد و دل مباش دل یکتا کن لا ادري حدیث عقل را یام پادشاهی عشق چنان

شده است که فرمان حاکم معزول لا ادری تو نام بنك حاصل کن در این بازار ای زاهد
که در دکون که ما هستیم نام بنك بدنامی است لمؤلفه چون مرا دامان یار از دست
رفت دست من فت از کار و کار از دست رفت دل باو دادم بامید واه کان
دل امید وار از دست رفت اجزای کل عندلیب خویش را مرهمی کن خار
از دست رفت زخم دل دامی شمرد شام هجر اه کام و دم شمار از دست رفت
منعم ای ناصح مکن بی روی او کز مرا صبر و قرار از دست رفت پیش زاهد پرده
از رخ بر گرفت زاهد پرهیزکار از دست رفت رشته عمر دراز از دست شد
تا سر زلف نگار از دست رفت حکایت روی ان الوزیر نظام الملك خرج ذات یوم الی
الصلوة فجلس قلیلا ثم التفت الی الحاضرین وقال هنا بیت شعر ادید له اولا وهو
فکانی وکانها امل و نیل حال دونها القضا وکان فیهم مسعود بن محمد الخجندی
فقال بالی حبیبة زارنی متنکرا فبدا الوشاة فولی معرضا فاستحسنه الوزیر لبعض
الاصدقاء المعاصرین ذکرت لیالیا سلفت بجمع فبت لذکرها شرق الدمعی
واذکرنی ریاض نجد معاهد جیرة نزلوا بسلع وامض بارق فی الجزع رهنا تبرجم
عن قلوب نات صدع وغرد طایر یملی حدیثا یعکد خاطری ویریح سمعی بجمع لو
نعطفتم قلوب تبدد شملها من بعد جمع فنوا واصلین عقیب هجری وجودوا
منعمین عقیب منع لبعض الاصدقاء ابدر تجلی فی خلال السحائب ام ارتفعت عن
وجنتیها الذوائب اشمس نریها فی الطلوع ام انها تزیل عن الخد بن ما هو حاجب
اناظر لفنا الملوام لها سیوف لقتل العاشقین قواضب اذا ذقن منها ام
الدرا فرغا لبو تقته منها الفلو ذوائب اری لکل قتلاها ولو ادر بعد ذا

امن بیج

امن دمع قدام رمته الحواجب ادبها باسبا الهلال وطبعها لسفك دما العاشقين

لراغب للمجنون العامري الا يا حمامات العراق اعنني على شجني وابكين مثل بكائيا

سقى الله اطلالا بناحية الحمى وان كن قد ابدين للناس ما بيا خليلي ان قدار قتما

نمتما لبرق يمان فاجلسا على الآنيا خليلي لو كنت الصحيح وكنتما عليلين لم افعل لفعل

كما بيا خليلي مدا لي فراشي وارفعا وسادي لعل النوم يذهب ما بيا وان شئتما

داء الصبابة بلغا نتيجة ضوء الشمس عني سلاميا الا ايها المسبب الجن بالله داوني

فان طبيب الانس اعياه دائيا وفي الوابر داء بعزم دوائه وقد علمت نفسي مكان دوائيا

خليلي اما حب ليلى فقاتلي فمن لي بليلى او فمن ذا لها بيا احب من الاسما ما وافق اسمها

واشبهه وكان عنه مدانيا اصلي فما ادري اذا ما ذكرتها اثنتين صليت الضحى ام ثمانيا

اذا ما نمى الناس روحا وراحة نبت الى القائل الليل خاليا فانت التي ان شئت

اشقيت عيشتي وان شئت بعد الله انعمت باليا واخرج من بين البيوت لعلني

احدث عنك النفس بالليل خاليا ايا ليل لو اشكو الذي قد اصابني الى راهب في ديره

لرثى ليا ايا ليل لو اشكو الذي اصابني الى جبل صعب الذرى لا نحنى ليا حادثة

في سنة ٣١٧ دخل القرامطة في مكة في ايام الموسم واخذوا الحجر الاسود وقتلوا خلقا كثيرا

وبقي الحجر عندهم عشرين سنة وممن قتلوه علي بن بابويه كان يطوف فما قطع طوافه فضربوه

بالسيوف فوقع على الارض وانشد ترى المحبين صرعى في ديارهم كفتية الكهف لا يدرون

كم لبثوا نبأ السادات الطباطبائية منسوبون الى طباطبا وهو ابراهيم بن اسمعيل

بن الحسن بن الحسن بن علي بن ابي طالب صلوات الله وسلامه عليه صرح باسمه هذا في حديث رواه

في الكافي في باب ما يفصل بين الحق والباطل قال بعض الحكماء من اكتسب مالا من نهاوش

انفقه الله من نهائه اى من اكتسب مالا من مثل نواه الحيتان انفقه الله فى مثل الابار التى
يطرح فيها ما لا ينتفع به

احاديث

فى فضل السكوت روى فى الكافى عن عثمان قال حضرت
ابا الحسن ع وقال لرجل اوصنى فقال احفظ لسانك تعز وفيه عن الصادق ع قال انه قال
لقمن لابنه يا بنى ان كنت زعمت ان الكلام من فضة فالسكوت من ذهب وفيه عنه ع قال
انه كان المسيح يقول لا تكثروا الكلام فى غير ذكر الله فان الذين يكثرون الكلام قاسية قلوبهم
ولكن لا يعلمون وفيه عنه ع قال ما من يوم الا وكل عضو من اعضاء الجسد يكفر للسان
يقول نشدتك الله ان نعذب فيك قوله يكفر اى يذل ويخضع والتكفير هو ان ينحنى الانسان
ويطأطئ راسه قريبا من الركوع نشدتك الله اى سالتك بالله واقسمت عليك

مسئلة من المساحة

قال شيخنا البهائى فى خلاصة الحساب فى فصل مساحة الاجسام واما
الكرة فاضرب نصف قطرها فى ثلث سطحها او الق من مكعب القطر سبعه ونصف سبعه ومن الباقى
كذلك اقول ان الوجه الثانى من الوجهين سهو بين وخطاء واضح لان البرهان قام على خلافه ونذكره
هنا ما يناسب تبيين خطائه بالمقايسة الى الوجه الاول فنقول لو فرضنا كرة قطرها ١٢
فيكون محيط عظيمتها لا محالة ٣٧ء ولما كان مساحة سطح الكرة هى مضروب قطرها فى محيط
عظيمتها فيكون سطحها ء١٣٨ فثلثه ٢ء٤ ومضروب نصف القطر فى هذا الثلث الذى
هو ٥٨ء مساحة الكرة بالوجه الاول والوجه الثانى يستلزم ان يكون مساحتها اكثر
من ذلك لان مكعب ١٢ الذى هو القطر ء٢٩ ومجموع سبع المكعب ونصف سبعه ١٩٦ء١
فاذا نقصنا من المكعب بقى ٢ء٧٢٧ وسبع الباقى ونصف سبعه ٥٥٩ فاذا نقصنا
من الباقى يبقى ٧١٧٠ فيكون هذا العدد مساحة الكرة وهو يزيد على الحاصل من الوجه
الاول بقدر ٨١ء فالصحيح ان يقال الق من مكعب القطر سبعه ونصف سبعه ومن

الباقى

الباقی ثلثه کما فی اللباب و ثلثه اسباعه و ثلث سبعه کما فی عیون الحساب **حکایه**
قال الراغب فی المحاضرات ان بعض قریه اهلها متناهون رموا بهم رجل فسالوه عن اسمه
فقال عمر فضربوه ضربا شدیدا فقال سهوت لیس اسمی عمر بل عمران فضربوه اکثر و قالوا هذا
اشر من الاول فان فیه عمر و فیه حرفان من اسم عثمان **ظاهر** از فریب باغبان غافل مباش ای
عندلیب پیش از این منهم درین باغ آشیان داشتم **طالب** داشتم شام و سحر چند
دیده تر ماند دعا کنیم که نه شام و نه سحر ماند **حکایه** نقل است که مهر ابو القاسم
فندرسکی در ایام سیاحت بیکی از ولایات کفار رسید با اهل انجا از هر نوع گفتگو
و مخالطه نمود روزی جمعی از اهل ان ولایت گفتند از جمله امور یکه دلالت بر حقیت
مذهب ما و بطلان مذهب شما میکند انست که معابد و کلیساها ما که حال فریب بدو هزار
سال یا سه هزار سال است که بنا شده و مطلقا اثر خرابی و سستی در ان راه نیافته و اکثر
مساجد شما بصد سال باقی نمیماند و خراب می شود و نظر باینکه حقیت هر چیز حافظ
انست پس مذهب ما بر حق است سید در جواب فرمود که بقای معابد شما و خراب مساجد ما
مانه باین سبب است بلکه بجهت انست که نظر باینکه در مسجد ما عبادت صحیحه بجا
اورده می شود و طاعت پروردگار در انجا می شود و نام اقدس کار دعظم در انجا مذکور
می شود بنا طاقت احتمال ان را ندارد و باین جهت خراب می شود اما معابد شما نظر باینکه
از اینها خالی است و بعضی از اعمال فاسده باطله در ان بعمل می اید فتوری در ان بهم
رسد و اگر نیز بجهت این عبادات می بود مساجد ما پیش از معابد شما و کنایس شما
باقی میماند و اگر عبادات ما و نام پروردگار در معابد شما برده شود احتمال ان را ندارد
و خراب می شود گفتند امتحان این امر بسیار سهل تو بیا و داخل در معابد ما شو و در

لحظه طاقت

اینجا بطریق خود عبادتی کن تا صدق و کذب قول تو معلوم شود سید قبول نمود توکل بر
پروردگار نموده استمداد از ارواح طیبهٔ اجداد طاهرین خود جسته وضو ساخته و
در کنیسهٔ اعظم ایشان که در نهایت استحکام و متانت ساخته بودند و قریب بدو
هزار سال بود که مطلقا اثر فتور و سستی در آن بهم نرسیده بود و جمعی کثیر از اهل آن ولایت
بنظاره حاضر شدند و سید بعد از داخل شدن در آن آنی مکث کرده مشغول بنماز شد
و بعد از نیت بیکمرتبه دستها بجهة تکبیرة الاحرام بلند کرده و باواز بلند گفت الله
اکبر و از کنیسه بیرون دوید فی الفور سقف کنیسه فرود آمده دیوارها از هم بریختند
حکایت شنیدم که در یکی از ولایات هند پادشاهی بود از جملهٔ هنود و او را وزیری
ملکت بود که جمیع امور در ید تصرف او بود و هر حکمی که نمودی احدی را یارای مخالفت نبودی
و این وزیر مذهب اهل تسنن بلکه قلب و خالی از عداوت اهل بیت نبود و با طایفه
شیعه بسیار دشمن بود و هر وقت که پادشاه بسفری میرفت وزیر را وکیل و نایب مناب
خود در جمیع امور ملکی مینمود و در آن شهر مسخرهٔ بود که شغل او همین بود که در مجالس
می‌شد بزرگان بمسخرگی و تقلید مردم مشغول و این شخص شیعه بود و بتشیع مشهور و معروف
بود وقتی پادشاه بسفری رفت و وزیر را نایب خود نمود وزیر آن مقلد را طلبید
باو گفت تقلید علی را بکن و حرکاتی که علی می‌نمود تو نیز بکن هر چند آن شخص ابا و امتناع
چند نموده بمعاذیر متشبث شد سود نبخشید گفت مهلت ده مرا تا فردا تقلید علی
را میکنم وزیر او را مهلت داد فردا جامهٔ عربی در بر کرده تیغ مصری حمایل کرده آمد تا داخل
مجلس وزیر شد و او بر تخت نشسته بود آن شخص تیغ کشیده گفت ای وزیر اقرار بیگانگی
خدا و بنبوت محمد مصطفی و خلافت من و الا گردنت را میزنم وزیر شروع کرد بصدای

بلند کردن آن شخص گفت خنده کردن سود ندارد و بغیر از اینکه اقرار کنی سود ندارد
و بتدریج مقلد نزدیک بتخت نزدیکتر شده و او را بهمین کلام دعوت مینمود و زیر چشم میخندید
تا نزدیک رسیده گفت اهمال در اقرار تو بچه سبب است و او بان بهمان نوع خنده میکرد بیک
دفعه گفت اقرار نمیکنی و تیغ را برکردن وزیر زده سر او را از بدن جدا نمود و بگریخت
و مردم متفرق شده ایلچی روانه شد و پادشاه را مطلع کرد پادشاه بعد از مراجعت امر
باحضار آن مقلد نمود هر چند او را تفحص نمودند نیافتند پادشاه فرمود که منادی
ندا کند که او را امان دادیم بعد ازین مقلد حاضر شده پادشاه باو گفت که این چه حرکت
بود که از تو صادر شد عرض کرد که مرا تقصیری نیست وزیر مرا امر کرد که تقلید علی را
بکنم و شغل علی این بود و من نیز چنین کردم پادشاه خندید و او را مرخص کرده **مولوی**
معنوی ای لقای تو جواب هر سؤال مشکل از تو حل شود بی قیل و قال ترجمان هرچه
ما را در دل است دستگیر هر که پایش در گل است عاشقی پیداست از زاری دل
نیست بیماری چه بیماری دل علت عاشق ز علتها جداست عشق اصطرلاب اسرار
خداست هر چه گویم عشق را شرح و بیان چون بعشق آیم خجل باشم از آن هر چه تفسیر
زبان روشنگر است لیک عشق بی زبان روشنتر است چون قلم اندر نوشتن می
شتافت چون بعشق آمد قلم بر خود شکافت چون قلم در وصف اینحالت رسید هم
قلم در وصف اینحالت رسید هم قلم بشکست هم کاغذ درید عقل در شرحش چو خر
در گل بخفت شرح عشق و عاشقی هم عشق گفت چون حدیث روی شمس الدین
رسید شمس چارم آسمان سر درکشید واجب آمد چونکه آمد نام او شرح کردن
رمزی از انعام او این نفس جان دامنم برتافته است بوی پیراهن یوسف یافته است

کز برای حق صحبتها بهاست یاد گو رمزی از ان خوشحالها تا زمین و آسمان خندان شود

عقل و جان و دیده صد چندان شود لا تکلفنی فانی فی الفنا کلت افهامی فلا احصی

ثنا من چه گویم یک رگم هوشیار نیست شرح آن یاری که او را یار نیست شرح این

هجران و این خون جگر این زمان بگذار تا وقت دگر قال اطعمونی فانی جائع واعجل

فالوقت سیف قاطع صوفی ابن الوقت باشد ای رفیق نیست فردا گفتن از شرط

طریق تو مگر خود مرد صوفی نیستی هست را از نسیه خیزد نیستی گفتمش

پوشیده خوشتر یار خود تو در ضمن حکایت گوش دار خوشتر آن باشد که سر دلبران

گفته آید در حدیث دیگران گفت مکشوف و برهنه گوی این آشکارا به که پنهان

سر این پرده بردار و برهنه گو که من می نخسبم با صنم در پیرهن گفتم ار عریان شود

او در عیان نه تو مانی نه کنارت نه میان آرزو میخواه لیک اندازه خواه برنتابد

کوه را یک برگ کاه آفتابی کز وی این عالم فروخت اندکی گر پیش آید جمله سوخت

فتنه و آشوب و خونریزی مجوی بیش ازین از شمس تبریزی مگوی **مطایبه** روزی

مجمعی آراسته شد و در ان جمعی نشسته یکی از آنان که بر صدر نشسته بود آغاز نصیحت و موعظه

کرد در اثنای گفتگو گفت که بجان آمدم از بس که زحمت کشیدم و کار کردم شکم خود

یکی از حاضرین که در صف نعال نشسته بود گفت مخدوما حالا مدتی امر را برعکس

گذاشته کنید گفت چگونه گفت شکم کار بکند و شما بخورید **سانحه** سبحان الله

آدمی را دوری در عالم وهم اگر سیر بخورد گویند مست است و اگر گرسنه باشد گویند

دیوانه و اگر ترک دنیا و علایق آن نماید گویند رهبانیة ابتدعوها و اگر بعلایق دنیا

آلوده شود گویند انما اموالکم و اولادکم فتنة و اگر خفته است مرده است و اگر بیدار

متحیر در کار اگر گرید معرفت کرید گویند وما امروا الا لیعبدوا الله مخلصین و اگر اینهم در
کناره گیرد گویند وما خلقت الجن والانس الا لیعبدون اگر خواهد تحصیل شناختن
پروردگار کند گویند ما للتراب و رب الارباب اگر ترا نه معرفت نماید گویند کنت کنزا
مخفیا فاحببت ان اعرف اگر شفیع طلبد لا یشفعون الا لمن ارتضی خطاب شنود و اگر ناامید
شود گویند لا تقنطوا و اگر ایمن شود فرمایند افامنوا مکر الله و اگر فارغ نشیند خطاب
اید که والذین جاهدوا فینا لنهدینهم سبلنا و اگر جهد کند ندا رسد که یختص
برحمته من یشاء و اگر فریاد کند گویند لا یسئل عما یفعل وهم یسئلون در راه او شکسته
دلی بجز بند و بس **فائده** بدانکه ری نام شهریست از عراق و منسوبان را رازی میگویند
چنانکه گویند فخر رازی و مراد نسبت بری است و سر اینکه شهر را ری و منسوبان را رازی
گویند صاحب فرهنگ جهانگیری بیان کرده و میگوید دیدم بخط فخر رازی که نوشته
بود که راز و ری نام دو برادر است که باتفاق یکدیگر شهر را بنا نمودند و در تسمیه
شهر بعد از تمام شدن مابین ایشان گفتگو واقع شد که هر یک میخواستند شهر را بنام
خود بنامند آخر الامر حکما و عقلا چنین قرار دادند که شهر را بنام یکی از ایشان بنامند
و منسوب شهر را بنام دیگری پس شهر را ری نامیدند و منسوبان را رازی **فائده**
التفاضل بین کل مربعین بقدر حاصل ضرب مجموع جذریهما فی التفاضل بین ذینک
الجذرین مثلا ۹ و ۴ مربعان والفضل بینهما ۵ وهو حاصل ضرب ۵ فی ۱ **فائده**
قال فی الکشکول رایت فی بعض الکتب المعتبرة اذا جمعت طرفی الجدول الثلاثی وقسمت المجتمع علی
مربعها الاربعة وضربت الخارج من القسمة فی عدد الجدول التاسعی یبلغ عدد الاسماء ۹۹
الحسنی لغز باسم ۲۵۳۳ ۴۵۴ دو مرغ از مرغزاری کرده پرواز بقصد هر دو

اهنك كردم یکی را پاره بدم کشت بی سر یکی را سر بریدم لنک کردم **فائدة** الحروف

النورانیة هی الحروف المقطعة فی اوائل السور و هی بعد حذف المکررات اربعة عشر حرفا

یجمعها صراط علی حق نمسکه **فائدة** اعلم ان الحرف الکامل هو الذی زبره و بیناته متساویان

و هو حرف واحد لا غیره و هو السین المهملة فان لفظ السین ستون و عدد زبره و الیاء

و النون اللذین هما بیناته ایضا ستون و اما باقی الحروف المعجم فاما یکون بیناته اقل

کالعین **فائدة** لکل عدد کمالان کمال شعوری و کمال ظهوری و الکمال الشعوری للعدد

هو حاصل جمع الاعداد التی تحته من الواحد الیه مع حاصل جمع الاعداد التی تحت العدد

الی الواحد و الکمال الظهوری هو الاول فقط ای حاصل جمع الواحد الی هذا العدد فالکمال

الشعوری للتسعة مثلا واحد و ثمانون لانک اذا جمعت من الواحد الی التسعة یحصل

خمسة و اربعون و اذا جمعت من الثمانیة الی الواحد یحصل ستة و ثلثون و المجموع واحد

و ثمانون و الکمال الظهوری لها خمسة و اربعون و قد اتفق وقوع التسعة بین کمالیها

فی اسم فاطمة ع و ذلک من خواص هذا الاسم الشریف **فائدة** یسمی الالف هیولی الحروف

و قطبها اما تسمیتها بالهیولی لان هیولی الشیء مادته و ما لا یمکن وجوده بدونها

بل یتوقف وجوده بکونه مرکبا منها و من شیء اخر و الالف کذلک بالنسبة الی الحروف فان

کل واحد منها و من غیرها لا یمکن وجوده بدونها و ذلک مثل الباء و التاء و

الدال ظاهر و اما فی مثل الجیم و السین فلتوقف وجوده علی الباء و ترکبه منها و من غیرها

و وجودها موقوف علی الالف اما تسمیتها بالقطب فلان قطب الشیء وسطه و وسط

الالف وسط جمیع الحروف ما بدون الواسطة کالقاف و الکاف و امثالها و اما بواسطة

ووسط الباء غیرها کالجیم و العین فان وسطها الباء و الالف فوسطها الالف قد یطلق القطب

علی الالف

على الالف لنشاى عدد هو وفيهما ان عدد كل منهما قاعدة قد سنح بخاطري الفاتر ماثر واحدي عشر
في ليلة الثلثا سابع عشر شهر ۱۲۱۳ لاجل تحصيل الكمالين الظهوري فهو عدد تريد ان صفر المظفر
تعلم كماله الظهوري فزد عليه واحدا وخذ نصف المجتمع واضرب النصف في هذا العدد
فالحاصل هو كماله الظهوري للتسعة فزد عليه واحدا فيصير عشرة وخذ نصف العشرة
وهو الخمسة واضربها في التسعة يحصل خمسة واربعون فهذا الكمال الظهوري للتسعة
واما طريق تحصيل الكمال الشعوري فاضرب العدد في نفسه فالحاصل كمال الشعوري
او زد عليه واحدا واضرب الحاصل في نفس العدد وانقص منه واحدا واضرب الباقي
في نفس العدد وزد على الحاصل مثل العدد او انقص منه واحدا واجمع الكمال الظهوري
لاصل العدد فالحاصل كماله الشعوري فائدة اعلم ان لكل عدد الزوج والفرد اما
اما الزوج فينقسم تارة الى اول الازواج وهو الاثنان والزوج الثاني هو الاربعة و
الزوج الثالث هو الستة وهكذا وتارة الى زوج الزوج وزوج الفرد فزوج الزوج
هو الزوج الذي لا يعد من الافراد غير الواحد وبعبارة اخرى هو الذي يقبل القسمة
الى الصحاح مرة بعد اخرى حتى ينتهي الى الواحد كالثمانية وستة عشر وامثالها و
زوج الفرد مقابل زوج الزوج كالعشرة والعشرين والثلثين وامثالها واما الفرد
فهو ايضا ينقسم تارة الى اول الافراد وهو الثلثة بناء على ان الواحد ليس من الاعداد
والفرد الثاني هو الخمسة والفرد الثالث هو السبعة وهكذا واما اذا قلنا بكون
الواحد عددا فهو اول الافراد والفرد الثاني هو الثلثة وهكذا تارة الى الفرد الاول
وهو الذي لا يعد من الافراد غير الواحد كالخمسة والسبعة وامثالها وغيره وهو
مقابله فائدة اعلم ان للعدد اقساما كثيرة فمنها التام والناقص والزائد المتعادلة

مثلا اذا اريد ان نعلم كمال الظهوري

مربع مساوي للعدد او انقص

للباقي مع الكمال الظهوري

المتحابان فالعدد التام الذي يكون اجزائه العادة له مساوية له كالستة والناقص هو الذي يكون اجزائه العادة اكثر منه كاثني عشر والزائد هو الذي اجزائه العادة له اقل منه كالثمانية واما العددان المتعادلان فهما العددان المتعادلان فهما العددان اللذان يكون الاجزاء العادة لكل منهما مساوية لنفس الآخر كالمائتين واربعة وثمانين وللعددين المتحابين خواص كثيرة مبينة في مقامه ويمكن ان نذكر شطرا منها في بعض مجلدات هذا الكتاب ثم ان لتحصيل كل من هذه الاقسام طرقا مضبوطة ذكرها والدي العلامة في كتاب مشكاة العلوم قصة حكي ان الرشيد هجر جارية حسناء كانت تعشقها مدة ثم لقيها في بعض الليالي في جوانب القصر وهي سكرانة وهي تتجاذب بالهامن البينة فراودها فابت فمد يده الى ازارها وحل كرها وسقط عند ممانعتها الرداء عن منكبيها فاعتذرت بانك هجرتني منذ مدة ولم يكن لي علم بموافاتك فانظرني هذه الليلة حتى اهيئ الملاقاتك وآتيك بالغداة فتبسم الرشيد لبلته وجدا بها فلما اصبح امر الحاجب ان لا يدع احدا يدخل عليه وانتظرها فلم تجئ فدخل عليها في حجرتها وسالها انجاز الوعد فقالت يا امير المؤمنين كلام الليل يمحوه النهار فقام من عندها وخرج الى مجلسه واستدعى من بالباب من الشعراء فدخل عليه الرقاشي ومصعب وابو نواس فقال لهم هاتوا الكلام على كلام الليل يمحوه النهار فقال كل من الرقاشي ومصعب شعرا فقال ابو نواس وليلة اقبلت في القصر سكرى ولكن زين السكر الوقار وهز الريح اردافا ثقالا وغصنا فيه رمان صغار وقد سقط الردا من منكبيها من التخميش وانحل الازار مددت لها يدي للأخذ رادا فقالت في غد منك المزار فقلت الوعد سيدتي فقالت كلام الليل يمحوه النهار فقال الرشيد قاتلك الله كانك كنت معنا حاضرا ثم امر له بعشرة الاف درهم قصة اخرى حكي ايضا

والعشرين والمائتين

كالمائتين والعشرين ... المتحابان فهما العددان اللذان يكون الاجزاء العادة لكل منهما

ان الرشيد

ان الرشيد خلى في قصره وعنده جارية في تمام الحسن والجمال فلما اراد ان يتحرك جاريته ان يناله منها المراد

فقال لها نومي على اربع ليقوم فنامت عليها فلم يقم فقال لها العبي عسى ان يقوم فلعبت

به فلم يزد الا رخاوة فتبسمت الجارية وقالت اذا كان ايرك ذا ستر فلا خير فيه ولا ينتفع

فقام وخرج من عندها وقال من بالباب من الشعراء فقيل ابو نواس فاذن له بالدخول فقال

له هات الكلام على اذا كان ايرك الخ فانشد ابو نواس لحى الله ايري ما اتعسه حظه و

الله ان اقطعه فيا من يلوم على سبه اقف واستمع ما جرى لي معه اتيت بغيدا في

خلوة مزينة حسن به مبدعة بطرف كحيل وخصر نحيل وردف ثقيل فيا المعه

وقالت لها البيك قال نعم مطيعة امرك لا ممتنعة ونامت على ظهرها لم يقم فقلت قومي

على اربعة ومسي في كفيها فانثني وخيبني في المضجعة فقلت لها فالعبي لي به

لعل يكون به مرجعة فمدت انامل مثل اللجين وكفا خضيبا فيا ابدعه وصار مثنى ثلاثا

فانطوى وكادت من العبث ان تقطعه فقالت وقد ساءها فعله وصاح من لومها

اشنعه اذا كان ايرك ذا سيئة فلا خير فيه ولا منفعة **حيلة** حكي ان اثنين اختصما الى حاكم

فادعى احدهما ان الاخر عبده وهو ينكره فقال للمدعي ما اسم العبد قال ميمون وقال للمنكر

ما اسمك قال عبد الله فاجلسهما ولهى عنهما ساعة فاشتغل بغيرهما ثم نادى يا ميمون فقال المنكر

لبيك قال اطع مولاك **اخرى** حكي انه اختصم رجلان الى حاكم في قطيعة غنم وادعى كل انها له

ولم يكن لهما شاهد فلما اتى الليل قال لاحدهما قم فجئني بغنم منها فمضى فنبح عليه الكلب فقال

مكانك وامر الاخر فمضى ولم ينبح عليه الكلب فحكم له **اخرى** حكي انه اختصم شيخ وشاب في امراة بذلك

معها صبي كل يدعي انها زوجته والصبي ولده منها ولم يكن بينة والمراة تصدق الشاب

ففرق بينهم واعطى الصبي لكل واحد ليذهب به الى بيته فاعطاه الشيخ فحكم له وهذه المراة

والشاب فامرا بالقضية كما كانت **حكاية** وقعت بين الاعمش وزوجته وحشة فاختصما الى بعض القضاة التمس الاعمش من القاضي ان يرضيها عنه ويصلح بينهما فقال القاضي لزوجته يا اختي ان الاعمش شيخ كبير بمنزلة جدك وعن قليل يرحل عندك فلا بد من ان تعيشي معه فيه وتتحملي ما فيه من ارتعاش يديه وبخره وجمود كفيه ودقة ساقيه وضعف كتفيه وثقل صدره وخفة عجزه وكودة لونه وبياض فوده وكبر انفه وصغر عينيه فقام الاعمش اليها وقال قومي عنه قد عرفت بمالم تكن انت تعرفينها من قبائحي **لطيفة** دق رجل الباب على الجاحظ فقال الجاحظ من انت فقال رجل انا فقال الجاحظ انت والدق سواء **حكاية** حكي انه عزل بعض العمال عن ولايته فادعى عليه خصماؤه فما من يوم الا ويخاصمه معه واحد ويرفع الامر الى القاضي فلما اشتد عليه الامر ولم يبق عنده شيء قال له بعض صديقه ان لك في الانكار لسعة فصر منكرا تخلص من عنائه فلما كان من غد اخاصمه معاخر ودفعه الى القاضي اراه خطه الذي كتبه وخاتمه الذي ختمه فقال القاضي لخط خطك والخاتم خاتمك ام لا فقال نعم الخط خطي والخاتم خاتمي وان له علي الدينار فقال القاضي فلم لا تؤديه قال انا منكر **مطايبة** كان ابن الجوزي يعظ على المنبر قام اليه بعض الحاضرين وقال ايها الشيخ ما تقول في امراة بهاداء الابنة فانشد في الفور في جوابه يقولون ليلى بالعراق مريضة فيا ليتني كنت الطبيب المداويا **حكاية** حكى بشر المفضل قال خرجنا حجاجا فمررنا بحي فوصف لنا ان فيه امراة تعالج الملسوع وهي في الغاية من الجمال فاحببنا رؤيتها ولم يمكن ذلك بدون وسيلة نتشبث بها فاتينا برفيق لنا واخذنا عودا وحككنا به حتى ادمينا لفقنا وجئنا به الحي وقلنا ملسوع فخرجت المراة كانها الشمس فنظرت الى الجرح وقالت له ما تلسعه حية وانما جرح عود بال عليه لسعة الحية فاذا اطلعت الشمس

يموت هذا الرجل وانا لا اقدر على علاج هذا قال فما ارتفعت الشمس الا وهو ميت
فتعجبنا منها **وفي بعض الكتب** انه جاء رجلان الى امير المؤمنين ع وكان مع احدهما
خمسة ارغفة ومع الآخر ثلثة فجلسا ياكلان فجائهما ثالث فشاركهما فلما فرغوا رمى لهما
ثمانية دراهم فطلب صاحب الاكثر خمسة فابى صاحب الاقل فتخاصما اليه ع فقال لصاحب الاقل
قد انصفك فقال يا امير المؤمنين حقي اكثر من ذلك وانا اريد من الحق فقال ع اذا كان كذلك
فخذ درهما واعط الباقي الاول والسبب في ذلك ان الارغفة كانت ثمانية والاشخاص
ثلثة فاكل كل منهما ثلثة وهو رغيفان وثلثا رغيف فاكل صاحب الثلثة رغيفين

ما اكل الثالث من ارغفته ثلث رغيف واكل صاحب الاكثر ايضا رغيفين وثلثي رغيف

وثلثي رغيف فبقي رغيفان وثلث فاكله الثالث فالثالث اكل رغيفين وثلثين
وهو ثمانية اثلاث ثلث واحد من صاحب الثلثة وسبعة اثلاث من صاحب الخمسة
فيكون نصيب الاول درهما ونصيب الثاني سبعة دراهم **ومن الوقايع** التي جرت
بين الحسن الصباح والوزير السعيد نظام الملك ان السلطان ملكشاه امر بنقل بعض
الرخام من حلب الى اصفهان فاكترى بعض اهل سوق العسكر لحمل خمسمائة رطل من الرخام
المذكور جمالا من رجلين من العرب كان لاحدهما ستة جمال وللآخر اربعة وكان لكل منهما
ايضا خمسمائة رطل فوضعوا ذلك على جمالهم العشرة ولما وصلوا اصفهان امر السلطان
للرجلين بالف دينار وقسمها الوزير نظام الملك بينهما فاعطى صاحب الستة ستمائة دينار وصاحب
الاربعة اربعمائة فاعترض الحسن في حضرة السلطان وقال قد صرفت مال السلطان في غير
مستحقه ومنعت المستحق من ماله فانك قد ظلمت في هذه القسمة على صاحب الجمال
الستة لان حقه من الالف دينارا وحق صاحب الاربعة مائتا دينار ثم قرر ذلك بوجه

ثمانمائة دينار

معقد ملغز فقال السلطان قل شيئا نفهمه انا فقال الجمال عشرة والاحمال الف وخمسمائة

رطل فثلثة اخماس الاحمال حملت على الجمال الستة وهي تسعمائة رطل وخمسمائة رطل منه لصاحبها واربعمائة للسلطان وخمسا منها حملت على الاربعة وهي ستمائة رطل لصاحبه بخمسمائة رطل وللسلطان مائة رطل فحمل صاحب الاربعة خمس مائة رطل فيستحق خمس الالف
وحمل صاحب الستة اربعة اخماس الالف **معما** باسم مسعود ای ناصر از دراک تو تقریر بیان روشن بتو نور دیدهٔ عالمیان خورشید سر نهاد دکل دل باز ده هر گاه که عشقت او در سر همیان مراد از سر خورشید شمس است و مراد از دل کل دال و رداست و مراد از سر عشق عاست تنه واضح است **معما** باسم جنید ان سرکه بدید ببرد از من دل از جور رخش در دیده پیراهن دل خواهی که بدان نام او نشانی یابی جان بر سر دست نه از ان بر کن دل مراد از دست یداست و چون جان را بر سر نهی و دل جان را که الف است بر کنی جنید شود **حکایة** قال بعضهم رایت اعرابیا کان یعشق امراة من العرب وکان مغرما بها فخرجت المراة الی الصحراء لتبول فبالت واقتفی الاعرابی اثرها ذات فقال لها آوی انا انظر الیه فذهب الی مکان بالت فیه المراة فوضع حشفته فی بولها وخاطب قضیبه وقال یا مشوم ان فاتک اللحم فاشرب المرق **حکایة** گویند هود هد حضرت سلیمان را با جمیع لشکر وعدهٔ مهمانی خواست وگفت وعده گاه کنار فلان دریا آن بعد از آمدن سلیمان وجمع شدن لشکر در کنار دریا مور حاضر شد و پای ملخی با خود داشت ودر دریا انداخت وعرض کرد سلیمان کل ان فاتک اللحم فلم یفتک المرق یعنی بخورید آب این دریا اگر گوشت نیست آب گوشت هست **مثل** کثیرا ما یمثل بقولهم رجع بخفی حنین للخائب الخاسر واختلف فی حنین فقیل حنین کان رجلا مدعیا فجاء عبد المطلب وعلیه خفان فقال یا عم انی من ولد هاشم فامعن النظر فیه فقال وعظام هاشم ما اری

وقيل هو مثل لهاشم فارجع فرجع خائبا بخفيه وقال بعضهم كان رجل مغنيا فدعاه قوم
من اهل الكوفة ليطربهم في نزهة فخرجوا به الى الصحراء فضربوه وسلبوا ثيابه وتركوا
عليه خفيه لا غير ولما رجع الى زوجته وكانت منتظرة لرجوعه على عادته بما يفضل عن
اطعمة اهل النزهة ورأته على تلك الحالة فقالت لكل من سالها عنه رجع بخفي حنين وقيل
انه كان رجلا اسكافيا فساوم اعرابي بخفين وما كسه حتى اغضبه فلما ارتحل الاعرابي اخذ
حنين احد الخفين ووضعه على الطريق ثم مشى والقى الآخر في موضع آخر على الطريق واكمن له فلما
مر الاعرابي بالخف قال ما اشبه هذا بخف حنين ولو كان معه الآخر لاخذته فلما انتهى الى
الآخر ندم على ترك الاول واناخ راحلته بما عليها فركبها ومضى بها فلما رجع الاعرابي الى قومه
بالخفين فسالوه عن حاله فقال جئت بخفي حنين وقيل حنين كان لصا فسرق خفين فاخذ
وصلب تجاهه ثم وعليه خفان فانتزعهما ورجعت فقيل رجعت بخفي حنين اي رضيت
منه بذلك قد تكررت التعبير في القسم بقولهم ايم الله ولا يخفى ان ايم تختص بالقسم
واستعماله في كلام البلغاء شايع وهو مخفف ايمن اسم لا حرف جر خلافا للزجاج والرماني
وهو مفرد مشتق من اليمن وهمزته للوصل لا جمع يمين وهمزته للقطع للكوفيين واحتجوا
على ما زعموا بان هذا الوزن مختص بالجمع كافلس واكلب ويرده جواز كسر همزته وفتح ميمه
ولا يجوز ذلك في الجمع من نحو افلس واكلب وقول نصيب فقال فريق القوم لما انشدتهم
نعم وفريق ليمن الله ما ندري فحذف نونها في الدرج كذا قيل وللكوفيين ان يقولوا انه
لكثرة الاستعمال وهو ملزم للرفع بالابتداء وحذف الخبر واضافته الى اسم الله سبحانه خلافا لابن
درستويه في اجازة جره بحرف القسم واجاز ابن مالك اضافته الى الكعبة وكاف الضمير والى
الذي يراد به الله سبحانه نحو ايم الذي نفس محمد بيده واجاز بعضهم اضافته الى غير ذلك

Margin notes:

ولهم ايضا رجع بخفي حنين [illegible]

كلمة

خلافا

وانشد

وانشد وابنوا ايم ابيهم لبئس لعمر لا عتذروا وجوز ابن عصفور كونه خبرا والمحذوف مبتدا
اى قسمى ايم الله والاول اولى بناء على ما تقرر عندهم ان الامر اذا دار بين كون المحذوف اولا
وثانيا فكونه ثانيا اولى وذكر شارح مغنى اللبيب فيه اثنتى عشرة لغة ايمن بفتح الهمزة
وفتح الميم وضمها او بكسر الهمزة وضم الميم وايم بفتح الهمزة وبكسرها مع ضم الميم ومن بضم
الميم وفتحها وكسرها وضم النون فى الاحوال الثلث وم بالضم والفتح والكسر وزاد ابو
حيان فى الارتشاف ثمان لغات اخر ايمن بكسر الهمزة وفتح الميم وايم بكسرهما وهم بكسر الهاء
والميم وام بكسر الهمزة والميم وام بكسر الهمزة وفتح الميم وام بعكس ذلك وام بفتحهما وام بفتح
الهمزة وضم الميم **فائدة** قد تكرر فى كلامهم فلان احرز قصب السبق ومثله سبق الغايات
فى مضمار السبق وهذا كناية عن المتقدم والكمال واصل ذلك انهم كانوا يغرزون قصبا
فيتسابقون اليه فمن اخذه اولا قالوا احرز قصب السبق وحازه وكان له ولفرسه السبق
والفضل والتقدم والمضمار الميدان **فائدة** كثيرا ما يمثل بقولهم وتفرقوا ايدى سبا
هذا مثل يضرب فى تفرق المجتمعين ويروى تفرقوا ايدى سبا وايادى سبا اى تفرقوا مثل
اولاد سبا وسبا فى الاصل بهمزة غير ممدودة اسم رجل هو ابو عامة من قبائل اليمن
هو سبا بن يشجب بالشين المعجمة والجيم ابن يعرب بالعين المهملة والراء ابن قحطان وليس
اسم قبيلة كما اول فى قوله تعالى لقد كان لسبا والايدى كناية عن الابناء التقوى والبطش
لانهم بمنزلة الايدى ضرب بهم المثل حين تفرقوا ارسل عليهم سيل العرم اى الوادى او الجراد
او المطر الشديد ولا يتعين نصبهما على الحالية بحذف المضاف بل يجوز ذلك وان يكون
نصبهما على المصدر اى تفرقوا تفرق ايادى سبا وسكن همزة سبا ثم قلبت الفا و
سكنت الياء منهما مع انهما منصوبان لثقلهما بالتركيب والاعلال كما فى معدى كرب

مثل

مثل يقال فلان ألأم من مادر وهو رجل من هلال بن عامر بن صعصعة قيل سمي
مادراً لأنه سقى إبلاً له من ماء حوض فلما فرغ الإبل من شرب الماء بقي في أسفل الحوض
ماء قليل فسلح فيه ومدر الحوض به أي طين الحوض بعذرته بخلاً من أن يسقي أحد من ذلك
الحوض فذهب ذلك مثلاً ويضرب به المثل في اللئامة **مثل** كل الصيد في جوف الفراء
الفراء الحمار الوحشي أصله أن قوماً خرجوا إلى الصيد فصاد أحدهم ظبياً والآخر أرنباً والآخر
فرأ فقال لأصحابه كل الصيد في جوف الفراء أي جميع ما صدتموه يسير في جنب ما صدته **شعر**
طويت لإحراز الفنون وكسبها رداء شبابي والجنون فنون فلما تعاطيت الفنون و
خضتها تبين لي أن الفنون جنون **شعر** ينسب إلى أمير المؤمنين ع أرى حمراً ترعى و
تعلف ما تهوى وأسداً جياعاً تظمأ الدهر ما تروى وأشراف قوم ما ينالون
قوتهم وقوماً لئاماً تأكل المن والسلوى قضاء لخلاق الخلائق سابق وليس على رد
القضاء أحد يقوى ومن عرف الدهر الخؤون وصرفه تصبر للبلوى ولم يظهر الشكوى
شعر إذا قل مال المرء قل ذكائه وضاقت عليه أرضه وسمائه وأصبح لا يدري وإن كان
حازماً أقدامه خير له أم وراءه وإن مات لم يشفق عليه خليله وإن عاش لم يسرر صديقاً
بقاؤه ولا الموت خير لامرئ ذي خصاصة من العيش في ذل يدوم عنائه **شعر**
لقد طفت في تلك العوالم كلها وسيرت طرفي بين تلك المعالم فلم أر إلا واضعاً
كف حائر على ذقن أو قارعاً سن نادم تنكر لي دهري ولم يدر أنني صبور
وأحداث الزمان تهون وبات يريني الخطب كيف اعتداؤه وبت أريه الصبر كيف
يكون **شعر** ثمانية يلقى الفتى في زمانه وكل امرئ لا بد يلقى الثمانية سرور وهم و
اجتماع وفرقة وعسر ويسر ثم سقم وعافية **شعر** ما للمعيل وللمعالي وإنما يسعى و

يكسبها الوحيد القادر فالشمس يجتاز السما فريدة وابو بنات النعش فيها راكد

شعر فبعد فراقهم قلبي اليهم حنين فصيل فارقته الركائب وما كان قلبي ذا صبا

بفراقهم ولكن حكم الله لا شك غالب شعر للحكيم مؤمن الجزائري اجتنا ان البعاد

لقتال فهل حيلة للقرب منكم فحيلتنا اني كل آن للتنائي نوائب وفي كل حين للتهاجر

اهوال خليلي قد طال المقام على الاذى وحال على ذا الحال الاحوال بمر زماني بالاماني يا قوم

وينقضي على غيرها ابقى ربيع وشوال شعر يا راحلا نحو اوطاني وساكنها قل

للديار سقاك الرائح الغادي وقل لاظعانهم جئت من ظعن وقل لواديهم جئت

من وادي شعر اتى سليمان يوم العيد نملة بنصف رجل جراد كان في فيها ولا

تلام عليها في هديته ان الهدايا على قدر مهديها شعر للحكيم مؤمن المذكور

هو الهوى بعض ازدادني فارداني ومر بي ذكر احبابي فابكاني وفارق النوم اجفاني فارقني

وهيج الشوق احزاني فاحزاني وزارني طيف من اهوى فعارضني طلق المحيا محياه فحياني

فاحياني فقال قل كيف حال القلب قلت له دعني وسل عينه جاري دمع اجفاني

فقال ما بك صفر الخد منذرف الدموع قلت جفاني سهرا فاجفاني لقد طال ليلي ايا

ليلى بذكراك فما شأنك ان تنجلي يا ليل ما شأنك هل تذكرين وصالا في حدائق قد حكت

نسائمها من طيب رياك سقا ايام عيش قد مضى واتى ليل الفراق لتعذيبي واهلاكي

اما القلب على ذا الحال زمان فمذ هجرت عني سرى نومي بمسراك فكم اذاب الجوى قلبي وسال

من العينين من ذكر وشف ثناياك وكم نثرت لآلي الدمع حين سنا في الطيف وجهك

اعزازا للقياك وكم رأيتك في نومي فمذ فتحت عيني اغمضها شوقا لمرآك استغفر الله

هل طيف بغير كرى تخيل الفكر شبها من محياك اخطأت هل لك من شبه يكون لو

ذهنا

وهنا تمني على الخاطي بإعفائك   بل قد رأيتك بأعيني بغير كرى   يا مهجتي في فؤا

ظلّ مثواك   أستغفر الله ما قلبي لديّ فمذ   بعدت عنك ثوى قلبي بمغناك   بل

حيث ما زلت عن عيني رأيتك   بإنسانة العين فيها بعد مسراك   إن لم أراك ففي قلبي

هواك وإن رحلت عني فإني لست أنساك   روحي فداك وإن أضنيت جثماني   فهل

تذيبن قلبا فيه مثواك   **محاضرة** حكي أن أبا الحسين الجزائري أتى إلى باب ابن الزبير فمنعه الحاجب

أن يدخل عليه فكتب هذا البيت في رقعة وأرسل إليه   الناس قد دخلوا كالأير كلهم   وثم

مثل الخصي ملقى على الباب   فلما وصلت إليه أمر بعض الخدام أن يقف وينادي عليك

بالدخول يا خصي فدخل هو ويقول هذا دليل على الشعر   **حكاية** حكي أن قنبري كان

شديد البخل نزل خارج اليمن وكان يوما شديد الحر فوقد عليه سائل فقال كلمة سقوا

قال خرجت من أهلي بغير زاد قال ما ضمنت قراك قال قصدتك من بعيد قال وأنا ملك

من قريب قال أنا ابن أبي حاتم المنقري قال انصرف وكن ابن أي طائر شئت قال أفتأذن لي

بالدخول قال نعم إلى عيالك قال إنما أردت الدخول في قبتك لو اسعة قال وداري أوسع

قال ما اسمك قال أخذ ولا تعطي قال لما أحببت أن يكون لك اسمان قال أنا أحببته قال من

أين جئت قال من العدم إلى الوجود قال من أين خرجت قال من بطن أمي قال أين تريد قال

مكانا لا أراك قال على م أنت قال على الأرض قال ففيم أنت قال في ثيابي قال ابن كم أنت

قال ابن رجل واحد قال عنيت ما سنك قال عظم قال أتقرض قال بقرض الفار قال أتنشد

قال تنشد الضالة قال فتسمع قال أتسمع لغيبة قال ألقي عليك بيتا قال ألقه على نفسك

قال فتسجع قال تسجع الحمامة قال أنا سائل عليك قال أنا مناع بخيل قال بل أنت كهيل قال

وأنت كالبعوضة قال أنت كريم قال أنت كالذئب قال وأنت كبير قال وأنت كالبالوعة

قال انت لشجاع قال الشجاع الحية قال انت لعنت قال لعنت الموت قال اضربتني الشمس
قال الساعة يأتيك لغى قال الارض احرقت قدمى قال ان شاء الله يبرد عليها قال من على
بنعلك قال من انت علي باهلك قال اعطني خفين قال ارجع بخفي حنين قال اعطني
دينارا او درهما قال بل لنصف لا امرهما قال اخف قال لا اجل ذلك ما اعطيك قال الله
علي قال بعد الموت قال اما السائل فلا تنهر قال واما بنعمة ربك فحدث قال انت من
الكرام قال انت من اللئام قال اعطني في الدنيا قال اعطيتك في الآخرة قال ما اريد ان
اريك في الآخرة قال لا يمنعني ورب الحرم قال ما منعك من جواب الكلام قال الطرفي عينيك
حياء قال لنعم الحياء في الشتاء قال اما ترحم انك قاعد وانا قائم قال لقاعد املك قال اقعدني
ساعة قال لا تقمني ساعتين قال ضع على كفي شيئا قال في كفك ابرى قال ضعه فيها هو
ايضا احسن قال هو صحيح اهلك ارجع وخذه قال ما رأيت الئم منك قال انظر في المرآة
قال ما في الدنيا اشأم منك قال نسيت نفسك قال خاب سعيك قال خاطبت نفسك
قال قتلك الله قال ان اعطيتك حبة قال عذبك الله قال ان اعطيتك درهما قال لعنه
قال داري مصيبتي الله عليك قال ان اعطيتك دينارا قال بلاك الله بمصيبة ادهى منك قال لا ارى
الله مثلك قال ان شاء الله بعد عمى عينيك قال بل اعمى الله عينيك قال حتى لا ارى
وجهك قال اخرب الله دارك قال ان دخلتها قال سبحان الله قال قبل كونك قل فهل لك
عندك شيء قال نعم عصا ادق بها راسك واخلص منك نعم على عصا كانت على باب
الجنة فانهزم السائل وهو يتبعه بها يتبا بان **لطيفة** حكي ان فتى من اشراف السادات
كان يهوى فتاة اسمها صدقة فاتفق ان واعدته ليلة ولم تأت فخرج الى دارها فقيل
انها في الطبقة العليا مع جماعة فاسرع نحوها واراد ان يدخل عليهم فمنعه الحاجب فوقف

تحتها

تحتها وانشد بصوت عال بسمعه اهل الطبقة شعر يا اهل هذي الطبقة هل عندكم من شفقة
لسائل قد جانكم يطلب منكم صدقة فاستشرف بعض الجماعة واجابه يا من يروم الشفقة
بمهجة محترقة جدك يا هذا الفتى حرم عليك الصدقة **شعر للزهير** يا من لعبت
به شمول ما الطف هذه الشمائل نشوان يهز دلال كالغصن مع النسيم مائل لا
يمكنا السلام لكن قد ضمن طرفه رسائل ما الحب قتلنا وامتني والعاذل غائب و
غافل عشق ومسرة وسكر والعقل ببعضنا لك ايل البدر يلوح في قناع و
الغصن يميل في غلائل والورد على الخد وغض والنرجس في الجفون زائل في
العيش كما احب صاف والانس بما احب كامل مولاي يحق لي بان عن مثلك في
الهوى اقابل في حبك قد بذلت روحي ان كنت لما بذلت قابل لي عندك حاجة
فقل لي هل انت اذا سالتك باذل ذا العام مضى وليت شعري هل يحصل لي
رضاك قابل ها عبدك واقف ذليل بالباب يمد كف سائل من وصلك
بالقليل يرضى والطل من الحبيب وابل **حكاية** اشتكت امرأة عن زوجها الى
القاضي وطلبت الفرقة وادعت انه يبول في الفراش كل ليلة فقال للرجال ما تستحي
فقال لا تعجل اقص عليك قصتي اني اري في منامي كاني في جزيرة في البحر وفيها قصر عالي
وفوق القصر منارة عالية وفوق المنارة جمل وانا على ظهر ذلك الجمل والجمل عطشان
يطاطا راسه ليشرب من البحر فلما اري ذلك ابول من شدة الخوف فلما سمع القاضي
قصته بال في ثيابه فقال يا هذه اخذني البول من هول حديثه فكيف من راي فاعذريه
شعر للحكيم مؤمن علا اهلال على تلال فضا منه فضا منه فقيل نور فقلت
نور وقيل نجم فقلت مه مه **شعر** رايت ظبيا على كثيب كانه البدر اذ تلالا

فقلت ما اسمك فقال لؤلؤ فقلت لي فقال لا لا **حکایة** حکی ان ابن الجصاص
رکب یوما مع الوزیر ابن الفرات وکان الوزیر یتفکه ویستهزء بالجصاص کثیرا وکان
فی موکب عظیم ومع الجصاص تفاحة بیده فاراد ان یعطیها الوزیر ویبصق فی الدجلة
فغلط وبصق فی وجه الوزیر ورمی التفاحة فی الدجلة **حکایة** نقل است که میرزا
وحید که از جمله مشاهیر شعرا و وزیر مقتدر پادشاه بود صاحب دولت بسیار بود
و اولاد بسیار خدا باو عطا فرموده بود و نظر بقرب و بسلطان در نظر مردم مهابت معزز
بود و همیشه نسبت بقرآن بخلاف ادب گفتگو می نمود و بر آیات بحث و اعتراض میکرد
روزی در مجمع عام که جمعی از علماء و فضلاء و طلبه نیز حاضر بودند گفت که خدا در قرآن
میفرماید و لا رطب و لا یابس الا فی کتاب مبین و من یکی از رطب و یابس هستم و حال آنکه
ذکر من در قرآن نشده و هیچ یک از حضار در جواب او سخنی نتوانستند گفت یکی از
فقرای طلبه در صف نعال نشسته بود گفت میرزا چرا ذکر شما در قرآن نشده و حال آنکه
چند آیه در خصوص شما نازل شده هرگاه رخصت فرمایید بخوانم گفت بخوان گفت
اعوذ بالله من الشیطان الرجیم ذرنی و من خلقت وحیدا و جعلت له مالا ممدودا و بنین
شهودا و مهدت له تمهیدا ثم یطمع ان ازید کلا انه کان لآیاتنا عنیدا سارهقه صعودا
انه فکر و قدر فقتل کیف قدر ثم قتل کیف قدر ثم نظر ثم عبس و بسر ثم ادبر و استکبر
فقال ان هذا الا قول البشر سأصلیه سقر و ما ادریک ما سقر لا تبقی و لا تذر لواحة
للبشر علیها تسعة عشر گویند بمجرد شنیدن این آیات لرزه بر اندام میرزا وحید افتاد و رنگ
او زرد شده و تب شدیدی عارض شد و بعد از سه روز وفات یافت **وحشی**
شد وقت آن دیگر که من ترک شکیبایی کنم ناموس را یکسو نهم بنیاد رسوایی کنم

وقت غنیمت شمار و رنه چو فرصت نماند   ناله که وا داشت سود آه که آمد بکار
لاادری ای اهل شوق وقت که بها دیدن است   دست مرا بسوی که بهار نکشی ببرد
ثنائی قطع امید من کند دم بدم از وصال خود   تا نکنم دل حزین شاد بانتظار
هم **هاتفی** ای مردگان زخاک یکی سر بدر کنید   بر حال زنده بتر از خود نظر کنید
شرف حزنی این عشق است نی افسانه چندین شکوه چیست   لب ببند ار گوهر زبان ندارد
جگر بزبان نیست **حزنی** بغم شاد شوی میدانم   غم دل با تو از آن میگویم
گلخنی چون دل بشکوه لب بگشاید بگو که من   شرمنده از کدام وفای تو
سازمش **صبری** عالمی کشته شد چشم تو را ناز همان   صد قیامت شد حسن
تو در آغاز همان **وله** شبها تو خفته من بدعا کز تو دور باد   آه کسان که بهر تو دود
خون نشسته اند **وحشی** طی زمان کن ای فلک وعدهٔ وصل یار را   یار از این میان
ببر این شب انتظار را **شیخ سفائی** آه بی تابانه زود است   که محمل تا در دروازه در وقت است
حالتی دل از سینه بتنگ است خدایا برهان   هر کجا در قفسی مرغ گرفتاری هست
دانش وعدهٔ هم صحبتان رفته است در محشر است   دیر می باید قیامت گشت تنهائی
مرا **مانی** شب عیش شادکامی بگذشت روزها شد   چه شبی تو ای شب غم که
ترا سحر نباشد **ورسی** تو بی وقوت بکناله دیگر   دردی نبود بالله اگر درد لشر
اثر نکند **وله** فریاد که طائر فرخنده که دیدم   صیاد مرغان دیگر بسته تو ش داشت
وله دعاهای سحر گویند میدارد اثر آری   اثر میدارد اما کی شب عاشق سحر دارد
لاادری همه بضاعت خود عرض میکنند اینجا   قبول حضرت او تا کدام خواهد بود
توریة حکی انه سلم الباس المعدل علی قوم من العامة فلم یردوا فقال لعلکم تظنون ان

ما قيل من الرفض والله من ابغض واحدا من ابي بكر وعمر وعثمان وعلي فهو كافر فيه وابذلك
واعتقدوا اليه **تورية** حكي انه رفع غلامان سكرانان اخذا بالليل الى بعض الولاة
فاستحسن صورتهما وسئل عن نسبهما وحسبهما فقال احدهما انا ابن من دانت الرقاب له
ما بين مخزومها وهاشمها تاتيه طوعا اليه خاضعة ياخذ من مالها ومن دمها
وقال الاخر انا ابن الذي لا ينزل الدهر قدره * وان نزلت يوما فسوف تعود * ترى الناس افواجا
الى ضوء ناره فمنهم قيام حولها وقعود فلما سمع الوالي منهما ذلك عظمهما واعتقد
اليهما وخلى سبيلهما ثم فتش عن احوالهما بعد ذهابهما فقيل هما ابنا حجام وطباخ فتعجب
الوالي من حسن كلامهما وخجل من غفلة نفسه **حكاية** اهدى شاة الى معين الدين بن
صغر من اهل حلب كان متكاموذيا لا يذكر احدا بخير ولا يتوسط لاحد بخير فنقش عليه
بالسكين هذين البيتين يا ابن صغر قد اتتك هدية فانعم فديتك محسنا بقبولها
ولاهل بيتك ثم عندك مثلها في جسمها وبعرضها وبطولها **حكاية** روي انه عاد
بعضهم نحويا كان مريضا فقال له ما الذي تشكوه قال حمة جاسية نارها حامية دما سال منه
منها الاعضاء واهية فقال لا شفاك الله بعافية يا ليتها كانت القاضية **وايضا حكاية**
حكي انه جاء نحوي ليعود مريضا فطرق بابه فخرج ولده فقال كيف حال ابيك فقال
يا عم ورمت قدميه فقال لا تلحن وقل قدماه ثم ماذا قال وصل الورم الى ركبتاه فقال
لا تلحن وقل ركبتيه ثم ماذا قال ادخل الله القدمين والركبتين على بطن عيالك وعيال
سيبويه ونفطويه وحشويه **وايضا** حكي ان نحويا قال لبعضهم ما فعل ابوك قال
باعه قال له قلت باع حماره قال بما جررته اباه قال فلم باؤك تجر وبائي لم تجر **شعر فيه**

تعقيد سألوني عن اسم من لست انسى عهده صلى بها ذاك منى قلت يا قولي اسمها
اسم نجم تحت ما فوق تحت شمس لسما اقول اراد اسمها زهره كما لا يخفى **وايضا** واعدتني
بوصلها ذات حسن ملكت مهجتي بوجه نفيس قلت قولي متى الوصال فقالت بعد ما
قبل بعد يوم الخميس اقول اراد يوم الجمعة **وايضا** قالت الشمس صادفت اي برج وهو
في منزل لو قيس بجوز قلت قد حلت لغز الذي رجا قبل ما بعد بعد ما قبل ثور اقول
اراد برج الثور **شعر مشكل** للحكيم مؤمن الجزائري ينفع المرء علمه ابدا دون ما لا يزال
يجمعه ان من لا يكون ذا سعة لا يكون الكمال ينفعه وجه الاشكال ان في البيتين
تناقضا كما لا يخفى ودفعه ان قوله لا يكون ثانيا تاكيد لفظي لقوله لا يكون اولا و
ليس يفيد معنى ثانيا **للمؤلفه** اي آنكه منتم كوى يارى اين شكر چرا نميكذارى
چون بخت بكام تواست كاهى يادا زمن وحشت زده مى ارى اى دل كه بقيد عشق
بندى با محنت عشق در چه كارى اى غم تو زدل خدارا كز دوستى همين تو
يادكارى اى دوست كه نيست حاصل من از دوستى تو غير خارى اميد صفائى
از تو ام است كو را ز سگان خود شمارى **تبصره** اعلم ان الانسان مسافر ومنازله
ستة وقد قطع منها ثلثة وبقي ثلثة فالتي قطعها اولها كتم العدم الى صلب الاب وترائب الام
كما قال تعالى يخرج من بين الصلب والترائب وثانيها رحم الام قال سبحانه هو الذي يصوركم في
الارحام كيف يشاء وثالثها من الرحم الى فضاء الدنيا قال عز من قائل وحمله وفصاله ثلثون
شهرا واما المنازل الثلث التي لم يقطعها فاولها القبر قال عليه السلام القبر اول منازل الاخرة واخر
منزل من منازل الدنيا وثانيها فضاء المحشر قال سبحانه وعرضوا على ربك صفا وثالثها
الجنة او النار قال تعالى شانه فريق في الجنة وفريق في السعير ونحن الان في قطع مرحلة الرحم

الرابع وهو اصعب المنازل واكثرها مشقة واشدها خوفا لاحاطة فيه بالشوارع والطرق واللصوص وقطاع الطريق ويفرقه الرفيق الشفيق ومدة قطع هذه المرحلة مدة عمرنا فايامنا فراسخ وساعاتنا اميال وانفاسنا خطوات فكم من شخص بقي له فراسخ والاخر بقي له اميال واخر بقي له خطوات نعوذ بالله من الموت على غير عدة **فائدة** كان تلامذة افلاطون ثلث فرق وهم الاشراقيون والرواقيون والمشاؤن فالاشراقيون هم الذين جردوا عقولهم عن النقوش الكونية فاشرقت عليهم انوار الحكمة من لوح النفس الافلاطونية من غير توسط العبارات وتخلل الاشارات والرواقيون هم الذين كانوا يجلسون في رواق بيته ويقتبسون الحكمة في تلك الحالة وكان ارسطو من هؤلاء ويعايق ان المشائين هم الذين كانوا يمشون في ركاب ارسطو لا في ركاب افلاطون **لغز منظوم** للحكيم مؤمن ما اسم عدا مثلث الحروف تجده معدا من الظروف ماض وان صحفته فامر مضارع ان ضم منه الصدر مقلوب وليه عند من عقل حرف يكف غيره عن العمل وثلثاه حرف تعريف على الغة لغة حمير كذا بعض روى واوله حرف استفهام والعكس لا يخل بالنظام و ثلثه الاول مثل ذلك وعكس ثلثه من الهوالك وقلب الاخر بان تكررا تجده ما كولا فكن مستحضرا وقلب وليه ما تشربه وان تاملت فلا تعزبه وطرفاه عضوا بدا في الضحك هو لا يحس بالردى مخرج ثلثاه من المعادن وكل جزء من المحاسن وما سوى اخره اسم لمن نعظمه في كل مذهب حسن وعشر ثلثه كفاك الشتى في العد فافهم ذاك يا هذا الفتى **لغز** للشيخ ابن الفارض ما اسم طير شطره بلدة في الشرق من تصحيفها مشرق وما بقي تصحيف مقلوبه مضاعف قوما من المغرب جوابه للحكيم مؤمن الجزائري ذاك اسم طير شطره بلدة اخرى يروى بينهما مشرق وما سوى اخره

يجلسون في رواق بيته ويقتبسون الحكمة في تلك الحالة والمشاؤن هم الذين كانوا يمشون في ركابه ويتلقون منه فوائد الحكمة

سايرليلا من الشرق الى المغرب ووسطاه صحفة مرة نافعة من لسغة العقرب ومابقى
تصحيف مقلوبه قد اعجز الفيل عن المآرب وماسوى ولد عضوك اللازم فى الماكل
والمشرب **لغز** للشيخ البهائى الا يا اخى سم بلدة لى بها من احب من الطلب نشد ازمّها
الى نحوها وفيها الكل فنى مارب اذا ما قلبت حروف اسمها وجدت اسم شئ به يضرب
ومن عجب انه مفرد وجمع لشئ به يشرب وثلثاه ربع لثلثه ويظهر هذا لمن هذّبا
يحسب **جوابه** للحكيم مؤمن ايا ملغزى فى سمى بلدة لزائرها الذنب لا يكتب
مصحف مقلوبه واجب على من يحج وقد يندب وانت بما اذ انا ملتمر ترا اسم طهر وهذا
معجب وان فات من ثلثه سبعه وجدت اسم شئ به يطرب وثلثاه ماصدرت سورة
به وهى ما عنك لا يعزب **لغز** للشيخ البهائى وبلدة مهملة الاحرف وثلثها من سور
المصحف وماسوى اخره سورة من سور القران لا يختفى وثلثاه ان ينله الفتى
من شفة المحبوب ما شفى وان تشدد وسطها تلقها ماكولة فافكر بها واعرف
جوابه للحكيم مؤمن يا ايها السائل عن بلدة ترسم فى اوايل المصحف الفرق فى اسم
صدره لو الحروف لا بل سادس الاحرف لو فات من اخره واحد لو يديه جمله
فاعرف ووفق ثانيه لما بعده فى العدد من وجهين لا يختفى بصدره امتاز جمادا
عن بجنبه فافهم سره وانصف وعجزه ميز عن بلدة كبشا وذا ليس بامر خفى ونصف
حرف منه او ثلث ذا الحرف عن الثالث ان يحذف ضم بالاول كان اسمى من مصحف
على المصحف وثلث ثانيه اذا ان بدى فى تاليه فاجمع هذه الاحرف تلق الذى قد عبروا
اهلها به تفكرها ساعة يعرف **لغز** للشيخ البهائى ولست ابوح باسم المحب دوما ولكن
ملغزا خوف الاعادى فتصحيف اسمه فى وجنتيه وقلبه وايضا فى فؤادى **جوابه** للحكيم

مؤمن لقد الغزتنا الغازا لطيفا دقيقا دون حرزها لقلتنا فيالله من لغز عويص

بدا لافكار مشرقة الهوادي فكم خطر الى فؤادي على البلاد وانلقني كثيرا عن وسادي وكم امسى

لذلك جواد فكري يجول من التلال الى الوهادي الى ان قادني نظري اليه ونلت

بفهمه اقصى مرادي فدونك مثل قولك اذ يشق الحديد السود بالبيض الحداد

فتصحيف يرى في فيه شيئ يحل بنيله ما في الفؤاد ومنه يحل ما في وجنتيه وفيه

هلاك ارباب لفتنا واصل الاسم جمع في لساني وعيني والحواجب والهوادي

باجزه بمنزجزء عضو به الاحساس عن بعض البلاد ترى حرفين منه اسما لشخص له صفة

الحجة والوداد مصحف بعضه جزء الاراضي وبعض منه في السبع الشداد وتصحيف

الذي في الصدر منها نقصنا عنه من عنزان دياد بصير جميع احرف ذلك الاسم

حرفا واحدا فافهم مرادي لغز مشوش للحكيم مؤمن اخبرني ايها الاخوان عن اسم خماسي

الاعداد ثنائي الاحاد اوله نصف وسطه وسطه مضعف اخره طرفاه فعل ماض مركب

من حرفين واجزاء ما يتحقق بين الاخوين ولاه من المعدنيات وما سواهما من النباتات

طرف ثانيه من الاعضاء الظاهرة بعض الاحيان وطرفا اخره لبعض من الاعضاء الباطنة لكل

حيوان لولا رابعه لتبدل الاعمى بالاصم ولولا اوله لو جد العلم والحلم والكرم لولا

خمسه لتبدل راس الانسان بالشجر ولما تميزت بلدة من الحجر طرف ثانيه لا يكون في اول العمر

ولا في اخره للانسان وبعض منه يتحقق به السهو والنسيان ثانيه يبتدأ السؤال

وباوله يختم الكلام ويتم المقال والله اعلم بحقيقة الحال لغز للحكيم مؤمن اخبرني

عن اسم سداسي الكلمات خماسي العشرات اخره ثلث اوله ومنقوطه اقل من مهمله واوله

مع ثانيه فعل امر للمخاطب ومع ثالثه من عقود الاعداد ومعهما امر للمخاطبة ومع رابعه

من المهملة

من المهلكات اشد ثانيه مع ثالثه من الظروف ومع رابعه وخامسه واخره من جملة
الحروف طرفا اخره حرف عامل وثانيه مميز الفعل عن الفاعل لو سقط عجزه من صدره بقي
سدسه مع انه ثلثه وهذا من الغرايب ولو نقص منه مع انه سداسي حرف واحد بقي
حرف واحد وهذا من اعجب العجايب ان نقص سدسه من سدسه بقي سدسه وان زيد ثلثه
على ثلثه حصل ثلثه اوله مما يجب رده على جميع المسلمين واخره ما تركب منهم لزمان على راي
المتكلمين باوله يبتدأ السؤال وبثانيه يتم المقال وبرابعه يحصل المرام وينتهي الكلام
والسلام **جوابه** لبعضهم هو اسم تركب منه اسما رجله في الارض وراسه في السماء اخره
اسم سورة من سور القران وبانتقاص اوله يتم جميع اركان الايمان كله من الحروف النورانية
وثلث بعضه من الحروف الظلمانية اوله بالكمال معروف وخمس ثانيه بالتمام موصوف
سدساه من المطهرات ولولا خامسه لصار الانسان معدودا من النجاسات لو زيد
اوله على ثلث اخره حصل عدد ايام الاعوام ولو نقص سدساه من ثانيه بقي عدد
الشهر التام وسطاه مهلك فرعون وهامان ثانيه منجي يونس ومعطيه من الامان
ثالثه ما وصف بالكمال في السور القرانية وعشر رابعه موصوف ايضا في العلوم العددية
نصف ثالثه يساوي حروف كله في العدد وبضم الباقي النصف الى رابعه يحصل عدد الكواكب
التي وقع عليها الرصد مربع بعضه يساوي حد الزاني ويثبت اوله في اخر تسع المثاني
وبضعف سدسه يتم الجواب وينتهي به الخطاب والله اعلم بحقايق الامور واوقف بما
تخفي الصدور شعر للحكيم مؤمن يا نسيم الصبا اذا جئت نادي جيرتي بالحمى تلاف
فؤادي قل لهم قد هجرت عني طويلا قل لهم قد نسيت عهد الودادي يا نسيم
الصبا فبلغ سلامي واخبرنهم بلوعتي وغرامي وحنيني ودمعتي عن فراق ذاب

مترصد

جسمي

وله

جسمی وابلی عظامی واشتیاقی الی لقائهم ووجدی فی هواهم وحرقتی من ضرام الم

بطول لیلی بالسهاد الی م ینیبنی لهب الفؤاد وتغرقنی الی م سیول دمعی الی م

یصیبنی عین العباد ترانی میتا فی جسم حی وحیا یحیی یوم التنادی وصبری کل حین

فی انتقاص ووجدی کل آن فی ازدیاد اذوب صبابة واطول بعدک ومالی اه

صبر وافؤادی فکم خطر اتوقاد علی البلاء واقلقنی حبیب عن وسادی متی فرجی حتی م

اصطیادی الا یا دهر دع سبل العنا الا اشکو وقد اصبحت مالی سوی بال

من البلبال بالی ولی جفن تکحل من سویدا فؤاد ذاب من لهب عذالی فما

هذا السواد علی جفونی بکحل اه ما انا واکتحال الا اشکو زمانا قد جفانی ما نشداه

بمثل الحالی ومالی الدهر بالاذراء حتی فؤادی فی غشاء من نبال فصرت

اذا اصابتنی سهام تکسرت النصال علی النصال فکف عن الاذی یا دهر انا

نبیل لا نبالی بالنبال **وله** عنی السلام علیکم یا معشر شوقی الی لقیاکم ما بکم

عنی السلام علیکم یا ساکنی قلب الغریب لسهمها المغرم لا حبتی ادعتموا قلبی اسی

وجوی له بین الجوارح مضرم لا تحسبونی ذا هلا عن ذکرکم حتی او سدی فی التراب

واکتم **شعر هزل** بمنت فقام الاسیر بینهما ولم یزل منتصبا فوقهما یحسب الجاهل

ما لم یعلما شیخا علی کرسیه معمما **معما** باسم مسافر نان نام قلب یار اکه

شدم دل ز فکر بیهده پرداختم مراد از نام عربی انست که اسم باشد قلب ان

منا است مراد از دل فکر کاف است مراد از پرداختن انداختن است **معما**

باسم همام خوبان ستاره کان سپهر ملاحتند ماه است در میانه ایشان نگار

من مراد از ایشان عربی انستکه هم باشد چون لفظ ما در میان هم در اید همام

شود

شود مطایبه فضلی بیکی از دوستان صاحب دارنخود نامه می نوشت شخصی در پهلوی

او نشسته بود بگوشه چشم نامه او را میدید بروی دشوار امد بنوشت اگر نه در پهلوی

من دزدی بی مزه ای نشسته بود مرا میخواند همه اسرار خود بنوشتمی انشخص گفت والله

که نامه تو را مطالعه نکردم و نخواندم گفت ای نادان پس این را که میگوئی از کجائی گوئی

فائدة اذا اردت ان تعلم مقدار سطر من العدد تبدء بالیمین و تسقط المراتب ثلثا

ثلثا الی ان یبقی ثلثا او اثنان او واحدة و تقرأ ما بقی علی نهج الابتداء و تزید علی

مقروک لفظ الالف بعدد الثلاثات السابقة علیه ثم تقرأ المراتب الثلث السابقة

علیه کذلک و تزید علی مقروک لفظ الالف بعدد الثلاثات السابقة علیه و هکذا الی

ان ینتهی الی المراتب الثلث الاول مثاله اذا اردنا ان نقرء هذا العدد ٩٨٧٦٥٤٣٢١٠٠

٩٨ فبعد اسقاط المراتب الثلث بقی ٩٨ فزدنا علی ثمانیة و تسعین لفظ الالف ثلث

مرات بعدد الثلاثات السابقة علیها ٧٦٥ فزدنا علی سبعمائة و خمس و ستین لفظ الالف

مرتین و المراتب الثلث السابقة علیها ٤٣٢ فزدنا علی اربعمائة و اثنین و ثلثین لفظ

الالف مرة و المراتب الثلث الاول مائة فالعدد المذکور ثمانیة و تسعون الف الف

الف و سبعمائة و خمسة و ستون الف الف و اربعمائة و اثنان و ثلثون الفا و مائة

فائدة اذا اردنا وضع البیت علی اساس یستخرج به کل حرف اضمره المخاطب من حروف

سورة بعینها او ایة او قصیدة معینة او بیت مخصوص او حروف الهجا کلها استعنا

بالقلم و جمعنا حروف تلک السورة مثلا بعد حذف ما تکرر و نحتاج الی ذلک فی غیر

الاخیر و سمینا ذلک حاصلا و لنعد الهمزة و الالف فی هذا الباب واحدا کما فی باب الالغاز

و المعمیات و امثالها و اللام الف حرفا برأسها کما هو الاظهر و لنعتبر الحروف بصورتها

اذا اردت ان تعرف المسافة بین بلدین
فانظر فان اتفقا فی الطول و تفاوتا
فی العرض او بالعکس فخذ لکل درجة
من التفاوت [illegible] فراسخ و ان
تفاوتا فیهما فربع ما بین الطولین و [illegible]
ما بین العرضین و [illegible] المربعین فالحاصل
جذر المجموع [illegible] فلو کان بین
عدد فراسخ بین البلدین [illegible] ما بین العرضین
الطولین اربع درج و ما بین [illegible]
ثلثا [illegible] مجموع [illegible]
اثنا و عشرین [illegible] و لا یخفی علیک [illegible]
و عشرة فراسخ [illegible]
الارض [illegible] اثنان و عشرون فرسخا [illegible]
فراسخ و فی هذه القاعدة [illegible]
هذا [illegible]

الحقيقة لا الملفوظة فنقول ان ترى تاء وراء وباء ولا نقول انها الف فاحفظها ثم ركبناها
على هيئة ونوعها وترتيبها او ركبناها على اي هيئة نريدها بحيث يكون لها وزن
ومعنى كيف ما اتفق ولكن من غير ان يتكرر حرف منها فيها وهذا احسن واقرب الى الضبط
واسهل عند الرجوع اليها وسمينا ذلك محفوظا اولا وهو في الاخير هي الحروف المرتبة
المستغنية عن الجمع والترتيب ثم عمدنا الى رسم شبكة تشتمل على اربعة بيوت فصاعدا كما
يقتضيه عدد تلك الحروف المذكورة من حيث القلة والكثرة ثم رسمنا الحروف المحفوظ
الاول في تلك البيوت وقسمناها عليها لكن بحيث يختص كل منها بوضع لا يشاركه فيه غيره
مثلا وضعنا حرفا منه في البيت الاول فقط او في الثاني كذلك وفيهما او في الجميع الى غير ذلك
من الصور المناسبة بين تلك البيوت من انفرادها وتركيباتها الثنائية والثلاثية و
الرباعية ونحوها وكذا حرفا اخر منها وهكذا الى اخرها وسمينا ذلك خارجا ثم
رسمنا تلك البيوت باعداد يحصل من جميع احادها ومركباتها جميع المراتب من الواحد
الى اقصى عدد تلك الحروف وسميناها ميزانا ولا بد ان يكون مرتبة كل من تلك الحروف
في المحفوظ الاول من الاولية والثانوية مثلا وبيان مرتبة عدد بيت واكثر هو فيها ثم قصدنا
نظم مصاريع وابيات بعدة تلك البيوت بحيث يتركب المصراع الاول من الحروف المرسومة
في البيت الاول مثلا كيف ما اتفق بحيث لا يشذ حرف منها وكذا الثاني منها من الثاني وهكذا
ولكن لا باس بتكرار حروف تلك البيوت في ذلك المصراع او البيت اذ لا نسأله عن عدته
فيهما وهكذا لا باس بادخال بقية الحروف الهجائية التي في تلك الصورة مثلا في اي واحد
منها شيئا مكررة او غير مكررة اذ لا نسأل الا عن وجود الحروف المضمر في واحد منهما وعدمه
لا عن وجود غيره وعدمه وسمينا ما نضمنا من المصاريع والابيات محفوظا ثانيا ثم

رسمنا

وسمنا كلا منها بعلامة ما يتركب منه من الحروف المرسومة في البيوت المشتبها بالخارج
بعينها او ببدلك يتم العمل بعينها فنقول للمخاطب خذ في خاطرك اي حرف شئت من حروف
هذه السورة ثم نقرأ عليه المصراع الاول مثلا ونسأله عن وجوده او عدم وجوده
فيه فان قال نعم حفظنا العدد الذي وسمنا به والا تركناه ثم قرأنا المصراع الثاني و
الثالث الى اخر المصاريع وحفظنا الاعداد التي وسمنا بها المصاريع التي اخبر بوجود
ذلك الحرف فيها والا تركناها ثم جمعنا الاعداد الحاصلة وهي ميزان بها يعرف الحرف
المضمر وذلك برجوعنا الى الحرف المحفوظ الاول وعددنا بعده بتمامه فالحرف الاخير هو الذي
اضمره المخاطب في السر في جميع ما قررنا وحررنا هو عزيز خفي على الناظر الذكي فتبصر ولا
يخفى عليك انا لا نخبر المخاطب اصلا بالمحفوظ الاول ولا باخذ الميزان بالطريق المذكور
والا لذهب الاستغراب لو يقال ان هذا الشيء عجاب في حفظ **حكاية** نقل است كه
شخصى زنى داشت حور نام بجهاد رفت وبعد از ان كه در جمعى شهيد شدند ان
شخص فرار كرد ديكرى او را ديده كفت اى فلان از جهاد فرار ميكنى وحال انكه اكر كشته
شوى بوصال حور عين ميرسى كفت اى نادان حور را كه خودم در خانه دارم بجهة
يكعين خود را بكشتن دهم **لطيفة** قال ابو العيناء اجلسني ابن صغير لعبد الرحمن بن
خلكان قلت له وددت ان لي ابنا مثلك فقال هذا بيدك قلت كيف ذلك قال
احملني على امرأتك تلد لك مثلي **مولوى المعنوى** بشنو از نى چون حكايت ميكند
وز جدائيها شكايت ميكند از نيستان تا مرا ببريده اند از نفيرم مرد و زن ناليده
اند سينه خواهم شرحه شرحه از فراق تا بكويم شرح درد اشتياق هر كسى كو
دور ماند از اصل خويش باز جويد روزكار وصل خويش من بهر جمعيتى نالان

شدم جفت بدحالان خوشحالان شدم هر کسی از ظن خود شد یار من وان
درون من نجست اسرار من سر من از نالهٔ من دور نیست لیک چشم وگوش را
آن نور نیست آتش است این بانگ نای نیست باد هر که این آتش ندارد نیست باد
آتش عشق است کاندر نی فتاد جوشش عشق است کاندر می فتاد نی حدیث
راه پرخون می کند قصهای عشق مجنون می کند دم بدم این نای از نیهای اوست
های هوی روح از هیهای اوست محرم این هوش جز بیهوش نیست مر زبان را
مشتری جز گوش نیست در غم ما روزها بیگاه شد روزها با سوزها همراه
شد روزها گر رفت گو رو باک نیست تو بمان ای آنکه چون تو پاک نیست
در نیابد حال پخته هیچ خام پس سخن کوتاه باید والسلام بند بگسل باش آزاد
ای پسر چند باشی بند سیم و بند زر گر بریزی بحر را در کوزهٔ چند گنجد قسمت
یک روزهٔ شاد باش ای عشق خوش سودای ما ای طبیب جمله علتهای ما
ای دوای نخوت ناموس ما ای تو افلاطون و جالینوس ما جسم خاک از عشق بر
افلاک شد کوه در رقص آمد و چالاک شد با لب دمساز خود گر جفتمی همچو
نی من گفتنیها گفتمی هر که او از همزبانی شد جدا بی نوا شد گرچه دارد صد نوا
چونکه گل رفت گلستان در گذشت نشنوی دیگر ز بلبل سرگذشت چونکه
گل رفت و گلستان شد خراب بوی گل را از که یابیم از گلاب جمله معشوقست عاشق
پردهٔ زندهٔ معشوق است عاشق مردهٔ **حکایت** از مکتب داری پرسیدند که
تو بزرگتری یا برادر تو گفت من حال یکسال بزرگترم اما بعد از یکسال دیگر که بر
وی بگذرد با من برابر خواهد شد **حکایت** رای الجنید فی منام بعد موته فقیل

له ما فعل الله بك فقال طاحت تلك الاشارات وطاحت تلك العبارات وغابت
تلك العلوم واندرست تلك الرسوم وما نفعنا الا ركعات كنا ركعناها في السحر
من كلام بعض الاعلام ان العزلة بدون عين العلم زلة وبدون زاء الزهد علة **رأى**
بعضهم بعض اصحاب الكمال في المنام فسأله عن حاله فقال حاسبونا فدققوا ثم منوا فاعتقوا
قال بعض الاكابر ان الشيطان قاسم اباك وامك انه لهما لمن الناصحين وقد رأيت ما
فعل بهما واما انت فقد اقسم على غوايتك كما قال الله تعالى حكاية عنه فبعزتك لاغوينهم
فماذا ترى يصنع بك فشمر عن ساق الحذر منه ومن كيده ومكره وخديعته **رأى**
بعضهم الشبلي في المنام فسأله ما فعل الله بك فقال ناقشني حتى يئست فلما رأى
يأسي تغمدني برحمته ونعم ما قيل در نومیدی بسی امیدهاست پایان شب سیه سفیدست
قال بعض الفضلاء اعدت صلوة ثلثين سنة كنت صليتها في الصف الاول لاني
تخلفت يوما بالعذر فما وجدت موضعا في الصف فوقفت في الصف الاول لاني تخلفت
يوما لعذر فما وجدت موضعا في الصف الاول فوقفت في الصف الثاني فوجدت
نفسي تستشعر خجلا من نظر الناس الي وقد سبقت بالصف الاول فعلمت ان جميع صلوتي
كانت مشوبة بالرياء ممزوجة بلذة نظر الناس الي ورؤيتهم اياي من السابقين الى
الخيرات **للبهائي** تنافس في الدنيا غرورا وانما قصارى غناها ان يعود الى الفقر
وانا لفي الدنيا كركب سفينة نظن وقوفا والزمان بنا يجري **قال** بعض العرفاء
اقلل من معرفة الناس اياك فانك لا تدري حالك يوم القيمة فان تكن فضيحة كان من
يعرفك قليلا **لبعضهم** انست بوحدتي ولزمت بيتي فطاب الانس بي وصفى السرور
وادبني الزمان ولا ابالي باني لا ازار ولا ازور ولست بسائل ما عشت يوما

است انجام وکتب نیز الاوحدی از ذوق مشکل یابیت ای مزن هوش ودبهر ننا
نوای ما نه نوش چون منتظران بهر رهائی صد بار جان در دو چشم آید دل بکوش
لبعضهم رضیت من الدنیا بقوت وشملة وشربة ماء کوزها متکسر
فقل لبنی الدنیا اعزلوا من اردتم وخلوا خلونی من البعد انظر الاوحدی ای لعجب
بقامتش فنادی دیدار تو با قیامت فنا وایضا کفنی چه کسانند اسیر آره عشق
سا تم زنده وسوز نرود دبدی چند وایضا نه هوای باغ سازد نه کنار کشت ما را
تو بهر کجا که باشی بود آن بهشت ما را وایضا غم با من و من با غمش خو کرده ام ای مدعی
لطفی نباید کردن ما را بهم بگذاشتن وایضا عمری گذشت و ماه سالی نیافتیم شرسند
دلرکه چهار در خیال داشت قال شیخنا البهائی فی الکشکول العلوم تنقسم
الی جلیة وخفیة فالجلیة العلوم المتداولة بین الطلاب التی تذاکر فی المدارس والمجالس
وکتبها مشهورة واما الخفیة فهی المستورة المصون بها من غیر اهلها ولم یزل الحکماء
یبالغون فی اخفائها حتی انهم وضعوا فیها رموزا واخترعوا فی کتابتها انواعا من الخطوط
غیر الرسوم المعهودة وهی تنقسم اقساما الکیمیا واللیمیا والهیمیا والسیمیا والریمیا و
بعض اساطین الحکماء الف فی مجموع هذه الاقسام کتابا ضخما سماه کله سر لیکون اسمه
مشیرا الی اسماء هذه العلوم منبها علی وجوه اخفائها ثم قال رایت الکتاب المذکور
فی هرات سنة خمس وسبعین وتسعمائة وهو من احسن الکتب المؤلفة فی هذه
الفنون وکتاب سر المکتوم للرازی شامل لاوسط هذه الفنون خال عن الکیمیا والریمیا
وهو ایضا من الکتب الجیدة فی بابه اقول الکیمیا معلوم والمراد من اللیمیا علم الطلسمات
ومن الهیمیا التسخیرات ومن السیمیا التخیلات ومن الریمیا الشعبذة فائدة تعلم النیرنجات

حروف

لمؤلفه مهرتای دوست مراد دل ویران بود   بود از دل من مهر تو تا جان بود

این چه دام است ندانم که در او فتادم   کاشنا کل کلشن همه رفت از یادم عبارت لکلية

قال رجل لبعض العلماء ما تقول في ليلة القدر وهي في اى وقت من السنة فاني قد سألتها عن عالم فقال هي في الربع الثالث عن آخرها اى في الثلث الاخر وكل منهما يكذب الآخر

فاجاب بان كليهما اكن بابل صدقا وقال خرجت من بين ليالي كثيرة ووضع راسي سبابته على طرفي ابهامه فقال الرجل في اى زمان من الليالي اطلبها فاجاب في عين الليالي

المفردة فقال بقي الاشتباه وان قل فاجاب اطلبها في الليالي المفردة فقال بقي بين ليالي

فاجاب بان ما زاد ولكن لو طلبتها في الليلة التي يكون فيها ما بقي من الليالي نصف ما مضى منه لرجوت انك ما اخطات ان شاء الله فقال   علمت جزاك الله اقول قوله كليهما اكن بابل في تكذيب الاخر وصدقا اى فيها قالا وقوله خرجت من بين ليالي كثيرة الا

العدد المشترك بين الربع الثالث والثلث الاخر ليس الا شهر واحد فيصدقهما بعلم انه في الشهر المشترك بينهما وهو الشهر التاسع اى شهر رمضان ووضع راس السبابتين على طرفي

الابهامين للاشارة الى الليالي التي خرجت ليلة القدر من بينها فان وضع راس السبابة

من اليمنى علامة الثلثين ومن اليسرى علامة الثلثمائة يعني خرجت من بين ثلثمائة

وثلثين ليلة وبقيت ثلثون ليلة اخرى والمراد بالليالي المفردة الليلة الاولى الى

العشرة والليلة العاشرة والعشرون والثلثون فخرجت اثنتا عشر ليلة ايضا وبالليالي

المفردة عين الزوجة ثمانية اخرى ايضا وبقيت عشرة اخرى وقوله الليلة التي يكون

فيها ما بقي الخ اشارة الى الليلة الثالثة والعشرين فان الباقي من الليالي الفردية

المفردة

المفردة ثلثة والماضي منها ستة **اشكال** تدبيستشكل التوفيق بين قول الفقهاء يكره للجنب
قراءة ما زاد على السبع من القرآن وقولهم يستحب الوضوء لقراءة القرآن حيث يستفاد من
الاول عدم كراهة قراءة الاقل من السبع مع ان الجنب غير متوضي ومن الثاني كراهة القرائة
على غير المتوضي مطلقا ويمكن ان يجاب بان المراد من عدم كراهة قرائة الاقل من السبع للجنب
عدم كراهة المعلولة للجنابة بمعنى ان الجنابة لا تصير سببا لكراهة قرائته وان تحققت
الكراهة من جهة اخرى فلا اشكال **لاادري** ب توشب تهانیٔ زبن نوق کره یٔ اے
نا کی من سودائی برخیزم و بنشینم **فائدة** در بیان اشارة اجمالیه بعلم عقود بدانکه
علمای متقدمین از هیئت انگشتان از واحد تا ده هزار ضبط نموده اند باین طریق
که هیجده صورت وضع نموده اند از انگشتان دست راست بجهت ضبط یکی تا نود و نه
و هیجده از دست چپ تا نه هزار و یک صورت بجهت ضبط ده هزار اما هیجده ۱ خوابانیدن
خنصر بتنهائی علامت یکی است ۲ خوابانیدن خنصر و بنصر با هم بجهت دو ۳ خوابانیدن
خنصر و بنصر و وسطی نشانه سه و باید در این سه سرهای انگشتان بر گودال کف دست
گذارده شود ۴ بلند کردن خنصر و خوابانیدن بنصر و وسطی علامت چهار ۵ بلند
کردن خنصر و بنصر و خوابانیدن وسطی است بجهت پنج ۶ خوابانیدن بنصر تنها است بجهت
نشانه شش ۷ خوابانیدن خنصر بتنهائی است نشانه هفت ۸ خوابانیدن خنصر
و بنصر است با هم بجهت هشت ۹ خوابانیدن خنصر و بنصر و وسطی است نشانه نه
و در این سه صورت باید سرهای انگشتان بر آن مکانی که متصل بند است گذارده شود
۱۰ گذاردن سر ناخن سبابه است بر بند اول ابهام بنحویکه حلقه حاصل شود و این ده علامت است
۱۱ گذاردن ناخن ابهام است بر بند آخر سبابه لیکن باید ناخن ابهام را بطرفی از این بند

بگذارد

بگذارد که جانب سطحی است و این علامت بیست است ۱۲ گذاشتن سر انگشت سبابه
است نه ناخن آن بر ناخن انگشت ابهام از طرفی که بجانب سبابه است و این نشانه سی است ۱۳
گذاشتن باطن سر انگشت ابهام یعنی باطن بند اول بر پشت بند تحتانی سبابه بجهة چهل
۱۴ بلند کردن سبابه با گذاشتن ابهام بر کف نشانه پنجاه است ۱۵ گرفتن ناخن ابهام
است بباطن بند دوم سبابه علامة شصت ۱۶ بلند کردن ابهام است و گذاشتن باطن
سر انگشت سبابه بر باطن سر آن علامة هفتاد ۱۷ بلند کردن ابهام است و گذاشتن
طرف انگشت سبابه بر مفصل اول بجهة هشتاد ۱۸ گذاشتن سر ناخن سبابه است
بر مفصل دوم ابهام بجهة نود و مخفی نماند که آنچه مذکور شد بجهة ضبط مفردات
است و بجهة ضبط مرکبات با صورت مفردات را بعمل آورد باهم واما هیجده صورت
ثانیه که در دست چپ است بجهة صد تا نه هزار است و آنها بعینه مثل هیجده صورتی
است که در دست راست است اما صور تنهائی که در دست راست است بجهة ضبط احاد بود و در
اینجا علامت احاد الوف است و صور تنهائیکه در آنجا بجهة عشرات بود در اینجا علامت
مائات است و کیفیت ضبط مرکبات که در مابین صد و ده هزار است بنحویست که
اشاره بان شد یعنی باید هر مرکبی ضبط آن باجتماع اوضاع مفردات و بشود و اما یک
صورتیکه علامت ده هزار است گذاشتن طرف سر ابهام است بر طرف سبابه بنحویکه
ناخنهای آنها محاذی یکدیگر شوند بهر یک از دست است و چپ که خواهد و اگر زیاده
برین توضیح و تفصیل کسی خواهد باید رجوع کند برساله که والد ماجد حضرت ظل
شاه در این علم نوشته اند **اصغی** دل که طومار وفا بود من مجنون را **اوله** حرفی
چند سبوکش دارد این دیر خراب زان میان سنگ ملامت بر سبوی من رسید

بود پامال رقیبان ار وی کرد الود من هیچ میدانی چه رحمتها بر وی من رسید بازی
ببینم کرفتار جنون دل را مکر ان پری رخسار را زنجیر موی من رسید سحاب تا اشنا
اشتهای نا اشنا کار را بیکانه کردم از خویش یاران اشنا را چون من کسی کناد
سر هر خطی غلامیش بیرون نهد چرا کس از مد خویش یار را با جور ان جفا جو چند انکرد
ام خو کار مجو خاطر او اندیشه وقار را کفتم که کویم امشب تنها با وغم دل بی
مدعی بیامد چون یافت مدعا را اکنون سحاب کار بچاره یافتند اعتبار شاد از
اینکه ره نیست در کوی دوست مارا **وله** سرکوی که هر کز نبود در پادشاه انجا
کدای بینوائی را که خواهد داد راه انجا مکر هرکز تمنای بهشت اندیشه دوزخ
اکر مطلب رضای دوست خواه اینجا وخواه انجا چه صبحکه در حرم جوید پناه امن بود
اما بکوی وکشند او راکه بجوید پناه انجا چه غم بود اکر مارا زبان عذر در محشر
که مارا بس امید رحمت و عذر خواه انجا **وله** چون جرم کنم وفا است مارا هر نوع
کشد سزا است مارا دارد سر قتل ما و در سر غافل که همین هوا است مارا
عبارة مشكلة منسوبة الى السيد الداماد وقيل الشريكنا الماضي الشيخ ابي نصر
الفارابي ما برهانك على تساوي زوايا المثلث لقائمتين فقال النفي والاثبات لا
يجتمعان ولا يرتفعان فاذا اسقطنا من الست ربعا بقي اثنان يعني اذا كان الموضوع داخلا
في الجنس امتنع اجتماع النفي والاثبات وارتفاعهما بخلاف ما اذا كان خارجا عنه ولذلك
لم يكن الكيف قابلا للمساوات ولا مساوات اصلا ولو يكن خط مستدير مساويا
لخط مستقيم اصلا وح تستبين ان زوايا المثلث للمثلث اذا لم تكن اعظم ولا اصغر من
قائمتين كانت مساوية لهما الاول قوله يعني من كلام السيد ومراده من الموضوع موضوع

المسئلة اى الزاوية فاللام فيه للعهد ومراده من الجنس جنس الزاوية اى الكم فيتحقق بذلك
الاشارة الى ان الزاوية من باب الكم ايضا وقوله امتنع اجتماع النفى والاثبات وارتفاعهما
اى نفى ما هو من خواص الجنس واثباته دون ما ليس من خواصه والحاصل ان الشيخ لما بين
ان الزوايا الثلث للمثلث هى الباقية بعد اسقاط اربعة قوائم عن البسط القوائم ثبت ان
الباقية ليست باعظم من القائمتين ولا اصغر منهما اما لتساويها القائمتين وكانت
موقوفة على اثبات ان الزاوية لا يجتمع فيها المساوات واللامساوات ولا يرتفعان عنها
الا لم يثبت المساوات للقائمتين وكان اثبات ذلك موقوفا على كون الزاوية من باب
الكم لان المساوات واللامساوات من خواص الكم ولا يمتنع ارتفاعهما من الكيف فتمت
برهان الشيخ انما هى اذا كان موضوع المسئلة التى هى اذا كان موضوع المسئلة التى
هى الزاوية داخلا فى الجنس الذى هو الكم والباقى واضح والعبارة لا تخ عن حزازة و
تعقيد **ومن الاشكال** الواردة على بعض الفقهاء ما جعلوه ضابطا للحجب الحرمانى
فقالوا ان ضابطه مراعات القرب ففرعوا عليه حجب كل من اهل الطبقة السابقة للاحقة
وحجب كل من اهل الدرجة العالية للسافلة فان هذا التفريع لا يصح باى معنى اخذ القرب
كما بيناه فى مواريث مستند الاحكام **ومن الفقهاء** تخصيصهم حجب النقصان بمواضع
مخصوصة مع صدقه مفهوما على كل نقص يرد على وارث لاجل وجود غيره وقد بيناه فيه
ايضا **ومن الاغلاط** التى حصل الجمع من الفقهاء انهم قالوا فى قبلة اهل المغرب انهم يجعلون
الثريا عند طلوعه على الايمن والعيوق عند طلوعه على الايسر مع ان البعد بين الايمن والايسر
بقدر نصف الدور ومطلعهما اقل من الربع بكثير **جامى** در بزم دمژه كوكب بماه رخت
شبها تا دميك شبى دارم با اين همه كوكبها از بسكه گرفتاران مردند بكوى تو

برش

بادش همه جان باشد خاکش همه تن لبها تا دست تو آوردی از عمر بجو نزنی بو جرخ ددی
مردم از دست تو یار بها از تاب تب هجران گفتم سخن وصلت بود این همه بیان گفتن
خاصیت این تنها جای کرم مذهب اطراف جهان گشتی با مذهب عشق تو کشتند همه
مذهبها ولکن رحمی بده خدایا این سنگدل جوان را با طاقتی و صبری این پیر ناتوان را بختم
جوان و عقلم پیر است لیک عشقش آورده در فرمان هم پیر و هم جوان را گر
زرد شد گیاهی در خشک سال هجران بر مرد کی مبادا این تازه ارغوان را زاهد
بکنج محراب آورده روی طاعت عاشق گرفته محراب ان طاق ابروان را محمل مبند امروز
ای ساربان جانان کز آب چشم من شد ره بسته کاروان را جای ز عشق خوبان گر گفت
تو به کردم این نکته بشنو از من زنهار مشنوان را **فائدة** ج وج وز ودج هـ ۷ مرتبه
۱ ۳ ۳ ۴ ۲ ۱ ۳ ۲ ۲
در یک مجلس یاد ده روز هر روز هفت مرتبه یا در هفت روز هر روز ده مرتبه
با تکرار هر یاد و ب دا تا آخر ابجد هر مرتبه دفعه ده مرتبه **فی الخصال** عن النبی صلی
۲ ۲ ۱ ۳ ۳ ۱
الله علیه و آله قال قال الله تبارک و تعالی یا ابن آدم اطعنی فیما امرتک ولا تعلمنی ما یصلحک
وفیه عنه ص ما من شیء جمع الی شیء افضل من علم الی حلم **لمؤلفه** شد جوان دوران
سر ز سبزه و آمد بهار وقت عمر بگذشت ساقی خیز ساغر را بیار توبه در این دار
وعقل است یاران از من میکشی عشق بازی و جنون ما را شعار عاشقان کوی یار
ومیکده نعم المقر زاهدان و خانقاه و مدرسه بئس القرار دست ما و دامن ساقی
الی یوم النشور پای ما و گوشه میخانه تا روز شمار وصل لیلا نیست هوس باشد
جنون را پیشه کن عاقلان را بر سر کوی محبت نیست بار شد بمجلس الفت محمل نشین داد
از فراق وعده ایام وصلم داده از انتظار جانم از تن میرود ای کاروان آهسته ران

دل ز دستم شد خدا را ساربان محمل بدار   من ز بخت خویش دانم آنچه آید بر سرم
شکوهٔ ما را نزد یار است ای از دور نگار   مژدهٔ وصلم چه منصور آید از دوری روم
پای کوبان سر به کف کف بر دهن تا پای دار   در تن عشاق جانانا جان گرانی میکند
تیغهٔ عاشق کشی از آستین آخر برآر   گر بیا بالینم شبی ای بیوش جان من نیم جانی دارم
از لایق بود سازم نثار   چون در این کشور متاع عشق را نبود رواج   رخت خود را
بیرون بردن صفائی زین دیار   **دری** فی الکافی عن بعض اصحابنا قال قال ابو عبد الله
اصبروا علی الدنیا فانما هی ساعة فما مضی منه لا تجد له المآ و لا سرورا و ما لم تجئ فلا تدری
ما هو و انما هی ساعتک التی انت فیها فاصبر فیها علی طاعة الله و اصبر فیها عن معصیة الله و
فی الفقیه قال قال علی ع ما من یوم یمر علی ابن آدم الا قال له ذلک الیوم انا یوم جدید و انا علیک
شهید فقل فیّ خیرا و اعمل فیّ خیرا فانک لن ترانی بعدها ابدا و فی الخصال عن الصادق ع قال
سرعة المشی یذهب بهاء المؤمن و فیه عن ابی جعفر ع قال اذا احب الله عبدا نظر الیه فاذا نظر الیه اتحفه   بذ هب
من ثلث بواحدة اما صداع و اما حمی و اما رمد **وفیه** عن الصادق ع قال ضمنت لمن
اقتصد ان لا یفتقر **وفیه** عن امیر المؤمنین ع قال ما من شیء احق بطول السجن من اللسان
وفیه عن الصادق ع قال الوضوء قبل الطعام و بعده یزید فی الرزق **وفیه** عن النبی ص
قال ثلثة ان لم تظلمهم ظلموک السفلة و زوجتک و خادمک **وفیه** عن علی ع قال قال رسول
الله ص ثلث یحسن فیهن الکذب المکیدة فی الحرب و عدتک زوجتک و الاصلاح بین
الناس و قال ثلثة یقبح فیهن الصدق النمیمة و اخبارک الرجل عن اهله بما یکرهه و تکذیبک
الرجل عن الخبر و قال ثلثة مجالستهم تمیت القلب مجالسة الارذال و الحدیث مع النسا
و مجالسة الاغنیا **وفیه** عن النبی ص انه نهی ان یسلم علی اربعة السکران فی سکره علی

يعني بالتماثيل وملكي من يلعب بالنرد وعلى من يلعب بها بعد بعشر وقال الصادق عليه السلام

وانا ازيدكم الخامسة انها كرام تسلموا اصحاب الشطرنج **الكافي** عن الصادق ع قال لا

ينبغي للمؤمن ان يجلس مجلسا يعصى الله فيه ولا يقدر على تغييره **وفيه** عنه قال قال رسول

الله ص من لم يحسب كلامه من عمله كثرت خطاياه وحضر عذابه قال في الوافي انما حضر عذابه

لانه اكثر ما يكون يندم على بعض ما قاله ولا ينفعه الندم ولانه قلما يكون كلام لا

يكون موردا للاعتراض ولاسيما اذا كثر **وفيه** عنه عليه السلام قال في حكمة آل داود على العاقل

ان يكون عارفا بزمانه مقبلا على شانه حافظا للسانه **قال** بعضهم ثلثة ليس فيهن

حيلة فقر يخالطه كسل وعداوة يداخلها حسد ومرض يمازجه هرم **قال** بعض الحكماء

ينبغي ان يكون المرء دون الرجل في اربعة اشياء السن والطول والمال والحسب **اوحد**

اي وصل تو برتر از تمنای امید تا پخته بماند از تو سودای امید من در نگجارسم

کاینجا که تویی نه دست هوس سیده نه پای امید ولکه بنیاد دل من غم تو ویران

کرد ما را هوس عشق تو سرگردان کرد وانجا که تویی مگر لطف بکنی پیداست

که زانجا که منم چتوان کرد **وله** اوحد بفریب رجوالت کردند چو مرغک بی پر و بالت

کردند کفتی بدوکون سر فرو نی نارم هم اخر کار پایمالت کردند **لغز** دیدم سی

تن برهنه مبادو قافله ان هر سی تن برهنه وبرهم سه ابله نی قافله دوانشده بی حکم

انسه تن نه انسه تن دوانشده بی حکم قافله **لغز** کدام طائر است که اگر از اول آن چیزی

نقصان کنی زیاده می شود وهر گاه از اخرش نقصان کنی کم می شود واگر از اول نقصان

کنی حنس اخر می شود واگر از اخر نقصان کنی اول سبع ان می شود واگر از هر دو نقصان

عشر کنی اول افزون تر از اخرش شود واگر هر دو ناقص بر دو سطش افزای اخرش تو **لغز**

کدام

کدام مرغ است که همیشه پایش در سر است پوست پایش تو است بشترش در کمر است ولش ضعیف است **او ماکیان** تا از مزه عشق تو در گوشم شد

عقل و خرد و هوش فراموشم شد تا یک ورق از عشق تو حاصل کردم سیصد ورق از علم فراموشم شد **و له** عمرت بسر آمد و بسامان نشدی در دست بلب آمد و بدرمان نشدی قاضی و خطیب و پارسا و مفتی این جمله شدی ولی مسلمان نشدی ای هر نفسی صد کنار من دیده وز روی کرم پرده من ندریده ای من بتر از هر که بعالم بتر است وی لطف تو از من بتر امر نبدیده **و له** نه روز نه روز کار نه وقت نه حال نه کفر و نه اسلام نه کردار نه مال نه رنج نه راحت نه هجر نه وصال بگرفت مرا ز عمر بیهوده ملال

و له دنیی باید ز شهرها تاختن بنیاد وجود بر انداختن با کرم دوی سوختن ساختن

و له دل میل تو دارد آنچه افروختی در سینه توئی و گر نه بر دوختی وز آنکه نه هر دو با تو آموخته‌اند آتش زدمی و هر دو را سوختمی **فائدة** بدانکه شیر از آواز خروس و کرمه و از چوب زدن بر طرف مس بن توهم نماید و ایضا گویند اگر دم موش را ببرند و در خانه دفن کنند دیگر موش با نجا نیاید **حکایة** نقل شیخنا البهائی فی الکشکول انی رایت فی بعض التواریخ المعتمدة ان جماعة خرجوا الی الحجاج فذهب الی حربهم واسرهم وکان عابدا شجاعا فامر به الحجاج فقطعت یده من المنکب و رجلاه من المنکب و ترک یتشحط فی دمه الی الصباح فلما اصبح کان یصیح المادة عنه فلجلج من الذی یکسب الخ وهو یقع علی لون من الماء فانی احتلمت البارحة قال الراوی وهذا من اعجب العجائب ان شخصا قطعت یداه و رجلاه ینام اللیلة یوما یقع له فیه الاحتلام **شعر** فیه نعقبه فیک خلاف الخلاف لذلک فیه خلاف الخلاف الجمیل وعیر من انت سوی عیره

خفیه

عنبر سوی عنبر ای البخیل اقول مراده انک جمیل و سخی **فائده** انما سمیت الجمعة
جمعة لان الله تعالی فرغ فیه من خلق الاشیاء فاجتمعت المخلوقات فیه وقیل سمیت بذلک
لاجتماع الناس فیه للصلوة وقیل اول من سماها جمعة الانصار وذلک قبل قدوم النبی
الی المدینة وقبل نزول سورة الجمعة فانهم اجتمعوا وقالوا ان للیهود یوما یجتمعون فیه کل
سبعة ایام هو السبت وللنصاری یوما آخر هو یوم الاحد فلنجعل لنا یوما نجتمع فیه
فنذکر الله ونشکره فجعلوه یوم الجمعة وکانوا یسمون یوم الجمعة قبل ذلک یوم
العروبة فاجتمعوا الی اسعد بن زرارة فصلی بهم یومئذ فذکرهم فسموه یوم الجمعة وقیل
اول من سماها یوم جمعة کعب بن لوی لاجتماع الناس فیه الیه وهذا الرجل اول من قال کلمة
اما بعد **اشرف** قربان نگارت کرم کو دل نه تنهای برد تاراج جان هم میکند
دین هم بیغمای برد ای طبیب عشق او دارد دوای بوالعجب آسوده را غم میدهد
صبر از شکیبای برد بنود بکیش عاشقان اخوان یوسف را کنند آسایش یعقوب را شوق
زلیخای برد دین و دل هر چیز بود از تو لت غارت کرشند مانده است ما را نیم جان
آن نیز کو یای برد هر چند عذرای برد با وامق استغنا زحد این سوز وامق عاقبت
آرام عذرای برد صدق محبت میکند در چشم مجنون تو تیا هر شام کان باد صبا
از کوی لیلی می برد ما انکه تیغ جوران در جسم من زد جا کها آلوده کشت خنجر کشد
ما را بدعوی می برد شوق جمال دلکشت حاجی ره کم کرده را کاهی به یثرب می
کاهی به بطحای برد ای شیخ این آلوده را در سلک پاکان جا مده کین رند کی من غارتت
ناموس تقوی می برد زحمت کشیدن خوش بود لیک از برای یار خود بی عاقبت باشد
که رنج از بهر پیمای برد فارغ دلان را او در عشرت بر چنو سوی شهر دیوانه عشق

[illegible]

تورا

تورا عزم سوی صحرا می برد بپذیر عذرم چون کنم بیطاقتیها در غمت گر کوه باشد
جا من این حسنش از جای برد ای هوشمندان بر رخش آهسته می باید نظر کاین
عشوهای جان ستان دل بی محابا می برد فرهاد بعد از بیستون زد تیشه بر سر صبا
ببین اشرف هنوز از هجران شرهند کیها می برد **سؤال** شخصی رفیق خود گفت
که ثلث آنچه تو داری با تمام آنچه من دارم قیمت این اسب است و ربع آنچه تو داری با نصف قیمت
اسب است هر یک چه قدر دارند و قیمت اسب چند است **جواب** قیمت اسب
یازده است و یکی هشت دارد و دیگری نه **کان** الرشید قد امر مرارا باحضار الکسائی
من الکوفة وهو یعتذر منه فاحتاج الی بغداد لمهم عرض له فلما دخلها وکان رجلا جسیما
علی هیئة اهل السواد وکان الخلیفة فی ذلک الوقت فی مجلس شربه مع وزیره وکان قد
انفذ من یحضره بعض اهل السواد لیهزؤا به ویسخروا منه فظفروا بالکسائی فاتی به فلم یشک
الرشید فی انه من اهل السخریة فقال له غزلنا یا شیخ فانشد الکسائی کفی حزنا ان
الشرایع عطلت وان ذوی الالباب فی الناس ضیع وان ملوک الارض لم یحظ عندهم
من الناس الا من یغنی ویصفع فقال الرشید من ای البلاد انت یا شیخ فقال من الکوفة
فقال کیف ترکت الکسائی فقال فی صفاء عیش عند امیر المؤمنین ع فنهض الرشید
یعتذر الیه وامر بکسر آلات الشرب والملاهی وقال ارید ان تعلم ولدی الامین والمامون
فاستعفی فلم یعفه واخلی له دار التعلیم ولم یزل مکرما **محمد بن سعید** البغدادی کان
ادیبا شاعرا فصیحا توفی فی سنة ستین وخمسمائة ومن شعره انک الذی وکلنی حبه
بطول علاتی وامراضی ولست ادری بعد فی کله ساخط مولای ام راض **تلخیص**
رسالة ما لانا و ابن الهیثم فی تعرف اقدار الجواهر المختلفة اذا خلط بعضها ببعض من

تغییر شکل ذلك المختلط مقدار من من ذهب محض وفضة محضة متساويين في العظم والشكل ايضا بان يقلبا جميعا في قالب واحد ونعرف وزن كل واحد منهما فيكون الذهب اكثر وزنا فنحفظ الفضل بينهما فاذا رفع الينا جسم مركب من ذهب وفضة وطلب تمييز كل واحد منهما علمنا مقدار مساو له في العظم ثم وزنا الجسم المركب ووزنا مقدار المساوي له في العظم وحصلنا الفضل بينهما فيكون نسبة زيادة وزن الذهب الخالص على وزن الفضة المساوية في العظم الى زيادة وزن الجسم المركب من ذهب وفضة على وزن الفضة المساوية له في العظم كنسبة وزن الذهب الخالص الى وزن الذهب في الجسم المركب من ذهب وفضة **السبب** في رؤية القمر تحت الغيم الرقيق متحركة حركة سريعة انا اذا نظرنا اليه نفذ شعاع البصر في جزء من اجزاء ذلك الغيم واذا فرضنا حركة الغيم من المشرق الى المغرب بطيئة كانت هذه الحركة لقرب الغيم منا اسرع في الرؤية من حركة القمر لبعده عنا فيصير ذلك الجزء الذي كان قد نفذ الشعاع فيه غربيا من القمر وينفذ الشعاع في جزء اخر قدامه وحاذاه بالحركة فيقع بين الجزئين قطعة من الغيم فيخيل ان القمر بحركته الى المشرق قطع تلك القطعة التي هي بمنزلة المسافة **لاادري** منجم كيست بدم لعنت دادوي كفتم من طالع ندارم **ايضا** اي عيش خوش دلبر من رونهاده بلب لحظه باش تا مرا وراخبر كنم **قيل** حكي ان الثعلب مر في السحر بشجرة فراى فوقها ديكا فقال له الا تنزل نصلي جماعة فقال ان الامام نائم في اصل الشجرة فالتفت الثعلب فراى الكلب فنفر هاربا فناداه الديك ما لك الا تاتي نصلي فقال نعم اجدد وضوءا وارجع **وابدع** مثل من لدغته عقرب وحية فجعل في دبره قطعة ملح سكن المعض اعرابي عقب قوم تذاكروا قيام

الليل

الليل فقالوا له يا الامير تقوم الليل قال نعم قالوا ما تصنع قال ابول وارجع وانام حضر اعرابي مائدة الحجاج فاكل منها لقمة فقال من اكل من هذا شيئا ضربت عنقه فامتنع الناس كلهم وبقي الاعرابي ينظر الى الحجاج مرة والى الحلوا مرة ثم قال ايها الامير اوصيك باولادي خيرا وشرع ياكل سريعا فضحك الحجاج حتى استلقى وامر له بصلة **سرق** اعرابي صرة فيها دراهم ثم دخل المسجد يصلي وكان اسمه موسى فقرء الامام وما تلك بيمينك يا موسى فقال والله انك لساحر ثم رمى بالصرة وخرج **جاءت** تعدو هي هاربة حتى جاءت اختها فقالت يا اختاه ما زال الامام يامرهم ان يركعوا حتى خشيت انهم يقعوا علي **فائدة** ماي خر گوش را هر گاه در نی سر و ز بعد از ظهر با سر که بجوشد و بکر ابستن نشود **فائدة** الا فيون اذا حل بخل وطلي به انف الحمار دمعت عينه واخذ بالنهيق **عرض** الحجاج على قتل رجل فهرب واستخفى منه ثم جاء اليه بعد ايام وقال ايها الامير انا فلان فاضرب عنقي فقال له الحجاج وكيف جئت فقال ايها الامير اني اری كل ليلة انك قتلتني فاردت ان تكون قتلة واحدة فعفى عنه واجازه **قيل** ان رجلا زور ورقة على خط الفضل ابن الربيع تتضمن انه اطلق له الف دينار ثم جاء بها الى وكيل الفضل فلما وقف الوكيل عليها لم يشك انها خط الفضل فشرع في ان يزن الالف دينار فاذا بالفضل قد حضر لشغل فلما جلس اخبره الوكيل بامر الرجل واوقفه على الورقة فنظر فيها ثم نظر في وجه الرجل فرآه قد كاد ان يموت من الخوف والخجل فقال الفضل للوكيل تدري لم اتيتك في هذا الوقت قال لا قال جئتك لاستنهضك في ان تعجل باعطاء هذا الرجل مبلغ هذه الورقة ولا تعوقه فاسرع الوكيل في وزن المال وقبضه الرجل ومضى **حيلة** قال الضحاك بن مزاحم لنصراني لو اسلمت فقال ما زلت محبا للاسلام الا انه يمنعني حب الخمر فقال لا باس اسلم و

من خواص

اشربها فلما اسلم قال له قد اسلمت وصح ان شربت حددناك وان تدت قتلناك فحسن اسلامه **اخرى** جاء رجل الى سليمان عليه السلام وقال ان لي جيرانا يسرقون اوزي ولا اعرف السارق فنادى الصلوة جامعة ثم خطبهم وقال في خطبته وان احدكم ليسرق اوز جاره ثم يدخل المسجد والريش على راسه فمسح رجل على راسه فقال سليمان خذوه فهو صاحبكم **فائدة** اذا اريد ثقب الخشخاش جعل في الحليب ثلثة ايام فيعظم فيخرج ويثقب بالة وينظم بشراو وبرء **فائدة** مرارة الخطاف يسود الشعر وهو الذي يقال له بالفارسية پرستوك **فائدة** يقال اذا ذبح الخفاش وطلي بدمه عانة الصبي قبل بلوغه فيمنع من انبات الشعر عليها ويطلي به ثدي البكر يمنعها ان يعظم واذا دفن براس الخفاش في برج الحمام الفه ولم تذهب عنه **فائدة** اذا انقعت البيضة في الخل تلين ثم تدخل في زجاجة راسها اصغر منها وابضا تشمع البيضة وتنقش قلعا ثم تنقع في الخل ثم تقلع بالة فتبقى البيضة مشبكة **اجتمع** محدث ونصراني في سفينة فصب النصراني من زق كان معه في شربة وشربه ثم صبها وعرضها على المحدث فتناولها فقال النصراني انها خمر فقال من اين علمت ذلك قال اشتراها غلامي من يهودي فشربها المحدث على عجلة وقال للنصراني ما رايت احمق منك نحن اصحاب الحديث نتامل في حديث مثل سفيان بن عيينة وسعيد بن جبير فنصدق نصرانيا من غلام عن يهودي والله ما شربتها الا لضعف الاسناد **فائدة** قيل من وضع تحت وسادته شيئا من بقلة الحمقاء لم يحتلم **فائدة** في بعض الكتب من لف عودا من الدار شيشعان في خرقة صفراء ووضعها تحتها ليلة البدر راى في منامه ما يريد وكذا المرشيشا الذهبية **فائدة** قيل من ابتلع من الجلنار بعد الحمصة سبع حبات يوم الاحد الاول من نيسان الروم قبل طلوع الشمس منع من الرمد

سنة قيل اذا ارضعت سوداء بيضاء ذرقا اسود عينها وكذا اذا طلي يافوخ الطفل لا ارزق ببندق محرق ملتوت بزيت فائدة طلاء الثاليل بالنورة يذهبها فائدة قيل اذا مسح خيط بالقطران والحلتيت ويدار على الموضع فلا تقربه نملة فائدة عن الامام ابي عبد الله ع قال اذا عسر عليك امر فصل عند الزوال ركعتين تقرء في الاولى بفاتحة الكتاب وقل هو الله احد وانا فتحنا الى قوله وينصرك الله نصرا عزيزا وفي الثانية بفاتحة الكتاب وقل هو الله احد والم نشرح قيل وقد جرب دواء ا ز ب ت و ا ز ا ج ا ج ج ز و ت وهو اخذ خمسة دراهم ز ج زاج اسود عشرة دراهم يطبخ ذلك في ثلثة ارطال ماء الى ان يبقى رطل ثم يطبخ فيه نصف رطل حنظة حتى يفنى الماء فيجفف الحنطة ويسحق ويؤخذ منه مثقال منه ا ز ج ا ج فذوب بالكلية قال الجاحظ يهرب الذباب من البيت اذا بخر بورق القرع لشيخ جمال الدين ا غصنا بان ما ارى ام شمائل وافاد تم مانضم الغلائل وبيض دقاق ام جفون نواعس وسمر دقاق ام قدود عوامل وتلك بنان ام لحوظ رواشق لها هدف منا الحشا والمقاتل المهر جال والملاح جنوده يجور لنا فذة وهو عادل له حاجب عن مقلتي حجب الكرى وناظره الفنان في القلب عامل القاضي كمال الدين الله اكبر كل الحسن في العرب كم تحت كمة ذا الزكي من عجب صبح الجبين بليل الشعر منعقد والخد يجمع بين الماء واللهب تنفست عن عبير الراح ريقته وافتر مبسمه الشهد عن حبب القاضي الفاضل شرح الشباب بحبكم افنيته والعمر في كلف بكم قضيته لله داء في الفؤاد اجنه نزر اذكما كلما داويته قالوا حبيبك في النحي مسرف قاس على العاشق قلت فديته القاضي شمس الدين خال سلمى عن الاجفان لم يغب وطيفها عن عياني

تفريع: قال المحقق الطوسي ... [illegible]

قال العلامة ... مثلها ان الله ... ما ليس ... الكامل ... [illegible]

عنہ محتجب ودکرها النبی وروحی وهی نائیة والقلب ما زال عنها غیر منقلب وله

سعی ظلال الأثلة بسلمی معاهد وحیاه من دمعی مذاب وجامد فربع به سلمی مصیف

ومربع وارض نأت عنها ثقاد جلامد دعی الله دهرا سا المنی صروفه وظلت لیالیه

سلمی تباعد وایامنا بالقرب بیض زاهر واوقاتنا بالوصل خضر مالد وارواحنا

ممزوجة وقلوبنا ونحن کانا فی الحقیقة واحد ولم یخطر التفریق منی بخاطر ولکن

الایام منا تعاند فهل انت یا سلمی فقد حکم الهوی کما کنت ام ما دب بالقرب حائد

وهل ودنا باق والا تغیرت علی عادة الایام منك العوائد وهل صحبت اثار ذکر

حدیثنا وانساك حفظ الود هذا التباعد وهل تذکرین العهد اذ نحن باللوی

وقولك لا عاش الخئون المعاند فان کنت حبل الود صرمت طرفه فودی طریف

فی هواك وتالد وان قلت ان الحب غیره النوی لعمری وجدی بالحشاشة واحد

مهذب الدین یا رب الحسن من بالصد وصالك حتی قتلتنی بفرط الهجر مفتنا و

باخاه بقتلی القو امراست من ذا تری بالقتل افتاك ان کنت لم تذکرینا

بعد فرقتنا فالله یعلم انا ما نسیناك ما ان تعطی جو راعلی قصد اضحی فؤادی

اسیر لحظ عینك فی لغز ۵ ۵ ۵ ۶ ۸ ۱۹ ومسرعة فی سیرها طول دهرها تربها

مدا الایام تمشی ولا تتعب وفی سیرها ما تنقطع الاکل ساعة وتاکل فی طول المدی

و ولا تشرب وما قطعت فی سیرها خمس اذرع ولا ثلث عن ذراع ولا اقرب وایضا

فی ۲ ۷ ۳ الراس ودی عدد کالرمل سام محلة جبل علی المداح لحق یجاذر

من موسی برهب باسر وفی قلب هرون للهلاك المحق وایضا فی ۵ ۱ ۲

واکله بغیر فم وبطن لها الاشجار والحیوانات قوت اذا اطعمتها انتعشت وعاشت

وان اسقیتها

وان سقيتها ماء يموت دودي عن ابي عبد الله ع انه قال تخللوا فانه اسنانكم السعد فانه يطيب الفم ويزيد في الجماع **قال** بعض العلماء لكن مكانك من الملوك فكان الرها فانهم ان احبوك استخبرولك ان ابغضوك قتلوك يستعظمون من الكلام رد السلام و يستحقرون من العقاب ضرب الرقاب **سعوط** يزيل صفرة الاسنان وسوادها ويطيب رائحة الفم ونتنه وهو كزمازج وزنجبيل وزبد البحر ودار فلفل وقاقله من كل درهمان وشعر محرق سبعة دراهم وملح مشوي عشرة يدق بهم وينخل ويستعمل **اعلم** ان العسر يعقبه اليسر والشدة يعقبها الرخاء والتعب يعقبه الراحة والضيق يعقبه السعة و الصبر يعقبه الفرج وعند تناهي الشدة تنزل الرحمة والموفق من رزق صبرا واجرا **فائدة** اذا طلى بالشوكران موضع الشعر فيمنع انباته واذا ضمد به الثدى منع عظمه **فائدة** قال الشيخ في القانون اذا اخذ من النورة جزءان ومن الزرنيخ جزءان ويطلى بها مع قليل صبر مجعول فيها فيحلق في الحال **روى** ان سلطان صقليه ارق ذات ليلة ومنع النوم فارسل الى قائد البحر وقال له انفذ الان مركبا الى افريقية ياتوني باخبارها فارسله لوقته فلما اصبحوا اذا بالمركب في موضعه فقال للقائد انفذت ورجع بعد ساعة فامر باحضاره فجاء ومعه رجل فقال ذهبت بالمركب فبينا انا في جوف الليل في قبة البحر اذا انا بصوت يقول يا الله يا الله يا غياث المستغيثين يكرر هاما دين فنادينا لبيك وهو ينادي يا الله فقصدناه بالمركب نحو الصوت فالقينا هذا الرجل غريقا في احر رمق الحيوة فطلعنا به المركب وسالناه عن حاله فقال كنا في سفينة فغرقت سفينتنا منذ ايام فاشرفت على الموت وما زلت اصيح حتى اتاني الغوث من ناحيتكم فسبحان من اسهر سلطانا وارقه في قصره لغريق في البحر حتى استخرجه لا اله غيره ولا معبود سواه

فائدة من خواص اصل اللفاح البري انه اذا طبخ مع العاج فيلينه **فائدة** التختم
بالياقوت يوجب المهابة وتسهيل الامور **اسلم** مجوسي فثقل عليه الصوم فنزل الى
سرداب وقعد يأكل فسمع ابنه حسه فقال من هذا قال ابوك الشقي يأكل خبز نفسه
ويفزع من الناس **اختصم** رجلان في جارية فاودعاها عند مؤذن فلما اصبح فرغ
من الاذان قال لا اله الا الله ذهبت الامانة من الناس فقيل له كيف ذهبت قال ان
هذه الجارية التي اودعت عندي قيل انها بكر فلما اتيتها وجدتها ثيبا **قال** بعضهم
رايت مؤذنا اذن ثم ترك وجعل يمشي سريعا فقلت له الى اين فقال احب ان اسمع اذاني
الى اين يبلغ **جائت** امرأة الى معلم ولدها تشكوه فقال لها معي لم تفتنه فقلت يا امة
فقالت له يا معلم هذا صبي ما ينفعه الكلام فافعل ما اردت لعله ينظر بعينه فيتوب
قال الجاحظ مررت بمعلم وعنده عصا طويلة وعصاة قصيرة وصولجان وكرة
وطبل وبوق فقلت له ما هذه لعبته قال عندي صغار اوباش فاقول لاحدهم
اقرأ لوحك فيصفر لي فاضربه بالعصا القصيرة فيتاخر عني فاضربه بالعصا الطويلة
فيفر من بين يدي فاضع الكرة في الصولجان فاضربه فيشجه فيقوم الى الصبيان كلهم
ويضربونني ويقرؤن كلهم باعلى صوت حتى لا يسمع احد صوتي فاضرب في الطبل وانفخ في
البوق فيسمع اهل الدرب ذلك فيجيئوني ويخلصوني منهم **انفرد** الرشيد يوما عن عسكره
ومعه وزيره الفضل بن يحيى البرمكي فاذا هما بشيخ من الاعراب على حمار وهو رمد فقال
له الفضل هل ادلك على دواء لعينيك فقال نعم قال خذ عود الهواء وغبار الماء وصيره
في قشر بيض النمل واكتحل فانحنى الشيخ فضرط ضرطة فقال هذه اجرة دوائك وان زدتنا
زدناك **فائدة** بدانكه خطوط ساعات معوجه اربعه اند و ما سطرلاب كشيده اند

وطریق دانستن ساعات معوجه ماضیه بطریقیکه خواجه عزیز ذکر کرده اند تا غایت
ارتفاع هر روز را که خواهند پیدا کنند و شظیه را بر ارتفاع دایران نهند و اسطرلاب
بکیرانند چنانکه پهلوی با فتاب باشد تا سایه لبنه بر عضاده افتد چنانچه اصلا
هیچ جانب منحرف نشود و نکاه کنند تا طرف سایه بر طرف کدام خط افتاده آن
و در اینجا ملا عبد العلی برجندی در شرح بیست باب سهوی فاحش کرده اند زیرا
که پهلو را بر پهلوی اسطرلاب تفسیر کرده و گفته چنانکه پهلوی اسطرلاب یعنی
که اجزای ارتفاع بران منقش بود و این بسیار از فاضل دور است بلکه وقتیکه
شظیه ارتفاع را بر غایت ارتفاع نهند و پهلوی اسطرلاب را بجانب فتاب کنند
که سایه لبنه بر عضاده افتد بلکه البته منحرف می شود مکر در وقتیکه شمس در غایت
ارتفاع باشد و آن وقت در تعیین ساعات معوجه احتیاج باسطرلاب نیست
و سبب انحراف سایه آن است که البته همیشه سایه در خلاف جهت ذی ظل است
می باشد و خلاف جهت در اینصورت محالست که عضاده باشد چنانکه مشاهد است

فائده بدانکه غزوات حضرت پیغمبر بیست و شش غزوه بود ۱ ابوا ۲ بوا ۳ عشیره
۴ اولی ۵ بدر کبری و در آن جنگ لشکر حضرت سیصد و سیزده نفر بودند
و در این حرب ملائکه بمعاونت پیغمبر آمدند ۶ غزوه بنی سلیم ۷ سویق ۸ غزوه
ذی امر ۹ غزوه احد و لشکرهای حضرت در این جنگ هفتصد نفر بودند و حمزه
سید الشهداء در اینجنگ شهید شد ۱۰ غزوه بحران ۱۱ غزوه اسد ۱۲
غزوه بنی نضیر و قریضه ۱۳ غزوه ذات الرقاع ۱۴ غزوه بدر الاخیره ۱۵ غزوه
دومة الجندل ۱۶ غزوه خندق و احزاب عمرو بن عبد ود در این جنگ بدست

امیرالمؤمنین قتل کشته شد ۱۷ غزوهٔ بنی قریضه و در این حرب لشکر حضرت قریب
به پنج هزار کس بوده ۱۸ غزوهٔ بنی لحیان ۱۹ غزوهٔ بنی قرده ۲۰ غزوهٔ بنی المصطلق
۲۱ غزوهٔ حدیبیه ۲۲ غزوهٔ خیبر در این حرب لشکر آنحضرت هفت هزار کس بودند
بودند و جعفر بن ابی طالب در این حرب از حبشه آمده ۲۳ غزوهٔ فتح مکه و لشکر حضرت
دوازده هزار کس بودند ۲۴ غزوهٔ حنین ۲۵ غزوهٔ طایف ۲۶ غزوهٔ
تبوک **فائدة** بدانکه ولایتها که در ایام حضرت پیغمبر صلعم فتح شد و بتصرف آن
حضرت آمد همچنانکه در تذکرة الائمه ملا محمد باقر مجلسی است باین تفصیل است
مکهٔ معظمه و مدینه و ولایت یمن و مخا و نجد و صحار عمان و قطیف و لحسا و حجاز
و بادیه و نجران و خیبر و فدک و قلاع خیبر و کل قبایل عرب و ولایت بحرین و توابع
آن و بعضی از شام و حوران و طایفه و در سال ششم از هجرت آنحضرت مامور شد که
نامه بملوک و سلاطین جهان نویسد و ایشان را باسلام دعوت کند اول نامه
به هرقل قیصر روم نوشت و آن مسلمان شد و اسلام خود را مخفی داشت و دیگر
نامه بپادشاه شام نوشت و آن هدیه چند فرستاد و توفیق اسلام نیافت و دیگر
باصحمه ملقب بنجاشی پادشاه حبشه نوشت و او مسلمان شد و دیگر نامه
بخسرو پرویز پادشاه عجم نوشت و او کاغذ حضرت را درید لعنة الله علیه
و در جواب آنحضرت مشت خاک بکیسه کرده و فرستاد و آنحضرت تفال زدند که ولایت او بدست
ما خواهد آمد و آخر چنان شد و دیگر نامه بپادشاه یمن فرستاد و آن نیز مسلمان نشد و
ولایت یمن را بعد از زمان آنحضرت واگذاشت مرو بستگرد و قتیکه شهربانو را اسیر
کردند نیز در عهد او در آوردند در مجلس عمر طلبید پس شهربانو بزبان خود پرویز را دشنام داد
دادکه

داد که دیدم پیری و بر سینه کاغذش پاره که من بندگی کنم گفتن عمر نفهمید چنان تصور کرد که او دشنام داد حضرت امیر ع فرمود که نه بلکه نفرین بر پیری کرد و بکر رو حضرت امیر ع با شخص صفتهای او و صافی اهل اصفهان را بیان کرد پس بعد از سکوت حضرت آن شخص عرض کرد دیگر بگو حضرت فرمود امروت این وس یعنی امروز این تو را بس است

فائده بدانکه اولاد پیغمبر ص چنانکه در تذکرة الائمه ذکر شده پنج نفرند دو پسر قاسم از خدیجه و ابرهیم از ماریه قبطیه و سه دختر فاطمه و رقیه و زینب همه از خدیجه و بعضی دو پسر دیگر طیب و طاهر نیز گفته اند و بعضی طیب و طاهر را لقب ابرهیم گفته اند

اولاد حضرت امیر المؤمنین علیه السلام پانزده پسر بودند و هیجده دختر اما پسرها حسن و حسین علیهما السلام و محمد الاکبر و عبد الله و ابو بکر و عثمان و جعفر و عبد الله و محمد الاصغر و یحیی و عون و عباس و محمد الاوسط و محسن و شفیق و این دو سقط شدند و اما دخترها زینب الکبری و ام کلثوم الکبری و ام الحسن و رملة الکبری و ام هانی و میمونه و زینب الصغری و رملة الصغری و ام کلثوم الصغری و رقیه و فاطمه و امامه و خدیجه و ام الکرام و ام سلمه و ام جعفر و جمانه و نفیسه حسن و حسین ع و زینب کبری و ام کلثوم کبری از حضرت فاطمه اند و محمد اکبر از حنفیه است و عبد الله و ابو بکر از لیلی بنت مسعود تمیمیه و عباس و جعفر و عبد الله و عثمان از ام البنین بنت حزام بن خالد است و یحیی و عون از اسما بنت عمیس است که اول زن جعفر طیار بود و مادر محمد ابی بکر نیز اوست و محمد اوسط از امامه است بنت ابی العاص که دختر زینب بنت رسول الله ص بود و ام الحسن و رملۀ کبری مادر ایشان سعیده بنت عروه است و باقی اولاد مادر ایشان نکاحی نبوده بلکه ام ولدند و اما حضرت امام حسن علیه السلام بد

اولاد او خلافست بعضی پانزده گفته‌اند یکدختر ام الحسن و باقی پسر حسن و عمر و حسین و
عبدالله و عبدالرحمن و اسمعیل و محمد و یعقوب و جعفر و طلحه و حمزه و ابوبکر و قاسم و
زید و بعضی شانزده گفته‌اند یکدختر و پانزده پسر و بعضی پنج دختر نیز گفته‌اند
ام سلمه و ام عبدالله و رقیه و فاطمه و ام الحسن و بعضی تمامه و ام الخیر را نیز از اولاد
آنحضرت دانسته‌اند و آنحضرت سیصد زن کرده بود و طلاق گفته بود و آنحضرت
بالتماس عمر خطاب همراه لشکر سعد وقاص بعجم تشریف آورده‌اند و تا شهر ری رفتند
و از آنجا بقریهٔ کهنک و اردستان تشریف بردند و از آنجا بقریهٔ قهپایه از اعمال
نائین تشریف بردند و باصفهان نیز تشریف آورده در خارج شهر قریب بزاهند
رود درمینی است مشهور بلبنان الارض نزول فرمودند و آن زمین بآنحضرت
سخن گفت که یا ابن رسول الله در اصفهان سوره تبت را نخوانند بخوانید و در مسجد
عتیق اصفهان نماز گذاردند و در مسجد لبنان نیز نماز کردند و اما حضرت امام حسین
علیه السلام چهار پسر من کور می‌شود علی اکبر و علی اوسط زین العابدین و علی اصغر
عبدالله و محمد بن الحسین و بغیر از علی اوسط همه در کربلا شهید شدند و بعضی علی اکبر را
امام زین العابدین میدانند و مادر امام زین العابدین شهربانو است و همچنین
مادر علی اصغر و بعضی مادر علی اصغر را لیلی بنت ابی مرهٔ ثقفی میدانند و بعضی
اخبار دلالت میکند که شهربانو در کربلا بوده و فوت شده بود و بعضی دیگر
میگویند بوده و بر ذوالجناح سوار شد بملک عجم آمده در ولایت طهران کوهی
است در آنجا غایب شد و اما حضرت امام زین العابدین را یازده فرزند گفته
اند امام محمد باقر و زید و عبدالله و حسن و حسین و حسین اصغر و عبدالله

و عبدالرحمن

و عبد الرحمن و سلیمان و فاطمه و ام کلثوم و اما امام محمد باقر علیه السلام سه پسر داشت
و یک دختر سه پسر امام جعفر صادق ع و عبد الله و ابرهیم و دختر ام سلمه و بعضی پنج
پسر و دو دختر گفته اند پنج پسر امام جعفر صادق ع و عبد الله و ابرهیم و عبد الله و
علی و دو دختر ام سلمه و زینب مادر امام محمد باقر دختر امام حسن بود و اما امام
جعفر صادق علیه السلام ده اولاد داشت و دختر ام فروه و فاطمه و هشت
پسر امام موسی و اسمعیل و عبد الله و اسحق و محمد و عباس و علی و طفلی شیرخواره
که آزاد کرده آنحضرت او را خنجری زد و کشت و امام موسی کاظم علیه السلام اولاد
آنحضرت راسی و هفت پسر و دختر شمرده اند امام رضا ع و قادر و اسمعیل و جعفر
و هارون و حسن و احمد و محمد و حمزه و عبد الله و اسحق و عبید الله و زید و حسین و
فضل و سلیمان و عباس و عقیل و عبد الرحمن و فاطمه کبری و فاطمه صغری و رقیه ام کلثوم
ام جعفر لبابه زینب خدیجه علیه امنه حسنه بریهه عایشه ام سلمه میمونه رقیه
صغری و بعضی عابد و مرتضی و عمر و جعفر اصغر و قاسم را نیز شمرده اند و بروایت دیگر
آنحضرت را شصت فرزند بود بیست و سه پسر و سی و هفت دختر و امام رضا علیه السلام
پنج پسر داشت امام محمد تقی و حسن و حسین و جعفر و ابرهیم و یک دختر عایشه نام و نسل
آنحضرت از امام محمد تقی باقی ماند امام محمد تقی علیه السلام دو پسر داشت امام علی
نقی و جعفر و دو دختر فاطمه و امامه امام علی نقی علیه السلام یک دختر داشت عایشه نام
و چهار پسر امام حسن عسکری و حسین و محمد و جعفر الملقب بکذاب و میگویند این
جعفر صد و بیست فرزند داشت امام حسن عسکری علیه السلام زیاده از یک پسر عالی
مقدار بنظر نرسیده **فائده** بدانکه حروف بیست و هشت کانه ابجد بر سه قسم

دو عوسی

است اوّل مسرور دی و ان دو حرفی بود مجموع ان دوازده حرفست و دوم ملفوظی وان سه حرفی بود که اخرش حرف اوّل نباشد و ان سیزده حرفست و سیم ملفوظی و ان سه حرفی بود که اخرش حرف اوّل باشد وان سه حرفست وابنها را مکتوبی نیز گویند

شعر مشکل دی بر سر کوی دلبر غارت کردم مر پاکان را جنب بارت کردم

کفارهٔ انکه روزه خوردم رمضان در عید نماز بی طهارت کردم بدانکه دی عبارت است از زمان ماضی و کوی عبارتست از بدن انسان بنکه روح و قوای نفسانیه در ان مخفی هستند و مراد بدلبر قوای مذکوره است که منشا خصال رذیله است و غارت کردن عبارتست از دست برداشتن ان قوای مذکوره یعنی ترک خواهشها و مقتضیات را نمودن و می تواند شد که مراد از غارت کردن کوی دلبر این باشد که انچه مقتضای بدنست از اکل و شرب و لباس و سایر چیزها که کو یا جمع انها بدنست غارت کردم یعنی دست برداشتم و بر باد بغارادم و مراد از پاکان مرشدان و کاملانند که طالبان راه حق بتوسط ارشاد ایشان از لوث جسمانیت پاک میکردانند و مراد از بارت ایشان توجه بجانب ایشان و وصول بخدمت ایشانست و جنابت کنایه از اینست که هنوز بالکلیه از ادناس بشریه و الواث جسمانیه پاک نشده است یعنی با وجود انکه فی الجمله مقتضیات و مشتهیات بدن را ترک کردم باز بعضی از علایق بدنیه که خباثت در این عالم از انها منفک نمی شود مبتلا بودم و حکم جنب داشتم و با این حال قصد خدمت کاملان و واصلان کردم و مراد از رمضان ایام سلوک است که مقرر است که سالک بجهة حصول مقصود ترک مشتهیات نفسانیه از ماکل و مشارب لذیذه نماید پس کو یا شب نما مبارک رمضان است و روزه خوردن کنایه است از ارتکاب بعضی از انچه نباید

دران اوقات

در آن اوقات مرتکب شده تقصیر در آن ایام و مراد از عبد انتهای سلوک و وقت
مشاهده و وصول است و مراد از نماز بسطهات مشاهده ناقص و وصول ناقص
بکمال می تواند بود و بنابراین معنی این می شود که بجهت تقصیری که این ایام از من در
ایام سلوک سرزده در روزیکه باید بمقام وصول برسم باید بپنج باید برسید و با
رسیدم حکم نماز بسطهات داشت و می تواند شد که مراد از نماز بسطهات نماز میت
بر نفس خود که حقیقت میت است تکبیر فنا گفتن باشد در این وقت معنی این
خواهد بود که چون در حین سلوک شرط مجاهده بود موصول نشد بکفاره آن در
مقامیکه شهود و وصول روی داد از آن خجالت یکباره بر نفس خود تکبیر فنا گفتن
بالکلیه خود را از تعلقات ناسویه و عوایق جسمانیه دور کرد اینده خود را در معرض
فنای فی الله در آورده ام والله سبحانه اعلم **کلام** للشیخ عبد المؤمن المغربی فی کتابه
المسمی بالطبائع الذهب قال لا وصول الی مقامات العلی الا بمقاساة البلاء و تجرع
کاسات العنا و من طلب الدر شرب الاجاج المر و من امل المناصب ترک المکاسب
و رکب المتاعب و من احب الشیء الخطیر کره التافه الحقیر الف المکاره و قطع المآرب
و فارق الاتراب و الجیران و عانق الاقتاب الکیران و ودع الخلیط و الضجیع و ودع
التقصیر و التضجیع انظر ان الشرف امر بعید لا ینال بالتوانی او بحر یغرف بالاوانی او قصر
یبیح بسیر الهوینا لا یستوی القاعد مع الولد و الاهل و الساعی فی الحزن و السهل الا
ان الرفعة فی الهبط الوحل لا فی غطیط النائم و صلوة القاعد علی النصف من صلوة
القائم این سکن شهوة المبائنة و تعود شهوة البائنة و لم یخرج من الظلال و الکن و لم
یعرف سوی نعاب لسن کمن لا یفرع الا الجبال الرواسخ و لا یدع الا الامیال و الفراسخ

در حاشیه: بپنج

وان ظمئ لا يعرف لا حشيش الفلاة ولا يسمع الا نشيش القلاة وان عطش لم يشرب الا
الثمد ولا يعرف في الحر قعقعة الجمد مسعر حرب بناطح الاتراك بالتركية ومارس اسقاط
يستظل بالاوراك دون الاريكه امن يحوب البلاقع فهو في البلاء عن قطين او ثمن يتشوّ
في الحلية وهو في الخصام غير مبين شعر لامرئ القيس اجارتنا ان الخطوب تنوب
واني مقيم ما اقام عسيب اجارتنا انا غريبان ههنا وكل غريب للغريب نسيب
فان تصلينا فالمودة بيننا وان تهجرينا فالغريب غريب رباعية ايام جوانى شد
وان نار شكست ودر شهر مرغ عمر پران شكست بنشين بنشين كدام رقص چه وسماع
ان جلوه فزونست تنا شكست سلمان ساوجي از بسكه شكستم به بستم توبه
فرياد هو كند ز دستم توبه ديروز بتوبه شكستم ساغر امروز بساغري شكستم توبه
ما پنبه ز گوش هوش بر داشته‌ايم فرهاد صفت كندن شنا از هستي
خويش اين كوه بلا ز پيش برداشته‌ايم مولوي معنوي هركرا و بنهاده نا خوش
سنتي سوي او نفرين رود هر ساعتي نيكوان رفتند سنتها بماند وز لئيمان
ظلم و لعنتها بماند وله اختران اند از وراي اختران كاحتراق نحس نبود اندر آن
سايراند آسمانهاي دگر غير ازين هفت آسمان مشتهر راسخان در تاب انوار خدا
ني بهم پيوسته ني از هم جدا هركه باشد طالع او زان نجوم نفس او كفار سوزد در رجوم
خشم مريخي نباشد خشم او منقلب رو غالب مغلوب خو نك لبك ني بالطفل الغد بجهو
پيش آن بت آتش اندر شعله بود طفل از آن جستند در آتش فكند زن بترسيد دل از ايمان بكند
خواست تا سجده برد پيش بت بانگ زد آن طفل كاني لم امت اندر آ مادر كه در اينجا خوشم
گرچه در صورت ميان آتشم اندر آ مادر ببين برهان حق تا ببيني عشرت خاصان حق

اندرا اسرار ابراهیم بین　　کو در آتش یافت سرو و یاسمین
مرگ می‌دیدم گه زادن ز تو　　سخت خوفم بود افتادن ز تو
چون بزادم رستم از زندان تنگ　　در جهان خوش هوای رنگ رنگ
من جهان را چون رحم دیدم کنون　　چون در این آتش بدیدم این سکون
اندرین آتش بدیدم عالمی　　ذره ذره اندرو عیسی دمی
اندرا مادر بحق مادری　　بین که این آتش ندارد آذری
اندرا مادر که اقبال آمدست　　اندرا مادر مده دولت ز دست
من ز رحمت میگشایم پای تو　　کز طرب خود نیستم پروای تو
اندرا و دیگران را هم بخوان　　کاندر آتش شاه بنهادست خوان
اندرآیید ای مسلمانان همه　　غیر عذب دین عذابست آن همه
اندرآیید ای همه پروانه‌وار　　اندرین بهره که دارد صد بهار

فائده بدانکه بسیار می‌شود که در حفر قنوات و چاهها و امثال اینها عمق بسیار می‌شود و کشیدن دلو و امثال آن از قعر چاه طولی بهم میرساند و باین سبب کار صعوبتی بهم می‌رساند لهذا قاعده در اینجا بیان می‌کنیم که باعث سهولت این امر بشود بنوعی که از چاهی که چهل ذرع عمق او باشد دلو بقدر یکه از چاه ده ذرعی بیرون می‌آید در آید یعنی با این سرعت و با این قدر از زمان کشیده شود و از چاهی که صد ذرع باشد بقدر چاه بیست و پنج ذرعی و همچنین طریقه اینست که باید در وسط دیوار چاه یعنی جائیکه دوری آن از قعر چاه و در چاه مساوی باشد میخی یا تیری فرو برد و ریسمانی که بقدر نصف چاه مقدار آن باشد بر آنجا ببندد دلو را بر آن ریسمان بست پس نصف بالای چاه را نیز دو نصف کرده و بر وسط آن نیز میخی یا تیری فرو برد و ریسمانی که بقدر نصف نصف چاه باشد بر آن ببندد و سر آن ریسمانها را از حلقه یا امثال آن کرده و ریسمان اول را داخل در آن حلقه کرده و سر ریسمان سیم هر که در سر چاه است بکشد بالا کشد دلو را بزودی که گفتیم بیا بالا میرسد **سؤال** دیوانی سوی صحرا رفتم

[illegible]

بعد

از بهر خواب تا شوی یکدم دلا از صحبت بنابری عورتی دیدم نشسته در میان مسند
هر زمان باد بکری کردی عتاب دلبری گفتمش نبود روا از روی شرع مصطفی
با چنین نامحرمان بنشستن ای رشک پری گفت نامحرم نیند هر هفت از یکمادرند
کرده باب مادر مرا شفقت مادری دو برادر دو برادر زاده باب مادر من ایشان را
وان یکی شوهر دیگر هندو چه نیکو بنگری اینچنین مشکل مرا پیش آمد ای دانای عصر
گر کنی حل این تو یارب زجوانی برخوری جواب مادر ایشان کنیزی بود در اصل ای
امام بنده زاد بشد از بندگی یکسر بری عورتی بخرید آن را داشت آن عورت را پدر
دختری و باب برادر دیگرش بد مادری بعد از آن بهر پدر آن عورت آن زن را بخواست
دو پسر آمد از ایشان همچو کلبرگ طری باز از بهر برادر خواست بعد از افتراق دو
برادرزاده پیدا کرد از ن چون پری چونکه زوهم شد جدا شخص دگر او را بخواست
در وجود آمد از ایشان دو پسر چون مشتری خواست آن عورت یکی را دخترش را
آن دگر این جواب آن سؤال مد چه نیکو بنگری روی القطب الراوندی فی کتاب
القصص باسناده عن الصدوق بالاسناد عن الصادق ع قال کان فی کتاب دانیال اذا کان اول
یوم من المحرم یوم السبت فانه یکون الشتاء شدید البرد کثیر الریح یکثر فیه الجلید
وتغلو فیه الحنطة ویقع فیه الوباء وموت الصبیان ویکثر الحمی فی تلک السنة ویقل
العسل ویکثر الکماة ویسلم الزرع من الآفات ویصیب بعض الاشجار الآفة وبعض الکروم
وتخصب السنة ویقع بالروم الموتان ویغزوهم العرب ویکثر فیه السبی والغنائم فی ایدی
العرب ویکون الغلبة فی جمیع المواضع للسلطان بمشیة الله واذا کان یوم الاحد فانه
یکون الشتاء صالحا ویکثر المطر وتصیب بعض الاشجار والزرع الآفة ویکون وجع

تختلف

مختلفة وموت شديد ويكثر في الهواء الوباء والموتان ويكون في اخر السنة بعض
الغلاء في الطعام ويكون الغلبة للسلطان في اخره واذا كان **يوم الاثنين** فانه يكون
الشتاء صالحا فيكون في الصيف حر شديد ويكثر في ايامه ويكثر البقر والغنم ويكثر
العسل ويرخص الطعام والاسعار في بلدان الجبال ويكثر الفواكه ويكون موت النساء
يكون في اخر السنة يخرج خارجي على السلطان بنواحي المشرق ويصيب بعض فارس
ويكثر الزكام في ارض الجبل واذا كان **يوم الثلثا** فانه يكون الشتاء شديد البرد
ويكثر الثلج والجمد بارض الجبل وناحية المشرق ويكثر الغنم والعسل ويصيب بعض الاشجار
كروم افة ويكون بناحية المشرق والشام امر يحدث من حدث في السماء بموت فيه ملك ...
يخرج على السلطان خارجي قوي ويكون الغلبة للسلطان ويكون في ارض فارس في بعض
غلاة افة وتغلو الاسعار بها في اخر السنة واذا كان **يوم الاربعا** فانه يكون الشتا
وسطا ويكون المطر في القيظ صالحا نافعا مباركا ويكثر الثمار والغلاة بالجبال كلها
ناحية جميع المشرق الا انه يقع الموت في الرجال في اخر السنة ويصيب الناس بارض بابل
بالجبل افة ويرخص الاسعار ويكون بمملكة العرب في ملك السنة ويكون الغلبة للسلطان
واذا كان **يوم الخميس** فانه يكون الشتاء لينا ويكثر اللحم والفواكه والعسل بجميع نواحي
المشرق ويكثر الحمى في اول السنة وفي اخره وبجميع ارض بابل في اخر السنة ويكون للروم
على المسلمين غلبة ثم يظهر العرب عليهم بناحية المغرب يقع بارض السند حروب والظفر
اول العرب واذا كان **يوم الجمعة** فانه يكون الشتاء بلا برد ويقل المطر والاودية
المياه ويقل الغلاة بناحية الجبل مائة فرسخ في مائة فرسخ ويكثر الموت في جميع الناس
تغلوا الاسعار بناحية المغرب ويصيب بعض الاشجار افة ويكون للروم على الفرس

كثرة شديدة **فائدة** في علامات كسوف الشمس من الكتاب المذكور واذا انكسفت
الشمس **في المحرم** فان السنة تكون خصيبة الا انه يصيب الناس اوجاع في اخرها
وامراض ويكون من السلطان ظفر ويكون زلزلة بعدها سلامة واذا انكسفت الشمس
في **الصفر** فانه يكون فزع ووجوع في ناحية المغرب ويكون قتال في المغرب كثير ثم يقع
الصلح في ربيع والظفر للسلطان واذا انكسفت في **ربيع الاول** فانه يكون بين الناس
صلح ويقل الاختلاف والظفر للسلطان في المغرب ويقع البقر والغنم ويتسع في اخر
السنة ويقع الوباء في الابل والبداء واذا انكسفت في **ربيع الثاني** فانه يكون للناس
اختلاف كثير ويقتل منهم خلق عظيم ويخرج خارجي على الملك فيكون فزع وقتال و
يكثر الموت في الناس وفي **جمادى الاولى** يكون السعة في جميع الناس بناحية المشرق والمغرب
ويكون للسلطان الى الرعية نظر ويحسن السلطان الى اهل مملكته ويراعي جانبهم وفي
جمادى الاخرى يموت رجل عظيم بالمغرب يقع ببلاد مصر قتال وحروب شديدة ويكون
ببلاد المغرب غلاء في اخر السنة وفي **رجب الحرام** تعمر الارض وتكون امطار كثيرة بالجبال
وبناحية المشرق ويكون جراد بناحية فارس ولا يضرهم ذلك وفي **شعبان المعظم**
يكون سلامة في جميع الناس من السلطان ويكون للسلطان ظفر الى اعدائه بالمغرب
ويقع وباء في الجبل في اخر السنة ويكون عاقبته الى سلامة واذا انكسفت في **شهر
رمضان** كان جملة الناس يطيعون عظيم فارس ويكون للروم على العرب كرة شديدة
ثم يكون للروم ويسبى منهم ويغنم وفي **شوال** يكون في ارض الهند في المشرق وفي
ذي القعدة يكون مطر كثير متواتر ويقع خراب بناحية فارس وفي **ذي الحجة** فانه
يكون فيه رياح كثيرة وينقص الاشجار ويقع بارض من المغرب سبع وخراب في كل الارض

من ناحية

من ناحية المغرب يغلو عليهم ويخرج خارجي على الملك ويصيبه منه شدة ويقتل الطغاة
اهل فارس ثم يخص في العام الثاني **فائدة** في علامات خسوف القمر من الكتاب
المذكور واذا انخسف القمر في **المحرم** يموت بالمغرب رجل عظيم وينقص الفاكهة
بالجبال ويقع في الناس حكة ويكثر الوقد بارض بابل ويقع الموت ويغلو اسعارهم
ويخرج خارجي على السلطان والظفر للسلطان وفي **صفر** يكون جوع ومرض ببابل
وبلاد ماهي يتخوف على الناس ثم يكون امطار كثيرة فيحسن نبات الارض وحال الناس
ويكون بالجبال فاكهة كثيرة وفي **ربيع الاول** يقع بالمغرب قتال ويصيب الناس
برقان ويكثر الفاكهة بالبلاد بناحية ماه ويقع الدود في البقول بالجبل ويقع خراب
كثير بماه وفي **ربيع الثاني** يكثر الايذاء ويكثر الخصب والمياه ويكون السنة مباركة
ويكون للسلطان ظفر بالمغرب وفي **جمادى الاولى** يهرق دما كثيرة بالبلد بسبب
عظام شام بلية شديدة ويخرج خارجي على السلطان والظفر للسلطان وفي **جمادى
الاخرة** يقل الامطار بنينوى ويقع فيها جوع شديد وغلاء ويصيب ملك بابل
الى المغرب بلاء عظيم وفي **رجب الحرام** يكون بالمغرب موت وجوع ويكون بارض بابل
امطار كثيرة ويكثر وجع العين في الاقطار وفي **شعبان** يقتل الملك ويموت ويملك
ابنه ويغلو الاسعار ويكثر جوع الناس وفي **شهر رمضان** يكون بالجبل برد شديد
وثلج ومطر وكثرة المياه ويقع بارض ماه موت كثير بالصبيان والنساء وفي **شوال**
يغلب الملك على اعدائه ويكون في الناس شر وبلية وفي **ذي القعدة** يفتح المدن
الشداد ويظهر الكنوز في بعض الارضين والجبال وفي **ذي الحجة** يموت رجل
عظيم بالمغرب يدعى فاجر الملك قال الراوي وجميع ذلك ان صحت عن دانيال الحبر بجري

والمياه

ويقع في

فارس كثير نقص ...

الملاحم والحوادث في الدنيا **احاديث** قال النبي صلى الله عليه وآله اذا اراد الله بقوم
خيرا مطرهم بالليل وشمسهم بالنهار وقال ع اذا غضب الله على امة ولم ينزل بها العذاب
غلت اسعارها وقصرت اعمارها ولم تربح تجارها ولم تزك ثمارها ولم تغزر انهارها
وحبس عنها امطارها وسلط عليها شرارها وقال ع اذا منعت الزكوة هلكت المواشي
واذا جار الحكام امسك القطر من السماء واذا خفرت الذمة نصر المشركون على المسلمين
فائدة قال شيخنا المفيد ره في كتاب الاختصاص اعلم انه اذا قرنت الزهرة مع المريخ
في برج واحد هلك ملك الروم او يكون مصيبا عظيمة او بلايا واذا قرنت مع زحل
كان العامة شدة وضيق واذا قرنت مع المشتري اصاب الناس رخاء من العيش واذا قرنت
عطارد يكون اهراق الدماء وفتح عظيم واذا قرن بهرام زحل في برج واحد هلك ملك
حدث في ارض ذلك البرج وان اجتمع بهرام والمشتري مات ملك عظيم الشان واذا اجتمع
زحل وعطارد وقع في التجار الخوف والحزن وكان في اهل الادب واذا اجتمع زحل والمشتري
في برج واحد تغيرت الدنيا في ساير الاحوال وتغير امور الناس وتخرج الخوارج من النواحي
كلها وخاصة من الجيلان والديلم والاكراد ويقتلون الناس قتلا شديدا ويشتد
الامر عليهم من الخوف والحزن وترتفع السفلة شانهم وتتغير طباع الناس كلهم ويذهب
الحياء والانسانية ويزيد فيهم كثرة الفساد خاصة في النساء واسقاط الوالدات والارحام
واهراق الدماء والقتل والجوع واذا اجتمع المشتري وعطارد اصاب الارض طاعون ويقع
فيما بين الناس العداوة والبغض واذا ركب القمر فوق زحل ذهب ملك ملك واذا اجتمع
بهرام عطارد في العقرب فذلك يتم قتل بابل واذا اجتمع الزهرة والمشتري في
العقرب فذلك يتم فزع ومرض بارض بابل وان اجتمعت الشمس وزحل في العقرب

فذلك

فذلك بدء اختلاف الروم وقتل ملكهم واذا اجتمع المريخ وعطارد في شولة العقرب دل
ابتداء خراب بيت ملك بابل واذا اجتمعت الشمس والقمر في شولة العقرب وبهرام في السرطان
فان استطعت ان تتخذ سربا لتدخل فيه فافعل واذا اجتمعت الزهرة والمشتري فان النسا
يخشين ازواجهن عداوة وكيوان اذا نزل الطرفة والدبران وقع الطاعون بالعراق ومات
كثير من الناس واذا نزل الطرفة على الجزء يكون في ارض العراق قتال وفتنة واذا نزل النثرة بدلت
اعمال العراق ولقوا بلاء وشدة واذا نزل كيوان الخضر يكون بارض العراق واذا نزل كيوان الجبهة
وقع الموت في البقر والسباع والوحش واذا نزل كيوان والمشتري الاكليل والقلب والشولة
يقع في المشرق والمغرب طاعون شديد ويموت من الناس ناس كثير ويقع الفساد والبلاء في
الارض كلها ويكون بلاء عليهم كلها في الناس ويقتل الملوك والعلماء ويرتفع سفلة
من الناس واعلم ان مع الشمس كواكب لها اذناب بعضها فوق بعض فاذا بدا كوكب منها في
برج من البروج وقع في ارض ذلك البرج شر وبلاء وفتنة وخلع الملوك واذا رايت كوكبا
لا تعرفه وليس على مجاري النجوم ينتقل في السماء من مكان الى مكان ليشبه العمود وليس به فان
ذلك بدء الحرب والبلاء وقتل العظماء وكثرة الشرور والسموم والاشوب في الناس وفي
اخر النسخة التي انتسخت منها كان مكتوبا اقول وكان في اصل الكتاب هكذا قوبل ونسخ
من خط ابن الحسن شاذان رحمة الله عليه **شعر مشكل** كفر وايمان قرين يكديگرند هر كه
را كفر نيست ايمان نيست بدانكه اگرچه هر كه اقرار بوجود واجب وصفات او ونبوت و
امامت كند حكم بايمان او مي شود واحكام مؤمنين بر او جاري مي شود اگرچه ايمان او
تقليدي باشد اما ايمان واقعي عينا باشد مگر آنكه آدمي خود براهين عقليه وادله قاطعه
كسب كند و اين نمي شود مگر اينكه اول خود را از ايمان واعتقادات پيش خود بري كند و

عصبیت را دست بردارد بعد ازان تامل کند پس مادامیکه ازین اول دست

از تقلید آباء برندارد و خود را از جمیع اعتقادات خالی نکند طالب دلیل نمی شود

و تا دلیل واقعی نداشته باشد مؤمن واقعی نیست پس معنی شعر این می شود ایمان تقلیدی

بی سابقهٔ نفی اعتقادات نیست بلکه ایمان و کفر با هم قرین هستند و هر که کفر ندارد

یعنی اول کافر نشده و نفی اعتقادات را نکرده یا تشکیک نکرده باشد ایمان اعتقادی

بی دلیل ایمان نیست ایمان واقعی نمی بهم نرساند و میتواند شد نظر باینکه اثبات

واجب بدلیل لمّی محالست بلکه بدلیل انّی است و اکثر ادلهٔ انیه مبتنی بر خلف است

که لازم ان فتاده است که اول فرض عدم واجب الوجود بشود بعد ازان اثبات شود

پس در این ادله کفر و ایمان قرینند و هر که کفر نداشته باشد ایمان را هم ندارد و

می تواند شد که اشاره بکلمهٔ لا اله الا الله باشد که هر که او را نگوید مؤمن نیست

والله اعلم **کتب** هرون الرشید الی عبده الذی بمصر سلطان یامره واسمه یمن

یمن یمن یمن ثمن ثمن یمن فکتب فی جوابه ثمن یمن یمن یمن یمن ثمن **لبعض الکابرین** من کان

همته ما یدخل فی بطنه کان قیمته ما یخرج من بطنه **شعر** در این درکه کرکه کرکه

و کرکه کراید که مشو نومید اگر هستی ز لطف قهر او اگه **حکایة** نقل است که

چون عبدالله خان ازبک خراسان را متصرف شد بر سر قبر رستم آمد و این بیت را خواند

سر از خاک بردار و ایران ببین بکام دلیران توران زمین وزیر او گفت رستم جواب

دارد اگر مرخص باشم عرض کنم گفت بگو گفت رستم در جواب میگوید چه بیشه تهی

ماند از نره شیر شغالان به بیشه در آید دلیر **قال الاصمعی** جاء رجل الی جاریة

امرء القیس و سال عنها صاحبها فقالت الجاریة فاء الی الفیفاء لیفیئ الفیئ فاذا فاء

مناسب فی الجواب ایضا هذا الفرد
چه بیشه ز شیران تهی یافتند
سگان فرصت و بهی یافتند

الفیئ

الفیئ نفیئ معناه انه ذهب الی البیت المرجع القافلة فاذا رجع ظل الشمس یرجع هو ایضاً

قال الجوهری فی الصحاح الوسط محرکة ساکنة و ساکنة محرکة اقول مراده ان الوسط بتحریک السین عبارة عن الوسط الحقیقی فکانه ساکن لا یتحرک واما بسکون السین فهو ما بین الطرفین یحتمل مواضع کثیرة فکانه متحرک **شعر مشکل** گفتم که شو اسپید سفید کرده اند گفتم که شوم قفل کلیدم کرده اند گفتم که شوم پاک زالایش هر آلوده نموده اند پلیدم کرده اند بدانکه مشهور است که بالاتر از سیاهی رنگی نیست و دیگر سیاه را رنگ نمی کنند و قابل رنگ دیگر نیست و مراد قائل ان است که خواستم خود را بجائی برسانم که از زحمات و تکلیفات شاقه فارغ باشم سفیدم کردند یعنی بجائی افتادم که جمیع تکلیفات از برای من هست با اینکه نظر با اینکه سیاه دیگر قابل رنگ نیست و فعلیت محض است و سفید انفعال محض است میگوید خواستم بمرتبه کمال و فعلیت محض برسم مانند هیولی قابل محضم کردند هم چنانکه سفید قابل جمیع الوان است با انکه مراد از سیاهی وصول بحضرت نور الانوار است و از سفیدی نهایت بعد از ان زیرا که هر که بحضرت نور الانوار رسید بالمرة نور انیت او طی می شود هم چنانکه قمر هرگاه با شمس مجتمع شدند قمر محترق می شود و هرگاه نهایت بعد بهم رسید نور او در نهایت وفور می شود و می تواند شد که مراد این باشد که منبع اب حیات که اسرار حق است شوم همچنانکه اب حیات در سیاهی است مرا سفید کردند و اب حیات را از من دور کردند گفتم که شوم قفل کلیدم کردند یعنی گفتم که مثل قفل شوم که اسرار بسبب من محفوظ باشد و بر در گنج اسرار مقیم باشم و بیگانه را مانع باشم مانند کلید کردند یعنی از در دور گردند و مرا هم چنین کردند که قابلیت

حفظ اسرار ندارم بلکه انهارا فاش مینمایم و می تواند شد که مراد از قفل شدن این باشد

که خواستم کرده شوم هم چنانکه میکویند در قفل شد یعنی خواستم حواس خودرا از

الایش علایق دنیویه دور دارم و در حواس ظاهریه و باطنیه را بر بندم و بغیر از حق را

راه ندهم کلیدم کردند یعنی کلید بمن کردند هم چنانکه میکویند قفل را کلید کردند

یعنی راه حواس مرا کشودند و انهر کونه ناملایمی داخل کردند والله اعلم **شعر**

بیشلطبفطلعتسقیمتمهشکستهشد بیشبنفشهخطشکابجننهفتهشد

ایضاً شعیشمنعیکنبیجنصبحکشت امّا بلطفکهکهینتمبشکیبعلبغزارا **لمؤلفه**

شعیشمنهفتهکشتبغم کلعیشمنهفتهکشتبنجار **لمؤلفه** دانی که

بی روی وی بر ماچها بکذشته است اه از ثریا بر شد و اشک از ثری بکذشته است

دیکر طبیبا بهرما پر زحمت خود را مده کام روز بیمار تو را کار از دوا بکذشته است

دیکر چه امید وفا دارم که از جورش مرا تیر از جکر در رفته و تیغ از قفا بکذشته است

شادی کنید ای عاشقان کامد صبا دامن کشان داد این بشارت کاین زمان یار

از جفا بکذشته است اید صفائی کوش از حال مجنون ناله ها با انکه از دور این او

بر فرنها بکذشته است **لمؤلفه** اکر پیر مغان کردد دراین ره راه بر مارا توان

شد درسیم انجاکه باشد در نظر مارا اکر ساقی کند لطفی و ابی در قدح ریزد امید است

انکه سازد ان سرقد رمارا ندارم طاقت بیمهری کم لطفیت جانا بکش هر نوع میخواهی

میندازاز نظر مارا فرستادیم دل را بر سر کویش که کرد وزی کند عاشق کشی زود

اید خبر مارا نکیرد در من عاشق نصیحتها ای ناصح مخوان بیهوده افسانه مده پر درد

سر هدیه مارا صفائی را صفا نیست در دل بی رخ دلبر خوشا روزی که ان دلبر در اید

بیجز مارا

بیجبر ما را **کلام لبعضهم** بدانکه حکما گفته اند که بود دود و دند و ندو و دو

دو ر د و ند ر و و و ر د و د ر د و د ر د و د ر د ر و ند و ر ر د و ر ر و ند ر و ر د

د دو ر و ر و و ر و و ر د ر د و ر د د و د و ر ر و د و و ند و ر د د و ر ر و د و د ر ر و و ر د د

شعر شب یلدای وعده‌ات را چرخ چه شود گر دم صبوح دهد با

مرا در وفای وعدهٔ تو صبر ایوب و عمر نوح دهد با تو را با چنین کرم کردن مرا نیز با

توبهٔ نصوح دهد **کتاب** معجم اهل الادب قال اجتمع ابو یوسف القاضی والکسائی

عند الرشید قال الکسائی یا ابا یوسف لو قیل غلامک فقال الله رجل انا قاتل غلامک

بالاضافة وقال آخر انا قاتل غلامک بالتنوین والنصب فبایهما کنت تاخذ به فقال القاضی

کنت اخذ بهما جمیعا فقال الرشید اخطات انما یوخذ بالقتل الذی جر دون الذی نصب

الوجه فیه ان اسم الفاعل المضاف بمعنی الماضی فیکون اقرارا وغیر المضاف یحتمل الحال و

الاستقبال ایضا فلا یکون اقرارا **فائدة** رجل ابتاع من رجل قطعة ارض بالف

درهم علی ان طولها مائة ذراع وعرضها مائة ذراع ثم قال له خذ منی عوضا عنها

قطعتین کل واحدة طولها خمسون وعرضها خمسون وتوهم ان ذلک حقه فتحاکما

الی قاض غیر مهندس فقضی بمثل ذلک ثم تحاکما الی حاکم مهندس فحکم بان ذلک نصف

حقه **وایضا** رجل استاجر رجلا علی ان یحفر له بئرا برکة طولها اربع اذرع فی عمق

اربع بثمانیة دراهم فحفر ذراعین طولا فی ذراعین عمقا وطالبه باربعة دراهم نصف

الاجرة فتحاکما الی مفتی غیر مهندس فحکم بان ذلک حقه ثم تحاکما الی صناعة الهندسة

فحکم له بدرهم واحد فقیل لرجل یتعاطی الحساب لم یکن من اهله کم نسبة الف الف

الی الف الف الف فقال ثلثان فقال اهل الصناعة انه عشر عشر العشر **فائدة** بدانکه

باب ۳

هر چیزی که فرو بمیرد چیزها بنشست که هر گاه بقدر مساحت ان زاب برداند وزن
ان ثقیل تر است و هر گاه وزن ان مساوی اب باشد با بیشتر باب فرو بی رود **فائده**
قولهم الفذلکه حکایة قولك فذلك الحساب الجعفلة حکایة قولك جعلت فداك
الهیللة حکایة لا اله الا الله الحولقة حکایة لا حول ولا قوة الا بالله الحمدلة حکایة الحمد لله
البسملة حکایة بسم الله الحسبلة حکایة حسبنا الله التسبحلة حکایة سبحان الله البأبأة
حکایة بابی انت وامی وحکایة قول الصبیان بابا الحیعلة حکایة حی علی الصلوة وحی علی
الفلاح وحی علی خیر العمل التسحقة والبرهمة حکایة یا اباسحق ویا ابا ابرهیم والبخبخة
حکایة بخ بخ والدمعزة حکایة ادام الله عزك والطلبقة حکایة اطال الله بقاك **فائدة**
کثیرا ما وقع فی الاحادیث ذکر بلاد الجبال وهی ناحیة مشهورة یقال لها قهستان شرقیها
مفازة خراسان وفارس وغربیها اذربایجان وشمالها بحر الخزر وجنبها العراق وخوزستان
لا ینبت بها النخل والاترج ولا یعیش بها الفیل وقصبها اصفهان
وری وهمدان وقزوین **فائدة** اجتمعت حروف المعجم کلها فی ایتین من کتاب الله
ولیس فی القران ایة فیها جمیعها غیرهما **الاولی** قوله تعالی فی سورة ال عمران ثم انزل
علیکم من بعد الغم امنة **الثانیة** فی سورة الفتح محمد رسول الله ص والذین معه اشداء
علی الکفار **فائدة** ست ایات یحفظ قاریها من شرور الاعداء فی کل منها عشر میم
الاولی فی البقرة الم تر الی الملاء من بنی اسرائیل الی قوله بالظالمین **الثانیة** فی ال
عمران لقد سمع الله قول الذین الی قوله عذاب الحریق **الثالثة** فی النساء الم تر الی الذین
قیل لهم کفوا الی قوله فتیلا **الرابعة** فی المائدة واتل علیهم نبا ابنی ادم بالحق الی قوله
من المتقین **الخامسة** فی الرعد قل من رب السموات والارض الی قوله الواحد القهار

وجنوبها

والیمو

الایة

السادسة

السادسة في المزمل ان ربك يعلم انك تقوم الى قوله غفور غفور رحيم **فائدة**
قال ابن خالويه النحوي دخلت على سيف الدولة فلما قمت بين يديه قال اقعد فعلمت
اطلاعه على اسرار كلام العرب اذ يقال للقائم اقعد وللنائم والساجد اجلس قول
ومن هذا اخذ قولهم الجلوس برفع والقعود بضع **فائدة** من سعى من بيض النمل
وزن درهم لم يملك اسفله وان سعى بعده كمو بناكرما ما بساكن عنه واذا اخذت
سبع نملات طوال وتركت في قارورة مملوة بدهن الزنبق وشد راسها ودفنت
في زبل يوما وليلة ثم اخرجت وصفي الدهن عنها ثم مسح منه الاحليل وما فوقه هيج
الباه وكثر العمل وقوى الانعاظ مجرب **في حيوة الحيوان** البيض كلها بالضاد المعجمة
الابيض للنمل فانه بالظاء **حديث** فيه ايهام قال عم لسان العاقل وراء قلبه و
قلب الاحمق وراء لسانه ومعناه ان العاقل لا يتكلم الا بعد التدبر فيجعل ما يريد ان
يتكلم به اولا في قلبه ثم يجعله في لسانه بخلاف الاحمق فانه يتكلم بما لا يعني من دون تدبر
اولا وبعد التكلم يلتفت الى ما تكلم به **قالوا** الصوفي يكون ابن الوقت ومرادهم انه
لا يتاسف على الفايت ولا ينتظر الوارد بل يلازم الوقت الذي هو فيه فقط ابتدا
بقوله نعم لكيلا تاسوا على ما فاتكم **فائدة** مثل اذا نضج باب قرية النمل بما فيه
ذرنيخ او كبريت هجرها **فائدة** وجد في صندوق ما شاء الله المصري لوح فيه
مكتوب من عمل عملا والقمر في العقرب والسنبله ندم ومن لبس ثوبا والقمر في العقرب
محصوبا بين النحسين مات فيه ومن سافر والقمر في الطريقة المحترقة لم يرجع الا بتعب
كثير واكثرهم لا يرجعون ومن ولد بطالع الحمل والزهرة وعطارد فاسدان واشد ذلك
ان يكون ذلك الفساد بالمريخ كان المولود ممن يدعي الناس الى نفسه ان كان تحت الارض

كان سرا وان كان فوق الارض كان جهرا واجتمع المنجمون على ان من تزوج والقمر
مع سعد الذابح فى محاقه افترقا قبل ان يجتمعا وان اجتمعا مات الرجل فى سنته وافترقا
على قبح ما يكون من الافتراق ومن تزوج والقمر مع الزبانا فى محاقه ماتت ومن ولد
وكف الخضيب فى درجة طالعه لم يتزوج قط **فائدة** اذا مسح مقناطيس بالثوم
فانه لا يجذب الحديد ح والحيلة فى ان يجذب اذا صار كذلك ان يغسل بالخل **فائدة**
اذا دفعت خاتمك الى شخص وجعل فى احدى اصابعه مختفيا فمره ان ياخذ للاصبع التى فيها
الخاتم اربعة وللاصبع الفارغة التى بعدها الى الاصبع الصغرى اثنين اثنين و
للاصابع التى فوقها الى الكبرى واحدا واحدا ثم اجمع الكل فان كان اثنى عشر ففى الابهام
وان كان احد عشر ففى المسبحة وان كان عشرة ففى الوسطى وان كان تسعة ففيما يليها و
ان كان ثمانية ففى الصغرى **فائدة** اگر شخص شش عدد را سه حصه كرده باشد
ودر سه جا بگيرد بشرط اينكه چهار در يك جا نباشد وخواهى بدانى كه در هر جائى چند
است بگو تا آنچه در يكى از ان سه جا است مضاعف كند پس بگو تا آنچه در جاى
دیگر است اضافه آن نموده مجموع را مضاعف كند پس آنچه در سيم است اضافه
مجموع نموده مرتبه ديگر مجموع را مضاعف كند و از همگى هفت هفت اسقاط كند
وان باقى مانده خبر دهد پس اگر يك باشد ابج يعنى در جاى اول يكى ودر دوم دو ودر سيم
سه واگر باقى دو باشد بجا واگر باقى سه باشد بترتيب اجب واگر چهار باشد جاب
واگر پنج باشد باج واگر شش باشد جبا **فائدة** اعلم انه اذا تزوج رجلان كل منهما
ام الاخر فولد لكل منهما ابنا فكل منهما للاخر **بيت** فى مدح مولنا امير المؤمنين
وهو هذا زكى سرى سنى وفى تقى على خبير شفيع سميع سنيع مطيع رجيع

منيع

منيع رفيع وقور شهيد سديد سعيد شديد رشيد حميد فريد هصور

حبيب لبيب حسيب نسيب اديب اريب مجيب شكور عظيم عليم حكيم حليم

كريم حميم رحيم شكور جليل اصيل كفيل نبيل اثيل اصيل لبيل صبور خليف شريف

لطيف ظريف حصيف منيف عفيف عفو اعلم ان هذه الابيات السبعة تتفق

في كل بيت منها بحسب التقديم والتاخير اربعون الف بيت والتاسع اربعون الف

جيد و ثلثمائة وعشرون بيتا وذلك لان للفظين الاولين لهما وهما في مخرج الثالث

ستة وهي في الرابع اربعة وعشرون وهكذا الى الاخر وقد اوضحها والد العلامة قدس المحقق

في مشكلات العلوم ثم لا يخفى ان بحسب التقديم والتاخير في جميع الابيات السبعة

ينتهي الى ما يتعسر حصره كما لا يخفى ومن هذا يعلم ان صور النكس في الوضوء مائة وعشرون

وان اعتبرنا الرجلين فسبعمائة وعشرون **فائدة** اذا اردت ان المراة الحامل معها ذكر ان تعلم

او انثى فخذ من لبنها في قدح وضع عليه ماء فان علا اللبن فانها تضع ذكرا فان علا الماء

فانها تضع انثى **فائدة** الايام النحسات في الشهر نظمها بعضهم اجتناب الايام قد جاء في

النص عن الصادق الامام المبين ثالث خامس وثالث عشر سادس العشر جاء العشر

فاجتنبها مع اربع وعشرين وجاز ذمر خامس العشرين **وجمعها** بعضهم محبك يرعى

هواك فهل تعود لنا بوصل الامل الحروف المعجمة نحس وغيرها غيرها **الايام**

النحسات في السنة اثنا عشر جمعها ابن المتوج محرم ثاني عشره اجتنب واجتنب القتال

في شهر صفر ومن ربيع رابعا وثامن عشرين اجتنبه وجمادى في الاثر ومن جمادى وكذا من رجب

يجتنبون يوم الثاني عشر وسادس العشرين من شعبان مع رابع عشر من رمضان

الاغر وثانيا من شهر شوال ومن ذي القعدة الثامن والعشرين وثامنا من ...

ذی الحجة لا یشکر الله من لا یشکر الناس **فائدة** مشهور است که هر که عطارد را به

بیند و این اشعار را که منسوبست بحضرت امیر المؤمنین ع بخواند بیکی و توانگری

بسیار بروزگار او عاید گردد عطارد تبارک والله طال ترقبی عشاءً وصبحاً

کأراک فاغنما فها انا فامنحنی قوی ابلغ المنی ودرک العلوم الغامضات تکرما

وان تکفنی المحذور والشر کله بامر ملیک خالق الارض والسماء قیل اذا اردت

ان یکون القثاء علی صورة الحیوان من الانس وغیره فاتخذ قالبا للصورة التی اردتها

واجعلها فیه وهی صغیرة واجعل القالب بحیث لا یدخل فیه ریح ولا غبار فانه اذا

عظمت فیه کانت علی صورته **فائدة** اعلم ان من عجایب شجرة النخلة انها لا یوجد

الا فی بلاد الاسلام فان بلاد الحبشة والنوبة والهند بلاد حارة لا ینبت فیها شیء

منه البتة وهی یشبه الانسان من وجوه استقامة القد وطوله وعدم الالتواء والعقد

فی اصلها واغصانها وامتیازها الذکر من الانثی وانه لو قطع راسها هلکت واختصاصها

باللقاح من بین سایر الاشجار ولطلعها رایحة الانسان وان قطع منها غصن لا یرجع

الی مثله کما لو قطع عضو من الانسان وعلیها لیف کشعر الانسان وقیل النخل یقیل

نفسه سنة ویقیل صاحبه سنة ای یحمل سنة حملا کثیرا ولا یحمل سنة الا قلیلا **فائدة**

فی حیوة الحیوان ان لکل حیوان مرارة سوی الابل ولذلک کثر صبره وانما یوجد علی کبده

شیء یشبه المرارة **فائدة** بدانکه یکدینار شش دانک و هر دانکی چهار طسوج و هر

طسوجی چهار شعیره و هر شعیری شش خردل و هر خردلی دوازده فلس و هر فلسی شش

فتیل و هر فتیلی شش نقیر و هر نقیری هشت قطمیر و هر قطمیری دوازده ذره و هر

ذره شش حبه **فائدة** قال الحریری فی درة الغواص من جمع الارض

علی الاراضی

نطفه

على الاراضي فقد وهم بل يجمع على ارضات وارضون بفتح الراء لان الارض مؤنثة والمؤنثة لا يجمع على فعالى واصله ارضة فالهاء مقدرة وان لم ينطق بها وقال في القاموس ان الاراضي غير قياسي **فائدة** قال الكفعمي في حاشية مصباحه خاتم النبيين بالكسر والفتح دروي بهما ومعناها بالكسر آخر النبيين وبالفتح زين النبيين اخذ ذلك من كون الخاتم زينة للبيد **فائدة** اختلف في معنى طلسم اقوال ثلثة **الاول** ان الطلسم على معنى الاثر والمعنى اثر الاسم **والثاني** انه لفظ يونانى معناه عقدة لا تحل **الثالث** انه كناية عن مقلوب سماعه في المسلط **فائدة** الفرق بين النهش واللسع واللدغ ان ما يقبض باسنانه كالكلب يقال نهش وما يضرب بمؤخره كالزنبور والعقرب يقال لسع وما يضرب بفيه كالحية يقال لدغ **فائدة** جمع بين حديثين وتوضيح لهما في ضوء الشهاب عن النبي ص الشفقة والاقتصاد والصمت جزء من ستة وعشرين جزء من النبوة الوجه في جعل النبوة في هذا الحديث ستة وعشرين جزء اما رواه الصدوق ره ان النبي ص لما اتاه جبرئيل وامره ان يقول للناس اني رسول الله اليكم كان له اربعون سنة وعاش بعد ذلك ثلثة وعشرين سنة وكان يوحي اليه في قبل في خاصة نفسه ثلث سنين ومن قبل ذلك كان محدثا باحكام شرعية يحتاج اليها بنكت بالقلب ونقر بالسمع وبالالهام فيكون مدة نبوته ستة فاشار بهذا الحديث الى عظم شان هذه الخصال وقيل مراده ص ان الله علمني هذه الخصال الثلث في ستة تامة ولم يوح الى في تلك السنة الا الوصية بهذه الاشياء فكانها جزء من اجزاء النبوة وقد روي عنه ص ان رؤيا المؤمن جزء من ستة واربعين جزءا من اجزاء النبوة والسر في ذلك انه كان الوحي اليه في ستة اشهر من سنين نبوته وهي ثلثة وعشرون في طريق الرؤيا **فائدة** في استخراج ثلثة اعداد مضمرة اعط جليسك عددا

ومره باضمار بعضه في يمينه وبعضه في يساره وبعضه في حجره واشترط عليه ان يضع في اليسار

قبل من يمينه ليصح الاستخراج ثم مره بان يضعف ما في اليمنى في الاثنين وما في الحجر في العشرة

وسله عن المجتمع فما كان فاسقطه من مضروب العدد المعطى في العشرة فما بقي فاقسمه على

ثمانيه فالخارج فصحيحه هو ما في اليمنى وعدد منكسره ما في اليسار فاسقط مجموع ما في

اليدين من العدد المعطى فما بقي فهو ما في الحجر وبهذا يمكن استخراج الاسم المضمر اذا كان

ثلثة احرف **فوائد** جامه كه ابريشم با پشم باشد هركاه چرب شود بايد نخاله را جوشانند

وجامه را با ان شست وبكوكرد واهك هركاه بران موضع بريزند با نمك وسنكي برهم

روي ان بكذارند باز چربي دامي برود بي شستن وهركاه روغن كنجد بجامه ابريشم يا پشم

ريخته شود باب با قلا پاك مي شود وهركاه كاغذ چرب شود استخوان سوخته را بكوبند

وبران بريزند وسنكي را بران بكذارند بكل نيشابوري ونمك واهك يكي پاك

شود وجامه كه مداد بران ريخته باشد نخ با بوف بران موضع بمالند زائل مي شود و

اكر جامه روغن چراغ بيالايد بنان كرم وارد نخود بسياوان بمالند پاك مي شود

وموم را اكر كرم كنند وبرروي كاغذي كه بر كتبت شده باشد بريزند وبعد از ان

موم را بتراشند سياهي ان زايل مي شود **فائده** قال ابن مسكويه في كتاب ادب الدنيا

والدين الفرق بين الشرف والنبل ان الشرف هو الجهل بمقادير الحقوق والنبذ

هو الجهل بمواقع الحقوق **شعر** چه خرم كسي كو بهنكام دي نهد پيش خود آذر

ومرغ ومي بتي نار پستان ببست اورد كه برنار بستان شكست اورد سرانكه

بر ون ارد از كنج كاخ كه ارد شكوفه برون سر ز شاخ **سؤال** لي عمه وانا عمها و

لي خاله وانا خالها واما التي انا عمها فام ابي امها اخت لابي وابنه لاخي وكذا التي

في البرك في التعقب دسامع

بر دوكرد تمها ... (marginal note, partly illegible)

هی خالتی **جواب** لو یبنت اخ من قبل الام یسمی زید لها جدة من قبل الاب یسمی
بفاطمة فتزوج زید فاطمة فولدت بنا فذلک الابن عم لو یبنت لانه اخو ابیها و هی عمة
له لانها اخت لابیه لابن خال لو یبنت لانه اخو امها و هی عمته لانها خالته لانها اخت لامه
عبارة مشکلة مرموزة قال ارسطاطالیس للاسکندر التوین فی الحساب
مبرم و فی الکتاب محکم و فی الاسم مجسم فان اردت ان یصیر الغالب مغلوبا و الحاکم محکوما والمحکوم حاکما
فاطلب الطلوع والافول من الفرد والزوج من الحروف والذکور والاناث من الصرف
حتی یحصل الامر بالله تعالی **فائدة** حروف بر سه قسم است لفظیه و فکریه و رقمیه و رقمیه ظاهر
معلوم است و فکریه حروف متصوره در نفس است و انها را علویه نیز گویند **فائدة**
بدانکه حروف ابجد کما نهاد اشراقیه نیز گویند بیست و هشت است ۷ اتشی است و
۷ بادی و ۷ ابی و ۷ خاکی و هر حرفی بمزاج عنصری است که منسوب بانست و ضابطه
انست که حروف ابجد را چهار چهار بکیرید و اول را اتشی و دوم را بادی و سیم را ابی و چهارم را خاکی حساب کنند جمع با ین بترتیب
خواست **و اتشی** امطفشذ **هوائی**
بونصتض **مائی** جزکسقثظ **ترابی** دحلعرخغ و بدانکه چون هر یک از این
حروف بجهة عددی است پس هر عددی نیز بر طبیعت همان حرف است که این حرف
بازای انست و مرکب از دو بسائط خود شکر در **فائدة** بدانکه هر یک از اقالیم سبعه
بکوکبی منسوبست و بر طبیعت همان کوکب است ۱ بزحل ۲ بمشتری ۳ بمریخ ۴
بشمس ۵ بزهره ۶ بعطارد ۷ بقمر و زحل سرد و خشک است و مشتری گرم و تر
و مریخ و شمس گرم و خشک و زهره معتدل و عطارد ممزوج و قمر سرد و تر **زیادة**
نزاد بها کل من الائمة سلام الله علیکم اهل بیت العصمة و مفاتیح الرحمة و الاوصیاء

ان فی اسم المنبر و ان فی الاسم ... (marginal note, partly illegible)

بالحق والصادقون للخالق سلام الله عليكم معادن دين الله ومعادن حكم الله ومظاهر
لطف الله ومخازن علم الله ومهابط وحي الله وحملة كتاب الله وخلفاء رسول الله
سلام الله عليكم اعلام الهداية واقطاب الولاية وانوار الملكوت واسرار اللاهوت
وينابيع العلوم عن الحي القيوم سلام الله عليكم مصابيح الظلام وسادات الاسلام
وهداة دار السلام وائمة كل الانام ورحمة الله وبركاته **فائدة** اذا اردنا ان نعرف
ارتفاع الشمس من غير اسطرلاب لا الة ارتفاع نقيم شاخصا في ارض موزونة ثم
نعلم على طرف الظل الى ما لا نهاية له معينة ثم نخرج من ذلك المحل الى خط الظل في
ذلك السطح عمودا مثل طول الشاخص ثم نمد خطا مستقيما من طرف العمود الذي
في السطح الى طرف الظل فيحدث مثلث قايم الزاوية ثم نجعل طرف الظل مركزا ونديرة
عليه دائرة باي قدر شئنا ونقسم الدائرة باربعة اقسام متساوية على زوايا قائمة
يجمعها المركز ونقسم الربع الذي قطعه المثلث من الدائرة بتسعين جزءا فما قطعه
الضلع الذي يوتر الزاوية القائمة من الدائرة بتسعين جزءا مما يلي خط الظل هو
الارتفاع وليكن محل الشاخص نقطة ا وطرف الظل ب والخط المخرج اب والعمود
في السطح اد وا الزاوية القائمة والمستقيم الواصل بين طرف العمود وطرف
الظل دب والمثلث اب د ومركز الدائرة ب والدائرة زح ط والربع المقسوم بتسعين
ح ه والضلع الموتر للزاوية القائمة من المثلث ضلع ب د فاذا كان قاطعا للربع على
نقطة ك كانت قوس ح ك مقدار الارتفاع في ذلك الوقت وبرهانه يطلب
من محله **فائدة** اعلم انه عند الانف في اعلاه منفذان وفيهما جدا ينفذان الى
داخل العينين بحذاء الموق وفيهما ينفذ الروائح الحادة الى داخل العينين ولذا

تدمع

من رصا و هو الذی قال الزمخشری فی الکشاف
تدمع العین عند شم البصل و نحوه و من هذه بن المنفد بن ینفذ الفضول الغلیظه
التی فی داخل العین و تجد بالدموع **فائدة** الفرق بین الخوف و الحزن ان الخوف
علی المتوقع و الحزن علی الواقع و هذا هو المراد من قوله سبحانه فلا خوف علیهم و لا هم
یحزنون و اما قوله تعالی انی لیحزننی ان تذهبوا به فموع بان المراد یحزننی قصده ما بکم به
فی المثل السائر جاؤا علی بکرة ابیهم هذا مثل یضرب للجماعة اذا جاؤا کلهم و لم یتخلف
منهم احد البکرة الفتیة من الابل و اصله کان لرجل من العرب عشرة بنین فخرجوا الی
الصید فوقعوا فی ارض العدو فقتلوهم و وضعوا رؤسهم فی مخلاة و علقوا المخلاة
فی رقبة بکرة کانت لابی المقتولین فجائت البکرة هذه من اللیل فخرج ابوهم و ظن
الرؤس بیض النعام و قال قد اصطادوا نعاما و ارسلوا البیض فلما انکشف الامر قال
الناس جاؤا بنو فلان علی بکرة ابیهم **فی الاحیاء** ینبغی ان یکون فی الفقر کراهتها
ابتلاه الله به من الفقر اعنی بان لا یکون کارها من فعل الله من حیث انه فعله و ان کان
کارها للفقر کالمحجوم یکون کارها للحجامة لتالمه بها و لا کارها فعل الحجام بل ربما
یتقلد منه منة **فائدة** جعفی و کراجکی و حمصی و ابن شهراشوب از علمای امامیه هستند
و اول احمد محمد ابو هیثم سلیمان بن جعفی کوفی مصری ابو الفضل صابونی است که
زیاده بر هفتاد تصنیف دارد و در غیبت صغری بوده و نجاشی و شیخ بد و واسطه
از او روایت میکنند و دویم محمد علی بن عثمان است که شاگرد سید مرتضی و شیخ
طوسی بوده و قریب بیست کتاب تصنیف نموده و سیم محمود بن علی بن حسن رازی
سدید الدین است صاحب چند تصنیف و استاد شیخ منتجب الدین است و رابع
محمد علی بن شهراشوب مازندرانی است و تصنیفات بسیار دارد و از انجمله معالم

العلماء که در رجال نوشته **فائدة** در اسم مادر موسی روایات چند است و مشهور آنست که یوخا بدانست **شعر عربی** سکارى ولم یسقوا مدا ماوانما سقوا حب حسن حل عن وصف واصف **ایضا** ملوکا على التحقیق لیس یعزهم من الملك الا اسمه وعقابه **وایضا** من اعتز بالمولى فذاك جليل ومن رام عزا من سواه ذليل ولوان نفسی مذ براها ملیکها مضى عمرها فی سجدة لقليل احب مناجاة الحبیب بخلوة ولكن لسان المذنبين كليل **حادثة** ذكر فی الکامل فی حوادث سنة ۲۸۵ انه حدثت فی البصرة ریح صفراء ثم خضراء ثم سوداء ثم تتابعت الامطار وسقط برد وزن كل واحدة مائة وخمسون درهما وفی هذه السنة حدثت فی الكوفة ریح صفراء وبقیت الى المغرب ثم اسودت فتضرع الناس ثم مطر عظيم ومطرت قرية من نواحی الكوفة تسمى احمداباد حجارة سوداء وبيضاء فی اوسطها ضیق وحمل منها الى بغداد فرآه الناس **وفيه** اسماء الانبياء الذين ذكروا فی القرآن العزيز ۲۵ نبینا محمد آدم ادریس نوح هود صالح ابرهیم لوط اسمعیل اسحق یعقوب یوسف ایوب شعیب موسى هرون یونس داود سلیمان الیاس الیسع ذكریا یحیی عیسی ذو الكفل **فائدة** لغویة الانسان یطلق على المذكر والمؤنث وربما یقال للانثی انسانة لقد جاء فی قول الشاعر لقد کستنی فی الهوی ملابس الصب الغزل انسانة فتانة بدر الدجی منها خجل اذا زنت عینی بها فبالدموع تغتسل **فرع** شیطان باب فرعون فقال فرعون من هو فقال شیطان فقال هذا لو لحیته الله لا یعرف من فرع بابه **شعر** ای دل نشاید سرسری ایمن نفر امو ختن باید کلاه فقر را از ترك دنیا دوختن **محتشم** ای کوهر نام تو تاج سر دیوانها ذکر تو بصیر عنوان اداب عنوانها ای کعبه مشتاقان در باب که هر باید مقصود من کراه از طی بیابانها

ان لو کرم

ان ابرو کوم که فیض مشتاق خطا شوی است حاشا که شود درهم ز آلایش دامانها وله

حوصله کو که دهم عشق جنون‌فزا را سلسله بگسلانم عقل گره‌پای را از دل خویش

بوی آن می‌شنوم که دلبری دام دهم کند دگر جعد عبیرسا را صبر نماند وقت شد

کز همه کس برآورد گریه‌های های من ناله و وای وای را وله محتشم شکسته دل

تا بتو شوخ داده دل داده بدست ظالمی مملکت خراب را وله دلی که جای دو عالم

بباد دادهٔ اوست دران اگرچه بود ناله و آهی را دوای صبا و بان یار پاک دامن کو

که از برای تو کشتند بیگناهی را فائدة محمد بن جریر بن غالب طبری اسم دو نفر است

یکی محمد بن جریر بن غالب طبری که شافعی مذهب است و دیگری محمد بن جریر بن رستم طبری

که از جملهٔ شیعه است و صاحب کتاب معجم البلدان که از افاضل سنیان است حال این

دو طبری مشتبه شده است فائدة گویند شیخ محیی الدین گفته که اذا دخل السین فی

الشین ظهر قبر محیی الدین هرگاه راست باشد اشاره بآنکه سلطان سلیم رومی چون

داخل شام شد در صدد تفحص قبر شیخ محیی الدین برآمد و آن را جست فائدة اقل مدة

حمل انسان شش ماه است و در مرغان بیست و یک روز و در سگ چهل روز و در گربه

دو ماه و در گوسفند پنج ماه و در شتر و اسب و خر یک سال است و در فیل بعضی پنج

سال و بعضی هفت سال و بعضی یازده سال گفته‌اند فائدة بدانکه ذراع شرعی

دو شبر است و هر شبری بعرض دوازده اصبع و هر اصبعی عرض شش جو که هر یک

از آنها بشکم دیگری چسبیده باشد و عرض هر جو هفت موی یال یابو و جمعی شش

مو گفته‌اند هم چنانکه بعضی شش جو نیز گفته‌اند و ذراعهای دیگر هست مثل ذراع اسود

که غلام هرون الرشید است و آن کمتر است از ذراع شرعی به دو ثلث اصبع شش جو

وجو بشش مو باشد و ذراع ابن ابی لیلی اسود که کمتر از ذراع اسود بیک اصبع و ذراع
هاشمی صغیر که واضع آن بلال بن ابی برده است و آن بیشتر است از ذراع اسود بدو
اصبع و ذراع هاشمی کبیر که از مخترعات منصور دوانقی است و زیاده است از ذراع اسود به پنج
اصبع و دو ثلث اصبع و ذراع عمری که واضع آن عمر خطابست و آن زاید است بر ذراع
شرعی بعرض چهار انگشت که طول یک انگشت بهام است و ذراع میزانی که از مخترعات
مامون است و آن زاید است بر ذراع اسود بدو ثلث ذراع و دو ثلث اصبع و ذراع
کسروی که از امصری خوانند و نوشیروان وضع کرده است و زاید است بر ذراع شرعی
بچهار انگشت **فائدة** شیخ رئیس ابو علی قصیده‌ای چند از خود بنظم آورده است که
خود انهار ابحر ساینده و برشته نظم کشیده قال بسم الله فی نظم حسن اذکر ما جرت
فی طول الزمن ما هو بالطبع و بالخواص لکل عام و لکل خاص فی شولة العقرب نجم
توام من رای عین من براه یعلم اذا راه امران اصطحبا واتفقا و دا و ذا تحابا لاسیما
لاسیما ان قال ذا محببا بعض لبعض کوکبان کوکبا ومثله نجمان فی سعد بلع رؤیته
لکل ود قد جمع ومثله ایضا السعد الذابح رؤیته لکل ود صالح تحترز من شئت بین فتحبا
ثم تقول کوکبان کوکبا فینشا الود باذن الله بینهما فلا تکن بالاهی کف الخضیب و قد ترالی الا
لکائن من کان فی کل حال اذا راه اثنان او جماعة افترقوا الی قیام الساعة نجم السها ما شئت من سارق
ولا یسوءه بسوء طارق ومن رای عشیة نجم السها لم تدن منه عقرب بتها یعزم العلیل ذو الحمی
بمرقد الاشنان و السماق لا سیما ان شابه کشوث فهو لعمری نفعه موروث ابلغ من الصابون وزن الدرهم
تنفع من القولنج غیر المحکم وهکذا الکمون و الکراویا ان کان محتبا بدا و با وطبقک الاضراس فی الشتا
مانع منه لک الیقضاء تحصینک الاضراس و الصبح فتح بکون عرضا نزل الملح اعنی نسوا الملح ان تفرحت

دا المنتصا وتوحت   الطل على الحجر اذ دهن القبيح   مع وسخ الانثا عند الصبح   فانه يكن منها ... نعها

كام منها ثم يوريقها   وهكذا قشر الخيار والرطب   تفركه بالقشر لا بالقلب   اكور وس كل ثالو

بعودين قدم الخضرا   ومثله وس قثاء الحنة   يذهب بالثالول منه لو عينه   مرارة الحية سم قاتل

ونحن للسم بها نقاتل   اذا سقي منه السقيم حبة   يومن من السم بتلك الشربة   وان سقي الصحيح منه

من وقته ونار الحيا   نشادر الدخان في الحمام   ينضج الفحا من قسام   فوزن مثقال اذا ما شربا

مع وزنه من الجميع المجتبى   يخلص المسموم من مماته   من بعد ياس الاهل من حياته   وفيه سر لست ابديه لمن

ولست اخفيه لامر قد علمن   يعرف بالكبريت والغوا   وهو الحضض الاخضر العالي   يصب عند حب ... ما العلم

وهو اذا احمره التمس العجب   سبحان من ودعه الاما   ان يسمع الانثا صوتا في   سقف بيت فرخ لك تدفنه

ورؤية السلخ من البيت   ان سقطت مكانه بلا اذى   تؤذن بالرحيل والحما   والموت ان كان خليعا وام

لا تغسلن لثوبك الكتانا   ولا تصل فيه كذا الحيانا   عند اجتماع النير يبلي   في البوار فاتخذه اصلا

وكل هذا شاع في التجارب   والسر فيه اعجب العجائب   جران طرطير او جزء لحا   وتسع خل الخمر وزنا صحا

وليكن الخل عتيقا ابيضا   او احمر اللون فذا وذا رضا   يستقطر الجميع بالانبيق   بالمحو والنفط مع الزئبق

فنادهذا القاطر الملتهبة   محرقة عن الذي تشربه   من ساكن الكتان والحرير   والقطن والثم مع الشعر

فانه يسلم من حريق اللهب   ومن حريق كله فذا عجب   وانما يعرف هذا الما   بالنقطة الجارحة الاشيا

يطلى على القروح والاورام   وكل ما يضر والجسا   كالجرب الحادث والقدم   تخلص من عذابها الاليم

وهكذا الاثمد ... تقا   فانه اقوى من الترياق   ببول عين ولها حيوان   كانه في حلقه الانسان

شيان ملحوما انثى وذكر   كما وجدنا في الصفا والاثر   يخرج منها في سباقها   وداكب بعض لبعض ما يجا

وقد عدا الزوجين منها زبد   كرغوة الصابون حين يوجد   فياخذ الخادم منها ابدا   فحبه منه تقيم الابلدا

فلم يزل مستيقظا قواما   من غير نوم مذ اياما   حتى اذا ما اغتسل الانسان   بالماء زال عنه النصبان

وجبتان من حموم هذا ان شربت في مرقد فهذا وقوله مزنة بالثنا من عمل الشيخ فذكر

لا شيء للجراح كالصبون يختم جرح السيف والسكين وهو نبات كزه الزوابح مبرد ينبت في الفلا

بورق كورق الصفصاف وزهره اصفر غير صافي الحا للجرم بغير الزرد وغير ذبح سيما نطع الدم

ينهد الجرح وقد برء ان كان قد جف والاخضر وهكذا يصنع بالعقود من سائر الحيوان والجرود

ويخرج الدود من الجراح وكل مدفون من السلاح وهو ضماد للبواسير شفا وللنواصير ضمادا قد كفى

واكله يذهب حمى الربع وماؤه يقتل دود القرع وكلما تعرض الانسان بمائه تقوية الاسنان

ودهن زهره عظيم الشان يدعى به من الصبين في الادهان يخرج بالانبوق كالخل وكالبزور دون بلا خلاف

اذا الطحن الجرح منه الحم مما قد تخاف ضرة وهو طلي لكل نضاج اذا طلي ليلا خرج من ذاك

من كل ما تجده من سوء قد اثرت على الجسو اداء او النبور التي تقرحت والمسك صاحبها …

وكل ما كان من اعلال في جسد العليل باند … يخرجها اسرع من جمع النفس او غمض طرف وشهاب

اعني به التجارب الاول وجربوه عند ارباب الدول قتل ذباب الخيل في الاسفار ذبتا مع ماء حار

اذا تقلت فوق رأس العنز او فيها اسرع لنحو الذب وذاك قبل القتل والترق يعشى اذا من غير تعوق

كذلك لصفا والصفر ان تنلا ماتت بلا عدد لا سيما ان مضغا عفا فانها مستغرق الصوا

وان حللت في النداء وبل فيه كاغد كمائي ثم كتبت ما تشاء فيه كصورة الطلسم للتمويه

فلست تدر منه في النقش لكنها تكره منه بطش وان مسحت جسمها في الكاغد نفضت وانسلخت عن ولد

عصا الزرواز اما في شعر دابة او تسلبت اذهبت الشعر جاء غيره ابيض مثل الثلج وهذا

يبين في سواد كل … ولم تحقبه ما جار في الخيل والبغال والحمير وسائر الجمال والجرد

امسح على الاعين … مهلا يطرف اس اللسان وقد حرمت الاكل من لحم الخيل مع الكرهف بما منه حصل

او قد حرمت الاكل من لحم الفرس شهرا ولا من … وذاك عند … فنا من الاضراس من اعلا

داود علي

داوم على هذا مدى الشهور تصح اسنانك في الدهور تاخذ من مرارة الحدأ ما تشتهي من ملأ امرء

واسحقه في عقيدة البنات وهي التي تعرف بالصفنات بالرازيانج النضيج الخضر وارفعه في زجاجة مقلد

حتى اذا احتيج الى العلاج احضره في ظرف من الزجاج فاكحل ملسوع بالحدأ فيخرج السم من الاعضاء

من حينه ولسعة الزنبور وهكذا من عقرب ذي عور هذا الذي جرب في تجربي نظمته للمقتفين اثري

والحمد لله على الاتمام حمدا كثيرا عدد الايام وصلوات الله ذي الجلال على النبي المصطفى والآل

فائدة بدانكه هزار پا چهل وچهار پا ار دان هر ظرفي ببستن دو وازکرهید در دی

سوزند پدید اید وبمالند سرکه مالیدن نافع بود **فائدة** هرگاه سگی کسی را بگزد و

نداند که این سگ دیوانه بوده است یا نه دری خمیر همان موضع که سگ گزیده باشد

بمالند اگر سگان دیگر آن خمیر را بخورند این سگ دیوانه نبوده است و اگر نخورند دیوانه

بوده واگر خمیر را بخروس هند بخورد و بمیرد دیوانه بوده **مجنون العامري** واد

دمت من ليلى عن البعد نظرة لاطفي جوى بين الحشا والاضالع يقلن نساء الحي ترعم

ان ترى بعينك ليلى مت لبلاء المطالع وكيف ترى ليلى بعين ترى بها سواها وما طهرتها

بالمدامع اتلتذ منها بالحديث وقد جرى حديث سواها في خروق المسامع جللتني

يا ليلى عن العين انني اراك بقلب خاضع لك خاشع **مطايبة** راى يهودي مسلما

ياكل شوي في نهار رمضان فاخذ ياكل معه فقال له المسلم ان ذبيحتنا لا تحل لك

فقال اليهودي انا في اليهود مثلك في المسلمين تاكل في نهار رمضان **شعر** مجنون

تو با اهل خرد یار نباشد غارت زده را قافله در کار نباشد **ملا مولوی حسین**

انروز دل غم جهان بخرید زنگ غم از آیینه جان بخرید روح بخش ای نسیم صبح

کو بیایی ای [illegible] زملک عجم تازه کردید ان تو داغ اشتیاق کو بیایی ای از ملک عراق

مردهٔ صد ساله بابدا نوبخا تو مکر کردی کند دبر اصفهان الا ادری بکجوع ایام ندادم خوشیم که چاشت کهی شام ندادم خوشیم چون بخته بما رسد ان عالم غیب ازکس طمع خام ندادم خوشیم قیل ای لخاف من النساء اکثر مما اخاف من الشیطان لانه سبحانه یقول ان کید الشیطان کان ضعیفا وقال عز شانه فی النساء ان کیدکن عظیم فائدة کم یحصل من حروف المعجم کلمة ثنائیة سواء کانت مهملة او مستعملة فاضرب ثمانیة وعشرین فی سبعة وعشرین فالحاصل وهو ۷۵۶ جواب وان قیل کم یتر کب ثلاثیة بشرط ان لا یجتمع الحرفان من جنس حرف فاضرب هذا المبلغ فی ستة وعشرین فالحاصل وهو ۱۹۶۵۶ جواب ان سئل عن الرباعیة فاضرب هذا الحاصل فی خمسة وعشرین والقیاس فیه مطرد فی الخماسی ومافوقه حکایة بزرگی بیمار شد خلیفه طبیب ترسا را بمعالجه او فرستاد طبیب ازوی پرسید که خاطر تو چه میخواهد گفت آنکه تو مسلمان شوی گفت اگر من مسلمان شوم تو نیک می شوی از بستر بیماری بر میخیزی گفت آری پس ایمان بروی عرض کرد وی ایمان آورده آن بزرگ از بستر بیماری برخواست و از بیماری اثری بروی نمانده هر دو همراه پیش خلیفه رفتند و قصه باز گفتند خلیفه گفت پنداشتم که طبیب پیش بیمار فرستاده ام من بیمار پیش طبیب فرستاده بودم حدیث فی کتاب لی وصیة عن الصادق ع قال ان الله یحفظ من حفظ صدیقه فائدة فی محاسن النساء ینبغی ان یکون فی المرأة اربع سود الشعر والحواجب والعینان والذوائب واربع بیض الاظفار والاسنان والساقان والترائب واربع حمر اللسان والشفتان والوجنتان والبنان واربع مدورة الرأس والعنق والساعد والعجیزة واربع ضیقة الفرج والسرة والمنخرة والصماخ واربعة واسعة الجبهة والصدر والفخذ والعین واربع طوال القامة

والشعر

والشعر والانف والشفة والاسنان واربع طيب لرايحة الفم والانف والابط والفرج حكايت

وقع التنازع بين شيعي وسني في بغداد في ان خليفة رسول الله صلعم هل هو ابو بكر او علي

فتشاجرا فاجتمعا على ان الحق ما يحكم بها اول من يدخل علينا فاذا دخل مجنون فرفعا الى

المجنون اذا طلعت الشمس من المشرق فتحاكما اليها وقولا لها من رجعت بعد غروبك فان

قالت لعلي فهو الخليفة بلا فصل وان قال لابي بكر فهو الخليفة فبهت الذي كفر حكايت

من شيخنا البهائي في اثناء السياحة بالشام او بيت المقدس كان فيه عالم مشهور من علماء

اهل السنة فحضر الشيخ مجمع تدريسه قال له سائل عنه يروي البخاري في صحيحه قال رسول

الله من اذى فاطمة فقد اذاني ومن اذاني فقد اذى الله ومن اذى الله فقد كفر ثم يروي بعد

خمسة اوراق ان فاطمة ارتحلت عن الدنيا غضبى على ابي بكر لما وصل اليها منه من الاذى

فكيف التوفيق سكت الشيخ ولم يجب فاذا مضت ايام سمعوا منادي ينادي اين السائل عن

العالم عن رواية البخاري حتى يجيب العالم فاتمه قد اعد الجواب فحضر الشيخ مجلس العالم فقال

ايها الرجل كيف تفترى على البخاري انه روى بعد خمسة اوراق حديث غضب فاطمة فانه

قد رواه بعد احد عشر ورقة فقال واحد من رفقاء الشيخ ان كتاب الشيخ كان مقرمطا فبهت

الذي كفر حكايت نقل است كه ميرابو القاسم فندرسكي در اثناء سياحت خود چند

بهندوستان رسيد پادشاه انجا خواهش ملاقات سيد نمود وسيد چون سني بود

پادشاه قرار نداد تا بعد از اصرار پادشاه سيد باين شرط قرار داد كه گفتگوي مذهب

نشود بعد از ملاقات پادشاه گفت هرچند قرار براين شده كه گفتگو از مذهب

نشود لیکن یکسوال میکنم در خصوص معويه كه شما بچه سبب او را سب ميكنيد سيد

گفت جواب این بعد از سوالی است از پادشاه گفت بنمائید سيد گفت چنانچه

فرض کنیم که علی و معویه در وقتیکه ارادهٔ قتال داشتند تو می بودی و هر یك ترا می
طلبیدند بجهت قتال با امر کدام یك را اطاعت می نمودی پادشاه گفت نظر باینکه علی
بالاجماع خلیفه است و مخالفت و کفر است نمیتوانم مخالفت و را بکنم البته حکم او را اطاعت
میکردم سید فرمود بعد از حضور و تهیهٔ صفوف هرگاه معاویه خود بمقاتلهٔ می آمد
و مبارز می طلبید و علی ترا بمبارزت او روی مخالفت میکردی یا مطاوعت شاه
گفت چون مخالفت و کفر است مطاوعت میکردم سید گفت بعد از مقاتله با معاویه
هرگاه او تیغ حوالهٔ تو میکرد او ترا بکشتن میداد یا از جهاد فرار میکردی یا تو نیز تیغ
برو میکشیدی و سعی در کشتن او میکردی شاه گفت طاعت میدانستی یا معصیت
شاه گفت نظر باینکه بامر علی بود طاعت است سید گفت شخصیکه تو سعی در کشتن او
طاعت دانی از من چه سؤال میکنی در سبب مذمت او شاه ساکت شد **شعر**
سلیمی ان نموت بجهاها او هون شئ عندنا ما تمنت **لسید المرتضی** هذی نفسی یا ریح من
من جانب الحمی ولاتی بها لیلا نسیم ربی نجد ولولا یداوی القلب من الم الجوی بذکر
تلاقینا قضیت من الوجد **شعر** بخت نم کوکه خواب بوده بر خیز هم شی نالم
نشناسی و کوشی بفریادم کنی **قیل** لمهلب ما الحزم فقال تجرع الغصص الی ان تنال
الفرص **حکایة** کان سایل یمشی مع ولده الصغیر فاذا بامرأة تصیح خلف جنازة و
تقول یذهبون بك الی بیت لیس فیه وطاء ولا غطاء ولا غذاء ولا عشاء فقال الصبی
یا ابت هل یذهبون به الی بیتنا **الهروی علی المنجم** سقی الله ایاما لنا ولیالیا مضین
فلا یرجی لهن رجوع اذا العیش صاف والاحبة جمعا واذ کل اوقات ربیع واما انا
للعواذل فی الصبی فعاصی واما للهوی فمطیع **لطیفه** شخصی از بام افتاد و برکردن

امر میفرمودکه

ملاطب

ملاقات خورده مهره کردن و شکست مولانا بر بستر خواب بد جمعی بعیادت او آمدند
گفتند حال مولانا چونست گفت چه حال دارد این بد ترکیب که دیگری از بام افتاد و گردن من
بشکست **للشیخ** شمس الدین الکوفی الیک اشارتی وانت مرادی وایاک
اعنی عند ذکر سعادی وانت مثیر الوجد بین اضالعی اذا آل حاد او ترنم شادی
وحبک یلقی النار بین جوانحی بقدح وداد لا بقدح زناد خلیلی کفا عنی العذل
واعلما بان غرامی جد بقیا طرها بتعریض العذول بذکرکم فنحن بواد والعذول
بواد **امیر همایون** از کوی تو شبها ره صحرا گیرم تا بنالم برد دل غمناک اینجا **محتشم**
بر روی یار اغیار را چشمی بدان آلوده کی غلطان بخاک احباب را اشکی بدین پالوده کی
مجنون آتشناک را سعی ار بوصل تا روز جزا دامان لیلی پاک ماند از تهمت آلوده کی
از دیدن او پندگو یکباره منعم میکند در عمر خود نشنیده‌ام پندی باین بیهوده کی
پای طلب کوتاه شد از بسکه در ره سوده شد کوته نمیگردد ولی پای طلب از
سودگی آن سر که دیدی خاک گشت از آستان سائیدنش وز آستانم باز رست
از محنت فرسودگی خوش در فنا آخر محتشم آسوده در خواب عدم هرگز نکردی در جهان
خوابی بدین آسودگی **قال الشیخ** ابو علی سینا النساء اذا بلغن عشرا فهن لعبة اللاعبین
واذا بلغن عشرین فهن لذة للشاربین واذا بلغن ثلاثین صرن ام البنات والبنین واذا
بلغن اربعین فعلیهن لعنة الله والملائکة والناس اجمعین اذا بلغن خمسین فاقتلوهن
بالسکین واذا بلغن ستین فلیس الا عجوزا فی الغابرین **حکایة** نقل است از یکی
از اماجد که با فضل حسن همراه بودیم بحوالی مکانی رسیدیم که ابو حنیفه در آنجا
درس میگفت فضل گفت من از اینجا نروم تا وی را ملزم نکنم گفتم هرگز حجت کسی

برجعت مؤمنان غالب نشود پس نزد ابوحنیفه رفت و گفت ای خلیفه مرا برادری هست
از من به سال بزرگتر و رافضی است هر چند با او میگویم که بعد از رسول فاضل تر
مردم ابوبکر است و میگوید علی است بچه طریق او را ملزم کنم گفت با برادرت بگو
که ابوبکر و عمر در جنب او نزد رسول می نشستند و علی دور در جنب او میکرد و این دلالت
بر افضلیت ایشان میکند فضل گفت این سخن را با برادرم گفتم او گفت پروردگار
عالم میفرماید فضل الله المجاهدین علی القاعدین اجرا عظیما پس موجب این افضل علی
است گفت با برادرت بگو که چون علی را ترجیح میدهی بر ایشان و حال آنکه ایشان
در جنب حضرت رسول مدفونند و علی دور است فضل گفت این سخن گفتم برادرم
این آیه را خواند یا ایها الذین آمنوا لا تدخلوا بیوت النبی الا ان یؤذن لکم و قبر شریف
آنحضرت در خانه خودش بود و آنحضرت اذن نداد که ایشان را در آنجا دفن کنند ابوحنیفه
گفت با او بگو که عایشه و حفصه اذن دادند که بعوض صداق انها ایشان را در آنجا دفن
کنند فضل گفت این سخن را نیز با او گفتم او در جواب این آیه را خواند یا ایها الذین
النبی انا احللنا لک ازواجک اللاتی آتیت اجورهن پس از این آیه معلوم می شود
که صداق ایشان در ذمه آنحضرت نبود ابوحنیفه گفت با او بگو که ایشان بعلت میراث
در آن تصرف نمودند فضل گفت این سخن را نیز گفتم برادرم گفت که در مذهب شما
رسول را میراث نباشد و فدک را از فاطمه باین علت انتزاع نمودند که حضرت رسول
فرموده نحن معاشر الانبیاء لا نورث ما ترکناه صدقة پس در حالتیکه دختر رسول
میراث نبرد دختران غیر چون از آن میراث می برند و بر تقدیریکه میراث ببرند حصه نه
زن ثمن می شود و از ثمن حق عایشه و حفصه و مقدار بضاعت زمین نمی شود پس

چگونه

چکونه مقدار دو و بتر تصرفات ایشان جاین باشد ابوحنیفه اعراض کرده کفت احرجوه فهو رافضی و لا اخلد بیرون کنید این مرد را که خود رافضی است و هیچ براد رعی ندارد

حکایة وفد حاجب بن زرارة علی نوشیروان واستاذن علیه فقال الحاجبه من هو قال رجل من العرب فلما مثل بین یدیه قال نوشیروان من انت قال سید العرب قال الیس زعمت انک واحد منهم فقال انی کنت کذلک ولکن اکرمنی الملک بمکالمته صرت سیدهم فامر له بحشو فیه لؤلؤ **حکایة** دعی رجل اخر الی منزله وقال لیاکل معک خبزا وملحا فظن الرجل ان ذلک کنایة عن طعام لذیذ اعده صاحب المنزل فمضی معه فلم یزد علی الخبز والملح فبینا هما یاکلان اذ وقف سائل علی الباب فنهره صاحب المنزل وقال اذهب والا خرجت وکسرت راسک فقال المدعو یا هذا انصرف فانک لو عرفت صدق وعده ما عرفت لما تعرضت له **فائدة** اعلم ان الجفر ثمانیة وعشرون جزء کل جزء ثمانیة وعشرون صفحة کل صفحة ثمانیة وعشرون سطرا کل سطر ثمانیة وعشرون بیتا فی کل بیت اربعة احرف الحرف الاول بعدد الجزء الثانی بعدد الصفحة الثالث بعدد السطر الرابع بعدد البیوت فاسم جعفر مثلا یطلب من البیت العشرین من السطر السابع عشر من الصفحة السادس عشر من الجزء الثالث وعلی ذلک فقس **فی خطبة طویلة** لمولانا امیر المؤمنین ع تسمی بخطبة الوسیلة مذکورة فی روضة الکافی ایها الناس لا شفیع انجح من التوبة ولا مال اذهب بالفاقة من الرضا بالقناعة ولا کنز اغنی من القنوع ومن اقتصر علی بلغة الکفاف فقد انتظم الراحة الاو من تورط فی الامور غیر ناظر فی العواقب فقد تعرض لمفضحات النوائب ایها الناس لا کنز انفع من العلم ولا عز ارفع من الحلم ولا حسب ابلغ من الادب ولا نسب اوضع من الغضب ولا جمال ازین من العقل

ولا سواة اسوء من الکذب ولا حافظ احفظ من الصمت ایها الناس من نظر فی عیب نفسه
اشتغل عن عیب غیره ومن هتک حجاب غیره انکشفت عورات بیته ومن اعجب برایه ضل
ومن استغنی بعقله زل ومن تکبر علی الناس ذل واعلموا ایها الناس من لم یملک لسانه
یندم ومن لا یتعلم لا یعلم ومن طلب العز من غیر حق یذل ومن تفقه وقر ومن تکبر
حقر ومن کثر حلمه نبل ومن اکثر من شیء عرف به ومن کثر مزاحه استخف به ومن کثر ضحکه
ذهبت هیبته کفاک ادبا لنفسک ما تکرهه لغیرک من امسک عن الفضول عدلت
رایه العقول ومن امسک لسانه امن قومه ونال حاجته من الکرم لین الکلام لا تغضب
فیمن زهد فیک سل عن الرفیق قبل الطریق وعن الجار قبل الدار اغتنم ثلثه صدیقک لیوم
وکیلک عدوک **آذر** رازی که از یاران نهان با یار گفتم بارها زین پس نتابد
گفتنم کو راست جز من یارها من وصل یارم از زوا و را بسوی غیر رو نه گشتم در
نه او کار دل است این کارها سنگدل ای صیاد من تا چند از یاد قفس سر زند بر بال
خود کشم در گوشه گلزارها **خالص اصفهانی** نه خرابه نه جای نه بدر داشتا
چکند اگر نه پی بد یار ما باید بمراد خود نشد چون بکذار که شود دل بچه کار
خویش باید که بکار ما نباید **عاشق** خوش آن مرغی که در کنج رضا با یاد صیادش
چنان خورسند بنشیند که پندارند آزادش همی گویم فراموشم مکن گاهی بیاد آور
اسیری را که میدانی نخواهی رفتن از یادش تا بوت من از کوی تو بیرون نتوان برد یکبار
دیگر راه دهند اگر اینجا تا کی ز جفا رانیم از کوی خود ای کاش جای دگرم بود که
مانم دیگر اینجا **نشاط** نیست در کنج قفس حسرت گلزار مرا الفتی هست بمرغان
گرفتار مرا **مشتاق** کاش بیرون فتد از سینه دل زار مرا کشت نالیدن این مرغ

قبل الدار

گرفتار مرا

كرفتاد مرا قال بعض اصحاب الحال لاخوانه هذا زمن السكوت وملازمة البيوت

كان يحيى بن معاذ كثيرا ما يقول ايها العلماء ان قصوركم قيصرية وبيوتكم كسروية
ومراكبكم قارونية واوانيكم فرعونية واخلاقكم نمرودية وموائدكم جاهلية ومذاهبكم
سلطانية فاين المحمدية ثم من كلام ابي المنهال الصعلوكي قد تعدى من تمنى ان يكون
لمن تغني وقفت اعرابية على قبر ابيها وقالت اللهم نزل بك عبدك مقفرا من الزاد
عفر الزاد مخشوش المهاد غنيا عما في ايدي العباد فقيرا الى ما في يديك يا جواد وانت
يا رب خير من نزل به النازلون اللهم فليكن قرى عبدك منك رحمتك ومهاده
جنتك قوله تعالى وجزاء سيئة سيئة مثلها المشهور انه من باب المشاكلة وقيل ان
غرضه تعالى ان السيئة ينبغي ان يقابل بالعفو والصفح فان عدل عن ذلك الى الجزاء كان الجزاء ايضا
سيئة مثل تلك السيئة قيل ونعم ما قيل من لم ينشط بحديثك فارفع عنه
مؤنة الاستماع من صفات العاقل ان لا يحدث بما لا يستطاع تكذيبه قال ارسطو
العاقل يوافق العاقل والجاهل لا يوافق الجاهل ولا العاقل لان الخط المستقيم ينطبق
على المستقيم والمعوج لا ينطبق على المعوج ولا على المستقيم قيل لسهل هل تعلم شيئا
اشد من الجهل قال الجهل بالجهل قال بقراط الحكيم الانسان يظهر شيئين ان يكثر
كلامه فيما لا نفع له او يخبر بما لا يسئل عنه الايام خمسة يوم مفقود وهو الامس ويوم مشهود
وهو يومك الذي انت فيه ويوم مورود وهو غدك ويوم موعود وهو آخر ايامك
ويوم ممدود وهو القيامة في المثل قد اعجز الكلب جفنا القدير فقال هو مالح
ما اريد واذا لم يهتد الى شيء فيقولون هذا افك قديم حالت چه كربه بی زور
دستش نرسد ميكويد شوربا قيل اذا رايت قسوة في قلبك ووهنا في

بدانک وحرمانی رزقك فاعلم انك تكلمت بما لا یعنیك **سعدی** دهد که بر کار

چنانکه دو یکی بر دست برد و بد و ابر برون بیست و سبد از چنار که تو چند

ساله گفتا که سال من افزون از دویست خندید و گفت من زنده تو بر بیست

بیرون بکند شلغم بگو که ترا کاهلی از چیست با او چنان باز چنین گفت کا کدو با

مرا همون نه ایام داوری نیست فردا که بر من و تو وزد باد مهرگان پیدا شود که از من و

تو مرد و مرد کیست **قیل** ونعم ما قیل استغناؤك عن الشیء خیر من استغنائك

به **قیل** اذا نزل بك مکروه فانظر فان کان لك فیه حیلة فلا تعجز وان کان مما لا حیلة

له فلا تجزع فالعجب منا عمل کالسراب وقلب فی التقوی خراب وذنوب بعدد الرمل

والتراب ثم تطمع فی الکواعب الاتراب هیهات انت سکران بغیر شراب **قیل** یکسه بکسه

محست محسب محوتان محوبان رسید رسدی حران حراب سد اسد العمرت

ارعسر بدل سده نشانساز در ممن دیمس بهر یانی بهر یانی ساسد دروسیان

درو نسان جون نسر و سدی و سدی در هیج خاسر در هیج حاسر کرجی

کرمی دو دو دو دا السا السب محمد صل الله محمد صل الله **و قیل** ایضهد سواله

امام مام نشر نسری درنسر هر در نسر بد بد مانند رون شهاب نساب

دو بد سری سدس داد جوب در سد سد سد سد لو را کسیمه و سرس

رفت سر سر حکال بر سر در دوسن ده بجالت هلاکش افکند **فائدة** بدانکه

هر حرفی از ابجد ملفوظی است حرف اول را زبر می نامند و مابقی را بینات مثلا الف

مکتوب آن یک حرف است و ملفوظ آن سه حرف الف زبر است و لام و فا بینات است **نقل**

است که روزی عضد الدوله حاجب خود را گفت که اذا سنح للشیخ سیح فیه

سیح من

... که بالا چون یعنی هر راه سائح و ظاهر شد شخص پیری که تسبیح

از چوب ارمنی در دست انشاء باشد او را رخصت داده که نزد من اید و مراد از شیخ

مذکور شیخ کبیر شیراز است **نقل است** که افاضل خوانساری در زمان درس مبادی خود

از شاگردان خود گفت که سالبه کلیه کنفسها منعکس می شود شاگرد نقض کرده بمثل

موم و کباب و کباب افاد در جواب فرمودند که در روز مذکور شد که عکس موجبه

کلیه موجبه جزئیه است مخفی نماند که مراد از موجبه کلیه قضیه اولی است یعنی اینکه

سالبه کلیه کنفسها منعکس می شود و تتمه مطلب واضح است **فائده** بدانکه

اسطر لاب نصفی انست که اجزاء بروج و اجزاء ارتفاع را دو و نقش کنند ثلثی انست که

سه سه و هم چنین تا بهر عددی که بالا میرود عددی باشد که عاد ستین شود هم عاد نود تا

اما سی بجهت اجزاء بروج و اما نود بجهت اجزاء ارتفاع **کلام مجلسی** الصلوة و

السلام علی اعلم الرسل محمد محمد محمد محمد سرار الاعداء و الد الاحبار الاحبار الا

المحسن المحسن المحسن الاوصیاء و عترته المطهرین المطهرین المطهرین مصابیح

الهدی و مصابیح الدجی خصوصا علی علی علی اعلی معارج الاولیاء الارکان الا الائمة

النجباء النجباء الصلوة عالیه عالیه مادارا لهلال حول الغزاء **یکتب** فی سجل السماء

السواد المخالفة بین السود و الاصل کاجتماع وزن الفعل مع العلمیة **لصفی لدین**

الحلی بقبطه من مسیک فی دریه خو بلت امرشیم فی خدید و نوابأت اللوبع فی

الضحیا جبهات ام منزة فی سعیده طبی بلصبی فی فنی مرهب السطوة کالاسد

معبثق لمحرکة و الحبا ممبثق السویف القدید مغبسلا للوله ثغر

دو بقیة جمرة فی شهید دمانی من مقبلته نهل موبقها فیلاذ الکبید

وصلك وعدك يا بني ظلمي قلب سيلبث المهجة والجليد جفني من هجرك من سهيد
الطول من وصلك بالوعيد **لابن الحجة** طرفي من ليلات الهجر مقرح الجفن
من السهر نوبري الخديد كوى قلبي نضحت من الحريق يا نوبري مسبلي الشعر
على كفل يذكرنا سوبجات البحر جو يجيبه الموليد له سهم مريض في قلب بلا دبر
لثمت خديه فجرى دمعي فما احلى الزهر على النهر رقيق خصره وله قلب
شديد قسوة مثل الحجر شهر وصله عندي يوم يوم هجره مثل الشهر ولولا سمحت
بماء وجهي لكنت الى الغنى سهل الطريق **قيل** بعد الصباح الذي فارقتكم فيه
لم الق في الدهر صباحا في لياليه **وقيل** اما الليالي فطال بعدكم وفي القلوب نايرة
وحيات **قاضي** نظام الدين مذ غبت لم ابق سقام والم كم اصبر في هواك اصبر كم ارجع
الى وصالي وارحم يا سيد الزمان الزمان الزمان **لابو نواس** يا رب ان عظمت ذنوبي
كثرة فلقد علمت بان عفوك اعظم ان كان لا يرجوك الا محسن فمن الذي يدعو و
يرجو المجرم ادعوك رب كما امرت تضرعا فاذا رددت يدي فمن ذا يرحم مالي اليك
وسيلة الا الرجا وجميل عفوك ثم اني مسلم **لا ادري** سیماب شده هوا و زنگار
دشت ابد دوست بیابکند از هرچه گذشت گو مبلغ وفاداری اینك لعبان
ورمل جفاداری اینك شر ولمشت **لامير المؤمنين** عم هون الامر تعش في راحة قل
ما هونت الا سيهون ليس امر المرء كله انما الامر سهول وحزون يطلب الراحة في
دار الفنا خاب من يطلب شيئا لا يكون **قيل** يا غائبا حاضرا في الفؤاد سلام
على الغائب الحاضر **للامير** اذا ضاق الزمان عليك فاصبر ولا تياس من الفرج القريب
وطب نفسا فان الليل حبلى عسى يأتيك بالولد النجيب **للباقي** البغدادي نزلت

بحار

بجار لا يجتنب ضيفه وارجو نجاتي من عذاب جهنم واني على خوف من الله واثق بانعامه
والله اكرم منعم لعلية اخت لرشيد كتمت اسم الحبيب على العبا وردّدت الصبابة
في فؤاد فواشوقا الى بلد خلي لعلي باسم من اهوى اناديه قيل يا رب ما زال لطفك
منك يشملني وقد تجدد لي ما انت تعلمه فاصرف عني كما عودتني كرما فهل
سواك بهذا العبد يرحمه قيل اعلمه الرماية كل يوم فلما استد ساعده رماني
وكم علمته نظم القوافي فلما قال قافية هجاني قيل سقى الله ايام التواصل بيننا
ورد الى الاوطان كل غريب فلا خير في الدنيا بغير تواصل ولا عيش في العقبى بغير
حبيب ياسم علي عامر اعوتر في وانقلب قيل دع الوعيد فما وعيدك
ضائري اطنين اجنحة الذباب تضير عسى على فيض الغمام من معادنها فماذا على اذا لم يفهم البقر
قيل ان كان عهدي وصلكم قد درست فالروح الى سواكم ما انست اعضائي هوى
بقلبي غرست منوا بلقاكم والا يبست قيل عذري جئني وانا المعاقب فيكم فكانني
سبابة المتندم خير سمنائي سار الفؤاد مع الاحباب اذ ساروا ودمع عيني على خدي
مدرار والجسم في نحول يوم بينهم وفي فؤادي من تذكارهم نار اني وقفت على الاطلال
اسالها فقلت ما صنع الاحباب يا دار فاخبرتني ولم ينطق جوابها ان الاحبة يا
محزون قد ساروا فقلت يا حزنا من بعد بعدهم يا ليتني ضمني تراب احجار قيل
في العذر لترك التوديع صدّني عن حلاوة التشييع حذري من مرارة التوديع لم يقم
انس ذا بوحشة ذا فرايت الصواب ترك الجميع للخير اخر الى الوادي الذي يسكنونه
حنين الوف غاب عنه قرينه واشتاقكم شوق العليل البرء وقد مل في كل ليلة انينه
قيل بكيت على فراقك بعد بعد فانزعت الجفنان من انهمول ولو اني بكيت بقدر

وكم منع ابن بغلا حبيبه
وانتم من الغرام السقيم

ودى لاجرت لعيون من العيون **وقيل** تذكرت لنا ايام ولياليا مضت
فجرت من ذكرهن دموع الا هل لنا يوما من الدهر اوبة وهل لى الى ارض الحبيب
رجوع وهل بعد تفريق الاحبة وصلة وهل لنجوم آفلن طلوع **وقيل** تغطلطت
الايام تغطلست الايام واستغطلست وقد جائنا يوم عظيم غطرج غلولق غبب
العيهد وعثيثل غشان وقرغوش الغشيتر شلج اذا ضجضج الحب لضجضج ضجضجت
ضجاجيج ضجضاج الهوى المتضجضج **جار الله** ايماز هذا لفى قصر الامل لا باكل
المر اولبس الشمل خذ بامر الله واترك ما نهى والبس الخز وكل لحم الحمل **وقيل** كل
المارب ما نرجوه بحضرتنا سوى حضورك فانعم بالمبادرة **وقيل** كتبت فى فوادى
نارشوق لها لهب وللدمع انسكاب فلولا النار بل لسطر دمعى ولولا الماء لاحترق
الكتاب **وقيل** شمغطر شغراط غشرن ببابها صدبرق روغات مذاب من الحاج
عجيج شحار شخراط مغمرج كنا هر فلطاس بحير غلهاج مشطرف سهل ادى عصبصر
مكسبل سكاليف قولاخ دعيس فرهساج تغطلست الاوراق فى ودق جرقها و
نابت الاحداق من شوق فرماج دهبن واذهبن لذ واهبن اهبا وجلجلت
الاجلاج من عنب جلاج تعصفرن عصفور ابعصرها تولجن ابلاجا سير خلهاج عصرن
ذرقن الوراقات التى فرص رقها مغصغصن غصغاصة غصغص غصلاج نهاية
طلاح الطاليح طملج دغايد ددلاج الدرابج ددلاج **وقيل** مكرمفتر فى غسطل
المصطلمات كدغلة فى جوهر الاسطغسات مطلمة فى دربج درجلبة معصفرة
فى شمرج العصفريات شواصبص ناصوص فنوص قصبه كناموس كيموس كيامس
الكسبات دروغ مروغ ذروغ فرتبه كجاموس موس موسس سامريات **وقيل**

ايضاً

ایضاً قویم القوم قامات اعاجیب الجراثیم و قوس القوس اقواس قوبین مترث
مشاویغ رواميغ سفالیغ مکالیغ نقاب البین معهود کریم المعد بیّنات الابا صوص
اصوصنا و فی جوبین نجوسنا سهام الهوی مسموم لدار المغزات دعاربد العقاربید
کعنقود من القود دود القود فی قود کقود الفند بنات لجوج عوج ما بوج و یاجوج
کعادوج مدام العهد فی شاب کشابات الشبیبات فراق الواق و فرقنا برق ادبق المفاد
وعاد الداع دعاعنا بر عراع العبرات و تلقلنا کقلقال القالیق الملقلاق و
شر قلنا کشرقال الشراقیل الشرقلات بهائی چه خوش بود که از باده کهنه سال
شکی بر من خسته یکدم حلال که خالی کنم سینه را یکزمان ز غمهای بی درد بی کران
رود محنت همراه یاد من شود شاد این جان ناشاد من با فسون افسانه دل خوش
کنم ز دنیا و وصفش فراموش کنم و له نکشود مراد بار هیچ کار دست از دل من ای طبیب
بردار کرد رخ من ز خال آن گوشت ناشسته ام ز خاک تب یا رند که است مست و سلام
ای دل من کرده ام استخاره صد بار سجاده زهد من که آمد خالی از عیب عاری
از عار بودش همگی ز تار چنگ است تارش همگی ز پود زنار خالی شده کوی دوست
از دوست از بام و درش چه پرسی اخبار و له عهد جوانی گذشت در غم بود و نبود
نوبت پیری رسید صد غم دیگر فزود کارکنان سپهر بهر دعوی شدند وانچه
بدادند دهر باز گرفتند زود نام جنون را بخود داد بهائی قرار نیست چه او عاقلی
زیر سپهر کبود و له حالی دارم زمان زمان درهم تر هر لحظه قدم ز بار عصیان
خم تر یا رب بگناهم از تو پیچه شود یک مشت خاکستر و دوزخ کم خسرو خوام
از عشق دلم خون نشود یکدل صد هزار غم چون نشود الا قلم الطاهرات بستة

واد بجواب من بهمی غم بیعی او خسب سعدی این دغل دوستان که می بینی
مکسانند دور شیرینی تا طعامیکه هست مینوشند هیچه بنور بر تو میجوشند تا
برون یکدهٔ خراب شود کیسه چون کاسهٔ رباب شود ترک صحبت کنند دلداری
دوستی خود نبوده پنداری بار دیگر که بخت باز اید کام رانی ز در فراز اید دوغ ماهی
پیز وار جیب راست در روی افتند چون مگس در ماست راست گویی سگان
بازارند کاستخوان از تو دوست تر دارند مولوی چون بخارد پشت من انگشت
من خم شود از بار منت پشت من هیچ کوتا نخارم پشت خویش وا رهم از منت
انگشت خویش خسرو اه که عمرم همه بر باد رفت عمر نه بر قاعده داد رفت باغ
جهان بوی وفای نداشت سبزهٔ او مهر گیاهی نداشت چرخ ستمگر نه ستم بین نگر
عمر چنان رفت که در وی نگر حسن دعای تو کرم مستجاب نیست هیچ تراز بانده کرم
دل دگر دعا چه کند ولیه نان جوین خرقهٔ پشمین اب شور با پاره کلام پیمبر
هم نسخه چهار ز علمی که نافع است در دین نه لغو بو علی و ثاثانوری تاریک
کلبهٔ که بی روشنی ان بیهوده منتی نهد مهر خاوری ز بن مردمان که دیوان
ایشان حذر کنند در گوشهٔ نهان شده بنشسته چون پری بایکدا شنا
که نه زند به نیم جو در پیش ملک همت املاک سنجری این ان سعادت
که بر وی حسد برد اب حیات رونق ملک سکندری کر از سپهر عقد ثریا
فرستدم از روی مهر طبق ماه مشتری در روی نخاک پای قناعت که ننگرم
تا این خدیث را تو بباز بچه نشمری ثنائی ببکه شنیدی صفت روم و چین
خیز و بیا ملک ثنائی ببین تا همه دل بینی بی حرص و بخل تا همه جان بینی و بی کبر و

کین پای تو و چرخ زیر قدم دست تو و ملک زیر نگین زر تو و کان ملکی زیر دست جو تو و فلکی زیر زمین نظامی ای مسا بخش بر پاسبانیت کیستا راضی طبع رضا اندیشان قبله گاه همرکاهان قاضی حاجت حاجت خواهان دلرا بقضایت طلبیم روضهٔ حسن رضایت طلبیم بی رضای توکل باغ نعیم هست بر سینهٔ ما داغ جحیم دل ما را برضایت خوش دار کار ما را بکف ما مگذار سعدی چه می دانستی افتادن بنا چار بنا بستی چنین بالا نشستن بپای خویش رفتن به نبودی کز اسپ افتادن و گردن شکستن نظامی خوشا دو رکاری که دارد کسی که بازار حرصش نباشد بسی بقدر پسندش شماری بود کند کاری از مرد کاری بود نه بدیلی که طوفان بار در مال نصرونی که سختی دارد بجال زن چنان زی که زان زیستن سالیان تو را سود و کس را نباشد زیان وله خرامید لاجوردی سپهر همان گرد برگشتن ماه و مهر مپندار کز بهر بازی گریست سراپرده ایچنین سرسری است درین پرده یک رشته بیکار نیست سر رشته بر ما پدیدار نیست که داند که فردا چه خواهد رسید دریده که خواهد شدن ناپدید که را مرده از خانه بیرون نهند که تاج اقبال بر سر نهند وله کودکی از جملهٔ آزادگان رفت برون با دو سه همزادگان پای چه در راه نهادن بسر پویه بهر سو کرده در افتاد بسر پایش از آن پویه بر آمد ز دست مهره دل و مهرهٔ پایش شکست شد نفس آن دو سه هم سال او تنگ تر از حادثهٔ حال او آنکه در او دوست ترین بود گفت در بن چاهیش بباید نهفت تا نشود راز چو روز آشکار تا نشویم از پدرش شرمسار عاقبت اندیش ترین کودکی دشمن او بود از آنها یکی گفت همانا که

از این همرهان صورت این حال نماند نهان چونکه مرا زین همه دشمن نهند
تهمت بیجا دشمن منند نزد پدر رفت حذر از کرد تا پدر پیش چاره این کار کرد
دشمن دانا که غم جان بود بهتر از آن دوست که نادان بود سلمان اگر بوی فلک را اختیاری
کردمی یکزمان بر جا قراری نه ماصد بار سرگردان تراست و نه مادر کار خود
حیران تراست و خاقانی روزم بنهایت شب آمد جانم بزبان لب آمد
از بسکه شنید یارب امشب از یارب من بیارب آمد همسایه شنیده ام که گفت
خاقانی را مگر شب آمد و له ضعیف بود دیده دادم من تا بر رخ تو بوارد
مادر دست ابو تراب بیگ آنچیست که از تازی و از فارسی آن حرفین نخستینش
چه بترکیب داید تا از پیش بصد برگ و نوا چون گل صد برگ آراسته آن شاخ
نخلش بید باید حرفین آخرش چه بترکیب نخستین ترکیبی فارسیش چو او
گر آید ملا فاضل از توام یارب فراموشی مباد هر که میخواهد فراموشم کند
معما باسم باقر دل ما را یکی صد می توان کرد معما باسم ناصر من نیز جا
خود می افکنم باتش معما باسم مسیح رخساره کشاد و دید کرد بید معما باسم
ازان مطیع در دل بحر وی بر دار دیده ام معما باسم آقا نقی صد در دو یکی ندارد
درمان معما باسم جلال بنهایت سرو چون بلبل دل یا افتاده است معما
باسم اویس غایت اوج بنا شد حد خورشید بیا معما باسم دلاور وصال او
مثنوی هجران شد مبدل روز شب کرکون شد ز اول معما باسم فانی مهربانان خود
نما کرده احر پیش یار بهائی با آنکه در ره عشق در منزل نخستم چندان کوبستم
خون کرده دیده دست شستم و له آنانکه شمع ادر و در بزم وصل افروختند از تلخی

جان کندنم

جان کندنم از عاشقی وا سوختند دی مغبچان شهر را تعلیم کردم مسئله وامروز
اهل میکده رندی زمن اموختند چون رشته ایمان من بکسسته دیدند اهل
کفر یکسر رشته زنار خود بر خرقه من دوختند یارب چه فرخ طالعند انان که در
بازار عشق دردی خریدند و غمی دنیا و دین بفروختند در گوش اهل مدرسه
یارب بهای شب چه گفت کامروز این بیچارگان اوراق خود را سوختند شیخ علی نقی
گفته جانی شکایت کرده از جور دم نقی حاش لله کی کجا کذب افترا بهتان غلط بود
همچون بود همچون بوم زاغی زود کور جا کرفته در لب دریای شور بو از دریا
شور ابش خورش دادی انشور ابه طعم شکرش از قضا مرغی حواصل نام او حوصله
سرچشمه انعام او سایه دولت بفرق او فکند نامدش شور ابه دریا پسند
گفت پیش انگه زشوری در کله کاب شیرینت هم از حوصله گفت ترسم کاب شیرین
چون چشم طعم اب شور کردد ناخوشم زاب شیرین مانم و کردد نفور طبع من زاب شور
خود دریای شور بر لب دریا نشسته روز و شب در میان هر دو مانم تشنه لب
بر که سازم که باب شور خویش تا نیاید رنج و ابیم پیش ازان ری نوبهاران به
عشرت یادی کنیم بکذریم از بوستان و دوستان یادی کنیم بلبلان اندوی
نو روی بفریاد امدند نه کیم از بلبل ما نیز فریادی کنیم خیمه سلطان کل بر صحرا زدند
خیز تا انجا رویم از دست دل دادی کنیم دهر بنیاد خرابی میکند ساقیا کجا است موسم
عیش است تا ما نیز بنیادی کنیم از دی چون اب در زنجیر بودن تا بکی چون صبا یکباره
هوای سرو ازادی کنیم صائب چون کذارد خشت اول بر زمین معمار کج کر نهد تا
بر فلک باشد همان دیوار کج حکایت هکس خان افغان بر سر قره خواجه حافظ امد

بجهة تشنیع تشیع خواست مقبرۀ او را خراب کند جمعی او را ممانعت کرده قرار بر تقال

خواجه از دیوان کذارد و ندا این شعر نمودار شد ای مکس عرصۀ سیمرغ نه جولانکه تست

عرض خود می بری و زحمت ما می داری **ایضا** کویند قبر شیخ سعدی در مکانی واقع

است که چون برابر او روی در وازه کازران پیدا است در این اوقات شخصی از امرا

زند که در شیراز مقام داشت روزی بتفرج بر سر قبر شیخ امد بر مینا قبر شیخ بنشست

و پای بر سر پا افکنده متوجه دیدن کازران بود در این اثنا کفت کلیات شیخ را

بیاورید تا تفال حال خود کنم چون کشود این شعر بر امد که بر سر کیر ما نشینی دروازۀ

کازران ببینی بی اختیار ان شخص از قبر برخواسته بیرون امد و بر کوشۀ دیگر

نشست **فائده** مجربست که هر کاه حلقۀ از نقره را بر دو حروح کذارند بجاذری

که محصور مینا حلقه هست متغیر میشود و بنلجی و تنک شده مایل میشود بلکه اکر

حلقه هم نباشد و پارچۀ از نقره بر ان کذارند حوالۀ نقره تلخ می شود **اشکال** هر کاه

دو شیشۀ ساعت متساوی در رفتار داشته باشیم و هر دو ساکن باشند در طلوع

افتاب یکی از انها را کوک کنیم در روز یکه افتاب در اول جدی باشد در ولایتی که روز

اول جدی ان مثلا هشت ساعت باشد و در غروب افتاب همان روز یکی دیگر را کوک

کنیم شکی نیست که ساعت اول هشت ساعت پیش خواهد بود و نظر باینکه هر دو در رفتار

متساوی هستند باید بعد از این ساعت همیشه دوم عقب باشد یعنی هشت ساعت

کمتر از ساعت اول حرکت کرده و حال اینکه هر کاه هر دو علی الاتصال حرکت کنند بطریق

مذکور یعنی اول در طلوع کوک شود و دوم در غروب تا روز یکه افتاب باول سرطان

بیاید که روز در ان ولایت مفروض شانزده ساعت شود در اول ان روز ساعت

اول صد و هشتاد شبانروز بتمام واطی کرده است یعنی سیصد و شصت دوره ساعت ولحرکت نموده که سیصد و شصت و دوازده ساعت باشد و ساعت دوم صد و هشتاد شبانروز بتمام واطی کرده و شانزده ساعت که درین زمان اکران در عروب صد و هشتاد روز تمام خواهد کرد پس شانزده ساعت عقب افتاد باوجود فرض تساوی حرکت هر دو و حال آنکه اول هشت ساعت عقب بود و بتقریب دیگر هشت ساعت فاصله میافتاد و شش شیشه بود و مساوی حرکت کردند و حال شانزده ساعت فاصله است فائده

چون درقعه نویسد در باب حاجتی و خواهی که روا باشد بر سر رقعه بقلمی مداد بنویسد بسم الله الرحمن الرحیم ان الله وعد الصابرین المخرج مما یکرهون والرزق من حیث لا یحتسبون جعلنا الله وایاکم من الذین لا خوف علیهم ولا هم یحزنون فائدة لدفع الفقر والفاقة یقرء سورة آل عمران ثلث مرات لا یتکلم احدا من الناس و اذا وصل الی آخر قل اللهم مالک الملک یقرء هذا الدعاء سبع مرات اللهم یا فارج الهم و یا کاشف الغم و یا صادق الوعد و یا موفی العهد یا لا اله الا انت فرج همی وحزنی واقض عنی دینی واغننی من الفقر والفاقة برحمتك یا ارحم الراحمین هکذا وجدته بخط بعض الاکابر حکایة اتی شاعر الی معن زائدة الشیبانی فلم یتهیأ الدخول علیه فقال لبعض خدامه اذا جلس الامیر فی البستان فاخبرنی فاخبره یوما فکتب علی خشبة والقاها فی الماء فلما راها معن اخذها وقراها فاذا فیها ایا جود معن ناج معنا بحاجتی فلیس الی معن سواك شفیع فطلب الرجل وامر له بمائة الف درهم وهکذا الی عشرة ایام فخاف الرجل ان یندم فخرج بالمال فطلب فلم یوجد فقال معن والله لقد سبقنی وقد هممت والله ان اعطیه حتی لا یبقی فی بیت مالی درهم ولا دینار فائدة روی الصدوق فی کتاب

[illegible]

عيون اخبار الرضا قال حدثنا القطان عن عبد الرحمن الحسيني عن محمد الفزاري عن
عبد الله الاهوازي عن علي بن عمر عن ابن جمهور عن علي بن بلال عن علي بن موسى الرضا
عن موسى جعفر عن جعفر بن محمد عن محمد بن علي عن علي بن الحسين عن الحسين بن علي عن علي بن ابي طالب
عن النبي ص عن جبرائيل عن اسرافيل عن ميكائيل عن اللوح عن القلم قال يقول الله عز وجل
ولاية علي بن ابي طالب حصني فمن دخل حصني امن من عذابي قال مؤلف كتاب زهر الربيع
السيد نعمة الله الموسوي الحسيني الجزايري ثم الشوشتري بعد نقل هذه الرواية اقول
هذا السند ورد في الرواية انه ما قرء على مريض الا شفي وعلى مصروع الا افاق وقد جرب
مرارا وان كتب وشرب في ماء شفي من الم بجزيره وانظروا الى اناساد كرهم وحدثهم روى
جدنا عن جبرئيل عن الباري ثم قال قال الاستاد ابو القاسم القشيري ان هذا الحديث بهذا
السند بلغ الى بعض امراء السامانية فكتبه بالذهب واوصى ان يدفن معه فلما مات
راى في المنام فقيل ما فعل الله بك فقال غفر لي بان كتبت هذا الحديث بالذهب
تعظيما واحتراما **فائدة** قال بعض الصلحاء الفاضلين لوجع الضرس ادعية كثيرة وايات
من القران اكثر وهذه الكيفية قد جربناها نحن في عنفوان زمن العلماء وهي اذا اتاك سائل
فاقرأ البسملة اثنا عشر مرة وقل كم سنة تريد ان يبطل الضرس الموجوع واقرأ البسملة
اثنا عشر مرة ثم مره بان يضع اصبعه على الضرس الموجوع وكرر هذه العزيمة حتى يسكن
الضرس وهي هذه بسم الله الرحمن الرحيم اسكن ايها الضرس المضروس في الحنك المفروس
بقدرة الملك القدوس الله خلقك وفي اللحم انبتك ويسئلونك عن الجبال
فقل ينسفها ربي نسفا فيذرها قاعا صفصفا لا ترى فيها عوجا ولا امتا او
كالذي مر على قرية وهي خاوية على عروشها قال انى يحيى هذه الله بعد موتها فاماته

الله مائة

الله مائة عام مت عن فلان بن فلان بقدرة من لا يموت **فائدة** الحمد لله الذى يفعل ما يشاء ولا يفعل ما يشاء غيره الفاعل فى الاولين ظاهر واما فى الاخير فاما فى كليهما كلمة غيره او فى اولهما كالاولين وفى الاخير غيره او بالعكس او فى الاول عام مقدر وفى الاخر راجع اليه وهى بمنزلة الا والمستثنى مفرغ والمعنى لا يفعل احد ما يشاء الا الله وعلى التقادير الواو اما عاطفة او حالية فهذه اربعة معان بل ثمانية **فائدة** [illegible] الخلق فليصل ٤ ركعات يقرء فى كل ركعة الفاتحة مرة و ٤ عسى الله ان يجعل بينكم وبين الذين عاديتم منهم مودة ورحمة والله قدير والله غفور رحيم ويقرء بعد الصلوة ٤ مرة يا مسخر الفيل يا مجرى النيل يا فالق البحر على بنى اسرائيل رب سخر لى ذلك انك على ما تشاء قدير وتحكم ما تريد كن فيكون قال الراوى مجرب **فائدة** ابن بابويه در كتاب اكمال الدين در باب كومعمرين نقل كرده است كه نوح ع دو هزار و سيصد سال عمر كرده هشتصد و پنجاه سال قبل از بعثت و نهصد و پنجاه سال بعد از بعثت و قبل از طوفان و پانصد سال بعد از طوفان و ابرهيم ع صد و هفتاد و پنج سال زندگانى كرد و اسمعيل صد و بيست سال و اسحق صد و هشتاد سال و يعقوب صد و سى و سه سال و داود صد سال چهل سال ان بنوت و پادشاهى كرده و سليمان هفتصد و دوازده سال و لقمان پانصد و شصت سال و عزيز مصر كه در عهد يوسف بود هفتصد سال عمر كرده و پدران هزار و هفتصد سال و جدش كه در بغ بود نام سه هزار سال عمر كرده و ايضا روايت كه جابر والبيه كه زنى بود بخدمت حضرت سيد الساجدين ع رسيد در وقتيكه صد و سيزده سال داشت و بدعای حضرت جوان شده و حايض شد و زنده بود تا بخدمت حضرت امام رضا ع رسيد و

بعد از نه ماه از ان فوت شد و ابصار وایت کرده است که عبیک شریه جرهمی سیصد
پنجاه سال عمر کرد و بخدمت حضرت پیغمبر صلی الله علیه رسید و اسلام اورد و باقی ماند تا زمان
غلبه معویه بود و ربیع بن ضبع الفزاری وارد بر عبد الملک بن مروان شد عبد الملک از
او پرسید که چه قدر عمر تواست گفت دویست سال زندگانی کرده ام در زمان
فترت میان عیسی و محمد صلی الله علیه بعد از ان صد و بیست سال هم در ایام جاهلیت بودم و حال
شصت سال هم می شود که در اسلام هستم و شوق کاهن سیصد سال عمر کرد و اوس
ابن کعب بن امیه دویست و چهارده سال عمر کرد و منذر بن حرملة طائی ملقب بابو
زبید نصرانی بود صد و پنجاه سال عمر کرد و نضر بن و همان بن سلیمان بن اسجع از بنی
غطفان صد و نود سال عمر کرد و نوب بن صداق عبدی دویست سال عمر کرد و ثعلبه
ابن کعب بن عبد الاشهل دویست سال عمر کرد و عمر بن هاجر خزاعی صد و هفتاد سال
عمر کرد و عوام بن منذر بن زید مدنی در جاهلیت قبل از بعثت پیغمبر بود و در اسلام
تا زمان عمر بن عبد العزیز حیات داشت از او پرسیدند که چه چیزها در یافته
گفت نمیدانم ولیکن برخورده ام بطایفه در عهد ذو القرنین و سیف بن وهب
خدیمه طائی دویست سال عمر کرد و ارطاة بن زنی صد و بیست سال عمر کرد و زهیر
ابن عناب بن هبل کلبی سیصد سال عمر کرد و معقل بن عبد الله بن کنانه ششصد سال
عمر کرد و ابو الطمحان قینی صد و پنجاه سال عمر کرد و مستوعر بن ربیعة بن کعب سیصد و
سی سال عمر کرد و بعد از بعثت پیغمبر صلی الله علیه هم حیات داشت و اسلام نیاورد و درید بن صمه
چهارصد و پنجاه سال عمر کرد و ثویر بن عبد الله جعفی سیصد سال عمر کرد و در زمان
خلافت عمر بمدینه امد و صبرة بن سعد بن سهم قرشی صد و هشتاد سال عمر کرد و مسلمان

شد و

شد و لبید در بعمر صد و چهل سال عمر کرد و مسلمان شد جریان بن حرث محرب بعمر
سیصد سال عمر کرد و محضر غشان بن دبیک صد و پنجاه سال عمر کرد و عوف کنانه
کلبی سیصد سال عمر کرد و صیفی دباح تمیمی دویست و هفتاد سال عمر کرد و اکثر گفته اند
که اسلام قبول نکرد و بعضی گفته اند پسرش را بخدمت پیغمبر فرستاد و فروة بن ثعلبه
صد و سی سال در جاهلیت زندگانی کرد و بعد اسلام آورد و قیس ساعده
سال عمر کرد و مصاد بن جناب صد و چهل سال عمر کرد و حارث بن کعب مذحجی صد و
شصت سال عمر کرد **قیل** کان بعض الوعاظ علی المنبر فسئل عن لفظ الاشیاء ما الذی
فیها و هو لا یدری فاجاب فقال اذا کان الله عز و جل یقول یا ایها الذین امنوا لا تسئلوا
عن اشیاء ان تبد لکم فکیف تسئلون **للطغرائی** انا نار قلبی ما الجمل کلما مر جت علیه
الماء لا یبتوخ و بأجفر شطت بهم غربة النوی و لا عهدهم یبنی و لا الود ینسخ لکم
فی جو الارض مسری و مسبحی و للحب فی جنبی مسری و مسبحی **قیل** و اقول لیت احبتی
عاینتهم قبل الممات و لو بیوم واحد قال الصفدی فی شرح لامیة العجم قد سمت العرب
لساعات النهار اسماء الاولی فالدرور ثم البزوغ ثم الضحی ثم الغزالة ثم الهاجرة ثم الزوال
ثم الدلوک ثم العصر ثم الاصیل ثم الصبو ثم الحدود ثم الغروب و یقال لها ایضا البکور ثم
الشروق ثم الاشراق ثم الراد ثم الضحی ثم المنوع ثم الهاجرة ثم الاصیل ثم العصر ثم الطفل ثم
الغروب **لا ادری** دما رفع النفس الدنیة کالغنی و لا وضع الشریفة کالفقر النفس
ایضا اری فی منامی کل شئ یسرنی و رؤیای قبل الصبح ادهی و افجع فان کان خیرا فهو اضغاث
احلام و ان کان شرا جاء فی قبل الصبح **للاحنف** و احلم فی المنام بکل خیر فاصبح لا اراه و لا
یرانی و لو ابصرت شرا فی منامی لقیت الشر من قبل الاذان **حکایة** قیل ان ملک الروم

انشد عنده شعر المتنبي وهو كان العيس كانت فوق جفني مناخات فلما ثرن

سالا عن المعنى فقال ما سمعت باكذب من هذا الشاعر ارايت ان اناخ الجمال على عينه

يهلكها **للبرلحي** هجو امراة سوداء ذامرة   ولو بذامرة يضيع بزعرها   ريح البطون فلم تهتد

شبهت نملوا على ضربانها   وفتيح سمها الشنيع الابخر   بخنافس قصدت كنيفا و

تسعى اليه على جنا دالشبر **لطيفة** سال رجل عمر بن قيس عن الحصا التي يجدها الرجل

في ثوبه من حصا المسجد قال ارم بها قال زعموا انها تصيح حتى ترد الى المسجد قال دعها

تصيح حتى تنشق حلقها قال الرجل سبحان الله او لها حلق قال فمن اين تصيح **حكاية** حكي

ان بعضهم كان واقفا بعرفة فرأى انسانا يتضرع ويبالغ في الدعاء ويقول اللهم لا

فقيل له ان الله يغفر كل ذنب في هذا اليوم فقال ذنبي عظيم فقيل له هل قتلت احدا

لا قيل له هل زنيت قال لا قيل له هل كفرت قال لا واخذ يعد عليه الذنوب

هو يقول لا قيل فما الذي تنتبه قال وطئت خبيزة فقيل له الامر سهل ان الله يغفر

الذنوب جميعا ولكن اخبر كيف وقفت حتى فعلت بها قال كانت متبرقعة قيل له كيف

انتشر عضوك قال مصصت لسانها فانتشر عضوي قيل متى كان ذلك قال في شهر رمضان

قيل اين كان قال مددتها الى سطح المسجد قيل ما استحييت من الناس قال كان الناس

مشتغلين بصلوة الجمعة فقيل له لا غفر الله لك يا اخبث العالم **اشكال** ريا

وهو ان قول الرياضيين على ان الفجر الكاذب ينسبوه الى الشمس وضوئها ولو كان كذلك

ينبغي ان يكون في المغرب بياض يعني اذا غاب الشفق يظهر بعد قليل بياض مستطيل

شبيه بذنب السرحان وليس كذلك **فائدة** يطلق الفلزات على الجواهر التي لا

تحرقها النار عند الملاقات تذوبها فاذا فارقتها عادت الى عادتها الاولى **فائدة**

قال صلاح الدين الصفدي في شرح لامية العجم ان لفظة الواو قد تزاد في رسوم الخط
على عمرو فرقا بينه وبين عمر فاذا دخل التنوين عمرا فلا يدخله الواو لان الفرق حاصل
لكون عمر غير منصرف **فائدة** قد تزيد الواو بعد لا النافية مثل لا واطال الله بقاك
اذا سئل عن شيء للتفرقة بين الدعاء له وعليه يحكى عن الصاحب بن عباد انه قال هذه الواو احسن
من واو الاصداغ في خدود الملاح **فائدة** قولهم وقع رمضان في الواوات يريدون
انه جاوز العشرين فلا يذكر الا بواو العطف **فائدة** قال الصفدي سمي المنصور العباسي
بالدوانيقي لانه مع خلافته كان يحاسب على الدوانق فسمي بهذا الاسم قال ايضا بغداد
فيه لغات بغداذ بالذال المعجمة اخرة وبالمعجمتين وبالمهملتين وبنون بدل الدال الاخرة
ويسمى بالزوراء لانحراف قبلتها وبدار السلام لانه كان يسلم فيها على الخلفاء او لان السلام
اسم لدجلة **حكى** ان رجلا ادعى ان كل احول يرى كل شيء اثنين وكان ابن احول فقال له
يا ابت ليس هذا بصحيح لانه لو كان كذلك لكنت ترى القمرين اربعة **حكى** كان لبعض
المغفلين امرأة تميل الى رجل فاقترح عليها يوما ان يكون فعلها امام زوجها فقال امضي في الغد
الى البستان الفلاني وكن بين الشجر فلما اصبحا اخذت زوجها ودخلت الى ذلك البستان
فلما اطمان بها الجلوس صعدت الى شجرة هناك على انها تلقط من ثمرها فلما صارت
باعلاها صاحت باعلا صوتها هل تفعل مثل ذلك بحضوري وتاذن بالقحبة وتجامعها
واخذت بالصراخ ثم نزلت لتمضي الى الحاكم فاخذ زوجته بالتبري من هذا الفعل وقال
لا يكون هذا لعل ذلك من خاصية الشجرة دعيني انا اطلع عليها وابصر حقيقة ذلك فلما
صعد الزوج دعت الرجل واخذ في العمل فلما راها الزوج قال لو انني قليل العقل مثلك
لكنت اقول ان رجلا قد علاك وهو كيت كيت **للارجاني** احبابنا كم تجرحون بهجركم

بفضل

فوا بيت الدهر بالهم مكمدا اذا متم قبلي وانتم احبتي فماذا الذي اخشى اذا كنتم
عدا **فائدة** اذا اردت ان ترى قفاك فاجعل مرآة بين يديك واخرى خلفك
بحيث يكون احدهما اكبر من الاخرى ويكون احدهما مائلا الى جانب بحيث لم تكن انت حاجبا
بين المرآتين **شعر** لا تظهرن لعاذر او عاذل حاليك في السراء والضراء فلرحمة المتوجع
حرارة في القلب مثل شماتة الاعداء **ابن الفارض** شربنا على ذكر الحبيب مدامة
سكرنا بها من قبل ان يخلق الكرم **لبعضهم** تركت هجا ابليس ثم مدحته وذلك
الامر عندي سلوكه يقرب من اهواه حينا فاني حكاه حينا الا في الكرى فانكه **فائدة**
قيل ان السبب في تاخير تحقق المنامات الجيدة وسرعة تحقق الرديئة ان القوة الالهية
المظهرة لهذه المنامات تعجل البشارة بالخيرات الكائنة قبل وانها بمدة طويلة ليكون
مدة الفرح والسرور اطول وتوجب الانذار بالشرور الكائنة في زمان يقرب حصولها لتقصر
زمان الهم والغم فانه قد سبقت رحمته غضبه **فائدة** قال الشيخ الرئيس ان الصبي يضحك
بعد اربعين يوما وذلك اقل ما تفعل النفس في بدنه ويرى المنامات بعد شهرين
ولا يرى منا ما يعتد به الا بعد اربع سنين وقال ايضا قد يرى في النوم اشياء عن الانسان
من ذوات الاربع **ذكر** الصفدي من العلامة في شرح لامية العجم انه ولد الضحاك بن مزاحم
لستة عشر شهرا وشعبة ولد لسنتين وهرم بن حيان ولد لاربع سنين ومالك بن انس
حمل به اكثر من ثلث سنين والحجاج بن يوسف ولد لثلثين شهرا والشافعي حمل به اربع
سنين اقول لا يخفى ان الحمل لا يكون اكثر من تسعة اشهر ولكن هؤلاء ولد وابعد وفاة ابيهم
بالمدة المذكورة لا انهم حملوا في جميع هذه المدة **حكاية** مر شخص بمكتب فيه صغير
مليح فوقف وسال عن المدبر يا مولانا هذا ابن من واشار الى صغير احمر فقال المدبر لا تعنيني

حال اليقظة اما في حال النوم فيضحك قبله كما نشاهد

ولا تضيع

ولا تضيع الزمان هذا المليح ابن فلان **بالاغاني** لا تغرنك التودد من قوم
فان التودد منهم نفاق والقلوب الغلاظ لا ينفع الاحقاد منها الا التشبث بالوفاق
فراسة قيل ان في ايام اياس القاضي يقتدر على الناس في رؤية الهلال فحضر اليه
انس بن مالك فقال رايته فقال ارني مكانه فلم ير اياس شيئا ونظر شعرة بيضاء خارجة
عن حاجب انس فنحاها وقال انظر الى الهلال فنظر فلم يجد شيئا **شرف احمد** لما رايت
النجم ساه طرفه والقطب قد القى عليه سباتا وبنات نعش في الحداد سوافرا ايقنت
ان صباحه قد ماتا **لا ادري** وما لبلنا الا سواء وانما تفاوتنا تاسهرنا وتنم
معما باسم کیقباد کیسو چه فتد بطرف ماهت انتو فکن و بنا برده
باسم صدیق دی در میان قصه ای انتهای دل صق باشد چون دی در میان در آید
صدیق شود **باسم** محمد شاه از شرف گفتم هدیتی بشنوی گفتا کنم گو غم دل
گوید از حد گذشته است بحدیث **باسم** ولی جان فدا کرد براهت شرف ای مهر
گسل چه شود که زد سر لطف دهی و برادل سر لطف لام است چون دل ولی شود **معما**
باسم بایزید بازی که بود بر سر دست تو چه شاهی شاید که شرف طعمه هدادش
ریشش یاوتنه ظاهر است **باسم** مجد الدین یکدم از مسجد برون نه پای وسواس
ای خطیب نقش نان جو که دارند از حضور دل نصیب مراد از نان الدین است
معما باسم خضر ز اسما مثلثی که عشق حاصلست بر مشروح بشنوی **معما**
باسم حمزه بخانه شرف آفتاب کیوان روش مقام خویش بناهید داد و ده بردشش
بعوض رحمل لام که علامت کیوانست رفت و زهره بجای او آمد و ده ان رفت
المجمع او دا برابر است بنام مرکز و محیطی نصف محیط بیش سه مطلعی **باسم** لقمان

هر که او نقش دهانش در نیافت / گرچه ذا النون است صاحب کشف نیست

دهان فم است نقش آن فم چون در نیست یعنی لا یافت شود و ذو النون شود لقمان

شود باسم عیار ای ز چشم و ز لف مشهور است عین مضموم لام مکسور است لام مکسور

بمعنی مراست باسم منصور مستور بود نامش و نص میکند رقیب از بهر کشف

دمی شمار جهات را شمار جهات آست چون ست مستور نص شود منصور شود باسم

شمس اگر کسی درج اسمان شمار کند شوند متحد اند دمیان علوبین درج اسمان

شش است و علوبین کدل وی با شد چون متحد شوند میم شود باسم سلیمان سی درسی

و پنج برده داد میان با یکی یکیست بدان ز بسی در سی لام اند لفظ سی است و پنج

در ده نون است و مراد ان یك یکی چهل است که میم باشد و از دیگری الف است باسم

علی نام بوسیدم از بت رعنا کرد اشارت بچشم و گفت مرا عین ز چشم بر میاید و لی

باسم از مرا نظام نگار من چه شرف شد ربان کینه غلامش کمان نبرده که کرد ثنا

دهند نامش کمان نبرده مرادف ط ظن است و چون او بکرد نظام می شود افراسیاب

افسر سهراب نام سرسهر جز بمه نکوتر زبانی که عربی است بها کنی افراسیاب شود معما

باسم امام مادر دل خویش نام دلبر دانیم و ز بیم زبان خلق خوانیم مراد از خویش ما

است و قلب نام است و چون مادران در آید امام شود شعر در تصحیف تا خوی

بد پدر نکر و یارب ان دریکانه کرد سهم مراد از سهم تصحیف انست یعنی یتیم یتیم

باسم عطا ای بحر بر گزیده که غواص کرده در بحر فکر خاطر در دانه پنج را در شش

در است مهره فکرم که نام کیست پیچ که رفتار دو طرف نقش پنج را مراد از پنج اول

ظا است که نه است و از پنج را هزار است و نقش ان یکی عین است که مصحف غین است

و یکی الف

و یکی الف است **حاجی محمد** در کعبهٔ وصالت اگر می‌خواهند بار ارکان حج تمام

کن و شکر حق گذار ارکان حج ح و جیم است و مراد از تمام کردن ان انست که ح را و ج را جیم

کنی و مراد از شکر حمد است **باسم** شهاب از نیمهٔ مه ولی تمامش در شب بطلب

نشان نامش نیمهٔ مه است و تمام ان ها است و چون در شب رابید شهاب شود

باسم احمد صباح مرا چه بی صبر باید زغم یار بنام دوست صبوحی کن و شراب بیار

صباح مرا چه بی صبر شود احمد شود **باسم** قطب اشک خونین در گریبان خواهم

پنهان کنم قطره بی ره رفت و در دامان محبوب افتاد چون قطره بی ره بر دامان محبوب

که با است افتد قطب حاصل شود **باسم** قاسم بطرف رمز شرف هر که اشنا باشد

ز بسم نام برادر را که بقا باشد چون با در اسم فا باشد قاسم باشد می شود **باسم**

کمال قصر قدرت را شرف هنگام وصف از کسل کوید سما وین هست عجز چون از

کسل سه نام گفته شود کمال شود **باسم** هاشم دو شینه لبم چه دید ندامت می سفت

چشم تو چها کرد لب یارم گفت چون چشم ج ها کند هاشم می شود **باسم** خضر خرابی

را کرت باشد ضرورت ورت بنود ز نهر نام کن یاد چو خرابی را شود ورد ضرورت

ورت بنود خضر حاصل شود و هو المطلوب **باسم** جلال تا صحبت دولت تو رفیق صبا

شده بر جان خصم تیغ تو کوه بلا شده کوه یعنی جبل بای ان لا شود جلال شود **باسم**

ابو المکارم او بی دل است و مهر ز عالم بریده است کارام جسته و ورز از دسر خویش

چون او بی بو شود و مهر که عین است ز عالم برود ابو الم شود و کارام که از اده سروی دل شوق

که الف و دوم است که بغیری نبشته است برود کارم شود **باسم** خلیل الله صوت حالی بنشته

کند و دار روان دارد شرف کال باشد ابله و ابکم خرد در وصف ان صوت حالی خالی

است بخاء مفتوحه چون از الف که روی اوست دور شود خلی شود و لام ثانی و الف

لام از لا حاصل شود و تنها از آب ملح کنار او آب کم شود **باسم** کریم فدا کرایم بقتل

من ز قدیم نیست این شیوه بدعت محدث چون از قدیم کراید کریم شود **باسم** زاهد نقاب

همه تزویر و دبا می دانند رسم و ره عاشقی کجا می دانند در خرقه اش از دغل کراز خند بکند

دو دلق معانی نیست خدا می داند چون دق از دلق معانی بیفتد لقمان می شود **باسم**

کمال است این بر عالم افشان کو سر و پای ندارد هر که نام و ننگ خواهد این سخن

بر دل نگارد است این که است عالم بی سر و پا ال است **باسم** بها مشو فریفته دور

چرخ دولاب دوار این سرا چه نشینی که تا خبر یابی جهان بی سر و پا که خاک بر سر او تا

بباد عدم برد هد بی لبی چون تا ب بر سر جهان بی سر و پا در آید و تا بباد رود بها شود

و می تواند شد که مراد از بی سر یعنی با سر او باشد چون بی با شود بها شود **باسم** میرزا

احمد و میر محمد از پیر مغان سخنی هست بذکر که مکر جهان مجو پناهی جز شکر مخواه

کنار یار و انکه لب اب چون جمع شود هیچ مکو الا شکر از کنار اب بکذ فعل امر

است و یکبار میم و مراد از شکر حمد است **باسم** همام و هاشم و هشام از مهر تو تا

تا یک سر مو در دل ماهست ما را ز غم مهر نراند پیشه ما هست از سر مو یکد فعه

میم و یکد فعه شین مراد است و دل ما هام است **باسم** مجد الدین و تلج الدین

دوز مستی نهاده ام بجدال تا کنم ابتداء صورت حال هر زمان نکته ای بسبب سر شرف

همه از دین هوس رسد بکمال دوی مستی میم است چون بجدال رسد مجدال شود و

اگر با ابتدا شود تاج دال شود و چون هر یک بدین کامل شوند مطلب حاصل شود

باسم حسین که از هر یک ز مصرعین بیرون می آید نی سحر چون کشت نهان راز

او کردد

اوکرده نهان وقت نازک بود دروی سر هیچ شد عیان نی سر نالاز یعنی مقلوب

رحسین است چون را نهان شود حسین شود **باسم** غنام وهمام وعمر وعماد وعمید

شمس ماتم بجز می مبا غم تو برچهره جان نقش نشان غم تو ماداز کرم چند روزی

بشمار باشم سر سودا زده کان غم تو ماچون میان غم در آید غنام شود وچون

غم هم اراده شود همام شود و نقش غم بر چهره دوح نشیند عمر شود وچون ما مبا عد

در اید عماد شود وچون می در اید عمید شود وچون سهی که سر سودا زده کان است بام

شود شمس شود **باسم** ملک بخش در صورت ملیحش کلک دلبری زد نقاش

صنع و از سرو قامتش راست چون کلک دلبری در صورت ملیح در اید ملک بخش شود

وچون از سر قد شود که سرو راست ملک بخش شود وی تواند شد که کلک بدل

در صورت ملیحش در اید ملک بخش شود وچون از سر که سر که معنی این معنی رواست

شود ملک بخش شود **باسم** نجم چه سرو تو دامن کشان می چمید چمن از شرم

بر سر کشید چون چمن دامن از شرم بر سر کشد نجم شود **باسم** علی تا عقیق یمنی دید لب

لعل تو را قاف تا قاف هد قیمتش مشتری است چون عقیق لام رابیند و دولی او

خود رادهد علی شود **باسم** بهرامهان چون دل آرام در میان اید کو بناشی تو هم دلا

شاید دلا رام کرد در میان اید و دلا رفت مهرامهان شود **باسم** بهرام مارده ببرای

دوست بردیم بنام در پیش سرای بار کشتیم تمام پیش سرای ماره باست چون

بار کشت بهرام شد **باسم** یحیی دانی که کشتی است قبیت ستیزه کار او را بنر زنده

دلان زنده درمیاد چون زنده که حی است دری او ورده شود یحیی شود **باسم**

شهاب ماه چون بالبر کرده همتا هر دو را بگذار و نام یار خوان از ماه شهر داست

وچون نای او ودای ابر کذاشته شود شهاب شود **باسم نصیر** دائما فکر
شرف اندوه دلداری بود چون نصیب وست بی کوشد کان باری بود چون نان با
یعنی با نصیب شود نصیر شود **باسم شیخ** ازجوانی چه درکذشت شرف
دلدیری بکنج خلوت بست چون در یعنی باب از شباب برود شین ماند وکاف
یعنی شیب با است وکنج خلوت خاء است **باسم نجم** نور چشم است نام دلبر من
بادر راوی نافع ار نکنی راوی نافع ورش است وچون از نور چشم افتد نجم شود **باسم**
محمود صورت حال از چه زان مخدوم پنهان داشتم زاحرش اکثر بدل کفتم بجان یکبار
مراد از صورت حال نقطهٔ خاء مخدوم است و اکثر احرش دوم است چون بقلب کفته شود
مود شود مطلب حاصل شود **باسم امام حسین** ثلث خمس زوج فردی راکه خمس
سدس او ثلث از حد عدد بیرون بود تنصیف کن بر خویش بار دیکر
ثلثه — بر ثلث مال ضرب کن چون ضرب کردی انکهش تضعیف کن سدس عشر آن باز
دان وهر دو را جمع کن تا نیکه نصف و ثلث از او تخفیف کن کعب غیر جذر ظاهراک
بیرون اری بفکر اندر و پیوند و چهار و پنج را تالیف کن با محاسب کفتم اندر علم او
اسمی برمز کو امامی را بعلم خویشتن تعریف کن زوج فردی که خمس او سدس او
از حد عدد بیرون باشد یعنی یکی باشد سی است و ثلث خمس او و بعد از تنصیف
پس تضعیف کنی — الف است وچون همان ثلث خمس را بر ثلث سی ضرب کنی ۲ هم حاصل شود وچون سدس
وعشر ثلث سی را یعنی شش نصف و ثلث از ان بفکنی باز الف ماند و کعب غیر ده را
وجذر ظاهر شیء و مجموع هم است و مراد از چهار و پنج ده است که می باشد و از جمع مجموع
امامی حاصل شود **فائده** بدانکه اعداد زوج بر سه قسم است زوج الزوج و زوج

الفرد

الفرد و زوج الزوج والفرد اول انستکه در انقسام منتهی بواحد شود و دوم
انستکه منتهی بواحد نشود و زیاده از یکدفعه هم منقسم بمتساویین نشود **فائدة**
بدانکه اعداد فرده را چون بنظم طبیعی جمع کنند مربعات عداد متوالیه حاصل گردد
و از واج را چون بدین طریق جمع کنند مربعات با جذور ایشان حاصل شود **فائدة**
هر عددی را چون از واحد تا ان عدد بنظم طبیعی جمع کنند حاصل را کمال ظهور ان عدد
گویند و کمال دوری هر عددی مربع ان عدد است و انچه از رساله شرف ظاهر میشود ان
است که کمال شعوری با دوری یکی باشد **معما باسم امام** لعل بیدل شد از ان
لب لعل شرف کو هر نام تو را نظم چه در ساخت صدف دو لب لعل دو لام است چون
لعل بیدل یعنی لل از دو لام یعنی لام لام برود امام شود **معما باسم احمد** چون
سادبان هوی گفت احوال محمد از ماه واله بسوخت ما حزاست احمد الله از احوال
چون دال سوخته شود احمد بماند **دعاء** بجهة فرزند که بیمار باشد مادر بر بالای
بام رود و مقنعه از سر بر دارد و موی سر باسمان کشوده و بگوید اللهم انت اعطیتنیه
وانت وهبتنیه فاجعل هبتک الیوم جدیدة انک قادر مقتدر و هرگاه زن عربی نداند
بهتر انستکه بعد از دعا ترجمه ان را بزبانی که داند نیز بگوید که فرزندش شفا یابد
انشاء الله تعالی **دعاء توسل** بحضرت کاظم ع بجهة جمیع دردها خصوصا درد چشم
مجربست بگوید اللهم بحق ولیک موسی بن جعفر الکاظم ع الا سلمتنی فی جمیع حوائج
ما ظهر منها و ما بطن یا جواد یا کریم وصلی الله علی محمد واله اجمعین **دعاء قلنسوه**
سه دفعه بر بیمار بخوانند امنیست بسم الله الرحمن الرحیم بسم الله الملک الحق المبین شهد
الله انه لا اله الا هو والملائکة واولوا العلم قائما بالقسط لا اله الا هو العزیز الحکیم

ان

ان الدین عند الله الاسلام نور و حکمة و سلطان و هیبة و رحمة و حول و قوة و برهان
و قدرة و قیوم لا ینام لا اله الا الله آدم صفوة الله لا اله الا الله نوح نجی الله لا اله الا
الله ابرهیم خلیل الله لا اله الا الله موسی کلیم الله لا اله الا الله عیسی روح الله و کلمته لا
اله الا الله محمد رسول الله و حبیبه لا اله الا الله علی ولی الله اسکن ایها المرض باذن الله
الذی سکن له ما فی السموات و ما فی الارض و هو العزیز الحکیم و صلی الله علی محمد و آله
الطاهرین دعای تربت مقدسه جهت دفع ناخوشیها و امراض چون بقصد شفا قدری
تربت بخورد و بگوید بسم الله و بالله اللهم رب هذه التربة المبارکة الطاهرة و رب
النور الذی انزل فیه و رب الجسد الذی سکن فیه و رب الملائکة الموکلین به اجعله
لی شفاء من کل داء و سقم کذا و کذا و ان مرض و انام ببرد پس بقدر نخودی بخورد و در
بعضی روایات وارد شده که در وقت خوردن این دعا را بخواند بسم الله و بالله اللهم
اجعله رزقا واسعا و علما نافعا و شفاء من کل داء انک علی کل شیء قدیر اللهم رب
هذه التربة المبارکة و رب الوصی الذی واریته صل علی محمد و آل محمد و اجعل هذا
الطین لی شفاء من کل داء و امانا من کل خوف پس بقدر نخودی بخورد و یک جرعه آب
بعد از آن بیاشامد و بگوید اللهم اجعله رزقا واسعا و علما نافعا و شفاء من کل
داء و سقم که انشاء الله شفا یابد اگر خواهی که هرگز تب نکنی در هر صبح و شام دعاء
حضرت فاطمه ع بخوان که مشهور بدعاء نور است بسم الله الرحمن الرحیم بسم الله النور بسم
الله نور النور بسم الله نور علی نور بسم الله الذی هو مدبر الامور بسم الله
الذی خلق النور من النور و انزل النور علی الطور فی کتاب مسطور فی رق منشور بقدر
مقدور علی نبی محبور الحمد لله الذی هو بالعز مذکور و بالفخر مشهور و علی السراء و

الضراء

(در حاشیه:) ... [illegible]

الضرّاء مشکور وصلّی الله علی سیّدنا محمّد و آله الطّاهرین طریقهٔ کم شدن نیسان

دو ماه نیسان و می‌گیری اب باران را پیش از آنکه بزمین برسد هر بار د سورهٔ حمد و آیة الکرسی و قل یا ایها الکافرون و سبّح اسم ربّک الاعلی و معوذتین و قل هو الله احد را هفتاد مرتبه بخوانی و هر بار لا اله الا الله و الله اکبر و اللهم صلّ علی محمّد و آل محمّد را نیز هفتاد مرتبه میگوئی و هفت روز صبح و پیش از آن می‌آشامد هر ناخوشی که باشد خداوند عالم شفا می‌دهد و هر گاه در چشم چکانند ناخوشی چشم را زایل کند و اگر محبوس بیاشامد خلاص شود و وسوسه را ببرد و عداوت و بدگوئی مردم را نسبت باشامنده زایل نماید و اوّل نیسان ماه رومی را این وقت تفریبا بیست و چهارم نوروز است و نیسان سی روز است دعای تصدّق دینار بجهه بیمار چنانست که یکدینار شرعی که چهار دانگ نیم مثقال صیرفی است را طلا بگیرد و این دعا را بخواند بسم الله الرحمن الرحیم اللهم انی اسئلک باسمک الّذی اذا دعوت به سجد له الملائکة و سجد و بالاسم القدوس القدیم و بالاسم المخزون المکنون و بالاسم الّذی سمّیت به نفسک و بالاسم الّذی سمّیت به نفسک و بالاسم الّذی هو مکتوب علی سرادق العرش و بالاسم الّذی هو مکتوب علی سرادق الجلال و بالاسم الاکبر الاکبر و بالاسم الاعظم الاعظم المحیط بملکوت السموات و الارض و بالاسم الّذی مشی به الخضر علی الماء فلم تبتل قدماه و بالاسم الّذی کشفت به ضرّ ایوب و بالاسم الّذی وهبت به لزکریا یحیی ان تشفینی من مرضی الّذی انا فیه پس آن دینار را به پنج نفر یا بیشتر از مستحقّی که سیّد نباشند تصدّق کنند مگر اینکه بیمار سیّد باشد که در این صورت بسیّد و غیر سیّد میتوان داد دعا کندم بجهه بیمار بگیر یکصاع گندم و بیمار را بر پشت بخوابان و گندم را بر سینه او

ز ان الاسم الّذی ... [illegible]

بریز و نثار کن و بگو تا بگوید اللهم انی اسئلك باسمك الذی اذا سالك به المضطر
کشفت ما به من ضر و مکنت له ما فی الارض و جعلته خلیفتك علی خلقك ان تصلی
علی محمد و آل محمد وان تعافینی من علتی پس بیمار را بگو تا درست ببندد گندم را
جمع کن و باز این دعا را بگو تا بخواند و گندم را چهار قسمت کن و هر قسمتی را بفقیری
بده باز بگو این دعا را بخواند **دعا گوسفند** بجهة بیمار یکی گوسفندی بنیت قربانی
بجهة بیمار و سه نوبت این دعا را بخوان و بر دهان گوسفند بدم و در حین ذبح نیز
بخوان اللهم ان هذه الشاة لك و من فضلك و کرمك و صل الی و انا افدیها بعبدك
فلان بن فلان اللهم ان هذا فداؤه لحمه بلحمه و دمه بدمه اللهم تقبل منی کما تقبلت
من خلیلك ابرهیم ع حین فدی بولده اسمعیل بحرمة محمد صلی الله علیه و آله اللهم ان
هذا فداؤه فتقبله منی و بعد از آن بگو الله اکبر الله اکبر الله اکبر بسم الله الرحمن الرحیم
و ذبح کند در محل خالی که مسقف باشد و خون را در گودی کند در موضعی که
مردم پا ننهند و سرگین را خاک کنند و دو دست و پای او را از پوست جدا نکنند
چنانکه پوست و دو دست و پا مجموع یکپارچه باشد و سر یکپارچه و آنچه در شکم است
یکپارچه که از هم جدا نشده باشد و گوشت را پنجاه و هفت پارچه کند و در میان
پوست نهد و هر یك پاره را بنیت فقیری بیرون آورده و بهمان کس که بنیت او بیرون
آورده بدهد تا شصت کس تمام شود **شعر** رایتها ملتقبة کسا خوفا
من الکاشح و الطامع قلت لها من انت یا هذه قالت انا السادس فی السابع یرید
انها السادس من الکافات الستة التی فی سابعها المجموعة فی بیت ابن سکرة و هو
الشتاء و عندی من حوائجه سبع اذا القطر عن حاجاتنا حبسا کن و کیس و کانون و کاس

ملا مع الكتاب وكسر عمر وكسا للحاج مؤمن خراسى راقوم اتى تقى مؤمن وارى
للآ دربا يجازى كل من كفرا وان فيما تلاه المصطفى كذبا لم اعض عنه والافترا وندا
ولا ارى لعلى بعد ما سبقوا خلافة وهو ما لابو شاب فيه وانني لا ارى الختنين قد سخطا
دهرا وقد عدلا فى كل ما امرا عليهما رحمة الله لعلى فقد كانا على الحق حتى جاء ما قدرا
واغضب الحق مع انى اقاتل من يقول الاله لو حتى كفروا واشرب الخمر فى جهر ولم ارمن
يلوم شاربها الا وقد عذرا الولى الكلها والقوم قد حظرا ومر نزات بعل بعد اذن
وجائز عندنا قتل المجوس ولا جناح فى الاكل منها قل او كثرا والاكل منها اذا ما كان قد
اهل الكتاب ومن الامصار والاذن من بول العجوز عن النبى صلى الله قد صدرا
وتد ارى لصبى بل اغانيه ما اشتها نبى لنسل فاكرا ولا صيام لمن فى سومها
وقد ارى الضحكات منها اقيد وشاع ان ليس للعقد ود الافطار قطعا وخبر القول
ومراة قتلت قبلا على جلد تقبض منه وتصلى فى غد سفرا وقائل الوحش قد تبتص منه
امر عجيب فقيه امعن النظرا وروته عوض عنها بدنا فظل صاحبها بالخسر مشتهرا
هذا الذى بالهى بحق ما اقول الله وانت تعلم ان الحق ما ذكرا اقول اللاه اسم فاعل من يلهو
والمراد بالكذب والافتراء لفظهما او ما ورد بطريق الحكاية مثل ان اكله الذئب والنفى
لا ارى متعلق بالقيد اعنى البعدية والنسخط من الاضداد والمراد العدوان كان العدل
العدو واعرضا عن الرحمن وعلى الضرر والرحمة سبيل البشر والحق الموت والخمر العصير العنبى
والبعل نوع من النخل والعجوز الثور والعجوز الثانية الناقة الحلوب والنسل العقب
والضحكات الحيض والمعدود المجنون والنبل الرجل الخفيف العقل المتكبر والوحش الرجل
المتوحش والوثنة الانف ومقدمة للحاج مؤمن بادهر بمعنى فقد ابل النوى بذى

فى الشرح

باد هر دو عین نوالله ان املكتني اسفا   ثم عز علي الحسن من ندم حكى   انه دخل رجل مجلسا فيه مولانا خليل القزويني اقا حسين الخونساري ره فقال له مولانا خليل اليوم كم قلت من الاكاذيب قال الآن فقال ما كذبت الى الآن الا عشرة فقال هذا هو الكذب الحادي عشر فقال اقا حسين بل هو الثاني عشر لان كذب قوله ما كذبت انما يكون لو زاد عليه و لا اقل من واحدة شبهة ان كان ميزان عدل معلقا فلا محالة تقوم كفتاه متساويين فاذا جذبت احديهما الى تحت ثم خلي عنهما تحركت كلتا الكفتين علوا و سفلا على التبادل مدة ثم تقومان متساويين و مقتضى البرهان ان تقف الكفتان بعد الجذب و التخلية احديهما سفلا و الاخرى علوا لكونهما متساويين في الثقل و حركة العالي الى السفل موجب لان يكون زائد ثقلا على السافل و ليس كذلك و اجيب بان الكفتين متساويتان و معادلتان في الميل بالطبع الى الارض و انما تحركت احديهما الى العلو و الاخرى الى السفل بالقسر لا بالطبع و اذا زال القاسر عادتا الى ما هو مقتضى الطبع و الاصل ازو ای سرو خوش ندام من ای نخل برومند   وی تلخ کن کام من ای ماه شکر خند   ای دل زتو تنگ چه یوسف برادر   وی جان بتو خورسند چه یعقوب بفرزند و له نغمه سرای چمن سالها است   ناله کنج قفسم از زو است و له صبا زمن بحریفان بود دست‌افزار   بگو که کارکنان فلک برو ستند   مترس دادن شهیدان که ساکنان سپهر   کشاده تو دستها اسمان ببستند صبا ایچ من کفتم امید دد کوشش باد   و ایچه از غیر شنیده آن فراموشش باد لغز باسم جلال ای حکیمی که ز کلک تو اگر نقطه فتد   بر رخ مجله نشینا فلک خال شود   چیست آن نام که بر حرف نخستش لغی کوز بادت کنی ای حنرو دبن دال شود   در فصیحی بحر باقی آن لفظ

بزرگ برزبان برگذارند بیقین لال شود باسم بهشت چهار حرفست نام مطلوبم
که تمنای اهل عالم گشت هست جاری چنان عجب که ازو دو اگر بیفکنی بماند هشت
باسم جواب برادر دل دزد انکه می دارد وصال با حبشی چهره گاه سیم اندام
اگر مصحف و نیستی کجا دید کسی پیاله زرین بطشت مینافام اگر تو قلب اول
نصف قلب شش سازی بیابی و نکته از این رمز فهم کرد نام بود شکستن
شرط ستون دین از دی لقد دللک ان کنت من ذوی الافهام مباش در طلب وصل
او که پیوسته مصاحبست بخت محمود شاه کرام مراد از زر کرم است و مراد از مصحف
بوم است و قلب شش ۲ است و نصفش یک و ستون دین نماز است و باقی ظاهر است باسم جواره
خربوزه از انوری ای که هیچ که بر زمین امید هرچه رست از سخای دست تو رست لغزی
گفته‌ام که تشبیهش هست احوال بدسگال تو چیست انکه از پارسی و تازی او چون
مرکبی دو حرف نخست در زمان هر که بشنود داند یکی از نامهای دشمن تست
باز چون باز پارسیش افتاد در کس مادرش چه سخت چه سست وانچه باقی
بماند تازیش هست همچون شمائلش بدرست مرا در شبی که خدمت تو
روی بختم بآب لطف بشست داده بودان عدو که بر کف دست پشت ابهام از رکوع
انجست بدان بچه گرزنی شد نر تو در بصره و نر من در رشت بدو هست بدو
نیستی مرضا تا که موضوع هست باشد هست ایضا انوری ای پادشاه ملک معظم سر
پروردسال بخش ثانی ای کرده کلیم وار عدلت امان خدای را ثنای شبانی حقا که شوی
بمهر و مدد دیما بموسم جوانی در دولت کرامت بنا کان دولت نبشت جاودانی
باری همه سال شادمانی هست اب خناصل شادمانی ایخواجه فیلسوف فاضل

کز فضل یگانهٔ جهانی کز معنی این لغز بود واجب پیدا کردن نمی توانی از آخر مصرع
که گفتم تا اول سالش دریابی آنکه بشهور تنها نام معینش هر اینه بدانی
مراد از سه هر دو در سال بحثی شمسی است و از آبان و مهر دیگر که ماه هشتم از تاریخ یزدجردی
است که در این تاریخ هر ماه را سی گیرند و سی و هشت و بیست و چهل و خمسه مسترقه را
بعد از آبان آورند و مراد از مهر شهریور است زیرا که مهر ماه هفتم این تاریخ و هفت
سوم و بیست و ده می شود و مراد از بهاء ماه که دهم این تاریخ است سیصد است و چون
با خر هر جمع شود شمسی شود یعنی حقا که بری شمسی شود و مراد از نیسان رجب است
زیرا که ماه هفتم تاریخ رومی است و در این تاریخ از این هفت ماه چهار ماه را
تشرین الاول و دو کانون و دو آذر سی و یک گیرند و دو ماه را تشرین الثانی و نیسان
سی و شباط را بیست و هشت مجموع دو بیست و دوازده است و مراد از ابهم ما
ابست و از دخت ماه رجب که هفتم هجری است و بنا بر رای بعضی که یک ماه هجری را
سی تمام و یک ماه را بیست و نه روز گیرند رجب دو می شود و بقیه ظاهر است **معما**
باسم محسن اگر چه سیم باشد نقد دکان بکاه سکه شد محتاج سند ا
مخ چون تاج سر دانستی محسن شود **باسم قطب کانی** دل از جفای فتنه وحیب
دیوانه است یکی مبادو نام از فرزانه است یک مبادو یک صد یازده می شود
باسم منصور بی روی مهی منشین با نیک من ایمان بکند رز در صوفی گر هست تو را
راهی مراد از در صوفی لفظ فی است **باسم ابو المعالی** تا شرف دل بگرفت از ابرو
در طاق محو شد ز آغاز و انجام دو عالم نقش غم چون دل ابروی بر داشته شود
ابوی ماند و مراد از دو عالم عالم است ع اول و میم ثانی که نقش غم است چون برداشته

شود

شود المعال بماند و چون با او ضم شد او المعال شود **باسم جان آگه** هر نام نیک
را معنی طلبکار نخست از بود دن بر مال دنیا نخست بود جیم است چون بر مال
ن جمال شود و چون دن با او آری جمال دین شود **باسم قیصر** بار دو قیصر او بنام شد
نام نیکش گفته شد کو هر دانش با الماس تفکر سفته شد چون بار دو در قیصر دم
بار قیصر شود **باسم منوچهر** ز دی تو نور شید بوجهی منشید مه ز طرف زدی
تو در نور چه بیند مراد از ز طرف جیم است چون نور دیده ش تو چهر شود و با میم
منوچهر شود **باسم علی** دیده را نیست سر از بید ز بخت تا خیال تو قدم
در حرم دیده نهاد دیده بسوی عین را که سر خواب یعنی سر نوم را شد علی شود و چونکه
قدم خیال است در حرم او نهند علی شود **ایضا باسم علی** از نام نیکت بی دو هفت اهل
سعادت را خبر خورشید و ماه و مشتری هر یک بقانون دیگر و طریق استخراج واضح است
باسم محمد نگارا گر بهفتی با وفا در آمیزم مباش غره که تا که چه بخت بستیزد چه
ابدا از لب شکر نثار جان بخشد چه می برد بسر نیزه خون دل ریزد حکایت
که شبی ز رفتنش در دیاب کز آن اشارت پوشید نام آن حبیبم اسم مصرع چهارم احمد
در آید چون مراد از نیزه رمح است چون می رود بر سر آن مرمح شود و مراد از خون دل
دم مقلوب است که مد باشد **سؤال** ان قیل قد ورد فی الاخبار ان النبی صلعم کان
امیا و ان معناه انه لا یقرء شیئا و لا یکتب فکیف یجتمع ذلک مع حدیث الدواة والقلم
فی مرض موته قلنا یمکن ان یجاب عنه بانه و ان کان امیا الا انه قد یتمکن من القراءة والکتابة
بالمعجزة او المراد انه یأتی بدواة و قلم امر ان یکتبوا الکم والله اعلم **فائدة** سبب آنکه
الف لام در حروف تهجی زیاده نموده اند آنست که الف حرکت داخل آن نمی شود و ابجد را

مرحروف مذکوراست هر یاست لا لف بیس لا بداست بود ذکر الفاظ وصل ان بحرف بکر واجبا ر لام را نموده اند شده مناسبتی که مبنااو والف ست بجهة اینکه هر یک بکر واقع شده اند **فائدة** بعد جرخ تاسع از مرکز موشی کویند مر هفتصد هزار حمد دانی هست جانا جاملی و حاصل مجموع ۵۵۳۸۴۵۳۳ می شود **فائدة** در بیان اشکال رمل شانزده است اول فرح وآن نه فرد و دو زوج و فرد است باین طریق دوم لحیان وان فرد و سه زوج است باین نحو سیم عتبة داخل وان زوج و سه فرد است باین طریق چهارم بیاض وان دو زوج و فرد و زوج است باین نحو پنجم نقی الخد وان فرد و زوج و دو فرد است ششم عتبة الخارج وان دو فرد و دو زوج است هفتم حمره وان زوج و فرد و دو زوج است هشتم انکیس وان سه زوج و یک فرد است نهم نصرة الخارج وان دو فرد و دو زوج است دهم عقله وان یک فرد و دو زوج و یکفرد است یازدهم اجتماع وان یک زوج و دو فرد و یک زوج است دوازدهم نصرة الداخل وان دو زوج و دو فرد است سیزدهم طریق وان چهار فرد است چهاردهم قبض الخارج وان یکفرد و یک زوج و یک فرد و یک زوج است پانزدهم جماعت وان چهار زوج است شانزدهم قبض الداخل وان یک زوج و یکفرد و یک زوج و یکفرد است **فائدة** کثیرا ما یقع فلان مصدر ثان او ثالث ونقل عن ابن الحاجب ان یرید المراد بالمصدر الاول ما لم یزد فیه شیء فان زاد فیه واحد فهو المصدر الثانی وان زاد شیئان فهو مصدر ثالث وهکذا بشرط ان یکون من مصدر المجرد دون المزید وقد یقال ان المصدر الثانی یستعمل فیما کان له مصدر ویصح ان یقال لکل من مصدریه انه مصدر ثان ای جاعل المصدر اثنین کما یقع فی کل من اعبا

Margins: مجهتر — شرح — بیان اشکال رمل

انه خاتم ۱۳۴۹

امن خامسهم ای جاعلهم خمسه و کذا فی الثالث عشره دفع دنبل علّته در دو روز دو شنبه

در وقت زوال بنویسد در میان کشت بیاویزد عار قلیل و فوج المحل الرحمن بسم زلف

و لحال و سهل و بسم الله الرحمن الرحیم و قبل احجار و المرف و حسی الا بستم غله فلان موضع

فلان زمین بنام فلان بن فلان دفع شطه باغ و پالیز بنویس بسم الله الرحمن الرحیم

اااا ب اااا ت اااا ث اااا ج اااا ح اااا خ اااا د اااا ذ اااا ر اااا ز اااا س اااا

ش اااا ص اااا ض اااا ط اااا ظ اااا ع اااا غ اااا ف اااا ق اااا ک اااا ل اااا

م اااا ن اااا و اااا هم اااا لا اااا ی اااا ه اااا ة اااا بستم شطه باغ فلان بحق

سلطان و بحق حنان و بحق منان و بحق برهان لا اله الا الله و بحق سلطان لمؤلفه

تا میکده باز و می بجام است کار من خسته دل بکام است تا مغبچه کان مقیم دیرند

در دیر مغان مرا مقام است دل از کف من ربوده ماهی کش مهر فلک کمین غلام است

در دام کسی فتاده ام کش مرغ حرم اسیر دام است ان هر که منع عشق دارد ای واعظ

هرزه گو کدام است ای می که بدوست ده بماید اما بکدام نص حرام است دانی که ترا

عشق باشد دیدیم که ننگ نام است الحمد لله که باد اباد تا منزل دوست بکدو

کام است گفتند بسی فسانهٔ عشق وین قصه هنوز ناتمام است گفتم که مدد بکرد

مسو ترا گفتا که بسوز مشرکه خام است در میکده زان شدم صفائی کاین مدرسه

منزل عوام است قلم کاشفی بترتیب ابتث ~~ ~~ ~~ ~~ ~~

[illegible]

~~ ~~ ~~ ~~ ~~ فائدة بدانکه حروف بر دو قسم است مفرده و مرکبه

مفرده عبارتست از ابجد مشهور و مرکبه عبارتست از ترتیب ابتث تعلیم اطفال

می نمایند واین هردو را شرقیه نامند اول مفرده شرقیه و ثانی را مزوجه شرقیه

وحروف از جهت دیگر منقسم بسه قسم می شود ملفوظی و آنحرفی است که اخرش مثل

اول نباشد وآنرا نیز ده حرفست و ملبوبی وآنحرفی است که اخرش مثل اول است

وآنرا هرفست و مسرودی وآن دو حرفی است وآن دوازده است **فائده** ابجد

بر دو قسم است ابجد شرقی وآن طریق مشهور است وابجد غربی وآن اینست که صاد مهمله

را شصت گیرند وشین معجمه را نود وسین مهمله را سیصد وظای معجمه را هشتصد و

غین معجمه را نهصد وشین معجمه را هزار و باقی با مشهور موافق است پس طریق آن این

است ابجد هوز حطی کلمن صعفض قرست ثخذ ظغش وابجد بر دو قسم است ابجد

کبیر و همان مشهور است وابجد صغیر وآن را فواضل الذور نیز خوانند وآن بااین طریق

است که هر که حرف که از دوازده زیاد تر است دوازده را از آن می افکنند آنچه باقی

می ماند عدد آنحسا میکنند و هرچهار شصت نیز زیاد تر است شصت را از آن می

افکنند باقی را عدد آنحساب می کنند وآن یک تا ده بر حال خود باقی است و شصت ساقط است

پس وضع ابجد صغیر بدین نهج است ا ب ج د ه و ز ح ط ی ك ل م ن س ع

ف ص ق ر ش ت ث خ ذ ض ظ غ هر عددی که بر حروف است بعد از

وضع شصت است و آنچه تحت است دلالت امر بعد از وضع دوازده پس از هر آن

تا هزار از هر حرف تا دوازده و شصت را آنچه باشد می افکنند و باقی را می نویسند و

بدانکه در ابجد دیگر نیز هست یکی ابجد بسیط و دیگری جامع اکبر و بسیط آنست که

که مجموع حروف را بترتیب اعداد حساب کنند که مجموع بیست و هشت عدد شود باین طریق

که تا ی ده است و ک یازده است و ل دوازده است و همچنین تا غ بیست و هشت

شود

شود وار این ر باد تر نشود و جامع اکبر انست که هر حرفی را در هر مرتبه که هست در
مراتب لوف کبر ند پس الف هزار است و ب دو هزار و ی ده هزار و ک بیست هزار
و همچنین تا غ هزار هزار **فائده** بدانکه اهل عدد بجهت تسبیحای او خواص اسمی را
یا کلامی تکسیر کنند و تکسیر اسم یا کلام انست که حروف را بر سبیل تقطیع نویسند در
یکسطر بعد ازان در اول سطر دوم حرف اخر سطر اول نویسند پس اول حرف انسطر را
پس حرف ما قبل اخر را پس ما بعد اول را و همچنین تا سطر اول تمام شود و بعد ازان
در اول سطر سیم حرف اخر سطر دوم را و بعد ازان حرف اول را پس ما قبل اخر را پس ما
بعد اول را تا سطر سیم تمام شود و بعد ازان باین نحو سطر چهارم را تا بسطری رسد که
ببینه که اصل اسم یا کلام عود نماید همان عود را زمام گویند و مکسر همان سطور است
که قبل از زمام است و عدد مجموع سطور قبل از زمام عدد تکسیر ان اسم گویند مثل تکسیر کلام
قل هو الله احد چنین است و تکسیر اسم منان چنین است پس در قل هو الله احد

ق ل ه و ا ل ل ه ا ح د	م ن ا ن	یازده سطر اول تکسیر است
د ق ح ل ا ه و ل ا ل	ن م ا ن	و سطر دوازدهم زمام و در اسم منان
ل د ا ق ل ح و ل ه ا ه	ن ن ا م	سه سطر اول تکسیر و سطر چهارم زمام
ه ل ا د ه ق ل ل ه و ح	م ن ا ن	است پس تکسیر قل هو الله احد است عدد
ح ه ل ل و ا ق د ل ه ا		۱۲۲ و عدد تکسیر اسم منان است ۴۲۳
ا ح ه ه ل ل د ل ق و ا		و این تکسیر که مذکور شد بدون صدر و مؤخر است
ا ا و ح ق ه ل ه د ل ل		**فائده** استنطاق در عرف اهل اعداد عبارت از اینکه
ل ا ا د و ه ح ل ق ه		عدد را بحروف در اورند مثل ۱۲۴ را گویند دبا و نوع
ه ل ق ا ل ل ح ا ه د و		

دیگر انکه حروف را بلفظ در اورند مثل اینکه ا را گویند الف و ج را جیم و هکذا

فائده در اصطلاح عدد بین عدد هر اسمی یا اصغر است یا وسیط یا اکبر یا انصاب

یا خط یا کفو یا خاتم عدد صغیر عدد حروف همان اسم است یعنی شمارهٔ حروف مثل حسن

سه حسین چهار و هم چنین و چون هر یک را ده کبر نند وسیط گویند و چون هر یک را صد

کبر نند کبیر گویند نصاب گویند و چون یکی از عدد اسم کم کنند کفو گویند و چون کفو را

در اصل ضرب کنند خاتم گویند و در صغیر و کبیر و نصاب و خاتم اصطلاحات دیگر نیز هست

و بتقسیم دیگر عدد اسمی هر اسمی را هرگاه در عدد حروف ضرب کنند حاصل را عدد

کبیر نیز گویند مثل اینکه در اسم حسن عدد اسمی ان که ۱۱۸ باشد در عدد حروف ان که

سه است ضرب کنند ۳۵۴ حاصل شود انرا عدد کبیر گویند و چون کبیر را در عدد حروف

ضرب کنند حاصل را اکبر گویند و چون اکبر را در عدد حروف ضرب کنند حاصل را

کبایر گویند و چون عدد اسمی انرا که در این اصطلاح عدد صغیر گویند تنصیف کنند

نصف ان را اصغر و نصف اصغر را صغایر و نصف صغایر را اصغر صغایر گویند و

هرگاه در اصغر و صغایر و اصغر صغایر نصف ان صحیح نباشد در حصه نمایند که این

حصه یکی زیاد تر از دیگری باشد نصف کمتر را ناقص و زیاد تر را کامل گویند و نصف

ناقص را ترک کنند و ساقط را اعتبار نمایند **فائده** بدانکه اهل عدد چون شکلی

را بعدد مملو کرده باشند بعد از تمام عمل ان شکل را لوح نامند و هر خانه از ان شکل را

بیت گویند سطری که از یمین کاتب به یسار رود عرضی نامند و انکه از فوق بتحت رود

سطر طولی گویند و سوی را که از زاویه بزاویه دیگر که مقابل او باشد رود قطر نامند

فائده چون حروف بیست و هشت است مثل منازل قمر پس هر حرف حصهٔ منزلی است

دروطبعش

چون و از ان حروف را بزیر ... کی در جمع ... ...

[illegible]

و بر طبیعت آن منزلها در سعادت و نحوست تابع آنست و چون بروج دوازده است هر برجی را دو منزل و ثلثی رسد
چنانچه در مثال و حرف هر برجی طبیعت آن برج منسوب بان باشد تقسیم منازل بر بروج بحروف ابجد در این جدول ثبت شد

برج	منزل	حرف
ثور	ثلثان هقعه	ثلثان ه
	دبران	د
	ثلثان ثریا	ثلثان ج
حمل	ثلث ثریا	ثلث ج
	بطین	ب
	شرطین	ا
سرطان	ثلث جبهه	ثلث ی
	طرف	ط
	نثره	ح
جوزا	ذراع	ز
	هنعه	و
	ثلث هقعه	ثلث ه
سنبله	سماک	ن
	عوا	م
	ثلث صرفه	ثلث ل
اسد	ثلثان صرفه	ثلثان ل
	زبره	ک
	ثلثان جبهه	ثلثان ی
عقرب	ثلثان شوله	ثلثان ق
	قلب	ص
	ثلثان اکلیل	ثلثان ف
میزان	ثلث اکلیل	ثلث ف
	زبانا	ع
	غفر	س
جدی	ثلث سعود	ثلث خ
	بلع	ث
	ذابح	ت
قوس	بلده	ش
	نعائم	ر
	ثلث شوله	ثلث ق
حوت	رشا	
	فرغ مؤخر	
	ثلث فرغ مقدم	
دلو	ثلثان فرغ مقدم	
	اخبیه	
	ثلثان سعود	

فائده در مطاوی این کتاب گذشت که حروف بیست و هشتگانه ابجد هفت ناری هستند و هفت هوائی و هفت مائی و هفت خاکی و ضابطه آن است که حروف ابجد را چهار چهار گیرند اول آتشی دوم هوائی سیم مائی چهارم خاکی بترتیب عناصر چنانچه در این جدول ثبت است و اعراب حروف ناری فتح است و هوائی جزم و مائی ضم و خاکی کسر و طبع هر حرفی موافق عنصریست که بان منسوبست مثلا آ حار و یابس و ب حار و رطب و همچنین و در بعضی از رسائل بوبنی ظ و ض را مضموم گفته اند و ا ه ط ف ش د را مفتوح و جز کسر و ط را مکسور خوانند و در علوی غ را مجزوم و اگر در اول مرکب حرفی مجزوم افتد بقاعده الساکن اذا حرّک حرّک بالکسر باید عمل نمود و بعضی گفته اند که هر حرفی که بعد آن الف باشد مفتوح و بعد از آن واو مضموم و یاء مکسور والله اعلم **فائده** اعداد نیز مانند حروف هر یک منسوب بعنصری و بطبع آن هستند طبع هر عددی موافق طبع هر حرفی است که بان عدد است مثلا یک آتشی و دو هوائی و سه آبی و چهار خاکی و همچنین تا آخر و هر عددی که مرکب است از ایشان خوش در باید کرد بر ما زده پنج آتشی است و ده بادی فائده در اعداد حسابی شود بدانستن طالع شخص و کوکب آن

بترتیب چهار

ناری		هوائی		مائی		ترابی	
ا	ه	ب	و	ج	ز	د	ح
ط	م	ی	ن	ک	س	ل	ع
ف	ش	ص	ت	ق	ث	ر	خ
ذ		ض		ظ		غ	

طالع شخص مضبوط باشد اشکالی نیست و هرگاه معلوم نباشد بجهة تعیین درجهٔ
طالعش دو طریق مسلوک است یک طریقیکه در کتاب مفاتیح المغالیق مسطورست
وان این است که اسم شخص مطلوب و مادرش را جمع نموده دوازده دوازده طرح نمایند
انچه ماند از حمل ابتدا کرده بروج را بشمرند بجهة هر برجی یکی گیرند تا بهر برجی که
منتهی شود برج طالع انشخص است پس انشخص را با اسم پدرش جمع کرده سی سی طرح
نمایند انچه ماند ابتدا از اول برجی که طالع قرار شده بشمارند بهرجا که منتهی شود
درجهٔ طالع است و طریق دویم در بعضی از حواشی کتاب مذکور بنظر رسیده وان
انستکه از اسم شخص مطلوب دوازده دوازده طرح نموده برج را طلب ست ور ند
وشی سی طرح کرده درجه را پیدا نمایند باز هفت هفت طرح نمایند انچه ماند
ابتدا بقمر کرده بهرجا منتهی شود کوکب مربی طالع قرار دهند **فائدة** در عمل اعداد
احتیاج می شود بدانستن طبیعت نام شخص و در نوشتن تعویذات تفاوت میکند
چیزی که بران می نویسند و در دانستن اینها نیز دو طریق مسلوکست یکی در مفاتیح
وان انستکه طبایع حروف اسم را جمع نموده انچه غالب باشد طبیعت اسم است و تعویذ
را باید بر چیزی نوشت که طبیعت ان با طبیعت اسم باشد و یکی دیگر در جائی بنظر رسیده
که از اسم چهار چهار طرح نمایند انچه ماند ابتدا از اتش کرده طبیعت قرار دهند و
سه طرح نمایند انچه ماند تعویذ عمل را بان قرار دهند چنانچه اگر سه ماند چون
بر ورق اهو بنویسد و دو نباتی است بر کاغذ بنویسند و یک معدنی است از برنج یا مس یا
لوح اهن یا نقره یا مثل ان نویسند و در و نعمل دو ر منسوب بکوکب مربی است **فائدة**
اهل اعداد در عزایم میگویند باید دعوت مفاتیح اسما و ملک موکل بان را دعوت اورا

نمود

نمود بفلان عدد در چند روز و هر اسمی مفاتیح و ملک عون خاصی دارد و عدد دعوت و ایام هر اسم مختلف است کفته اند مفاتیح هر اسمی اسما الله که اول حرف ان اسم باشد مثلا مفاتیح اسم حسن حیی سلام و نور است و اسم متوکل بار عدد ان اسم است بتقدیم اکثر بار یا بدی اول پس ملک حسن حبائیل است و اسم عون نیز عدد انست بتقدیم اقل بار یا بدی وش پس عون حسن حیقوش است و عدد دعوت عدد اسم مطلوبست که در حسن یکصد هیجده است و عدد ایام دعوت عدد اسم اسم ملفوظی مطلوبست بطریق بسط پس در حسن هشتصد و ده است **فائدة** بسط اسم عبارت از انست که حروف از اکرفته و هر حرفی را ملفوظی از اعتبار کند مثلا در حسن ح در لفظ حا است که ح و الف باشد و سین س و ی و ن است و نون ن و و ن است پس بسط حسن باین طریق است ح ا س ی ن ن و ن و بسط اسم علی باین طریق است ا ل ف س ی ن م ی م ا ل ف ع ی ن ل ا م **فائدة** هر حرفی از حروف ابجد بروزی از روزهای ماه داده اند باین ترتیب آ از اول است و ب دوم و ج سیم و همچنین تا غ بیست و هشتم

شعر چه با هم نشینند دار بد صحبت بجایی که نرد بو باشد نرد غنیمت شمار بدای وصلتان خوش دما با داد بدای هجران بد عشق مدد بر ملک دل در حینیکه کفتم کیست این کفتا غریبی کشته ام بیلاق سلطانی است این کفتم غریبی کشته ای عشق اما ملک دل بیلاق سلطانی که سزد قشلاق چوپانی است تا بکرکوه هر طاعتی بنفتم هر کز و در کردی کنیز رخ نرفتم هر کز نومید نیم زبارکاه کرم زیرا که یکی را دو نکفتم هر کز حرم زمانی کز کوی ایماه تابوت ما را بالا دواه باران همدم از ندوکو بند الحکم لله الحکم لله حاکم تیغ با بد دید کوی ما کهن تنها

الحکم لله این تقوی ما نیز دانیم لیکن چه چاره با بخت گمراه ما شیخ و واعظ کمتر
شناسیم یا جام باده یا قصه کوتاه (مؤلفه) عشق آمد شد بر ملک دل شاه زهد خرد رفت
الملک لله معشوقه افکند از روی چون ماه برقع بیکسو الحمد لله من مانده محروم
از کوی جانان اغیار انجا در گاه و بیگاه دی توبه کردم از عشق خوبان از توبه
دی استغفر الله از پند بیجا واعظ مرا کشت از من چه خواهی ای شیخ گمراه ای پیر
کنعان منشین که یوسف از جور اخوان افتاده در چاه سودای جانان از یاد
من برد دوش شبانگه ورد سحرگاه گم شد صفی از راه مقصود بنمای راهی
ای مقصد راه از مرکز خاک تا نهم چرخ برین فهفغ رمجغ شجح بفرسنگ شمار فایده
افلاک نه می باشند فلک نهم که او را فلک الافلاک خوانند و فلک اطلس نیز هم شبانه خوانند
روزی یک دوره را طی کند و فلک هشتم که او را فلک ثوابت گویند روزی نیز تا
طی کند که هر بیست و سه هزار و هفتصد و شصت یک دوره طی کند فلک هفتم فلک سال
زحل است که در دوری است شبانه روزی دو دقیقه حرکت کند بماهی یک درجه و
دوره سی سال طی کند فلک ششم که مشتری در او است شبانه روزی پنج دقیقه
حرکت کند و دوره را در دوازده سال طی کند فلک پنجم که مریخ در انست شبانه
روزی سی و یک دقیقه حرکت کند هر درجه پنجاه و هشت روز و دوره را یکسال
و یازده ماه طی کند فلک چهارم که خورشید در انست شبانه روزی پنجاه و نه
دقیقه حرکت کند و دوره فلک را یکسال طی کند فلک سوم که زهره در انست و
~~دوره فلک را یکسال طی کند~~ و فلک دوم که عطارد در ان است چون فلک چهارم حرکت
کند و فلک اول که قمر در انست شبانه روزی سیزده درجه و یازده دقیقه
حرکت کند

حرکت کند و دو دو را در بیست و هفت شبانروز و نیم تقریبا حرکت کند **فائدة** در طبیعت ستارکان زحل سرد و خشک است بافراط مشتری گرم و تر است باعتدال مریخ گرم و خشک است بافراط شمس گرم و خشک است باعتدال زهره سرد و تر است باعتدال عطارد با هر کوکب که متصل شود طبیعت آن گیرد و چون بهیچ کوکبی نظر نداشته باشد و خشکی میل کند قمر سرد و تر است و معتدل **فائدة** بدانکه این منازل بیست و هشتگانه قمر بعضی سعد اند و بعضی نحس چنانچه از این شعر معلوم میشود از منازل که بر این چرخ برین دارد جای انچه نحس است همین است که گفتم حاشاک شوله و اخبیه صرفه طرفه دبران بلده و ذابح اکلیل و دبا ناسماک **فائدة** بدانکه بسی که در تفاوتم او رند ابتدای آن از اجتماع شمس و قمر است دوازده ساعت بست باشد پس هفتاد و دو ساعت بست نباشد باز دوازده ساعت بست است و همچنین تا باز باجتماع رسد بار بست است و اهل نجوم کویند باید در دوازده ساعت بست از جمله مهمات احتیاط نمود که ابتدای کاری در ثلث اول آن زیان بجان دارد و ثلث دوم بجاه و ثلث سیم بمال و بعضی دو ساعت بست را نیز احتیاط لازم داشته اند **فائدة** بدانکه اهل نجوم روزها هفته را مبنا کواکب هفتگانه قسمت کرده اند و همچنین شبهای هفته و ساعتها معوجه هر روز و شبی را و تقسیم ایام و لیالی بر کواکب از این شعر معلوم می شود هفته ابجد هوز از باب و سرخ دو بهل دوز دو بهل سرخ شب سر سرخ علامت شمس است از روز یکشنبه که الف ابجد اشاره بان است و دو نشان قمر است از دو شنبه است که با ابجد اشاره بان است و همچنین تا اخر و ساعت اول از ساعات معوجه هر روز و شبی را بکوکبی دهند که صاحب آن

روز یا شب باشد و ساعت و قدم بگو که چه محتاج است تا تمام شود **فائده**
بدانکه بروج دوازده گانه که طالع مردمان و طالع سال اند هر برجی دلیل بر چیزی
کند اوّل دلیل است بر تن و جان و روح و نفس و بدن و آنچه تعلق بشخص دارد و
خانه و موضع که در وی زاده باشد و عمر و زندگانی و ابتدای کارها ثانی دلیل است
بر کسب و مال و معاش و یاران و ثالث دلیل است بر برادران و خواهران و خویشان
و سفرهای نزدیک و نقل و تحویل رابع دلیل است بر پدر و عاقبت کارها و املاک
و چیزهائی که در زمین دفن باشد خامس دلیل است بفرزند و هدیه و لباسها
و رسولها و شادی سادس دلیل است بر بیماریها و علتها و رنجها و بندگان و خدمتکاران
و چارپای خورد سابع دلیل است بر زنان و شوهران و شریکان و خصمان و معاملات
و مقصودها و دزدی و گریختن و کم شدن چیزها و ثامن دلیل است بر مرگ و نکبت
و خوف و خطر و مال از جهت میراث تاسع دلیل است بر دین و علم و عبادت و طاعت
و خواب دیدن و سفرهای دور عاشر دلیل است بعمل سلطان و پیشه و مادر و
جاه و حرمت و بزرگی حادی عشر دلیل است بر دوستان و معشوقان و امید و
سعادت و نیکوئی کار ثانی عشر دلیل است بر دشمنان و چارپایان بزرگ و غم و اندوه
و زندان **میر حسینی سادات** باز طبعم را هوای دیگر است بلبل جانرا نوای
دیگر است باز شهباز دلم پرواز کرد اینچه رسم است اینکه باز آغاز کرد در تماشا
من چه گل دارد داغ این نسیم از باغ خلد آید مگر طبع را الهام روحانیست این
یا مگر تلقین ربانیست این ای بهار بحیات زجوی تو عقل را سرشته گر در کوی تو
کفر و ایمان عرصه میدان تو گوی دلها در خم چوگان تو آتش شوقت جهانی سوخته

و هر حینی تا بقدر مستوی شود در پس [illegible] بگو که [illegible]

بر نوشتم

بی تو شمع هیچکس نفروختند خطبه بر نام تو خواندند این همه از تو جز نامی ندانند این همه

ای پر از غوغای تو بازار دل حیرت و سوداست با تو کار دل ای منزه از خیالات و گمان

ای منزه از اشارات و بیان چون کمال دانشم نادانی است چاره کارم همه حیرانی است

مهر خود کن تا بخوانندم همه داغ خود کن تا بدانندم همه بر سر کوی خودم خورسند کن

اینچه من بگسستم پیوند کن بد بسی کردم نکو پنداشتم هیچ جای آشتی نگذاشتم

ای شب افروز سحرخیزان ز تو هیچه شب دم دل نامیدان ز تو ای امید ناامیدان کوی تو

هر دو عالم را اشارت سوی تو پیش از آن کز تن توانائی رود رحمتی کن ورنه رسوائی رود

خاکدان دادم بجغد خاکسار شاه بازم کی کنم صعوه شکار همدمی جستم برون زین تنگنا

زانکه دلگیر آمد این محنت سرای چنگ زاین سان مخالف در شنیدم پرده از بینوا بگذاشتم

یکشبی میخانه دادم بزم خیمه در بزم قلندر بر زدم من بجان از دست او بر رستم

بانگ بر زد هاتف دولت که خیز هر که در خواب است بیدارش کن وانکه مستی کرده هشیارش کن

شاهد دولت در آغوش خود آر دست از معشوق هر جائی بدار چون تو بگذشتی از این بالا و پست

گلبنی بینی در آن صحرا که هست در بر هر برگ گلی خوش اختری بیخ او بگذشته از تحت الثری

شاخ او از لامکان سر بر زده سایه او عرش را بر سر زده یکجهان بینی معنی صد هزار

نو عروس فارغ از رنگ نگار گل بهر رنگی نموده شاخ او ای خوشا مرغی که شد گستاخ او

عشق شور انگیز باید مرد را تا صلای درد در هر دل زند ساقیا باده که می منزل ماست

هر گدائی میر این مجلس کجاست نغمه داود برکش ساعتی از زبور خود بخوان چندانی

خوش بنال ای بلبل سر بر چمن تا بگیرد دل بسته در کهن بشکن این کو هر که مقدار شما

در دو عالم یکجهت بیدار شما مرغ زیرک باش بگسل دام را خاک بر سر فکن ایام را

بچندین ننگ

چون تنک هوندار یکدم نبرد ای زبان بسته بدین صحرا مکرد بیشه پر شیر است از آن پرهیز کن

چون پلنکان سوی بالا خیز کن ای غریب خسته رنجانی هنوز کاروان بکذشت و در خوابی هنوز

سعد اکر وشم تو باشد هوش کن صاف شراب کار این سخن بدو کوش کن پر تو عشق آمد این افسانه نیست

اشنا داند که این بیکانه نیست شهسوار عشق چون لشکر کشید خواجه را در خندق جاکر کشید

عقل کوید جبه و دستار کو عشق کوید خانهٔ خمار کو عقل میکوید پریشانی مکن

عشق میکوید که نادانی مکن عقل کوید کارسازی میکنم عشق کوید سرفرازی میکنم

عقل کوید کدخدائی میکنم عشق کوید پارسائی میکنم ساقیا بکذشت باد برکذر

بلبلان را بلبلی بر راز خیز ساقیا می ده که بزم آراستم مست کشتم وز جهان بر خواستم

صبر کم جو از دل شیدا که نیست نام هشیاری منبر ما که نیست صوفیان صاف را آواز ده

عرشیان را شربت دم ساز اهل دل را جمع کن تا می خورم از اندوه جهان تا کی خورم

بزمگاه ما قلندروار کن خاک را در دیدهٔ اغیار کن ای نسیم صبح بر اصحاب زن

خاکیان را آتشی بر آب زن ساقیا جامی که جان نو دهد بر دل شوریده داغ نو نهد

مست کن بر وای هشیاریم نیست این تماشا که بند آدمیست چار سوی نیستم آباد کن

از غبار هستیم آزاد کن خواجه در بازار بند آدمی هنوز مبتلای ریش و دستاری هنوز

دو قفای خوردنیهات آشکار کز قفا خوردن ببینی روی کار مذهب مردان بود جان باختن

با بلای هر دو عالم ساختن خوب کفت آن نکتهٔ اهل دل عشق بازی نیست کار آب و کل

بندهٔ آزاد شو از راه را تا بیابی تو این درکاه را ای سلیم القلب دشوار است کار

تا نبیند آدمی کم بند را نیست کشتی هیچ بت عوای ماهند عمر بکذشت این عمارت میر خند

کنج خواهی در خرابی کام زن آتش اندر هیچ ننک و نام زن ای نوآموز دبیرستان عشق

جهد کن

جهد کن تا کردی ای امجد خوان عشق ساقیا مده جام جان افزود داد بلبل از آن زنور رود داد

عندلیب باغ وصل شوق دوست اهل مجلس را برون برد ز بوست کرد هستیها ز دامن رو فشر

پای همت بر دو عالم کوفتند حاضران جمع یکرنگ آمده شیشه اغیار بر سنگ آمده

مجلس خاص است جای عام نیست پخته باید که کار خام نیست مژده کن مژده جانان رسید

بوی پیراهن سوی کنعان رسید این مفرح بهر هر مخمور نیست لایق آن جز دل پر نور نیست

عالمی آشفته سودای او پاک از این بی کوهران دریای او این گدایان را که بینی بی خبر

خود پرستان اند ازین سان در گذر ساقیا جام صبوحی در خور است کز می دوشینم اندر سر است

خیز تا یکدم که جیحون در کشیم خط بگرد ربع مسکون در کشیم عالمی بینم ز دل بیدل همه

غالب دریا و ساحل همه ساقیا می ده که این افسانه بود آنچه گفتم وصف و خمخانه بود

طول و عرضی خوانم این نامه را مصلحت نامد شکستم خامه را

شیخ عراقی

حبذا عشق و حبذا عشاق حبذا ذکر دوست با عشاق عشق بر هر دلی که سر بزند

جنبد از علم و عقل بر تر زد انما العاشقون بذنوبهم عند باب الحبیب مطروحون

ای که عاشق نه حرامت باد زندگانی که می دهی بر باد لذت عشق عاشقان دانند

پاک بازان جان فشان دانند ساقیا باده صبوح بده عاشقان را غذای روح بده

ای که بر یاد لعل تو هست باده خورده مستم از تو هست نفسی باز پرس مستان را

راحتی بخش می پرستان را سوختم سوختم در آتش شوق بیخودم کن دمی ز باده ذوق

تا بکوی تو راه برگشتم جز تو از هرچه بود برگشتم ای غم تو مجاور دل من

درد تو مانع تو حاصل من تا دلم مبتلای تو باد تا مرا دید در قفای تو باد

مرحبا مرحبا محبت دوست گر درون آمدی نه از ره پوست دل از جز تو خانه خالی کردم

با تو سودای لاابالی کردم آشکارا کنم نهان تا چند   دوست میدارمت به بانگ بلند

مشکن این دل چنانچه عادت تست   که همانجام در حمایت تست   مرحبا مرحبا نسیم صبا

خبر از دوست چیست بازنما   حال ما بین باین پریشانی   بازگو تا از آنچه میدانی

اینچنینم هنوز نگذارد   با غریبت بدان طرف وارد   هیچش از بیدلان بیاد آید

ما خود اینسوی بد و ستی آید   یار با او تخم مهر ما کارد   با خود آن ما فراغتی دارد

خاطرش مایل وفا با ماست   یا دلش را سر جفا با ماست   هیچ داند که حال ما چونست

باز ما خاطرش دگرگون است   جز مرادش مراد دیگری نیست   غیر از این خاطری و یادی نیست

از تو دردم چه در نهاد بود   من کیم تا مرا مراد بود   **لمؤلفه**   گفتم ار یار شوی یار بمن یار شوی

ور نه جان و دل از اندیشه سر شکار شوی   دور از اول دل محزون پی نفس بدیدم   گفتم از صید یار بدام گرفتار شوی

بخت من خفته و باید که به امید من آن   که از این ناله و فریاد تو بیدار شوی   میکشی و کشم نیست بجز عشق

دارد آنکس که ترا دوست گنهکار شود   ساقیا زاهد بیچاره بود مغرور   بدهش جرعه از باده که هشیار شود

بر رخ دل بگشا روزنی از آتش عشق   تا مگر فارغ از این عالم بیدار شود   ستم اندوه تو نیست علاج دل ما

چاره درد دل ما بتر از این شود   جان هوای سفر کرده صفائی بخدا   بگذر از هستی خود بلکه بیکبار شود

فائدة طلوع برج ساعتش مفصل گفتم مجمل صیا الک آل بطن مجبک ربک

هو بل **فائدة** بدانکه انواع خطوط و الفاظ بسیار است و هر طایفه را اصطلاحی

است بجهة اخفاء مطلب و طریقهٔ دو قلم گذشت و بعضی طرق دیگر در مطاوی این

کتاب بیاید و بعضی دیگر نیز ایجاد کرده می شود از آنجمله این طریقه است که خط عرضی کشند

معروف را بقلم هندسه نویسند یعنی باعداد آنچه دنباله آن بخط عرضی نرسد آحاد

بود و آنچه برسد و تجاوز نکند عشرات بود و آنچه برسد و تجاوز کند مآت بود و آن

برای او

برای الوف بخوانی در تحت خط بسمت یمین باشد پس محمد را چنین نویسند ٤٤٨٤
وعلی را چنین ١٣٧ و باقر را چنین ٢١١٣ والغ را چنین ١٣١ و از انجمله قلم
سرو است و طریقهٔ آن این است که خط طولی بکشند از یمین و یسار آن خطوطی بطریق
شاخها بر آن کشند انچه بر طرف یمین است علامت کلمات ابجد است و انچه بر طرف یسار
است علامت حروف آن کلمه است که حرف مطلوب در آنست و بحرف مطلوب ختم شاخها
یسار می‌شود مثلا محمد را چنین نویسند پس شاخ اول از
طرف یمین از خط اول نشان ابجد و دوم هوز و سیم حطی است و شاخ اول طرف یسار
کاف کلمن و دوم نشان لام او و سیم نشان میم است که مطلوب است و همچنین خط
دوم و سیم و چهارم و علی را چنین نویسند والغ را چنین نویسند
و از انجمله طریق کم صلا است و طریقهٔ آن این است کم صلا او حط
له در سعشمار حرف منقوطش بجای خود کذار پس حروف منقوطه تغییری ندارد
و حروف غیر منقوطه مبدل است کاف بمیم و میم بکاف و صاد بلام الف و بعکس
والف بواو و بعکس پس محمد را کطکر نویسند و علی را سهی و باقر را بوقد و همچنین
و از انجمله خار و خسک است و طریقهٔ آن این است که چهار خط کشند یکی بعرض و سه دیگر
دیگری بطول آن و بدو قطر آن و هشت زاویه حاصل شود ابتدای زوایا که بر فوق خط
عرضی که در طرف یمین است خوانند یک است و از سمت فوق دور میزنند تا خانهٔ تحت خط
عرضی در طرف یمین خانهٔ هشت است و هر خانه که مطلوب در آنست نقطه میکذارند
پس اگر مطلوب عشرات باشد بر سر خط عرضی در یمین ه کردی میکذارند و در
مئات دو سر آن را ه میکذارند و الوف را ع مینویسند و بجهت نره بر سر خط طولی آن

بدانکه قاعده اوقطع
از این شعر معلوم می‌شود
احد بخط ز ... عشرات
مات میکذارند از خط الوف کج سوی
راست

فوقا

نوشتی نتهند و از آن جمله قلم عدد است و آن باین نحو است که بجهت هر حرفی دو رقم یکی
بجهت عدد و دیگری بجهت عدد دیگر آن نویسند حرفی دوم کلمه را بجای عدد یکی رقم حروف آن
کلمه است و این نوع از مخترعات مؤلف است و از آن جمله طریقه تزاید است و آن آنست که
بر سر هر کلمه متصل یک حرف زیاد کنند گاه باشد که متصل را نیز منفصل می‌نمایند و حرفی
زیاد کنند و می‌شود که متصل را منفصل ناکرده حرف زیاد کنند و از آن جمله این است
که سطر را از طول نویسند و این نوشتن شکل از آنست و خواندن آن ساده است **فائده**
اگر از آب پیاز بر کاغذ چیزی نویسند ظاهر نباشد چون نزد آتش برند خطی سبز
ظاهر شود **فائده** بدانکه در تقاویم نام در صفحه دست چپ در بالای جدول ایام
ثانیه بحران ثبت می‌نمایند حقیقت آن این است که بطلیموس در کتاب ثمره بیان نموده
که همچنانکه بیمار را بحران می‌باشد همچنان عالم کون و فساد را بحرانیست که در روز
بحران اگر مواصلات باشد متغیر گردد و اگر مکدر بود مصاف شود و گفته که چون فلک
به هشت قسم کنیم و شصت سازیم ابتدا از اجتماع قمر با شمس چون قمر بهر زاویه از زوایای
ثمانیه رسد تغییر در عالم کون و فساد مناسب وقت هم رسد و از حالی بحالی بگردد و مرکز
اول برج درجه اجتماع است و مرکز ثالث موضع تربیع اول می‌شود و مرکز خامس موضع
استقبال می‌شود و مرکز سابع موضع تربیع دوم می‌شود و این چهار مرکز نحسند و مرکز ثانی
میان مرکز اول و ثالث است که متصل است بتسدیس قمر با شمس و مرکز چهارم میانه
سیم و پنجم است که منصرف از تثلیث است و مرکز ششم میان پنجم و هفتم است که متصل
بتثلیث دوم است و مرکز هشتم بعد از هفتم [illegible] و پیش از اجتماع و متصل
بتسدیس دوم و این چهار سعدند و صورتش چنین است

واز برای بحران

ولد برای بحران تقسیم دیگر هست که باز ابتدای آن جزو اجتماع است بدوازده مرکز و انرا نا سینا گویند مرکز اول جزو اجتماع مرکز دویم بعد از دوازده درجه سیم بعد از ۳ ۳ از دویم و چهارم بعد از ۵ ع پنجم بعد از ۵ ع ششم بعد از ۳ ۳ هفتم بعد از ۲ آ نهم بعد از ۳ ۳ دهم بعد از ۵ ع یازدهم بعد از ۵ ع دوازدهم بعد از ۳ ۳

فائدة

بدانکه هر یک از کواکب را بجز از شمس از منطقه دوری باشد که غایت او را غایت عرض گویند در شمال و جنوب و هر هفت را از معدل النهار دوری که انرا میل گویند غایت او را غایت میل نامند و بجهت دانستن انها در این جدول

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]					
[illegible]	٥	[illegible]	٥	[illegible]					
[illegible]									
[illegible]									
[illegible]									
[illegible]									
[illegible]									

فائدة بدانکه دوازده برج فلک ۳ اتشی اند و ۳ ابی و ۳ خاکی با نظر بانکه برج اول ابتدا از حمل اتشی است دویم خاکی و سیم هوائی و چهارم ابی پس بعد از ان اتشی بترتیب مذکور تا اخر و اینها را مثلثات گویند و هر مثلثه را سه رب است از کواکب و ارباب انها بشب و روز مختلف شوند چنانکه هر کوکبی خداوند اول مثلثه باشد بروز بشب خداوند دوم باشد و جدول مثلثات و ارباب انها اینست

[illegible]	[illegible]	[illegible]	ناری	طبایع
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

وارباب مثلثات بشب روز ازین شعر معلوم است   سنبل فرخ هلك مهخر
بشب ب دوئم مبدا برسر ن علامت ناری است وت ترابی وه هوائی وم مائی
فائدة اصل احکام نجوم در فلك چند نقطه نحس یافته اند متحرك بحرکت معکوس
مثلا در ده درجه حمل نحوستی یافته اند بعد از مدتی در پنج درجه حمل همان نحوست
دیده اند وان هشت نقطه از است   ا عطبد ۲ عرید ۳ سرموس ۴ کلاب ۵ ذو زوائد
۶ ذو الحبائل ۷ کبد ۸ ذو الفطریة و محل این نقاط در تقاویم تا هر در صفحه
در فوق جداول جدولی در عرض رسم کنند و حرکت یکماهی ایشان در هر ماه ثبت کنند

نمح	ج	ط	د	ه	ب	ا	ن
فرح	له	ج	ب	ها	د	ه	طالع
ع	س	ی	ل	ی	قه	ه	د

فائدة بدانکه هر یك از کواکب هفتگانه را در دوازده کانه طالع جایگاهی هست که چون در آن جایگاه باشند موافق مزاج و طبع ایشان او بخوانند را فرحان کوکب گویند و چون در مقابل آن باشد
از ترح گویند بعنوی لتنکی و فرح و ترح کواکب از این جدول معلوم می شود **لموءلفه**
ترسم نشد غوره انکور خزان اید   یا می نشده انکور ماه رمضان اید   زاهد که کند
منع از رفتن میخانه   با ساده رخی هر شب بخانه نهان اید   کر اشك روانم نیست دانست
که صبر سهم از دل غم او بیرون   با اشك روان اید کر دون که دل ما را کرده هدف تیرش
هر تیر که انداز در یکسر نشان اید   هر شب بت عیارم کوید ببرت ایم   اید بر ما تا هنگام
اذان اید   از شیخ سیه نامه باجبه و عمامه   از میکده صد بارش دانند همان اید
کردم طلب زاهد و در دی به دفع غم   کفتا بر ما شاد و کاین کار از ان اید   کاهی بنواز ایجان

جهار عشر

چون عمر صرف صنعتی از تو سیم کند سیادت دو نیی بفنا آید **و له ایضا** ای بر کف تیغ
جفا از ما قتیل پروا مکن بکذشته ایم از خون خود اندیشه او فردا مکن اسوده
در مهد لحد خوابیده اند این مردکان بکذار نشاد زخون خوش ان لعل را کویا مکن
نی جان و نی سر نی بدن و دل ماند از برای عاشقان رحمی کن ای بکوسنگ دیگر بها بالا مکن
افسرده دلها ای فغان جز ان دل من بر مخنر اسوده ایم سینها جز سینه من جا مکن
دین مدا کر بر در داشت نقد دو کون و در عوض خواهند کالای غمش زنهار
این سودا مکن ای چشم تو در هم مرا خوانند امام کشوری از عشق من کس را خبر نبود
مرا رسوا مکن مال یتیم و رشوه را بخشید ای قاضی بتو من ماندم و یک جرعهٔ می
با من در آن عوفی مکن دریای عشق است ای خدا در آن صفت ناخدا کشتی بر ان اندیشه
از موج این دریا مکن **حدیث** روی فی الکافی عن داود الرقی عن ابی عبد الله ع قال
ان القصد امر یحبه الله تعالی و ان السرف امر یبغضه الله تعالی حتی طرحک النواة فانها
تصلح للشیء وحتی صبک فضل شرابک **وایضا** روی عن امیر المؤمنین ع قال القصد
مثراة والسرف متواة **اقول** کلاهما بکسر المیم اسم الة من الثروة والتوی بمعنی الهلاک
والتلف ایضا روی باسناده عن ابن ابی الجهار عن ابی عبد الله ع قال سمعته یقول ضمنت
لمن اقتصد ان لا یفتقر **ایضا** روی باسناده الی علی بن الحسین ع قال من قرا اربع ایات من
اول البقرة وایة الکرسی وایتین بعدها وثلث ایات من اخرها لم یر فی نفسه وماله شیئا
یکرهه ولا یقربه الشیطان ولا ینسی القران **فائدة** اختیار هر چه داری هفت چیز از نجوم
تا شود کار تو نیکو زین همین دان دفترض حال مسعود باید حال بیت صاحبش
حال طالع صاحبش بیت الغرض صاحب غرض **فائدة** بدانکه نظرات کواکب هفتکانه

[illegible]

بنج است قبل قران و مقارنه نیز گویند و در شمس و قمر اجتماع خوانند و در شمس
و همسیر بکر احتراق خوانند و مقارنه هر یک از کواکب سبعه را با راس و ذنب مجاسده
گویند و مرا ان است که دو کوکب در یکبرج و یک درجه جمع شوند دوم تسدیس و ان
ان است که کوکبی در برجی باشد و دیگری در چهارم یا دهم و همان درجه باشد چهارم
تثلیث و ان انستکه کوکبی در برجی باشد و کوکبی دیگر در برج پنجم یا نهم باشد همان
درجه پنجم مقابله و ان انست که ان کوکب دیگر در هفتم برج ان باشد و بدانکه چون کوکبی
متوجه شود بیکی از انظار هنوز بان نرسیده باشد گویند میان دو کوکب اتصال است
یا متصل بفلان نظر است و چون اتصال تمام شود و بگذرد گویند که منصرف است
و اتصال و انصراف را حدی است که تا بان حد کوکب نرسد اتصال و انصراف حاصل
نشود و بنا و ان بر اجرام کواکبست و هر کوکبی را جرمی است معین که این شعر بیان میکند
بدان اجرام سیارات بترتیب لطبخ سه هر یه ر ر بب و چون خواهند بدانند
کوکبی متصل است بدیگری یا نه موضع یکی از انها را که سریع الحرکت است ببینند پس موضع
دیگر را ملاحظه نمایند اگر از موضع کوکب ثانی تا موضع یکی از نظرات و یا اول زیاده
از مجموع جرمین است ان دو کوکب را با اتصال نبود و اگر کوکب ... رع بقدر جرمین داشته
باشد که بیکی از نظرات برسد اغاز اتصال ان بان کوکب باشد و هر چه فصل کمتر شود
اتصال قوی شود تا چون مرکز بمرکز رسد حاق اتصال بود و چون از مرکز بگذرد
اول انصراف باشد و ان کوکب منصرف از کوکب اول شود تا چون بعد بقدر جرمین
شود انصراف نیز تمام شود و دیگر میان ان دو کوکب نه اتصال بود و نه انفصال و بعضی
انصراف را رقی میدانند که کوکب ثانی از مقدار جرمین نیز بگذرد پس بعد از حاق

اتصال را نیز اتصال می‌دانند تا بعد بقدر جرمین شود و بعضی را آغاز اتصال و
انفصال نصف مجموع جرمین را اعتبار نموده‌اند و بعضی یکی از همان جرم کوکب متصل
را اعتبار نموده‌اند و بعضی یکی از نصف جرم کوکب متصل را اعتبار کرده‌اند و ظاهر
است که بعد بقدر جرمین آغاز اتصال باشد و لیکن در اثر بسیار ضعیف باشد و چون
بقدر نصف جرم کوکب متصل رسد بنابر اثر اتصال ظاهر شود و از سبب اختلاف
باشد **فائده** بدانکه از بروج دوازده گانه شش نرند و شش ماده و شش نهاری
هستند و شش لیلی و همچنین تا آخر یک برج نر است و یکی ماده و یکی نهاری و لیلی
فائده بدانکه از کواکب هفتگانه چهار نرند زحل و مشتری و مریخ و شمس و دو ماده
زهره و قمر و اما عطارد با نر نر است و با ماده ماده و هر کوکب نر نهاری است و هر
ماده لیلی و بودن کواکب نهاری را بروز فوق الارض و بشب تحت الارض و لیلی را بر
عکس این حیز کواکب خوانند و موجب قوت کواکب است خصوص هرگاه کوکب نهاری
در برج نهاری و لیلی در برج لیلی باشد **فائده** بدانکه از خانهای دوازده گانه
طالع چهار را اوتاد خوانند و آن طالع عاشر و سابع و رابع است و چهار را مایل الوتد خوانند
و آن چهار است که بعد از اوتاد باشد که دوم و یازدهم و هشتم و پنجم باشد و چهار را
زایل الوتد خوانند و آن چهار است که بعد از اوتاد است و خواهی بگو بعد از مایل الوتد
که سیم و دوازدهم و نهم و ششم باشد **لمؤلفه الصفائی** ای کاش ره نبودی در
بوستان خزان را تا کر بسی تغافل گلهای بوستان را با باد انتمکردی کوش قفس هست
عیشی که مرا بوده است از یاد م اسیران را هم استان او سو هم لب ابطر سو از بسکه گاه و بیگاه
بوسیده است آنرا از بوستان رهند وای باغبان خدا را تا بلبلان بگویند با گل غم نهان را

شعر

بشناس ز بروج ماده و
نادر احکام باشد ره
زحمل دان ثور ماه شنا
مسعین کبرنا بحوت قبلر

یارب بعندلیبان چون بگذرد که امروز افتاده طرح الفت گلچین باغبان را دارم دلی
پر از خون از دیگری چه نتوان اظهار آن کنم من نفرین آسمان را با ضعف و ناتوانی خود را
کشتم بلاهش تا افکنم بپایش این جسم ناتوان را چشمت به تیغ ابرو خلقی فکنده بر خاک
دلبر یا چه هستی این تیغ جان ستان را هر کس بکف متاعی آمد ترا خریدار مسکین صفائی
آمد بر کف گرفته جان را **وله** این خانه دل خراب بهتر وین سینه ز غم کباب بهتر دیبا
و ورد او جنت من اندر گرو شراب بهتر اوراق کتاب دانش من شستن همه را بآب بهتر
وله ساقی بیاد یار بده ساغری ز می از آن کنم چه باک که باشد بیاوی من
ژنده پوش یارم و دارم بجان او ننگ از قبای قیصر و عار از کلاه کی شرم ز فقر باد
مقابل اگر کنم با گنج فقر ملک شه صفاهان و ملک ری تا کی دلا بمدرسه طامات و ترهات
بشنو حدیث یار دو روزی ز نای نی واعظ بما مگو حدیث بهشت و قصور و حور ما
توسن هوا و هوس کرده ایم پی ما عندلیب گلشن قدسیم باغ ما ایمن بود ز باد خزان و
هوای دی زاهد برو چه طعنه مستی زنی که هست مست از جمال دوست صفائی
نه مست می **وله** ای خم زلفی که دام هر دل است این دل مسکین ما را منزل است
ای پدر پند از محبت کم دهم کاین پسر فرزند بس ناقابل است جان بتنگ آمد ز تن
ای دریغی ما را این تن را کشیدن مشکل است پاره کن این پرده هستی که آن در
میان جان و جانان حایل است ای که در دریای عشقی زو بجوی ساحلی بیکران
خود ساحلست یار اگر ما را کشد گو کش که خود زنده مبادا گر خود قاتل است
سرکش ای دل صحرای جنون زانکه شد دیوانه هر کس عاقل است در رهش مردن
بود آسان ولی مردن و رویش ندیدن مشکل است ای صفائی گو بگو در جستجو

تا بکوی او

تا یکی از کجوی در دلست **وله** هیچ بلبل که من بیدل زبانی داشتم روز وصل
از شام هجران داستانها داشتم در بر وی من چنین محکم مبند ای باغبان پیش از این صاحب نظر
اینجا آشیانها داشتم از پس عمری مرا خواندی آنهم با رقیب بلکه جانانا با تو من راز نهانی داشتم
چیست این رسوائی آخر ای جوان منهم چو تو در جوانی مدعی عشق جوانی داشتم کاهی ای بلبل
شنیدی یار اگر فریاد من چون تو من هم روز و شب آه و فغانها داشتم دامنم می شد از این
آلوده کیهای دیده پاک اگر به عشق و اشک روانی داشتم سوختی ای پروانه یارب بال
و پر داری چه غم کاش من هم چون تو بال مهربانی داشتم ای مؤذن این شناعت زدنم بود
آخر از وصل نیست پیش از این یکشب من داستانها داشتم در بر وی من چنین مبند ای جان که
عزیز رکاه تو من هم آشیانها داشتم ای صنما من تو را زاهد کمان کردم مرا کن بحل من در حق تو
بدگمانی داشتم **وله** آه از آن مه شکوه بسیار دارم ولی کی جرأت اظهار دارم با و گفتم دل ما را با
پس ده بکفتا من با دلها کار دارم بجرم دوستی کر میکشد دوست کند کار من در
اقرار دارم چه نازی ای نماز و روزه زاهد کنند بنکو ندمن بسیار دارم مرا کر بخت
در خوابست کو باش بحمد الله دل بیدار دارم چمنها کر خزان شد کو خزان شو ز خون
دیده صد گلزار دارم شد از مسجد مرا دل تنگ اکنون هوای خانهٔ خمار دارم کویند
از آن از انجمنها که در دل خلوتی با یار دارم بمسجد کی رود هندوی صنما بکف جام بر
زنار دارم **فائده** فخر الدین ادم بنانی در رساله الکواکب گفته که هر کوکبی در
احتراق مقهور است مگر در حد تصمیم و تصمیم نزد حکما عبارتست از آنکه گذشتن
کوکب بر محاذات جرم آفتاب و آن بطرفین از مرکز شمس شانزده دقیقه است و هرگاه یکی
از کواکب متحیره ما سوا با آفتاب مقارنه افتد و کوکب را عرض نبود و انطباق مرکزین

شود یا پیش از وی از ان بعد مثلا افتاب و کوکب شانزده دقیقه شود یا بعد از انطباق کرین
یا انکاه که بعد از شانزده دقیقه شود کوکب را صمیمی کویند مراد از ان سیر کوکب است
بر فلک خویش بر محاذات جرم افتاب و هر کوکب که در این حالت باشد اصحاب احکام از ابغایت
مسعود دارند چنین کویند که در دل افتاب که پادشاه کواکب است جا دارد و چون عطارد
در حد تصمیم بوده باشد او را افتاب دوم و شمس دوم خوانند و بدین سبب عطارد را در تصمیم
قوی تر از کواکب دیکر کرفته اند **فائده** بدانکه سهامی که اصحاب نجوم استخراج میتمایند
بسیار است و سهم هر شیء دلیل جزئی انشیء است که از وجه مخصوص از دو دلیل انشیء
را استخراج کنند مثلا احوال کندم را از موضع شمس و مشتری که هر دو دلیل حنطه اند
سهم الحنطه استخراج کنند و از ایجاد لیل حنطه و احوال ان در انسال از قلت و کثرت وجودت
و رداءت و ارزانی و کرانی معلوم کنند و سهام بسیار است ما در این فائده کیفیت استخراج
دوازده سهم را ذکر میکنیم و شاید که در این کتاب بعد از این سهام دیکر نیز مذکور شود
اول سهم السعادة بجهت تعیین موضع ان اکر طالع نهاری باشد از درجه که موضع شمس
است کرفته بر توالی بروج تا موضع قمر هر چه باشد در درجه طالع بر ان بیفزایند یعنی از
بروج طالع ان درجه که طالع است و ما قبل از اما اول ان بروج بیفزایند مثلا اینکه اکر
طالع ده درجه سنبله باشد ده درجه می افزایند پس از درجه طالع ابتدا کرده سی سی
از نقد می افکنند بر جا که منتهی شد موضع سهم السعاده است و احتیاج با فکند
سی سی نیز نیست بلکه موضع شمس تا ماه را باضافه درجه طالع جمع نموده ابتدا از
درجه طالع میتمایند بر جا که منتهی شد موضع سهم السعاده است و اکر طالع لیلی باشد
ما نیز بهمین نحو است مکر از موضع ماه تا موضع افتاب بر توالی میکیرند **دوم** سهم

العنب وا د

الغیب شب این نیز مثل سهم السعاده است مگر اینکه در سهم الغیب روز از ماه تا آفتاب
گیرند و بشب از آفتاب تا ماه برعکس السعاده است سیم سهم الشغل روز
از مشتری گیرند تا بزهره و بشب بخلاف این و باقی عمل چنانست که گذشت چهارم
سهم التحصین روز از زحل بمریخ گیرند و بشب بخلاف آن و باقی دستور سابق پنجم
سهم الاب روز از شمس تا موضع زحل گیرند و بشب بخلاف این ششم سهم الام
است روز از زهره بقمر گیرند و بشب بخلاف آن هفتم سهم الموت روز و شب از
موضع زحل گیرند تا درجه برج هشتم هشتم سهم المال روز از خداوند برج ثانی
گیرند تا بدرجه برج ثانی نهم سهم السفر روز و شب از خداوند برج تاسع گیرند تا
درجه برج تاسع و تتمه در این سهام چون سابق است دهم سهم السلطان روز از
آفتاب گیرند تا ماه و شب بخلاف این و در اینجا بجای درجه طالع درجه عاشر را [illegible]
و از درجه عاشر بیندازند نه از طالع یازدهم سهم الشجاعه روز و شب از مریخ
تا سهم السعادة گیرند تتمه عمل چون سهم السعاده است دوازدهم سهم الظفر روز
و شب از مشتری گیرند تا بسهم السعاده و تتمه چنانست که مذکور شد سهم الحوادث
در یکجز و بعد از این تقریبا مذکور است فائدة امیر عنصر کیکاوس بن اسکندر
قابوس بن وشمگیر در پندی که بجهة فرزند خود گیلانشاه نوشته نصایح بیشمار در اینجا
ذکر نموده مختصری از آن یعنی چند نصیحت که فائده آن اتم است ذکر می شود اول
چون گفتی بنده ام در بندگی باید بودن و چون گفتی او خداوند است در حکم خدا باید
رفتن دوم ای فرزند بدانکه نماز و روزه خاص خدای است در آن تقصیر
مکن که چون در خاص خدا تقصیر کنی از عام هم حصه نیابی زنهار ای پسر که در

نامه

نماز سستی و استهزا مکن بر نماز در رکوع و سجود و مطایبه کردن که هلاک دین و دنیا
بود **سیم** با مادر و پدر چنان باش که از فرزندان خویش طمع داری که با تو باشند
چهارم با مردم متکبر بحال کسی که حال او از حال تو بهتر باشد بنگر بحال کسی که حال
او از حال تو کمتر بود تا دایم از خدای تعالی خوشنود باشی **پنجم** سخن نا پرسیده مگو
و کسی را که پند نشنود پند مده و بر ملا کس را پند مده **ششم** تا بتوانی از کسی
نیکوئی دریغ مدار که مکروهی نیکو بر دهد ۷ اگر غم و شادیت بود غم و شادی
خویش پیش مردم اظهار مکن خصوص غم ۸ به نیک و بد زود شاد و زود
غمگین و دلتنگ مشو که این فعل کودکان باشد ۹ اگر کسی با تو ستیزه کند بخاموشی
آن ستیزه را بنشان و جواب احمق خاموشی دادن ۱۰ پیران قبیله خویشتن را حرمت
۱۰۱ کاهلی فساد تن بود زنهار کاهلی مکن اگر اگر تن ترا فرمان برداری نکند
خویش را فرمان بردار کن و بقهر از بطاعت داور ۱۰۲ از گفتار و کردار با صلاح
شرم مدار که بسیار مردم بود که از شرم کسی از غرضهای خویش باز مانند ۱۰۳ بتیزی
و تنگ عادت مکن و از حلم خالی مباش و لیکن چنان نرم مباش که بخورندت ۱۰۴ با همه
گروه موافق باش که بموافقت از دوست و دشمن مراد تو حاصل گردد ۱۰۵ چون ترا
شغلی پیش آید هر چند ترا کفایت آن باشد مستبد برای خود مباش که هر که
مستبد برای بود پشیمان شود و از مشورت کردن عیب مدار با پیران عاقل و دوستان
مشفق ۱۰۶ ای پسر سخن راستگوی باش و دروغ گو مباش و خود را براستگوی
معروف کن ۱۰۷ زنهار که آنچه بدروغ ماند نگوئی که دروغی که براست ماند بهتر است
از راستی که بدروغ ماند ۱۰۸ چنانچه عیب و ستی با عیب محتشم ترا معلوم شود شخص

زنهار

زنهار مکوئی ۱۰۹ چنانچه سخنی دانی که موافق مذهب عامهٔ ناس نباشد مکوی که موجب غوغای عامه بود ۲۰ در دانستن رازی که بر ملک شد تو تعلق ندار سعی مکن ۲۱ پیش مردمان ناکس راز مکوی که اگر سخن نیکوئی بود کمان زشتی برند ۲۲ هر چه بکوئی نا اند بیشه مکوی تا بر کفتار پشیمان نشوی ۲۳ سرد سخن مباش که سخن سرد تخمی است که از ان دشمنی روید ۲۴ لب بسته دان و کم کو باش و کم کو دان و لب بسته کوی که لب بسته کوئی اگر چه از خردمند باشد مردم از ابلهی دانند ۲۵ با هرکه سخن کوئی نگر که سخن تو را خریدار هست یا نه اگر مشتری یابی بفروش و اگر نه بگذار ۲۶ زنهار دوست خود مخوان کسیکه دشمن دوستان تو بود ۲۷ هنر از نادانی که خود را دانا شمرد ۲۸ اگر خواهی راز تو را دشمن نداند با دوست مکوئی ۲۹ هر که نسبت بتو زشتی کوید معذور در آن دار که این سخن بتو رساند ۳۰ اگر خواهی مردم نیکو کوی تو باشند زنهار که نیکو کوی مردم باش ۳۱ اگر خواهی که بر دولت جراحتی نیفتد که بر هم بر نشود با هیچ نادانی مناظره مکن ۳۲ شب طعام خوردن سخت زیان کار است که آدمی دایم با تخمه است ۳۳ چون مهمان کنی در خوردن و بکیخ خوردن زنهار از مهمان عذر مخواه که این طمع بازار یان باشد هر ساعت مکوی فلان چیز بخور خوبست یا چرا نمیخوری یا من نتوانستم سزای تو کنم که اینها سخن محتشمان نباشد سخن کسانی که بکار مهمان کنند ۳۴ چاکران مهمان را نکو دار که نام ایشان بیرون برند ۳۵ اگر چاکران تو خطائی کنند در پیش مهمان با ایشان جنگ مکن و مؤاخذه مکن ۳۶ مهمان هر کس مشو که حشمت را زیان دارد ۳۷ با چاکران میزبان مکوی که ای فلان این طبق فلان جای نه و نان و کاسه دیگر کسی را تکلیف مکن خلاصه مهمان فضول مباش

۸ ۳۷ از مزاح ناخوش و فحش شرم دار و مکن ۹ ۳۷ زنهار با کمتر از خویش مزاح
مکوی و مکن تا حشمت خویش در سر آن کار نکنی و بدانکه خار کننده همه قدرها مزاح
است انچه کوئی شنوی عم با هیچکس جنگ مکن که جنگ نه کار محتشمان بلکه شغل
زنانست با کودکان اعم طریقه محتشمان است چنین که تا بتوانند بخسبند و قیلوله کنند
و اگر خواب نیاید در خلوت خانه خود باشند تا اگر ما شکسته شود ۳عم چون بر اسب
نشینی بر اسب کوچک منشین که مرد اگرچه بزرگ منظر باشد بر اسب کوچک حقیر نماید
و اگرچه حقیر بود بر اسب بزرگ بشکوه نماید ۳عم از مرگ مترس و بدانکه تا تن خود را
نخود دستکان ندهی خود را بنام شیران نتوان کرد هر که بزاید درو کی بمیرد عم مال را
نگاه دار که چیزی بدشمن بگذاری به از دوستان بخواهی چیزی اگرچه کم بود نگاه داشتن
آن واجب دان که هر که چیز کم نگاه نتواند داشت بسیار را هم نگاه ندارد ۵عم امانت
نگاه داری مکن زنهار که سعی عبث بتو ماند هر گاه رد نکنی خاین و تبه روزکار خواهی
بود و چنانچه رد کنی کاری نکرده باشی مال مردم را داده باشی و اصلا صاحب آن
ممنون هم نباشد و چنانچه تلف شود بدنام بشوی ۶عم تا توانی سوگند مخور
۷عم در معامله از مماکسه و سعی در قیمت کوتاهی مکن که آن نیمی از تجارتست ۸عم
صبور باش که صبوری دوم عاقلی است ۹عم در خوانه خریدن اول همسایه را ملاحظه
کن ۲۰ سعی کن تا خانه در جائی خری که توانگرترین همسایگان باشی و فقیرتر بلکه مسکین
نباشی ۲۱ همسایگان را فرست طعام ده تا محتشم ترین ایشان باشی ۲۲ طفلان
همسایگان را بنواز ۲۳ بام خود را از بام همسایگان بلند تر کن تا مردمان را در تو
دیدن نباشد ۲۴ زنی که محتشم تر از تو باشد مخواه ۲۵ هیچ بزرگی را در خانه خود

براه مزن

برابر زن راه مده اگرچه پیر و سپاه باشد ٤ ه با فرزندان و برادران خود محبوب
باش تا ترا نیکو ندارند و از تو ترسان باشند ٧ ه فرزندان را پیشه بیاموز
که آن عیب نیست بلکه هنر است هرچند از محتشمان باشد ٨ ه هرچه داری اول
خرج دختر کن و شغل وی بساز و وی را در کردن کسی بهتر که از غم او برهی و دوشیزه را
شوی ده و دوشیزه گزین ٩ ه داماد باید که از تو فروتر بود هم بنعمت و هم بحشمت تا
او بتو فخر کند نه تو باو ج دوستی که از تو بدون حجت بر گله شود بدوستی آن اعتماد
مکن ١ ج با نیکان و بدان با نیکان بدل و با بدان بزبان ٢ ج بدوستی کسی که بد دشمن
تو دوست باشد زنهار از نهار اعتماد مکن ٣ ج اگر ترا دشمن باشد لشکر مشو که
هر که را دشمن نباشد بیقدر و بها باشد ٤ ج خویشتن را بد دشمن بزرگ منما اگر
افتاده باشی چاره تو کار بر خود را از افتادگان منمای ٥ ج بیشتر از دشمن خوانگی
و همسایگان و خویشان حذر کن ٦ ج با هیچ کس بیکدل مکن و لیکن دوستی مجازی
کن ٧ ج از سفیهان و جنگجویان دور باش یعنی کسانیکه از سخن گفتن مضایقه ندارند
بردبار باش و لیکن با کرهنکشا نشان کردن کش باش ٨ ج با دوست دشمن آهستگی و
چرب گوی و هرچه گوئی از نیک و بد همانا از چشم دار ٩ ج هرچه نخواهی بشنوی مردمان را
مشنوان ٧٠ هرچه پیش مردمان نتوانی گفتن از پس مردم مگوی ٧١ ناکرده لاف
مزن و چون کنم مگوی و چون کرده گوی ٧٢ زبان خویش را بر کسی بسته دار که اگر خواهد
دهان خویش بر تو تواند گشاد ٧٣ از اژدهای هفت سر مترس و از مردم سخن چین
بترس ٧٤ هیچ کس را بیقدر ستایش مکن که اگر وقتی بباید نکوهید نتوانی ٧٥
مرکب بیکار تو باید از اعراض و سخن همرهان خویش و اگر گناهی کند درگذران ٧٦ هر سخن را که

شنبکی انکشت در دهان مپیچ ۷۷ زود بر چیزی خشم ناک مشو و در وقت خشم خشم فرو بر ۷۸
اگر جائی باید تورا لعفو و عذر خواست ننگ مدار ۷۹ ای پسر اگر واعظ شوی
سر منبر دروغ باک مدار و چنان دان که مجلسیان تو بهایمند تا سخن در دیماغ و اگر سخن
در میان باک مدار و بصلوات و تهلیل و امثال ان بکن ران و تسبیح بودی بکر و بر
منبر ترش رو مباش ۸۰ ای پسر اگر قاضی و مفتی شوی باید در مجلس حکم مهوب باشی
و بی خنده و ترش نباشی کوی بسیار شنوا ۸۱ اگر تاجر شوی معامله با کسی کن که
زیر دست تو باشند اگر با قوی تر از خود معامله کنی با کسی کن که صاحب مروت
و دیانت باشد ۸۲ تا توانی بنسیه معامله مکن نقد کم نفع بهتر از سود بسیار نسیه
۸۳ بهترین متاعهای تجارت ان بود که بهمین سنک خرند و بهمین مثقال و درم فروشند
۸۴ تاجر باید چیزی که تغییر در ان هم رسد و مردنی و شکستنی باشد نخرد ۸۵
تاجر باید بهر شهر برود خبر را چنان نه دهد و در خبر خوش مطلقا تقصیر نکند و خبر بد
احدی را بدون ضرورت نگوید ۸۶ در سفر باید مکاری را از خود خوشنود نگاه دارد
۸۷ در شهری که وارد شد باسر طایفه اشنائی کند توانگران با مروت و جوانمردان عیار
پیشه راه بانان و بوم شناسان ۸۸ اگر لابد معامله بنسیه کنی با چند طایفه مکن که چیز تو
و نو کیسه و کودک و قاضی و مفتی و شیخ الاسلام ۸۹ هیچ نوشته را بر خود حجت مساز
یعنی چیزی منویس که بر تو حجت شود ۹۰ زود بزود با اهل حساب خود محاسبه کن
۹۱ ای فرزند اکتفا بدوستان مکن و پیوسته دوستان نو کیر اما دوستان کهن را از
دست مده ۹۲ اگر منشی باشی هر چه کاری بکذار که ان وقت بکن و اگر ده روز
پیش از وقت کاری بهتر از انست که ده روز پس از وقت ۹۳ چون تراعت کنی تدبیر

سال دیگر

سال دیگر را سال کن ۹۴ اگر کاسب باشی و مکار باش و باندک سود قناعت کن تا
یکباره ده یازده کنی دو یازده نیم تواند که تو مردم را بلجاج و مکابره مگریزان ۹۵ ای
فرزند اگر مقرب پادشاه باشی بدون ضرورت سخن بر خلاف مراد پادشاه مگوی و با او
لجاج مکن و او را جز نیکوئی میاموز ۹۶ در پیش پادشاه عیب کسی را مگوی که ترا
بد نفس شناسند ۹۷ و از ان سفره که نان خوری بد مکن ۹۸ جوان مرد باش و
اصل جوانمردی سر جزا است هر چه بکنی بگوئی خلاف راست نگوئی شکیب و صبر را کار
بندی ۹۹ زنهار که مال خود را ضایع نگذاری اگر چه پوست خربوزه باشد که
گاه است تو را بکار آید و اگر چه در بادی یکشربت آب باشد با برادر دختنا باشد
۱۰۰ قانع باش قناعت پیشه کن که اصل همه پندها اینست و سایر فرهنگ والله اعلم
فائده بدانکه نشان اسب خوب انست که باریک دندان و پوست و بدن باشد
لبهای زیرین دراز تر بود و بینی بلند و فراخ بینی و کشیده بود و پهن پیشانی دراز گوش
میان گوشها باریک تن کاه و بن گردن سطبر باشد و خورد کاه النظر خورد موی و
سمهای ان دراز و سیاه باشد و گرم پاشنه و بلند پشت باشد و فراخ ابرو باشد و سینه
و میان دستها و پاهای ان گشاده باشد دم باریک و کوتاه و سیاه چشم و تیز و خانه
باشد و معلق سرین و عریض کفل و درون ران و پر گوشت بوده باشد با خبر از جر
سواد و بدانکه اسب کمیت نیکو بود در سرما و گرما طاقت میدارد و اسب ابلق بد
و بدانکه اسب کک بداست و آن اسو است که چون مادیان بیند اگر چه تیزی فرصلد
بانگ نکند و چنین اسپی راه بسیار غلط کند و اسب شبکور بداست علامتش انست که شب
از چیزها نرهد و شب بهر جای بد دل است برود و اسبی که چون بانگ اسپان شنود

جواب ندهد بد باشد و اسب چپ بد بود و علامتش آنست که چون بدهلیز کشی
دست چپ پیش نهد چنین اسبی شناوری نداند و اسب احول اگرچه بطا در معیوبست
اما عرب و عجم متفق اند که مبارک و میمون باشد و شنیدم که دلدل احول بوده است
اسب دست و پا سفید بد بود و اسبی که پای چپ با دست چپ آن سفید بود شوم باشد
و اسب ازرق چشم بد بود و اسب سیاه کام فراموشکار بود و اسب ابلغ چشم شبکور بود
اسبی که در وقت سرگین کردن دم نک کند بد بود و بدانکه بیشتر اسبان استخوان پهلوی
راست یکی زیادت باشد از پهلوی چپ اگر اسبی استخوانهای دو پهلوی او مساوی
باشد هیچ اسبی از ان در دویدن سبقت نبرد **لمؤلفه** عشاق تو جز دید جفت
یار بنارند عیار ز دل از دردهٔ افکار نخواهند فریاد که این دردمند کشته اند و
با من نکند مهر که اغیار نخواهند ای بو الهوسان دور شوید از من مسکین مردان
ره شرد و نق بازار نخواهند ما را هوس انجمنی نیست که عشاق جز خلوت و در
دل گله با یار نخواهند گوئی بزاهد چه حدیثی معشوق این طایفه جز جبه
و دستار نخواهند منصور از ان بر سر دار است که خوبان ارباب وفا جز بسر دار نخواهند
تا باشد شان عهد جفا پیشه نکویان جز عاشق بدنام کنه کار نخواهند آنها که
ز خون دلشان هست بدامان صد خرمن گل گلشن و گلزار نخواهند جان بر کف
خود که صفتایر عاشق در کوی بتان درهم و دینار نخواهند **فائده** بدانکه مراد
از علوم خمسه محتجبه علومی است که اول هر یک از حروف کلمه سر است و ثانی و ثالث هر یک
اشاره بدو های علم است و آخرین هر یک اشاره بند ای طالبان است بطلب بدانکه
در علوم خمسه مذکور بیشتر احتیاج بقلم داوری و دانستن آن می شود و قلم مذکور را

در جای بیان ننموده اند و ننه حروف این باین ترتیب این است شمع زیتون سون
در علوم حسیه مذکور است

نبا و غرالا و لا مذکور می شود و مراد از لاشرقیه و لاغربیه است که
باشد خروع بید انجیر است که او کوچک نیز نامند و فلفطیر بمعنی باد و مذکا
وان پیش رونده کار است بلغت یونانی و مراد اسمائی چند است که در هر کاری معین است
و بروج الصنم لفاح است و حلبه شنبلیله است گفتیم
و بر کاغذ سفید چیزی از ان نوشتیم هیچ ظاهر نبود بعد از جفاف و
بعد از جفاف نزدیک بنار بردیم خطی در نهایت خوشرنگی واضح شد با مذکور
ضم ساختیم یعنی حل در ان کردیم و نوشتیم و نزدیک به
بردیم خطی سیاه مایل بزردی خوشرنگ ظاهر شد و هر چه بیشتر حرارت در ان تاثیر
کرد سیاه تر شد چون آب بران سائیدیم سیاه خوب شد چون حبر شد و گرفتیم آب
و نوشتیم چیزی ظاهر نبود و بعد از ان که با تش داشتیم بعد از جفاف
خطی زرد مایل بسرخی در نهایت وضوح و خوشرنگی ظاهر شد و قبل از جفاف زرد قلیلی
سیاه مایل ظاهر شد **فائده** بدانکه اوج ستاره مکانی است از فلک آن که دور ترین موضع
است از ان فلک از زمین و حضیض نزدیکترین مواضع است و حضیض همیشه مقابل او
است کوکب چون از حضیض گذشت صاعد می شود و چون نشیب را طی نمود باوج میرسد
چون از اوج گذشت هابط می شود چون نشیب را طی نمود بحضیض میرسد و اوجات
ثابت نیستند بلکه متحرکند بحرکت ثوابت مگر اوج قمر که ان حرکتی سریع کند چون در
حال تحریر بجز دو ساله که در سنه یکصد و شصت و هفت جلالی بود می نوشتیم حاضر :

نبود تا اختلافیکه بسبب ارصاد هم رسیده ملاحظه شود اوجات وحرکه انها را بنجو
کرده انجا ثابت بود نوشته شد که هر کس هر وقت خواهد بحساب موضع اوجات را تعیین
میتواند نمود در انجا گفته که اوج غیر قمر هر سال پنجاه وچهار ثانیه و هر ده سال نه دقیقه
و هر شصت و شش سال هشت ماه یک درجه طی کند و مواضع اوجات در سال صد و شصت
هفت جلالی اینست اوج زحل اوج مشتری اوج مریخ اوج شمس و زهره اوج عطارد
و مخفی نماناد که بحساب مذکور چون حرکت اوج هر یک صد سال یک درجه و نیم می شود در سال
تحریر این کتاب که سنه هفتصد و بیست و نه جلالی است پانصد و شصت و دو سال
از تحریر رساله مذکوره گذشته اوجات هشت درجه بیست و پنج دقیقه و چهل و هشت
ثانیه حرکت کرده خواهند بود و چون تواتی غالی چون از نصف متجاوز است هشت
درجه بیست و شش دقیقه حرکت اوجات خواهد بود پس مواضع اوجات باین نحو خواهد بود
زحل مشتری مریخ شمس و زهره و عطارد **فائده** بدانکه جوزهر ستاره کان
نقطه ایست که مدار انکوکب که دران نقطه با مدار افتاب تقاطع کند وان در دو نقطه
متقابل باشد ان نقطه که چون کوکب ازان گذرد شمالی افتاب شود راس خوانند وان
دیگر را ذنب و موضع جوزهر قمر از تقاویم معلوم می شود زیرا که راس قمر را نویسند و اما
کواکب خمسه متحیره حرکت جوزهرات ایشان چون حرکت ثوابت باشد و حرکت اوجات در رساله
مذکوره مواضع جوزهرات در سال یکصد و شصت و هفت جلالی باین وضع تعیین نمود
جوزهر راس زحل مشتری مریخ زهره عطارد و ذنب هر کوکبی مقابل راس است
و بنابر انچه در اوجات مذکور شد مواضع جوزهرات در حال تحریر این کتاب چنین
می شود زحل مشتری مریخ زهره عطارد **فائده** در معرفت اقتران کوکب و ادبار

ان کوکب

ان دو کوکب خالی السیر و وحشی السیر اما اقبال کوکب آن بود که در صورت طالع در وتد یا مایل
الوتد باشد و ادبار آن بود که ستاره از اتصال ستاره که در وتد یا زایل الوتد باشد
خالی السیر چنان باشد که ستاره از اتصال ستاره بر گردد و تا در آن برج بود به هیچ ستاره
اتصال نکند و وحشی السیر چنان باشد که ستاره در برجی باشد که تا در آن برج بود هیچ کوکب
ستاره بآن نظر نکند و این حال بیشتر قمر را رسد **فائدة** در معرفت نقل نور و
جمع نور و رد نور و منع نور اما نقل نور آن بود که ستاره سریع السیر از ستاره بطی منصرف
شود و بستاره دیگر اتصال کند پس ستاره اول نقل نور از دوم کند و بسیوم دهد مثال
آن قمر در دوازده درجه سنبله و مشتری در ده درجه جدی و زحل در پانزده درجه
جوزا پس قمر در حالیکه در ده درجه سنبله بود حاق تثلیث بود با مشتری و از او
بیرون شده رو به انصراف نهاده و رو باتصال بزحل دارد بتربیع چون بر پانزده درجه سنبله
رسد منصرف است از مشتری و متصل است بازحل پس نقل نور از مشتری بزحل نموده
و جمع نور آن بود که ستاره سریع السیر متصل شود بستاره که از آن ابطا بود و آن ابطا نیز
متصل شود در این حال بستاره ابطا از خود پس ستاره دوم نور اول را بسیوم دهد
با نور خود مثال آن قمر در حمل بهفت درجه و زهره در جوزا نه درجه و مریخ در سنبله سیزده
درجه پس قمر متصل است بزهره بتسدیس و زهره بمریخ بتربیع و این را نقل نور نیز
گویند و نقل را دو قسم میگیرند و در جمع و نقل مر ستاره اول و سیوم اگر چه نظر و
اتصالی نیست اما گویند امتزاج اتصال میان ایشان حاصل می شود و رد نور آن بود که ستاره
در یک برج باشند و ستاره ابطا درجات بیشتر باشد بعد از آن کوکب میانه رو پس کوکب
سریع و کوکب بطی خواهد متصل شود بهر دو بقران کوکب میانه رو نیز با ایشان

کند پس گویند بحکم اوبست مباند رد و دفع اتصال سریع را ببطی کرد تا اول بجوئان متصل شود بعد از ان ببطی مثال ان مشتری در چهاردهم درجهٔ قوس و مریخ در دوم در جدی و قمر در ده درجهٔ ان و منع آن نیز بود که دو کوکب سریع و بطی در برجی باشند متصل بقران و کوکب بکرار برجی بکر ناظر نماید و پس کوکب سریع متصل بقران مانع شود که کوکب ناظر نظر کند ببطی بفضیلت قران با انکه دو کوکب دیگر برج باشند و کوکبی سریع تر با ان کوکب که بطی تر باشد از ان دو متصل شود بنظری و اتصال اول را مانع منع کند و منع دلیل قوت مانع و ضعف ممنوع است **فائده** بدانکه کتب مشهوره که قدما در علوم خمسهٔ محتجبه نوشته اند بسیار است از انجمله ابجد در علم اول نوشته شد سبع و سبعین و بحث جابر و شد و ذات الذهب مکتسب و رسایل جلدکی و مجریطی و سلمان و اشعار خالد بن ولید و طغرائی و مولوی و سلطان ولد و ابن عمویه و غیر ذلک و در علم ثانی ذخیرهٔ اسکندری و مصحف هرمس الهرامسه و طلسمات طمطم الهندی و الهیس اسکندرانی و هیاکل و تماثیل بو بکر بن علی و مانند اینها و در علم سیم شاملین شاه دمکائی و قضائی و سر مکتوم و رسایل هلالیه و غیر ان و در علم چهارم نوامیس افلاطون و مختصر جالینوس و عشر مقالات و خلاصه و کتب بلیناس و غیر ذلک و در علم پنجم رسایل خسرو شاه سماوی و جبل و دکوکب و ابن عراقی و غیر اینها است و کتاب سحر العیون ابی عبد الله المغربی که بلباب ابن الحلاج مشهور شده مشتمل است بر رابع و خامس و رسالهٔ عیون الحقایق و ایضاح الطریق از مؤلفات حکیم ابو القاسم احمد السماوی جامع اینها است با زوایدو کتاب اسرار قاسمی از مؤلفات ملا حسین کاشفی که بامر شاه قاسم انوار جمع نموده مشتمل است بر بسیار از فواید و علم و امروز انکتاب در نزد عامه بکذب و عدم اعتبار مشهور

است

است وسبب آن تصریح ببیتهای از عزایم است که در نظرها عجیب می نماید علاوه بر
اینکه بیتهای در رصد امتحان وتجربه برنمی آیند بدون وقوف کامل در عباهر
دوائی با تشخیص او وبیر بلکه مجرد اینکه دوائی را از عطار گرفتند در صدد امتحان
برنمی آیند حال اینکه شناختن ادویه ومقدار آنها وتمیز خوب وبد وخالص وممزوج
آنها کار هر کسی نیست وعلاوه براین بیتهای از آن محتاج بعزایم واسما ودعوات
وامثال اینها است که نوشتن آنها بقلم خاص ووقت مخصوص میباید باشد
علاوه براینکه بتفاوت یک نقطه یا مثل آن یا بار حرکت در خواندن مختلف می شود و
بیتهای از عزایم موقوف باجازه استادان کامل واکثری بسته است بنظرات
کواکب واوقات آنها وتشخیص اینها بجز به تقاویم متداوله که صحت وسقم آنها معلوم
نیست صورت ندارد وامثال ذلک **حدیث** روی فی الکافی قال انشد الکمیت ابا
عبدالله ع شعرا فقال اخلص الله لی هوای فما اغرق نزعا ولا تطیش سهامی فقال
ابو عبدالله ع لا تقل هکذا فما اغرق نزعا ولکن قل فقد اغرق نزعا فلا تطیش سهامی
توضیحه ان النزع مد القوس واغراق النازع استیفاؤه فی المد وطیش السهم عدم اصابته
الهدف وعدوله عنه واغرق فعل ماض من الاغراق والمستتر فیه راجع الی الله او الی الهوی
او فعل مضارع منه علی صیغة المتکلم ومراد الکمیت شکر الله سبحانه فیقول انه سبحانه
جعل لی هوای خالصا بحیث یکون کل امر علی هوای بدون سعی منی حتی ان الله سبحانه
او هوای ما استوفی فی مد القوس نحو الهدف او انی ما استوفی فیه ومع ذلک یصیب سهمی
الی الهدف فنهی ابو عبدالله ع لاجل ان الله سبحانه اجری الامور علی وفق الاسباب واصابته
السهم الهدف بدون استیفاء مده نحوه مخالفه وقال اشکر الله سبحانه علی تهیئة الاسباب

لك وقل قد استوى في سجانه في مد القوس نحو الهدلى او وفقنى لاستيفائه فبعد
ذلك لا نطيش سهامى حديث روى عن النبى صلى الله عليه وآله انه قال لا عدوى ولا طيرة ولا
هامة ولا شامة ولا صفر ولا رضاع بعد فطال ولا تعرب بعد الهجرة ولا صمت يوما
الى الليل ولا طلاق قبل النكاح ولا عتق قبل ملك ولا يتم بعد ادراك اقول المراد
بالعدوى سراية المرض من انسان وحيوان الى غيره والهامة بتخفيف الميم الجسد اللطيف
يطير بالليل وكانت العرب تزعم ان روح القتيل الذى لا يدرك بثاره تصير هامة
فيطير على قبره فيقول اسقونى اسقونى فاذا ادرك بثاره طارت والصفر بفتح الاولين
حية كانت العرب تزعم انها فى بطن الانسان يصيب الانسان اذا جاع وتوذيه وقيل
اراد به النسىء الذى كانوا يفعلونه فى الجاهلية وهو تاخير المحرم الى شهر صفر فهو
الشهر الحرام حديث روى فى التهذيب باسناده عن ابى خديجة عن ابى عبد الله عليه السلام
قال سأله رجل وانا اسمع فقال انى اصلى الفجر ثم اذكر الله لكل ما اريد ان اذكره مما يجب
على فاريد ان اضع جنبى فانام قبل طلوع الشمس فاكره ذلك قال ولم قال اكره ان
تطلع الشمس من غير مطلعها قال ليس بذلك خفاء انظر من حيث يطلع الفجر فمن ثمة
تطلع الشمس توضيح ان السائل لما كان قد بلغه انه اذا جاء وقت ظهور القائم عليه السلام
هنالك تطلع الشمس من مغربها فكان ينتظر ذلك الزمان فيخاف ان هو نام قبل
طلوعها من حين ظهوره عليه السلام وطلعت الشمس من غير مطلعها وكان هو حينئذ نائما غافلا عنه
ويفوت عنه هذه العلامة فاجابه عليه السلام بان هذا الامر بين لا خفاء فيه لان الشمس فى كل
يوم انما تطلع من حيث يطلع الفجر فى ذلك اليوم مشرقا كان ومغربا ومن ينام بعد
الفجر فهو يرى مطلع الفجر فى ذلك اليوم فيحصل له العلم بمطلع الشمس فيه حديث

روى في الكافي عن ابي عبد الله ع انه قال في يوم الثلثا ساعة من وافقها لم يرقا
دمه حتى يموت او ما شاء الله لم يرقا دمه اي لم يسكن دمه حتى يموت والمراد ان
فيه ساعة من اتفق فيه دمه بحجامة او فصد لم يسكن دمه حتى يموت وفي حديث اخر
في الكافي ايضا منه انه قال اقرا اية الكرسي واحتجم اي يوم شئت احاديث في العلاجات
المروية في الكافي روى باسناده عن حمزة الطيار قال كنت عند ابي الحسن الاول فرأني اتأوه
فقال ما لك قلت ضرسي فقال لو احتجمت فسكن فاعلمته وروى ايضا باسناده
عن الجعفري قال سمعت ابا الحسن موسى ع يقول دواء الضرس تأخذ حنظلة
فتقشرها ثم يستخرج دهنها فان كان الضرس ماكولا منخفرا يقطر فيه قطرات ويجعل
منه في قطنه شيئا ويجعل في جوف الضرس وينام صاحبه مستلقيا يأخذه ثلث
ليال فان كان الضرس لا اكل فيه وكانت بحاقط ج الاذن التي يلي ذلك الضرس ليالي
كل ليلة قطرتين او ثلث قطرات يبرئ باذن الله وروى باسناده عن ابي ولاد قال
رايت ابا الحسن ع في الحجر وهو قاعد معه عدة من اهل بيته فسمعته يقول ضربت
علي اسناني فاخذت السعد فدلكت به اسناني فنفعني ذلك وسكنت عني وروى عن
ابي عبد الله ع يقول تخذوا في اسنانكم السعد فانه يطيب الفم ويزيد في الجماع و
روى عن ابي الحسن الاول قال من استنجى بالسعد بعد الغائط وغسل به فمه بعد
الطعام لم يصبه علة في فمه ولم يخف شيئا من ارياح البواسير وروى عن ابي عبد الله ع
قال كان رسول الله ص لا يتداوى من الزكام ويقول ما من احد الا وبه عرق من
الجذام فاذا اصابه الزكام قمعه وروى باسناده عن جميل بن صالح قال قلت لابي عبد الله ع
ان لنا فتاة كانت ترى الكواكب مثل الجرة قال نعم وتراه مثل الحب قلت ان بصرها

ضعیف فقال اکحلها بالصبر والمر والکافور واجزاء سواء فکحلنا به فنفعها و روی عن

سلیم مولی علی بن یقطین انه کان یلقی من رمد عینه اذی فقال فکتب الیه ابو الحسن ع

ابتداً من عنده ما یمنعك من کحل ابی جعفر ع جزء کافور و ریاحی و جزء صبر سقوطری یدقان

جمیعا و ینخلان بحریرة یکتحل منه مثل ما یکتحل من الاثمد کحلة فی شهر تحدر کل داء فی

الراس و تخرجه من البدن فقال فکان یکتحل به فما اشتکی عینه حتی مات و روی عن

ابراهیم الجعفی قال دخلت علی ابی عبد الله ع فقال لی ما لی اراك ساهم الوجه فقال ان بی

حمی الربع فقال ما یمنعك من المبارك الطیب سحق السکر ثم تخضه بالماء و اشربه علی

الریق و عند المساء فقال ففعلت فما عادت الی و روی عن ابی الحسن الاول ع لیس

من دواء الا و هو یهیج داء و لیس شیء فی البدن انفع من امساك الید الا عما یحتاج الیه

للمؤلفه صفائی از راه وفا گاه زما یاد توانکرد گاهی بنگاهی دل ما شاد توانکرد

صید دل من لایق تیغ تو اگر نیست در دام غمت آخرش آزاد توانکرد نالم اگر از ناله

بر حم آورم اندل اما که چه با خوی خداداد توانکرد مستم ز می عشق چنان کز پس

مرگم صد میکده از خاك من آباد توانکرد انصاف کجا رفت ببین مدعی کردند

جائی که دو دان میکده بنیاد توان کرد منمای به رهباده کوی خرابات این ره نه

بهر بو الهوس ارشاد توانکرد با عهد صفائی مده من عهد و فا بست دل دادی به امید

د کر شاد توانکرد **و له ایضاً** طرحی نبستند از غمش مسکین دل بیچاره کاین

دوراز ستم این در تعب شب الهاد از غمان تا کشته ام در دولتان درش بیرو بی آن

هر دم رود اشك از دو چشمم بر زمین آه از لبم بر آسمان گفتم بود در رخصتی که

من آیم بکوی تو ساعتی گفتا اذی اما نیم شب در جمله یاران نهان گفتم که ای بلقوا

دین بعد سی ناله من مسواری تا چند مکر ناله و فریاد توانکرده

دوکعبه

در کعبه یا در خانقه گفتم ار آگاهی بیا در دیر مغان در مغان از بسکه دشنام

و سحر نالیدم از سود ندرون در کوی او از ناله ام در نالد آمد پاسبان در

آستانش روز و شب سودم جبین از بسکه سر هم شد مرا سر خاک ره هم توتیا

شد آن آستان در عشق آن زیبا صنم دنیا و عقبی کرده ای من اصفهانی کاو نیز

مبتلی کر بکجو دبان **فائدة** فی ربیع الابرار من منافع الذباب انها تحرق و تخلط

بالکحل فاذا اکتحلت المرأة کانت عینها احسن **فائدة** فی حیوة الحیوان ان ضمخت

العقرب ببطن البقر وطلی به موضع لسعها سکنها من وقته **فائدة** فی حیوة الحیوان ان

اذا طرح فی النورة زرنیخ ورماد الکرم وطلی بها الجسد ثم غسل بعد ما یدبّر

الشعر والباقلی وبذر البطیخ مرارا ضعف الشعر حتی لا یکاد ان یعود **من فوائد**

السید الداماد باید دانست که تسبیح فاطمه زهرا علیها السلام در ثنا

اهل بیت واطلاقات اصحاب واطلاق دارد یکی از آن اطلاق شایع است که عبارت

است از سی و چهار تکبیر و سی و سه تحمید و سی و سه تسبیح و دیگر تسبیحی که در

اوراد از سیدة النساء سید است و در اصول معتبره وارد شده است و آن این

است سبحان ذی الجلال الباذخ العظیم سبحان ذی العز الشامخ المنیف سبحان

ذی الملک الفاخر القدیم سبحان ذی البهجة والجمال سبحان من تردّی بالنور والوقار

سبحان من یری اثر النمل فی الصفا ووقع الطیر فی الهوا **شعر مشکل** ولدت

امی اباها ان ذا من عجبات وانا طفل صغیر فی حجور الرضعات من کرر هذه الابیات

الاربعة حصل له الفرج بما هو فیه من الشدة وهو من المجربات وکم لله من لطف

وجوه الاوراق مم

خفی بدو خفاه عن فهم الذکی وکم یسر اتی من بعد عسر ففرج کربة القلب
الشجی وکم امر تساء به صباحا وتاتیک المسرة بالعشی اذا ضاقت بک
الاحوال یوما فثق بالواحد الفرد العلی یوق فی المثل یری الناس دهنا فی
القوارير صافیا ولم يدر ما يجري على رأس سمسم ومنها وكنت عدلت للنا
ومنها نها انا اطلب منك لامانا ومنها انا الغريق فما خوفي من البلل اذا ما
فيه احمر قوم ثم للاخرين فيه دكام ومنها ترى الرجل النحيف فتزدريه وفي
اثوابه اسد هزبر ومنها اذا كنت لم تزرع وابصرت حاصدا ندمت على التقصير
في زمن البذر ومنها ما بند هر شب خزانه جواب كه با الان كوانه ابر ده است
ب في الحديث احتجب بغير حجاب محجوب منه اما من باب حجابا مستورا
اي حجابا على حجاب بناء على ان اقصى مراتب شدة الاحتجاب لو كان من تلقاء
حجاب كان لا محالة بحجاب او من باب النعت بوصف الجار والوصف بحال المتعلق
او من باب التوصيف بالغاية المنتهية في الكشكول وجد بخط الشهيد ره رفعه
الى دانيال النبي قال اذا اراد احدكم ان حاجته يقضي ام لا فليقبض على شيء من الحبوب
ويضمر حاجته ويأخذ ثمانا ثمانا من الحبوب المقبوضة فان بقي في يده واحد فهي
للزهرة فالحاجة مقضية وان بقي اثنان فهي للمريخ فانها لا تقضى وان بقي ثلث
فهي للذنب يكون بخلاف لا يقضى وان بقي اربع فهي لزحل فانها لا يقضى وان بقي خمس
فهو للمشتري فانها تقضى سريعا وان بقي ست فهو للقمر فانها تقضى وان بقي سبع
فهي لعطارد فانها تقضى حسنا وان بقي ثمان فلا تعرض لها بوجه من الوجوه فانها
وقعت في التوقف سئل عالم فقيل له ان الله قد انزل هل اتى في اهل البيت

عليهم السلام

عليهم السلام وليس شئ من نعيم الجنة الا وذكر فيه الا الحور العين فقال ذلك انما
هو اجلالاً لفاطمة **شعر** لامير المؤمنين عليه السلام الا ايها الموت الذى
هو قاصدى ارحنى فقد افنيت كل خليل اراك بصيراً بالذين احبهم كانك تنحو
نحوهم بدليل **الا يا ربى** يا اهل ودى كيف عهدكم فهل شوقكم نحوى
كشوقى اليكم وهل صرتم بعدى كما صرت بعدكم وهل عندكم وجد كوجدى لديكم
فان قر عينى مرة بلقائكم سلمنا والا فالسلام عليكم **ايضا** فان الفضل منك
ندالك نفسى على اذا اسائت كما اسائت **ايضا** وكنت ارى ان التجارب عدة
فخانت ثقات الناس حتى التجارب **ايضا** اذا امسى وسادى من تراب وبت مجاور
الرب الرحيم فهنونى اصحابى وقولوا لك البشرى قدمت على الكريم **فائدة** قد تشرفت
مع الوالد الماجد العلامة طود العلم والتحقيق رحمة الله عليه بزيارة العتبات
العاليات فى سنة خمس ومائتين بعد الالف من الهجرة النبوية واذ رجعنا من المشهدين
المشرفين النجف وكربلا الى مقابر قريش ومكثنا فيه اياما فارسل قاضى بغداد الذى
تولى قضائه هذه السنة وجاء من قسطنطنية الى والدى بلغزين من نتائج طبعه
احدهما كان اللغز للسنة التى تولى قضاء بغداد فيها والاخر باسم السلطان الاعظم
سليمان باشا والى بغداد فطلب منه حلهما الاول هذا قد ولى الفقير الحاج اسمعيل
نائب قضاء بغداد فى العشر السادس من الثالث الثالث من السدس الثالث من
النصف الاول من تاريخ لو زيد عليه سطح مربع الزوج الاول فى الفرد الثالث على
ان يكونا عدد الواحد وضرب جذر المجتمع فى الكسور مع العدد الذى لا يتغير فى
٢٥
التربيع والتكعيبات لكان الحاصل معادلا للعدد ويعد الجهات مع ثنائيات الفرد

الثانی من هجرة من نزل علیه السبع المثانی صلی الله تعالی وسلم ما تونم العندلیب
تنعم فاجاب عنه الذی طاب ثراه بان هذا تاریخ لثلث مراتب بحیث لو ضرب اولها
فی اوسطها حصل ثالثها ولو قسم ثالثها علی وسطها حصل اولها ویحصل اوله من
عشر اضعافه علی نفسه وهذا عجیب بل من خصائصها عنه ایضاً وهذا ایضاً عجیب اخرها
تصحیف قطر الدائرة واولها عدد ای فی السما سائرة نصفه وسطه جبل معروف
ونصف نصفه حیوان مشهور لو تخاخل بینهما مربع الاول حصلت اربعة منا
والصلوة علی جامع الشتات المتباینة والثانی هذا یقول الفقیر الی الله ربه ذی المواهب
اسمعیل الشهیر بهانزاده بنائب باصحاب الذهن لوقاد وارباب الطبع النقاد
اخبرونی عن حضرة اصفیة ذی نفس قدسیة قد اشتمل علی بعض الحروف النورانیة
واقله من حروف الزیادة ثالی مقدمه اشتهر فی الاقطار والافاق واشتاق الیه الکل
علی الاطلاق فتارة یکون من الجواهر والاجزاء الفردة واخری من الاوصاف والاعراض الیسا
بل بینها وله عن محض الامن والامان واخرة خیر الجنس والادیان بل هو نهایة الایقان و
العرفان نصفه الثانی کمال شعوری ونصفها الحمل مثلوه کمال ظهوری وقد احطت منه
الکمالین حرف من بعض اسمائه اولا دخیر النبیین والکامل لو طرح منه مربع الخامس
عادل الباقی تعداد الاعراض یجد ره ارکان القضیة وانواع العلوم المفاضة من المبدأ
الفیاض علی انه لو قسم بقسمین یکمل به الرجل بلا مین مکعب احدهما یزید علی الاخر
بنصف والزوج وکعبه عدد خانات الشطرنج مع ان المثلوبه ولاسیة المحروف
وفیما بینهما بالمطیه مذکور یتشارک فی التربیع والکعاب عن زوال النزاع فی الحساب
کله منطق ولصم سداسی عند الصرفیین وان زاد علی التسعین عند الادبا فتفهم

ولو جمع

ولو جمع خمسه الاول الى ثالث البينات كان اشارة الى العدد بين المتحابين ودور الرابع
ساوى عدد عظام بدن الانسان عند المشرحين ولو طرح عن المنتهى عدد الجواهر
بقي اقسام الحكمة عند المشائين وضعف الخامس عن القوى المدركة ولو طرح عن المنتهى
يتحقق الصفات الذاتية عند المتكلمين واقسام الخفي والجلي عند الاصوليين ومرجع
مسائل كل العلوم عند المفسرين ومسطح مجاري الفكر في الكليات يتحقق المقولات
الكاينة والاجناس العالية والتعريفات وشرايط الانتاجات ولو طرح منه طرفا المنطق
علم شرايط التناقض فيما بين القضايا او نريد عليه ضروب معيار العلوم يحصل موا
وابواب المنطق عند البرايا ونصفه يعادل اقسام القران والاحكام الشرعية و
مخصصات الموصولات وربعه يعادل علاقات المجاز او مسطح اجزاء العلوم في ثبوت الامر
الشرعي يتحقق كلية المجازات ولو انزلت من هذا المربع عقيم ضروب الشكل الثالث
بقي القضايا الموجهات ولو طرح منه اجناس طبقة المتناصفين عادل الباقي الفنون
العربية واحوال المسند اليه والاستعارات بل قرينته من ترك جدا وامادر ووحدات
وبضعفه يحصل عدد سبع الافلاك المحوية بعدد الجهات ولو طرحته عن تالي المقدم
بقي الوف العوالم كما اشتهر على السنة العامة ومسطح قائمتين فيما يساويهما يعادل
بعض العدد التامة بل اركان المتحابين والمسائل الجبرية كان مربعهما الخبر الصادق
والراجح والادلة الشرعية ومسطح نصف البروج في ربع دائرتهما يعادل عدد ايام السنة
الشمسية ولو طرحته عن الرابع احوال النيرين والكواكب السيارة بقي المنازل القمرية
وشكل المثلث الرابع يسراي البرهان السلمي على تناهي الابعاد ان جعلته او ينتهي
دل على ما فوق المراد ولو اثبت على طرفي تالي الخامس عمودا ووصلت بينهما اشار الى

طريق

طريق وبان الارض مبنى له وتدين ولو اخرجت قبله الى غير النهاية لى برهان التنا

اللاتناهي في بحثه اوجبتين وثاني الاول في صناعته اذا عد الذهب كثير الاستعمال عـ

ان كان المقدم موصوفا بالكمال وبنفس الاولين يحصل قوس الارتفاع وباربعة

امثاله يظهر دائرة البروج في الكرة الاسطرلاب بلا نزاع بل تحقق بعشر الثاني الانوى في

جميع البقاع وثلث خمس الاول معرب عن الاوضاع والانواع الاعراب واصناف الاسم و

الفعل من حيث اللباب بل هو نص فيما يوقف به على المعنى واقسام اللفظ الاصولي

بلا عناء وثلاثة اثنا عشر باعتبار يساوي عدد من يحجر عليه في الشرع بل ما يجب فيه الزكوة و

بنصفه يحصل ما به الزكوة ولو اضيفت الى خمس الاول ثلثه عادل عدد اجناس الشعر

ولو طرح الفرد الثاني عن الرابع بقي انواعها وهي الاعاريض وجمعت الاول والثالث

مع الخامس حصل عدد اصنافها وهي الضروب وجمعت الثانيين مع الرابع حصل

عدد عوارضها وهي الزحافات ولو طرح الزوج الاول عن الرابع بقي عدد انواع الحبك و

بنصف الثالث يتحقق الدوائر بلا شك مع ان خمس الاول يعادل الاجزاء القافية له

وقد اجاب عنه مولانا الماجد العلامة طاب ثراه الغاز ايضا فقال هذا اسم حضرة

المخدوم مخصوص بملك لا ينبغي لاحد من الانام اوله بالكمال موصوف وثانيه عظم في

الانسان معروف وثالثه كوكب في السما مع انه نصف سدس الفلك الاقصى

رابعه اعظم العروض وغاية الارتفاع مع ان ثلثا كل منهما بلا نزاع واخره اول سورة

من القرآن مع انه حيوان له في السما دوران وفي الماء جريان ثلثه فعل وثلثه اسم تام

وثلثه الاخر حرف بلا كلام ونصفه الاول سورة من القرآن ونصفه الاخر عضو من

الانسان واول النصفين مجذور والثالث مع انه ينقسم الى مجذور وزوج وزو

ونصفه

ونصف اخره مجذور ونصف ثالثه مع انه ينقسم الى مجذور ومن فرد وزوج ولو زيد
على ثانيه
ثالثه لحصل رابعه ولو زيد على رابعه لوجد سادسه ولو زيد على سادسه صار اوله
ولو زيد على اوله صار قطر الدائرة ولو نصف صار عدد اء في السماء ساوة نصفه
ثالثه كمال شعوري ونصف اخره له كمال اسمي قبلة الحجر وقلب قلبه الحجر نصف الاخر
الاسم لو نقص ضعف خامسه عشرة امثال الاخره حصل عدد ما لو وجد بطل الشكل الحماري
وصار اعظم الابعاد اقصرها وكان طوالع بعض المطالع مساويا له واعظم منه
يحصل نصف ثالثه من زيادة عشر امثاله على نفسه من نقصانها عنه ايضا ثالثه
يساوي الانوار القوامع بلسان الاشراف وثلث ثانيه يعادل عوالي الاجناس — النوافشر
بالاتفاق ربع رابعه يساوي الحروف المهموسة وخمس سادسه يعادل لمنازل النحو
نصف زوج ونصفه فرد مع انه مساو بان هذا عجيب بل كل منهما ان يد انقص من
الاخر هذا عن بهت الله الموفق الموصول الى وفر نصيب لمجنون العامري
اتنال رضا سادة منهاجا لها فكيف بادر صل منهاجا لها وقد كنت لا ارضى
بوصل مقطع وها انا راض لو اتاني خيالها لغز باسم النبي وما شئ لم عرفت
وفي تصحيفه بعض الشهور اذا اسقطت خمسه تجده مسموع السما وفي المهو
واوله واخره سواء وباقيه يسبح في الصفه قال الجاحظ يقال للاشياء كلها
جيد ووسط ورديء الوسط من كل شيء اجود من رديه عند الناس لا الشعر
فان رديه خير من وسطه ومن قبل شعر وسط فهو عبارة عن الوردي قال صاحب
لا اما لي تحب عائشة قال الامامي اترضى ان احب مرائك قال لا قال فلم ترى ذلك
لا ابقا يجرم رسول الله صلى الله عليه واله ولا ارضى بحرمك كان اسحة بو هريرة

ان يقول
فكيف بادر منهاجا لها
١٢

مزاحا فقال للاعرابي یوما وهو یمازحه اتشهد بما لم تره عینك فقال نعم اشهد ان
اباك فعل بامك ولو اراد ذلك فحلف ان لا یمازح احدا **ضمیری** کر نه فریب وعده
روز جزا بود ز تو سوی بدن که او ز جان کو بپای دل بجهان جان خواهم وچندان اما وحشی
از درون کار کاین جهان جان را بر آن جان وجهان سازم نثار **وحشی** کرده
ننشیند بطرف دامن آزادگان کو بر افشاند ز فلک بنیاد این ویرانه را می ز طل
عشق خوردن کار هر بی ظرف نیست وحشی باید که گیرد بر لب این پیمانه را امیر
حیدر کاشی زاهد نکند کنه که تهادی تو ماعرفناک کماهو کغفاری تو
او تهارت خواند ماعفارت اما بکدام نام خوش داری تو **طیفور انجدانی**
نی نک بین که ساقی از لب فراهر ریزد خون در پیاله ما تدرا باغ مردم **راعی انجدانی**
از دل عاشق بیچاره چرا او را چه زنی که روزکارش زده است وانجدان قریه
قریبة من قصبة زواق بینهما ثمانیة فراسخ تقریبا **ملک قمی** بر آشیانه بلبل نسیم
باز دو گفت که خانمان سبز از خراب می باید **والهی قمی** در بیضه بسوخت
بیکوم واز نگذاشت که بال و پر برآرم بگذار که دست دل بگیرم زین وادی پرخطر
برآرم **لاادری** ای تواند رجهان بیجا بیچ هیچ بن هیچ بن هزاران هیچ این
همه باد بر بروت کرده وین تکبر ز من بهوت زده **ایضا** اینجهان بر مثال قرنیت
کو رکشاده ان قطار قطار این یان منزند همی مخلب وان یان منزند همی
منقار اخر کار بر پرند همه وز همه بان ماند این مردار **قال شیخنا البهائی**
فی کتاب مفتاح الفلاح فی تفسیر سورة الحمد عند بیان النکتة فی تقدیم قوله تعالی
نعبد علی نستعین انا لوجه فیه ان یتوافق مثلو الحروف الاخر فی جمیع الای ثم قال و

هذه

هذه النکتة انما یصح علی ما هو الاصح من کون البسملة جزء من السورة اقول سببش آنک
انه اذا لم یکن البسملة جزء من السورة فیکون قوله نعم علیهم واحدا من الایات للاجماع
علی ان الحمد سبع ایات بل صرح به فی القران حیث سماه بالسبع المثانی واذا کان علیهم
ایة فلا یکون مثلو الحرف الاخیر فی الجمیع حرف الیاء حتی یلزم ذلک فی نسخه من عطا
بود عین عفو تو عاصی طلب عرصهٔ عصیان کرفتم زین سبب چون بستار
دیدم پرده ساز هم بدست خود دریدم پرده باز رحمت را تشنه دیده ام اب
خواه ابروی خویش بردم از کناه سعدی ندانی که شود بده حالا رمست چرا
بوفا نبد در رقص دست کشاید دری بر دل زدوار دانی فشاند سر دست
وکانبان حلالش بود رقص بر یاد دوست که هر استینش جانی دراوست
ایهام للجامی معنی ذره زثنا مده مقبلی کو پر دبو ز امتثال زلف مده در تو
بوزد است قال بعض الاکابر اذا صادف المعاملة الی استرحت الجوارح اقول یرید
ان الجوارح تصیر مستریحة بالاعمال والوظایف البدنیة لاعتبره فیها غیر مستقلة لها
بل مستلذة بها غزالی مشهدی خاک دل از ورد کمی بیختند شب غم از عشق بر
او ریختند دل بان رشحهٔ غم اند وشد بود کبابی که نمک سود شد دیدهٔ عاشق
که دهد خون ناب هست همان خون که چکد از کباب بی اثر مهر چه اب چه کل
بی غم عشق چه سنگ چه دل نالهٔ زبیداد نباشد ببند چند دل و دل نه
چه درد مند هر که نه مشغول باین دل شود کش نه بکره چه عاقل شود شیخ
احمد غزالی تا یافت جان من خبر ذوق نیم شب صد ملک نیم روز بیکجو نمیخرم
پردهٔ ناموس نکیم مانع دیوانکی بکنظر سوی کن وا زننک عقل وا رها شعر

بحر... [illegible]

... [illegible]

مثل ایهام هلال یکشبه را که فرض نمی سازی شفق فرو نشسته صبح دوم طلوع کند
گویا مراد از هلال زلف باشد و از سر عارض و از شفق سرخی عارض و از صبح دوم
بیاض بناگوش و گردن **فائده** بدانکه هر کوکبی از سبعه کواکب را شرف در برجی باشد
و مقابل شرف هبوط باشد و تفصیل شرفها از این بیت معلوم می شود نظم
بحبه خطکی سعط مه اکن دهیراج سبح و شرف ذنب رسیم درجه قوس است
فائده هر یک را از نیرین یک خانه و از خمسه را دو خانه و مقابل هر خانه وبال و ست
چنانچه از این بیت معلوم می شود صفر زح او جدی س جبای ... آن خانه ها
هر و بالی ای ... و این شعر هم دلالت میکند حمل و عقرب است بهرام قوس
و حوت است مشتری را رام ... خانه آفتاب شیر مدام ثور و
میزان چه خانه زهره است مر زحل راست جدی دلو مقام **و فی الحدیث**
یا مطلقا وصالنا راجع و یا محلفا علی هجرنا کفر انما ابعدنا ابلیس لانه لم یسجد لک
فواعجبا کیف صالحته و هجرتنا **قیل** لشخص ما الفرق بین المایح والماتح قال الفرق
بینهما کالفرق بین نقطتیهما اقول المایح من یستقی من البئر فی الاسفل بان یدخل البئر
و یستقی و الماتح من یستقی من اعلاها بالدلو و الحبل **ابن عباس** گفته است نعم
میگفتند مقام بلی کافر می شدند وجه آن اینست که بلی موضوع است از برای ابطال
نفی و اثبات منفی و نعم از برای تصدیق مخبر **شعر مشکل** شخصی بغلام نوشت گفتا
زن خواه زن خواست غلام شاه مدنا که کر خاصه رضا نداد عقد بست صحیح
و در خواجه رضا داد نکاح است نباه **حدیث مشکل** ان الله خلق الدنیا فی ستة
ایام ثم اخر لها من ایام السنة فالسنة ثلثمائة و اربعة و خمسون یوما و اخر منزلها

من دار

من دار ابی عبد الله ع حديث وی فی الکافی باسناده عن عجلان قال دخل رجل
علی ابی عبد الله ع فقال جعلت فداك هذه قبر آدم علیه السلام قال نعم والله فباك
کثیرة الا ان خلف مغربکم هذه تسعة وتسعون مغربا ارضا بيضا مملوة خلقا
بنور الله لم يعصوا الله تع طرفة عين ما يدرون خلق آدم ام لم يخلق يبرؤن من فلان
وفلان حديث وی فی الکافی باسناده عن ابی عبد الله ع عن النبی ص انه قال ان هذه
الارض بمن عليها عند التی تحتها كحلقة ملقاة فی فلاة وهاتان بمن فيها ومن عليها
عند التی تحتها كحلقة ملقاة فی فلاة والثالثة حتی انتهی الی السابعة وتلا
هذه الاية خلق سبع سموات ومن الارض مثلهن والسبع الارضين ومن فيهن و
من عليهن علی ظهر الديك كحلقة ملقاة فی فلاة والديك له جناحان جناح فی المشرق
وجناح فی المغرب ورجلاه فی التخوم والسبع والديك بمن ومن عليه علی الصخرة كحلقة ملقاة
فی فلاة والسبع والديك والصخرة والحوت بمن فيه ومن عليه علی البحر المظلم كحلقة
ملقاة فی فلاة والسبع والديك والصخرة والحوت والبحر المظلم علی الهواء الذاهب
كحلقة ملقاة فی فلاة والسبع والديك والصخرة والحوت والبحر المظلم والهواء علی
الثری كحلقة ملقاة فی فلاة ثم تلا هذه الاية له ما فی السموات وما فی الارض
وما بينهما وما تحت الثری ثم انقطع الخبر عند الثری والسبع والديك والصخرة و
الحوت والبحر المظلم والهواء والثری بمن فيه ومن عليه عند السماء الاولی كحلقة فی فلاة
فی وهذا كله والسماء الدنيا بمن عليها ومن فيها عند التی فوقها كحلقة فی فلاة
فی وهاتان السماء ومن فيها ومن عليها عند التی فوقها كحلقة فی فلاة فی وهذه بمن
فيهن ومن عليهن عند الرابعة كحلقة فی فلاة حتی انتهی الی السابعة وهن ومن فيهن

ومن

وعليهن عند البحر المكفوف عند اهل الارض كحلقة في فلاة في وهذه السبع البحر المكفوف
عند جبال البرد كحلقة في فلاة في وتلا هذه الاية وينزل من السماء من جبال فيها من برد
وهذه السبع والبحر المكفوف وجبال البرد عند الذي تحار فيه القلوب كحلقة في
فلاة في وهذه السبع والبحر المكفوف وجبال البرد والهواء عند حجب النور عند
الكرسي كحلقة في فلاة ثم تلا هذه الاية وسع كرسيه السموات والارض ولا يؤده
حفظهما وهو العلي العظيم وهذه السبع والبحر المكفوف جبال البرد والهواء وحجب
النور والكرسي عند العرش كحلقة في فلاة في وتلا هذه الاية الرحمن على العرش استوى

مثنوى گرچه شمعم ميگدازى تو انتظار گرچه چنگم مى نوازى بر كنار
هرچه ميخواهى بكن با جان من من غلام تو و تو سلطان من **فائدة** بدانكه كتبى كه در
علم اعداد نوشته شده و تاليف شده و تاليف شده بسيار است مثل شجرة
ذ محبوب و دايره سبليه و كشف المعاذ في تفسير ابجاد و كتاب اليقين و عنوانها و ان
جملة شمس المعارف كبرى واصغر و تعليقة كبرى و صغرى ولمعة نورانية و ذات
سور قرآني و الواح الذهب تاليف شيخ شرف الدين ابو العباس احمد على القرشي
البوني است و نيل المطالب تاليف ابو عبد الله محمد محمد بن يعقوب التونسي المغربي
و كتاب المدخل تصنيف محي الدين محمد على العربي است و اللمعة تاليف تقي الدين
عبد الله بن على بن الحسن مجتبي است و سر الفنون و الجوهر المكنون تاليف ابو حامد
محمد الغزالي است و در النظيم في منافع القرآن العظيم تاليف ابو السعادات عفيف
الدين عبد الله سعد التميمي اليافعي است و خواص اسماء الله تصنيف مولنا
يعقوب چرخي و سر الايات تاليف يكى از تلامذة ابن عباس است و كتاب هياكل و

ابجاد

تجلى

تماثيل

تمام شد تالیف ابو بکر بن علی بن وحشیه و غیر ذلک و از کبار اهل این فن است نجیب الدین حسین سکاکی و سید حسین اخلاطی و صاین الدین الترکه و مولانا حسین کاشفی و ولد او صفی الدین و غیرهم **فائده** بدانکه طریق استعاده از حروف و اسما و ایات سه طریق است طریق اول توجه بارواح و حقایق انها و توصل جستن بصورت مثالی ایشان که در عالم برزخ دارند و این را طریق تخیلی خوانند و این مخصوص اهل کشف است و شیخ ابو عبدالله مغربی در کتاب تیسیر المطالب این مبحث را ذکر نموده و از برای هر حرفی خلوتی معین ساخته دوم طریق تلاوت که این را طریق کلامی خوانند سیم طریق کتابت که این را طریق کتابی خوانند **فائده** بدانکه هر طالبی که میخواهد از حروف و اسما الله و ایات تحصیل مطالب نماید بهر یک از طرق ثلثه باید چند چیز مراعات کند ۱ حلیت طعام تقلیل ان ۲ ترک حیوانی ۳ اجتناب از بقولات کریهة الروایح چون سیر و پیاز و گندنا و امثال ان ۴ طهارت بدن و لباس و منزل و وضو یا غسل قبل از عمل ۵ حلیت جامه حتی گفته اند اگر یک رشته از وجه حلال نباشد اثر نبخشد ۶ تعطیر ۷ انکه منزل از الات دنیویه و مصالح معاش بالمره خالی باشد و از حشرات و خاشاک و فضلات پاک باشند ۸ ملاحظه زمان از منه شرعیه مثل ایام و لیالی شریفه و از منه حکمیه مثل ملاحظه طالع وقت و ساعات مسعوده و ملاحظه شرف و هبوط و وبال کواکب ۹ بخور ۱۰ مکان شریف ۱۱ خلوت خصوصا از عوام و نسا و اطفال ۱۲ استقبال ۱۳ اخفاء عمل و کتمان ان از اشنا و بیگانه و این واجب شروط است ۱۴ بخور سوختن در جایی که لازم باشد و بعضی در جمیع اعمال خیر سوختن بخور خوشبو و در جمیع اعمال شر سوختن بخورات کریهه لازم دانسته اند ۱۵ صبر بر تاخیر و عدم تعجیل و ملول نشدن از تاخیر ۱۶ افتتاح

واختتام عمل بذکر و تسبیح و صلوات **فائده** بدانکه طریق کلامی بر دو قسم است حصری
وامثالی حصری عبارتست ازانکه از برای قرائت نصابی معین باشد بعددی
خاص و درین قسم تا قرائت بانعدد نرسد نتیجه بران مترتب نگردد و اگر از ان نصاب هم
درگذرد فائده مترتب نگردد و رعایت عدد از اعظم شرایط است و اگر در بین
حرف زند عمل باطل شود و باید از سر بگیرد و اگر چه بی اختیار تکلم کرده باشد و اگر
حاجتی اتفاق افتد و عمل طول داشته باشد و یکشبانه روز باشد و فا نکند وقتی
معین قرار دهد در بین اوقات از کلام فضول و شر اجتناب کند و امثالی آن است
که قرائت بعددی خاص اختصاص نداشته باشد و درین قسم با خود عددی
مقرر سازد که در روزی از اوقات شب و روز بقرائت اشتغال نماید و در اثنا
سخن عند الضروره اگر گوید ضرر نداشته باشد **فائده** بدانکه خلوت در اذکار
بزرگ کلامیه و اذکار اولی از ناس از شرایط کلیه است و باید تا عمل با تمام نرسد از خلوت
بدون ضرورت بیرون نیاید و باید وسعت خلوتخانه بقدری باشد که تواند
ایستاد و نماز گذارد و زیاده بران نشاید و باید پاکیزه داشته باشد و روزنه
و فرجه دیگر نبود و از مردم و مواضع ازدحام دور باشد **فائده** بدانکه اقلامی که
ارباب علوم غریبه وضع کرده اند بجهت اخفای علوم با فواید دیگر سی قلم است
باین تفصیل ۱ داودی ۲ قلم عبری ۳ و ۴ و ۵ سریانی و ان سه نوع است ۶
یونانی ۷ فلقراطومات که یونانیان وضع کرده اند ۸ قلم جابر حیان ۹ حمیری ۱۰ اصنامی
۱۱ سبتی که دایره سبتی را بان قلم نوشته اند ۱۲ و ۱۳ و ۱۴ ثلثی و ان سه نوع است
۱۵ اعبار ۱۶ و ۱۷ و ۱۸ و ۱۹ و ۲۰ قلم ریحان و ان پنج نوع است ۲۱ قلم سنبل ۲۲ و

۲ باید سالک با شغل بسیار اکتفا ننماید تا خوض و اشتباه نشود

۲۳ و ۲۴

۲۳ و ۲۴ و ۲۵ و ۲۶ قلم طلسمات وان نیز پنج نوع است ۲۷ قلم حمیری ۲۸ قلم طبیعی ۲۹ قلم زمام ۳۰ قلم کاشفی **فائدة** عامل باید که چون بیکی از اعمال کتابتی عمل نماید قلم نو اختیار کند که هنوز از ان تراشیده باشند و بان حرفی ننوشته باشند و غیر از این مطا[ل]ب نبخشد و همچنین قلم نولاد و باید و جه حلال باشد و الا در لطیفیات اثر نکند و در قهریات رجعت کند **فائدة** باید عامل لون مداد را مراعات کند و در اعمال لطفیه کتابت بلونی کند که منسوب بکواکب سعد است چون سفید و سبز و زرد و اعمال عداوتی که تعلق بکواکب نحس دارد چون سیاه و کبود و سرخ و ملاحظه طبیت مداد نیز از لوازم است **فائدة** بدانکه هر سه حرف از حروف بیست و هشت کانه متعلق بفلکی از افلاک تسعه و فلک الافلاک را چهار حرف است باین ترتیب احاد و عشرات و مات و الوف که ا ی ق غ باشد از فلک الافلاک است و دوم که ب ک ر باشد از فلک ثوابت و همچنین تا انهم که ط ص ذ باشد از فلک قمر است **فائدة** بدانکه از حروف بیست و هشتکانه هر چهار حرف تعلق بکوکبی دارد باین نحو که از ابجد مشتری چهار حرف اول از زحل است و چهار حرف بعد از ان از مشتری و چهار حرف بعد از ان مریخ تا چهار حرف اخر از قمر است و این قول مشهور است و قول دیگر که بعضی از اهل وثوق دانسته اند که نون و خاء معجمه و دال مهمله و غین معجمه زحل را منسوبست و ظاء معجمه و قاف و کاف و ضاد معجمه مشتری و الف و تاء مثناة فوقانیه و میم و راء مهمله مریخ و حاء مهمله و هاء و عین مهمله و یاء مثناة تحتانیه بشمس و شین معجمه و واو و طاء مهمله و ظاء معجمه بزهره و باء موحده و صاد مهمله و ثاء مثلثه و ذال معجمه بعطارد و جیم و لام و سین مهمله و فاء بقمر **فائدة** بدانکه اهل عدد

بلونی سیاه

که سند

گویند که هر برجی را عونی است یعنی ملکی که موکل آن برج است و عامل حروف باید به
ببیند هر حرفی بکدام برج منسوب است پس بملک آن برج توسل جوید و نام وی
بتعظیم برد و از وی استعانت جوید و این مخواست ملک حمل شراحیل و ملک
ثور دعزرائیل جوزا اسرافیل سرطان نهفائیل اسد سراطیل سنبله شهکیل میزان
سهرائیل عقرب صرصائیل قوس سرطائیل جدی شمکائیل دلو مهکائیل حوت
فهبائیل و هفت ملک مقربند معاون ارواح کواکب سبعه سیاره عامل حروف
باید نظر کند که حرف معمول تعلق بکدام کوکب دارد ملک آن کوکب نیز استعانت
بخضوع جوید ملک زحل قهبائیل ملک مشتری سمحائیل مریخ کاکائیل شمس صاصائیل
زهره سیدبائیل عطارد شیخائیل قمر اسماعیل **فائده** بدانکه هر یک از حروف نیز
عونی دارند و استمداد از ایشان نیز شرطست ا اسرافیل ب جبرائیل ج کلکائیل و
بعضی عنیائیل گفته اند د داطرائیل ه هرطوزیائیل و رقیمائیل ز سرفیائیل و
بقولی شمائیل ح تنکائیل ط اسماعیل ی نشراکیطائیل ک حذوراپیل ل
لطاطائیل م رویائیل ن حولائیل س همراکیل ع لوقائیل ف سرحماکیل و
بقولی حصفائیل ص امجهکائیل ق عطرائیل ر اهواکیل ش همراطیل و بقولی
جبرائیل ت عزرائیل ث میکائیل و بقولی مرقبائیل خ سمهکائیل و بقولی تنوفیائیل
ذ ادرائیل ض عطکائیل ظ لوظائیل و بقولی میکائیل غ لوخائیل **فائده** بدانکه
هر یک از ایام هفته نیز دو عون دارند یکی علوی و دیگری سفلی و عامل را لازم است
که در هر روزی نام آن دو عون آن روز را برده استمداد طلبد الاحد علوی روفیائیل
بفاء و بعضی بقاف گفته اند و سفلی ابو عبدالله المذهب الاثنین جبرائیل و ابو

لمحائیل

امراطیل

حقیقائیل

روفیائیل

عبدالله

عبد الله الحارث وجبرئیل را خادم می‌ست سوم وشم کائیل اورا نیز باد باید کرد الثلثا
سلسائیل بسین مهمله وبعضی نسخ بصاد است وبعضی شمسائیل گویند سفلی
الاحمر الاربعا میکائیل سفلی دو نام دارد برد بعره وبرقان و میکائیل را خادم می‌است
نام وی نوائیل الخمیس علوی صرفیائیل بقا گویند بقاف سفلی الشهورش
الجمعه علوی عنیائیل وسفلی سید عبد الرحمن لقب وی ابیض السبت علوی حفظائیل
بقاء وگویند بقاف و سفلی ابو نوح میمون السحابی **فائده** در فوائد متقدمین
استخراج بعضی از سهام کرده شد از جمله سهام که استخراج بعضی از احکام از آن
می‌شود سهم الحوادث است و آن از قرار یکه در تنبیهات ملا مظفر است بر آن نهج است
که تقویم آفتاب را از تقویم قمر نقصان کنند وما بقی را بر تقویم زحل فزایند حاصل
موضع سهم الحوادث باشد ولا تحریر در وقت اجتماع این سهم مقارن زحل باشد و
در استقبال مقابل آن واز بعضی علوم معلوم می‌شود که در سهم الحوادث باید تقویم
آفتاب را از تقویم زحل نقصان نموده ما بقی را بر تقویم قمر افزود **اسکندر نامه**
جامی بیا جگر گوشه فرزند من بنه گوش بر گوهر پند من صدف وار بنشین
دمی لب خموش چو گوهر فشانم بمن دار گوش شنو پند و دانش بان یاد کن چو یاد
انکه بر او کار کن **وله** ای بپهلوی تو دل در پرده سر از این پرده برون ناورده
بکدم از پردهٔ غفلت بدر آی باشد این راز شود پرده کشای **وله** بیدل
چه مرد ار چه تو دل بسته بهر خوان با فته اینکه در پهلوی چپ می‌بینی
بر اگر پهلو از و در چینی راستی جوی که در پهلویش دل وجان زنده شود از
بویش دل شود زنده ز بی خویشتنی نزد علوی و بسیانی ده به بیخوشتنی

بهتر از دود چراغت خوردن گر توار خود بنشینی بفراغ روشنائی ندهد دود
چراغ وله ای ز اندوه تو پر خون دل ما دمبدم از تو دگرگون دل ما وای
ما گر تو ز ما هوش ندهی بهر خود میل بکارش ندهی ای جهان از صفت ذات تو پر
عالم از حجت اثبات تو پر هیچ جا نیست که غوغای تو نیست پرتو نور دل آرای تو
نیست ای بتوحید تو هر ذره گواه نیست یک ذره بتوحید تو راه در رهت
ذرهٔ ناچیز شدیم کمتر از ذره بسی نیز شدیم ما و بیحاصلی و نومیدی گر نه فضل
تو کند خورشیدی ما نه صورت معنی همه تو همه تو ای همه تو وله ای
دل ابکار که هوش ربای روز و شب چشم نه گوش کشای نه بچشم تو در دیدن
آثاری نه بگوشت شنیدن خبری نرگس این چمنی گو لب جوی گوش نهاده است
نظر سوی تبوی نه ز رخسا گلش دیداری نه ببر و چمنش آزاری چو بگل
با غنچه گر سر شاخ صبحدم گوش کشاده است فراخ نه ز بلبل شنوی آوازی
نه ز لب غنچه بیانی نکنی گوش نبینی تا چند کور و کر چند نشینی تا چند
چند کاهی صوره امکان گیر ترک همراهی پیراهان گیر پرده از چشم نهان بین کن باز
بنگر پیش و پس شیب و فراز وله دل چه رخم چند بر آوازه نهی نا بد آوازه جز
ان زخم نهی چون دهد کوس بروی بانک ز پوست بانک از شاهد معنی او
است وله عارف آنست که از خود رفته است از نکو جسته و از بد رسته است
بند هستی ز رهستی ماده زاده کون ز کون آزاده نه ز ادوار و در آن تاثیری نه
ز اطوار در آن تغییری وله ای در این دامگه وهم خیال مانده در ربقهٔ عادت
مه و سال چند سر در ره عادت باشی تارک تاج سعادت باشی گر نه معتاد

خوذ بره

خود برده خویش باز کن خوی نخود کرده خویش هست ارادت بر هر اراده ترک ماکان علیه العاده ای خوش آنوقت که بی فکر و نظر بودند خواستی نعان توسر کو اگر بر تو کشد تیغ بجنک بامر صعکر از دم پلنک ست خود بر کرار دی پا کوه دو دولت ناپدار هیچ شکوه همچو خورشید که بنود سیغش خویش لعود زنی بو تیغش خون لعل از جکرش بکشائی نقد کان ار کرش بربائی دو رسید بادیه زرف بسر پیش نیست آن در دل عارف بیش از فضائیش که دری همه سحاب از مژه بر تفان دو دی اب و ربکبرده تو دو بائی لجه موج بکرد و ن سائی زا یکی همچو صبا از ره کذار نکنی لب تر از ان کشتی وار هرچه القصه شود بند دهت روی بر تابت ازان قبله کهت پا ببیک دار منا بر داری قدم صدق بجان برداری پا نهی نرم بخلوتکه راز چند وحدت بنوای تو بساز و له ای دل اهل ارادت بتو شاد بتو نازم که مرید کو مراد ای زهر سو همه را روی بتو روی هر ذره زهر سوی بتو ای در رحمت تو بر همه باز عرفه نعمت نوشب فراز ای نعمت دولت جاوید همه عم تو غایت امید همه نعمت خود مبدان خوش و در رحمت جنت جاوید ان خوش مبتلای من و مائیم هنوز مانده در خوف رجائیم هنوز ای رضا بخش رضایت کیشان دابض و طبع رضا اندیشان قبله نعمت کار اکان قاضی حاجت حاجت خواهان دل راضی بقضایت طلبیم روضه حسن رضایت طلبیم ای سراسیمه شوق تو فلک سر بر پیچیده ز طوق تو ملک داغ بر جان و دل از شوق توایم بنده داغ و سک طوق توایم و له ای خوش آن نجد بر که ناکاه رسد زخم آن بر دل اکاه رسد

ابکه بهر شکست کردن آن   سوی کاسه چه صراحیست راز چه بکامت ذوق
نیست مزه لقمه را از مزه پرسی خربزه   هر چه بر سفره خوان تو نهند هر چه
در کام و دهان تو نهند بخوری خواه کدر خواه صفی کاو خر نیست با این خوش
علفی مرغ باید که سمین باشد صحن ابخته روغن باشد هیچ غم نیست گر ز
غصه کنان شخنده کشد از بهر نان میوه باید که بود تازه و تر چاشنی
وار چه جلاب شکر هیچ غم نیست گر ز دلتنم افکند رخنه بستانیم نان
خود با تره و دوغ زنی بر کنار خان شار دوغ زنی دلق و دراعه بهر رائی
عطر زن و بربان امرانی میکشی خرقه پشمینه بدوش میکشی گوشه فش در بن
گوش باشد اینها همه دعوی یعنی عالم و فقیر و صاحب معنی تا فند ساده
دلی در دام شمه چاشت دهد باشاست چون بد الفند از شهر کرن
با کروهی روی از شهر بدر که فلان هست نیکو کیشان مخلص و معتقد درو
ز یوصد بار روی از ناداری تو مرا ورا بارکی سر باری کند از مفلسی این بمایه
رخت خوان کرد مسایه بهر تو سفره خوان آراید شربت و سوء و نان فراید
هم تو از دین و هم ز دهر دو بری بنشینی و بی نیت بخوری تف بر این صورت
سیرت که تو راست تف بر این عقل و بصیرت که تو راست نفس را حلقه حلقوم
بری بر که این لقمه ز قوم خوری دزدی و راه زنی بهتر از این کفن دزد کنی
بهتر از این ولها ای دولت داسر بجنبی نه جنبش عاقبت اندیشی نه که بگا
هی گاه بباغ مسند ایمنی و مهد فراغ کرده عالم کل منزل دل و ز تو تا عالم
دل صد منزل ولها بو که از غیب نویدی برسد زین چمن بوی امیدی برسد

همس

مست بر ساحت این بر شده کاخ عرصه روضه امید فراخ کار بر خویش چنین
تنگ مگیر ور زدم ناخوش او هنگ مگیر چون شود موج زنان قلزم جود ز
کف موج خیز احسان و جود روز و شب بر در امید نشین طالب دولت جاوید نشین
تا بنام تو زنند فال فرج قرعه من قرع الباب و لج بهوس کوی طلب نتوان زد
خیمه در کوی طرب نتوان زد هوس این هوسناک بود جان عاشق ز هوس
پاک بود ولها ای ملک زاده اقلیم وجود پدرت خیل ملک را مسجود سایبان
حرمت چرخ برین تختگاه قدمت روی زمین کوه در خدمت تو بسته کمر
کان پی زینت تو داده گهر ای ز پی مطبخ تو جانوران گله گله بدر دو دشت حرم
همه بهر تو و تو بهر خدای یکدم از بقعه غفلت بدر آی تا بکی بسته هر خس باشی
بنده هر کس و ناکس باشی کیست خس هر که نه شاه ازلست کش بهستی نه عوض
نه بدلست از همه بگسل و با او پیوند بند از بند کش بر خود بند میر صیدی
اصفهانی کسی از تو شب حکایت بدل فگار من کرد غمی ز تو داشتی دل چه
برون کار من کرد تو با این کمال بنودی که بمن چنین توان زیست بجفا چنین
دلبرت دل ببرد بار من کرد **سعدی** خوبرویان جفا پیشه وفا نیز کنند بکسان
درد فرستند و دوا نیز کنند پادشاهان ملاحت چو بنخجیر روند صید را
پای ببندند و رها نیز کنند گر کنند میل بخوبان دل من منع مکن کین گناهی
است که در شهر شما نیز کنند **جامی** نازنین طبع تو را از گله چون بخانم هرچه
کردی تو گذشت انچه کنی هم گذرد فائده یکی از اعلام متقدمه ذکر انها اینست بطریق
ابجد [illegible]

[illegible talismanic characters]

[illegible] ایضا قلم دیگر ببر ببتب ابتث ابر است [illegible]

[illegible talismanic characters]

فائده در جمع اعدادی که تفاوت میان ایشان برابر و بیک نسبت باشد خواه مبدا آن از یکی واحد باشد یا نه آنست که مبدا را با آخر جمع کرده در نصف عدد آن اعداد ضرب کنند بلکه از هر عدد با هر عددی که خواهند جمع کنند طریقه آن چنین است و اگر عدد اخیر معلوم نباشد چنانچه خواهند از چهار بتفاضل پنج پنج تا شش عدد جمع کنند از عدد یکی نقصان میکنند و حاصل را در تفاضل ضرب میکنند حاصل ضرب عدد اخیر است پس آنرا با اول جمع نموده در نصف عدد ضرب نمایند تا مطلوب حاصل شود **فائده** عدد عدل بعرف اهل اعداد عبارتست از عددی که متساویه حصه در خانه باشد بر تقدیر اینکه وفق را بالسویه بخش کنند بر بیوت یکسطر در مربعات طبیعی یا لوفق البته متساوی شمار خانهای مربع باشد یا یکی فائده وفق طبیعی بود یا غیر طبیعی آنست که اعداد از واحد بنظم طبیعی تا عدد مجموع خانهای مربع نهاده باشند و غیر طبیعی آنست که نه همچنین باشد طریق استعلام وفق طبیعی هر مربع آنست که عدد عدل آن مربع را در نصف عدد خانهای یکسطر ضرب کنند که حاصل مقصود باشد مثلا در مربع چهار در چهار چون ۱۷ را در ۲ ضرب کنند حاصل ۳۴ بود که وفق طبیعی مربع است **فائده** اهل اعداد چهار صف متصل با ضلاع را که اول و آخر سطر طولی و اول و آخر سطر عرضی باشد ملک دور گویند و چهار صف متصل با نها را دور دیگر و علی هذا بیوت آن ادوار مختلف باشد در شمار بتفاضل مضروب دو در چهار و از برای استعلام کمیت خانهای هر دور عدد بیوت یکسطر از آن دور را در چهار باید زد و از حاصل ضرب چهار نقصان کرد و دور را بمعنی دیگر نیز استعمال کنند و هر مربعی صحیح الوفق که متضمن مربعی دیگر باشد اگر هر دور از ادوار او استقلال نمایند مربعی

که مانند

که مانند صحیح الوفق باشد از الموفق خوانند و الاملفوق **فائدة** بعضی از سهما که ذکر شد
و بعضی دیگر نیز هست از انجمله سهم الاخوة بروز و شب از خداوند خانهٔ سیم بگیرند تا
بخانهٔ سیم و از طالع طرح کنند سهم الاباء بروز و شب از خداوند خانهٔ پنجم تا خانهٔ پنجم و
از طالع افکنند سهم التزویج بروز و شب از آفتاب گیرند تا زهره و در طالع زنان بر
عکس و از طالع طرح کنند سهم العبید و الاماء بروز و شب از عطارد تا بقمر گیرند و از طالع
طرح کنند سهم الخوف بروز و شب از عطارد و بقمر گیرند و از طالع طرح کنند سهم الخوف
بروز و شب از خداوند خانهٔ ششم تا بخانهٔ ششم گیرند و از طالع افکنند سهم السفر بروز و شب از خداوند
خانهٔ نهم گیرند تا بخانهٔ نهم و از طالع افکنند سهم العمل بروز و شب از خداوند خانهٔ دهم
گیرند و از طالع طرح کنند سهم الاصدقاء بروز و شب از خداوند خانهٔ یازدهم گیرند تا خانهٔ
یازدهم گیرند تا خانهٔ یازدهم و در سهم الاعداء از خداوند خانهٔ دوازدهم تا دوازدهم و
و از طالع افکنند **فائدة** بدانکه در لغت ترکی علامت مصدر آن بود که در آخر آن لفظ
ماق باشد مانند کلماق بمعنی آمدن و کیتماق بمعنی رفتن و ورماق بضم واو بمعنی
زدن و بکسر واو بمعنی دادن و تربناق بمعنی جنبیدن و همچنانکه در لغت عرب
از مصدر دیگر وجه باز میگردد بعینه در لغت ترک نیز از مصدر دیگر وجه باز
گردد و همچنانکه اقرب صیغ عربی بمصدر ماضی است و در لغت ترک امر حاضر
مفرد است زیراکه امر حاضر مفرد از هر مصدری بحذف لفظ ماق حاصل میشود
بدون زیادتی چیزی چون کل و کیت و ور و ترپن و امثال آن پس اصل امر مصدر
است و اصل سایر صیغ امر است همچنانکه در عربی اصل ماضی مصدر است و
اصل سایر صیغها ماضی است پس هر وجه که از مصدر باز میگردد باین ترتیب

ذکر می شود امر ماضی مستقبل نهی و نفی جحد استفهام اسم فاعل اسم مفعول و در
ترکی در این صیغ فرق میان تثنیه و جمع و مذکر و مؤنث نیست پس هر یک از امر و
ماضی و مستقبل و نفی و نهی و جحد و استفهام شش صیغه است مفرد غایب غیر مفرد غایب
حاضر و غیر مفرد و متکلم وحده و متکلم مع الغیر و هر یک از اسم فاعل و مفعول را دو
مفرد است غیر مفرد و کلیمه بفتح لام و سکون ها علامت تثنیه و جمع غایب است
و علامت تثنیه و جمع حاضر دال ما قبل مضموم است با اشباع ضمه یا مکسور است
بدون اظهار واو و بلکه اکتفا بجر اشباع و علامت متکلم وحده میم ما قبل مضموم با اشباع
ضمه و متکلم مع الغیر خای منقوطه ما قبل مضموم با اشباع یا الف و خا است چون
دانستی که اصل امر حاضر مفرد است پس میگوییم امر را شش صیغه است اول حاضر
مفرد و آن مصدر است بحذف ماق مثل کل و کت یعنی بیا و برو دوم
حاضر غیر مفرد و آن امر حاضر است بزیادتی واو و نون با واو و دال باشباع واو بلا اظهار
ان مثل کلوز و کتوزنا مازاء در صورت تعظیم مفرد در می آید سیم غایب مفرد و آن بزیادتی
یاء و نون با واو و دال باشباع واو بلا اظهار ان مثل کلاون و کتوزا مازاء در صورت
تعظیم مفرد در می آید سیم غایب مفرد و آن بزیادتی سون است بواو اشباع چون
کلسون یعنی چهارم غیر مفرد و آن بزیادتی لفظ لر بر مفرد بعد از حذف نون بیاید
چون کلسولر یعنی بیایند و واو در هر اشباعی است پنجم متکلم وحده و آن بزیادتی
میم ما قبل مضموم است بر امر مفرد حاضر با اشباع ضمه چون کلوم یعنی باید بیایم ششم
متکلم مع الغیر و آن بزیادتی خاء ما قبل مضموم است با اشباع چون کلوخ
با الف و خاء چون کلاخ یعنی باید بیاییم و اما ماضی علامت کلیه آن که در شش

صیغه است

صیغه است دال است که بر امر حاضر زیاد می شود و در غایب مفرد بعد از دال
باء زیاد می شود مثل کلدی و کتدی و در غایب غیر مفرد بعد از دال و با الف
له مثل کلد یله و کتد یله و در حاضر مفرد بعد از دال ، واو و نون مثل کلدون
و در حاضر غیر مفرد واو و زاء مثل کلد وز زیاد می شود و در متکلم وحده بعد از
دال و میم مثل کلدوم و در مع الغیر خا مثل کلدوخ زیاد می شود و اما مستقبل
علامت کلیه آن یا و راء مهمله است بعد از امر حاضر پس در غایب مفرد کوی کلیه یعنی
می اید و در غیر مفرد له بران زیاد می شود و میکوید کلیه له و در حاضر مفرد سن بران
افزائی و کلیه رسن و در غیر مفرد سو و کوی کلیه سون و در متکلم هم افزائی و میکوئی کلیم
بفتح راء و در مع الغیر خاء افزائی و کوی کلیرخ بضم راء و اما نهی علامت کلیه آن
میم مفتوحه است که زیاد می شود بر فعل امر پس در مفرد حاضر کوی کله و در غیر
مفرد بران واو و نون افزایند و کویند کلمون یعنی بیایند و در مفرد غایب بران
سون افزایند و گویند کلمو کلمسون و در غیر مفرد له بر کلمسون افزایند و گویند
کلمسون له و در متکلم وحده یا و میم افزایند و گویند کلیم و در مع الغیر یا و الف
و خا افزایند و گویند کلمیاخ و اما نفی پس علامت کلیه آن افزودن میم نفی است
بر مستقبل قبل از یاء و واکیس در مفرد غایب کوی کلیه و در غیر مفرد غایب کلیه له و در غیر
مفرد کلیه له و در مفرد حاضر کلیه سن و در غیر مفرد کلیه سون و در متکلم وحده
کلیم و در مع الغیر کلیخ و اما جحد بزیادتی میم نفی بر ماضی قبل از دال و اما
استفهام پس بمثل ماضی و مستقبل و نفی است و استفهام از قرائن مقام مفهوم می شود
غالبا و اما اسم فاعل **شعر** بود هیچو بوم زاغی بود کور جا گرفته بر لب دریا نگور

بود زانکه دریای شور آبش خورش   و آدمی آن شور را بر طعم شکرش   از قضا مرغی چه

اصل نام او حوصله در حوصله انعام او   گفت پیش آن زشوری دریکه کاب

شیرینت دهم از حوصله   گفت ترسم زآب شیرین چو بچشم   طعم آب شور آید ناخوشم

زآب شیرین ماندم گرد نفور   طبع من زآبش خورد دریای شور   در لب دریا نشستم

روز و شب   در میان هر دو ماندم تشنه لب   هر که سازم هم به آب شور خویش   تا نیاید رنج

ابیم بیش   شعر یکجهان جان خواهم و چندان امان نبود کان یکجهان جان را به یک جان جهان سازم نثار

شعر اگر دلبر بما جور از ما نیست   همانش در دل و در دیده جای است

گر از ما در بود بر آمد بیادش   حقوق خدمت ما باد یادش   دلش را مهربان کو مباد

دل ما بغمش خرم مبادا   بکام دوستان باد کارش   دعای دلفکاران باد یارش

قطعه عزیمت کرد روزی عنکبوتی   که بهر خود کند تحصیل قوتی   بجایی

دید شهبازی نشسته   ز قید دست شاهان باز رسته   بگرد آن تنیدن

کرد آغاز   که تا بندد پر و بالش ز پرواز   زمانی کارد بی کار او کرد   لعاب

خود همه در کار او کرد   چه آن شهباز کرد از وی کناره   بماندش غیر تاری چند پاره

رباعی ای دلبر زلف پریشانت چه کار   کاری که نه حد تو است با آن چه کار

در یکنه الا چو خویش نشین   با کرده سراپرده سلطانت چه کار   رباعی در زمان

طالقان بر سید بعالی   گفتم ای تربیت از جهل پاک کن   گفتا بر و جهر خاک تحمل

کن ای فقیر   با هیچ خوانده همه را زیر خاک کن   فائده بدانکه از برای خط انواع

بسیار است   محقق و ثلث و نسخ و رقاع و عهو و توقیع و تعلیق و ریحان و منشور   از آنجمله است

و مدور و طومار و مسلسل و مثنی و غبار و هبا   فائده بدانکه تا مثل رحمت

وایت

وابت وشکایت وامثال اینها را در عربی بها باید نوشت و در فارسی بتای
کشیده و سر در آن انست که همچنانکه خطبان ارباب تصریح کرده اند وصاحب نفایس الفنون نیز
گفته که اصل در نوشتن حروف انستکه بطریقیکه وقف بان میکنند یا ابتدا بان
میکنند نوشته شود همچنانکه انا که ضمیر متکلم است انا نویسند باینجهت و در عربی
وقف بر رحمت و امثال آن بها می شود و در فارسی بتاء **فائدة** بدانکه لفظ
ما حرف می باشد واسم نیز می باشد وما حرفی را متصل بما قبل آن نویسند چون
انما الحکم لله وانما تکونوا کلما انبتتنی و اسمی را جدا نویسند چون کل ما عندی لک
وان ما وعدتنی جئتك وسر آن انست که حروف بجهت عدم استقلال تتمه غیر کرفته
اند بخلاف اسم **فائدة** در نفایس الفنون مذکور است که الف ابن در وقتیکه بین
العلمین واقع شود و در غیر مثنی و صفت باشد نه خبر در کتابت حذف می شود مثل
هذا زید بن عمرو و در غیر این حذف نمی شود مثل زید ابن عمرو که ابن خبر زید باشد
فائدة بدانکه حروفی را که در حرفی ادغام کنند اگر هر دو از یك کلمه باشند یك حرف
بیش ننویسند چون مدّ و دقّ واگر از دو کلمه باشد هر دو را نویسند چون اللحم
والرجل که الف و لام کلمه ایست غیر از رجل و لحم پس لام او را نیز نویسند مگر در الذی
والتی والذین که بجهت عدم انفکاك اینها از الف و لام حکم یك کلمه داده اند بلی در تثنیه
اللذین را دو لام نویسند تا فرق میان تثنیه و جمع باشد جمع و تثنیه اللتین را نیز بران
حمل کنند **فائدة** در نفایس الفنون وغیره مذکور است که در الفاظ عربیت
هر الفی که در چهارم یا زیاده واقع شود بیا نویسند چون موسی و عیسی مگر ما قبل
او یا باشد و علم نباشد که در اینصورت بالف نویسند و باوجود علمیت باز بیا

نویسند چون یحیی و چون در اسم افتد که واو و ی باشد چون عصا و دعا بالف نویسند
واگر یائی باشد چون حبلی و رمی **شعر** یا ذا الذی بصروف الدهر عیرنا هل عاند الدهر الا من له خطر اما تری البحر یعلو فوقه جیف ویستقر باقصی قعره الدرر
ایضا متنبی فی حسن الطلب وفی النفس حاجات وفیک فطانة سکوتی بیان عندها وخطاب **امثال العرب** لبطنة تذهب الفطنة یعنی پرخوری ببرد رای را
بین جبهته و بین الارض جنابة این مثل را برای کسی گویند که تارک نماز باشد لکل بحب الشکلی ولا ادری طحنا یعنی آواز آسیای شنوم و آرد نمی بینم جزاء مقبل الاست
الضراط حبک الشی یعمی و یصم خط جبل بین ضبع و لو بقرطی ماریة این مثل در ترغیب تحصیل چیزی گویند و قرطی ماریه دو گوشواره ماریه دختر ارقم بن تغلب
بود که در آنها دو مروارید بود بقدر بیضه کبوتر و در عالم مثل آن ندیده بودند رب تمنع اکلات ربایح لم تلد امک رب ضبیة جلبت منیة شفیع المذنب اقراره
و توبته اعتذاره **شعر** یوکل یدم وعد الکریم الزم من دین الغریم هذه دار من احببت قدما بالحمی ام ریاض القدس ام جنات عدن قد اری ههنا اوطان
احبابی فما هم مخبتة قف بها بشراک یا قلبی فقد نلت المنی **شعر** غم آباد ایام را آزمودم برار کنج عزلت سرای ندیدم ببیمارئ خویش خورسند گشتم چه در در
هیچ شربت شفائی ندیدم **و ایضا** بفسح نیارم ز دان شکر دوست که شکری ندارم که در خور داوست **ایضا** چون پیش مردمان دنیا کردی اگرچه بس عزیزی خوار گردی **ایضا** خود گرفتم که پس از سعی و تکاپوی دراز کار از آن
سان که دلت خواست بسامان گردد بچه ایمن از این عالم ناپایه جا که بیکدم زدنت

کار دگر

کار دکرهسان کرده فائده چند چیز مراعات آن در نامه نوشتن ضرور است اول انکه ابتدا بنام حق کند ۲ سعی کند که هر چند سطر نامه می رسد میل آن ببالا باشد یا مساوی چه خط بهود و ترسا میل بنشیب دارد ۳ انکه معاد ابسیار مکرر نکند ۴ انکه از تکرار الفاظ احتراز کند ۵ انکه لفظ مشترک میان مدح و ذم نیاورد ۶ انکه خط کتیبا نقطه ننهند چه آن تنبیه بود بر جهل مکتوب الیه ۷ انکه بر ظهر مکتوب برک تر از خود هیچ ننویسد ۸ انکه نامه را بمکان بعید میفرستد تا مقید کند ۹ انکه بعد از فراغ بثانی مطالعه کند تا اگر سهوی باشد معلوم شود ۱۰ انکه در وقت اصلاح قلم را بر همان نکبرد چه آن نزد اهل تمیز مستقبح باشد ۱۱ اگر در مکتوب نام صاحب شوکتی در سطر ننویسد بلکه اندک بیاض گذارد و نام او بر بالای صفحه در سمت دست راست نویسد ۱۲ انکه هیچ وجه در مکتوب دشنام ننویسد و هم چنین احتراز کند از نوشتن چیزی که امکان داشته باشد که انکار او ضرور باشد ۱۳ انکه چون نامه تمام کند اندکی خاک بر آن فشاند چه حدیث است که اذا کتب احدکم کتابا فلیترّبه فانه انجح للحاجة ۱۴ انکه نامه را بر زمین ندازد تا قاصد بردارد و بدست او ندهد چه نقل است که رسول صلعم نامه که بنجاشی نوشته بود بر زمین انداخت تا قاصد برداشت لاجرم نجاشی نامه را با نواع اعزاز تلقی نمود و نامه بر و بدست قاصد داد ۱۵ انکه نامه را مربع نکذارد چه تربیع نظر عداوت است فائده بدانکه قرآن بنابر روایت اصح ۶۲۳۶ آیت است و بنا بر اقوال کثیر از این است ما تفاوت بر یاد ما از سی و دو آیت نمیرسد مجموع آیات ۷۰۵۶۶ کلمه است و بقولی ۷۷۴۳۹ کلمه و بقولی مجموع کلمات ۳۲۱۲۵۲

حرف بیّنات بقول ۲۱۱۸۳ و بقولی ۲۲۳۵۵۳ از ابجد الف ۸۸۰۰۰۸۶ و با ۰۰۴۱۱۲ و تا ۹۹۱۰۱ و ثاء ۲۷۹ و جیم ۲۷۳۳ و حا ۹۳ و خا ۸۱۱ و دال ۲۶۳۵۵ و ذال ۹۹۳۶ و راء ۳ و زای ۱۷۹ و سین ۵۸۹ و شین ۲۵۳ و صاد ۲۸۱ و ضاد ۲۰۷ و طاء ۲۷ و ظاء ۲۸۶ و عین ۹۰۲ و غین ۲۰۸ و فا ۸۷ و قاف ۸۱۳ و کاف ۵۱۳ و لام ۲۲۳۵۰ و میم ۲۳۶۰ و نون ۵۵۶ و واو ۲۵۵ و ها ۹۰۷ و یا ۱۹۱۹ فائدۃ بدانکه صحاح ستہ که در میان اهل سنت اعتبار دارد و واجب می دانند عمل با حدیث انها را باین تفصیل صحیح امت محمد بن اسمعیل جعفی بخاری و صحیح ابو الحسین محمد بن مسلم الحجاج النیسابوری و کتاب ابو داود سلیمان ابن اشعث سجستانی و کتاب ابو عیسی محمد عیسی ترمذی و کتاب نسائی و موطاء مالک و گویند که اول کتابی که در حدیث ساختند موطاء مالک بود و شافعی گفته ما اعلم شیئا بعد کتاب الله اصح من موطاء مالک و بعد از ان صحیح بخاری پس صحیح مسلم و اصح از این هر دو پیش اهل سنت صحیح بخاری است فائدۃ بدانکه از برای سالک شروط بسیار است از انجمله چند شرط ذکر می شود انکه ملتفت بشبهات سر و علانیه نشود و در امور کاینات و احکام شرعیات و تقدیرات قضا و قدر بلم و لا و لعل و عسی مشغول نگردد بلکه بر جادهٔ شرع مستقیم باشد ۲ اینکه پیوسته با طهارت باشد قال عز و جل ان الله یحب المتطهرین ۳ اینکه خلوت اختیار کند و از جمیع شواغل عزلت جسته در خانهٔ تاریک نشیند ۴ انکه پیوسته ساکت باشد الا از ذکر ۵ انکه از مطعوم و ملبوس شبهه ناک احتراز کند ۶ انکه از اکل و شرب حلال نیز بلکه تقلیل کند سیما بر وزه ۷ انکه خواب بسیار کم کند و تا بحد ضرورت نرسد نخوابد

قال

قال الله تعالی کانوا قلیلا من اللیل ما یهجعون ۸ دوام ذکر با حضور قلب بحیثیتی که جمله
بدن و اعضاء بان مستغرق باشد و افضل لا اله الا الله ۹ نفی خواطر و این دشوار
ترین عقبها است بر سالک ۱۰ تخلق باخلاق حمیده و انخلاع از صفات ذمیمه ۱۱
ربط قلب بشیخ همچنانکه بعضی گفته اند فائده از برای سالک ادب چند است
آ ۱ انکه تا تواند در سؤال از حقتعالی خطاب بامر و نهی نکند بلکه طریق ادب ملاحظه
کند چنانچه گوید خداوندا اگر من گناه کارم تو آمرزنده و بفلان چیز محتاجم و تو
لجه رحمتی یا آن فلان چیز خائفم و تو ملجا و مامنی و امثال این ۲ انکه رسول را بر
ظاهر و باطن خود مطلع داند و از مخالفت او حذر کند ۳ انکه در متابعت سنت
او غایت جهد مبذول دارد ۴ هر که با و نسبت دارد بصورت همچو سادات یا بمعنی
چون علماء همه را از برای محبت او دوست دارد و تعظیم و احترام ایشان واجب داند
۵ انکه تا تواند رو بقبله بنشیند خصوص در خلوت ۶ انکه پیوسته بهیئت [illegible]
نشیند و با خود چنان تصور کند که بر بساط رب العزة در حضور او نشسته است و
رسول بجا حاضر است تا بقید وقار و احترام مقید بود **فائده** آداب محاوره
از جمله لوازم است هر کسانی را که با مردم معاشرت می نمایند و آن بسیار است از آن
جمله انکه چون بمجلس بزرگی حاضر شود بدو زانوی ادب نشیند و از زانو بر زانو
نگردد چه آن دلالت بر عدم ثبات و قلت مبالات میکند و اگر بزرگی با او سخن
گوید بغیر او ملتفت نشود و اگر بزرگی او را تفضیلی تحسین کند بر فقدان بر خود
تاسف نماید بان نازش و افتخار نکند بلکه بوجهی عذران خواهد که بر خواطر [illegible]
آن آسان نشود و در محاورات بالفاظی که سامع بانها قطع نماید احتراز نماید و

از نقل چیزیکه صدق آن معلوم نباشد و در نزد بزرگان و هم چنین از اراجیف
احتراز نماید و از کذب لاف و گزاف خصوص نزد بزرگان و از راستی که دروغ
نماید و از کثرت مزاح و هزل دوری کند و از غیبت و معایب کسان احتراز نماید
پیوسته نیکو گو باشد تا پیش همه کس محبوب باشد و اگر کسی حکایتی یا سخنی گوید
بگذارد تا او حدیث را تمام کند و اگر او مطلع باشد و وقوف بر آن سخن پیشتر
از آن اظهار نکند تا گوینده منفعل نشود و با جهال و سفله مجادله و مناظره
نکند و تا سامع را راغب استماع حدیث و سخن نه بیند شروع در سخن نکند
و از کثرت مکالمه مجانبت لازم شمرد و آنچه از غیر او پرسند او جواب نگوید و اگر
کسی بجواب مشغول شود و او بهتر از آن قادر باشد صبر کند تا سخن او تمام شود پس
خود بر وجهیکه جواب اول مطعون نشود تقریر کند و اگر سخن از و پوشیده دارند
استراق سمع نکند و در مجالس اکابر با کسی سر نگوید و در نوشته کسان نظر نکند
مکر با ذن ایشان و با طراف خانه و دیوار مکر در نظر نبیند از دو از چیزیکه شان
از نیست سؤال نکند و اگر دو نفر با هم سخنی گویند بجهت آن استفسار نکند
و در نزد اکابر در دعا و تملق مبالغه و افراط نکند که از علامت ضعف نفس
است و آنچه خواهد بگوید اول در خواطر مقرر گرداند و با طراف آن برخورد و در
اثنا سخن بدست و چشم و ابرو اشارت نکند و حرکات و افعال و اقوال کسی را
محاکات یعنی تقلید نکند و تا تواند سخن چنان گوید که از میزان شرع و عقل
خارج نیفتد و اندیشه نکند که اگر من بخلاف خواهش مستمع سخن گویم او را خوش
نیاید چه مستمع اگر دانا و خردمند بود از سخن پسندیده نرنجد و در حضرت

وسقدس

سلاطین

سلاطین وحکام بسیار دعوای فضل و دانش نکنند و در الزام ایشان نکوشد و از
کثرت مجالست و محاورت با ایشان گستاخ نگردد و بر معاشرت مبادرت ننماید
ننماید چه مؤاخذهٔ ایشان سخت و تمهید معذرت دشوار باشد و ناممکن باشد
سخنی که بر خواطر بعضی از مستمعان گران باشد نگوید **شعر** با همه خلق جهان
گرچه ازان بیشتر بده وکمتر بهند آنچنان زی که بمیری برهی نه چنان زی که
بمیری برهند **قال** علی علیه السلام کفی بالقناعة ملکا و بحسن الخلق نعیما **قال**
الشاعر ما کل ما فوق البسیطة کافیا واذا قنعت فکل شیء کاف **شعر** خواهی
که عیش خوش بود کار بر قرار بانیستی بساز و کم کار و بار گیر **فی** کتم السر و صدر
الاحرار قبور الاسرار **شعر** سخن کان کز نشستن میان دو تن پراکنده شد بر سر
انجمن سخن هیچ منمای با راز دار که او را بود نیز همراز یار اگرچه تو دانی که عزم
توچیست بران رای و دانش بباید گریست **شعر** منه در میان راز با هر کسی
که جاسوس هم کاسه دیدم بسی **فی** الرفق والمدارا درشتی و زشتی نباید
بکار بنرمی برآید ز سوراخ مار فی ترک الفخر ان الفتی من یقول ها انا ذا لیس
الفتی من یقول کان ابی **شعر** هر کجا داغ بایدت فرمود چون تو مرهم نهی ندارد سود
شعر ملامت گوی را از من بگو ای خواجه دم درکش که ابلیس از سرکشی گشت ازانکه
می ترسانید باران **شعر** عروس ملک کسی در کنار گیرد تنگ که بوسه بر دم
شمشیر آبدار زند **للمولوی** دل در تنگ پیوند نکوشد که نشد جز در پی
او نشد نکوشد که نشد کفو که بنجم ار نکوشد کارت کارم چه نکو نشد
نکوشد که نشد **بابا افضل** کله کو نشد نکوشد که نشد لب

بیهوده کوشند نکوشد که نشد منت کش چرخ می شد آخر کار کار تو نکو نشد
نکو شد که نشد لبعضهم از شئت ان تستقرض المال منفقا علی شهوات
النفس فی زمن العسر فسل نفسک الاقراض من کنز صبرها علیک وانظار الی زمن
الیسر شیخ ابو سعید دلجزده عشق تو نبوید هرگز جز محنت و درد تو نکو ید
هرگز صحرای دل عشق تو شورستان کرد تا مهر کرکسی نروید هرگز شعر دین
فروشی کنی تا سازی مادهٔ نقره خنک تو زرکند کوبتادبهر حرمت علم است این
همه طمطراق وخنک و سمند علم از این ترهات بیزار است تو برو بر برو نکو بر
کند فضیحة لا تطلب من الکریم یسیرا فیکون عنده حقیرا البیضاوی صاحب
التفسیر اسمه عبدالله ولقبه ناصرالدین وکنیته ابوالخیر بن محمد بن علی البیضاوی
وبیضا قریة من اعمال شیراز توفی فی سنة خمس وثمانین وستمائة فی تبریز وقبره
هناک ودخل قبل القضا تبریز فصادف دخوله مجلس اجلاس بعض الفضلاء
فجلس فی صف النعال فاورد المدرس اعتراضات وزعم ان احدا من الحاضرین لا
یلی جوابها فلما فرغ من التقریر شرع البیضاوی فی الجواب فقال له المدرس لا اسمع
کلامک حتی اعلم انک فهمت ما قررته فقال البیضاوی اعید کلامک بلفظه ام بمعناه
فبهت المدرس فقال اعدها بلفظها فاعادها وبین ان فی ترکیب الفاظها الخ
ثم انه اجاب عن تلک الاعتراضات باجوبة شافیة ثم اورد لنفسه اعتراضات وطلب
الجواب فلم یدر المدرس فقام الوزیر من المجلس واجلس البیضاوی مکانه وسئل
عنه وطلب البیضاوی القضا فاعطاه واکرمه ووصله بغیر الکرم سریعون نفر
نهفت کشتک جو نیش خشک بود وچه کفت ای همای نو وهمای کهن خسرو

بجاپوری

کجا بودی ای مرغ فرخنده پی چه داری خبر از حریفان می بشادی کجا می کذارند ناء
سفرشان چه جای است و منزل کدام نغان زآخر یفان پیمان کسل که یکروز ما
بوندارند دل شعر ای دل نفس مطیع فرمان نشدی و دکرده خویشتن پشیمان
نشدی صوفی و فقیه و زاهد و دانشمند اینجمله شدی ولی مسلمان نشدی
قال ارسطاطالیس اذا دخلتم الی الکرام فعلیکم بتخفیف الکلام وتقلیل الطعام
وتعجیل القیام فائدة فی کتاب الجامع المهذب الدین حمی الربع یقطعها اکل لحم الجراد
فی یوم الراحة و بعد ادواد وکذا تعلیق شعرات من لحیة التیس و فیه حب او البخور
بحب الاترج او بجلد القنفذ والغب بنفعها تعلیق عین السرطان النهری والتمو بمثلها
شرب نصف من الفادزهر المعدنی والحیوانی والطین المختوم او الزمرد او مثقال من
انفحة الارنب و بول الانسان او ثلث دراهم من لب حب الاترج وقال ایضا من علق علیه
ثلث بندقات لم تلسعه عقرب و اذا سقط المصروع بلؤلؤ محلول برء من یومه مرة
واحدة وایضا اذا وضع خمس و دقات عنب تحت وسادة المریض بغیر علمه و راسها الی
جهة راسه نام نوما حسنا وکذا قرن غنم ابیضا اذا لف فی مندیل ووضع تحت الوسادة
فانه یجلب النوم وکذا رماده وکذا اکل ثلث حبات او خمس حب من حب الکنج نام نوما
لذیذا واذا وضع الشب الیمانی تحت الوسادة دفع الفزع فی النوم واذا اضیف الیه برادة
الحدید نفع العظیم و من وضع تحت وسادته شیئا من الرجلة لم یر حلما ومن اخذ عودا
من الدار شیشعان فی خرقة صفراء ووضعه تحتها فی لیلة البدر رای فی منامه ما یرید
وکذا المرقشیثا الذهبیة واذا خضب المرعوف یدیه الی نصف معصمیه بعشرة
دراهم حناء وعشرة دراهم خطبا نار وثنا انقطع رعافه اذا خلط رماد شعر الانسان بدهن

ويقطر في الاذن نفع وجع الاسنان واذا مضغ الباذروج يوم نزول الشمس في الحمل منع وجع الاسنان سنة واذا قال لله على ان لا كل عنابا ولا لحم فرس في فعل ذلك لم يوجع اسنانه عامة ذلك وعلق النحاس الخالص الذي شبه يسكن الفواق بتلريع ثلث سمكات صغار جته على الريق يشفي البرقان اذا عشاء الى شجرة كبيرة وقال لها انت بواسير فلان بن فلان ثم جاء سحرا وقال لها ذلك قلعها بغير حديد قلعت البواسير من ذلك الشخص واذا علق على الفخذ عشرة بدله من زعفران خالصا سهل الولادة واذا طلى النواليل بالنورة بدفعها واذا طلى القوباء والبرص والبهق بالمني ازال مع التكرار ووضع شعر الانسان المبلول بالخل ينفع عضة الكلب من ساعته واذا البخر البيت باصل الرمان وقصبانه او اصل السوس والحلتيت وحب الغار او السكبينج او الاظلاف والحوافر والسور هربت الهوام والحيات بطردها الكبريت والنوشادر بالخل ويوضع الخردل الاحمر على مساكنها فتهرب منها ويطردها ايضا التبخير باظلاف المعز وقرون الايل وشعر الانسان والسكبينج والزفت والمقل والعاقرقرحا والرش بماء النوشادر والعقارب يطردها الفجل المشدوخ وورقه وعصارته وتوضع قطعة من الفجل على ثقبتها فلم يتجاسر على الخروج ويقتلها ويطردها ايضا التبخير بالعقرب نفسه وبالزرنيخ الاصفر والكبريت والفستق وحافر الحمار وشحم الماعز ويعجن هذه الاشياء بالشحم المذكور وتبخر به عند ثقبها فيخرجها من جحرها وقيل من لدغته عقرب وحية فيجعل في دبره قطعة ملح سكر المرة البراغيث يطردها ويقتلها الرش بطبيخ الحنظل ونقوعه وطبيخ الحسك والخرنوب والشونيز والفوتنج وماء السذاب في دم التيس يجعل في حفرة فتاوي اليه البراغيث والقمل يطردها الفأر المحاول والبعوض يطردها التدخين بنشارة خشب الصنوبر يقتله

الينجنكشت

فيقتلها ان بال الفقير ايضا

اوبالشونيز

او بالشونيز او الكبريت او التبن او السرجين البقري او الزاج او العروق لسر او جوزه
والبوش المطبخ هذه والذباب يطرده التدخين بطبيخ الخربق الاسود والكندش او ورق
القرع اليابس والفارة يطرده ويقتله المرتك والخربق والسلق والبنج واصل الكبر
وخبث الحديد وبصل الفار وسم الفار ويوضع المقناطيس او القطران على ثقبها
فيهرب فيبلغ الذكر منه ويقطع ذنبه وبخيط صوف فيهرب الباقي والنمل يطرده
التدخين بالنمل نفسه او الكبريت والقطران او الحلتيت الذكاء او الزفت ومرارة
الثور والمقناطيس اذا صب في جحرها او وضع عليه شيء خيط بالقطران او الحلتيت
ويدار على الموضع فلا تقربه نملة والزنبور يطرده رائحة الكبريت والنورة او الثوم
ولا يقرب المطلي بطبخ الخطمي او عصارة الخبازي والزنبق والارضة يطردها الهدهد
اذا جعل في البيت والتدخين باغصانه وريشه الفوتنج وقشور الاترج وماء
الحنظل والسام ابرص يطرده وجود الزعفران في البيت وقيل ان السنور يهرب من
دهن الورد والتمضمض بالسعد يستحكم الاسنان المتحركة واذا سحق الطحلب ونفخ
في الانف اسقط الجنين عن علي عليه السلام البطنة تذهب الفطنة وعن بعضهم
اقلل طعامك تحمد منامك **فائدة** يا معرضا عني بوجه مدبر ووجوه دنيا
عليه مقبلة هل بعد حالك هذه من حالة ام غاية ... انحطاط المنزلة **فائدة**
لا شك انه قد يحكم بالاكتاف باحكام كثيرة منها امور مستقبلة ولكن الحكم بها
موقوف على امور كما ذكره العلامة الشيرازي في الفصل الخامس من شرح القانون
منها ان يذبح راس غنم على نية المسئول له والمسئول عنه ومنها ان يكون من مال
المسئول له ومنها ان يكون القمر في زيادة نوره ومنها ان يكون المسئول له والذابح

[margin:] ... العين ...

طاهر بن نظيفي الملبوس ومنها ان يكون الذبح في يوم وضحى بعرب مثاجاريته ومنها ان يستوي الغنم ومنها ان يوخذ الكتف الايمن ومنها ان ينظف من اللحم تنظيفا او بالفا

منها ان لا يوصل الى الكتف سكين ولا حديد بالكلية ومنها ان يوجه الى الشمس بحيث يكون وظهره الى وجه الشمس ووجه الكتف الذي في وسط الدائرة يحاذي وجه الناظر

بعد ذلك يبالغ في التفتيش واخذ الامارات والعلامات من الوقوم والاشكال

الدائرة والنقطة ثم الحكم بها يحتاج الى كثرة المباشرة والملابسة لهذا الفن و

شدة لقوة الحافظة او حكي دست حاجت كشيده سر درپيش امدم بردرت

من درويش مكرم رحمت توكير دست ورنه اسباب نامرادي هست قال

القرشي في شرح القانون في بحث تشريح الصدر كان لنا جار توفت زوجته و

لها طفل صغير ولم يكن للزوجة جدة يتخذ له مرضعة ودبما مصصه ثدي نفسه و

اللبن في ثدي الرجل وكان اذا عصر ثديه يخرج منه لبن كثير فائدة قال البهائي في المجلد

الخامس من الكشكول ان المذاهب في حقيقة النفس اعني ما يشير اليه كل احد بقوله

انا كثيرة والدائر منها على الالسنة والمذكور في الكتب المشهورة اربعة عشر مذهبا

احدها انها هذا الهيكل المعبر عنه بالبدن وثانيها انها القلب الصنوبري اللحماني

المخصوص وثالثها انها الدماغ ورابعها انها اجزاء لا تتجزى في القلب هو مذهب

النظام ومتابعيه وخامسها انها الاعضاء الاصلية المتولدة من المني وسادسها

انها المزاج وسابعها انها الروح الحيواني ويقرب منه ما قيل انها جسم لطيف سار

في البدن كسريان الماء في الورد والدهن في السمسم وثامنها انها الماء وتاسعها

انها النار والحرارة الغريزية وعاشرها انها النفس بفتح الفاء وحادي عشرها

انها

انها الواجب تعالی عن ذلك علواً كبيراً وثانی عشرها انها الارکان الاربعة وثالث عشرها
انها صورة نوعية قائمة بمادة البدن وهو مذهب الطبیعیین ورابع عشرها انها
جوهر مجرد عن المادة الجسمانية وعوارضها الجسمانيات لها تعلق بالبدن تعلق التدبير
والتصرف والموت هو قطع هذا التعلق وهو مذهب الحكماء الالهيين واكابر
الصوفية والاشراقيين وعليه استقر رأى المحققين من المتكلمين وهو الذى اليه اشارت
الكتب السماوية وبه انطوت عليه الانبياء النبوية ودلت عليه الاخبار المعصومية وانقادت
له الامارات الحدسية والمكاشفات الذوقية حكاية ثقة نقل كرد از شيخ محمد
كليددار روضه مقدسه كاظمين عليهما السلام وشيخ مذكور خود مرد متدين
بود و من خود او را ملاقات كرده بودم كه شيخ مذكور گفت در هنگامی كه حسن
پاشا بعد از سلطنت نادر شاه افشار در ايران او پاشاه عراق عرب بود
در بغداد متمكن بود روزی در ايام ماه جمادی الثانيه در وقتيكه جمعی از امرا
وافنديان واعيان آل عثمان در مجمع او حاضر بودند پرسيد كه سبب چيست
كه اول ماه رجب شب نور باران گويند يكی از ايشان مذكور ساخت كه در
اين شب بر قبور ائمه دين نور فرو ميريزد پاشا گفت در اين مملكت محل قبور
ائمه بسيار است البته مجاورين اين قبور ائمه مشاهده خواهند نمود پس كليددار
ابوحنيفه كه امام اعظم ايشان است و كليددار شيخ عبد القادر را طلبيده مطلب
را از ايشان استفسار نمود ايشان گفتند ما چنين چيزی مشاهده نكرده ايم
حسن پاشا گفت كه موسی بن جعفر و حضرت جواد عليهما السلام نيز از اكابر دين اند
بلكه جماعت وافض انها را واجب الاطاعه می دانند سزاوار است كه از كليددار

روضه

روضهٔ ایشان نیز برسیم و همان ساعت ملازمی که بعرف اهل بغداد چوخادار گویند

بطلب کلیددار کاظمین ع آمد شیخ محمد گوید که کلیددار آن وقت پدر من بود

و من تقریبا در سن بیست سال بودم و با پدرم در کاظمین بودیم که ناگاه

چوخادار باحضار پدرم و او نمی دانست که با او چه شغل داشت روانهٔ بغداد شد

و من نیز باتفاق او رفتم و من در خانهٔ پاشا ماندم و پدرم را بحضور بردند

بعد از حضور پاشا از پدرم سؤال کرد که گویند شب اول رجب شب نور

باران گویند بجهت نزول نور از آسمان بر قبور ائمهٔ دین یا تو هیچ از آن در قبر کاظمین

مشاهده کرده پدرم خالی الذهن و بی تامل گفت بلی چنین است و من مکرر

دیده ام پاشای مذکور گفت این امر عجیبی است و اول رجب نزدیک است

مهیا باش که من در شب اول رجب در روضهٔ مقدسهٔ کاظمین بسر خواهم برد

پدرم از استماع این سخن بفکر افتاد که اینچه جرائی بود که من کردم و چه سخن بود

از من سر زد و با خود گفت که یحتمل مراد نور ظاهری مشاهد نباشد و

من نور محسوسی ندیده ام و متحیر و غمناک بیرون آمد و من چون او را دیدم آثار تغیر

غم و ملال در بشرهٔ او یافتم و سبب استفسار کردم گفت ای فرزند من خود را بکشتن

دادم و با حال تباه روانهٔ کاظمین ع شدیم و در بقیهٔ آن ماه پدرم وداع و امور

خود را انجام می داد و خورد و خواب و تمام شد و روز و شب بگریه و زاری مشغول بود

و شبها در روضهٔ مقدس تضرع میکرد تا روز آخر ماه جمادی الاخر چون روز

بحوالی غروب رسید کوکبهٔ پاشا ظاهر شد و خود او نیز وارد شد و پدرم را طلبید

و گفت بعد از غروب روضه را خلوت نماید و زوار را بیرون کنند پدرم حسب

الامر

الامر چنانکه هنگام نماز شام پاشا بروضه داخل شد امر کرد که شمعهای روضه که روشن بود خاموش کردند و روضهٔ مقدسه تاریک ماند خود چنانکه طریقهٔ سنیان است فاتحه خوانده رفت بعقب سر ضریح مقدس و مشغول نماز و ادعیه شد و پدرم در سمت پیش روی ضریح مقدس را گرفته بود و محاسن خود را بر زمین می مالید و روی خود را در انجای می سایید تضرع و زاری می کرد مانند ابر بهار اشک از دیدهٔ او جاری بود و من نیز از عجز و زاری پدرم بگریه افتاده بودم و بر اینحال تقریبا دو ساعت گذشت و نزدیک بود که پدرم قالب تهی کند که ناگاه سقف محاذی بالای ضریح مقدس شق شد و ملاحظه شد که گویا بیکبار صد هزار خورشید و ماه و شمع و مشعل بر ضریح مقدس و روضهٔ مقدسه ریخت که مجموع روضه هزار مرتبه از روز روشن و نورانی تر شد و صدای حسن پاشا بلند شد که باواز بلند مکرر می گفت صلی الله علی النبی محمد و آله پس پاشا برخواست و ضریح مقدس را بوسید پس پدرم را طلبیده و محاسن او را گرفت و بخود کشید و میان دو چشم پدرم را بوسید و گفت بزرگ مخدوم و می داری خادم چنین مولائی باید بود و انعام بسیاری بپدرم و سایر خدام روضهٔ متبرکه کرده در همانشب ببغداد مراجعت نموده **نقل است** که چند نفر با هم اجتماع کردند که با او زنا کنند و هر یک بخلوت وی رفتند و زنا میکردند یکی از آنها با آن زن گفت من از خدا شرم میکنم این پنج درهم را بگیر و برفقای من بگو او نیز زنا کرد گفت معاذ الله که من از برای پنج درهم دروغ گویم و ایضا مردی شخصی را دید که بین میان مسجدی

بود که در مسجد با یکی لواطه میکرد آن شخص این سخن برا او افکندا و کفت ای
ملعون نشنیده که آب منی در مسجد افکندن مکروه است و ایضا کویند
شخصی با زنی زنا میکرد که دیکری رسید کفت اینچه عمل است میکنی بلکه نطفه
منعقد شود و ولد الزنا هم رسد کفت اکر چنان بود که عزل مکروه است نخ
کذاشتم انزال نشود حکی ان بعض القضاة مر بطریق مع بعض العدول فسمع صوتا
حسنا فامسك القاضی علی اذنه فاسرع فی السیر فقال له العدل لم فعلت ذلك قال وجدت
حلاوة الصوت فخفت الفتنة فقال العدل ما انا فما وجدت حلاوته ثم اتفق انه
شهد شهادة فرده القاضی وقال ان کنت صادقا لا تستطیب الصوت الحسن فانت
لست بسلیم العقل والحاسة وان کنت کاذبا فانت من الکاذبین شعر از عراقی
خوشا راهی که پایانش تو باشی خوشا چشمی که رخسارت تو بیند خوشا جانی که
جانانش تو باشی چه خوش باشد دل امیدواری که امید دل جانش تو باشی
خوشی و خرمی و کامرانی کسی دارد که خواهانش تو باشی چه باك آید ز کس آنکس
که او را نکهدار و نکهبانش تو باشی مشو پنهان از ان بیچاره کاو را همه پیدا
و پنهانش تو باشی میرهان از کفر و ایمان عراقی که هم کفر و هم ایمانش تو باشی
برای آن بترك خود نکوید دل بیچاره تا جانش تو باشی عراقی طالب درد است زان هم
بوی آنکه درمانش تو باشی ابن یمین واعظی بود بر سر منبر لفظ چون
در بوعظ بکشاده کفت مرد را بود به بهشت چند حور لطیف آماده
از میان زنی بپا برخواست دلش اندر تفکر افتاده کفت بهر خدای مولانا
سخنی کفتنی بود ساده کفت در خلد حور زن باشد یا بود جمله همچنین ماده

[illegible]

کفت

کفت خواتون فرو نشین عروسی که بماند تو نیز ناکاده قیل افلت لمعویة بن مروف
باز صاح اغلقوا ابواب المدینة لئلا یخرج قیل رایت رجلا محموما به صدع
یاکل التمر بکراهیة شدیدة فقلت له ویحك تاکله فی حالك فقال عندنا شاة فنیع
ولیس لها نوی فانا اکل التمر مع کراهیتی له لاطعمها النوی قلت فاطعمها التمر بنواه
قال ویمکن هذا قلت نعم قال فرجت عنی ما احسن العلم کانت علیة اخت هرون
الرشید تهوی خادما اسمه طل وکانت تکنی فی شعرها عنه فحلف الرشید انها
لاتکلم طلا ولا تذکره فی شعرها فاطلع علیها وهی تقرء فی اخر سورة البقرة فان لم
یصبها وابل فظل فالذی نهانا عنه امیر المؤمنین فدخل علیها الرشید وقبل راسها
وقال قد وهبتك طلا ولا امنعك بعد هذا من شئ ترید منه من حکایات
الکذابین انه قال بعضهم رمیت یوما ظبیة فلما جاوز سهمی عن القوس ذکرت شیئا
الطبیة مجیبة لی وبعدت خلف السهم حتی قبضته قبل ان یصل الظبیة خطب
بعض الامراء علی المنبر فقال والله لا اکرمتونی لاکرمنکم وان اهنتمونی لاهنتکم ولتکونن
علی اهون من ضرطتی هذه وضرط ونزل قیل لبعض الغلمان ما حالك قال
حال لا تسئل من یشتکی مولای منذ ستین سنة قیل له کیف ذلك قال انه یشتکی کل یوم
فاذا قلت لا تسلمنی من شیبتی ای کبرت قال یا بارد کیف کبرت من امس الی الیوم
رای معلم علی غلام یاوطه فقیل له ما تفعل قال اردت ان اعلمه باب الفاعل
والمفعول حکایة شخصی از ولایت عرب حکایت میکند که از خانه خود بی حاجتی
بیرون رفتم شب سر کی بخیمه بعضی از اعراب رسیدم ومهمان شدم ومرا مهمان
کردند ومهربانی نمودند چون وقت خواب رسید یکی از زنان اهل خیمه را آن مرد

فائدة الرطل اثنی عشر اوقیة والاوقیة فی الحدیث اربعون درهما وکان

فیما کان فیما مضی واما الیوم عند الاطباء والناس فوزن عشرة دراهم و[illegible]

وثلثا الاستار ووزن اربعة مثاقیل ونصف وثلثاه وهو عشرة دراهم وستة

اسباع درهم **حکایة** در سنه هزار و دویست و... که حقیر بعزم زیارة

بیت الله الحرام وارد بغداد شدم چند یومی در بقعه متبرکه کاظمین علیهما السلام بجهة اجتماع

توقف اتفاق افتاد در شب جمعه در روضه متبرکه امامین همامین بودم با

جمعی از احبا و همسفران و بعد از آنکه از تعقیبات نماز عشا فارغ شدم و ازدحام

مردم کم شد برخواستم ببالای سر مبارک آمدم که دعای کمیل را در آن موضع کاملا

تلاوت نمایم با حضور قلب و از جمعی از زنان و مردان عرب بود در روضه مقدسه

شنیدم بنحوی که مانع از حضور قلب شد و صدای ایشان بلند شد بیکی از رفقا

گفتم سوء ادب اعراب را ببینید که در چنین موضعی در چنین وقتی صدا بلند می

کنند چون صدای ایشان طول کشید من با بعضی از رفقا برخواستم بپایین

پای مقدس ملاحظه کنیم سبب غوغا چیست دیدم شیخ محمد کلیددار در در

روضه مقدسه ایستاده و چند زن از اعراب اهل روضه شدند یکی از انها

گریبان شیخ دیگر را دارد و میگوید کیسه پول مرا یکی از شما دزدیده است و ایشان

منکر بودند گفت در همین موضع مبارک قفل ضریح را گرفته قسم باین دو بزرگوار

یاد کنید تا من از شما مطمئن شوم و گریبان شما را رها کنم من و رفقا ایستادیم

که ببینیم معامله بکجا میرسد پس یکی از زنان در نهایت اطمینان قدم پیش نهاده

وقفل را گرفته و گفت یا ابا الجواد انت تعلم انی بریئة ای [illegible] تو می

که من از زنان

چنین

ایستاده ایم که

ایشان

که من از این تهمت بری هستم این زن صاحب پول گفت که بر و من [illegible] شد

پس پدر بکریه نیز قدم پیش گذارده بنحو اول تکلم نموده و بوقت سیم امد فقال

کریه همین که گفت یا ابا الجواد این انت تعلم انی بریئة دیدیم که از زمین بنحوی بلند

شد که گویا که از سر ضریح مقدس گذشته و بر زمین خورد و دفعتاً رنگ

او مانند خون بسته و چشمهای او نیز چنین شد و زبان او بند شد پس شیخ محمد

صدا را بتکبیر بلند کرده سایر اهل حضره نیز تکبیر گفتند پس شیخ امر کرد که تا پای

او را کشیده در یکی از صفهای رواق مقدس گذاردند و ما نیز ماندیم که ببینیم

امر بکجا منتهی می شود از چنین بیهوش بود تا حوالی سحر انگاه بهوش امد که

باشاره فهمانید که کیسه پول ان زن را کجا گذارده ام بیاورید بدهید و کسان

او چند گوسفند بجهت کفاره عمل او ذبح کرده تصدق کردند که از ان مستخلص

شود و چنان بود تا صبح و در همان روز وفات یافت **لغز** فی قلم واهیف

مذبوح علی صدد عبرة یترجم عن ذی منطق وهو ابکم تراه قصب اکلها طال عمره

وتضحی بلیغا وهو لا یتکلم **لغز** فی حلب بلدة فی الشام قلب اسمها تصحیفه

اخری بارض العجم وثلثاه زال من قلبه وجد تر طیر اشد بید النعم قال یونس بن میسرة (لابیه)

لا باس علینا زمان الا بکینا منه ولا تولی علینا الا بکینا منه علیه لا ادری فما الناس

بالناس الذین عهدتهم ولا الدار بالدار التی کنت اعهد **قال** هیثم بن خالد

دخلت علی صالح مولی منارة فی یوم شاتٍ فی قبة مغشاة بالسمور وجمیع فرشها

وبین یدیه کانون فضة یسجر فیها بالعود ثم رایته بعد ذلک فی راس الجسر وهو یسئل

الناس **نقل** ان عبد الرحمن بن زیاد ولی خراسان فاخذ من الاموال ما حسب لنفسه انه

اذا عاش مائة سنة ينفق في كل يوم الفي درهم على نفسه انه يكفيه فرأى بعد مدة انه

يحتاج الى حلية مصحفه وايضا ان حبيب الناس لرايك من زمن لم ارد من خلقه الا   بيع

يكبث عليه حين ينصرم قيل بتقلب الاحوال تعرف جواهر الرجال قال بعضهم

نحن في زمان اذا ذكرت الاموات حييت القلوب واذا ذكرت الاحياء ماتت قال

ابو ذر جمهر يهون المصائب اربعة الاول ان يعلم ان القضا والقدر لا بد من جريانهما

والثاني ان لم يصبر فمن ذا الذي يصنع الثالث انه قد يجوز ان يكون اشد من هذا

الرابع لعل الفرج قريب قيل ان ميسرة الراشد كان كثير الاكل قيل له يوما ما

اكلت اليوم قال اكلت مائة رغيف قدم ميسرة المذكور يوما بقوم وهو راكب

حمار فدعوه للضيافة فذبحوا له حماره وطبخوه وقدموا له فاكل كله فلما اصبح طلب

حماره ليركبه قالوا له هو في بطنك قال سود الله وجهكم وكان هلال المازني من

الاكلين قال جعت مرة ومعي بعير لي فنحرته وشويته فاكلته ولم ابق منه الا شيئا يسيرا

على ظهري وكان سليمان بن عبد الملك اكولا قال شمردل قدم سليمان الطائف

فورد مع عمر بن عبد العزيز علي فقال يا شمردل ما عندك من الطعام فقلت جدي

سمين فقال عجل به فاتيته فجعل ياكل ولا يدع عمر حتى اكل بما مر فقال يا شمردل

اما عندك غيره قلت ست دجاجات سمان فاتيته بهن فاكلهن ثم اكل ملأ قدح سويق

ثم قال لغلامه اصبحت غداءنا قال نعم قال ما هو قال ثلثون قدرا قال ايتني بقدر

قدر فاتاه بها ومعها الرقاق فاكل من كل قدر ثلثه ثم مسح يده واستلقى على

فراشه واذن للناس ووضع الخوان واكل مع الناس وكان من الاكولين الحجاج

قال مسلم قتيبة قال اعددت له اربعا وثمانين رغيفا مع كل رغيف سمكة فاكل الجميع

وايضا

وايضا كان عبيد الله بن زياد اكولا قال رجل من شيبان دخلت على عبيد الله وقد بعث

له عشرين دجاجة فاكلها ثم قدم الطعام فاكل ثم اتى بطبقين احدهما بيض والاخر تين

فاكل الجميع وكان جائعا وكان ميسرة ياكل الكبش العظيم مع ثلاثين رغيف وكان معوية

ياكل كل يوم مائة رطل دمشقي ولا يشبع **حكي** ان عبيدا اشترى يوما سمكا

وقال لاهله اصلحوه ونام فاكل عياله السمك ولطخوا يده فلما انتبه قال قدموا

السمك قالوا قد اكلت قال لا قالوا ابطحي شم يدك فشمها قال صدقتم ولكن كاني ما

شبعت **فائدة** في كتاب بعض الادباء ان الضيف على اقسام المشمع وهو الذي

معه خريطة شمعه يقلب فيها الحلو او الطعام وياخذه معه والمطفل وهو الذي

يستصحب لذة الصغير والمتشارف وهو الذي لا يزال ملتفتا على ناحية الباب لينظر

متى يدخل الطعام وكلما دخل يظن انه طعام والعداد وهو الذي يشتغل بعد الالوان

المختلفة الاطعمة والظروف والصوات وهو الذي يسمع صوت مضغه واكله والرشاف

وهو الذي يحس بلعه ويسمع منه صوت والنقاض وهو الذي يجعل اللقمة في فيه و

ينقض صابعه في المائدة والقراض وهو الذي يقرض اللقمة باسنانه ثم يضع في الطعام واللتات

وهو الذي يلت اللقم باصابعه قبل وضعها في الطعام والعوام وهو الذي يميل

ذراعه يمينه ويسره لاخذ الظروف والقصاد وهو الذي ياكل نصف اللقمة ويعيد

باقيها في الطعام والمخلل وهو الذي يخلل اسنانه في اثناء الطعام والمزنخ وهو الذي يزنخ

اللقم في المرق فما يبلغ الاولى الا لانتا لثانية والمرشش وهو الذي يفسخ الدجاجة

ونحوها فيرش على مواكليه والمفتش وهو الذي يفتش عن اللحم ونحوه باصبعه والصباغ

وهو الذي ينقل الطعام من ظرف الى ظرف ليبرده والنفاخ وهو الذي ينفخ في

الطعام

الطعام فياكله والحاذي وهو الذي يجعل اللحم بين يديه فيحجبه عن مواكليه والجحيح وهو الذي
يزاحم مواكليه بجناحيه والشطرنجي وهو الذي يضع طرفا ويرفع اخرى والمهندس وهو
الذي يقول ضع هذا الطرف هنا وهذا هنا حتى ياتي قدامه ما يحبه والفضولي
وهو الذي يقول لصاحب الطعام ان كان عندك شيء من الطعام فاعط فلانا و
فلانا والمعطل وهو الذي يحدث عند غسل اليد فيبقى الغلام واقفا والابريق
بيده معطلا والناس منتظرون والمسلسل وهو الذي يدخل الدار فيعيب بالترتيب
ويقول كان ينبغي ان يكون باب المجلس من هنا والايوان هنا وترتيب الفرش كذا
وهكذا والمفضح وهو الذي يخرج فيخبر من يعرف صاحب البيت بضيافته حتى يتغير
عليه والمداخل وهو الذي يرى صاحب المنزل يناجي شخصا فقال ما الذي قلت له مولنا
لصاحبه والمستعجل وهو الذي يستعجل بالاكل ويشكو الجوع والمنام وهو الذي
ينام على غلمان صاحب الدار ويهين ولاده ويعد ذلك من الاخلاص **فائدة**
مختصر من خلق رسول الله صلعم وخلقه عن الحسن الزكي بن علي عم ذكره لخاله هند بن
ابي هالة التميمي كان صلعم فخما مفخما يتلألأ وجهه اطول من المربوع واقصر من المشذب
عظيم الهامة رجل الشعر ازهر اللون واسع الجبين ازج الحواجب سوابغ في غير قرن
بينهما عرق يدره الغضب اقنى العرنين كث اللحية سهل الخدين ازج ضليع الفم
اشنب مفلج الاسنان دقيق المسربة كان عنقه جيد دمية مصفا الفضة معتدل الخلق
بادنا متماسكا سواء البطن والصدر عريض الصدر بعيد ما بين المنكبين ضخم الكراديس
انور المتجرد موصول ما بين اللبة والسرة بشعر يجري كالخط عاري الثديين والبطن مما سوى
ذلك اشعر الذراعين والمنكبين واعلى الصدر طويل الزندين رحب الراحة شثن الكفين

الكفين

الكفين والقدمين سائل الأطراف خمصان الأخمصين مسيح القدمين ينبو عنهما
الماء إذا زال زال قلعا يخطو تكفيا ويمشي هونا سريع المشية إذا مشى كأنما ينحط من صبب
وإذا التفت التفت جميعا خافض الطرف نظره إلى الأرض أطول من نظره إلى السماء جل نظره
الملاحظة يسوق أصحابه ويبدر من لقي بالسلام وكان ص متواصل الأحزان دائم الفكرة
ليست له راحة لا يتكلم في غير حاجة طويل السكوت يفتتح الكلام ويختتم بأشداقه ويتكلم
بجوامع الكلم لا فضول ولا تقصير لم يكن جافيا ولا مهينا يعظم النعمة وإن دقت لا يذم
منها شيئا ولا يذم ذواقا ولا يمدحه ولا تغضبه الدنيا وإذا تعوطي الحق لم يعرفه أحد
ولم تقم لغضبه شيء حتى ينتصر له ولا يغضب لنفسه ولا ينتصر لها إذا أشار أشار بكفه كلها
وإذا تعجب قلبها وإذا تحدث اتصل بها فضرب براحته اليمنى في باطن إبهامه اليسرى وإذا
غضب أعرض وأشاح وإذا فرح غض من طرفه جل ضحكه التبسم يفتر عن مثل حب
الغمام وكان يقول أمر فيه إصلاحهم فليبلغ الشاهد الغائب ويقول أبلغوني حاجة
من لا يستطيع إبلاغ حاجته كان الناس يدخلون روادا ويخرجون أدلة فقهاء وكان ص
يخزن لسانه إلا فيما يعنيه ويؤلف الناس ولا ينفرهم يكرم كريم كل قوم ويوليه عليهم و
يحذر الناس ويحترس منهم من غير أن يطوي عن أحد بشره ولا خلقه ويتفقد أصحابه ويسأل
الناس عما في الناس فيحسن الحسن ويقويه ويقبح القبيح ويوهنه معتدل الأمر غير
مختلف لا يغفل مخافة أن يغفلوا أو يميلوا لكل حال عنده عتاد لا يقصر عن الحق و
لا يجوزه الذين يلونه من الناس خيارهم أفضلهم عنده أعمهم نصيحة وأعظمهم عنده
منزلة أحسنهم مواساة وموازرة وكان ص لا يجلس ولا يقوم إلا على ذكر الله عز وجل
ولا يوطن الأماكن وينهى عن إيطانها وإذا انتهى إلى قوم جلس حيث ينتهي به المجلس

ويامر بذلك يعطي كل جلسائه نصيبه لا يحسب جليسه ان احدا اكرم عليه منه من جالسه
او قاومه في حاجة صابره حتى يكون هو المنصرف عنه ومن ساله حاجة لم يرده الا
بها او بميسور من القول قد وسع الناس منه بسطه وخلقا فكان لهم ابا وصاروا
عنده في الحق سواء مجلسه مجلس حلم وحياء وصبر وامانة لا ترفع فيه الاصوات ولا تؤبن
فيه الحرم ولا تثنى فلتاته متعادلون متفاضلون فيه بالتقوى يتواضعون فيه
الكبير ويرحمون فيه الصغير ويؤثرون ذا الحاجة ويحفظون الغريب وكان دائم البشر
وسهل الخلق ولين الجانب ليس بفظ ولا غليظ ولا سخاب ولا فحاش ولا عياب ولا
مداح يتغافل عما يشتهي ولا يؤيس منه ولا يخيب فيه مؤمليه قد ترك نفسه من ثلث
المراء والاكثار ومما لا يعنيه وترك الناس من ثلث كان لا يذم احدا ولا يعيره ولا
يطلب عورته ولا يتكلم الا فيما يرجو ثوابه اذا تكلم اطرق جلسائه كانما على رؤسهم
الطير فاذا سكت تكلموا ولا يتنازعون عنده الحديث اذا تكلم انصتوا له حتى يفرغ
حديثهم عنده حديث اولهم يضحك مما يضحكون ويتعجب مما يتعجبون منه ويصبر للغريب
على الجفوة في منطقه ومسالته حتى ان كان اصحابه ليستجلبونهم ولا يقبل الثناء الا
عن مكافئ ولا يقطع على احد حديثه حتى يجوز فيقطعه بنهي او قيام وكان سكوته
على اربعة الحلم والحذر والتقدير والتفكر واما تقديره ففي تسوية النظر والاستماع
بين الناس واما تفكره ففيما يبقى ويفنى وجمع له الحلم والصبر فكان لا يغضبه شيء ولا
يستفزه وجمع له الحذر في اربعة اخذه بالحسن ليقتدى به وتركه القبيح لينتهى عنه
واجتهاده الراي فيما اصلح امته والقيام فيما جمع لهم خير الدنيا والاخرة تم حديث
مولانا الحسن ع وفي احاديث اخر كان ع يعود المريض ويتبع الجنازة ويجيب دعوة

المملوك

الملوك ويركب الحمار وكان اصحابه لم يقوموا اليه لما يعرفون من كراهيته وكان يجلس

على الارض ويعتقل الشاة ويسلم على النسوان وكان يجلس بين ظهراني اصحابه فيجيئ

ويأكل على الارض

الغريب فلا يدري ايهم هو حتى يسئل وكان يخيط ثوبه ويخصف نعله واذا صافحه

احد لم ينزع يده عنه حتى ينتزع هو وما اخرج ركبتيه بين جليس قط وما قعد رجل قط

اليه فقام حتى يقوم وكان صلعم اشد حياء من العذراء في خدرها وكان اذا كره شيئا

عرفناه في وجهه وكان يقول لا يبلغني احد منكم من اصحابي شيئا فاني احب ان اخرج اليكم

وانا سليم الصدر وكان صلعم اجود الناس كفا واجرأهم صدرا واصدق الناس لهجة و

اوفاهم ذمة والينهم عريكة واكرمهم عشرة وكان اذا فقد الرجل من اخوانه ثلثة ايام

سئل عنه فان كان غائبا دعى له وان كان شاهدا زاره وان كان مريضا عاده وكان

يمزح ولا يقول الا حقا وكان يلاعب الرجل يريد ان يسره وكان اكثر ما يجلس بحذاء

القبلة وكان اذا جلس القرفصاء وهي ان يقيم ساقيه ويستقبلهما بيديه فيشد

في ذراعيه وكان يجثو على ركبتيه وكان يثني رجلا واحدة ويبسط عليها الاخرى

ولم ير متربعا قط وكان يجثو على ركبتيه ولا يتكي وكان ياكل كل الاصناف من الطعام

وكان ياكل مع اهله وخدمه اذا اكلوا ومع من يدعوه من المسلمين على الارض وعلى ما

اكلوا عليه ومما اكلوا وكان لا ياكل الحار وياكل بثلثة اصابع وربما اكل باربعة وفي

قد ياكل بكفه كلها ومما يليه لا يتناول من بين يدي غيره وكان ياكل الشعير غير

منخول خبزا وعصيدة وما اكل خبز نقي قط وما شبع من خبز شعير يومين حتى مات

وكان يجيب دعوة المملوك ويردف خلفه وكان ياكل الهريسة اكثر ما يوكل وكان احب

الطعام اليه اللحم قال لو سئلت ربي ان يطعمنيه كل يوم لفعل وكان يحب القرع و

يقول انها شجرة اخي يونس و ياكل الثريد بالقرع واللحم وكان لا ياكل الثوم ولا البصل
ولا الكراث وما ذم طعاما قط وكان اذا اعجبه اكله واذا كرهه تركه وكان يلحس
الصحفة واذا فرغ من طعامه لعق اصابعه فلا يمسح يده بالمنديل حتى يلعقها واحدة
واحدة وكان ياكل البرد ويتفقد ذلك اصحابه فيلتقطونه له فياكله ويقول انه يذهب
باكلة الاسنان وكان لا يغسل يديه من الطعام حتى ينقيها فلا يوجد لها اكل ريح وكان لا ياكل
وحده مما يمكنه وكان يمص الماء مصا ولا يعبه عبا وكان يشرب ثلث حسوات وكان لا
يتنفس في الاناء اذا شرب فان اراد ان يتنفس ابعد الاناء عن فيه وكان يشرب من اقداح
القوارير واقداح الخشب وفي الجلود وفي الخزف ويكفيه ويصب عليها الماء ويشرب
من افواه القرب وكان يتمشط ويسرح لحيته وربما يسرح في اليوم مرتين وكان يتطيب
بالمسك وبالعنبر وبالغالية تطيبه بها نساؤه بايديهن وكان يستجمر بالعود القماري
وكان ينفق على الطيب اكثر مما ينفق على الطعام ولا يعرض عليه طيب الا تطيب به و
كان يكتحل في عينه اليمنى ثلثا وفي اليسرى اثنين وكانت له مكحلة يكتحل بها بالليل وكانت
كحله الاثمد وكان ينظر في المراة ويرجل جمته ويتمشط وكان يتجمل لاصحابه فضلا على تجمله
لاهله وكان يطلي فيطليه من يطليه حتى اذا بلغ تحت الازار تولاه بنفسه وكان لا يفارقه
في الاسفار قارورة الدهن والمكحلة والمقراض والمراة والسواك والمشط وفي رواية
والخيوط والابرة والمخصف والسعوطة فيخيط ثيابه ويخصف نعليه وكان يلبس القلانس
تحت العمائم ويلبس القلانس بغير العمائم بغير القلانس وكان يلبس عمامة الخز و
الصوف وجبة الصوف وكان له ثوبان للجمعة خاصة سوى ثيابه في غير الجمعة وكان
يلبس خاتما من فضة في يده اليمنى وكان له خاتم فضة فصه فضة وكان ربما اخرج

وفي خاتمه

وفي خاتمه خيط مربوط ليتذكر به الشيء دوي ذلك ولكن لا يجوز ذلك عليه وكان

اذا لبس النعل بدء باليمنى فاذا خلع بدء باليسرى وكان فراشه من اسمال واوى الفوى

حشوا ويروى عن ام المؤمنين رض ان فراش النبي كان عباء وكان مرفقته ادم وحشوها ليف

وكان له بساط من شعر يجلس عليه وكان قد ينام على الحصير ليس تحته شيء غيره وكان

يستاك اذا اراد ان ينام وكان اذا اوى الى فراشه اضطجع على شقه الايمن ووضع يده اليمنى

تحت خده اليمنى وكان يقرء اية الكرسي عند منامه وما استيقظ رسول الله صلعم الا خر

ساجدا لله وكان لا ينام الا والسواك عنده اسره فاذا نهض بدء بالسواك وكان يستاك

كل ليلة ثلث مرات قبل النوم وبعده قبل الورد وقبل الخروج لصلوة الصبح **فائده**

في الجامعة المفردة من علق عليه بل الارنب لم يحبل ابدا وكذا اذا شربت نفحته بعد

الطهر عقد ثلثة ايام منعت من الحمل **امثال عربية** اذا اتاك احد الخصمين وقد فقئت

عينه فلا تقض لحتى ياتيك خصمه فلعله قد فقئت عيناه ايضا ربك البشاشة

حين اللقاء ربات في الغيب بري القلم ايضا اكثر مصارع الرجال تحت بروق المطامع

ايضا عند الناس لتعرف اخاك ايضا رب ملوم لا ذنب له ايضا لكل صارم نبوة ولكل

جواد كبوة ايضا لكل دهر رجال ايضا لعل له عذرا وانت ملوم ايضا لا يلدغ المؤمن

من جحر مرتين ايضا لا يضر نبح الكلاب ايضا يكسو الناس واسته عارية ايضا يدك منك

وان كانت شلا ايضا ما حك جلدك مثل ظفرك ايضا الشاة المذبوحة لا يولمها السلخ

ايضا النصح بين الملاء تقريع ايضا العمل للزرنيخ والاسم للنورة ايضا تعاشروا كالاخوان

وتعاملوا كالاجانب ايضا سلطان غشوم خير من فتنة تدوم ايضا عناية القاضي خير

من شاهدي عدل ايضا من سعادة المرء ان يكون خصمه عاقلا ايضا اذا جا الموسى والعلى

السحاب مع

العصا فقد بطل السحر والساحر ايضا اذا كان دب لبيت بالطبل ضاربا فلم
تلم الصبيان فيه على الرقص ايضا ما اراد الله اهلاك نملة صنعت بجناحيها الى
الجو يصعد وايضا وان ااتتك مذمتي من ناقص فهو الشهادة لي باني كامل **فائدة** في
المجامعة المفردة اذا خفت مرا فاقراها ثم اية من القران ثم قل اللهم اكشف عني البلاء
ثلث مرات وفي رواية اخرى قل سبع مرات بالله **فائدة** فيه ايضا من قرا سورة
النحل في كل شهر كفى المغرم في الدنيا وسبعين نوعا من البلاء **شعر عربي** في الظلماء
وانت لعندي في كل مورد والظلم في الدنيا وانت نصيري **وايضا** وغار على جام
المجمع هو في المجمع اذا اصل في البداء عقال العبر **ايضا** خليلي قطاع الفيافي في المجمع
كثير وارباب الوصول قليل **شعر** اي طلب كمال دل در مدرسه چند تحصيل علوم
وحكمت وهندسه چند هر فكر كه جز فكر خدا وسوسه است شرمي نخند بدا اين
وسوسه چند **لا ادري** بدوم الحبيب باع وصالهم فاسمح بنفسك ان اردت
وصالا **شعر** شد خزان وبلبل از قول پريشان باز ماند تو همان مرد ار مرغ بيجا
كوئي هنوز **ايضا** جنت در كفشه بردان وپيمبر ز چون بس كانچه قرآن وخبر
نيست فسانه است وهوس **ايضا** لا والله نه ناس ونه نسناسي نسناس خود
مي نشناسي **ايضا** قلم بشكن ورق بسوز وسينه بر ودم دركش حميد اين
قصه درد است در دفتري كي نجد **ايضا** جد تو آدم بهشتش جاي بود قدسيان
كردند بهر او سجود يك گنه چون كرد گفتندش تمام مذنبي مذنب برو بيرون
خرام تو طمع داري كه با چندين گناه داخل جنت شوي اي روسيا **ايضا** براي نعمت
دنيا كه خاك بر سر آن منت منه هر سفله بار بر گردن بيك دو روز دو نعمتش

ز دست ولی بماندت بد الدهر ترکوین حدیث فیه ابهام فی مختصر بصائر

سعد للشیخ حسن بن سلیمان الحلی عن جابر عن ابی جعفر ع فی قوله تعالی ولئن قتلتم فی

سبیل الله او متم الایة فقال یا جابر اتدری ما سبیل الله قلت لا والله الا اذا سمعت

منك فقال القتل فی سبیل علی ع وذریته فمن قتل فی ولایته قتل فی سبیل الله

ولیس لاحد یؤمن بهذه الایة الا وله قتلة ومیتة انه من قتل ینشر حتی یموت ومن یموت

ینشر حتی یقتل انتهی یعنی ان من قتل فی الدنیا من المؤمنین بهذه الایة بعث مع لصاحب ع وکان

معه حتی یموت ومن مات فی الدنیا بعث معه حتی یقتل بین یدیه وانما جری علیه

الامران لانه لابد ان یدرك مرتبة الشهادة بالقتل ومرتبة قطع العلاقة الاختیاریة للنفس

عن البدن بالموت شعر ومستخبر عن سر لیلی اجبته بعمیا من لیلی بلا تعیین

یقولون خبرنا فانت امینها وما انا ان خبرتهم بامین فائدة قد اشرنا سابقا الی

طریق استخراج ملائکة الاسماء وما مر هو الملك الاول وهو ان تاخذ عدد الاسم

واستنطقه والحق علیه لفظ ایل مسبوقا بالف فنقول فی ملك وهاب انه دبائیل

وهو الملك الاول ثم تضرب العدد فی نفسه فیکون فی وهاب مائة وستة وتسعین

وتلحقه بالملحق فیکون وصقائیل وهو الملك الثانی ثم تضرب عدد الملك الثانی

فی عدد ملك الاول فیکون الفین وسبعمائة واربعا واربعین واستنطقه وتلحقه

بالملحق فیکون دمذعغائیل وهو الملك الثالث فاذا اردت الخلیفة علی الثلاثة

فتجمع المراتب الثلث واستنطقه وتلحقه بالملحق فیکون دطغعائیل وهو الملك الخلیفة

علی الثلاثة واذا اردت الرئیس الحاکم علیهم فکعب عدد الخلیفة والمستنطق من التکعیب

هو الملك الاعظم والجمیع تحت طاعته وهو الملك الذی کتبه هرمس فی رمزه ولم یصرح

۱۲۰/۱

بهو انا صرحت به فافهم ولا يخفى ان ورد الملك المذكور في محل يختص بكل ورد وحدد هنا وورد خاص وهو ذكر الاسم بعدد الملك فتذكر الوهاب مثلا اربع عشرة مرة للاول ومائة وستة وتسعين للثاني والفين وسبعمائة واربعا وخمسين للخليفة وللوزير بعدده وتذكر عند كل مرتبة من عدده اسمه واسم صاحب تلك المرتبة مثل اعطاه مغني البديع والرحمن والباعث والباطن غائبا فانبا بحاجاتك في ظهور الذات الحق بهذه الاركان الاربعة فيتحقق الاثر عند تمام تلك الجمعية بلا مهلة في عدة البسط لا فتاء حرفي وعددي والتضارب والترفع وهو ثلثة اقسام ترفع حرفي وترفع عددي وترفع طبيعي وبسط طبيعي وبسط عربي وعجمي وغير ذلك فالبسط الحرفي في محمد مثلا ميم حاء ميم دال والعددي من الزبر والبينات مثل بعض ذلك اربعون ثمانية اربعون اربعة فقد يراد من الاول م ح او ل واحد عشر او ستة ومن الثاني ا ر بع ون ث م ن ي ة او ثلثة وعشرون او احد عشر واعداد حروف الاعداد واثنان وتسعون من زبر ومن البينات مائة واثنان وثلثون ويتصرف في كل بما يقتضيه الداعي والتضارب كان يضرب عدد الحرف في نفسه او في اخر في مرتبة يستنطق حتى يتولد من الاسم اسم اخر ويتصرف كذا او يضرب حرف من حروف الطالب في حرف من حروف المطلوب واستحصال الحروف الاخر المستنطقة من حاصل الضرب والترفع رفع كل حرف من حروف المطلوب مثلا من مرتبة الى ما فوقها واخذ سميه من تلك المرتبة العليا كرفع ميم محمد الى المئات فتاخذ التاء والحاء الى العشرات فتاخذ الفاء والميم الاخرى كذلك تاء والدال الى الميم فيحصل تفتم والترفع الحرفي اخذ الحروف الذي يلي المطلوب من الابجدية فمثل محمد يوخذ للميم نون وللحاء ط وللميم نون وللدال هاء فيكون

هو بعض اسماء الله الحسنى ... [illegible]

اوا سمائه العددي

نظم

نظمه والتمزج الطبيعي ان ياخذ للحرف الترابي مائيا وللمائي ريحيا وللريحي ناريا و
بترك الناري بحاله فللميم ناري وللحاء ترابي وكذا الدال فيبدل الحاء بالزاء والدال
بالجيم فنقول مزهج والبسط الطبيعي عبارة عن كون كل حرف من الحروف النارية طالبا
للنارية التي في درجته والهوائية تطلب المائية والمائية الترابية وهذا بدون
ملاحظة الحروف بدرجاتها هو الطبيعي واذا لوحظت فهو الغريزي وغير ذلك كبسط
التواخي والتجامع والتقوي في التكسير **فائدة** الحروف الروحانية هو النورانية
التي يجمعها صراط على حق نمسكه والجسمانية هي الظلمانية والنهارية هي التي للكواكب
النهارية زحل والمشتري والشمس وعطارد ان كان مشرقا والليلية هي التي للكواكب
الليلية الزهرة والمريخ والقمر وعطارد اذا كان مغربا فلزحل ص ث ض ق ت وللمشتري ط خ
وخ غ ف ش ذ وللشمس لم م ن ولعطارد د ى ص ج ز ك وللمريخ ا ه ط
وللزهرة ب و ى ك س ق وللقمر ح ل والحروف الصامتة المهملة والناطقة المنقوطة
والشرقية النارية والغربية الهوائية والشمالية المائية والجنوبية الترابية **فائدة**
التكسير له مراتب الصغير وهو الذي ذكرناه سابقا والمتوسط وهو ان تضع المربع
بعدد حروف الاسم وتبسط حروفه في السطر الاول مفردة وتضع الحرف الاول من
السطر الاول في بيت فرسه من السطر الثاني ثم تتم السطر الثاني على الترتيب وتبتدئ
في الثالث باول السطر الثاني فضعه في بيت فرسه من الثالث وهكذا حتى ينتهي العمل
ان كان الاسم فرديا وان كان زوجا كان مرة واحدة في اخر السطر بين القرنان والكبير
وهو ان تضع حروف الاسم منفصلة في السطر الاول فان كان ثلاثيا تنقل الحرف
الاول من السطر الاول الى اول السطر الثاني والثالث من الاول الى الثاني من الثاني

والثاني منه الى الثالث — مثال الاول — مثال الثاني

وهكذا ان شئت وضعت الثاني من الاول في اول الثاني والثالث في الثاني من الثاني والاول من الاول في الثالث وهكذا فيكون من الاسم

ص	ع	ی	هـ	ک
ی	ک	هـ	ص	ع
ک	ص	ع	ی	هـ
ع	ی	هـ	ک	ص
هـ	ک	ص	ع	ی

م	ی	ل	ع
ل	ع	م	ی
ع	ل	ی	م
ی	م	ع	ل

الثلاثي ستة اسماء وان كان رباعيا كان منه اربعة وعشرون اسما وان كان خماسيا كان منه مائة وعشرون اسما وهكذا والضابط في ان تضرب عدد حروف الاسم في عدد الصور الحاصلة من الاسم الذي اقل منه بحرف فيحصل من الثاني صورتان وهكذا واما اسرار ذلك فمذكور في كتب القوم **فائدة** قيل في صنعة المكتوم ان اصله صفوة قوى الانسان وهو يفارق من الانسان من الكابوس ويصعد على ذروة

مثال الاول — مثال الثاني

ی	د	ن
و	ی	ن
ن	ی	و
و	ن	ی
ی	ن	و
ن	و	ی

ی	و	ن
ن	ی	و
و	ن	ی
و	ی	ن
ی	ن	و

طور سينا وينبت تلك القوى شجرة لبس في الاشجار احسن منها فخذها غبيطا في فصل الربيع واعصر ماءها وصفه مرة واحدة بخرقة ضعيفة ثم رد عاليه على سافله وفخذه حتى يكون سافله عاليا واتخله وهكذا واعقده ثم اغسله حتى يبيض ثم زوجه في مدة اربعين يوما بابنته ويكون كفوا له ثم زوجه ثلاثا وكان حجرا واتخله واعقده بست جاديات متوالية وح يكون شجرا وطف به في البيت الحرام اسبوعا وخذ لهما

ارض
من مصر و نار من ارض فارس و قبضة من تراب من بيت المقدس و انفخ عليه من الهوا

يعني ريح الجنوب فاجعل ذلك ثلثا و ستا فعا لجه بالفلاحة المصلحة بالثالث و لا

فاذا تمت الثلث ظهر العتر في ثالث برج الثور ثم عالج هذا بالست فاذا تمت الست

ظهرت الشمس في التاسع عشر من برج الحمل فاذا رايت ذلك فاسجد لله شكرا و عفر

خديك لجلال وجهه الكريم و اعلم انك قد ملكت الدنيا و كنوزها فاملك بها

الاخرة **فائدة** اعلم ان لمعرفة استخراج روحانية الاسماء طرق كثيرة باعتبار اختلاف

تكسير الاسم و بسط المركب و البسيط و حذف المتكرر بعد العام و اسقاط الزمام

العائد من الوفق الحرفي و عدم حذف المتكرر و باستنطاق الزوايا و المركز و الضلع

و المساحة و غير ذلك و لنتمثل بمثال استخراج الارواح من المثلث العددي فنقول

اذا اردت استخراج الملائكة من الاسم الموضوع اعداده في المثلث مثلا فاعرف اولا المفتاح

و هو اي المفتاح ا و هو في البيت الثاني من السطر الثالث و المغلاق و هو التسعة

و هو مجموع المغلاق اعني ا و الوفق و هو عدد ضلعه ١٥ و مساحته

٢	٩	٤
٧	٥	٣
٦	١	٨

و هو ٤٥ و الضابط و هو مجموع عدد الضلع و المساحة و هو ٦٠

و الاصل و هو حاصل ضرب غايته في مغلاقه و هو في هذا المثال ١٨٠ فهو اصل

المثلث و هو اصل الكلي الذي يحمل عليه بقية المراتب السبعة فيطرح منه عدد الملحق

العلوي و السفلي و يستنطق و يضاف اليه ذلك الملحق فيكون منه الملك و الشيطان

فاذا رعيت هذه المراتب الثمانية و اردت ان تستخرج الملائكة و الاعوان الشيطانية

فتحمل المفتاح و هو واحد على اصله الكلي و هو الف و ثمانون يكون المجمع ١٠٨١ فاطرح

منه الملحق العلوي و هو الاكثر على احد خمسون و قيل احد اربعون و قيل احد ثلثون

و الثاني هو ضعف الضعف في الضعف و هو ١٢

وصورته على ربع وجه مثل ابل ومثل بال ومثل ال ومثل ابيل وهو الذي تمثل
به والملحق السفلي مثل طيش وهو الذي تمثل به ومثل طش ومثل طاش فاذا اسقطت
من ١٠٨ احدا وخمسين بقي الف وثلثون فاذا استنطقته كان غل فاذا اضيف اليه الملحق
العلوي كان اسم الملك الاول وهو غلائيل واذا طرحت من ١٠٨١ عدد الملحق السفلي
وهو ٣١٩ بقي ٧٦٢ فاذا استنطقته ذ سب فاذا اضيف اليه الملحق السفلي كان
اسم الشيطان الاول وهو ذسبطيش وهو خادم ذلك الملك على السفليات وان حمل
مغلا قته على اصله الكلي كان ١٠٨٩ او عملت به ما ذكر صار غلائيل وهو الملك الثاني
وخادمه على ما ذكر نغطيش وان حمل عدله على اصله وعمل به كما ذكر حصل الملك الثالث
غلطائيل وخادمه ذغاطيش كما ذكر واذا احمل وفقه على اصله وعمل به حصل الملك الرابع
عمائيل وخادمه نعوطيش واذا احملت مساحته على اصله وعمل به حصل غعدائيل
الملك الخامس وخادمه صنوطيش واذا احمل ضابطه حصل الملك السادس غفطائيل و
خادمه ضكاطيش وان حمل غايته على اصله وعمل حصل اسم الملك السابع الحاكم على الستة
السابقة غفطائيل وخادمه هو العون الشيطاني ضفاطيش وهو الحاكم على الاعوان
الستة السابقة وبهذا تقسم على السابقة وتزجرهم فافهم الرموز وكن بها ضنينا
فانها من الاسرار الغامضة واعلم انها الكبريت الاحمر لسرعة تاثيرها وبهذه الطريقة
تستخرج جميع الاوفاق لعددية فائدة في استزادة البياض في صنعة المكتوم خذ البيضة
الطودية في برج الحمل فانه احسن اوقاتها من هو ما بين الخمسة عشر الى الثلثين والاسود
احسن من الاشقر واغسله من الاوساخ وافرضه ناعما الى القرع الى نصفه وارطه عليه الفيق
وقطره واجمع من ذلك الشمعاء ثم صنعه كالطبيخ الاولى بنار لينة كحرارة الشمس مرة واحدة

كان

صنوطيش

كثيرا

وادم الرماد

وادم الرماد وخذ الثفل وضع عليه من ذلك الماء ثلثة امثاله في القرع والاثالة العمياء
وضعه في نار الزبل وعلى نار لينة كحرارة الشمس في الشتاء سبعة ايام ثم اخرجه وقطره وذر
على الثفل كلك من الماء وهكذا حتى تحمل نصف اليبوسة التي هي الثفل ثم ضع على الثفل
الباقي مثله من الماء والمحمر في نار الزبل سبعة ايام ثم قطره واعزل القاطر وضع على
الثفل ماء جديدا مثله وافعل كالاول حتى يحل نصف اليبوسة فادم ما ابيحل وخذ
الماء الثاني المعزول واعقده حتى يكون كالعسل ثم خذ من الماء وزنه اربع مرات ضع
عليه اول مرة مثله بعد تبيضه بارسال الماء واستنباطه وعفنه في نار الزبل احد عشر
يوما عد دميقات موسى فيسود كالقار ثم اعمل الى الثلثة الامثال الباقية فاقسمها
نصفين واسق المركب بنصفه ثلث مرات كل مرة تعفن عشرين يوما فيزرق في الاولى
عميقا وفي الثانية سماويا وفي الثالثة يحل كالذوب هذا الان هو الحجر الذي يشيرون
اليه ثم اقسم النصف الاخر من الماء ستة اقسام وقطر الحجر سبع مرات في كل مرة تضيف
اليه سدسا من ذلك الماء ويشتد بياضه في الرابعة ويظهر النوشادر في القرع اما
هنا او في الاول فضعه مع الثفل وضعه في النار سبعة ايام اول يوم نار ضعيفة ثم
لا تزال كل يوم تشد النار وفي السابع كنار السبك ثم اخرجه فانه هو الحجر والانفحة
ثم قطر الماء بنار لطيفة جدا كنار الجناح يقطر ماء رقيق ظاهر ابيض وبالمناحر يصلح
لعمل الحميرة ثم تزيد في النار قليلا فيقطر ماء غليظ ثقيل شبه الاشياء بالزيبق وهو
الفرع ثم شد النار فيقطر اصفر من الزعفران واحمر كالياقوت وهو الزيبق الشرقي
المذكر ثم عقد الثفل والمحمر بالماء الاول واخرج الصبغ منه ثم طهر الباقي بالماء
الثاني الابيض حتى يطهر الثفل ويكون كسحالة الفضة وفي كل مرة تعمل تضع في المركب

من النوشادر الذي عندك وهو الحمرة فاذا اردت تركيب الاكسير الابيض فخذ جزء من
الثفل المطهر وهو ارض المعدن وجزء من الشرقي وجزئين من الغربي وهو الماء الابيض
الثفل وحل الجميع واعقده ثم خذ من الماءين كما ذكرت لك وضعه على الارض وحل الجميع
واعقده ثم خذ مرة ثالثة كما في الاول وحل الجميع واعقده وقد تم الاكسير الابيض واحده
على الف من النحاسين والرصاصين يكون فضة خالصة على الروباص واذا اردت تركيب
الاكسير الاحمر فخذ من اكسير البياض جزء ومن الماء الذي باطنه احمر جزء ومن الصبغ
الاحمر جزئين عكس ما قلناه في البياض وحل الجميع واعقده وافعل ذلك ثلث مرات
كما فعلت في الاول ثلث مرة وذلك معنى قولهم ان واحد سيغلب تسعا من بنات
البطارق هنا في التزويج وفي السادس يتم اكسير الحمرة واحده على الف من القمر يكون
ذهبا خالصا على الروباص وان الفتيت الاحمر على الذهب كان اكسيرا وان الفتيت الابيض
على الفضة كان اكسيرا فافهم فقد شرحت لك واكثر ولولا ان لا ما يحتاج الى المشافهة
ما اسعد فرق ودق الدرس وحصل مالا والعمر مضى لم تنل مالا ما ينفعك
القياس والعكس ولا افعلل يفعلل فعلا لا زال بي لا ينقطعن يد الانسان
عن احد ما دام يقدر والايام تارات فاشكر فضيلة صنع الله ان جعلت اليك
لا لك عند الناس حاجات نقل ان الكلب لا يؤذيك عند تبجح فذره الى يوم
لقيتهم تنح ايضا فكل بلاء في رضاهم غنيمة وكل عذاب في محبتهم عذب ايضا مضى
الامر وانقضوا جميعا وخلعوا الزمان على العلوج وقالوا الزمت البيت جدا
فقلت لفقد فائدة الخروج رجل يخضب لحيته شعر يقول تسود اعلاها وتأبى
اصولها وليس الى رد الشباب سبيل شعر ان زناداده كه همه كه عرض نسب

دابلادو

[illegible marginal notes]

دانا بداد وی که ملا از اخلفم ناخلف است الله الحمد که از نسبت فرزندی من جار ما
چرکه هر هفت پدر داشرفت **ایضا** افسوس که نام جوانی طی شد ورق فصل
بهار و شادمانی طی شد انعم که ماه سعادت تها بود من هیچ ندانم که کی آمد کی شد
ایضا عیش خوش این جهان فانی بگذشت در بیخبری و در جوانی بگذشت دردا
که چه غافلان درد این دارغ هرد تا چشم زدند زندگانی بگذشت **فی المثل** ربط روی
خنزیرا علی اسطوانة لیسمنه بعلفه علفا حسنا وکان الی جنبه حفرة فیه جحش وکان
بتناول ما سقط من العلف فقال لامه ما اطیب هذا العلف فقال لا تقربه فان
من ورائه الطامة الکبری فلما اراد الوری ان یذبح الخنزیر ووضع السکین علی حلقه
ویضطرب فهرب الجحش الی امه واخرج اسنانه وقال انظری هل بقی فی خلال اسنانی شیء
من ذلک العلف فاتلعبه **وقیل** لداود الطائی لا تتحول من الشمس قال لا استحیی من
ربی ان انقل قدمی الی ما فیه راحة بدنی **نصیحة** ان کنت تشرب الماء البارد الرقیق
وتاکل اللذیذ الطیب وتمشی فی الظل الظلیل فمتی تحب الموت والقدوم علی الله سبحانه
فی بحر الجواهر اذا اخذ سبع نملات طوال وترکت فی قارورة مملوة بدهن الزنبق
وسد راسها ودفنت فی زبل یوما ثم اخرجت صفی الدهن عنها ثم مسح منه الاحلیل
وما فوقه تهیج الباه وکثر العمل وقوی الانعاظ مجرب **وایضا** عن بعض الاولیاء اذا اردت
ان تقدم علی جبار او سلطان فاذا وقع بصرک علیه فکبر ثلثا وقل لیس کمثله شیء و
هو السمیع البصیر بعد ان تستغفر الله سبعین مرة قبل ذلک وهو سر من اسرار الله
فائدة دواء الغضب الصمت دم علی الطهارة یوسع علیک رزقک **فائدة**
عظیمه در کیفیت نوشتن جفر جامع بدانکه بباید بیست و هشت جزو کاغذ وضع کرد

از عشرات دوم که باعتبار شمول احاد بر مات ست طرح منتهای عشرات است از مات
سیم که باعتبار شمول احاد بر الوف ست طرح منتهای مات است از الوف چهارم که باعتبار
شمول عشرات بر مات است طرح منتهای عشرات است از مات پنجم طرح منتهای مات است
از الوف ششم نیز طرح منتهای مات است از الوف هفتم که باعتبار شمول احاد و
عشرات و مات ست طرح منتهای احاد است از عشرات و منتهای عشرات است از مات هشتم
باعتبار شمول احاد و عشرات و مات و الوف طرح منتهای احاد است از عشرات و منتهای
عشرات از مات و منتهای مات از الوف و فی علیه الثانی چهارم از مداخل جمل
کبیر است و آن عبارت است از اخذ تمامی عدد از حروف و کلمات مفرده و کلمات مرکبه پنجم
اکبر است و آن اخذ تمامی عدد است از تکسیر حروفات مبسوطه و کلمات مرکبه ششم
اکبر اعظم است و آن اخذ تمامی عدد است باعتبار زبر و بینات هفتم اکبر اکبر است
و آن اخذ تمامی عدد است از حروف و کلمات باعتبار عدد مبسوط و از ابطه عددی
خوانند **فائدة** ابجد یعنی بدان هوز در باب حطی نیک فهم کن کلمن نکته دار سعفص
فرو مگذار قرشت دانا باش ثخذ واقف باش ضظغ از پیش بدان و گویند سرایی
حکیم ثنائی را بیتی قبل گفتن نک شتر صدف راشبیه ست بجای در مقرر است
که در سال عدد برق حبیبا باشد مروارید در جوف صدف فاسد شیار نک می شود
پس مطلب نیست که از عکس ابیتی قبل که نمونه برق است او ازدن نک شتر که گویا
دعا است چنانشد که صدف را شبهه حاصل شد بجای مروارید **قال عیسی** لیجد
من یستبطی الله فی الرزق ان یغضب علیه فیغلق علیه ابواب الدنیا **قیل** لابن الحاجب
کم مضی من اللیل قال اذا مضی ثلث ما مضی و ربع ما بقی فقد مضی اللیل بتمامه

سؤال

سؤال اناء مملو باربعة اوطال من العسل واخر بخمسة من الخل واخر بتسعة من الماء صب الكل في اناء واحد فامتزجت وملاء كل اناء كما كان فكم في كل من كل ستخراجه ان بجمع الجميع يكون ثمانية عشر فانسب التسعة اليها بالنصف ففي انائها من كل جنس كل و الاربعة بالتسعين كان حكاية ركب احد من الخلفاء مع بعض ندمائه يوما في السفينة وهم يصيدون فسأل من نديمه اي طعام اشهى عندك والذ قال البيض المسلوق فعبر حتى اتفق عودهما الى هناك في العام القابل فاذا بلغا موضع السؤال السابق قال له الخليفة مع اي شيء فاجاب النديم مع الملح فتعجب من استحضاره شعر بيا تا دست از این عالم بداریم بیا تا پای دل از کل برآریم بیا تا بر دو باری پیشه سازیم بیا تا تخم نیکویی بکاریم بیا تا از غم دوری زان در چرا بر نو بهاران خون بباریم بیا تا همچو مردان در ره دوست سرانداز کنیم و سر نخاریم لبعضهم سنگ باشد سخت و وی چشم شوخ می نترسد از جهان بر کلوخ کاین کلوخ از خشت زن بگلخن شد سنگ از صنع الهی سخت شد لبعضهم در خوابکه جهان من شیدا چشمی بگشو از پی بختا دیدم که در ان نبود بیدار کسی من نیز بخواب رفتم از تنهائی وایضا سر رشته عقل پاره کردیم از خلق جهان کناره کردیم کس چاره ما نکرد و ما خود بی منت خلق چاره کردیم نمود رهی بجز ره عشق هر چند که استخاره کردیم قال الکفعمی فی مصباحه وفی مفاتیح الغیب انه من کتب لفظة بسم الله علی باب الخارج امن من الهلاک ولو کان کافرا قال الکفعمی ایضا لرد الضایع والابق وفی بعض نصانیف الشیخ رجب بن محمد الحافظ من کتب الشهید الحق علی اربع زوایا ورقة و یکتب ما ضاع او غاب فی سفطها الورق ویبرز نصف اللیل الی تحت السماء وینظر الیها ویکرر هذین الا

[margin:] ... في الثلث ... [illegible]

و هر جزوی چهارده ورق که بیست و هشت صفحه باشد و در هر صفحه بیست و هشت
سطر باشد و در هر سطری بیست و هشت خانه باشد و در هر خانه چهار حرف رسم
شود و در اصطلاح هر جزو را اقلیمی و هر صفحه شهری و هر شهری محله و هر محله مشتمل
بر بیست و هشت خانه است و حروفی که در خانها رسم می شود با نظر بهشت که هر خانه
چهار حرف حرف اول علامت جزو دوم علامت صفحه سیم علامت سطر چهارم علامت
خانه پس در خانه اول از سطر اول از صفحه اول از جزو اول چهار الف است اولین علامت
جزو اول و ثانی علامت صفحه اولی ثالث علامت سطر اول رابع علامت خانه اول و
در خانه دوم از سطر اول سه الف و یک ب رسم کنند و همچنین تا خانه بیست و هشتم
سه الف و یک غ که علامت بیست و هشتم است رسم کنند و در خانه اول از سطر دوم
از صفحه اول از جزو دو الف و یک ب و یک الف رسم کنند که علامت جزو اول و سطر
دوم و در خانه دوم دو الف و دو ب نویسند و همچنین تا آخر سطر و در سطر سیم از
صفحه اول در خانه اول دو الف و یک ج و الف نویسند و در خانه دوم دو الف و ج و
ب نویسند و همچنین تا آخر سطر و در صفحه دوم در خانه اول از سطر اول یک الف بجهت
جزو و یک ب بجهت صفحه و دو الف بجهت سطر و خانه نویسند و علی هذا القیاس تا در
خانه آخر از سطر آخر از جزو آخر چهار غ نویسند **فائدة** در بعضی از رسائل بنظر رسیده
که هر که این جفر جامع را بنویسد و با خود دارد همه مخلوق او را مطیع و منقاد گردند و
کسی در مدة العمر با او دشمنی نتواند کرد و هر خانه که این جفر جامع باشد از فجاة و طاعون
در امان باشد و اگر با لشکری باشد فتح ایشان را باشد و هر که بنویسد بهر مراد که
خواهد برسد و هر اهل بیتی که در بلای عظیم افتد این را بنویسد و با خود دارد حق تعالی

اورا از آن

اوراق این وظیفه بر هاند و اگر حاجتی داشته باشد بانتواند رسید چهل روز

هر روز این اوراق فکند حاجتش روا شود بشرط تقوی و کتمان سرّ و هر روز

بعد از نماز دویست مرتبه بگوید یا رَحمٰنُ کُلِّ شَیءٍ وَ راحِمُه و بعد از آن نظر بر اوراق کند

و اگر دشمنی داشته باشد که بهیچ نوع دفع او نتواند کرد هر روز بعد از نماز صبح

چهل مرتبه بگوید یا مُذِلَّ کُلِّ جَبَّارٍ بِقَهرِ عَزیزِ سُلطانِهِ و نظر بر اوراق کند تا چهل روز

روز اول حروف اسم آن شخص را بسط کند بسط عددی مثل آنکه اسم محمد را بجای میم اربعین

و بجای ح ثمانیه و بجای میم ایضا اربعین و بجای دال اربعه ثبت نماید و بترتیب تکسیر

کند باین نحو ا ر ب ع ی ن ث م ا ن ی ه ا ر ب ع ی ن ا ر ب ع ه و بسط حرفی مثل آنکه

حروف اسم آن شخص را تکسیر کند حروف را جدا کانه و بسطی را جدا کانه بر کاغذی نویسد

یکی را در گورستان ببوراند و یکی را در دخان کند بشرط آنکه آنکس بحسب شرع دفع

آن واجب باشد پس از آن کس ناچیز گردد فائدة مداخل بر هفت قسم است اوّل صغیر

و آن عبارت است از اعداد بلا مرتبه و آن از یک تا نه باشد و محصل آنکه از جمیع

عدد نه نه طرح کند باقی مدخل صغیر است دوّم وسط کبری و آن طرح منتهی احاد

از عشرات باشد و اخذ ما دون آن و طرح ما دون عشرات بود از مات و اخذ ما دون

و طرح منتهای عدد مات از الوف و اخذ ما دون آن و چون بالوف رسد منتها مرضی بود

بالغا ما بلغ سیم وسط مجموعی باعتبار شمول احاد و عشرات و احاد و مات و احاد و

الوف و عشرات و مات و عشرات و الوف و مات و الوف احاد و عشرات و الوف احاد و عشرات

و مات و الوف احاد و عشرات و مات و الوف و الوف بر الوف تلک عشرة کاملة اول

که وسط مجموعی باعتبار شمول احاد بر عشرات نیست عبارت از طرح منتها احاد بود از

سبعین مرة فانه یاتیه خبر الضایع او الغایب ذکر ابقوم من قام فی دوا یابیته نصف

اللیل وقال یا معبد سبعین مرة ثم قال یا معبد دعلی فلانا فانه فی الاسبوع یاتیه

خبر الغایب وهو **فائدة** از جهة بازآمدن گریخته مربعی سه در سه بکشد که اضلاع

همه خانها متساوی باشد بنیت گریخته پس خانها را بر نظم طبیعی پر کند باید که در

مربعات در چهار کنج رقم حروف بدوح باشد بدین صورت

۲	۷	۶
۹	۵	۱
۴	۳	۸

پس نام گریخته را بر بالای رقم بنویسند و بر زیر سنگی گران در جایگاه آن بگذارند البته باز آید با آنکه نام او بر بالای رقم نوشته میخ بر خانه

میان فرو برند بطریقیکه بر رقم میخ برسد و در خوابگاه بر زمین بکوبند و اگر اینعمل

در زیر بالین گریخته بکنند بهتر است **فائدة** اگر زنی دشوار زاید این مربع را بر سه

پاره سفال آب ندیده کشند و پر کنند پس دو پاره را در زیر هر دو زانوی او بگذارند

و یکی دیگر را در برابر چشم او بدارند تا در او نظر کند باسانی بزاید و اگر اتفاق بیفتد

اینعمل در وقت طلوع آفتاب کند بهتر است و اگر بر زر در منزل جهت یار باشد باسعود باشد

بهتر و اگر بمشک و زعفران و گلاب بکشند و باب قند بشویند زن حامله آنرا

بخورد وضع حمل بر او آسان شود **فائدة** اگر اسطرلاب و آفتاب نباشد خواهند قامت

شخصی که بمسقط الحجران توان رسید معلوم نمایند مقیاسی بلند از قامت خود در

برابر آن شخص نصب کنند پس در عقب مقیاس قدر پای پس روند و بیک چشم نگاه کنند

تا سر آن شخص را بر سر مقیاس بنظر آید بعد از آن قد قامت خود را بر آن مسافت افزوده

نشانی بر آن موضع کنند و از آن نشان تا قاعدة آن شخص به پیمایند و همچنین مقیاس

مقیاس را پس اول را در ثلث که عدد اقسام باشد ضرب کنند و حاصل ضرب را بجهت مبان نشانه

قاعدة

قاعدهٔ مقیاس واقع است قسمت مساوی قامت شخص باشد **فائدة** در استخراج
عدد مضمر عددی را که سائل در دل گرفته واحد فرض کنند و سائل را بتضعیف و تنصیف
وضرب و قسمت عدد مضمر مامور سازند بهر عنوان که خواهند و بهر چه او را مامور
سازند تو نیز با واحد همان کن تا بجائی رسد که سائل بفهمد چه شد بعد از آن ملاحظه
کن که از اعمال که با واحد کرده چه حاصل شده از هر یک از احاد مضمر همان حاصل شده
که مرة بعد اخری حاصل واحد را که تو داری از آن مجموع که سائل حاصل کرده اسقاط
کند و بهر مرتبه اسقاط تو یکی در خواطر نگهدار تا وقتی که بگوید دیگر چیزی نماند پس آنچه
در خواطر جمع نموده عدد مضمر باشد **طریق** آخر بفرما عدد مضمر را تضعیف کند
پس هر یک برا ده گیرد پس ده ده طرح کند و بهر بیست که طرح مینماید تو یکی بخواطر
گیر آنچه حاصل شود مضمر باشد **ایضاً** طریق آخر بفرما از تضعیف کند و حاصل
را در نه ضرب کند و از حاصل ضرب شش طرح کند و بهر شش تو یکی بخاطر گیر و آنچه
حاصل شود در سه قسمت کند خارج قسمت عدد مضمر باشد **قاعده** اگر
شخصی یکی از ایام هفته یا ماه یا سال یا یکی از حروف هجی یا یکی از عددهائی که در
پهلوی یکدیگر نوشته باشند بخواطر گیرد و خواهی بدانی کدام است بگو از اثنا
کرده با ما قبل آن ضرب در سه کند و ما بعد او تا آخر ضرب در دو کند و از حاصل جمع
هر دو تو واحد بر هد پس مجموع هفته یا سال یا ماه آنچه دیگر هست مرة بعد اخری
از آن حاصل کم کن آنچه باقی ماند مطلوب باشد و اگر هیچ نماند عدد آخرین باشد
حکایة لطیفة ابو العلا معری نام او احمد بن عبد الله و کور بودن شد و ذکاء او
منقولست که در نزد او اسم شتر مذکور شد که حیوانی است که او را بار سنگین می نهند

به تمیز گفت بنا بر این باید کردن او در آن باشد و تختی بجهت او در مجمع خلیفه گذارده
بودند که بر آن می نشست روزی پیش از آمدن ابو العلا خلیفه گفت زیر هر پایه
تخت را یک درم بگذارند چون ابو العلا آمد و بر آن نشست گفت میدانم زمین بلند شده
یا آسمان نزدیک شده و فرود آمده و نیز از آن نقل میکنند که بعد از آنکه خلیفه او را
معاودت ببغداد طلبید مکرر آرزوی معره را میکرد و میگفت های من ماء و
هوائه معره شهر کوچکی است میان حما و حلب زمین بسیار گرم و بی هوا میکرد خلیفه
پنهانی او کسی را فرستاد تا سبوی آب از معره آوردند چون آوردند روزی ابو العلا
بر مائده خلیفه طعام میخورد آب طلبید خلیفه گفت تا همان آب را در کاسه کرده باو
دادند چون آب نوشید فی الفور گفت هذا ماؤنا فاین هوائه این آب معره است پس
هوای او کو و نیز از او نقل کنند که روزی دو نفر از ولایت عجم ببغداد آمدند بجهت
نزاعی که با یکدیگر داشتند که بخلیفه عرض کنند و آن مدعی علیه در خلوت بحق مدعی
اقرار میکرد و در حضور کسی انکار مینمود مدعی باین جهت متحیر مانده بود تا روزی
ابو العلا در مسجد نماز گذارده و تنها در نزد ستونی نشسته بود و آن دو نفر نیز
از نماز فارغ شده بودند و نشسته بودند و باهم مکالمه میکردند و سرگذشت
محاسبات خود را مینمودند و ذکر میکردند که همه متضمن اقرار مدعی بود و از انکار خود
و رفتند روز دیگر که باز بحضور خلیفه رفتند مدعی گفت این مرد در خلوت مقر بحق
من است از آنجمله دیروز هم در مسجد اقرار نمود خلیفه گفت کسی در آنجا بود گفت نه
بغیر یک مرد عرب کوری که در آن بین ابو العلا وارد شد گفت همین شخص بود خلیفه
کیفیت را از او استفسار نمود ابو العلا گفت من کورم و کسی را نمی شناسم و این دو نفر را

معره

از هم فرق

از هم فرق نمی‌کنم و با وجود این زبان فارسی نمی‌فهمم و نمی‌دانم چه گفتند لیکن این سخنها را
که ایشان گفتند لفظهای آنها همه یاد دارم میگویم بر بینید چه معنی دارد و هر یک از
این دو حرف زنند تا من بگویم سخنهای صاحب طلب را چه بود پس مدعی و مدعی
علیه معنی گفتند ابو العلا گفت صاحب بنصد را چه گفت و چه گفت و صاحب آن صد
و چنان جواب
چنین گفت پس او را چه گفت و هم چه گفت و هم چنین تا جمیع مکالمات ایشان را بیان
کرد چون مترجم آنها را شنیدند دیدند که مدعی علیه اقرار کرده بود پس خلیفه حکم از
برای مدعی کرد **فائده** اعداد ابجد را انواع بسیار است یکی آنکه مشهور است که الف
یکی است تا غ هزار و یکی دیگر بحسب تکرار حروف باشد و این اعداد اجزاء جفری
خوانند و جملهٔ این اعداد از بیست و هشت در نگذرد الف یکی باشد و غ بیست و هشت
پس لفظ ملک بنابراین سی و شش می‌شود و در بعضی احادیث خواندن اسماء الله
با این نحو وارد شده **فائده** عدد عکس ابجد غ را یکی میگیرند تا الف هزار می‌شود و
نظیرهٔ ابجدی بجهت استخراج اسما بکار آید و از حروف منکوره خوانند و آن این است که
تمام ابجد را بدو قسم کنند هر قسمی چهارده حرف و اول قسم اول نظیرهٔ اول قسم دوم
است و هم چنین تا آخر حروف پس س نظیرهٔ الف باشد و ع نظیرهٔ ب و هم چنین تا
غ نظیرهٔ ن **من حکایات الکذابین** جمعی از هم صحبتان نشسته بودند نقلهای دروغ می کردند
شخصی میگفت در راهی میرفتم آهوئی برخوردم اسب عقب او تاختم چون تیر نداشتم
قیچی که در دست داشتم بآن آهو افکندم قیچی بگردن او و بخت و آهو فرار کرد بعد از
دو سال از آنجا گذارم افتاد کلهٔ آهوئی دیدم بعضی کوچک بعضی بزرگ در گردن همه
قیچی او بسته بود هر کدام کوچکتر بودند قیچی او کوچکتر بود یافتم همه از نسل آن آهو

هستند که هیچ من دیگر ندیده ام و مانده بودند دیگری گفت در ولایت ما تکرکی بارید
بسیار درشت یکی از انها برداشتم در میان ان مهره بود و جمع مهرا بن بود بلکه
الحمد لله دیگری گفت کسیری ولایت ما چنگ شد که دو ماهی از بام خانه بام
جست ببام دیگری برود در میان هوا یخ کرد و در هوا یخ کرده ماند تا وقتی
که هوا گرم شد و یخ او آب شد بر زمین افتاد و فرار کرد دیگری گفت من براهی
میرفتم بجائی رسیدم دیدم سباع بسیار از گرگ و پلنگ و انها بر سر چیزی جمع
شده اند چون دیدم پای انسانی بود که خوابیده بود من از انجا اسب واپندم
جا او پهلوی انشخص میگذشتم بعد از سه روز ببراه رسیدم دیدم شخصی افتاده
بود چون مرا دید گفت مگس و پشه مرا از اری ده هند من گفتم تو کیستی و چگونه افتاده
گفت روزی از اینجا میگذشتم بزنی که از بزرگی و عرض و طول ان متحیر مانده
شدم ان زن گفت بمن تند بکن رمبادا پسر من بیاید و ترا ادیت رساند
گفتگو بود که شخصی بسیار عظیم امد حیوانات بسیار از شتر و گاو و شتر و اسب
بهزار عدد بار تو در جیب بغل خود کرده بود انها از بخت و گفت ای مادر
از انها شور بائی بجهت من سرانجام کن که من شکسته حالم مادر ان برخواست و انها
دا بر دیگی که بر سر دو کوهی گذارده بودند و عرض و طول ان معلوم نبود ریخت
و زیر او را اتش افروخت و من از خوف ان پسر در گوشه پنهان بودم وان پسر خوابید
من رفتم ببینم ان دیگ چگونه دیگی است و از ان تماشا کنم لب دیگ را گرفتم و از زمین
بلند شدم که جوف دیگ را ببینم دست من رها شد و در ان دیگ افتادم بعد از
لحظه مادر بیامد و شور با را در ظرفی که لایق چنین دیگی باشد ریخت و من از خوف

خود را

خود نزد زن بعضی از آن حیوانها پنهان کردم و آن ظرف را آورد و بنزد آن پسر گذارد
پسر آن پسر را شیفته که سرزدن و چنان ظرفی باشد باندازهٔ چنان دهنی بود برداشته
و من از آن ظرف با نظر میکردم که مبادا داخل عاشق او شوم و مرا بعلت عاشقی
بظرف کرد و من بی اختیار عاشق افتادم با بسیاری از حیوانات چون عاشق را بدین
بحث من خود را در بن دندانهای او پنهان کردم بعد از فراغ خلالی که پسندیده چنان
دندانی باشد طلبید و دندانهای خود را خلال میکرد تا بخلال مرا از میان دندانها بیرون
آورده بر زبان از دهن خود بیرون افکند باینجا که می بینی افتادم **رباعی** ای
یار حدیث ما نهانش میگو سوز دل من بصد زبانش میگو میگو بدانسان
که ملالش نکند میگو سخنی و درمیانش میگو **رباعی** راه تو بهر قدم که پویند خوش
است وصل تو بهر صفت که جویند خوش است روی تو بهر چشم که بینند نکو
نام تو بهر زبان که گویند خوش است **ایضا** رحم ار بران که جز تو یارش نبود جز
خوردن غمهای تو کارش نبود در عشق تو حالتیش باشد که در آن هم با تو و هم بی
تو قرارش نبود **فائده** اتفقت حکماء الهند و الروم والفارس ان الامراض یتولد من
ستة اشیاء سهر اللیل و نوم النهار والشرب فی جوف اللیل و حبس البول وکثرة الجماع
والاکل علی الشبع **حکایت** مردی را گفتند که فلان دوا بخور که خود را لاغر کند تا بسیار
بزرگ شود گفت نمیخواهم بزرگ شوم زیرا که نفع آن بدیگران میرسد و من باید
متحمل ثقل آن شوم **حکایت** اعرابی در موقع مجامعت نشست و چون ارادهٔ جماع
کرد بفکر معاد افتاد و برخواست زن گفت کجا رفتی گفت هر که بهشتی را که عرض آن
ما بین آسمانها و زمینها است بمقدار عرض چهار انگشت از میان پای تو بفروشد

علم مصلحت او خواهد بود **فائدة** ینسب الی بعض اذا سئلت عن الحامل هل فی بطنها
ذکر او انثی فاحسب اسمها واسم امها والیوم الذی فیه واسقط ثلثة ثلثة فان بقی واحد فذکر
واثنان فانثی و ثلثة فهو ساقط وعن الخبر هل هو صحیح او غیر صحیح فاحسب اسم السائل
واسم امه واسم یوم السؤال واطرح اثنین اثنین فالواحد غیر صحیح والاثنان صحیح وعن
المریض فاحسب اسم السائل والمسئول امها والیوم واطرح ثلثة ثلثة فالواحد یموت
والاثنان یبرئ بالسهولة والثالثة یطول مرضه **حکایة** حکی السید نعمة الله
الجزائری فی کتابه المسمی بزهر الربیع قال حکی لی شیخنا العرموئی ان رجلا من اکابر من
اهل الشام اتی اصفهان لیزوره ونزل الیه قال فاتیت به الی الحمام وفیه جمع کثیر من
الاعاظم دعوتهم لاحترام ذلک الشخص فبعد ما جلسنا ضرط هذا العربی ضرطة
قویة فخجلت فاذا ضرط اخری فصحت علیه وقلت لا تفعل هکذا قال لا باس یا اخی انما
اضرط بلسان العربی وهؤلاء اعجام لا یفهمون لغتنا **حکایة** مردی زنی را متعه کرده
چون بزن داخل شد بسیار قبیح منظر بود که رغبت در مباشرت با او ننمود پیش خود
گفت دراهم من بحیف رفت ولیکن ظاهر نکرد پس عمامه و کلاه از سر برداشت و زن
گفت بسم الله بجواب مشغول شویم زن گفت چرا کلاه از سر گرفتی گفت قاعده ولایت
ما این است که از سر با زن مجامعت میکنند و زن از آنجا برخواست جست و فریاد
کشید عاقبت آن دراهم را با مثل آن رد کرد و مرد مدت را بخشید مردی به کرمی نیز
دنی گرفتار شد که پاس بسیاری با احلیل خود پیچید تا مثل سبوئی شد چون وقت
عمل شد زن گفت این چیست گفت من داء الشبل ام اطبا گفتند جماع بسیار بکنم تا
زن زهره اش بکشد زن صیحه زد و جهد داده نموده مستخلص شد **مطایبه** جوروزی

حضرت رسول صلعم با حضرت امیر علیه السلام خرما میخوردند پنهان دانهاش را نزد حضرت امیر مینهادند بعد رسول صلعم

فرمودند من کثر نواه فهو اکول هر که دانهٔ او بیشتر خورنده بیشتر است حضرت امیر فرمودند من

اکل نواه فهو اکل هر که خرما با دانه خورده است خورنده تر است چون این کلام را

حضرت امیر فرمود حضرت رسول تبسم نموده فرمان داد تا هزار درهم انعام بوی دادند

و بصحت رسیده که احیانا حضرت رسول بعضی خورد سالان را بمطایبه خطاب میفرمودند

یا ذا الاذنین ای صاحب دو گوش و بسیار با اصحاب پای مسابقت میکردند یعنی با هم

دویدن با هم پیشی میگرفتند و کشتی میگرفتند عوف بن مالک که از بزرگان

صحابه و مردی عظیم الجثه بود روزی بخدمت حضرت رسول رفته وقتی که حضرت در خیمه نشسته

بود سلام کرد حضرت فرمود درای گفت همه اعضای خود درایم یا چیزی را بیرون

بگذارم حضرت بخندید وقتی صهیب یکچشم درد میکرد و خرما میخورد حضرت فرمود

ای صهیب چشم تو درد میکند خرما میخوری گفت از آن طرف میخورم که چشم درد نمی کند

ایضا مرویست که حضرت امیر علیه السلام در مسجد نماز میگذاردند یکی از صحابه که بسیار

بلند بالا بود در آمد بمطایبه نعلین حضرت را برداشته بر طاق بلند گذاشت و بپای

ستونی بنماز مشغول شد چون بتشهد نشست حضرت امیر ستون مسجد را برداشته

دامن جبهٔ او را بر ستون نهاد و دست مبارک را دراز کرده نعلین خود را برداشت

و قصد رفتن کرد آن مرد از نماز فارغ شده اضطراب کرد و التماس نمود تا حضرت او را خلاص

کرد **ایضا** از جملهٔ ظریفان صحابه نعمان بن عمرو انصاری است از جمله روزی محزمه بن

نوفل که از بزرگان صحابه بود صد و پانزده سال از عمر او گذشته بود و نابینا شده

بود بتقاضای بول برخاست نعمان آمد دست او را گرفته محزمه گفت ای بندهٔ خدا

وقتی در مسجد

مرا بموضعی خالی بر تا بول کنم نعمان وی را اندکی کرد تا بند از ایمان صحن مسجد او را دور برد

مردم گفتند اینجا بنشین و گریخت مخزمه کشف عورت کرد و مشغول شد مردم از هر

طرف فریاد بر آوردند و شرمسار شد گفت مرا بفریفت گفتند این عمل نعمان است

گفت که مرا بفریفت والله اگر ظفر یابم او را بیابم بااین عصا چنان بر او بزنم که هرگز چنین

فتنه نخورده باشد چون چند روزی بگذشت مخزمه و نعمان در مسجد بودند که عثمان

بغان بن عفان در آمد و در محراب بنماز ایستاد برخواسته بنزد مخزمه آمد و گفت ای پدر

اینک نعمان در پیش محراب ایستاده و نماز میکند گفت ای فرزند مرا با وی رسان که

از وی دل پر خون دارم نعمان دست وی را گرفته نزدیک محراب آورده خود فرار نمود

مخزمه عصای خود را بکشید و بقوت تمام بر فرق عثمان زد چنانچه سر او بشکست

مردمان پیش آمده گفتند ای مخزمه چه کاری کردی پس خویشان مخزمه بعذر خواهی بر آمدند

حکایت نقل است که حجاج بر سر منبر خود رقعه یافت که در آنجا نوشته بودند تمتع

قلیلا انک من اصحاب النار در زیر آن نوشت قل موتوا بغیظکم ان الله علیم بذات

الصدور **فائده** از جمله اقلام اینست که او را قلم مراد گویند بترتیب ابتث [illegible]

[illegible]

[illegible] **ایضا** قلم سراف بطریق ابتث [illegible]

[illegible]

[illegible] **ایضا** قلم طبیعی این است ایضا بطریق ابتث [illegible]

[illegible]

[illegible] **ایضا** قلم طبیعی بترتیب ابتث [illegible]

[illegible]

[illegible] ایضا قلم یونانی اینست بترتیب ابث [illegible]

[illegible]

[illegible] ایضا قلم

دیگر یونانی بترتیب ابث [illegible]

[illegible]

[illegible] ایضا قلم زهره و مشتری ابث [illegible]

[illegible] ایضا قلم مریخ بترتیب ابث [illegible]

[illegible] ایضا قلم عطارد

بترتیب ابث [illegible]

[illegible] ایضا نوع دیگر [illegible]

[illegible]

[illegible] نوع دیگر [illegible]

[illegible] ایضا قلم اوسراس حکیم که بقلم طبیعی

مشهور است بترتیب ابث ایضا [illegible]

[illegible] ایضا قلم فلیسطین نوش

حکیم بترتیب ابث [illegible]

[illegible] ایضا قلم سرمانوس حکیم بترتیب

ابث [illegible]

الف دایر قلم ترزیستلا
از بعضی نداشتن نسخه

مرغ سحر خوش سخن از نام تو است   پرده براندازد و برهوای فرزند کز نغم آن پرده بهم

در نوردد   نسخ کن این آیات ایام را   مسخ کن این صورت ایام را   شعر در تغریب لمؤلفه   اجرام را

حیز وا الی الخرابات یا ایها الهادم   لا تنشؤا لنصیحة من هذه المراهم   عالج جراحة الدال

من دسنان لنکارین   فی رخم ذلک الدال لا ینفع المراهم   خذ ایها الصفا نقد الروح

فی الکف   مصراع عشق یارک لا یقبل الدواء   شعر یا یار دخش باد ما یاد مباد

کوهستی ما از بیخ و بنیاد مباد   هرچند نشد ز عشق شادان نفسی   جز عشق

نصیب جان ناشاد مباد   **فائده** در بیان طریق ذکر خفی که قلبی نیز گویند بذکر کلمه

توحید بدانکه از مشایخ طریقت در این خصوص چند نوع منقول است اول آنست که ذاکر

از ناف تا حلق خود را قطر دایره فرض کنند که در پهلوی ذاکر از طرفین قوسین آن

دایره باشد و قصد کلمه طیبه لا اله الا الله کنند باین نحو که از ناف شروع کرده لا

اله الا الله را بر قوس طرفین که متعلق بنفس او دارد منطبق گرداند تا نفی این قطع تعلق

ذاکر از مشتهیات و مالوفات نفس راجع شود و الا الله را از ابتدای حلق فرود آورده

بر قوس یسار که تعلق بقلب دارد منطبق سازد و باید نفس را حبس کند بقدر وسع

و بقوت ادا کند چنانچه دل متاثر شود و منظور اثبات وحدانیت و اختصاص مطلوبیت

در ذات احدیت باشد و این ذکر را بعضی با حرکت سر و بدن قرب بهیات دایره محسوس

ادا می کنند و بعضی بتصور حرکت اکتفا میکنند و این طریقه مشایخ نقشبندیه است

و این ذکر را حمایلی و هیکلی گویند و نوع دیگر اینست که با رعایت قوت و حفظ نفس

از ناف آورده لا را بر قطر بین کور بالا کشند و اله را بر جانب راست بقصد مذکور

فرود آورده و باز الا را بر همان قطر بالا کشد و الله را از جانب چپ بدل فرو برد

و این نوع

و این نوع را نفی و چهار ضرب نامیده اند و نوعی دیگر که از مجمع البحرین گویند است
که جنبین که طرف ناف و حلق باشد بدو دایره کامله منقسم سازند یکی دایرهٔ نفی که
بر داشتن لا است بدستور مذکور و فرو آوردن الا از طرف راست که چون به ناف متصل
شود بر هیئت دایره که این دو کلمه قوسین آن باشد و آن را دایرهٔ امکان تصور کند که جمیع
ممکنات از آن خارج نباشد تا همه در نفی داخل باشند و دیگری دایرهٔ اثبات که آن برداشتن
الا الله است بهمان دستور و فرو آوردن الله از طرف چپ بهیئت مذکور که قوسین این
دایره باشد که در تصور دایره وجوب است شیخ نجم الدین رازی در مرصاد العباد گفته که
این ذکر را جبرئیل امین تعلیم سید المرسلین و آنحضرت بعد از فریضه تسبیح بان اشتغال کرد
می نمود و از اصحاب سر خود و ولی عهد خود علی مرتضی آموخت و از آنحضرت باولاد
اطهار او منتقل شد و ارباب عرفان آیه شریفه واذکر ربک تضرعا وخیفة ودون
الجهر من القول را باین ذکر تفسیر نموده اند و عطف دون الجهر را بغیر از ذکر فی نفسک
دانسته اند و دون را بمعنی نزدیک گفته اند و از ذکر اخفائی که واسطه میان جهر و
خفا است تفسیر نموده اند **فائده** میرزا محمد الاردبیلی الاصل و کاشانی المسکن که
مشهور بمحقق است و قبر او در بید کل است نزد قرای کاشان از جملهٔ عرفا بوده از شاگردان
قاضی اسد الله قهپائی که او نیز از جملهٔ عرفا است و در کاشان در قرب دروازه فین مدفون
است و در مقبرهٔ شاه شمس و حال مشهور بمقبرهٔ قاضی اسد است و فوت قاضی اسد
در سنهٔ یکهزار و چهل و هشت هجری واقع شده و طریقهٔ مشایخ قاضی باین تفصیل است
ارشاد قاضی از شیخ درویش علی سدهی سبزواری و او از شیخ ملک علی جوینی و
او از شیخ حاجی محمد جوینی و او از شیخ کمال الدین جوینی و او از شیخ حاجی حسین ابرقوهی

و او از سید محمد نوربخش و او از امیر سید علی شهاب الدین همدانی و او از شیخ محمود مزدقانی
و او از شیخ علاء الدوله سمنانی و او از شیخ نور الدین عبد الرحمن الکسرقی الاسفراینی و او
از شیخ جمال الدین احمد جوزقانی و او از ابو علی لالا و او از مجد الدین اسمعیل بغدادی
و او از شیخ نجم الدین کبری معروف بشیخ ولی تراش و او از شیخ نجیب الدین سهروردی
و او از شیخ احمد غزالی و او از شیخ ابو بکر محمد النساج و او از شیخ ابو القاسم محمد کرکانی و
او از شیخ ابو عثمان مغربی و او از شیخ ابو علی کاتب و او از شیخ ابو علی رودباری و او از شیخ
جنید بغدادی و او از سری سقطی و او از معروف کرخی و او از سلطان سریر ارتضا
علی بن موسی الرضا (ع) این سلسله را محقق مذکور در رسالهٔ خود ذکر نموده فایده
در بعضی از رسائل عرفا ذکر را هفت مرتبه ذکر کرده اند قالبی و نفسی و قلبی و سری و روحی
و خفی و غیب الغیوب و تفصیل آنست که ذاکر در ابتدای انابت که هنوز ذکر در باطن
او سرایت نکرده باشد و سیر او در سلوک از محسوسات جزئیه نگذشته مداومت و را
بر ذکر زبان قالبی گویند و چون او را بسبب تکرار و مواظبت تبدیل بعضی از اخلاق
ذمیمه حاصل شود و اثر ذکر را در نفس خود ادراک نماید و بتعقل معنی ذکر مشغول
شود آن ذکر نفسی گویند سیر او بنهایت عالم عنصر رسد و بواسطهٔ تبدیل بعضی اخلاق
و چون
ذمیمه فی الجمله نفس را صفائی حاصل شود و کدورات صفات نفسانی و بشری فرو نشیند
حلاوت ذکر در وی اثر کند و شوق مذکور بر وی غالب شود بی حرکت زبان ذاکر
کرده و گاه باشد که آواز ذکر دل مانند صدای کبوتر و قمری بشنود و او را ذکر قلبی گویند
و در این مرتبه سیر او در باطن تا بدایت افلاک رسد و چون صفای قلب بیشتر شود از
نورانیت ذکر قلبی روحی تصرف نماید سر او از التفات بغیر فی الجمله فارغ شود و او را

ذکر سری

ذکر جهری گویند و گاه باشد که اثر تحریک دل درین ذکر مثل صدای که از انداختن مهره
در طاس پیچید مسموع شود و سیر سالک درین مرتبه با واسطه عالم افلاک رسد
و سترها و اکوار نشئت با رای فاسده و عقاید مشوشه بکلی پاک شود و دل را بغیر بند کون
التفاتی باقی نماند از نهایت مراتب افلاک درگذرد و با وایل عالم جبروت رسد
و حکم روح گیرد و این ذکر خفی گویند و احیانا از ان نیز همهمه در باطن بواسطه غلبه توجه
ذاکر حاصل شود و صوتی شبیه بنشستن مگس بر تار ابریشم مدرک شود چون مراتب
هستی مستغرق بکلی در جذبات نور الانوار مستور و منتفی گردد و بمقام فنا از خود
و ماسوی متحقق شود سیر او بسیر عالم لاهوت مرتقی گردد ذکر و ذاکر در جنب
تجلی مذکور وجودی نماند ذکر خود بخود میگوید از من و مائی جز نام و از ذکر و ذا
جز معانی و صفات او هام باقی نماند عین العین نامند **فائده** بهاء الدوله حسن بن قاسم بن
محمد النوربخش در اربعین خود که مسمی است بهدیة الخبر ذکر نموده که خلاصه این
است که غایت سعی روندگان سبیل رشاد وصول است بمقام وحدت و مشاهده جمال
حضرت و این سعادت دست ندهد جز بعبور از منزل کشف حجب ظلمانیه و قطع منازل
کثرات امکانیه که جمیع اشیا در حقیقت وحدت فانی باید دید و این راه را لا اله الا الله
یافته اند که کلمه لا اله قالع اساس کثرات از نواحی دل و کلمه الا الله مصور نقش وحدت
است بر صفحات خاطر و تحصیل مرام بمعونت این ذکر چنان بود که مؤمن طالب بعد
از توبه و طهارت بعبادت و قیام نماید و بعد از ادا طاعت باین ذکر لسانی اشتغال نماید
با اخلاص چنانکه در حین تلفظ ملاحظه معنی او نماید بصدق اداکند و قطع نظر از جر
نفع و دفع ضرر نفس اجتناب از غافلی و کاهلی کند و توجه بحضرت معبود و مقصود
نماید

بر سبیل اختصار باید انکه استعاره عبارتست از استعمال مشبه به در مشبه از جهة
مبالغه در تشبیه و فرق میانه استعاره و تشبیه آنست که در استعاره باید مقام اشعار
بتشبیه نباشد بخلاف تشبیه که باید از ان اثبات مشابهت مفهوم شود یا بر سبیل تصریح
مثل زید کالاسد یا تلویح مثل زید اسد و از تشبیه بلیغ می نامند بعضی از ان را داخل
استعاره شمرده اند و مجاز عبارتست از استعمال لفظ در غیر موضوع له و ان
اعم از استعاره است بعلت انکه اگر علاقه مجاز مشابهت باشد انرا استعاره
گویند و اگر سایر علاقات باشد انرا مجازات مرسل خوانند و این در نزد علمای بیان
است و اما اصولیین استعاره را بر هر مجازی اطلاق میکنند و کنایه عبارتست از
لفظی که از ان اراده شود لازم معنی ان با جواز اراده اصل معنی و استعاره باعتبارات
مختلفه بچند قسم منقسم می شود و فایده عنادیه و تهکمیه و تملیحیه و اصلیه و تبعیه و عامیه
و خاصیه و مطلقه و مرشحه و تشریحیه نیز گویند و مجرده و مرشحه مجرده و مصرحه و مکنیه و
تمثیلیه و غیر تمثیلیه و تحقیقیه و غیر تحقیقیه **فائدة** عبارة فیها ابهام قال العلامة في
نهاية الفروع لو ترك الاعتدال في الركوع والسجود في صلوة النفل عمدا لم تبطل صلوته لانه
ليس ركنا في الفرض فكذا في النفل انتهى والاشكال فيه ان انتفاء الركنية في النفل لا ينفي الركنية
فيه كما في الفرض ويمكن الحمل بان لعل مراده نفي الوجوب في النافلة بواسطة نفي الركنية اذ كلما
كان ركنا في الصلوة يكون من الاجزاء الموجبة لانتفاء صدق الاسم فلو كان ركنا لكان شرطا
في النافلة قطعا لئلا ينتفي كونها صلوة واما اذا لم يكن ركنا فلا يكون دليل على وجوبه
في النافلة فتامل **شعر** من که سوی ارزو دیدن هوس شدم برلت گلی بچیدم رخی
خار وخس شدم مرغ بهشت بودم قهقهه بر فرشتدن از پی صید پشه همناک

صد مگس

صد مکس سندم فائدة فی التوبة قال شیخنا البهائی بر وقلبک من الذنوب وجه
وجهک الی علام الغیوب بعزم صادق ورجاء واثق وعد فانک عبد ابق من مولی کریم رحیم
حلیم یحب عودتک الی بابه واستجارتک به من عذابه وقد طلب العود منک مرارا عدیدة و
انت تعرض عن الرجوع الیه مدة مدیدة مع انه وعدک ان رجعت الیه واقلعت عما انت بالعفو علیه
عن جمیع ما صدر عنک والصفح عن کل ما وقع منک فقم واغتسل احتیاطا واطهر ثوبک
وصل الفرائض واتبعها الشیء من النوافل ولیکن تلک الصلوة علی الارض بخشوع
خضوع واستحیا وانکسار وبکاء وفاقة وافتقار فی مکان لا یراک فیه ولا یسمع صوتک
الا الله سبحانه فاذا سلمت فعقب صلوتک وانت حزین مستحی وجل راج ثم اقرء الدعاء
الماثور عن زین العابدین الذی اوله یا من برحمته یستغیث المذنبون الخ ثم ضع جبهتک
علی الارض واجعل التراب علی راسک وضع وجهک الذی هو اعز اعضائک فی التراب بدمع
جار وقلب حزین وصوت عال وانت تقول عظم الذنب من عبدک فلیحسن العفو من
عندک تکرر ذلک وتعد ما تذکر من ذنوبک لائما نفسک موبخا لها نادما علیها
نادما علی ما صدر منها وابق علی ذلک ساعة طویلة ثم قم وارفع یدیک الی التواب الرحیم
قل الهی عبدک الابق رجع الی بابک عبدک العاصی رجع الی الصلح عبدک المذنب اتاک
بالعذر وانت اکرم الاکرمین وارحم الراحمین ثم تدعو ودموعک تنهمل بالدعاء الماثور
عن زین العابدین فی طلب التوبة الذی اوله الهی لا یصفه نعت الواصفین واجتهد فی توجه
قلبک الیه واقبالک کلیته علیه مشعرا فی نفسک سعة الجود والرحمة ثم اسجد سجدة تکثر فیها
البکاء والعویل والانتحاب بصوت عال لا یسمعه الا الله تعالی ثم ارفع راسک واثقا بالقبول
فرحا ببلوغ المامول قال بعض العرفاء وارث النبی من اقتدی به فی الافعال والاخلاق

سجدة

لا من بنان اليهود وجوه الاوراق قال بعض العارفين قد قطع يدك وهي اعز جوارحك
في الدنيا في ربع دينار فلا تأمن ان يكون عذابه في الآخرة على هذا النحو من الشدة قيل
من تتبع خفيات الامور حرم مودات القلوب فائدة وعظ اعرابي ابنه فقال يا بني كن سبعا
خالسا وذئبا خانسا وكلبا حارسا ولا تكن انسانا ناقصا ونعم ما قيل يا لان كرى
بغايت خوبي بهتر ز كلاه سروري بدلله هلوي تو چراغ بی فروغی تو سراغ زاهد فی
تو سر شکسته دو عی تو بکار ما نیائی شعر عربي والله ما طلعت شمس ولا غربت
الا وانت مني قلبي ووسواسي ولا جلست الى قوم احدثهم الا وانت حديثي بين جلاسي
ولا تنفست محزونا ولا فرحا الا وذكرك مقرون بانفاسي شعر بالكلام يا لكر انشد دين
چه کند رقیبا بنشست نصیب کام دل عاشق بی نصیبا سؤال ورد في الاحاديث
ان ثواب الصدقة عشرة وثواب القرض ثمانية عشر وفيه سؤالان احدهما انه ما وجه زيادة
ثواب القرض وثانيهما ما السر في الثماني عشر في القرض وجواب الاول ان في الصدقة منة
وذلة ليست في القرض وايضا الغالب في الاستقراض الاحتياج بل هو كذلك دائما بخلاف
الصدقة فانه قد تكون بلا حاجة وايضا الصدقة سائر الاداء وتكليف واجب او دفع بلاء واما
القرض فمجرد احسان وجواب الثاني من جاء بالحسنة فله عشر امثالها فلما كان ثواب الصدقة
عشرة فيكون ثواب القرض تسعة لان نفس المقروض يرد فيبقى تسعة ثوابه وثوابه القرض
ضعف ثواب الصدقة وهو ثماني عشر سؤال ورد في الحديث ان الناصبي شر من
اليهود لان اليهود منع لطف النبوة وهو خاص والناصبي منع لطف الولاية وهو عام
ما بيان ذلك اقول بيانه مجملا ان انكار اليهود نبوة نبينا وعدم قبولهم اياه لا
يضر بالمسلمين بل منع اللطف عن اهل الاسلام واما انكار ولاية الولي غصب

[illegible]

المخزونة

الخلافة مضر بالمسلمين وغيرهم وتفصيلا ان شغل النبي الدعوة والتبليغ وشغل الولي والخلافة ابقاء ما بلغه النبي ص وترويجه ونشره ولذا يخلو الارض عن النبي ص بعد تمام الدعوة والتبليغ ولا يخلو عن الحجة للحاجة الى الابقاء دائما وقد حصل الدعوة والتبليغ من النبي ص فلا يضر انكار اليهود لانه من لم يقبل بخلاف انكار الناصبي فانه يعم كل الازمنة وكل الاشخاص الذين بعد النبي ص ورد في الادعية اللهم ارزقني صبر الشاكرين وتوجيهه بوجهين احدهما ان صبر الشاكرين صبر مع الرضا والتلذذ وعد كل بلية نعمة وصبر غيرهم ليس كذلك وثانيهما ان الشكر عبارة عن صرف جميع الجوارح والاعضاء فيما خلق لاجله ومنعه عما نهي عنه ولازمه الاتيان بجميع العبادات والاجتناب عن جميع المحرمات فالشاكر من كان كذلك وصبره عبارة عن ذلك فانه يصبر على العبادات وعن المحرمات وهو اعظم انواع الصبر اشكال قال في المدارك الاذان لغة الاعلام وفعله اذن يؤذن ثم مد للتعدية فانه لا مد فيه والتعدية حاصلة بدونه ايضا اشكال قال المقدس الاردبيلي في مسئلة حكم المسبوق في صلوة الجماعة من شرح الارشاد وفي المنتهى انه اذا جلس الامام للتشهد فيتبعه فيه لما مر وللاخبار مثل رواية داود بن الحصين قال سئل عن رجل فاتته ركعة من المغرب مع الامام فادرك الثنتين هي الاولى له والثانية للقوم يتشهد فيها قال نعم قلت والثانية ايضا قال نعم قلت كلهن قال نعم فانها هو بركة ورواية اسحق بن يزيد قال قلت لابي عبد الله ع جعلت فداك يسبقني الامام بركعة فيكون لي واحدة وله ثنتان انتشهد كلما قعدت قال نعم انما التشهد بركة ومنها يعلم انه قد يوجد خمس تشهدات في الرباعية والاربعة في الثلاثية والثلاثة في الثنائية بل اكثر من ذلك فتامل انتهى ورواية معوية بن شريح اذا قال المؤذن

فائدة في جواب [illegible]

[illegible] المدارك [illegible]

[illegible]

قد قامت الصلوة ينبغي لمن في المسجد ان يقوموا على ارجلهم ويقعد بعضهم ولا ينتظر
الامام قلت فان كان الامام هو المؤذن قال وان كان فلا ينتظرون ويقعدوا بعضهم
روي انه جاء رجل الى امير المؤمنين ع فقال ان لي امرأة كلما جامعتها تقول قتلتني هل
علي اثم فقال ان قتلتها بهذه القتلة فعلي ديتها حكى السيد نعمة الله الجزائري
قال حكى لي بعض اهل كربلاء انه نزل عنده عثمان بن حبيب من اعوان السلطان و
بعد ان ذهب اكثر الليل وفرغ من تحكماته في الطعام والشراب قال اريد صبيا افعل
به فتحيرت وخفت من سيفه فقلت له يا عبد السلطان في محلتنا امرأة شابة جميلة
ائتي بها اليك لتفعلها فقال ما اريد الا الصبي افعل به فاذا فرغت لعبت بخصيتيه
الى الصباح فقلت ايتك المرأة افعل بها فاذا فرغت فلي خصيتيه كالدبة اضعها عندك
العب بها الى الصباح فضحك وعفى قال محمد زكريا ينبغي للطبيب ان يبشر ابدا
بالصحة وان كان غير واثق فان مزاج البدن تابع لاعراض النفس حكى السيد نعمة الله في
زهر الربيع انه تمتع رجل من اصحابنا في شدة حر الصيف فاعطاها محمدية فاوقعت
لها صيغة التمتع وذهبت سطح المدرسة للنوم فلما قرب نصف الليل سمعت المرأة
تصيح باعلى صوتها عباد الله هلموا الي فقد قطع الموضع فنزلت اليها وقلت ما نابك
قالت انه جامعني الى الان عشرين مرة وما اقدر على الاقامة معه الى الصباح فقال كذبت
وادخلني حجرته وكان يخط المرات على الجدار فعددتها فكان ثمانية عشر فقلت يا اخي
ما كان في خاطرك فقال ابلغ الاربعين واحاسبها بكل مرة نصف غاز فلما سمعت المحمدية
وخرجت عن ساعتها معما باسم بدر الله بر سيد اركيبوا افسانه كفتيم مراد از افسانه
افسانه مشهور است كه كو بند يكي بود يكي نبود غير از خدا هيچ چيز نبود چون دو لفظ

بيدار

ببیداری از فسانه کفتن شود بد ا الله شود در اکر ب بود نی بنود دال بود الف بنود بو د بلبود بعد از ان عزار لفظ الله هیچ چیز نبود لاادری باچون خودی در افکن باخبر اکر بیخبر مبکنی ما خود شکسته ایم چه خواهی شکست ما ایضا چنانکه دامن فراهم کرفت چنانکو بشمشیر عالم کرفت کس از مکر و دستان حاسد نرست که بنیاد اهل حسد باد پست ایضا ای خدا سامان چشم برمی عشق بالا دستی و صبر کمی دامن دشتی و شوق ناله عشق جان فرسا و زلف لا له طریق ختم یامن تحل به عقد المکاره

تبدء به یوم الاحد و تقرء کل یوم عشر مرات الی ثلثة عشر یوما و کلما تصل الی لفظه یارب تکرره حتی ینقطع النفس و تسجد و تطلب الحاجة و قبل الدعاء تصلی عشر مرات علی محمد و ال محمد و تقول یا الله اربعین مرة و تقول بعد الدعاء اربعین مرة و لیکن ما بین الطلوع بعد صلوة الفجر و تجتنب عن الحرام و کثرة الاکل فی الایام و تراعی سایر شروطه من الطهارة والتبتل والخضوع وحضور القلب یقضی حاجتک انشاء الله تعالی فائدة مجربة بجهة رفع اهم داج د و هب و بکهار و هشتاد بار در یک مجلس با طهارت رو بقبله بخضوع و خلوت وخشوع بکوید والهکم الله اله واحد لا اله الا هو الرحمن الرحیم فائدة منقول و مجرب که هر کاه کسی خواهد طفل پسر شود بعد از انکه چهار ماه از حمل بکذرد روی زن را بقبله کند ایة الکرسی بخواند و دست بر پهلوی او زند و دست بر شکم او کذارد و بکوید اللهم انی قد سمیته محمدا صلی الله علیه و اله و قصد کند که او را محمد نام کند بعد از انکه پسر شد او را محمد نام دهد فائدة روی الشیخ الجلیل الصدوق محمد بن بابویه القمی بسنده عن الامام الباقر عن ابائه عن امیر المؤمنین ع قال شکوت الی رسول الله دینا کان علی فقال یا علی قل اللهم اغننی بحلالک عن حرامک و بفضلک عمن سواک

اکر بیخبر

الحديث قال شيخنا البهائي في الاربعين بعد نقل هذا الحديث كثر علي الدين
في بعض السنين حتى تجاوز الفا وخمسمائة مثقال ذهبا وكان اصحابه متشددين
في تقاضيه غاية التشدد حتى شغلني الاهتمام به عن اكثر اشغالي ولم يكن لي وفاء بحيلة
فواظبت على هذا الدعاء فكنت اكرره كل يوم بعد صلوة الصبح وربما دعوت بعد
الصلوات الاخر ايضا فيسر الله سبحانه قضائه وعجل ادائه في مدة يسيرة باسباب غريبة
فائدة نقل عن بعض الاكابر وجربانه من كان له حاجة مهمة فليخرج من البلدة او القرية
التي هو فيها الى مكان خال في الصحراء وليرسم مربعين وليكن احدهما في جوف الاخر و
في وسطهما خط اخر هكذا وليتصور الخط الاوسط قبر رسول الله صلى الله عليه وآله وليقل الف مرة
صلى الله عليك يا رسول الله ثم يطلب حاجته **تعويذ** كه جهت كريختن اسب نوشته مى
شود بسم الله الرحمن الرحيم الله الله ٣ ٨ ٩ ٧ ٨ ٩ ٩ الله الله على مشية الله بحق محمد
وآله اجمعين **عبارة** فيها ايهام در كتاب نصاب كويد چون مجموع ان دويست و بيست
بيت مد از نصاب الصبيان نام كرديم **فائدة** در كتاب مثله كويد بدانكه مصدر كلام
است واز وى نه وجه بازميكردد وبراين كلام سه مؤاخذه است اول انكه كفته اصل
كلام است وحال انكه اصل افعال و بعضى اسماست نه مطلق كلام دويم انكه تخصيص به نه
وجه داده وحال انكه صفات مشبهه واسما مبالغه وافعل التفضيل وغير اينها نيز از
مصدر مشتق اند سيم انكه كفته باز ميكردد وحال انكه بازكشتن فرع داخل شدن است
چرا بمعنى رجوع كردن است **شعر** للانورى فيه ايهام تا بست اهل برعواس ند
نقش با مهر طين فرستد كل **جمل** در احاديث وارد شده كه موسى عرض كرد الهى اقريب
انت فاناجيك ام بعيد فاناديك شخصى از طلبه از لحنين ميخواند فاناجيك بفتح

الف نا که متکلم وحده و تنوین کاف جبلک هم چنین و رفا نادیک جبلک و ربعضی
از لغات اهل عراق عجم بمعنی حیوان کوچکی است که در حمامها باشد و صدای بار یکی
دارد و بعضی از النجره کویند و بمعنی دیک بمعنی خروس است و میکفت معنی حدیث
اینستکه خدا یا اگر تو بن دیکی بس چکم وصدای بار یک کنم واگر تو دوری بس من دیکم
یعنی خروس و آواز بلند کنم **ایضا** شخصی بعد از دعائی سر بسجده نهاده و میکفت
شکر الله شکر الله تا صد دفعه از اکر کرد بس کفت اقلش اقلش بسکون فاو فتح
لام وازاینزیاده مرتبه تکرار کرد از ان سؤال شد که اینچه معنی دارد کفت نمیدانم و
لیکن در دعا وارد شده و کتاب دعائی کشود و کفت همین است در اینجا نوشته بود
که فلان دعا را بخواند و بعد از ان صد مرتبه شکر الله شکر الله بکوید و اقلش ده مرتبه
یعنی کمترش **فائده** تقول الله الله و تنوی من اردت فانه یکسر رقبة المدعو علیه وقیل
تکرره سبعین مرة بجمیع الحروف والاعداد **وقیل** الزم یا باواحد یفتح لک الابواب
واخضع لسید واحد تخضع لک الرقاب **شعر** تمنیت نارا استضیء بضوئها فلما
اضائت احرقتنی ضیائها **قلم** طبیعی لاسقیوس الحکیم صورته ا ا أ ے ے ے د لہ لت
سہ ٮہ ٮم ہ ہ ٮم ٮٮ ٮ ٮ ٮ ٮ ٮ ٮ ٮ ٮ ٮ ٮ ٮ ٮ ٮ ٮ ٮ **قلم هندی** و هو لهارش
الحکیم و قلم الحکماء المتقدمین ا ا ا أ ۲ ٮم ٮم ٮم شم عم غم ہ ہ ہ ء ء و ۷ ۷ ۷ ۸
۸ ۸ ۹ ۹ ۹ **ابجد** مشهور ابقع بکر جلبش مت هنث و سخ نغذ حفص ضطظ
ابجد مغربی یقش بکر جلبس مت هنث و ضع نعذ خفظ طضغ **طریق** خلم ائرمیا کلب
ومن یتق الله یجعل له مخرجا و یرزقه من حیث لا یحتسب تا قوله لکل شیء قدرا بجهته عطا
و فتوحات و وسعت و جمیع اسباب و سامان دنیویه مدت چهل روز شش هزار و

سیصد و هفتاد و نه مرتبه بخواند و در روز دوشنبه ابتدا کند و در جمعه تمام شود و قبل
از خواندن غسل کند و وضو بسازد و دو رکعت نماز کند و بعد از نماز صد مرتبه
سوره حمد صد مرتبه سوره الم نشرح و صد مرتبه صلوات بفرستد پس شروع کند تا
سی و نه روز هر روز یکصد و هشت مرتبه بخواند و اگر در این مدت یک روز ترک
شود باز از سر گیرد و در روز چهلم بعد از تمام ختم صد مرتبه حمد و الم نشرح بخواند
و صد مرتبه صلوات بفرستد و این دعا را بخواند اللهم اغننی بحلالک عن حرامک و
بفضلک عمن سواک انک علی کل شیء قدیر و هفتاد مرتبه بگوید اللهم اجعل لی من
امری فرجا و مخرجا و در بین ختم انشاء الله اثر اجابت ظاهر شود و اگر در چهل روز اثر ظاهر
نشود ختم را از سر گیرد که انشاء الله در اربعین دویم مطلب حاصل شود دعاء عظیم اذا انقطع
امالک من کل جانب فی ذا هبة تقف علی باب مسجد مستقبل القبلة و تقول یا من
علمه لا یحتاج الی مقال یا من جوده لا یحتاج الی سؤال ان العرب اذا وقف علی بوابهم نادوا
و انت یا سیدی رب العرب و العجم و انا واقف علی باب بیت من بیوتک اغثنی یا مغیث
ثلثا لهذه دعوت تکرار الدعاء ثلثا الا ادری نفس من بگرفت سر تا پای من گر
نگیری دست من ای وای من جمله ترسند از تو من ترسم ز خود کز تو نیکی دیده ام
از خویش بد ای کنا امور عذر آموز من سوختم صد ره چه خواهی سوز من مر
تو غفلت صد کند ما کرده ساز تو عوض صد گونه رحمت داده باز چون ندانستم
خطا کردم ببخش بر دل و بر جان پر دردم ببخش عفو کن دون همه نامها مرا محو کن بحر
های مرا مبتلای خویش حیران توام کر بدم و رنیک من زان توام سعدی ای کنون
زبیانی پر قامت چالاک زیبا نتواند دید الا نظر پاک که من لی دادم بر لقا

بدرت مرهم باشد که گذار افتد بکرون بر انخاکت دانم که سرم روزی در پای
تو خواهد شد هم بدر توکویم من دست من فتراکت ای چشم خرد حیران بو منظر
مطبوعت وی چشم نظر کوتاه از دامن ادراکت مردی بپوشاند خورشید
مجلل کر بدید کر بر تو دوی افتد بطارم افلاکت کر زانکه بغی افضل است بر صفات
ورزانکه بسوزانی حکم است بر افلاکت خون همه کر بریزی از کس بنود باکت چندانکه
جفا خواهی می کن که نمیکردد عم کر بدل سعدی با یاد طربناکت **فائدة** از رموز
بجهة امساك نطفه دانند که هر کس سه چهار بوم در آب خیسانید پوست واکرفته
بکیرند مغز او با دو جزو قند کوبیده حبها سازند بقدر نخودی دو عدد بکار برند
کوبند دفعان را به بهو کنند **لا ادری** مرجان دل کرم درویش را بدر پای اتش بریز
خویش را **فائدة** لدفع الضالة قال في كتاب المستطرف انه مجرب قرء سورة والضحى
ثلثا ثم قل يا جامع الناس ليوم لا ريب فيه اجمع على ضالتي وبطريق آخر يقول يا جامع
الناس ليوم لا ريب فيه ان الله لا يخلف الميعاد اجمع بيني وبين كذا فائدة لدفع الشعر النابت
في العين منقول من كتاب القانون للشيخ الرئيس الارضه بالنوشادر خصوصا مع ماء فرجاد
بخل ثقيف اي عتيق وايضا مرارة التيس بالرماد او بالنوشادر او بالعصير الكراث و
خصوصا اذا جعلا على مقلي فوق نار حتى يمتزجا وان كان رماد صدف فهو افضل وايضا
يطلى على منبت دم قنفذ او مرارته ومرارة النسر ومرارة الماعز وربما خلطت هذه
المرارات بجند بادستر واتخذ منها شيافا كفلوس السمك ويستعمل عند الحاجة بريق
الانسان ويصبر المستعمل عليه نصف ساعة وكذا بزر البحيماء الاسفيوش اي الاسفرزة
وكذلك سحالة الحديد المصري بزنغ الاغشاغانه وان اوجع اقول وقد جربنا الاخير

نوجد نا ها مصبک غایت بعد قلع الشعر و کل فادکو موضعه عیان هب بعد قلعه والله لعالم فائدة جلیلة مروی فی الروضة اعادمن قرء سورة والصافات فی کل جمعة لم یزل محفوظا من کل آفة مدفوعا عنه کل بلیة فی الدنیا مرزوقا باوسع ما یکون من الرزق ولم یصبه فی ماله ولا فی بدنه ولا فی ولده سوء من شیطان رجیم وجبار عنید وان مات فی یوم او فی لیلته بعثه الله شهیدا من قره ابن یمین دو قرص نان گراز کندم است یا از جو دو تای جامه گر از کهنه است یا از نو چهار گوشه دیوار خود بخواهم جمع که کس نگوید از اینجا خیز و آنجا رو هزار بار نکوتر بنزد ابن یمین ز فر مملکت کیقباد و کیخسرو ولد کردو کاو بدست و یحوم زدیعه عمر یکی امیر یکی را وزیر نام کنی بدان قدر که کفاف معاش تو نشود دوی نان جوی ا بهوی و ام کوی هزار بار از آن بر که ای پی خدمت مکرهست بو مر یکی سلام کنی فائدة طریق ختم انعام صغیر بجهة بیمار هفت نفر بیمار نشسته در یک مجلس هفت نوبت بخوانند هر یک بکم بنه و همه یکدفعه شروع کنند هر یک که بلفظ دوجلاله برسند دایه شریفه در سل الله ما یبین دو الله بند عا را بخوانند چون تمام شود شروع بخواندن کنند تا سوره تمام شود و دعا اینست بسیار مجرب است بسم الله الرحمن الرحیم اللهم ارحم جلدی الرقیق و عظمی الدقیق من شدة الحریق یا ام ملدم ان کنت منت بالله العظیم فلا تاکلی اللحم و لا تشربی الدم ولا تفوری من الفم وتحولی عنه الی من یزعم ان مع الله الها اخر فانی اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شریک له وان محمدا عبده و رسوله و هر گاه خوانند خود بیمار باشد بجای جلده و عظمه جلدی و عظمی گوید و هم شاید ضمایر و افعال فائدة طریق ختم سورة انعام از برای بیمار بعضی از ثقات و اخیار و صلحا این طریق را ذکر کرده‌اند

وکفتند

وگفتند مکرر تجربه شده چهل و یک فن یا پول سیاه بکر کوچک از سر بیمار تا ناخن
پای او ببرد بعد چیده پس چهل و یک قل هو الله خوانده شود و هر یک دفعه پول را بر داشتن
پائین رو ببالا آید و سجده هر دفعه بکند و چون تمام شد آن پولها بچهل و یک نفر فقیر
داده شود جدا کانه یا با ضم چیزی دیگر و فرمودند بسیار مجربست **فائده** گرفتن
عطر معطری از دو نظر فی کرده چنانچه گل سرخ و سایر گلها را میکنند و آب با گلاب
در آن بیخته و بپخته گذارده و در قابله روغن بادام یا زنبق یا زیتون یا امثال آن داخل
کرده او را بطریق گلاب گرفتن بسوزانند بخار آن آب داخل قابله شود گلاب نست و آن
روغن که بر روی افتد عطر است و همان آبی که در زیر روغن است بر داشته نگاه داشته
و ثانیا آب با گلاب کرده بر همان روغن بطریق اول عمل کنند و در مرتبه سیم باز همان آب
اول و همین آب تا چند مرتبه بلکه هفت و هشت و همان روغن را در ظرفی کرده در
آفتاب ملایمی گذارند تا مائیت آن جذب شود **فائده** در بیان آنکه تکسیرات هر یک
در چند سطر تمام میدهند بدین طریق است ۱ در ۲ ۱ در ۳ ۱ در ۴ ۱ در ۵ ۱ در ۶ ۱ در ۷
در ۸ ۱ در ۹ ۱ در ۱۰ ۱ در ۱۱ ۱ در ۱۲ ۱ در ۱۳ ۱ در ۱۴ ۱ در ۱۵ ۱ در ۱۶ ۱ در ۱۷ ۱ در ۱۸ ۱ در ۱۹
در ۲۰ ۲ در ۱ ۲ در ۲ ۲ در ۳ ۲ در ۴ ۲ در ۵ ۲ در ۶ ۲ در ۷ ۲ در ۸ ۲ در ۹ ۲ در ۱۰
در ۱ ۳ در ۲ ۳ در ۳ ۳ در ۴ ۳ در ۵ ۳ در ۶ ۳ در ۷ ۳ در ۸ ۳ در ۹ ۳ در ۱۰
در ۱ ۴ در ۲ ۴ در ۳ ۴ در ۴ ۴ در ۵ ۴ در ۶ ۴ در ۷ ۴ در ۸ ۴ در ۹ ۴ در ۱۰
همین کافی است بنظر بودن والله العالم **فائده** در خواص منازل قمر در هر منزلی
باشد چه عملی توان کرد از اعمال مثلثات و مربعات و طلسمات بدین تفصیل شرطین
عمل دشمنی بطین دوستی ثریا جدائی و هلاکت دبران یک حال هقعه هر عمل که

و بدی و دوستی و دشمنی نزاع عمل درندگان و گرفتن ایشان نثره بازرگانی و
کاز ظفر صید مرغان جبهه گرفتن سباع و موشان و جانوران زبره بستن خواب و بیمار
کردن و هلاک کردن دشمنی صرفه جبر و صلاح و دوستی عوا دوستی و صلاح سماک
طلسم دوستی و مهربانی غفر طلسم هلاک کسی که خواهی زبانا طلسم جدائی و عقد هلاک
اکلیل عمل سردی قلب عمل فراغت شوله طلسم محبت و زهر دادن نعائم طلسم دوستی بلده
طلسم دوستی ذابح طلسم عقد بلع محبت و پیوستن سعود الفت و همه کارها اخبیه
زبان بندی و هر عقد مقدم دوستی و مؤخر عمل خیر دوستی و کشادن و گره ابندها
و همچنین باید دانست که انصراف قمر از سعد و اتصال بنحس از برای عمل شر است جای
چیست می دانی صدای چنگ و عود انت حسبی انت کافی یا ودود هیست را فسردگان
ذوق و سماع و دنه عالم را گرفته است این سرود اه ازان مطرب که از یک نغمه اش
امده در رقص اجزای وجود هست این صوت جناب قدس عشق لیک در بی صورتی خود را
نمود در لباس حسن لیلی جلوه کرد صبر و آرام از دل مجنون ربود پیش روی خود ز
عذرا پرده بست صد در غم بر رخ وامق کشود عکس ساقی دید جای زان فتاد
چون صراحی پیش جام اندر سجود **فائدة** دعاء قاموس القدرة من قرأ تسعة وتسعين
مرة صار مطاعا وفيه فوايد كثيرة من قتل العدو وتسخير الملوك وقيل نصابه تسع
وتسعون يوما كل يوم تسعة وتسعين مرة والوسط تسعة ايام بهذا العدد و
الصغير ثلثة ايام بهذا العدد والورد واحد واربعين مرة والخاتم خمس مرات نقلته
من خط والدى ره نقله من خط مولينا محمد تقى المجلسى ره والدعاء هذا بسم الله الرحمن
الرحيم الهى قد تلاطمت امواج قاموس قدرتك فظهرت فى كل مقد ودائار قدرة عجيبة

عزیمته

عزیمة لا یبلغ کنهها عقول العقلاء و اوهام الحکماء و فهوم العلماء فکل شیٔ فی قبضه قدرتك اسیر و ان ذلك علیك سهل یسیر و انت علی کل شیٔ قدیر و بالاجابة جدیر یا شدید یا شدید یا شدید یا شدید یا شدید یا ذا البطش الشدید اسئلك مددا من قوتك و اسئلك مددا من قدرتك و اسئلك مددا من حکمتك و اسئلك مددا من سلطانك و اسئلك مددا من کل منك لتسخیر کل متمرد و تلیین کل صعب و اذلال کل منیع و قهر کل عدو و محق کل خصم و ازهاق کل منافق ذی شقاق من الجن و الانس و الهوام و لا یبقی شیٔ من المکنونات الاولین بیکم عربکته و کسرت له شدة شکیمته و فرط عتوه بعزتك یا عزیز یا عزیز یا عزیز یا عزیز یا معز یا مذل یا مقدم یا موخر و صلی الله علی محمد و آله اجمعین ذکر خلافت شجرهٔ بنی امیه لعنهم الله و از ایشان عثمان بن عفان و معویة ابن ابی سفیان و یزید بن معویة و معویة بن یزید و بنی مروان علیهم اللعنة و النیران خلافت کردند اما عثمان بن عفان دوازده سال و یا دوازده روز خلافت کرد و در دوشنبه به تیغ غیرت اهل اسلام کشته شد و اما معویة بن ابی سفیان بعد از محاربه صفین نوزده سال و کسری حکومت کرد و در سنه بجهنم رفت و اما یزید علیه من اللعنة ما لا یتصور علیه المزید در ربیع الاول در سنه بقعر سجین شتافت اللهم العنه و زید علیه اللعنة فی کل ان و حین و پسر او معویة بن یزید بجای او نشسته بعد از چند روز خود را عزل کرده بعد از آن زیاد ملعون مهم حکومت کرد مروان بن الحکم طرید رسول الله اللعین بن اللعین علی لسان الرسول الامین قرار داد و آن ملعون مطرود ده ماه حکومت کرد شبی منکوحه که زن یزید پلید بود با کنیزان آن ملعون را بجهنم فرستادند و بعد از آن پسر منحوس عبد الملك بن مروان حاکم شد و در زمان او مختار بن ابی عبیده

شفقت نموده و سایر شیعیان امیر المؤمنین علیه السلام بطلب خونخواهی امام حسین علیه السلام کمر بستند و قریب بده و بیست هزار از کفار شام و کوفیان نافرجام را بجهنم فرستادند از انجمله ابن زیاد و عمر بن سعد و پسرش و شمر ذی الجوشن و خولی اصبحی و حصین بن نمیر و ذی الکلاع و غیرهم و بعضی را زنده پوست کندند و برخی را تیر باران کردند و عبد الملک بعد از استقلال و قتل عبد الله زبیر بر جمیع ممالک اسلام فرمان روا شد و حجاج را امارت عراقین و فارس و خراسان و اخذ و داد و بعد از استقلال بیست و یکسال و شش ماه حکومت کرده و در سنه ۸۶ بجهنم رفت و بعد از ان پسرش ولید ابن عبد الملک بجای او نشست و در زمان او حجاج بجهنم رفت و تا ماوراء سمرقند مفتوح شد و در سنه ۹۶ بنا بر این حکومت او قریب بده سال باشد و بعضی از مورخین شش سال و شش ماه گفته‌اند و مسجد جامع بنی امیه در شام بنا کرده این نافرجام است و بعد از ان برادرش سلیمان بن عبد الملک بجای او قرار گرفت و او ده سال و هشت ماه حکومت کرده و بعد از ان عمر بن عبد العزیز بجای او نشست و ان لشکر هند فرستاده نسبهای از ملوک هند را باسلام دعوت نموده و او امر کرده که سب حضرت امیر مؤمنان را که شجرهٔ ملعونه طریقهٔ خود قرار داده بودند متروک کردند و او در سنه ۱۰۱ وفات کرده مدت خلافتش دو سال و پنج ماه بود و مدت عمر او سی و نه سال و بعد از او یزید بن عبد الملک که سلیمان بن عبد الملک بعد از عمر عبد العزیز او را ولی العهد ساخته بود بر سریر خلافت نشست و در زمان او ابن یزید مهلب خروج کرد ابن عبد الملک لشکر بحرب او فرستاد او را کشت و در سنه ۱۰۵ وفات یافت و مدت عمرش چهل سال و کسری بود و بعد از ان هشام بن عبد الملک بولایت عهد

برادر بر سریر سلطنت نشست و عمر بن هبیره را بامارت خراسان فرستاد و دران زمان
جمعی از اتراك از آذربایجان مسلط شده او لشکر فرستاد و ایشان را کشته و لشکر اسلام
با اهل دشت قبچاق محاربه بسیار نمودند و در سنه ۱۱۷ نصر سیار را بامارت فارس و
عراق و خراسان و خوارزم فرستاد و در ولایت عهد او خروج زید بن علی بود در کوفه و
شهید شدن او و در سنه ۱۲۵ هشام جان بقابض ارواح سپرد ایام سلطنتش نوزده
سال و نه ماه و نه روز و مدت حیاتش شصت و دو سال بود و بعد از ان مرتبه ولید
بن یزید بن عبد الملك بر تخت خلافت نشست و چون او بر تخت نشست در بجا نیدن
اصحاب هشام سعی بسیار کرد و منشور ایالت خراسان و عراق بنام یوسف بن عمر نوشت
و او نصر را از خراسان طلبید در آمدن تعلل میکرد تا خبر کشته شدن ولید رسید
و بالجمله نصر مشغول عیش و عشرت شد در هنگام هدم اساس بحدی کوشید که اسلام
مسلمین او را بکفر و زندقه منسوب کردند تا انکه یزید بن ولید بن عبد الملك بران داشتند
که خروج کرده در وقتیکه ولید بجهت عفونت هوا از دمشق بیرون رفته بود و دمشق
را متصرف شد و از انجا متوجه ولید شد و نظر باینکه ولید بدون استعداد بیرون
رفته بود در قلعه محصور شد تا انکه قلعه را گرفتند سر ولید را از بدن جدا کردند
زمان سلطنت او یکسال و سه ماه بود و مدت حیاتش سی و شش سال و بعد از ان
یزید بن ولید بن عبد الملك در سنه ۱۲۶ بر مسند سلطنت تکیه کرد و در زمان سلطنت
او امر مملکت مختل شده هر کسی در طرفی سرکشی اغاز کرد و امارت عراق و خراسان را
بمنصور بن جمهور داد و او عامل بخراسان فرستاد و نصر در مقام مخالفت برامده عامل او را راه
نداد و بعد از گذشتن قریب بشش ماه از سلطنتش وفات یافت و مدت عمرش سی و

نهت

هفت سال بود و بعد از ان برادرش ابرهیم بن ولید بن عبد الملک بولایت عهد برادر بر تخت سلطنت نشست و درانسال مروان حمار که در ارمنیه بود لشکرها جمع کرده بشام امد و ابرهیم را از خلافت خلع کرده بکشت و ان حمار بر تخت سلطنت نشست و او اخر خلفای بنی امیه لعنهم الله بود و در حرب عباسیان کشته شد **ابتدای ظهور دولت عباسیه** تفصیل این اجمال انکه در سنه اثنا که زمان دولت عمر بن عبد العزیز بود محمد بن علی بن عبد الله بن عباس بن عبد المطلب در بعضی از اعمال شام در گوشه اختفا نشسته بود از بعضی شنیده بود که در نزد اهل بیت محقق است که دولت امویه قریب بانقراض رسید و دولت بر سر او و اولاد او قرار خواهد گرفت الحد در خفیه بعضی را به بیعت خود دعوت کرد و عکرمه را با دو شخص دیگر بخراسان و مصر و بعراق فرستاد که در خفیه خلق را بدعوت او خوانند و هر کس بیعت میکرد خطی از او میگرفتند و ابو عکرمه دوازده نقیب تعیین نمود که باخذ بیعت اشتغال نمایند از انجمله یکی سلیمان بن کثیر و دیگری قحطبه بن شبیب بود و بعد از فوت محمد بن علی پسر او ابرهیم که او را ابرهیم امام میگفتند باین امر مشغول شد و ابو مسلم مروزی را بخراسان فرستاد تا بدعوت قیام نماید و در سنه ۱۲۹ ابرهیم ابو مسلم را از خراسان طلبید او با هفتاد کس روانه شد چون بقومس رسید مکتوب ابرهیم بوی رسید که بهر جا که رسیده باشی معاودت نمای و قحطبه را بنزد ما فرست و ابو مسلم مراجعت کرده هفتاد نفر را در اطراف بلاد خراسان و خوارزم پراکنده کرد تا مردم را دعوت نمایند و مقرر چنان شد که در اخر رمضان سنه مذکوره ظاهر کنند و در ان وان نصر سیار بجنگ خدیع کرمانی و شیبان خارجی اشتغال داشت بهر حال در شب بیست و پنجم رمضان

کرد و عده

که وعدهٔ ابو مسلم و سلیمان بن کثیر در یکی از قرای مرو داشتند بسیار افروختند شیعهٔ عباسیه
با ایشان جمع شدند بعد از چندی نصر لشکری بحرب ابو مسلم فرستاده و لشکر او منهزم
گشتند ابو مسلم زمانی چند در خراسان توقف نموده تا آنکه مرو و نصر را از خراسان گریزانیده
و او در ری وفات یافت و در سنهٔ ۱۳۰ قحطبه از نزد ابرهیم امام بخراسان آمده لوای مجهز
ابو مسلم قحطبه را امیر الجیوش ساخته بتسخیر قلاع خراسان و انکر دانید و بعد از فتح قلاع
بجرجان آمده آنجا را نیز تسخیر کرده بری آمد و بعد از تسخیر ری همدان و نهاوند را نیز تسخیر
کرده در آن وقت صد هزار مرد از جانب فارس و کرمان بامر گماشتهٔ مروان بحرب قحطبه
نامزد شده و در حوالی اصفهان تلاقی شده قحطبه غالب گردید قحطبه در عراق عجم متوجه
عراق عرب گردید و یزید بن هبیره که از جانب مروان در عراق عرب بود سپاهی جمع آورده
و مدد مروان نیز رسیده با سپاه بسیار متوجه قحطبه شده در خانقین تلاقی شده
مروانیان وهم نموده مراجعت کردند و قحطبه بسمت کوفه روان شده و ابن هبیره
بواسط رفت و در عرض راه قحطبه غرق شده لشکر حسن پسر او را امیر کردند حسن با لشکر
داخل کوفه شده و در آن زمان خبر کشته شدن ابرهیم امام بدست مروان بکوفه رسید
و دو برادر ابرهیم ابو العباس سفاح و ابو جعفر منصور گریخته بکوفه آمدند در شب
جمعهٔ چهاردهم ربیع الآخر در سنهٔ ۱۳۲ اهل کوفه و خراسان با ابو العباس سفاح که اول
خلفای عباسیه بود بیعت کردند در آن وقت مروان در خراسان بود و ابو عون نامی
بامر حسن بن قحطبه در موصل بود سفاح عم خود عبد الله بن علی با لشکر بخراسان فرستاده تا
ابو عون را با هم خود ضم نموده بدفع مروان بپردازند در موضع زاب حرب دست داده مروان
منهزم شد و بجانب شام گریخت ابو عون بر اثر او روان شد مروان بجانب مصر روان

شد و مروان بجانب ابوعون در حوالی ود نیل باو رسید حربی اتفاق افتاد شب را مد
و مروان در کشتی بخواب رفت یکی از اصحاب ابوعون او را بجا دید شناخت بضرب
شمشیر کار او را بساخت و سر او را بریده بنزد سفاح فرستادند و مدت سلطنت
مروان چهل و پنج سال و یکماه امتداد یافت و عمرش شصت و نه سال و در ذی الحجه
سنه ۱۳۲ کشته شد و بالجمله چون سفاح بر سریر خلافت نشست بعد از چندی ابومسلم
را از خراسان طلبیده عزیمت حج نمود در کوفه بخدمت سفاح رسیده با برادر او ابوجعفر
منصور که بعد از او دوانقی گویند روانه مکه شدند و این در سنه ۱۳۶ بود در این سال سفاح
بمرد و مدت خلافتش چهار سال و هشت ماه بود و بعد از آن برادرش منصور دوانقی
بر تخت خلافت نشست و او در راه مکه در منزل ذات عرق خبر وفات سفاح شنیده
بتعجیل آمد و وارد کوفه شد و از اطراف هر که لوای مخالفت برافراشت او را مغلوب کرد و
ابومسلم مروزی صاحب الدعوه را بکشت و در سنه ۱۴۵ آغاز عمارت بغداد نموده و بیست
و دو سال بچهار روز کم خلافت کرد و مدت عمرش شصت و سه سال بود و در سفر مکه
وفات یافت و بعد از آن پسرش مهدی بن ابوجعفر منصور دوانقی بن محمد بن علی بن عبدالله بن عباس
ابن عبدالمطلب در ذی الحجه سنه ۱۵۸ بر سریر خلافت متمکن شد و در سنه ۱۶۹ وفات
یافت خلافت او ده سال و زمان حیوتش چهل و سه سال بود و بعد از آن موسی
ابن مهدی الملقب بهادی بر مسند خلافت تکیه زد یکسال و سه ماه خلافت کرد و
مدت حیوتش بیست و شش سال کسری بود و بعد از آن برادرش هرون بن مهدی الملقب بالرشید
در سنه ۱۷۰ خلیفه شد و در آنوقت بیست و دو سال عمر داشت و یحیی بن خالد برمکی
را وزیر خود کرد امین را و مامون را ولی عهد خود کرده و بعد از آن مامون را او با یحیی را بخراسان

فرستاد

فرستاد و در سنه ۱۷۸ فضل بن یحیی را بخراسان فرستاد و او از آنجا بما وراء النهر رفته بعضی
را که سر از طاعت هیچ یک از خلفا در پیچیده بودند مطیع گردانید و در سنه ۱۸۶
هرون سفر حج نمود و دو پسر خود امین و مامون را همراه برد و در مکه ممالک بحر و بر را
بر فرزندان خود قسمت کرد شرقی عقبه حلوان را که کرمانشاهانست و نهاوند و همدان
و قم و کاشان و اصفهان و فارس و کرمان و سیستان و ری و قومس و طبرستان و گیلان
و آذربایجان و خراسان و زابل و کابل و هندستان و ماوراء النهر و ترکستان بمامون
داد و غربی آنرا که عبارتست از بغداد و واسط و کوفه و بصره و شامات و سواد عراق و
موصل و جزیره و حجاز و مصر تا باقی بامین ارزانی داشت و وصیت کرد که امین در بغداد
اقامت نماید و مامون مرو را تختگاه سازد و هر کس ولایت خود را نگاه دارد و هم
ملک ذاتها که پیشتر وفات کند مملکت از آن دیگری باشد و در اواخر اوان هرون
کار برامکه بالا گرفت بحدی که از آن بالاتر متصور نیست و بعد از چندی بجهات
متعدده مزاج هرون بر ایشان متغیر شده ایشان را بنوعی مستاصل و ناچیز گردانید که از
ایشان جز نامی باقی نماند و از ابتدای حکومت برامکه و تسلط ایشان در زمان هرون
تا بر طرف شدن ایشان هفده سال و هفت ماه و پانزده روز کشید بعد از زمانی
چند رافع سمرقندی خروج کرده والی هرون را در سمرقند بکشت و هرون هرثمة بن اعین
را بدفع او نامزد کرده و خود نیز از عقب او از بغداد روانه خراسان شد و در راه مریض
شده بطوس رسید جان بمالکان دوزخ سپرد مدت خلافتش بیست و سه سال و
کسری چهل و هفت مرحله از مراحل زندگانی طی کرده بود و وفاتش در سنه ۱۹۳ اتفاق
افتاد و چون این خبر ببغداد رسید امین پسر هرون در بغداد بر سریر خلافت نشست

محمد امین

خلافت محمد بیعت کردند و مامون نیز در خراسان بر منبر رفت و از مردم بجهت امین
بنان کی بیعت بستد ولیکن امین خیانت و غدر کرده عاقبت باو رسید این خبر رسید
مجمل القضیه آنکه امین اراده کرد که مامون را از ولایت عهدی که هرون قرار داده بود خلع
و از حکومت خراسان عزل نماید و به پسر خود بدهد هر چند جمعی از نیکخواهان چون
اسمعیل بن صبیح کاتب السر و حازم بن خزیمه مانع شدند مفید نیفتاد و به بهانه معاونت
مامون را طلبید مامون بعذرهای دلپذیر متمسک شد عاقبت امین علی بن عیسی
بن ماهان با لشکری را که شصت هزار سوار همراه بودند روانه خراسان و باو سفارش
نمود که مکروهی باو نرساند و قبل از توجه ابن عیسی طاهر بن حسین که بذو الیمینین اشتهار
دارد و با چند هزار سوار از جانب مامون بری آمده بود و چون این خبر بعلی بن عیسی رسید
بخندید و گفت مکث طاهر همان قدر است که ما از همدان بگذریم و چون نزدیک ری
گذشتند طاهر بان مستعد رزم بود عاقبت امر مقاتله اتفاق افتاد و علی بن عیسی
در جنگ کشته شد و لشکر بغداد منهزم شد و چون این خبر بمرو رسید مردم بخلافت
بر مامون سلام کردند و وقتی این خبر بامین رسید که مشغول ماهی گرفتن بود علی بن
عیسی کشته شد بس کنید که من یک ماهی گرفته ام و خادم دو ماهی و بعد از آن عبدالرحمن
انباری را با سی هزار بجنگ طاهر فرستاد و در همدان مقابله اتفاق افتاد عاقبت بعد
از صلح حربی واقع شد و عبدالرحمن کشته شد هرثمة بن اعین نیز با سی هزار از پیش مامون
آمد و طاهر رسید باهواز و بصره رفت و کاشتگان امین را بیرون کرد پس بعزم تسخیر
بغداد روان شد و در سنه [illegible] طاهر و هرثمه و زهیر بن مسیب تا به بغداد رسیدند
و در تضییق اهل حصار کوشیدند و جمیع اهل شهر از امین روی گردان کرده بطاهر پیوستند

[illegible]

تا شبی از شبها اوایل محرم در سنه ۱۹۸ امین با کنیزکان و خویشان از شهر بیرون آمده که بنزد
هرثمه رود و اوان مامونیان بجهت امین بکمین طاهر مطلع شده فرصت او را گرفتند
و در همان شب سر او را از بدن جدا کرده نزد مامون فرستادند و مدت خلافت او چهار سال
و هشت ماه بود و زمان خویش بیست و هشت سال و بعد از آن مامون بن هرون
بر سریر خلافت نشست چون در آخر محرم سنه ۱۹۸ خبر قتل امین در مرو شایع شد خلایق
دوباره تجدید بیعت مامون کردند و امارت فارس و عراقین و اهواز و حجاز و یمن بحسن
ابن سهل داده و طاهر ذو الیمینین را امر کرد تا بضبط ولایت شام و جزیره و مغرب زمین
و دفع بعضی از خوارج پردازد و هرثمه را بخراسان طلبید چون مردم امارت حسن را مکروه
داشتند مفاسد بسیار ظاهر شد و در سنه ۱۹۹ محمد بن ابرهیم العلوی المعروف بابن طباطبا
بسعی ابو السرایا خروج کرده و حسن با او محاربات نموده در همه حال حسن مغلوب شد
اخر الامر هرثمه از کرمانشاهان مراجعت نموده و ابو السرایا را بکشت و محمد بن ابرهیم نیز
فجاة درگذشت و از انجا هرثمه بخراسان روانه شد و در انجا بسعی فضل بن سهل ذو
الریاستین برادر حسن کشته شد در انوقت ابرهیم بن موسی جعفر در یمن مدعی
خلافت شد و حسین افطس علوی بر مکه مستولی شد و اعراب کوفه و بغداد با
ابرهیم بن مهدی عباسی بیعت کردند و با حسن محاربات کرده در همه غالب شدند اطراف
عرب و یمن و حجاز پراشوب شد ولیکن چون اشوب بواسطه حسن بود برادر او فضل نمی
گذاشت که کسی این اخبار را بسمع مامون رساند در ان هنگام مامون حضرت امام علی
ابن موسی الرضا را بمرو طلبید و او را ولیعهد خود گردانید و انحضرت این اخبار را بسمع
مامون رسانیدند و مامون ندای کوچ در داده عزیمت بغداد نمود چون بطوس

د سید چون بطوس سید امام را مسموم نموده در انحصار عالم قدس را بوجود خود
مزین فرمودند و مامون در سنه ۲۰۴ وارد بغداد گردید و ابرهیم عباسی مختفی گشت
تا در سنه ۲۰۷ او را یافتند و امان داده شد و طاهر ذوالیمینین را بامارت خراسان فرستاد
و در شعبان در سنه ۲۰۹ مامون پوران دختر حسن سهل را بخواست و در ایام خلافت
بمصر رفته عبدوس را از میان برداشت پس ببلاد روم آمده بعضی از قلاع بلاد آنجا را تسخیر
نموده مراجعت کرده در وقت مراجعت بسرچشمه بندون در نواحی طرسوس فرود
آمده در آنجا بجهنم واصل شد و او را در طرسوس دفن کردند ایام خلافتش
بیست سال و پنجماه و سیزده روز بود و مدت عمرش چهل و هشت سال بود و بعد
از آن معتصم بن هرون بولایت عهد مامون خلیفه شد و در آن اوان ملک شخصی مسمی ببابک
خرم دین که در اوان مامون خروج کرده بود ترقی کرده بسیاری از مردم عراق عجم
متابعت او کردند و معتصم افشین را که از ملوک ارکان ماوراء النهر بود بجنگ او
فرستاده — فرستاد او را دستگیر کرده بنزد معتصم آورد و بابک را کشتند گویند بابک قتل بسیار
کرده بود و عدد مقتولان او از هزار هزار متجاوز بود معتصم بنای سر من رای گذاشته
و در اندک وقتی باتمام رسید و آنجا را مسکن خود کرد و در سنه ۲۲۳ پادشاه روم
اسلام — قصد ولایات کرد و عاقبت معتصم با دویست هزار نفر بعزم روم او روانه شد و
افشین را از طرف دیگر فرستاد و پادشاه روم از افشین منهزم شد و بسیاری از
مسخر — بلاد روم را معتصم گرفت و اراده اسلامبول نمود که خبر طغیان عباس بن مامون رسید
مراجعت نمود و عباس را گرفته بکشت و در سنه ۲۲۵ افشین را محبوس کرد و در حبس وفات
یافت و در سنه ۲۲۷ معتصم بدار البوار رفت و او چهل و هشت سال و هشت ماه و هشت

روز

روز عمر یافت و او را خلیفه مثمن میگفتند و بعد از ان الواثق بالله هرون بن معتصم
بر مسند خلافت نشست و بعد از چندی بمرض استسقا بمرد پنج سال و نه ماه و سیزده
روز خلافت کرد و سی و هفت سال ایام حیوتش بود و بعد از ان خلایق با المتوکل علی
الله جعفر بن معتصم بیعت کردند و بر مسند خلافت متمکن شده در سنه ۲۳۵ فرمان
داد تا خلایق با سه پسر او منتصر و معتز و مؤید علی الترتیب بیعت کردند و دیگر پسر
خود را که معتمد و موفق باشند بحساب در نیاورد و در سنه ۲۳۶ امر کرد تا قبر امام حسین علیه السلام
را خراب کردند و اب بقبر مبارک انحضرت ببستند ولیکن اب بنه ایستاد تا انجا و مردم را از زیارت
امیر المؤمنین ع و امام حسین ع منع کرد و اخر الامر پسر او منتصر با جمعی از ترکان باهم ساخته
شبی متوکل را از میان برداشتند زمان خلافتش چهارده سال و نه ماه و نه روز
بود و زمان حیوتش چهل و چهار سال و بعد از ان مهم خلافت بر منتصر بن متوکل قرار
گرفت و او بخواهش اتراک دو برادر خود را معتز و مؤید از خلافت مخلوع کرده ولایت
عهد را بر پسر خود داد ۷ شش ماه و زمان حیوتش بیست و پنج سال بود و بعد از ان
خلایق بمعاونت امراء اتراک با عم او مستعین بالله ابن معتصم بیعت کردند و بعد از چندی
جمعی از اتراک بر او شوریده و او گریخته و از سامره ببغداد رفت و اتراک با معتز بیعت
کردند و عاقبت کار رسید بجائی که مستعین خود را از خلافت خلع کرد و فائده
بر ان مترتب نشده کشته شد زمان خلافتش سه سال و نه ماه بود و مدت حیوتش سی و
پنج سال و بعد از ان معتز بن متوکل را امر خلافت مستقل گردید و احمد اسرائیل را
وزیر خود ساخت و امر کرد تا برادران ان مؤید و موفق خود را از خلافت خلع کردند
و با اتراک بنای بدسلوکی گذاشته و بعضی از رؤسای ایشان را بکشت عاقبت

ترکان و مغاربه باتفاق نموده بدار الخلافه رفتند پای معتز را گرفته از قصر بیرون
کشیدند و با مهتدی بیعت کردند و معتز را در زندان محبوس نموده تا از گرسنگی و
تشنگی بجهنم رفت و زمان خلافت او سه سال و شش ماه بود و مدت عمرش بیست و
چهار سال و بعد از آن المهتدی بالله بن الواثق بالله مستقلا خلیفه شد و در ماه رجب
در سنه ۲۵۶ ترکان با او محاربه کرده او را بکشتند مدت خلافتش یازده ماه و پانزده روز
بود و زمان عمرش سی و نه سال و در اوان خلافت او در اطراف نهایت اختلال
هم رسید و بعد از آن معتمد بن متوکل بر مسند خلافت نشست و عبدالله بن خاقان
را وزارت داد و بیست و سه سال خلافت کرد و پنجاه و هشت سال عمر کرد و بعد از آن
معتضد بن موفق قرار گرفت و در سنه ۲۸۱ خواست که خطبا را امر کند که بر رؤس منابر
بر معاویه و ابو سفیان لعن کنند وزرا مانع شدند و در عهد او قرامطه ظهور کردند و
او نه سال و نه ماه و دو روز خلافت کرد و مدت عمرش چهل و نه سال بود و بعد
از فوت او پسر او المکتفی بن المعتضد بر مسند خلافت نشست و در زمان او قرامطه
تسلطی تام بر ولایات شام و سایر ولایات یافتند و حسین بن یحیی که او را صاحب الشامه
گویند مقتدای ایشان بود و آخر الامر مکتفی خود بحرب ایشان رفته ایشان را منهزم گردانید
و صاحب الشامه را بکشت و در سنه ۲۹۵ وفات یافت مدت خلافتش شش سال و سه
ماه بود و بعد از آن مقتدر بن معتضد خلیفه شد زمام اختیار ملک و مال خود را
بدست ابن الفرات داد و در زمان دولت او ابتدای دولت اسمعیلیه در مصر
ظاهر شد و عبدالله بن محمد بن عبدالله بن میمون بن محمد بن اسمعیل بن امام جعفر صادق ع
در مصر ظهور کرد خاندانهای قدیم برانداخت و بر ممالک مصر استیلا یافت و بقریب بصد

سال دولت

سال دولت در دودمان ایشان بماند و حسین منصور حلاج نیز در عهد مقتدر کشته
شد و بامر او کشته شد و مقتدر بیست و چهار سال و یازده ماه و شانزده روز خلافت
کرد و عاقبت مونس خادم از او روی گردانیده و فتنها برپا کرد تا آنکه لشکر کشیده
مقتدر را بگرفتند و بکشتند مدت عمرش سی و هشت سال و پنجماه بود و بعد از او
بامر برادر او قاهر بن معتضد بیعت کردند و او ابن مقله را وزارت داد و برادر
مقتدر را بتحملات بسیار کرد و مردی بود سفاک و بی باک عاقبت امرای ترکان ساخته باهم
او را گرفتند و چشمان او را میل کشیدند یکسال و شش ماه و شش روز خلافت کرد و
بعد از کوری در مسجد جامع بغداد بگدائی اشتغال داشت و بعد از آن الراضی بن المقتدر
بر خلافت نشست و بار ابن مقله را وزیر کرد و عاقبت بسبب خیانتی که از او سر زد دست
او را قطع کرد و در سنه ۳۲۹ بعلت استسقاء وفات یافت و مدت خلافتش شش سال
و دو روز و عمرش سی و دو سال و کسری و بعد از آن متقی بن مقتدر خلیفه شد و او
از خلافت بجز نامی نداشت عاقبت خلایق بر او شوریدند او را گرفتند و میل کشیدند
سه سال و یازده ماه خلافت کرد و شصت سال عمر یافت و بعد از آن امر خلافت
بر مستکفی بن مقتدر قرار گرفت و در آن وقت سلاطین آل بویه در بغداد تسلطی تمام
داشتند و با خلیفه ماشات میکردند و مداخل در تصرف ایشان بود و خلیفه را جزئی
میدادند عاقبت میان معز الدوله که یکی از سلاطین آل بویه است و خلیفه نقاری
پیدا شده خلیفه را میل کشیدند مدت خلافت مستکفی یکسال و چهار ماه
مدت عمرش سی و دو سال و بعد از آن بفرموده معز الدوله مطیع بن مقتدر خلیفه
شد ولیکن خلافت او نیز بجز نام بود و در زمان سلطنت آل بویه که ایشان را

بالله نیز گویند خلفا را جز نامی نبود و با لهو می داشتند که خلافت ایشان ناخواست
و چون بیست و نه سال و پنج ماه از خلافت او گذشت خود را عزل کرد و با پسر او
طائع بن مطیع بیعت کردند و چون هفده سال و نه ماه و شش روز از خلافت او
گذشت بهاء الدوله دیلمی بفرمود تا او را بگرفتند و فرستاد تا قادر بن مقتدر
را آورده با او بیعت کردند و او شوکت تمام یافت و در زمان او اقتدار و تسلط
دیالمه نقصان پذیرفت و سلطان محمود سبکتکین را نیز اخلاص بقادر بود و او
چهل و یک سال و سه ماه و یازده روز خلافت کرد و هشتاد و شش سال عمر یافت
و در سنه ۴۲۲ وفات یافت و بعد از آن قائم بن قادر بر تخت خلافت نشست و در
زمان او دولت آل بویه انقراض یافت و ملک ایشان بطغرل بیک سلجوقی انتقال
یافت و چون طغرل بیک را در عراق عجم مشاغلی روی داد و بآنجا توجه نمود و در
زمان غیبت او یکی از امرای بغداد با مستنصر اسماعیلی که در مصر بود ساخته
و در هشتم سنه ۴۵۰ سردار اسمعیلیه ببغداد قائم را بگرفت و بر شتر نشانیده
بگرد بازار بگردانید و او را محبوس کرد و در بغداد خطبه بنام اسمعیلیه خوانده
شد تا آنکه طغرل بیک از عراق عجم مراجعت کرده سردار مستنصر را بکشت و خلیفه
را بیرون آورد و قائم در سنه ۴۶۷ وفات یافت چهل و چهار سال و هشت ماه خلافت
کرد و هفتاد و شش سال و کسری عمر یافت و بعد از آن پسرش مقتدی بن قائم
خلیفه شد و بعد از چند سال دختر سلطان ملک شاه سلجوقی را بخواست و آخر الامر
میان زن و شوهر نقاری پیدا شد دختر باصفهان رفت و در همان سال مقتدی وفات
یافت مدت خلافتش نوزده سال و پنج ماه بود و زمان حیوتش سی و هشت سال

وکسری

دکسری و بعد از ان پسرش مستظهر بن مقتدی خلیفه شد در زمان او کار اسمعیلیه
بالا گرفت و حسن صباح ظهور کرد و مستظهر بیست و پنجسال و کسری خلافت کرد
وچهل و هشت سال و کسری حیات داشت در سنه ۵۱۲ وفات یافت و بعد از ان پسرش
مسترشد بن مستظهر خلیفه شد و او از سلاطین سلجوقیه حسابی گرفت و امر کرد
تا نام سلطان محمود سلجوقی را از خطبه و سکه بیفکنند و بعزیمت محاربه سلطان
از بغداد حرکت کرد و بعد از مقابله لشکر خلیفه منهزم شد و مسترشد دستگیر شد
و سلطان او را همراه برد تا در همدان و در روایتی تا در مراغه خلیفه کشته شد
هفده سال و نیم خلافت کرد و چهل و سه سال زندگانی یافت و بعد از ان مردم با پسرش
راشد مسترشد بیعت کردند و راشد نیز با سلطان محمود بنای مخالفت گذارد
و سلطان متوجه بغداد شد و راشد گریخته مدتی در اطراف حیران میگشت تا در اصفهان بکو
از ملاز مان او را بکشت و یکسال خلافت بعد از ان بفرمودهٔ سلطان مقتفی بن مستظهر
متصدی امر خلافت شد تا سلطان محمود حیات داشت اسم خلافت او رواجی نگرفت و مابعد
از وفات سلطان مستقل شد و سایر سلاطین سلجوقیه را ببغداد راه ندادند
ایشان نیز بر او تسلط نیافتند و اهنگام ظهور دولت بالهتا او ان دولت مقتفی بغیر از
او هیچ خلیفه باستقلال خلافت نکرد و در سنه ۵۵۵ وفات یافت مدت خلافتش بیست
وچهار سال و کسری زمان حیوتش شصت و شش سال بود و بعد از ان مستنجد
مقتفی خلیفه شد و او از خوبان خلفای عباسیه بود و در سنه ۵۶۶ وفات یافت
مدت خلافتش یازده سال و شش ماه و پنجاه سال عمر کرد و بعد از ان مستضیء بن
مستنجد خلیفه شد در سنه ۵۷۵ وفات یافت نه سال و هشت ماه خلافت کرد و پنجا

دبنج

في الصلوة فينتظم الاقتداء به قال الفاضل الهندي بعد نقل هذه العبارة ولا افهم

معنى حافظ من بعد چه سود ار قدمی رنجه کند دوست کز جان رمقی در تن

مهجور نمانده است وله از آستان پیر مغان سر چرا کشیم دولت درین سرا و گشایش درین

در است یکقصه بیش نیست غم عشق وین عجب کز هر کسی که می‌شنوم نامکرر است

وله بکن معامله وین دل شکسته بخر که با شکستگی ارزد بصد هزار درست

فائدة قال الله تعالى ليلة القدر خير من الف شهر ورد في تفسير اهل البيت انه ملك بني

امية قال ابن الاثير في جامع الاصول الالف شهر ثلث وثمانون سنة واربعة اشهر وكان

اول استقلال بني امية بالاوامر وانفرادهم به من صلح ابي محمد الحسن ع مع معوية وذلك في

سنة اربعين من الهجرة وكان انقضاء دولتهم على يد ابي مسلم الخراساني في سنة اثنين وثلثين

ومائة وذلك اثنتان وتسعون سنة تسقط منها مدة خلافة عبد الله بن الزبير وهي ثمان

سنين وثمانية اشهر بقيت ثلاث وثمانون سنة واربعة اشهر وهي الالف شهر انتهى

فائدة حوض رسل فيه ثلاث انابيب يملاه واحد منها في ربع يوم والاخرى في سدس والاخر

في سبعه وفي اسفله بالوعة تفرغه في ثمن يوم ففي كم يمتلي طريقه ان يستعمل ما يملاه في جميع

يوم وهي سبعة عشر حوضا وما تفرغه البالوعة وهي ثمانية حياض فانقص من الاول يبقى

تسعة ففي اليوم الواحد يمتلي تسع مرات فيمتلي مرة في تسع النهار فائدة ليس لمثبتي الجزء

حجة اقوى من حكاية وضع الكرة على السطح المستوي اذ لو انقسم موضع الملاقات لوصل من

طرفيه الى مركزها ليحدث مثلث متساوي الساقين ويخرج من ملاقات القاعدة عمودا

الى المركز فالخطوط الثلثة الخارجة من المركز الى المحيط متساوية لانها كانت ويلزم اطولية

الساقين من العمود لانهما وترا القائمتين وهو وتر الحادتين فائدة كل حيوان متنفس با

الهواء

الهواء فهو انما يتنفس من انفه نفظ الا الانسان فانه يتنفس من فمه وانفه معا وسبب ذلك انه يحتاج الى الكلام بتقطيع الحروف ومخرج بعضها الانف فيحتاج الى نفوذ الهواء فيه وقد فتح بيطار في الفرس بالة سدت مخرجه فمات في المكان فائدة الخنس والكنس التي اقسم الله بها في كتابه العزيز هي الخمس المتحيرة من خنس اذا رجع وكنس الوحش اذا دخل كناسه وبينهما اشعارا بما يعرض للخمسة المتحيرة من الرجوع والاقامة والاستقامة فالخنس اشعار بالرجوع والكنس اشعار بالرجوع بالاقامة والجواري اشعار بالاستقامة فائدة دعاء مجرب الحج جليل القدر مجرب ذكره في مزار البحار عن قيس المصباح عن ابي عبد الله عم قال اذا كانت لك حاجة الى الله وضقت بها ذرعا فصل ركعتين فاذا سلمت تكبر الله ثلثا وسبح تسبيح فاطمة الزهراء عليها السلام وقل مائة مرة يا مولاتي يا فاطمة اغيثيني ثم ضع خدك الايمن على الارض وقل مثل ذلك ثم عد الى السجود وقل ذلك مائة مرة وعشر مرات واذكر حاجتك فان الله يقضيها ورواه عن كتاب البلد الامين هكذا تصلي ركعتين فاذا سلمت فكبر الله ثلثا وسبح تسبيح الزهراء عم واسجد وقل مائة مرة يا مولاتي يا فاطمة اغيثيني ثم ضع خدك الايمن وقل كذلك ثم عد الى السجود وقل كذلك ثم ضع خدك الايسر على الارض وقل كذلك ثم عد الى السجود وقل كذلك مائة مرة وعشر مرات واذكر حاجتك تقضى مروي منها ايضا عن البلد الامين عن الصادق عم اذا كان لك حاجة الى الله وخفت امرا فاكتب في بياض بعد البسملة اللهم اني اتوجه اليك باحب الاسماء اليك واعظمها لديك واتقرب واتوسل اليك بمن اوجبت حقه عليك بمحمد وعلي وفاطمة والحسن والحسين والائمة عليهم السلام وتسميهم باسمائهم ان تفعل اكفني كذا وكذا ثم تطوى الرقعة وتجعلها في بندقة وتطرحها في ماء جار او بئر فانه يفرج عنك فيه ايضا وروى عن الصادق عم انه قال من قل عليه رزقه او ضاق

ثم اسجد

مجنسه

معيشته او كانت له حاجة مهمة من امر دنياه او آخرته فليكتب في رقعة بيضاء ويطرحها
في الماء الجاري عند طلوع الشمس وتكون الاسماء الشريفة في سطر واحد بسم الله الرحمن الرحيم
الملك الحق المبين من العبد الذليل الى المولى الجليل سلام على محمد وعلي وفاطمة والحسن
والحسين وعلي ومحمد وجعفر وموسى وعلي ومحمد وعلي والحسن والقائم سيدنا ومولينا
صلوات الله عليهم اجمعين رب مسني الضر والخوف فاكشف ضري وامن خوفي بحق محمد
وآل محمد واسئلك بكل نبي ووصي وصديق وشهيد ان تصلي على محمد وآل محمد واسئلك
بكل نبي وصديق ان تصلي على محمد وآل محمد يا ارحم الراحمين اشفعوا لي يا سادتي بالشان
الذي لكم عند الله فان لكم عند الله لشانا من الشان فقد مسني الضر يا سادتي و
الله ارحم الراحمين فافعل بي يا رب كذا وكذا وفيه ايضا ومنها ما يكتب على كاغذ ويرمي
في الماء بسم الله الرحمن الرحيم من العبد الذليل الى المولى الجليل رب اني مسني الضر وانت
ارحم الراحمين بحق محمد وآله صل على محمد وآله صل على محمد وآله واكشف همي وفرج عني
غمي برحمتك يا ارحم الراحمين وفيه ايضا رواه عن كتاب العتيق الغروي دعاء يدعى به في
المهمات والشدائد بعد صلوة الليل مع رقعة يكتب وشرح الحال في ذلك تخلص النية
وتزيل الشك في الطوية وتعمل على ان تصلي فريضة العشاء ثم تصلي ركعتي الوتيرة وانت
جالس تقرء في الاولى الحمد وسورة الواقعة وفي الثانية الحمد قل هو الله احد تدع الكلام
والحديث ولا تتشاغل بشيء من سوى التسبيح الذكر فاذا دخلت فراشك تسبيح
فاطمة عم ثم تضطجع على جانبك الايمن وانت تذكر الله الى ان يغشاك النوم وكلما
استيقظت ذكرت الله عز وجل بالتقديس والتعظيم وما يخطر لك من الذكر فاذا كان الثلث
الاخير قمت فاسبغت الوضوء وصليت ثمان ركعات الليل بلا توجه بشيء في خلالها

تقرء

تقرأ في الاولى الحمد و سبح اسم ربك الاعلى و في الثانية الحمد و قل يا ايها الكافرون فاذا فرغت
منها قمت و صليت ركعة الوتر تقرأ فيها الحمد و قل هو الله احد و تدعو بدعاء الوتر و تطيل
القنوت بخشوع و تضرع و استكانة فاذا سلمت قمت قياما و وضعت يدك اليمنى
برقعة كتبتها بخطك على ما اشرح لك و كشفت راسك و اعتمدت باليد اليسرى على الظهر
و تقول يا رب حتى ينقطع النفس يا سيدي كان يا مولاي كان هذا مقام العائذ الضائع
الذليل الخاشع البائس الفقير المسكين الحقير المستكين المستجير الذي لا يجد لكشف
ما به غيرك و لا يرجع فيما قد احاط به الى سواك سيدي انا من قد علمت و فيما عرفت من ضعفي
عن عبادتك الا بتوفيقك و تقصيري عن شكرك الا بعونك فزدني في ذلك و اعترف
بجرمي و اسأل الصفح عني و صل على محمد و آله و ابلغهم الساعة الساعة عني افضل
التحية و السلام و اقبلني بهم اللهم على ما كان مني و ارحم ضعفي و كبري و استجب دعائي
برحمتك يا ارحم الراحمين ثم تبكي و تتباكى ثم تمسك عن الدعاء و انت بطرف خاشع و
يدك بالرقعة مرفوعة نحو السماء و لتكن في ذلك خاليا وحدك بحيث لا يراك احد ان
استطعت و كن كذلك الى ان يلوح الفجر فان اطقت و ان كللت عن ذلك او اعييت فصل و قل
و عفر خديك و ارفع سبابتك اليمنى و خدك على الارض و استجر بك و استعن به و قل
سيدي او بقتني الذنوب و حيرتني الخطوب و احدقت بي الكروب و انقطع رجائي في كشف
ذلك الا منك و ثقتي لن تنصرف عنك الهي و سيدي فانظر بعين رأفتك و جد لي بجودك
و احسانك علي و اجرني في ليلتي و اقبل قصتي و اقض حاجتي و استجب دعوتي و اكشف
حيرتي و ازل الفقر و الفاقة عني و اعذني من شماتة الاعداء و درك الشقاء و اعطني سؤلي
و مسئلتي بجودك و كرمك يا مولاي انك قريب مجيب و انو ترك شيء مما انت عليه

بنية معلقة منيب فان الله عز وجل اكرم مدعو واقرب مجيب ونسخة الرقعة هكذا بسم
الله الرحمن الرحيم من العبد الذليل الحقير الفقير المذنب الجاني على نفسه المنقطع به السائل
المستكين المقر بذنوبه الظالم لنفسه المستجير بمولاه الى المولى الكريم العظيم العلي الاعلى رب
السموات والارضين مالك الامور وعلام الغيوب من لا ضد له ولا ند له ولا صاحبة
ولا ولد له الاحد الصمد الذي لم يلد ولم يولد ولم يكن له كفوا احد اقول بخضوع و
خشوع رب عملت سوءا وظلمت نفسي فصل على محمد وآله واعف عني واغفر خطائي
واصفح عن زللي وخذ بيدي بجودك ومجدك ثم اقول يا اكرم الاكرمين ويا غاية الطالبين و
يا مجيب دعوة المضطرين ويا منفس عن المكروبين يا ارحم الراحمين الهي وسيدي انا عبدك
وابن عبدك ابن امتك فلان بن فلان انشاتني وكنت صغيرا واغنيتني وكنت فقيرا
ورفعتني وكنت حقيرا وجبرتني وكنت كسيرا ومننت علي بما انت اهله واعلم به مني
انقذتني وعززتني وجللتني من المحنة تكرما ونعشتني بعد قلة واسبغت علي النعمة
واوجبت علي المنة وبلغتني فوق الامنية لتبلوني فتعرف شكري ومقدار سعيي وطاعتي
واقراري وانا بين اخذا بالفضل علي وتاكيد الحجة فيما لديك فجحدت حق نعمتك ونسيت ما
ما عندي من منتك ودعاني الجهل والعمى الى ركوب الزلل والخطا حتى وقعت في غوائل من
الردى وتبدلت بالتقصير والعمى وركبت فخلا بي ما كنت خفيتني وبرح بي الخفاء و
صرت الى حال البؤس والضراء بعد احسانك الكامل ونعمك المترادفة وسترك الجميل و
مباناتك التامة الهي وسيدي ومولاي فقد بان للحالي وكشف بالي وظهر اختلالي
وشاعت فاقتي وشهر فقري وانقطعت من المخلوقين مالي وانت العائد علي بالعطا
بالنعم والاخذ على المسيئين بالاحسان والمن تفضلا من حولك وطولا وجودا وكرما ومجدا

ما ابتدات

ما ابتدأت في امري من فرجها ابتدأت من معروفك عندك فقد ظلمت نفسي وفرطت
في امري فقد بقيت في حصاني انا عائذ منك بك هارب اليك من الحرمان وسوء القضاء
متوسل بك اليك في تتولى والصفح عني وتمام ما انعمت به علي واصلاحه وكشف
الغم والكشف الفقر والفاقة عني والاذلال والبلوى حتى تجري حالي على اجمل حالة
اسبغ نعمة كانت علي في وقت من الاوقات يارب فكانت ذنوبي اخلقت وجهي عندك
وغيرت حالي فاني اسئلك واتوجه اليك واتوسل اليك واتقرب اليك واستشفع
يا من لا مسئول غيره ولا رب سواه بجاه سيدنا محمد رسولك وبجاه اوليائك وخيرتك
واصفيائك واحبائك من خلقك علي امير المؤمنين ع وفاطمة والحسن والحسين وعلي
ابن الحسين ومحمد بن علي وجعفر بن محمد وموسى بن جعفر وعلي بن موسى ومحمد بن علي وعلي بن
محمد والحسن بن علي والخلف الصدق الصالح صاحب زمانك والقائم بحجتك وامرك و
عينك في عبادك من ولد نبيك صلواتك عليهم اجمعين وسلامك ورحمتك و
بركاتك خالصا واسئلك بحقك عليهم وبالحق الذي جعلته لهم عليك وعلى جميع
خلقك ان تصلي عليهم اجمعين وتبلغهم سلامي الساعة وتكشف بهم حزني وتفرج بهم
همي وتخرجني بهم عن حيرتي الى روحك وفرجك وخلاصك وعافيتك وان تغفر لي ذنوبي
التي اصارتني الى ما انا فيه وان تاخذ بيدي وتعفو عني عفو القادر وانت تعلم ما اخرج
منتم به من امري احسانا الي وتكميلا للنعمة عندي وحراسة لما ابقيتني وتفتح ما انغلق من   ما ابتدأت
اسبابي فادفعني الساعة الساعة منك رزقا واسعا واسعا واسعا صبا صبا صبا
حلالا طيبا من غير كد ولا كدر ولا منة من احد من خلقك الا سعة من عطاياك السنية
وخزائنك العظيمة في سمائك وارضك ومن فضلك ان تصلي على محمد وال محمد وعجل

ذلك علي حتى اني ايسر مهلك في عافيه و نعمه و سلامه و حميد عاقبه و سهل لي قضا بوية كلها و صلاح شؤني كلها عاجلا و آجلا بغير اهل و خذ بناصيتي الى العمل بطاعتك و طاعة محمد و الصلوات عليهم فيما تهب لي و احرسني على و عندك ما ابقيتني و نعلي بصباح يكون لي فيه كامل الفلاح و الصلاح و النجاح و بعجيل السراح يا من بيده خزائن كل مفتاح فانك على كل شئ قدير و ما تشاء من امر يكون و لا حول و لا قوة الا بالله العلي العظيم و الصلوة على رسوله و اله الطاهرين الاخيار الابرار و على جبرئيل و ميكائيل و جميع الملائكة المقربين و الانبيا المرسلين و الائمة الطاهرين صلوات الله عليهم و ما شاء الله كان و هو خير الغافرين و حسبنا الله و نعم الوكيل ثم تاخذ الرقعة فترمي بها في بحر او في نهر جار يقضي الله حوائجك و يفرج عنك ان شاء الله عز و جل و فيما رايت في نسخة قديمة من مؤلفات بعض اصحابنا رضي الله عنهم ما هذا لفظه هذا الدعاء رواه محمد بن بابويه رحمه الله عن الائمة عليهم السلام و قال ما دعوت في امر الا رايت سرعة الاجابة و هو اللهم اني اسئلك و اتوجه اليك بنبيك نبي الرحمة صلى الله عليه و اله يا ابا القاسم يا رسول الله يا امام الرحمة يا سيدنا و مولنا انا توجهنا و استشفعنا و توسلنا بك الى الله و قدمناك بين يدي حاجاتنا يا وجيها عند الله اشفع لنا عند الله يا ابا الحسن يا علي بن ابي طالب يا حجة الله على خلقه يا سيدنا و مولنا انا توجهنا و استشفعنا و توسلنا بك الى الله و قدمناك بين يدي حاجاتنا يا وجيها عند الله اشفع لنا عند الله يا فاطمة الزهراء يا بنت محمد رسول الله يا قرة عين الرسول يا سيدتنا و مولاتنا انا توجهنا و استشفعنا و توسلنا بك الى الله و قدمناك بين يدي حاجاتنا يا وجيهة عند الله اشفعي لنا عند الله يا ابا محمد يا حسن بن علي ايها المجتبى يا ابن رسول الله يا حجة الله على خلقه يا سيدنا و مولنا انا

توجهنا

توجهنا واستشفعنا وتوسلنا بك الى الله وقدمناك بين يدي حاجاتنا يا وجيها عند
الله اشفع لنا عند الله يا ابا عبد الله يا حسين بن علي ايها الشهيد يا ابن رسول الله يا حجة
الله على خلقه يا سيدنا ومولانا انا توجهنا واستشفعنا وتوسلنا بك الى الله وقدمناك
بين يدي حاجاتنا يا وجيها عند الله اشفع لنا عند الله يا ابا الحسن يا محمد بن علي ايها الباقر
يا ابن رسول الله يا حجة الله على خلقه يا سيدنا ومولانا انا توجهنا واستشفعنا وتوسلنا بك
الى الله وقدمناك بين يدي حاجاتنا يا وجيها عند الله اشفع لنا عند الله يا ابا عبد الله
يا جعفر بن محمد ايها الصادق يا ابن رسول الله يا حجة الله على خلقه يا سيدنا ومولانا انا
توجهنا واستشفعنا وتوسلنا بك الى الله وقدمناك بين يدي حاجاتنا يا وجيها
عند الله يا ابا الحسن يا موسى بن جعفر ايها الكاظم يا ابن رسول الله يا حجة الله على خلقه
يا سيدنا ومولانا انا توجهنا واستشفعنا وتوسلنا بك الى الله وقدمناك بين
يدي حاجاتنا يا وجيها عند الله اشفع لنا عند الله يا ابا الحسن يا علي بن موسى ايها
الرضا يا ابن رسول الله يا حجة الله على خلقه يا سيدنا ومولانا انا توجهنا واستشفعنا
وتوسلنا بك الى الله وقدمناك بين يدي حاجاتنا يا وجيها عند الله اشفع لنا عند الله
يا ابا جعفر يا محمد بن علي ايها الجواد يا ابن رسول الله يا حجة الله على خلقه يا سيدنا ومولانا
انا توجهنا واستشفعنا وتوسلنا بك الى الله وقدمناك بين يدي حاجاتنا يا وجيها
عند الله اشفع لنا عند الله يا ابا الحسن يا علي بن محمد ايها الهادي النقي يا ابن رسول الله
يا حجة الله على خلقه يا سيدنا ومولانا انا توجهنا واستشفعنا وتوسلنا بك الى الله
وقدمناك بين يدي حاجاتنا يا وجيها عند الله اشفع لنا عند الله يا ابا محمد يا حسن بن علي
ايها الزكي يا ابن رسول الله يا حجة الله على خلقه يا سيدنا ومولانا انا توجهنا واستشفعنا

اشفع لنا عند الله

العسكري

يا علي بن الحسين يا زين العابدين يا ابن رسول الله يا حجة الله على خلقه يا سيدنا ومولانا انا توجهنا واستشفعنا وتوسلنا بك الى الله وقدمناك بين يدي حاجاتنا يا وجيها عند الله اشفع لنا عند الله يا ابا جعفر

وتوسلنا بك الى الله وقدمناك بين يدي حاجاتنا يا وجيها عند الله اشفع لنا عند الله
يا وصي الحسن والخلف الصالح ايها القائم المنتظر يا ابن رسول الله يا حجة الله على خلقه يا سيدنا
ومولينا انا توجهنا واستشفعنا وتوسلنا بك الى الله وقدمناك بين يدي حاجاتنا يا
وجيها عند الله اشفع لنا عند الله ثم يسأل الحاجة فانها تقضى ان شاء الله تعالى **فائدة**
قال في الكشاف عند تفسير قوله تعالى ربي مسني الضر بالفتح الضرر في كل شيء وبالضم
الضرر في النفس من مرض وهزال **فائدة** يمكن الوزن من المثقال الواحد الى اربعين مثقالا
باربعة احجار احدها مثقال والاخر ثلثة والاخر تسعة والاخر سبعة وعشرون **نكتة**
البسملة تسعة عشر حرفا وقلما كلمة في القرآن تخلو من واحدة منها ولعلها مما يحصل
النجاة من شرور القوى التسعة عشر التي في البدن اعني الحواس العشرة الظاهرة والباطنة
والقوى الشهوية والغضبية والطبيعية التي هي منبع الشرور ولهذا جعل الله سبحانه
خزنة النار تسعة عشر بازاء تلك القوى فقال عليها تسعة عشر **فائدة** قال بعض اهل المعرفة
كليات العوالم اربعة عالم الجبروت وعالم الملكوت وعالم الغيب وعالم الشهادة اما عالم
الجبروت فهو الذي يعبر به عن الذات المقدسة ينسب اليها واما عالم الملكوت فهو
الذي يعبر به عن صفاته سبحانه وينقسم الى الملكوت الاعلى وهو ما لا يتعلق منها بالمخلوقات كالحيوة
والقدرة والملكوت الادنى وهو ما يتعلق بها كالخالقية والرازقية واما عالم الغيب
فهو ما كان من المخلوقات غائبا عن احساسنا كعوالم الملائكة والروحانيات واما عالم
الشهادة فهو ما كان منها محسوسا لنا **فائدة** قال الشيخ ابو علي في الشفا كل حيوان ليس على اعلى
ذكره اسنان فان شحمه يجمد بعد ذوبه ولا يجمد شحم غيره وقال ايضا في معرفة المني المولد و
غيره ان المولد يرسب في الماء والذي لا يولد يتحلل فيه وقال ايضا الشحم المتخذ من لبن فرس تحلل

صحبتد

وفي دعاء
اخرى نقول بعد
ذلك يا ساداتي وموالي
اني توجهت بكم ائمتي وعدتي
ليوم فقري وحاجتي الى الله و
توسلت بكم الى الله واستشفع
بكم الى الله فاشفعوا لي عند الله
واستنقذوني من ذنوبي عند الله
فانكم وسيلتي الى الله وبحبكم و
قربكم ارجو نجاة من الله فكونوا
عند الله رجائي يا ساداتي يا اولياء
الله صلى الله عليكم اجمعين و
لعن الله اعداء الله ظالميكم من
الاولين والاخرين يا رب
العالمين
من بعض كتب المعتبرة

حتى يمتد تحت اليد كيف شئت وتدهين قرونها بموم او دفنت الحمى رجلها عن
عن الوجع فان المشي يوجعها **فائدة** قال العلامة في شرح القانون الامراض المتوارثة
والمعدية ترجعها الشاعر في قوله متوارث الامراض عد حروفها بنساجد وجرجج
ج وج هي التي تعد الجسد فالباء من المتوارثة البرص والنون النقرس والسين السل
والالف بليمنا وهو الصرع والجيم الجذام والميم الماليخوليا والدال الدق والجيم من المعدية
الجرب الباء البخر والراء الرمد والحاء الحصبة والجيم الجدري والواو الوباء والجيم الجذام
فائدة قال القزويني قال محمد بن زكريا اذا وضع سراج في طاس وجعل فوق الماء او في
قناة فيها الضفادع سكنت اصواتها ولا يسمع لها صوت البتة وكذا اذا جعل على طست
وجه الماء مقلوبا **فائدة** قال القزويني والرازي من شرب مثقالين من حب الاترج بعد
دقه نافعا ابراه ذلك من لسع العقرب الجرارة وغيرهما من ذوات السموم **فائدة** في الدعا
على الشخص لله درك قيل لما كان الرضاع يؤثر في الطباع قالت العرب لله درك حتى
تتخلق باخلاق يقع ويمكن ان يكون المراد لله احسانك ونفعك حيث ان اللبن انفع شيء
عند العرب **فائدة** قال العلامة الشيرازي في شرح القانون قال هرمس اذا اتخذ المصروع
خاتما من حافر حمار في يده اليمنى لم يصرع وان علق برادة الحديد على من لم يتغوط في النوم
لم يتغوط وان علق راس فارة في خرقة على من يصرع برء **فائدة** حكى جالينوس ان جماعة من
الرومان اذا اخذ اول ما ينعقد وهو بقدر حب الاس وبلع منه سبعة على الريق امن من الرمد
سنة اقول فيه ابهام لاحتمال ارادة نفس الرمان وارادة حبه **فائدة** ينبغي للمراة ان تتخيل
عند الجماع وخصوصا عند الانزال احسن ما يكون من الصور من النساء والرجال وكذلك الرجل
فان لذلك مدخلا عظيما في صورة الولد عند الاطباء قال العلامة الشيرازي في شرح

القانون حكى لي الفاضل جمال الدين صاعد بن محمد الكاشغري ان بنت الامام نجم الدين الحفصي الخوارزمي ولدت ولدا له راسان ويدان وباقي بدنه بدن حية وكان يجي الى امه ويرتضع ثم يخلي الام ويرمي نفسه في بركة ماء هناك ويغوص ويخرج من الماء كالحية ثم يعود الى امه ثم يرمي نفسه في الماء وعلى هذا بقي الى مدة شهر ثم ان الائمة افتوا بانه واجب القتل ولما سئل عن المرأة ما كان سبب هذا قالت لا ادري الا اني خفت حية وعند الانزال تخيلت لي صورتها **فائدة** اذا اردت معرفة ان القمر في اي برج فاضعف ما مضى من الشهر وزد عليه خمسة فما اجتمع فالق لكل برج خمسة وابدأ بالعدد من برج الشمس فاذا انتهى الى برج فالقمر في ذلك البرج مثاله ان يكون الشمس في برج الدلو وقد مضى من الشهر احد عشر يوما ضعفناها وزدنا عليه خمسة صار سبعة وعشرين اسقط الخمسة والعشرين لخمسة بروج الدلو والحوت والحمل والثور والجوزاء فما بقي من اليومين يضرب في ستة يكون اثني عشر فالقمر في اثني عشر درجة من برج السرطان وقال العلامة الطوسي هر روز ز ماه سيزده تعيين كن پس سيزده اش اضافه بر تخمين كن هر برجي را ز موضع خود بسي ده ميدان درجات مه را تخمين كن **قال** ابو هلال في كتاب الاوائل اول من قال جعلت فداك علي عم لما دعا عمرو بن عبد ود الى الرزم يوم الخندق ولم يجبه احد قال علي عم جعلت فداك يا رسول الله ائذن لي قال انه عمرو بن عبد ود فقال انا علي ابن ابي طالب فخرج اليه فقتله فاخذ الناس منه واول من اخذ مال الناس بالظلم وسماها الضمان زياد واول من خصي غلاما هماي بنت بهمن بن اسفنديار واول من سمي عبد الملك في الاسلام عبد الملك بن مروان واول من غزل حواء غزلت صوف ضان فنسج ادم جبة لنفسه ودرعا وخمارا لحواء واول من وضع البقول في الخوان كيخسرو بن سياوش واول من عمل قصعة لشراب اللبن

والللبن

واللبن ونحوهما قينان بن انوش بن شيث و اول من عمل الطنبور قوم لوط واول من عمل المقراض و قطع الاثواب به متوشلخ بن ادريس واول من امر بنسج الفرش هوشنك و في عهد افريدون عملوا الحصير و البوريا واول من امر بصنعة السيف جمشيد و اول من عمل اللوح كشتاسب الملك و اول من امر بنسج الاثواب من القطن و الطهر الكتان والابريشم جمشيد و كان قبله من الصوف واول من لبس الفرو كانسمو و السنجاب هوشنك اول من وضع القلنسوة و نسج النعل انوش بن ادريس اول من امر بنسج زربفت بهمن بن اسفنديار اول من امر بصبغ الاثواب جمشيد واعلم ان كل ما يعمل من اللبن من الجبن و الاقط والسمن و الماست غير ذلك من بدايع اهل يونان و ماست لفظ يوناني **نكتة** قال المطرزي في الاقناع الدلالة بكسر الدال يستعمل في المحسوسات و بفتحها يستعمل في المعاني يقال دل على الطريق دلالة بالكسر و دل على المسئلة والحكم دلالة بالفتح **فائدة** بعضي از مدعيان معقولات فرق ميكذارند ميان انسان و ساير حيوانات باينكه انسان از نفس ناطقه هست و ادراك كليات ميكند بخلاف باقي حيوانات و ميدانيم دليل ايشان را بر نفي نفس ناطقه و درك كليات از ساير حيوانات چيست و حال اينكه ايشان را احاطه بعوالم انها نيست و در كتاب نوادر از شيخ مقتول نقل كرده كه او ميكويد حيوانات را نفوس ناطقه مجرده هست هيچنانكه مذهب قدماست و شيخ ابوعلي در كتاب سؤالات بهمنيار تصريح كرده بصعوبت فرق ميان انسان و حيوانات ديكر در اين حكم و قيصري در شرح فصوص كويد ما قال المتأخرون من ان المراد بالنطق هو ادراك الكليات لا التكلم مع كونه مخالفا لوضع اللغة لا يفيدهم لانه موقوف على ان النفس الناطقة المجردة للانسان فقط ولا دليل لهم على ذلك ولا شعور لهم بان الحيوانات ليس لها ادراك الكليات والجهل بالشيء لا ينافي وجوده و امعان النظر فيما

يصدر عنها من العجائب يوجب ان يكون لها ايضا كليات

بصد عدد من العجائب بوجب ان يكون لها ادراك الكليات وازين قبيل قصر سلوحي شوكه مرا منقد مبين از نطق معنى لغوبيت در شيخ ابو علي در اول دانشنامه علائي بابت تصريح كرده **فائدة** في الكشكول اذا ضربت مخارج الكسور التي فيها العين بعضها في بعض حصل مخرج الكسور التسعة وهو الفان وخمسمائة وعشرون وقد سئل امير المؤمنين ع عن مخرج الكسور التسعة فقال اضرب ايام سنتك في ايام اسبوعك **فائدة** النصارى مجمعون على ان الله تعالى واحد بالذات وانما يريدون بالاقانيم الصفات مع الذات ويعبرون عن الاقانيم بالاب والابن وروح القدس فيريدون بالذات مع الوجود الاب وبالذات مع العلم الابن ويطلقون عليه اسم الكلمة ايضا وبالذات مع الحيوة روح القدس والانجيل الذي بايديهم اليوم انما هي سيرة المسيح جمعها اربعة من اصحابه وهم متى ولوقا ويوحنا وقيل يحناه ومارقوس ولفظ الانجيل معناه البشارة **فائدة** اعلم ان التورية خمسة اسفار السفر الاول يذكر فيه بدو الخلق والتاريخ من ادم الى يوسف ع الثاني يحكى استخدام المصريين لبني اسرائيل وظهور موسى وهلاك فرعون وامامة هرون ونزول الكلمات العشر وسماع القوم كلام الله الثالث يذكر فيه تعليم القرابين الرابع يذكر فيه عدد القوم وتقسيم الارض عليهم واحوال الرسل التي بعثها موسى الى الشام واخبار المن والسلوى والغمام الخامس يذكر فيه بعض الاحكام ووفاة هرون وموسى ويوشع ثم انهم ينقلون عن الانبياء اثني عشر كتابا ويضيفونها الى خمسة اسفار التورية ومجموع كتبهم الى اربع مراتب على ان المرتبة الاولى التورية وقد ذكر المرتبة الثانية اربعة اسفار يسمونها الاول اولها يوشع يذكر فيه ارتفاع المن والسلوى ومحاربة يوشع وفتحها البلاد وقسمتها بالقرعة وثانيها ايدعي فيه سفر الحكام وفيه اخبار قضاة

بني اسرائيل

بني اسرائيل وثالثها الاشموئيل فيه نبوته وملك طالوت وقتل جالوت ورابعها سفر
الملوك وفيه اخبار ملك داود وسليمان وغيرهما والملاحم ومحن بختنصر وخراب بيت
المقدس المرتبة الثالثة اربعة اسفار تسمى بالاخرة واولها لشعيا فيه توبيخ لبني اسرائيل
وانذار بما وقع وبشارة للصابرين وثانيها لارميا وفيه خراب البيت وهبوطهم الى مصر
وثالثها لحزقيل يذكر فيه حكم طبيعية وملكية مرموزة واخبار ياجوج وماجوج ورابعها
اثنى عشر سفرا فيها انذارات بزلازل وجراد وغيرهما واشارة الى المنتظر والحشر ونبوة يونس
وابتلاع الحوت له وتوبته وذكريا والبشارة بورود الخضر المرتبة الرابعة تدعى الكتب
هي احد عشر سفرا الاول تاريخ نسب الاسباط وغيرهم ومزامير داود ومائة وخمسون مزمورا
كلها طلبات وادعية الثاني قصة ايوب وفيه مباحث كلامية الرابع آثار حكمية عن سليمان
الخامس اخبار الحكام السادس نشايد غريبة في مخاطبة النفس والعقل لسليمان السابع تسمى جامع
الحكمة لسليمان فيه البحث على طلب اللذات العقلية الباقية وتحقير اللذات الجسمية
الفانية وتعظيم الله سبحانه وتخويف منه الثامن يدعى البواع لارميا فيه خمس
علامات على حروف المعجم يندب على البيت التاسع فيه ملك اردشير والعاشر لدانيال
فيه تفسير منامات ومآل البعث والنشر والحادي عشر لعزير فيه صفة عود القوم من
ارض البيت وبنائه **فائدة** في كتاب ادب الكاتب يقال لولد كل سبع جرو ولولد كل ذي
ريش فرخ ولولد كل وحشية طفل ولولد الفرس مهر ولولد الحمار جحش وعنو ولولد
البقرة عجل والانثى عجلة ولولد الضان ذكرا وانثى سخلة بهمة الى اربعة اشهر فهو خروف
والانثى خروفة ولولد المعز سخلة وبهمة الى اربعة اشهر فهو حفر والانثى حفرة ثم جدي والانثى
عناق ولولد الاسد شبل ولولد الضبع فرعل ولولد الدب ديسم ولولد الغزال خشف وطلا

بهمة

و لولد الخنزیر خنوص و لولد الدب دیسم والکلبة والهرة جرو و درص و لولد الثعلب هجرس و قال

الراوندی فی الخرایج والجرایح ان قبور الخلفاء من بنی العباس بسامرة علیها من زرق الخفافیش

والطیور ما لا یحصی و لا یری علی راس قبر العسکریین و لا علی قباب المشاهد زرق طیر اصلا

فضلا عن قبورهم الشریفة **حکایة** یکی از ثقات نقل میکرد از والد خود که او نیز از ثقات

بود که در وقتی که سن در سن شانزده یا هفده سال بود در عید نوروزی بود در اصفهان

باتفاق پدر خود و جمعی از دوستان و هم صحبتان بازدید عید بخانهای آشنایان می

رفتیم اتفاقا روز سه شنبه بود بعد از عید باشتیاقی رفتیم در قبرستان [illegible] بخوانیم

او بود مکث کرده شخصی را فرستادیم تفحص کند که او در خانه است یا نه بر سر قبری نشستیم

یکی از رفقا بعنوان مطایبه گفت یا صاحب قبر امروز ایام عید است بدیدن هر که رفتیم

تعارفی کرد و شیرینی و میوه آورد چرا تو چنین بی تعارفی ناگاه از قبر آوازی برآمد که

ببخشید ندانستم شما اینجا خواهید آمد سه شنبه آینده وعده است همین جا تا من

نیز تعارف بجا آورم ما از شنیدن آواز متوحش شدیم که تا سه شنبه آینده همه خواهیم مرد

و مشغول توبه و وصیت شدیم تا روز سه شنبه آینده باهم مجتمع شده گفتیم بیائید

تا بر سر قبر او رویم ببینیم چه روی می دهد مجتمعا بر سر قبر او رفتیم یکی از ما گفت که ای صاحب

قبر بوعده وفا کن ناگاه دیدیم قبر شکافته شد دری پیدا شد و آوازی آمد که بسم الله

قدم رنجه فرمائید و پله چند ظاهر شد ما در نهایت حیرانی پائین رفتیم دهلیزی طولانی

سفید کرده روشن نمایان شد شخصی در آنجا ایستاده پیش افتاد و دلالت میکرد

چون دهلیز تمام شد باغی در نهایت طراوت و صفا ظاهر و در آنجا نهرهای آب جاری

مشاهده و درختهای مشتمل بر انواع میوه های جمیع فصول و بر آن درختان انواع مرغان خوش الحان

و از غناهای

وانجا با اینکه مقابل دهلی بود رفتیم در میان باغ بعمارتی عمده هم ساخته و پرده آویخته
در نهایت زینت و اطراف آن باغ کشوده پس داخل آن عمارت شدیم شخصی در نهایت
جمال و صفا نشسته و جمعی از ماه لقایان کمر خدمت بر میان بسته چون ما را دید
از جا برخواست و عذر خواهی نمود و ترغیب کرد و انواع شیرینیها و میوها که مثل آن ندیده بودیم آورد
و ما متحیر که در اینجا خواهیم ماند یا باز کشتی خواهیم داشت بعد از ساعتی برخواستیم تا
بر بینیم چه روی خواهد داد آن شخص ما را مشایعت کرد تا دم دهلیز پس یکی از ما از او
سؤال کرد که تو کیستی و اینجا کجا است گفت من فلان مرد قصابم که در بازارچه که نزدیک
این قبرستان است دکان قصابی داشتم و عملی بجز این نداشتم و هرگز کم نفروختم و اول وقت
نماز که داخل می شد صدای موذن بلند می شد اگر گوشت در ترازو بود نمی کشیدم
و بمسجد کوچکی که در آن نزدیکی هست بنماز جماعت حاضر می شدم و بعد از مردن این
موضع را بمن دادند و در هفته گذشته که شما این شخص را کفن بدهید مادون براه دادن
نبودم و ادن این هفته را گرفتیم بعد هر یک از ما از مدت عمر خود سؤال کردیم و او جواب
میگفت از آنجمله شخص مکتب داری را گفت تو زیاده از نود سال عمر خواهی کرد و او هنوز
زنده است و مرا گفت تو فلان قدر و حال ده پانزده سال دیگر باقی است **فائده**

طریقه استخراج عزیمت مثلث مثلا این مثلث عدد خانه اول

٦٨	٧٣	٧٢
٧٥	٧١	٦٧
٧٠	٦٩	٧٤

که ۷۲ بحروف بردیم عب شد ئیل بر آن افزودیم عبائیل شد
پس عدد خانه سیم که ۶۸ است چنین کردیم سحائیل شد
پس خانه هفتم عدد ائیل شد پس نام عائیل شد اینچنین تا ملک از چهار او بر داشته می‌شود
پس عدد صفحه را میگیریم و عدد یک وسط ضلع این است ۷۱ و یکی بیاست ۷۵

جمع کردیم ۲۴۱ شد بحروف بردیم وایل افزودیم قمبائیل شد پس باعدد وفق صفحی چنین

کردیم که ۲۱۳ باشد ربجائیل شد پس عدد جمیع خانها وفق واعد سر ضلع کردیم ۹۲۹

بحروف بردیم خلطائیل شد ان ملک اعظم است رئیس ملائکه است پس استخراج

اعوان نمودیم از چهار خانه وسط ابتدا وسط سطر اعلا ۷۳ و نوش اضافه کردیم عجبوش

شد پس وسط ضلع ایمن سزنوش پس وسط ضلع ایسر عهبوش شد پس وسط اسفل

سطبوش شد پس عزیمت کردیم باین طریق بسم الله الرحمن الرحیم علیکم بالارواح الطاهرة

المسخرة المطیعة بهذا اللوح الشریف یا عبائیل ویا سحائیل ویا عدائیل ویا عائیل

ویا قمبائیل ویا ربجائیل بحق ربکم والحاکم علیکم خلطائیل ان تجیبونی واعینونی

وتوامرونی وهؤلاء الاعوان عجبوش سزنوش عهبوش سطبوش بقضاء حاجتی بحق الاسم

الاعظم الم وبحق خالقکم وموجدکم وبارئکم بارک الله فیکم وعلیکم اجمعین العجل

سه مرتبه الساعة سه مرتبه الوحا سه مرتبه خواندن عزیمت بعدد اسم اعظم که

مرکز مثلث است در اینجا ۱۷۱ است عدد وفق لوح نیز جایز است یا بعدد اسماء الله

که ۱۹۹ است یا بعدد اسم خود یا بعدد اسم شخص معین در عزیمت که اسم اعظم خواهد

بود **فوائد** لبعض الاعمال الاتیة بدانکه شد وصل بجا کسر بجنه و بیاض البیض

و نمک سوده باید بود و بدانکه طریقه ریختن برد یک پارچه کرباس است که

کرباس را در پیاله یا کاسه گذارند بدانکه **فائده** اتش کد اخته انکه عروس اتش بگیرد

و بدانکه مراد از افتادن قرص نیست که دیگر چیزی در کرباس نماند و مراد از ملقه

بقیه فراست در کرباس و دوب ملقه در بوته باید باشد **فائده** بگیرد ه ق

ث ه ه ذ ا و ت ه اعلی و در کفچه اهن بریزد و بر روی اتش کداخته بگذارد

ان ابرا

ثم نه

ابرد را بردوی آتش آب باد بتوخالی ذکر و غبار باشد بریزد در حالتیکه در ذرّ
ان ذرّ اکاسئر باشد که در انکاسه سرکه تند باشد تا انحصاف باشد در انکاسه
بیکدا بجه در کاسه چکیده از ابرد ادرد و بر هج سابق تا آنکه حاصل را بردوی ذرّ ثم نه
مذکور بریزد ما بجه در کاسه جمع شود بردارد و تکرار عمل نماید تا هفت مرتبه بس
هر وقت هر منعی را بر داشته فرمش لحاف فذق نماید در ظرف سنگی او بردوی
اتش بگذارد تا هر وقت هر بسوزد بعد از ان فذق را بردارد و سنگی بوان بزند
انجه ورق ورق نشود از ابهمان طریق مکلس نماید تا تمامی مکلس شود بعد از
مکلس جمیع جمیع در سوختن کرده و در سرکه و جرث ت آمیاید حاصل را در کعب
بیاله یا کاسه بریزد فرص شود انقرص را نکه دارد و هرگاه انقرص ده مثقال باشد
پنجاه مثقال با چهل مثقال هر فاو در قهوه جوش سنگی که نزان حبابی باشد
بریزد و انقرص را بردوی ان ببندد و در ان را شد وصل محکم نماید و در روی
اتش بگذارد تا چهار ساعت متوجه ان باشد هرگاه ان سرقهوه جوش بخار بیرون
امد بسرعت تمام بردارد. بعد از چهار ساعت از ابر داشته بگذارد تا سرد شود
بعد را از اکشو از ابر روی تکه کرباس بریزد و همکاوی را محکم بکیرد و بشدت
عصر نماید انجه بماند نکه دارد و انجه بیرون رود باید بستود سابق عمل نماید ان
فعل بهفتد بعد از ان ملقمه را ثبت آمیاید که هر چهار یا پنج مثقال ان باشش
مثقال قمر خالص کرده واما انفع وابنعمل مترتب نشود فائدة قمر ده مثقال قمر
مکلس سی مثقال با چهل مثقال ملقمه از ان حاصل کرده بس هر سی مثقال ملقمه
شش مثقال قمر از ان عاید کرده فائدة هرگاه ان قمر مکلس را در بوته اندازد و

همین ذوبان میل کرمنج را در جوف ان نمود حرکت دهند بعضو از ان احیا شود فائده
جلیله هرگاه ذ ا ع ا ت و غ ه ف ا آت ذ ج را که بحد کمال رسیده باشد بگیرند
و این ملغمه را در کاسه مطین بان طبخ دهند ان صبح تا ظهر بعضو از ان ثابت شود
و فائده بخشد فائده هرگاه همان مرهون دیبا خوب را تحصیل کند تنکیس مینا
تصفیه نماید با طریق معهود و نکه دارد. و ۱۲ ۳ ۴ ۳ را بگیرد و درد یک سنگی
ها من بهند و اتش در زیران بیفروزند تا اب شود و بچوبی از او بر هم زنند تا از غلیان
بایستد بعد از او بر داشته در فرع بریزد و انبیق را سوار کند و شد و وصل را
محکم کند و در زیر فرع اتش ملایم برافروزد و ابخره و مقطر شود با مرموز معه کود
در شیشه مطین بریزد در حالتیکه مقطر و مصفی مساوی باشد بر روی اتش
بگذارند تا اب شوند ممزوج کردند پس فرار اصفه نمایند انصفه را بتابد در ان
مرکب منعقد کند در حالتیکه مرکب را در پیاله کرده بر روی اتش گذارده باشد بعد
از انعقاد در اتش منعقد کند و بیرون اورده مکلس شده باشد بعد از ان مثل الله
کند در فرع مطین بریزد و مساوی چهار وزن ان فرار را بر روی ان ریزد و از بکار غش
و تیبال محکم کند و اتش ملایم بدهد تا فرار منجمد کرد بعد بیرون اورده ذوبان
دهد فائده طریق تکلیس حرمه بگیر بحت کساله مطین زاید را ۲ ام و بکو
از او بگیر هموار که دیا بخورد نشود و نکه دار. و بیاره ۸ م ث و ق و ج و از قطعه
قطعه کن که هر قطعه ان بحسب عرض دو انگشت کمتر باشد ان قطعات را بوضعی بچین
که شکل حناری پیدا شود که در ان کشوده باشد اسنجی کوی بیده را دو حصه کن یک
حصه از او بر زیر بنوی انشکل مذکور و بکعد بول سبا که بوزن چهار مثقال است

با سر مثقال

با سه مثقال بورهٔ ارمنی بگذارد و آنچه دیگر را بر روی آن بریزد و سرها انقطاع
ذ ق ق ح بهم بگیرد و بهم منضم و ملحق کن که هرچه بگروی نزدیک تر بودن باشد بعد از آن
بلک چهار یک کهنه یا بیشتر بپیچ و در جائی بگذارد که باد را بجانب آن نفوذ نکند و دو شب
آتش بر اطراف آن بگذارد و بر وی و بعد از انقضای یکشب چون داخل شام شده باشد
بیا هر بیا هر گاه کهنه خاکستر شده باشد بردار و بملایمت خاکستر را دور کن و آن
حرز مهرهٔ مکلس را بردار و هر گاه مجموع مکلس شده باشد فهو المراد و الا همین عمل را
خواهی تکلیس کن و بدانکه در بسیاری از اوقات حرز مهرهٔ مکلس با ذ ق ق ح مشتبه
می شوند بجهة مخلوط شدن هر گاه بملایمت هر چه تمام تر خاکستر را حرکت دهی آن
مکلس که بهم مخلوط نمی شوند نهایت دقت کن آنچه به زردی اقرب باشد مکلس حرز
مهره است و آنچه بسفیدی اقرب باشد مکلس ذ ق ق ح و بدانکه باید سعی کنی که آن
چندان کهنه نباشد هر گاه چنین باشد تکلیس نمیکند و باید باب نیفتاده باشد
و ثمرهٔ این عمل در بعضی از ناخوشیهای چشم ظاهر می شود و هم چنین در ضعف قوی
و عدم اقتدار بر وقاع و در علم صنعت نیز مثمر ثمرهٔ تامه است **فائده** در ساختن
عطر گل بگیر مس چهار یک گل و از آن پاک کند در دیگ سفید بریزد و یک من نیم
آب با گلاب بر روی آن بریزد و در آن باید دیگ سفال محکم کند بنوعی که بخار بیرون
نیاید و نیچه را در آن استوار کند شد و وصل را محکم نماید و هر چه نیچه بلند تر باشد
بهتر است و هشتاد مثقال روغن بادام یا روغن دیگر که بقدر یک مثقال کافور چه دانه
در آن حل کرده باشند در آفتاب و آن روغن را بیاله بزرگ گرفته باشند و در بادیه سفید
گذارده و در آن را محکم کند و از آن زاد آب سرد بگذارد و هر وقت که آب گرم شود آب را

عوض کند و انرا درن ریک بیهر وزد ابند ابشکل تا بجوش اید بعد از ان آتش را
ملایم کند مثل چراغ تا اینکه اب درد یک تمام شود بعد از ان پارچ را بر داشته در
ظرفی بریزد و ان روغن را از اب جدا کند بنوعیکه در اب چیزی از روغن باقی نماند
و بان روغن را در پارچ بریزد و اب باکلاب عنبر ان کلاب در دو بکار ضیه یعنی کل تازه
بریزد و بنهج سابق کما و کیفا عمل سابق را بریزد و اب لاهوتی را انکه دارد و هکذا یکرر
العمل حتی یبلغ الی حد الکمال و یتصل الی مقصود غایة الاتصال و لا حاجة الی بیان
باقی الامور لظهوره غایة الظهور **فائدة** طریقه منقوله از مرحوم مبرور در بدة العارفین
اقا محمد بید ابادی در تصفیه قلب سلوک سالک مدتی قبل از شروع در اربعین
در ایام بیکاری مداومت نماید بر ذکر الله خاطری و ناظری و نوافل را باخشوع بجا
اورد تا میل کاملی بهم رسد بعد از ان شروع در اربعین نماید و از جمیع احتراز نماید
و نوافل را باخشوع تمام بجا اورد و بعد بین نافلهٔ شب شفع سیصد و شش
مرتبه یا حی یا قیوم را متصلا تکرار نماید تا نفس قطع نشده چون نفس قطع شود نفس
کشیده بگوید برحمتک استغیث اللهم احی قلبی و چون نفس را تازه کرد باز شروع کند
بتکرار بنهج سابق تا تمام شود بعد از ان با اتمام باقی نوافل بر اربعین را ابتدا
فتح تمام کند بعد از اتمام شروع باربعین نماید که باید در هر یوم اربعین متوسل بانوار پنجگانه
متوسل شود سر هر یکی از اصحاب کسا وال عبا در نور اول بنور اول و در ثانی بثانی
و هکذا این عمل باعث حیات قلب عبارتست از علم بمطالب کلیه می شود و مکرر بتجربه
رسیده است **فائدة** یا علی یا ایلیا یا ابا الحسن یا ابا تراب حل مشکل سرور دین شفیع
یوم الحساب مداومت بر اینکلمات بعد از صلوة در اثناء اللیل اقلا پانصد مرتبه

کند بعد از ان تمام شکلات [illegible] را بریزد و اب سابق [illegible]

مدتا

منشأ حصول رؤیای صادقه و وصول سیم بمفاتیح شاد فرست و متخصص است که وجود
شرایط در همه حاضر و داست فائده در سه چهار و بنجف اشرف ابتدا متوسل بروح مقدس
امیرالمؤمنین ع شده هفت نوبت با بشر این بخواند ای باد صبح مشکبو سوی نجف
اورتورو با شاه دین حیدر بگو باحیدر صفدر بگو با نفس پیغمبر بگو با سید
سرور بگو فلان سلامت میکند جان را غلامت میکند مستی نجات میکند
فلان سلامت میکند فائده اگر همان ملغمه متقدمه را در پیاله کرده و پیاله دیگر
در بالای آن شد وصل نموده بر آتش بسیار زی یا خاکستر گرمی گذارند فرار آن بپیاله
بالا متصاعد می شود و دست می آید ملغمه چهار مثقال یکمثقال مجری شود باید غبار
وکرد بملغمه ننشیند در وقت دفنان فائده ماء الرأس صابونی تیزاب صابونی
یکبار و قلیاب و اهک را ممزوج نموده و قدری معین اب برروی ان کرده انچه بعد
از یکشبانه روز برروی می نشیند تیزاب است و همان را قدری که کسر کرده است
بران افزوده تا بنیاد و قلیاب و اهک دیگر چنان کنند و همچنین تا پانزده بار در
ظرف چینی فائده تنکیس محکم مینا در موم سرکه در ظرفی کرده کرباسی بر دان
اندازند موم را در ان کرباس کرده مثل مجموعه بر روی آن گذارده و آتش کنند اخگر در ان
مجموعه کرده تا موم مذاب شود فائده اگر دوا بتراشند و شسته و ندر مینا بول
خر نهند همچو یاقوت شود و اگر یاقوت سفید را ببول شتر بجوشانند سرخ شود
فائده دوا تمام عمل متقدمه در گرفتن عطر کل بعد از انکه تکرار عمل کرده و مرتبه عال
بالا تر رسد سعی بلیغ لازم است بجد اکردن اب از روغن بقدر امکان بعد از
جدا شدن معمول را داخل شیشه که جوف آن حنا باشد از در کاسه گذارده در

انداختی

افتاب بهاری بگذارند و درانرا محکم کنند از موم یا لالک که هوا در ان تصرف
نکند که منجر بفساد می شود و بعد از تربیت افتاب بدقت تمام ملاحظه کنید
هرگاه اب در ان باقی مانده باشد بر روی اتش بگذارد که مجوب بوماد باشد در
منتهای درجه ملایمت مثل حرارت افتاب تابستان در بلاد عجم تا انکه بتدریج
از رطوبت بطرف شود و بدانکه باید انچه صاف شد بگیرد و انچه درد باشد
بتنکیس جدا کند بعد از ان مشغول تربیت شود بنحویکه گذشت فائدة
شیخ جلیل شیخ محمد جعفری نجفی قدس سره الزکی که از مشایخ اجازه این حقیر است
در سفری که بجهة زیارت عسکریین و سرداب مقدس بسر من رای مشرف شده بودیم
باجناب ایشان هم سفر بودیم روزی حکایت کرد که مرا در سرداب من رای اشنائی
بود از اهل انجا که هرگاه بزیارت امدمی بخانه او رفتمی وقتی امدم انشخص را بخود
نحیف و زار و مریض دیدم که مشرف بموت بود ان سبب ناخوشی استفسار کردم
گفت چندی قبل از این قافله از تبریز بجهة زیارت باینجا مشرف شدند و من
چنانچه عادت خدام این قباب و اهل سر من رای هست بملاحظه قافله رفتم که
مشتری بجهة خود بگیرم و استادی از اد در زیارت کرده از او منتفع شوم در میان
قافله جوانی را دیدم در زی اهل صلاح و نیکان در نهایت صفا و طراوت
با جامهای نیکو برخواست علی بن اوود و جامهای تازه پوشید در نهایت خشوع و
خضوع روانه روضه متبرکه شد باخود گفتم از این میتوان بسیار منتفع شد پس
دنبال او را گرفته رفتم دیدم داخل صحن مقدس عسکریین شد و در درب رواق
ایستاده کتابی در دست دارد مشغول خواندن دعای اذن شد و در نهایت انچه

[illegible]

ازخضوع

از خضوع که متصور می‌شود و اشک از دو چشم او بر من جاری است نیز دلواپس
گوشه ردای او را گرفته گفتم میخواهم بجهت تو زیارت نامه بخوانم او دست بکیسه کرده و
یکدانه اشرفی بکف من گذارده اشاره کرد که برو و تو را با من رجوعی نباشد من که چند
روز استادی میکردم بده یک شاهی شاکر بودم از گرفتن قدری دور رفتم و طمع مرا بر آن
داشت که باز از او اخذ کنم برگشتم دیدم در غایت خضوع و گریه مشغول دعای اذن
دخول است باز مزاحم او شده گفتم باید تو را بتعلیم من زیارت دهم این دفعه نیم اشرفی بمن داده و اشاره
کرد که بمن رجوع نداشته باش و برو من رفتم و با خود گفتم نیکو شکاری بدست آمده
باز مراجعت کردم در عین خضوع او را گفتم کتاب را بگذار و البته من باید بجهت تو زیارت
نامه بخوانم و ردای او را کشیدم این دفعه نیز یک عدد ریال بمن داده و مشغول دعا شد
من گفتم باز طمع مرا بر معاودت داشته مراجعت کردم و همان مطلب را تکرار نمودم
این دفعه کتاب را در بغل گذارده و حضور قلب او تمام شده بیرون آمد من از کرده خود
پشیمان شدم و بنزد او آمدم گفتم برگرد و زیارت کن بهر نوع که میخواهی مرا با تو کاری
نیست گفت هر گاه مرا حال زیارت نماند و رفت من بیابان خود را ملامت کرده
مراجعت نمودم از در خانه داخل فضا شدم سه نفر را لب بام خانه من محاذی در دیدم
رو بمن ایستاده اند آنکه در وسط بود جوان تر بود و کمانی در دست داشت تیر در کمان
نهاده و بمن گفت چرا زایر ما را از ما باز داشتی و کمان را زه کشیده ناگاه سینه من سوخت
و آن سه نفر غایب شدند و سوزش سینه من زیاد شد تا اینکه کرده بعد از دو
روز مجروح شد و بند هیچ جراحان بهم نشده اکنون تمام سینه مرا فرو گرفته و سینه
خود را گشوده دیدم مجموع سینه او پوسیده بود و دو سه روزی نگذشت که آن شخص

نیز حکایت حاجی الحرمین الشریفین حاجی جواد صباغ که از معتبرین تجار و ثقه و
معتمد بود و در سر من رای سرکار تعمیر روضه متبرکه عسکریین و سرداب مقدس
بود از جانب جعفر قلی خان خوئی در سنه ۱۲۱۰ یکهزار و دویست و ده که حقیر بعزم زیارت
بیت الله الحرام با نجف مشرف شده بزیارت سر من رای رفتم در آنجا بود حکایت کرد که
سید علی نامی بود که سابق بر این از جانب وزیر بغداد حاکم سر من رای بود حقیر بود او را
در سنه ۱۲۰۵ یکهزار و دویست و پنج که مشرف شده بودم دیده بودم گفت او از زوار عجم
وجهی که هر سری یک ریال بود میگرفت و ایشان را رخصت زیارت و دخول در روضه
میداد و بجهت امتیاز وجه دادگان و ندادگان مهری بر پای ساق هر که وجه داده بود میزد که
بجهت دفعات دیگر که داخل روضه می شوند نشان باشند روزی بر در صحن مقدس
نشسته بود و سه نفر ملازم او هم ایستاده و چوبی بلند در پیش خود نهاده و قافله
زوار از عجم وارد شده بود پای هر یک را مهر میکرد و وجه را میگرفت و رخصت
دخول میداد و جوانی از اخیار عجم آمد و زن او همراه بود و از جمله اهل شرف و ناموس
و حیا و جمال بود و دو ریال داد سید علی ساق پای آنجوان را مهر کرد و گفت این زن
نیز بیاید تا ساق پای او را مهر کنم آنجوان گفت هر دفعه این زن می آید یک ریال می دهد
و این فضیحت ضرور نیست سید علی گفت ای رافضی بیدین عصبیت و غیرت
میکنی که ساق پای زن تو را ببینم گفت اگر در میان این جمعیت مردم غیرت کنم غلطی نکرده
خواهم بود سید علی گفت ممکن نیست تا ساق پای او را مهر نکنم اذن دخول بدهم
آنجوان دست زن را گرفته گفت اگر زیارت نشد همین قدر هم کافی است و خواست مراجعت
کند سید علی شقی گفت ای رافضی گفته من بر تو شاق و گران آمد هم چنانکه زن او

و زن

دفن بکند دو سر چوبی بر شکم او زنکه افتاده و جامهٔ او پس فته بدان او مکشوف

و نمایان شد امر بدوستان زوار فرمود است کرده و نیر بروضهٔ مقدسه کرده پرده زخم

کرده معروض کرده که اکر شما نیز پسند پد برمن نیز کوار است بمنزل خود معاودت نمود

حاجی جوابکفت من در خانه بودم بعد از سه چهار ساعت کذشته بتعجیل آدمی نزد

من آمد که مادر سید علی تورا میخواهد تا من نوانمی شدم دو سه نفر دیکر آمدند من

بتعجیل رفتم مرا آنها اندرون خانه دیدم سید علی مانند مار زخم خورده برزمین می (برده‌اند)

غلطد و امان داند دل میکند و عیال او در دور او جمع شده چون مرا دیدند مادر

و زن و دختران و خواهرانش بر پای من افتاده عجز و زاری کرده ندکه برو و ابخوار او را راضی

کن و سید علی فریاد میکند که بار الها غلط کردم و بد کردم من آمدم تا منزل انجوار

جستم از ان خواهش خوشنودکی و دعا بجهت سید علی کردم کفت من از و کذشتم اما کو

ان دل شکستهٔ من و اغالت نوقت مراجعت کرده وقت مغرب بود امدم بروضهٔ

عسکریین ع بجهت نماز مغرب عشا دیدم مادر و زن و دختران و خواهران سید علی

سرهای خود را برهنه کرده و کیسوهای خود را بر ضریح مقدس بسته و دخیل آن بزرکوار

شده اند و فریاد سید علی از خوانهار بروضهٔ سید من مشغول نماز شدند من

نماز نصدای شیون از خانهٔ سید علی بلند شد و متعلقان او بخانه رفتند انشقی

مرده بود او را غسل دادند چون کلید های روضه و رواق بدان وقت در دست

من بود بجهت مصالح تعمیرات والات خواهش کردند که تابوت او را در رواق کذارده چون

صبح شود و در انجا دفن نمایند جنازه را انجا کذاردند من از اطراف و اقرانها بجهة منتها

است ملاحظه کردم که مبادا کسی پنهان شده باشد چیزی از روضه مفقود شود

و دو را بقفل کرده کلیدها را برداشته رفتم و چون سحر شد آمدم و خدمه را گفتم
شمعها را افروختند در رواق را گشودم دیدم یک سگ سیاهی از رواق بیرون دوید
رفت من خشمناک شده بخدامی که بودند گفتم چرا اول شب درست در را فرا نبندید
ابد گفتند ما غایت تفحص را نمودیم و هیچ چیز در رواق نبود پس چون روز شد آمدند
و جنازهٔ سید علی را برداشتند تا او را دفن کنند دیدند کفن خالیست و تابوت هیچ
چیزی در آن نیست **فائدة** عروس که بهشت مرتب آهن است **فائدة** قال رسول الله صلعم
طلب العلم فریضة علی کل مسلم الا ان الله یحب بغاة العلم فقها گویند مراد علم فروع است
از عبادات و معاملات متکلمین گویند علم کلام است اهل تفسیر و حدیث گویند
علم کتاب و احادیث است متصوفه گویند علم سلوک است کل حزب بما لدیهم فرحون غز
میگوید اولی تعمیم است مر واجبات عینیه و کفائیه را و تعمیم طلب را باستدلال و تقلید
کشف الستر همین است مراد از لفظ علم همین تحصیل احکام فرعیه از ادلهٔ تفصیلیه
چنانکه شیخ بهاء الدین عاملی بآن تصریح فرموده و از اینجهت است که جناب مقدس
نبویه فرموده لا یتفقه العبد کل الفقه حتی یمقت الناس فی ذات الله و یری للقرآن
وجوها کثیرة ثم یقبل علی نفسه فیکون لها اشد مقتا لها و مؤید اینست و لینذروا
قومهم چه انذار مجرد تعلیم فروع نیست **شاعر گفته** بر منبت لیلی وشم زین
پیش عمری برگذشت در راه او مجنون صفت ایستاده ام حیران هنوز کشته از
نسیم زلف او روزی پریشان بوده بو خالدره دلها بسی از زلف او ویران هنوز
قربانست جام مدعی پر از می وصل و مرا پیوسته خون دل روان از دیده
بر دامان هنوز از گلشن کویش صبا روزی بدشت چین گذشت آهوی چین بر

عالمی

بو عالمی گردید مشک افشان هنوز **لمؤلفه الصفائی** آن لاله بر سر مهر آورده

انجوانرا مرگ اکنون خدایا آن پیر پاسبان را ظلمات و آب حیوان گر خواهی ای

سکندر با ما بیا و بنگر از زلف و آن دهان را یارب بسی به پیری ای نوجوان

از آن لب گر بوسه بخشی این پیر ناتوان را ای مدعی حذر کن زین قامت خمیده

ور نه کشم بناوک این سخت کمان را **وله** در کوی او اگر لب بر آستان رسانم کلبانگ

شادمانی بر آسمان رسانم گیرم کشود صبا در آن قفس ولی کو بال و پری که

خود را تا آشیان رسانم ای عندلیب با من یکدم در این قفس باش تا صد نشانت

اینجا از گلستان رسانم آن سینه راه کویش عمریست میکنم طی باشد که سر در

اینجا بر آستان رسانم **وله** نوح رای شد نمان دند کانی طی در آب کشتی اند

بحر اشکم گر فکند یکی در آب در فراقم من ولی از اشک چشم و سوز دل فارس را

آتش فکندم غرق کردم وی در آب هم زدم آتش بعالم از آه هم طوفان باشک نی در

آتش چهره مقصودی دیدم در آب هم زدم آتش بعالم از آه هم طوفان باشک نی در آتش

من نه ماهی نه سمند در زآب چشم و سوز دل چند در آتش نشینم ای خدا تا کی در آب

پاره های دل در آب دیده غمازی کنم پس چه سود آن گوهر ای دل تا کنی گم در آب

دست بر لب نه صفائی است بین بر چشم تو آتش افکند بخد غرق کردی تی در آب

وله ما شه ملک فنائیم و بقا کشور ما است لامکان تخت که و سایه حق افسر ما

اشک خونین زده و سینه سپی دل تو کش تیر آه سحر و سوز جگر خنجر ما است

کوس فریاد شب و آه دم صبح علم یارب و یارب هنگام سحر لشکر ما است صلح

با کل ظفر آشتی و با همه جنگ رشته مهر کمند و سر کج چنبر ما است پاسبان قفر

رعنا کنج قناعت گنجور لعل خون جگر چهرهٔ کاهی زر ماست مصلحت دید دیدکاه
وخرد عزل وجنون والی عشق خودان اصف انش و زر ماست خط ازادی کی از کون
ومکان منشوری ورق ساده زنقش دو جهان دفتر ماست دو سه سر بندی نی ره یا
بود وجهان اهل حشم بارکه تودهٔ خاکی وفلک منظر ماست خاک راهی که براو
کذر دمی دانست صولجان چنبر کیسوی وی کوشر ماست بزم ما کوشهٔ تنهائی و
ساقی غم او بادهٔ خون دل ما دیدهٔ ما ساغر ماست داغ تن لاله وکل دود دروز
شمع چراغ باد او عود وعز نفل دل ما مجمر ماست درد واندوه و فزون محنت غم یار و
ندیم ناله وزاری شب مطرب رامشگر ماست سفرهٔ دامان بود و مایدهٔ ما
لخت جکر دل کباب نمکین و مزهٔ ابر خورد ماست مسند این کشور و این تاج
نکین که سلاطین جهان را همه در بر در ماست ما سلیمان جهانیم صفا اری
حسبنا الله خط روشن انکشتر ماست ولد عم رسیت که اند رطلب دوست دویدیم
هم مدرسه هم صومعه هم میکده دیدیم با هیچ کس از دوست ندیدیم نشانی
از هیچ کسی هم خبر او نشنیدیم در کنج خرابی پس از انجای کرفتیم تنها و غل افسرده
و نومید خزیدیم سر بر سر زانو بنهادیم و نشستیم هم بر سر خود خرقه صد پاره
کشیدیم هر تیر که امد همه بر سینه شکستیم هر تیغ که امد همه بر فرق خزیدیم جام
از چه همه زهر بلا بود کرفتیم می از چه همه خون جکر بود کشیدیم چشم از رخ هر
کس همه کرو دست بستیم پا از در هر کس همه کرخویش کشیدیم از ایچ خرافات
او کوش کرفتیم از ایچ بجز قصهٔ او لب بکزیدیم هر لوح که در مکتب ما جمله نشستیم
هر صفحه که در مدرس ما جمله دریدیم هر نقش بجز نقش وی از سینه ستردیم هر

این نسکر

هرچه بتجربه روی این دل بربدیدیم جز عکس رخش ز آینهٔ دل نزدودیم جز یاد وی از بر
خواطر بدر ببردیم گر تشنه شدیم آب بجوی مژه خوردیم ور گرسنه لخت جگر خویش
مکیدیم یکچند چنین چون ره مقصود سپردیم المنة لله که بمطلوب رسیدیم خرم
سحری بود که با یاد خوش او بنشستم که از شش جهت این نغمه شنیدیم کایام وصال است
و شب هجر سر آمد برخیز صفائی چه نشستی که رسیدیم جستیم ز جا جان بکف از بهر
نثارش پس پرده گشودیم بهر سو نگریدیم دیدیم نه پیدا اثر از کون و مکان بود جز یوسف
یکبهره دیگر چیز ندیدیم دیدیم جهان وادی ایمن شده هر چیز تجلی و ز هر نخل
انا الله شنیدیم **نکتة** روی الکلینی باسناده عن ابی عبد الله ع فی قوله تعالی انما یخشی
الله من عباده العلماء قال یعنی بالعلماء من صدق فعله قوله و من لم یصدق
فعله قوله فلیس بعالم و توضیح آنکه علم چه متعلق باعتقاد باشد چه باعمال تأثیر
عظیم در نفس دارد چه آن نوری است که باعث مشاهده می شود و جناح عروج
بمرتبهٔ روحانیین است و چون باین مرتبه رسید مشاهده می کند عظمت الهی را
و صفات جمال و کمال و قدرت و ابهت مبهره را و آتش خوف و خشیت می سوزاند
صفات ذمیمه را که از لوازم بشریت است و شعاع او منعکس بظاهر می شود بجهت مناسبت
باطن و ظاهر پس روشن می شود هر عضوی از ظاهر او پس در عمل می آید و همچنین کلینی
از حضرت امام رضا ع روایت کرده است من علامات الفقه الحلم و الصمت و مراد از حلم
اجتناب از حرکات اعضا بانچه سزاوار نیست چون ضرب و فحش و جدال و نزاع و از
صمت سکوت از غیر لایق است از سخنان لاطائل و لاعبث اگر چه مباح باشد و سر آن آنست
که بعد از اشتغال بمشغله آن علم همی نماند مگر عروج بعالم قدس و تهیهٔ سفر آخرت

از مطالب مهم

در تلك مواقع اند و از اینجهت حضرت رسول صلعم فرموده لا یستقیم ایمان عبد حتی یستقیم قلبه
ولا یستقیم قلبه حتی یستقیم لسانه **تنبیه** بدانکه علم بر دو نوع است مقصود فی
نفسه و آن نوریست که در قلب علما ظاهر می شود چنانچه فرموده لیس العلم بکثرة التعلم
بل نور یقذفه الله فی قلب من یشاء و بواسطهٔ این علم مشاهده می شود امور غایبه
و حاصل می شود ملکه تحمل بلاها و علامت این اعراض حقیقی است از دنیا و ما فیها
و توجه بعالم عقبی و مستعد مرگ شدن پیش از فوت فرصت و این علم اشرف علوم و
مقصد اصلی است و قسم دویم آنکه مقصود از آن عمل است ظاهرا یا باطنا متوسل بقسم
اول شوند و آن علم باموریست که باعث قرب و بعد بجناب حق می شود و از این قسم است
علم بفروع شرعیه هرگاه اخذ شود از معادن آنها و اما مجادلهٔ کلام و تعمق در استنباط
فتاوی و فروع پس داخل در علم نیستند بلکه بسا باشد که منشا دوری از خدا شود
و رخصت در تکلم بجهت دفع شبههٔ معاندین است و وارد شده که اثمه اکثر من نفعه و
قسم اول را علم باطن و علم حقیقت گویند و ثانی را علم ظاهر و علم شریعت و جمع میان هر دو را
علم حکمت و من یؤت الحکمة فقد اوتی خیرا کثیرا و علمی باشد مگر بمرتبهٔ یقین و از برای
یقین سه مرتبه است علم الیقین و این تعقل و تصور مطلب است چنانچه در واقع
و نفس الامر است و عین الیقین و آن مشاهده کردن مطلب است چنانکه هست
و حق الیقین و آن فناء در حق بقاء باوست علما و شهودا و حالا و بنابر آنچه مذکور
شد علماء بر سه قسم اند علمای ظاهر فقط و ایشان مانند شمع چراغ اند و این جماعت
کم می شود که از محبت دنیا خالی باشند چه ایشان نرد دنیا را شناخته اند و از حرفت دنیا نشسته اند
اند و علمای باطن فقط و ایشان چون ستاره کانند و نور ایشان از خودشان تجاوز نمی

کند

کنند و ایشانند که مسمی بابدالند و قسم سیم حکما هستند و مثال ایشان مثال آفتاب
است و ایشان قطب وقت خویشند **نکته** چون تسویهٔ قالب آدم بسر حد کمال رسید
جناب مقدس باری جل و عز چنانچه در تخمیر طینت و دیگر از انجال تصرف نمود کرد
خمرت طینة آدم بیدی در تعلق روح بقالب نیز هیچ چیز را واسطه نساخت و نفخت فیه
من روحی چون روح مجرد بقالب خاکی درآمد خانهٔ دید ظلمانی پر وحشت مبنی بر چهار
اصل متضاد بی بقا دل در آن ننهاد پس نفس اماره دید چون ثعبان هفت سر حرص
و شهوت و حسد و غضب و بخل و حقد و کبر دهان گشوده تا او را فرو برد روح نازنین
که چندین هزار قرن در جوار رب العالمین بصد هزار ناز و پرورش یافته بود و قدر
از ناشناخته متوحش گشته قدر آن نزول فهمید ذوق نعمت وصال را در یافت از الم
مفارقت در جان آتش مشتعل شد خواست برگردد مجال آن نداد دخل طوعا او کرها
دل شکسته شد گفتند ما از تو دل شکسته‌ای میخواهیم قبض بر او مستولی شد
آهی کشید گفتند برای همین فرستادیم دود او بدماغ آن راه یافت عطسه بر آدم
افتاد حرکت در او پیدا شد دیده گشود که فضای عالم و روشنائی آفتاب دید گفت
الحمد لله خطاب آمد یرحمک ربک سید از ذوق سماع آن فی الجملة سکونی در روح پیدا
شد ولیکن هر وقت متذکر ایام قرب و انس و وسعت عالم ارواح شد که خواستی
قالب بشکند او را مانند طفلان که مشغول میکنند او را بمعلوم ملائکه و سجود
ایشان و آسمان گردانیدن و بهشت دیدن مشغول کردند تا وحشت او کم شود فائده نبخشید
از جنس او حوا را خلق کردند لیکن ایها از مظهر جمال دید بشاهد بازی مشغول
شد ثعبان شهوت بحرکت آمد و بسبب آن سایر قوای حیوانیه حرکت کردند و عجب

تا روح را سر پیدا شد از انس عالم نقصان پذیرفت و ابلیس بطمع فریفتن افتاد و او را
بفریفت چون فریفته شد بعد از آن دریافت کرد و از سر عجز و نیاز در آمد که خدایا
ما همه عاجزیم و قادر تویی ما همه فانییم مکیم کس همه تویی از آنکه تو برداشتی
میفکن و از آنکه تو عزیز کردی خوار مکن بشایی پرورده خود را غم خوار مکن چون
تو ما را بر کرفتی مبند از این تخم تو کشته این کل سرشته تو چون زاری آدم از حد بکذشت
خطاب مضی ما مضی و استانفنا لو تبینا رسید پس از آن ندای بهجت فزای فتاب
علیه در غلغله در ملک و ملکوت انداخت **ایقاظ** روی عن النبی صلعم انه قال ان لله
سبعین الف حجاب من نور وظلمة چون روح انسانی را از عالم قرب جوار رب العالمین
بوحشت سرای قالب عنصری می آوردند از آن سیصد و شصت هزار عالم ملک
و ملکوت کذرانیدند و از هر عالمی زبده و خلاصه او را همراه او کردند پس از عبور او
بر چندین هزار عالم مختلف او را هفتاد هزار حجاب نورانی و ظلمانی حاصل شد
اکرچه از هر یک واسطه تحصیل کمالی هستند لیکن در ابتداء هر یک حجابی هستند
از مطالعه ملکوت و مشاهده جمال حق و ذوق مخاطبه و شرف انس از اعلا علیین
قرب باسفل السافلین چاه طبیعت آمد و در این زندان سرای قرب چندین هزار سال
و محرمیت خلوتخانه خاص را فراموش کرد و امروز هر چه بر اندیشد از آن عالم هیچ
یادش نیاید اولین عالم انس بود و باینجهت او را انسان نامیدند هل اتی علی
الانسان حین من الدهر لم یکن شیئا مذکورا از فراموشکاری شد او را ناس خواندند
یا ایها الناس شاید از فراموشی باز کردد و ایام انس را یاد کند وذکرهم بایام الله لعلهم
یتذکرون لعلهم یرجعون حب الوطن من الایمان این وطن مصر و عراق و شام نیست

از وطن

این وطن شهری است کو را نام نیست هر که باز نگشت در وی کافر بماند ولکنه اخلد الی الارض واتبع هوه فمثله کمثل الکلب قصد مراجعت بقا است و وصول بوطن مقام احسان و تجاوز از ان عرفان واگر پیش گاه وصول رسد عیان است و چون از ان در گذرد نه حد و صفت نه عالم بیان است نفس ادم پیش از تعلق ببدن چون تخم بود که انعکاس از ان همان تخم بود زمین طبیعت کاشته شد تا اب ایمان و عمل صالح خورد و صد تا هفتصد نفع دهد و اگر نه پرورش افتاد در زمین پوشیده شود والعصر ان الانسان لفی خسر خالدین فیها ابدا که طفل بوجود اید و هنوز حجب مستحکم نشده است نو عهد است و هنوز از ان انس باز نیست در حال که از مادر جدا شد میگرید و چون شوق غالب شد فریاد و زاری برمی اورد و مادر او را مشغول میکند تا فراموش کند و چون لحظه او را باز گذارند سبیل او باز هند شناکند باز بوسر که بهر زاری شود و در شب بیشتر باشد چون در و ن نظر او بمحسوسات می افتد و بانها مشغول می شود مادر او را بر پستان و شیر مشغول کند و تا بحد بلوغ رسیدن کار او انس گرفتن است باین عالم و فراموش کردن ان عالم و از اینجهت است که بچه حیوانی باندک روزگاری پرورش یابد و بمصالح خویش قیام نماید تواند نمود بخلاف ادمی بچه که چون مانوس بعالمی دیگر است و باز فراق ان عالم در جان و ست و دور نان عالم غیب و شهادتست پس بکار جمعیت نرسد الا بروزگاران و بالجمله بعد از انکه انس باین عالم گرفت بعضی چنان ان عالم را فراموش میکنند که اگر مخبر صادق القول خبر دهد که وقتی در ان عالم بوده قبول نمی کنند و بعضی را هنوز اثر انس باقی است اگر چه بعقل خود نیز نداند که وقتی در ان عالم بوده اند اما چون

ذوق

در بدو بر[illegible] ان حال[illegible] باین دنیا[illegible] گرفته

مخبر صادق القول خبر دهد اثر آن صدق و اثر آن نیز بیکدیگر پیوندند و نظیر هم و لا مثبت
کرسی دو دست در گردن یکدیگر کرده قلب را باز دارند و بعضی را چنان پرده از پیش
بردارند که همه راهها و منازلی که عبور کرده مشاهده کند **نکته** در بیان فائده
تعلق روح بقالب و ما خلقت الجن والانس الا لیعبدون ای الا لیعرفون همچنانکه در حدیث
قدسی است فخلقت الخلق لکی اعرف تعبیر از لازم بملزوم شده بجهت تنبیه باینکه
معرفت بعبادت حاصل می شود نه ببحث و جدال و نظر و مراد کمال معرفت است چه فی الجمله
معرفت هم قبل از تعلق بقالب داشت پس مصداق الدنیا مزرعة الآخرة در این باره
است بدون این بذری همان است که بود و لیکن در زمین دنیا قابلیت تنمیه دارد و
لیکن بقدر تربیت می دهد من جاء بالحسنة فله عشر امثالها بعضی را هفتصد کمثل
حبة انبتت سبع سنابل فی کل سنبلة مائة حبة بعضی را مضاعف والله یضاعف
لمن یشاء بعضی را حساب نیست انما یوفی الصابرون اجرهم بغیر حساب و بعضی را ازین
افزون اعددت لعبادی الصالحین ما لا عین رأت و لا اذن سمعت و لا خطر علی قلب
بشر و بعضی بیشتر و لا تعلم نفس ما اخفی لهم من قرة اعین تخم روح چون دانه زردآلو
چون کاشتند اگرچه همان دانه می دهد اما یک دانه هزار دانه می شود و شکوفه می
دهد نافع ببوی خود است و سبزه که نافع چشم است و شاخ و ساق که عصا و نعلین
و هیزم می شود و میوهٔ زردآلو که جزو بدن می شود و غورهٔ آن و خشک آن و تر آن
آن هم نفع می بخشد و بدانکه معرفت بر سه قسم است عقلی و نظری و شهودی عقلی
چنانکه عقل هر کس حکم می کند بر صانع حق کفار لیقولن الله و لیقربونا الی الله زلفی
و باستدلال پی می برند و غرض از تعلق روح این معرفت نیست چه این در اول

هم بود

هم بود الست بربکم قالوا بلی و این معرفتها است که نظری است کافر و مسلم را حاصل
است بلکه بهتر از این نخواهند لیس الخبر کالمعاینة و بسا باشد که این بند قدم
کفر می کشاند چه عقول مختلفند و ادله عقلیه بسبب عقول متفاوت می شود و
نظری است که از عقل حسن بی پی برد با این نحو که از در و توا النبوت من ابوابها دانه
تخم روح را پرورش دهد بر قانون شریعت نظر بر آیات آفاق و انفسها باید و بطریقی
که از شرع رسید حکم بصانع و صفات و کمالات او کند و از هر مظهر مظهر بفهمد
و بسر فی کل شئ له آیة برسد و با بعثه عالم ایقان نهد و کذلک نری ابرهیم ملکوت
السموات والارض را بداند و بمعنی ما رایت شیئا الا و رایت الله معه در آن کند و این
مرتبه اگرچه بسیار بلند است و مقام خواص است اما هنوز تخم انسانیت در شکوفه
است و میوه که مقصود اصلی است بار نیاورده و بدجه حقیقی که مرتبه شهود
است نرسیده و این مرتبه ایست که بعد از دو مرتبه اول قدم بر قدم شریف نهد و
بطریقتیکه از موصله راه شریعت بارشاد صاحب شریعت سلوک کند تا نفحه
و نسیم عنایة الا و لقد فی ایام دهرکم نفحات فتعرضوا لها من تقرب الی شبرا تقربت الیه ذراعا
که پدیده عاشقی قدم ناهست نهی معشوق در اول بیش آید **نکته** بدانکه نفس
آدمی دو وصف نفسی ذاتیست و باقی صفات نفس از این دو اصل تولد میکنند
آن هوا و غضب است و آن خاصیت عناصر است که تا در نفس است هوا میل بسفل است
و این از خاصیت آب و خاک است و غضب میل بعلو و ترفع است و آن از هوا و آتش است
و منبع ها به وجود این دو وصفت است و باید و صفت بالضروره در نفس باید با
تا بهوا جذب منافع کند و بغضب دفع مضار اما باید که بحد اعتدال نگاه داشت

و هر یک را بفرمان شرع باید استعمال کرد و باید نگذاشت غالب شوند زیرا که آن
صفت بهایم و سباع است اگر هوا از حد اعتدال تجاوز کند شره و حرص و امل و شهوت
و خست و دنائت و بخل و خیانت پدید آید و حد اعتدال هوا آنست که چندان منافع بقدر
حاجت کند در وقت احتیاج پس اگر میل بزیادت از قدر حاجت کند حرص پیدا شود و اگر
پیش نهاد عمر کند امل ظاهر شود و اگر میل بچیز نیکو کند دنائت و خست هم رسد
اگر میل بچیز لذیذ کند شهوت پدید آید و اگر نگاه داشتن را ورزد بخل بهم رسد
و هکذا و اگر صفت هوا مغلوب گردد غضب شود و دنائت حاصل شود و اگر غضب
از حد اعتدال تجاوز کند بدخوئی و تکبر و عداوت و حقد و تندی و بی ثباتی و عجب
و غرور و امثال اینها حاصل شود و بعضی صفات که از ترکیب هر دو زاید و صفت حاصل شود
و اگر غضب مغلوب هوا شود بی حمیتی و بی غیرتی و کسالت و عجز و ذلت و خواریها پدید
آید و چون این صفات بر نفس غالب شوند طبع نفس مایل بفسق و فجور و قتل و نهب و
فتنه و غارت شود و چون ملائکه بنظر ملکی در قالب آدم نگریستند ماده اصل ایشان
را دیدند گفتند اتجعل فیها من یفسد فیها و یسفک الدماء و ندانستند که چون
اکسیر شریعت بر این صفات طرح کنند همه صفات حمیده پدید آید لهذا فرمود انی اعلم ما
لا تعلمون کیمیاگری شرع نه آنست که این صفات را بکلی محو کند چه آن نقصانست بر
آنکه فلاسفه اینجا بغلط افتادند خواستند محو کنند نشد نقصانی بر وفق آن باعث
نقص مرتبه انسانیت شد خاصیت کیمیاگری شرع آنست که چون این دو صفت چون
اسب رام کند که هر جا خواهد براند و چون بتصرف اکسیر شرع این دو با اعتدال صفت
رسیدند که در خود این صفات تصرف نمایند الا بشرع در نفس صفات حمیده پدید آید

و از مقام

و از مقام امارگی بمقام مطمئنگی رسد و روح شریف قطع منازل علوی و سفلی نموده
بمعارج علی علیین قدم نهد و مستحق خطاب ارجعی الی ربک گردد و بالجمله نفس را در پروانه
بعالم اعلی بلند شهپر هوا و غضب احتیاج است ولیکن باید نفس مطمئنه شود و در وی این دو
صفت را بعلو کند تا مطلوب حاصل شود چون هوا رو بعالم علو نهد همه عشق و
محبت گردد و چون غضب قصد علو کند همه عزت و عزم و همت شود بعشق و
محبت روی بحضرت قدم کند و بغضب در هیچ مقام توقف نکند و بهیچ چیز فرو نیاورد و
پیش از این در عالم ارواح این دو آلت نداشت چون ملائکه بمقام خویش راضی بود
و بمشاهده شمع جمال قانع و ما منا الا له مقام معلوم و جبرئیل میگفت لو دنوت
انملة لاحترقت و چون پدر روح بمادر عناصر جفت شد دو فرزند هوا و غضب
که اول جهول و دوم ظلوم است پدید آمدند قابل تجاوز از مقام خود و بیاری این
دو سرکش ظلوم جهول صاحب عزت و همت و محبت خود را پروانه صفت بر شمع احدیت
زدند و بآتش احتراق نگرفتند **نکته** بعضی از اهل عرفان گفته اند در بیان تصفیه دل
بر قانون شریعت که دل دو جنبه است جنبه روحانیت و جسمانیت بجز ارواح میکند بجمیع
اعضا قسمت میکند چه از عرقی دل به هر عضوی پیوسته است پس اگر میان هر عضوی
پیوسته است پس اگر میان دل و عضوی سده حاصل شد مفلوج می شود و اگر
سده میان روح و دل حاصل شد حیات دل منقطع می شود و چون فیض روح بدل
رسد ممکن است که دل را صفات روح حاصل شود از سمع و بصر و ذوق و شم و هکذا
و از حصول اینها کمالی دیگر حاصل می شود تا دل تخلق باخلاق الله می شود و دل را
شکلی است صنوبری و از جنبه ایست روحانیت که از او عقل گویند و دل سایر حیوانات

الاجنبه

این جنبه را ندارد و صلاح ان در صفات و فساد ان در کدورات و از اینجاست که
اکر کشوده شود عالم غیب را ببیند چنانچه حواس غالب عالم شهادت را و دل را هفت
طور است بجای هفت طاهر اول انها را صدر کویند و جای اسلام و محل وسوسه است
من شرح الله صدره للاسلام و من شرح صدرا بالکفر یوسوس فی صدور الناس
و دوم را قلب کویند و ان جای ایمانست کتب فی قلوبهم الایمان سیم شغاف و ان معدن
مطلق محبتست قد شغفها حبا چهارم فواد و ان معدن مشاهده و روئیت ما
کذب الفؤاد ما رای پنجم حب القلب است که محل خاصه محبت رب العزة است ششم
سویدا است که معدن مکاشفات و معدن علوم لدنیه است و کنجینه خانه اسرار الهی است
نه ملک را دست مسلم نه فلک را حاصل انچه در سر سویدای بنی ادم از اوست هفتم
مهجة القلب است و ان معدن ظهور تجلیات انوار الهیه است چنانچه تن با بدن هفت
عضو سجده کند دل نیز باید با این هفت طور سجده نماید بعضو همه را از غیر خدا بریدن تا
و دو بخدا اورد و در بدو طفولیت دل مریض است و معالجه ان لازم است و در
تربیت معالجه ان خلاف کرده اند بعضی بتبدیل اخلاق و معالجه ان از راه عقل و این
خوبست ولیکن عمرها باید تا تبدیل خلقی شود و حال اینکه عقل در ابتدا علیل است
و دوای العلیل علیل عقل کی کجا از همه مفاسد اکاه و به همه مکاید شیطان دانا است
و بعضی تبدیلها از راه مجاهدات شرعیه ان نیز بسیار خوبست اما عمرها خواهد و چون
یکزمان از محافظت غافل شود نفس توسنی اغاز کند و عمری در صفتی باید صرف کرد
و چون بدیکری رود و از صفتی غافل شود بصورت اول باز کردد و اهل سلوک از
مشایخ ابتدا بتصفیه دل کوشند و بر مراقبت ان مداومت نمایند تا محل فیض حق

شود

شود و بفیض آن در لحظهٔ چند صفت اخلاق متبدل شود و ابتدای تبدیل هم بحد اعتدال
باشد اما طریق تصفیهٔ دل که اول بتجرید صورت قالب دارند بترک فضول دنیا و عزلت
و قطع تعلق از خلق الا صحبت کاملی و ترک مألوفات طبع و باختن جاه و مال و ترک خان
و مان و عیال و مداومت باین تا بمقام تفرید رسد چون از عهدهٔ این بیرون آید در
تصفیهٔ دل اقدام نموده بذکر دوام و فکر مدام تا همه وساوس شیطانی که بدل در رسیده
بیرون رود و فساد آن برخیزد ولیکن رقت پدید آید پس سلطان ذکر بر ولایت دل
مستولی شود و غیر یاد حق بیرون رود و سر را بمراقبه بر در دل بنشاند پس دل را اطمینان
حاصل شود آنگاه دل بمقام دلی رسد الا بذکر الله تطمئن القلوب فکر دنیا و آخرت نماند
و آن وقت سلطان عشق رایت سلطنت بشهر دل فرستد و شحنهٔ شوق نفس قلاش مکار
صفت را برسن در بندد و بسیاستگاه در آورد و تیغ ذکر برآورده او را گردن زند
از این سیاست دیگر دزدان شیاطین فرار کنند و همهٔ صفات ذمیمه سر تسلیم و بندگی بنهند
و بارگاه جلال احدیت را زینت بیند شوق و عشق بشحنگی فرود آید و عقل بوزیری نشیند
و لآلی صفات حسنه دل را زینت دهد در آن وقت هیچ عضوی و صفتی نماند که خود تصرف
کند و الله غالب علی امره پس دل بین اصبعین لطف و قهر حق در آید گاهی در آن تصرف
لطفانه کند و گاهی قهرانه مخفی نماند که آنچه این عارف گفته که تبدیل صفت بمجاهدهٔ
شرعیه عمری باید آنچه را خود گفته از راه تصفیهٔ دل نیز همانحال دارد و حصول مرتبه
ترک فضول و عزلت و قطع حتی از مال و عیال خود عمری میخواهد که همین مقدمات و مراقبت
دل می شود مگر بعد از تبدیل اخلاق بشمار و با وجود این بعد از غفلت از مراقبت
بحال اولی عود میکند ساغر پر را همچنان بدست و سر بسر بیماری هست باید فکر

دوای دل آن نگاری هست بود کاری بسر کوی تو منزل کردم با مینکه مرا نوبت
دیداری هست سرّ عشق تو نهان چون کنم از خلق که اشک فاش گوید که مرا با تو سر کاری
هست سرخوش از صومعه معلم بخرابات روم در سرم چون هوس بستن زناری هست
آمد آن طرهٔ طرار نگنجد موئی در خم هر شکنش بسکه گرفتاری هست طاوان
چمن قدس خدا را نظری که مرا هم نگران دل سوی گلزاری هست ساغر دل شد
زاهد بیزان بوم شریف آن همه چیز جهان دیدهٔ خونباری هست لاادری
کسی کش نیست طاقت دست خود در دامنت بیند کجا تاب ور در دست دیگر
دیگر دامنت بیند بزعم مدعی خواهم شبی را انجمن کردن بدست جام و در دست
دیگر دست منت نبیند لاادری در مصر خوبی یوسفی در تو ببازار آمده کز
صد هزاران یوسفان زهر سو خریدار آمده مانند از شک پری اگر نظر زد دلبری
آن دلربا مان دگری کی خود پدیدار آمده نکته بعضی از عرفا در بیان تطبیق روح
بر قانون شریعت گفته‌اند روح انسانی از عالم امر است و بخصوص عزت اختصاص دارد که
هیچ موجودی ندارد قل الروح من امر ربی و عالم امر عالمی است که مقدار و کمیت و مساحت
پذیر بود و باشارهٔ کن ظاهر شد باین جهت عالم امر گویند بی توقف زمانی و واسطه
ماده و عالم خلق اگرچه باین اشارهٔ کن ظاهر شد اما بواسطهٔ مواد و امتداد ایام خلق
السموات والارض فی ستة ایام پس قل الروح من امر ربی یعنی بی ماده و هیولی از نشاء
کن بود از صفت هو الحی یافته قائم بصفت قیومیت گشته و عالم ارواح منشأ عالم
ملکوت و آن مصدر عالم ملک پس عالم ملک بملکوت قائم و آن بارواح و آن بروح انسانی و آن بصفت
قیومی فسبحان الذی بیده ملکوت کل شیء جزء روح انسانی بمادهٔ مخلوق نیست و آن

بصفت

بصفت قیومیت حضرت آدم بدان نفخت فیه من روحی پس کمال روح در تحلیه بصفات
ربوبیت است و طریق وصول بدان آنست که اول نفس را بقید شرع محکم کرد انند تا الطاف خداوند
باستقبال آید من تقرب الی شبرا تقربت الیه ذراعا چون طفل دل را بمهد قالب فرو بندند
پس و بتصفیه دل و روح او را دایه و از پستان مادر نبوت دایه ولایت شیر
داد که غذای این عالم است تا معده او قوت گیرد و از غذاهای این عالم از معاملات
و مجاهدات هلاک نشود و الا رتبه خلافت و احکم بین الناس و جعلناکم خلائف بخواهم
بود اشت پس باید که اول بیرون آمدن طفل انسانی بعالم شهود او را بدست دایه
مادر نبوت سپرد و از پستان شریعت شیر داد و بدبستان طریقت فرهنگ او را قطع مالوفات
اموخت تا از بند تعلقات جسمانی برآید و از تصرف وهم و خیال آزاد و منقطع شود
و ملک و ملکوت بر او عرضه دارند در این وقت اگر از دریچه حواس نظر کند هیچ نبیند
مگر آثار آیات حق در آن مشاهده کند ما رایت فی شیء الا و رایت الله معه در این
وقت روح را آتش شوق باشتعال آید و روح را بر بسط انبساط آید ذوقی دهند گوید
شمع است رخ خوب تو پروانه منم دل خویش غم تو است که بیگانه منم زنجیر سر زلف
که بر گردن تو است بر گردن بنده نه که دیوانه منم در این وقت مکالمات عاشقانه
آغاز کند و انواع کرامات بر ظاهر و باطن او پدید آید اگر در این مقام با این نعمتها نگرد
منعم باز ماند این آن عقبه ایست که خون صد هزار صدیق بر خاک ریخته اصحاب
اصحاب الکرامات کلهم محجوبون زنهار در این مقام مغرور نشوی چه در این مقام روح را
شراب بهشتی میدهند و طبیعت روح آنکه در این مقام بمضمون و لئن شکرتم لازیدنکم
عمل نموده از جمله اغیار دامن در کشد و سر همت بر گوشه چادر دنیا و آخرت ننهد و

اکر مقامات صد بیست هزار نقطه نبوت برا و عرض کنند سر بر و ننهاد و روا کر هزار بار خطاب رسد که ای بنده چه میخواهی کوید بنده را خواست می باشد اینجا مقام نازمعشوق است و نیاز عاشق چون کل باید سر فکنده بود چون چنار دست عبودیت بر داشتن

عشق در این وقت چندان غلبات شوق و غلو روح را پدید آید قتلوني یا ثقاتي ان في قتلي

حیوتی **نکته** بعضی از عرفا در بیان احتیاج بشیخ گفته که بده وجه احتیاج بان است اول انکه راه ناشاهر یا عیبه صورت بی دلیل راه شناس نمی تواند رفت با انکه همه دیده راه بین دارد و هم قوت قدم و هم راه معین دوم انکه همچنانکه در راه صورت قطاع الطریق بسیار است هم چنین در راه حقیقت زین للناس حب الشهوات من النساء والبنین والقناطیر المقنطرة الایة چکونه بی بدرقه می توان رفت سیم انکه در این ره زلات و شبهات بسیار است چنانکه فلاسفه بی بنهادوی بوطه چند شبهات افتادند و دین و ایمان بباد دادند و همچنین دهری و طبیعی و مشبهه و معطله و غیرهم مکر انکه در حمایت ولایت مشایخ کمل سلوک کردند و بتوسط ایشان از ان زلات عبور کردند چهارم انکه رونده کان از ابتلا و امتحان که در سر تا سر راه است و تفات و فترات بسیار افتد صاحب تصرفی باید که بلطایف الحیل قبض و فترت که از طبع او دفع کند و بعبارات و اشارات لطیفه داعیه شوق وکرمی طلب دا و پدید او رد و ذکر فان الذکری تنفع المومنین پنجم رونده را در این راه علل و امراض نفسانی پدید اید و مواد فاسد غالب کردد و بطبیب حاذق احتیاج افتد که بادویه صالحه معالجه نماید ششم انکه سالک در راه بعض مقامات دو چار رسد که در انجا روح از لباس بشریت بیرون اید و پرتوی از ظهور انوار و صفات حق در او پدید اید و چون ایینه دل صفا یافته است پذیرای نور

تجلی کرده و در این وقت اگر تصرف ولایت شیخ کامل نباشد بیم زوال ایمان و افتادن
بورطهٔ حلول و اتحاد باشد و شیخ مرتبه بالای آن می نماید تا از آنجا خلاص شود و از این عقبهٔ
هایله میگذرد هفتم آنکه سالک را در اثنا تنها ازغیب پیدا آید که هر یک
اشارتی بود از غیب بنقصان و زیادهٔ مرتبهٔ سالک و نشان صفا و کدورت دل و
احوال شیطانی و نفسانی و رحمانی و دیگر معانی معالجه که در حصر نیاید و مبتدی بر آن
اشارات وقوف ندارد و زبان غیب را اهل غیب دانند پس شیخ باید تا معانی و تاویلات
را بیان نماید تا از آن معانی محروم نماند هشتم آنکه هر گاه سالک بسیر قوة قدم خویش
در دو سالها مسافت یکمقام را طی نتواند کرد چه سیران در روش مور ضعیف تر است
و بعضی مقام است که بطیران توان عبور نمود و مبتدی بمثابهٔ بیضه است باید او را
مرغی از طیران دهد نهم آنکه سلوک را ذکر شود و ذکری بی تلقین شیخ موثر نباشد
دهم آنکه بتحصیل مناصب ظاهر بی ارشاد شاهان صورت بحمایت مقربی بسر
نگردد پس همچنین رسیدن بمناصب حقیقی از پادشاه حقیقی مخفی نماند که اینهمه
صحیح است و لیکن شیخ و مرشدی اکمل و اتم از نبی و ولی و ائمهٔ طاهرین نتواند بود و
و آنچه شاید و باید در کلمات ایشان حاصل است و استخراج آنها از کلمات و
اشارات ایشان اصعب نیست از شناختن شیخ و فرق میان شیاد و استادی بسا
ابلیس آدم روی هست و مبتدی بیچاره قوة شناختن شیخ و تمیز کاذب و صادق ندارد
پس صادق یقینی در دست هست و توسل بروحانیت این و استفادهٔ از کلمات
او کافی است شعر ما ابر گهر باریم هی هی جبلی قم قم ماقلزم زخاریم هی هی
جبلی قم قم گر نور خدا جوئی بیهوده چه می پوئی ما مشرق انواریم هی هی جبلی قم

قم قم اسرار نهان را گر فاش و عیان خواهی ما مخزن اسراریم هی هی جبلی قم قم با
قافلهٔ وحدت گر زانکه سری خواهی ما قافله سالاریم هی هی جبلی قم قم ما رند قدح نوشیم
از نام و نشان رسته در میکده خماریم هی هی جبلی قم قم با جنت و با دوزخ ما را
نبود کاری ما طالب دیداریم هی هی جبلی قم قم ما باقی بالله‌ایم فانی ز خودی خود
منصور سر داریم هی هی جبلی قم قم در طور لقای حق دیدار نگویان مستغرق
دیداریم هی هی جبلی قم قم ای زاهد افسرده دو طعنه مزن بر ما ما آه شرر باریم
هی هی جبلی قم قم **نکته** بعضی عرفا در مقامات شیخ گفته‌اند قال الله سبحانه فوجدا

وصفات او مع

عبدا من عبادنا آتیناه رحمة من عندنا و علمناه من لدنا علما از اینجا پنج مقام رکنیت
دست می آید اول عبدیت حق که در بنده هیچ چیز بجز خدا نباشد تا در هوی باقی
مانده عبد است اگرچه در بندگی بندگی دویم استحقاق قبول حقایق از حضرت
بواسطه آتیناه رحمة من عندنا و آن میسر نشود تا بکلی از حجاب بشری و روحانی خلاص
نیابد سیم آنکه خصوصیت دریافت رحمت خاص از مقام عبدیت چهارم تعلم
علم از حضرت بواسطه پنجم تعلم علم لدنی بی واسطه و مراد از علم لدنی علم بذات و صفات از
حضرت است بی واسطهٔ وسایط و علاوه بر این پنج ارکان بیست صفت دیگر باید در
او موجود باشد ۱ آنکه بقدر حاجت از علم شریعت باخبر باشد ۲ آنکه اعتقاد
اهل بدعت را نداشته باشد ۳ عقل معاش ۴ سخاوت تا مرید را تواند از
ما یحتاج فارغ دارد ۵ شجاعت تا از ملامت خلق و زبان ایشان نیندیشد
۶ عفت تا محل تهمت نشود ۷ علو همت که به دنیا و اهل دنیا التفات نکند الا
بقدر ضرورت هرچه التفات مردم بستراح اگرچه او را مضر نباشد و اگر به اختیار

دنیا و

دنیا دوباو امور دا ایثار کند و در جمع مال و ضیاع و عقار نکوشد و طمع در مال مرید نکند ۸ شفقت بر مرید و سایر ناس و باید از احوال دنیوی مرید غافل نباشد ۹ حلم به هر حرکت رود و خشم نرود و مرید را نرنجاند مگر بقدر ضرورت ۱۰ عفو اگر از مرید هر کوی ناپسند ببیند عفو کند و اکار فرماید و بنصیحت مشفقانه معالجه نماید ۱۱ حسن خلق و خوش خوئی ۱۲ ایثار ۱۳ کرم ۱۴ توکل ۱۵ تسلیم ۱۶ رضا بقضا ۱۷ وفا ۱۸ اطمانینه در امور ۱۹ ثبات قدم و عزیمت ۲۰ هیبت مخفی نماند که بجز معصوم را کسی چیزی نتواند دانست که هیچ رکن اول از برای او حاصل است خصوص مبتدی و منتهی خود چه احتیاج بشیخ و مرشد دارد پس شیخ و مرشد را از ائمه معصومین گرفت نکته مرید را نیز بیست شرطست اول توبهٔ نصوح از جمله امور مخالف شرع ۲ زهد از دنیا بکلی ۳ تجرید قطع جملهٔ تعلقات سببی و نسبی باحسن الوجوه ۴ اعتقاد پاک ۵ تقوی و احتیاط در لقمه و لباس نه آنقدر که بوسواس افتد ۶ صبر در تحت تصرفات اوامر و نواهی و تجرع کاسات نامرادی ۷ مجاهده و با نفس رفق و مدارا نکند الا بقدر ضرورت ۸ شجاعت مردانه بودن ۹ بذل و باید که از سر و جان برخیزد ۱۰ فتوت و جوانمردی و حق هر کسی را در جای خود بقدر وسع بعمل آورد ۱۱ صدق ۱۲ علم فرایض و سنن بقدر ضرورت ۱۳ نیاز ۱۴ اعتماد ۱۵ بینکی چه در این راه کارهای خطرناک پیش آید باید لاابالی وار خود را در اندازد و عاقبت اندیشی نکند ۱۶ ملامت و قلندری صفت نه آنکه خلاف شرع کند و پندارد ملامت است حاشا این راه شیطانست بلکه بایمعنی که در قید مدح و ذم و رد و قبول و نام و ننگ نباشد و همه نزد او یکسان باشد بد و سعی در دشمنی خلایق و مرید در عزلت

نشود ۱۶ آ عقل ۱۷ ادب بسیار در حضور شیخ و راه انبساط و مزاح بر خود بسته دارد
و آنچه گوید بالطمینان و وقار گوید و عذرها بطریق احسن جوید ۱۸ آ حسن خلق
پیوسته گشاده طبع و خوش خوی و از تکبر و تفاخر و عجب و دعوی و طلب جاه دور باشد
و بار خود را بر یاران ننهد بلکه بارکش باشد و از نصیحت گوی نصیحت شنو باشد
و راه منازعات و معارضات و مجادلات و خصومات بسته دارد و بنظر حرمت بیاران
نگرد ۱۹ آ تسلیم بظاهر و باطن تصرفات شیخ ۲۰ تفویض اگر هزار بار خطاب سد که
مطلب بیابی دست بر ندارد **قیل** ما محو تجلی الهیم آسوده ز حب مال و جاهیم
عریان ز لباس خودپرستی وارسته ز جبه و کلاهیم همواره بمسند قناعت در
کشور فقر پادشاهیم داریم امید عفو هر چند مستغرق لجه گناهیم **قیل** وقت
آنست که دیگر سر حق اظهار کنم خرقه و سبحه بدل با بت و زنار کنم راز عشقی که
پس پرده دل هست نهان با دف و چنگ عیان بر سر بازار کنم صوفیان را ز می صاف
چشانم قدحی بیخبرشان بدمی از سر و دستار کنم تا کنم تازه دیگر شیوه منصوری را
فاش انا الحق زنم و جا بسر دار کنم زاهد چه میکنی برو کنجی بمیر و دم مزن ورنه سراسر
پردها از روی کارت وا کنم **قیل** از شراب وصل مستم بلی از خمار هجر مستم بلی
رشته زلف بتی بدم بدیر در حرم زنار بستم بلی افتادم در کمند عشق یار
خویش ز بند قید جستم بلی پای کوبان روز و شب در بزم عشق جام می باشد
بدستم بلی **شعر** فیه ایهام خواجه حافظ گفته ساقی حدیث سرو و گل و لاله
می رود این بحث با ثلثه غساله می رود بدانکه اهل طرب و باده کشان پیاله
می بصباح بناشتای نوشند تا معده را از مواد فاسده غسل دهد و نشاه

مخالفت ورد

سماع

شراب

شرابی در هنگام بزم خوب ظاهر شود و باصطلاح ایشان این سه پیاله را ثلثهٔ غساله
میگویند و باصطلاح اهل عرفان این سه پیاله عبارت از فنای آثاری و صفاتی و ذاتی
است که اول آثار خود را می شوید دویم صفات و سیم ذات تا که عارف بجز آثار او نه بیند
و همه صفات و ذوات را در جنب صفات و ذات وجود حقیقی محو و مضمحل بیند نیز
بدانکه ارباب ذوق و عرفان میگویند که بعد از انکه کسی آیینهٔ دل را صفا داد و اغیار
را از خانهٔ دل بیرون کرد و متوجه یار مطلوب شد خواه مطلوب معشوق باشد
یا ولی و صاحب الامر باشد یا شیخ و مرشد ابتدا سر مطلوب در باطن جلوه می کند
و بوی از ان بمشام میرسد و بعد از انکه تصیقل زیاده شد ان سر روشن تر می شود
و ظاهر تر میکردد و چون زیاده شد سر تا پای مطلوب جلوه می اندازد و باصطلاح
اینطایفه اول را گل میگویند و دویم را لاله و سیم را سرو چنانکه شیخ محمد دارابی در
رسالهٔ خود تصریح نموده و چون این اصطلاحات دانسته شد معنی شعر واضح می شود
و مراد انستکه در بزم ما سخن از سرو و گل و لاله میرود و سه طور مطلوب جلوه کر
شده و این را ثلثهٔ غساله که فنای آثاری و صفاتی و ذاتی باشد چه بواسطهٔ هر یکی
یکی از اطوار ظاهر می شود یا انکه یاران در مقام طلب سرو و گل و لاله اند که تمام جلوه
مطلوب باشد و این موقوف و منوط بثلثهٔ غساله است و بدون انها نمی شود و نمی تواند
شد که مراد از سرو و گل و لاله معانی ظاهر انها باشد و باساقی شکوه از خود و یاران
کند و طالب سه پیالهٔ غساله باشد و معنی این باشد که ای ساقی هنوز ما و یاران
حدیث سرو و گل و لاله و باغ و بستان میکوئیم و طالب برکشتن انها می باشیم و
بحث این بر ثلثهٔ غساله است که بما نرسیده که همهٔ اینها از نظر ما محو شود و یکلی

عرفا آثار و صفات ذات مطلوب شویم و از این امور مزاحم فراموش کنیم و اگر بر ظاهر حمل
شود مراد اینچنین خواهد بود که ما را هوس سیر باغ و بوستان و تماشای گل و لاله و سرو
بر سر افتاده و این از اثر سه پیاله صبوحی است که نشاط و نشاء شراب را در ما ظاهر
ساخته **نکته** گفته‌اند اعظم شرایط سلوک راه حق و تبدیل اخلاق اشتغال بذکر
است و ذکر بمجرد تلفظ ثمر ثمری معتد به نیست بلکه باید قلب متذکر معنی آن باشد
خاتمه — تا ملکه شود و ذکر زبان که سبب ایشان (هم) قلب است و بعد از آن چندان بذکر زبانی نیست
احتیاج و آیات بر مدح ذکر قلبی بیشمار و بسیار است و بعضی از عرفاء بعد از نقل بعضی
از این اخبار شروع بطعن بر علمای شریعت که تلقین ذکر خفی را تشریع گفته‌اند کرده و گفته
است که این یا از عدم اطلاع بر این شواهد است یا از لجاج و بسیار نامعقول گفته است
بجهت اینکه ذکر قلبی که در آیات و احادیث رسیده قلب را متوجه یاد خدا و عجایب صنع و قدرت
او و صفات کمالیه او کردن است و این احتیاج بتلقین ندارد و خود علما نیز ترغیب باین
میکنند و حضور قلب در نماز و ادعیه و اذکار میکنند سخن در تلقین ذکر بنحو خاص است
از صورت ذکر خاص و نشستن بهیئت مخصوص و حرکتهای مخصوصه و از کدام طرف سینه
برداشتن و بکجا فرود آوردن و اگر کسی اینها را تشریع گوید بسیار صحیح گفته است و باز
مسئله — گفته که تسامح در ادله سنن جایز است و مشایخ صوفیه این طریقه را تا بائمه نقل می
کنند پس لا اقل داخل در ادله تسامح سنن خواهد بود علمای شریعت می‌گویند تسامح کنند
در صورت عدم ظن کذبست و مظنون کذب ناقلین است و شواهد کذب این ذکر خفی
بلکه جلی گویند تسامح در صورتیست که ناقل از اهل سنت نباشد و بسیاری از
مشایخ را سنی بلکه کافر میدانند بالجمله عجب رندکان راه تسنن است تنوا الله

فتنبهم

غضبهم و علاج آن بضد است یعنی ذکر والله ذکرا کثیرا چنانکه در شفا خوانی قرآن رسیده
و بهترین اذکار کلمه لا اله الا الله است که مرکب از سرکه نفی و انگبین اثبات است تا
سکنجبین دفع صفرای نسیان شود بمضمون وعده اذکرونی اذکرکم البته شفا حاصل
می کردد نکته از برای شرایط و آداب ذکر امور کفته اند اول صدق ارادت ۲ ورود
طلب و داعیه سلوک ۳ انس بیاد کردن و استیحاش از خلق قل هو الله ثم ذرهم فی خوضهم
یلعبون ۴ توبه نصوح از محرمات ۵ اهتمام تمام در عدم غفلت از ذکر یک نفس یعنی
دوام ذکر و فکر ۶ دوام وضو ۷ طهارت جامه از نجاسات و مظالم و محرمات شرعیه
از ابریشم و نخوان و از رعونت ۸ آنکه مربع نشیند و دست راست بر بالای ران چپ و دست
چپ ساق دست راست را بگیرد و دل حاضر دارد و چشم بر هم نهد و بتعظیم تمام
شروع در ذکر کند و اگر ابتدا بذکر لا اله الا الله کند بهتر است و کیفیت آن چنین
کفته اند لا اله الا الله از ناف بر آورده و بر پستان راست برد و از آنجا الا الله
را بر پستان چپ برده بکرداند بر پستان راست بشرطیکه زبان حرکت ننماید و هر وقت
که در دل نظر کند و چیزی را که ببیند که بآن پیوند دارد او را در نظر آورده و دل با
مبدء داده بولایت ولی متوسل شده استمداد کند و بنفی لا اله آن پیوند باطل کند
که هیچ چیز نمیخواهم و هیچ مطلوب ندارم پس بتدریج محبت آنچیز باطل می شود الا الله محبت
قائم مقام محبت او میکردد و مداومت نمودن برین ترتیب بتدریج دل را از همه
مالوفات فارغ میکرداند ۹ مراقبه دل خویش و پیوسته دل خویش را با دل شیخ دارد و
از آن مدد طلبد چه اول سالک بواسطه حجب متوجه حضرت نتواند شد که او از عالم
غیب است و چون صورت شیخ از عالم شهود است و توجه آن بدل شیخ آسان است مدد

وپیوسته همت شیخ را دلیل و بدرقهٔ خویش شناسد چون خوفی یا افتی پدید اید در حال پناه بشیخ اورد و در راه اندرون از دل شیخ مدد طلبد ۱۰ دوام سکوت زیاده بر قدر ضرورت سخن نگوید ۱۱ ترک اعتراض بر خدای در جمیع واردات و همچنین ترک اعتراضات بر شیخ تا مرود شیخی نشود که دیگر مقبول هیچ شیخی نگردد ۱۲ تقلیل طعام نه بقدر یکه ضعف اورد بلکه بقدر یکه مهیشه سبک باشد و طعام را باذکر و حضور دل خورد و لقمه را کوچک بردارد و خورد بخاید و از قدر حاجت زیادتر نخورد و چون از منزل بیرون رود نگاه باطراف و جوانب نکند و مخفی نماند که در همه انچه مذکور شد اگر مراد از شیخ یکی از ائمه باشد خوبست و الا فلا

حافظ چیست این سقف بلند سادهٔ بسیار نقش زین معما هیچ عاقل در جهان اگاه نیست همانا مراد از این سقف نفس ناطقهٔ انسانیست بلندی ان چون از عالم امرست سادگی بجهة بساطت ان پر نقشی بجهة نموزج عالم افاقست یا مظهر جمیع اسما و صفات الهیست

وایضاً دوش دیدم که ملایک در میخانه زدند گل ادم بسرشتند و به پیمانه زدند بدانکه باصطلاح اهل عرفان میخانه را بر سه چیز اطلاق کنند اول عالم فیض و نور مطلق و جامعیت اسما و صفات که می معرفت از انجا افاضه می شود دویم مقام عشق و محبت که بادهٔ والهی و شوق از انجا میرسد سیم نفس عارف که مجمع انوار معرفت و مملو از بادهٔ محبتاست و معنی انستکه دیدم ملایک در عالم فیض و انوار کشودند یا در مقام عشق و گل ادم را سرشته پیمانه ساختند و از ان میکده پرکردند و پیمانه از خم خوانه ساختند غرض بنا شرافت انسانستکه قابل فیض و محبتاست یا معنی انستکه دیدم ملایک در میخانه که متوسل با دم شدند و شراب

محبت پیمانهٔ نفس انسانی نوشیدند یا معنی آنکه در بدن ملایک متوسل بمیخانه که
نفس ناطقهٔ انسانی است شدند پیمانه از گل آدم ساختند یا معنی آنکه در بدن آدم بتعظیم
و تکریم بعالم نفس انسانی آمده و طینت آدم را ساختند و بدن او را پرداختند نفس ناطقه
را بان مرتبط نمودند **وایضا** بر در میخانهٔ عشق ای ملک تسبیح گوی کاندر آنجا طینت
آدم مخمر می کنند یعنی چون بدر میخانهٔ عشق که عالم جمع و نور و فیض است یا عالم محبت
و عشق رسیدی داخل مشو و تسبیح و تنزیه خدای کن و بگو سبحانک لا علم لنا الا ما علمتنا
چه اینجا مقام انسانست و طینت انسان را در اینجا مخمر می کنند و ملک را در اینجا راه
نیست یا مراد از تسبیح سجده است یعنی چون باینجا آمدی سجده کن که اینجا جای تخمیر طینت
آدم است و تو ماموری که بجهت آدم سجده کنی **فائدة** بگیرد قهوه او امثال آن
و باقلا ریزه کنند و مساوی آن دماد کوم را بگیرد با مرهوز مخلوط داخل فرج کنند یعنی
دماد را بریزد و قدری مرهون را بعد از آن بریزد تا تمام شود و باید از نصف
فرج نگذرد و انبیق را شده وصل را محکم کنند و قابله را بگذارد در دراب شکسته وصل
لولهٔ انبیق را با دهن قابله محکم و آتش بر افروزد و بملایمت تیز کنند تا سه ساعت یا زیاده
بیشتر ثلث آن مقطر می شود و بعد از آن مقطر را در روی انگشت کرده باز تقطیر
کنند از این ظاهر است که قابله فرج است این مقطر را اثبات عروس خلی تمام دارد تفسیر
که تفصیل آن در نظیر آن مذکور شد **فائدة** آیهٔ مبارکهٔ نور شصت و شش مرتبه
در وقت خواب منشا حصول سیر در عالم رؤیا می شود مجرب والله العالم **قطعه** یگانه
که دو کون و سه روح و چهار طبایع چه پنج حس شش ارکان متابعند او را اگر
هفت زمین سوی هشت جنت آید ز نه سپهر یک نوع می رسد خبر او را **ایضا**

ده بارنه سپهر و از هشت بهشت هفت اختر از شش جهت این نامه نوشت
کز پنج حواس و چهار ارکان و سه روح ایزد به دو عالم چه تو ناید کل نسرشت عراقی
مدد مدت امید واری کو را بجز از تو نیست کاری محنت زده نیاز منک
مجلت زده گناه کاری درویش شاها ملکا قد نلت جز بمهر ستم نکردی
بر من که پرستشت نکردم هر بد که کردم ستم نکردی لقابوس نفوس بعد
العمر ظهری وداستنی اللیالی ای دوس فامشی لعصا مشی امامی کان قوامها
ویولقوسی لصاحب عباد قالت تحب معویة قلت سکتی یا زانیة قالت
اشائت اخواننا فاعدت قولی ثانیة یا زانیة یا زانیة یا بنت الف زانیة واجب
من شتم الوصی علانیة فعلی یزید لعنة وعلی ابیه ثانیة ولهم انا وجمیع من فوق الثری
نداء نعل تراب ابی تراب ولهم بحب علی تزول الشکوک وتزکوا النفوس وتصفو
الثمار ومهما رایت عدواله ففی اصله نسب مستعار فلا تعدلوه علی فعله
مجمات دار ابیه فصار محیی الدین مرضی من مرضیة الاجفان علا فی بذکرها علا
یا حلیلی عرجا بفنائی لاترسم دارنعمانی حلاج یا صغیر السن یا رطب البدن یا
قریب العهد من شرب اللبن هاشمی الوجه ترکی القفا دیلمی الشعر رومی البدن
رومی رومی ودوحی وحد من دای وجن عاشاقی البدن صح عند الناس انی
عاشق غیر ان لم یعرفوا عشقی لمن قیل وما احد من السن الناس سالما ولو انه ذلک
النبی المطهر فلو کان مقدا ما یقولون اهوج وان کان مفضالا یقولون مبذر
وان کان سکیتا یقولون ابکم وانکان منطیقا یقولون مهذر وان کان صواما وبالیل
قائما یقولون زراف یرائی ویمکر ولا تحفل بالناس فی الذم والثناء ولا تخش

عبدالله

عفا الله فالله اكبر ينسب الى الخضر ع ويحسن قراءته حين المسافرة للسلامة وحيث انجمهم

ساعد تكم سلامة وبرعاكم الرحمن من كل جانب مفيضا عليكم ما قصدتم من المنى

بنهج سلكتم في فنون الاساليب وقيل تعالوا بنا نطوى الحديث الذي جرى فلا يسمع

الواشي بذاك ولا ادرى تعالوا بنا حتى نعود الى الرضا وحتى كان لو ذلم يتغير من

اليوم تاريخ المودة بيننا عفا الله عن ذاك العتاب الذي جرى وقيل وقد طال شرح

القيل والقال بيننا وما ذا الطال الشرح الا ليقصرا مى يجمع الايام بيني وبينكم يصفو

لنا من عيشنا ما تكدرا وقيل دنياك ميدان وانت بظهرها كرة واسباب القضا صولج

ابو الاسحق القباني وليلة لم اذق من حرها وسنا كان في حرها النيران تشتعل

احاطت بي العسكر البق ذو لجب ما فيه الا شجاع فاتل بطل من كان بالخرطوم طاعنهم شاملة

لا يمنع الحجب سرها ولا الكلل طافوا علينا وحر الصيف يطبخنا حتى اذا نضجت اجسادنا اكلوا مسرها اخذ

المتنبي شكوت وما الشكوى لمثلي بعادة ولكن يفيض الكاس عند امتلائها

وله ماذا القيت من الدنيا واعجبها اني بما انا باك منه محسود ينسب الى امير المؤمنين ع

لو عشت الف عام في سجدة لربي شكرا لفضل يوم لم يقض بالتمام والعام الف شهر

والشهر الف يوم واليوم الف حين والحين الف عام وجدت مكتوبا في خرابة هذا

منازل اقوام عهدتهم في خفض عيش وعز ما له خطر صاحت بهم نائبات الدهر

فانقلبوا الى القبور فلا عين لهم ولا اثر وقيل على الحاجات قفال نقال مفاتحها الصدا

في الكلام للسيد الرضي شكوت الى الدنيا وقلت الى متى اكابد ضرا فقيه لبس يخلي

اكل شريف من علي جدوده حرام عليه الرزق غير محلل فقال نعم يا ابن الحسين رميتكم

لسهم عنادي حين طلقني علي شعر منسوب الى امير المؤمنين ع كانك وجه حمامة في ابكة

متمتعين بصحة وشباب خل الزمان بنا وفرق بيننا ان الزمان مفرق الاحباب
فقيل الى هرجالا بادى الذين قد قنعوا ولا ارا هم رضوا بالعيش الدون فاستغنوا بالذ
عن دنيا الملوك كما استغنى الملوك بدنياهم عن الذين ابو تمام اذا اشتملت على
الياس القلوب وضاق بما به الصدر الرحيب واوطات المكاره واطمانت ورادنت
فى مكامنها الخطوب ولم نر لانكشاف الضر وجها ولا اغنى بحيلته الاريب اتاك
على قنوط منه غوث يمن به اللطيف المستجيب فكل الحادثات وان تناهت فموصول
بها فرج قريب لهضبى ذاكر قد بدت منكم امور ما عهدناها وطرقتم الى الصدد
طريقا ما سلكناها نشتم بيننا اشياكنا قد طرينا ها وعرضتم باقوال وما نجهل معناها
وتبخلتم بافعال وحسنتم شماها وكم جائت لنا عنكم حكايات رددناها واشيا ردد ناها
واشيا ابناها وقلنا ما رابناها دعوا تلك المقالات واياكم واياها فلا والله لا
يحسن بين الناس ذكراها قرانا ها سورة السلوان منكم ودرسناها وما زلتم بنا
حتى حسرنا وفعلناها فرجل تطلب السعى اليكم قد قطعناها وعين تمتوا ان تراكم
قد غضضناها ونفس كلما اشتاقت للقياكم زجرناها وكانت بيننا طرق وها
نحن سددناها فلو قلتم انكم جنات عدن ما دخلناها تا واج نوائى مركه کس اندر
وى اشتباه ندارد چون من طرة سيا ندارد يك تنه بس صد هزار كشور جانرا
دلبر من حاجت سپا ندارد بكسلم از يكدگر كه پاى جنونم سلسله زين بيشتر نگاه
ندارد ماه کجا وجمال بزم وصالت زانکه کدا نسبتی بشاه ندارد ببر و پائی نگر
که خوشتر روی در نظرش قدر پرکاه ندارد ما وك سلطان جاه بالشرع لبك بنست
قصورى اگر کلاه ندارد ذوق حضور تو تن درست ندانند در حرمت جز شکسته

راه ندارد

[illegible] ندارد ... بهوری بند بجز درد بهشت پناه ندارد کردن تاراج تیغ
جور نکویان محکمهٔ عشق داد خواه ندارد والله کیست کاندر خم طره دلی نار ندارد
با چه من چه دعم خواطر انکار ندارد دستکو نه نکنم از تو بازار دفیان پای گلچین خبر از
سر زنش خار ندارد با مدت ملخهٔ شیفته از سرو نکویش بار رخت بلبل شیدا سر
گلزار ندارد چاه هاروت چه چاه زنخت سحر نه زآبگ دوش ضحاک چه زلفت سیهت — ندانند چه
مار ندارد بسملی نیست چه حسن گرچه نداری بکسر موی که صد صید گرفتار ندارد — در ابر حلقه
بسته گرهم اندر غم فتراک ارادت با سمندت چه کند پای که رفتار ندارد خوردن تاج
بپای مغافل نرساند با صباحت بجلوتکه او بار ندارد **حکایت** در سنه ۱۲۲۹ یکهزار
و دویست و بیست و نه در کاشان محصلی از تحصیلداران از مردم سید فقیری مطالبهٔ دیوانی
و جهه دیوانی می نمود و تشدد می کرد و ان بیچاره عجز و الحاح می نمود که ندارم چند روزی
مرا مهلت ده تا از چاره بسازد و از جد خود شرم کن ان ملعون گفت اگر جد تو کار ساز — رسول الله
است می شود با شر از سر تو دفع کند یا کار سازی تو را بکند و از ان سید ضامنی گرفته
گفت هر گاه فردا اول طلوع افتاب جد اندهی نجاست بحلق تو خواهم ریخت بگو
بجدت هر کاری می تواند بکند چون شب شد ان مرد ظالم به بام خانه رفت که بخوابد نیمه
بول کردن بر لب بام رفت و بر ناودانی پا بر ناودان گذاشته ناودان بیفتاد وان نیز
بیفتاد و در زیر ناودان چاه بیت الخلائی بود سرنگون بان چاه افتاد و در ان شب
کسی از احوال او مطلع نشد چون روز شد او را یافتند که سرش تا حوالی ناف در نجاست
فرو رفته و اینقدر نجاست بحلق او فرو رفته که شکم او پر بود مگر وه شرم و است و شر او
از ان سید بیچاره مندفع شد **حکایت** یکی از ثقات نقل کرد که جنگی در کاشان

مردی بود آقا محمد علی نام مباشر صنف عطار و متوجه امور دیوانی ایشان و قدغن
کرده که دیگری بهیچ وجه اجناس عطاری خرید و فروش نکند شخص سیدی فقیری بقدر
یکمن سریشم تحصیل کرده بود و این را بشخصی فروخت آن مرد ظالم مطلع شد در بازار باو
برخورد و دشنام بسیار باو داد و چند سیلی بر روی او زد آن بیچاره روانه
شد گفت جدم سزای تو را بدهد آن ظالم که این را شنید اعراض شده ملازم خود را
گفت آن سید را بگیر و چند پشت گردنی بشدت باو زده و گفت حال برو و جدت
را بگو کتف مرا بیرون آورد و روز دیگر آن ظالم تب کرد و در شب کتفهای او درد
آمد و روز دویم ورم شد بد کرده ماده بکتفهای او ریخت و روز چهارم جراحان
مجموع گوشتهای او را تراشیده بنحوی که سرهای کتف او بیرون آمد و در روز نهم علم
بمرد با آل علی هر که در افتاد بر افتاد **تاراج تونی** معاشران بکناری از این میانه
برهم مباد محتسب آگه شود که مست نبیدم خبر دهید بزاهد که ترک توبه گرفتم
بدین رحیق باده گلرنگ جیب خرقه دریدم چه خوش بحلقه زلف تو دست کند فتادم
من آن چه رشته دام هزار دانه بریدم ببلبل گلبن حسنت چه خارها که خلیدم بتن
ز درد فراقت چه رنجها که کشیدم طمع بنکهت بستان باغ خلد ندارم شکنج دام تو
با اوج کاه سدره گزیدم یکی بکام دلم درج پاسخی نگشودی شنیدم از رقیبان
هزار طعنه شنیدم بجز هوای گرفتار بت پری نفشاندم بدام شد بقفس منزلم هر آنچه
پریدم تو کرزدی بدین نگه منها بحرف لب بگزیدی منت بدیدم و زیر لبان نیکاد رسیدم
اگر بکشتن تاراج هست کام تو حاصل منش فدای تو کردم که کشته تیغ امیدم شعر
گر به شادی نبرد راه بسر منزل ما شکر لله که ندارد گله از غم دل ما دل بطوفان

بسپردیم درد این دجله که هست تا ابد بی‌انتها بحث برون ساحل ما ده زبان برده

ده بی اثر و منفصل بود در ترسم ای ناقه بمنزل نبری محمل ما راز سر رشته بدشمن نگشا

که باز نگشاید بجز از دوست کسی مشکل ما هیچ تخمی نفشاندیم و نخوردیم ز نوردید

جز ندامت چه توان بود دیگر حاصل ما هر زمان بیخبران ما بکشند چرا بکوی ما

بست ره ناله دل غافل ما خود بتاراج ملامت نپسندی که رهالست بجوی افشاند

جان در قدم قاتل ما **حدیث** فیه ابهام سئل عن الذکر عن علی ع فقال الذکر بین ذکرین

والاسلام بین سیفین والذنب بین فرضین قیل ان معناه ان ذکر العبد لله یکون

بین ذکرین له من الله الاول ذکره له بالتوفیق للذکر قبل الذکر والثانی ذکره له بالمغفرة

بعد الذکر والاسلام یکون مسبوقا بالسیف المخوف للکفار حتی یسلموا ثم بالسیف

المخوف للمرتد حتی لم یرتد والذنب بین فرضین ترک الذنب بین فرض التوبة بعد

الذنب **اشتباه** قال فی المدارک فی مسئلة ذبح الهدی فی یوم النحر اما وجوب ذبحه یوم

النحر فهو قول علمائنا اجمع واکثر العامة ثم نقل بعد اسطر قلیلة قول المحقق ره وکذا

لو ذبحه فی بقیة ذی الحجة جاز وقال مقتضی هذه العبارة جواز ذبحه فی بقیة ذی الحجة

اختیارا وبه صرح الشیخ فی المصباح فقال ان الهدی الواجب یجوز ذبحه ونحره طول ذی

الحجة ویوم النحر افضل اقول وبنحو ذلک صرح ابن ادریس فی السرائر وحکی هذا القول

عن مختصر المصباح ونهایة الشیخ والغنیة لابن زهرة وظاهر المهذب وحکی عن الغنیة انه ادعی

الاجماع علیه هذا انما یقتضی منه العجب من صاحب المدارک وحیث یقول وهو قول

علمائنا اجمع وهذا اعجب من ادعائه اجماع القدماء علی امر فیه خلاف کثیر لان للاجماع

معانی یجتمع بعضها مع الخلاف ومع ذلک لا یعلم اصطلاح کثیر منهم فی الاجماع صور

مراسله که جناب قاضی احمد متوکی از فضلا عهد و کما ملوک جاسب که از جمله ملوک

قم است نوشته بسم الله الرحمن الرحیم من غائبانه مایل از دیدن موشم منت نظر بجمالی

ایشان خوشم هر چند دیده امید سفید نظاره جمال با کمال ایشان نهال ملوک فضل و افضال

نموده اما اوصاف پسندیده و اخلاق حمیده ایشان را ان شجاع زمان و لیث غضنفر

دوران یعنی محمود جهانبان استماع نموده و مشتاق و معتقد ایشان گشته همیشه بجمال

بجمال وار ذوی وصال و شرف اتصال اشتغال دارد ما چون بمن رسیدم بدان در ذوی

دل یارب تو ازو وی دل ما بماند انور مجیب والد مرحوم ایشان و تلک حجتنا

آتیناها ابرهیم القواعد من البیت همواره بر بارت این بیچاره کامی که بدان صوب

باصواب توقف داشت مدتی و مراسم خیر داد و اشنائی و روابط همسایگی را منظور می

داشت بمقتضای الولد الرشید یقتدی بآبائه الکرام عمل فرمایند ثمره دنیا و اخرت هم

یافت و خیرها خواهد ساخت هر چند که در مصطبه مسکن دارد بوی زمن

سوخته خرمن دارد هر جا که سیه کلیم و اشفته دلی است شاگرد من است و خرقه از من دارد

بر ضمیر منیر و بخص ما ثر مستور نماند که موضع شریف جاسب بطریق دار المؤمنین قم

حماها الله عن العاهات والافات والتلاطم از اراضی طیبه و اماکن مشرفه است و مردم انجا

از زمان بعثت الی یومنا هذا شیعه اثنی عشریه و صاحب بهانند و فضائل ان

قاعده بسیار است و احادیث و روایات بیشمار وارد است از انجمله انست که فرزند قائم

ال محمد عجل الله فرجه ظهور میکنند دوازده کس از انسرزمین قاعده رکاب حضرت

خواهند بود دیگر قطب العلما الشیخ جعفر قمی ازان ولایت پاکیزه بودند و نفی بلد

کرده بجامه دوی بشرف کرده احرام زیارت امام هشتم و قبله هفتم امام ضامن مفترض

الطاعة

الطاعة واجب الاطاعة سلام الله علیه بسته فریاد براورده که السلام علیکم و انحضرت

جواب سلام داده و فرموده که علیک السلام خدام و سادات عقبه تاریخ او ضبط

کردند و بعد از انکه حضرت شیخ جعد بدان استان عرش نشان رسیده معلوم گشته که بجواب

از برای شیخ بوده و شیخ در زمان سلطان سنجر ماضی که از سلاطین سلجوقیان بوده

و بجهت زیارت ده بوادرهم محترم کاشی که بهتر از چینی بهشت ترتیب داده اند و تمامی احادیث

نبوی و مرتضوی و قران مجید که بران کتابت شده ترتیب دهنده انکاشی جاسبی

بوده و نویسنده قران و احادیث عبد العزیز بن ابی نصر قمی بوده در تاریخ خمسمائة

بوده و انها را بر شتران لوک سوار کرده از معجزات بن است که انها بطی ارض بحوالی مشهد

مقدس امده بودند درکوی فرود امده بوده اند صباحی جمعی بهزار کودلنده کسی همراه بوده

انها را برداشته پیش سید النقبا سید محمد موسوی بردند و او بکار نشانده و اولاد

شیخ جعد از ان تاریخ خادم و مجاور و صاحب اختیار ان استانه بوده اند و در زمان میرزا

سلطان حسین بایقرا و شاه جم جاه رضوان بارگاه سلطان شاه انار الله برهانهما

درویش شمس الدین محمد و درویش یحیی شصت سال دران استانه مقدسه شب و روز

مشغول بوده و شبها سر بران استان نهاده خدمت میکردند و خانه زن و فرزند

سید و تکیه درویش یحیی در بالای سر انحضرت در خانه ایست موجود و از انها

نسل نماند و درویش ادر در طرف تاشهراباد دو فرسخ است مقبره و تخته و کتبه بجهت

مدفن خود ساختند و در ان مکان مدفون اند و بقعه کاروانسرای و اسیای وقفی و عمارات عالی بر

ذیب زینت از ایشان مانده و بجهت رعایت ادب گستاخی ننموده اند اختیار قبر خود

انجا فرموده اند دیگر صلحا و نقبا از موضع جاسب بسیار بر خواسته خصوصا شیخ علی

جا سوی که در موضع جمع کتاب قلم مدون نشست و از جمله الهامات عجیبه بوده و دیگر رساله

طریف مسالک شیخ نظامی است که سید بوده و اسمش سید الیاس بن الیاس مشهور است

چنانچه خود گفته در خط نظامی ار نهی گام بینی عدد هزار و یک نام الیاس کالف

بری ز لامش هم با نود و نه است نامش دیگر میفرماید چند ترکوچه در بحر گنجه گمم

ولیکن از قهستان شهر قمم حضرت شیخ از اقطاب و اوتاد بوده سلاطین زمان را بخدمتش

سر بفراخت بر آسمان رسید چنانچه خود میفرماید بگفتم بوسمش همچون زمین پا

چند بدم آسمان برخواست نجای در عنبر فقر و درویشی سلاطین زمان و ارباب

حکم و فرمان پیوسته عتبهٔ رفعتش شتافتند چنانچه خود در مناجات و توحید میگوید

چون بعهد جوانی از بر تو بدر کس نرفتم از در تو همه را بر درم فرستادی من نخواستم

توام دادی چونکه بودم که تو گشتم پیر زانچه ترسید نیست دستم گیر و دیگر حالات

شیخ نیسیا است در عصر سلطان طغرل بن ارسلان بوده و در شهور سنه ۵۵۴ مرقدش

ظاهر در بلدهٔ گنجه سطوعا اهل عالم است و کلمات شیخ از اعجاز است انشاء الله تعالی بعضی دیگر

نوشته خواهد شد بتعاقبه نهاده می شود و دیگر آنکه جانب تعلق بحضرت

امام ضامن امام رضا علیه التحیة و الثناء او رتمام شد مکتوب بحضرت افادت و افاضت

پناه حقایق و معارف آگاه اعلم علماء افاضل احمد تقی ره فائدة للاسماء الحسنى خواص

مختلفة ينفعل بها اشياء اذا استعملت كلك على الوجه المقرر فيكون لها ابداعات منها

ان تاخذ لكل حرف من اسمك شيئا اوله ذلك الحرف الماخوذ له و تذكرها بعدد اعدادها

او بعدد حروف هجائها او بعدد حروف اعدادها بعد حذف المتكرر ثم تدعو بلغة

النداء و تسال حاجتك مثل محمد تاخذ المجيب و الحليم و المعطي و الدليل و تذكرها بعدد

اعدادها

اعدادها مثلا الجيد سبع وخمسون والحليم ثمانية وثمانون والمعطي مائة وتسعة وعشرون والدليل اربعة وسبعون ثلثمائة وثمانية واربعون وان كان بعدد حروف بسط هجائها م ى م ج م ى دال ج ال م ى ام ى م م ى م ع ى ن ط ا ى ا د ا ل ل ا م ى ا ل ا م فيكون اثنين واربعين وان شئت بحذف المتكرر فيكون تسعة او باعدادها الجفرية مائة وخمسة وتسعين او باعدادها الاسماء الجفرية ستون وان كان بعدد حروف اعدادها س ب ع خ م س و ن ث م ا ن ى ه ث م ا ن و ن م ا ه ت س ع ه ع ش ر و ن ا ر ب ع ه س ب ع و ن فيكون اثنين واربعين في هذا المثال وان كان بحذف المتكرر فخمسة عشر وان كان بحروف اعدادها الجفرية ا ر ب ع ه ث ل ث ه ا ح د ا ر ب ع ث ل ث ه ا ح د ث ل ا ث ه ست ستون او بحذف المتكرر فثلثة عشر وكل تفعل بجهد حتى ينطابقا وتذكرها بالعدد المطابق بينهما ومنها ان تطلب من الاسما ما يوافق حاجتك ما في العدد او في طبيعة الحروف ومنها ان تنظر ما بين حاجتك وبينك من عدم التوافق كان يكون اسم احد كماء في حروفه كان يكون اسم احد كام وفرضها التوافق والاخر فيها التناكر او التوافق والاخر الظلمانية او السعيدة والاخر النحسية او الحارة والاخر الباردة وهكذا فيختار من الاسماء الحسنى ما يحصل به التعديل بينكما فانه كرقية كام وتجمع بينه وبين اسمك واسم حاجتك في شكل وتركيبها كلمات تدعو بها عجمية كانت او عربية بتوجه بال ملاحظا لمدلول الاسم وحاجتك حتى يتم الامر ومنها ان تاخذ عدد اسمك من اعداد اسماء الحسنى اما بالجمل الكبير اسما او اسمين او اكثر حتى يحصل العدد مثل محمد ثنان وتسعون فتاخذ حي وهاب ولي جواد ثنان وتسعون فتقر الفاتحة ٩٢ وسورة الم نشرح ٩٢ وتذكر الاسما التي لوفقنا الولي الجواد ٩٢ ثم تقول يا محمد

الجمع

ما يوافق

یا وهاب یا ولی یا جواد صل علی محمد و آل محمد و افعل بی کذا و کذا و لاحظ بالحال حالی
یا الحی الحیوة فی کل شیء و فی الوهاب الجواد العطیة لکل شیء و فی الولی القیام بکل شیء
ولتکن حاجتک امام بالک حالة الذکر و قدم امام دعائک ذکری انه دعاک لذلک
فاستجب لی و عدک نصد قه نصیحة بدانکه یکی از اسماء عظیمه الهیه غفار و غافر
است و مقتضای ظهور ان وجود مذنب است پس نباید مذنب عاصی مایوس
و ناامید باشد چه پدر و مادر ما کسی بودند که بعد از وسوسه شیطان عصیان
کردند و این صفت از ایشان بما میراث رسیده و این دو نفر اول عصیان بودند و
لیکن پدر ما نادم و پشیمان فطرت ادم بر تو غالب است الا سجیت شیطان در تو
هست و ازین مره و شارکهم فی الاموال و الاولاد خواهی بود فی الاحیاء قال ابرهیم خلال
المطاف لیلة و کانت مطیرة و وقفت فی الملتزم و قلت یا رب اعصمنی حتی لا اعصیک
فهتف بی من البیت یا ابرهیم انکم سألونی العصمة و کل عبادی المومنین یطلبون ذلک
فاذا عصمتهم فعلی من تفضل و لمن اغفر و قیل و منزاهد الحیام ابادخرابات نرحرون
ما است خون دو هزار تو بد در کردن ما است کو من نکنم گناه رحمت که کند ازاد کم
رحمت ازکند کردن ما است قال بعض الحکماء اوثق الناس بالهوان المحدث لمن لا یصغی
الی حدیثه من کلامهم صدیقک من صدقک لا من صدقک و اخوک من عذلک
من کلام بعض العلماء ترک المداراة طرف من الجنون لا تقبل قوله فلا تصدق بیمینه لا
تصدق الحلاف وان اجتهد فی الیمین من عادی من دونه ذهبت هیبته و من عادی
مثله ندم صدیق الولد عم الولد صفاقه الوجه رد فی حاضر علامة الکذاب جودة الیمین
لغیر مستحلف خیر مالک ما وقاک و شر ما وقیته بوق الحاجة خیر من طلبها من غیر

لا من عذلک

اهلها

اصلها غضب المجلى هل في قوله وغضب العاقل في فعله ارعوى من عظمتك من غير حاجة
اليك في تاريخ ابن العساكر ان شخصا من اصحاب بعض الصلحاء قال رأيته في النوم
بعد موته فقلت ما فعل الله بك قال وقفني الله بين يديه قال يا فلان بماذا غفرت لك
قلت بصالح عملي قال لا قلت باخلاصي في عبوديتي قال لا قلت بكذا وكذا قال لا لكل هذا
لم اغفر لك بها فقلت الهي فبماذا قال تذكر حين تمشي في دروب بغداد فوجدت هرة
صغيرة قد اضعفها البرد وهي تنزوي الى اصول الجدار من شدة الثلج والبرد فاخذتها
رحمة لها فادخلتها في فروة كان عليك لتقيها من البرد فقلت نعم قال برحمتك لتلك
الهرة رحمتك وقريب باينست آنچه بعضى از علماى موثقين از آخوند فاضل ملا محمد
باقر المجلسى ره بجهت حقير حكايت كرد كه فاضل مذكور با ملا صالح مازندرانى
معاهده نمودند كه هر يك را سابق بر ديگرى وفات رسد در عالم منام اين ديگرى
را از آنچه براو گذشته اعلام نمايد ملا محمد باقر سابق بر ملا صالح وفات نمود بعد از يكسال
شبى او را در واقعه ديد اول سؤال نمود كه با وجود معاهده چرا تا بحال خود را در
منام ننمودى گفت چندان وحشت و گرفتارى مرا بود كه ميسر نبود و حال في الجملة انس و
فراغى حاصل شد بعد از ان سؤال نمود از آنچه براو گذشته بود گفت مرا در مقام
خطاب الهى باز داشتند خطاب شد كه چه آورده عرض كردم الهى تو داناترى پس باز از
من تعداد حسنات خواستند عرض كردم عمر خود را در تأليف و تصنيف كتب احاديث و اخبار
صرف كردم و در جمع احاديث و تفسير آنها كتابها نوشتم خطاب شد راست است
ليكن آنها را مصدر باسماء سلاطين نمودى و از توصيف آنها و تعريف مردم آنها را
مبتهج و مسرور ميشدى و از مذمت آنها دلگير ميشدى همان تعريف و توصيف خوشنودى

ذلك ... ذلك نز

مسئله

سالها بی اجر نواست عرض کردیم او قات حسنه را با مامت جمیع مردم و با قامت صلوات

صرف کردیم خطاب رسید بلی از کثرت و اجتماع ماموین مسرور گشتی و از قلت آن نهادی تکبیر

و هم چنین عملی ما را نشاید همچنین الخ گفتیم بنقصود ان مردود شد تا همه اعمال حسنه

من از درجه قبول ساقط و از خود مایوس شدیم خطاب رسید که یک عمل مقبول نزد ما

داری روزی تنها یکی از کوچهای اصفهان میگذشتی و ابتدای وقت بهار بود و انار

میرفت — بهار اصفهان در دست داشتی زنی از آن کوچه و طفل کوچکی دنبال او میدوید انار را در دست

تو دید گفت ای مادر من انار میخواهم تو بجهت رضای ما انار را بان طفل دادی و از او خوشنود

کردی ما تو را بهمان عمل بخشیدیم و امرزیدیم منقولست که مسخره فرعون که در جمیع

احوال خود را بصورت موسی نمودی و مردم را بخندانیدی چون فرعون با قوم خود غرق شد

او بسلامت در رفت موسی او برا ودر که خدا با همه آزار من از و بود ندا امد که ای

موسی خود را چون تشبیه بتو می نمود عیب بود که مشابه تو را که دوستی چون دشمنان

دارم **لبعضهم** فمن ینجی العلیل من البلایا اذا کان البلاء من الطبیب **قیل**

من — الاستیناس بالناس علامة الافلاس ای عن معرفة الله اذ من کان قلبه غنیا بذکر الله استوحش

عن الخلایق فضلا عن مؤانستهم **قیل** لا ینبغی للعاقل ان یطلب طاعة غیره و طاعة نفسه

علیه ممتنعة **قیل** التعزیة بعد ثلث تجدید للمصیبة و التهنیة بعد ثلث استخفاف

بالمودة **وصیة حسنة** اوصت اعرابیة ابنتها حین زوجتها فقالت لها یا بنیة انک قد

فارقت العش الذی فیه درجت و الموضع الذی منه خرجت الی وکر لم تعرفیه

و قرین لم تالفیه کونی له امة یکن لک عبدا و احفظی عنی خصالا عشرا یکون

لک شرفا و ذکرا الاولی و الثانیة حسن الصحبة بالقناعة و جمیل المعاشرة بالسمع و

الطاعة

الطاعة الثالثة والرابعة التفقد لموضع عينه من انفه فلا يقع عينه منك على قبيح او منكر
ولا يشم انفه منك الا طيبا واعلم ان احسن الكحل المودة وان اطيب الطيب الماء
والخامسة والسادسة الحفظ لماله والرعاية لحشمه وعياله واعلم ان اصل الاحتفاظ
بالمال حسن التقدير والرعاية للحشم والعيال حسن التدبير والسابعة والثامنة التعاهد
لوقت طعامه والهدو عند منامه فحرارة الجوع ملهبة وتنغيص النوم مغضبة والتاسعة
والعاشرة لا تفشي له سرا ولا تعصي له امرا فانك ان افشيت سره لم تامني غدره وان
عصيت امره اوغرت صدره وزاد فيها بعضهم الحادية عشرة والثانية عشرة طلاقة الوجه
وحسن الكلام قال دون بهان دو خصلت نپسندید اهل لست سخن دلپذیر و
عیب مردم را نمودن عیب خود را بمردم نمودن نیست قال وهب بلغنا ان ابليس عليه اللعنة
تمثل ليحيى ع فقال له انصحك فقال لا اريد ذلك ولكن اخبرني عن بني ادم قال هم ثلثة
اصناف عندنا صنف منهم معصومون مثلك ونحن في راحة منهم ليأسنا عنهم وصنف
اخر الذين هم في ايدينا بمنزلة الكرة في ايدي صبيانكم نتلقفهم كيف شئنا قد كفونا
انفسهم ونحن في راحة منهم ايضا وصنف ثالث وهم اشد الاصناف عندنا نقبل الى
احدهم فنبذل الجهد في فتنته ونتمكن منه ونفتنه في دينه ثم يفزع الى الاستغفار
والتوبة فيفسد علينا كل شي فعلناه ثم نعود اليه فنعود فلا نيأس منه ولا ندرك منه
حاجتنا فنحن منه في عناء **فائدة** اعلم ان جميع خيرات الدنيا والاخرة جمعت في كلمة واحدة
هي التقوى انظر الى القران ما علق عليها من خير وثواب اضاف اليها من سعادة وكرامة
دنيوية واخروية الاول الثناء عليها قال الله سبحانه وان تصبروا وتتقوا فان ذلك
من عزم الامور الثاني الحفظ والحراسة من الاعداء والماكرين قال الله تعالى وان تصبروا

وتتقوا

وتتقوا لا يضركم كيدهم شيئا ٣ التأييد والنصر قال الله تعالى ان الله مع الذين اتقوا
٤ النجاة من النار قال الله سبحانه ثم ننجي الذين اتقوا ٥ الخلود في الجنة قال الله تعالى
اعدت للمتقين ٦ النجاة من الشدائد والرزق الحلال قال الله تعالى ومن يتق الله يجعل له
مخرجا ويرزقه من حيث لا يحتسب ٧ اصلاح العمل قال عز شأنه يا ايها الذين امنوا اتقوا
الله وقولوا قولا سديدا يصلح لكم اعمالكم ٨ غفران الذنب قال الله تعالى ويغفر لكم ذنوبكم
٩ محبة الله تعالى قال الله تعالى ان الله يحب المتقين ١٠ قبول الاعمال قال الله تعالى انما يتقبل
الله من المتقين ١١ الاكرام والاعزاز قال الله تعالى ان اكرمكم عند الله اتقكم ١٢ البشارة
عند الموت قال الله تعالى الذين امنوا وكانوا يتقون لهم البشرى في الحيوة الدنيا والاخرة
ولاجل اجتماعها تلك الخصال قال الله سبحانه ولقد وصينا الذين اوتوا الكتاب من
قبلكم واياكم ان اتقوا الله منقولست كه پادشاهی عادل بود ببرید که مدتی متمادی درخدمت او
تقصیر نکرده روزی او را طلبید وگفت دوست که مرا عیبی چند بنمای گفت اهل بازار
از من بخوردی که بسیار نادان واحمق وجاهلی واگر بخوردی نگفتی خیانت کاردوش
پس اورا ان بخورد ازند قال بعض العارفين ثمرة التجريد سرعة العود الى الوطن الاصلي
وتعجيل الاتصال بالعالم القدسي وهو الذي عناه سيد المرسلين بقوله حب الوطن
من الايمان وقد وقع في التنزيل الالهي الاشارة بقوله يا ايتها النفس المطمئنة ارجعي الى
ربك راضية مرضية فادخلي في عبادي وادخلي جنتي فاياك ايها السالك ان تفهم من
الوطن دمشق وبغداد وغيرهما من البلاد فان ذلك من الدنيا وقد قال النبي صلى
جمود العين من قساوة القلب وقساوة القلب من حب الدنيا وحب الدنيا راس

خطيئة

خطيئة ولله در قائله: اين وطن مصر و عراق و شام نيست — اين وطن شهريست كان را نام نيست

وقال الله عز من قائل ربنا اخرجنا من هذه القرية الظالم اهلها يعني بالقرية البدن المالوفات الهيولانية والرسومات العادية الظلمانية فان وصلت الى مطلوبك فطوبى لك ثم طوبى لك وان ادركك الاجل في اثناء الطريق فقد وقع اجرك على الله كما قال عز شانه ومن يخرج من بيته مهاجرا الى الله ورسوله ثم يدركه الموت فقد وقع اجره على الله واعلم ايها السالك كما ان الحاسة الجليدية اذا صارت مؤفة بمرمد مثلا فهي محرومة من اجتلاء الاشعة الفائضة من الشمس كذلك البصيرة اذا كانت مؤفة بالهوى واتباع الشهوات والاختلاط باهل الدنيا والانغماس معهم في كدوراتهم فهي محرومة من ادراك الانوار القدسية محجوبة عن ذوق اللذات الانسية وما احسن ما قيل

اسير لذة تن ماندۀ وگرنه ترا — چه عيشها است كه در ملك جان مهيا نيست

ثم ان الحواس الباطنة الروحانية اقوى ادراكا من الحواس الظاهرة الجسمانية فان تلك ناظرة بلا حجاب وهذه منطبقة من وراء النقاب وان ادراك هذه مشروطة بتعمير البدن واثمانه وادراك تلك مشروطة بتخريب البدن وافنائه كما قال المولوى

صحت اين حس ز معمورى تن — صحت آن حس ز تخريب بدن

فائدة قال نصير الدين المحقق الطوسي من انواع الاسباب الجالبة للرزق اقامة الصلوات بالخضوع والخشوع وقراءة سورة الواقعة خصوصا بالليل ووقت العشاء وقراءة سورة يس وتبارك الملك وقت الصبح ومما يزيد في الرزق ان تقول كل يوم بعد انشقاق الفجر الى وقت الصلوة مائة مرة سبحان الله العظيم استغفر الله واتوب اليه وان تقول لا اله الا الله الملك الحق المبين كل يوم صباحا ومساء مائة مرة وان تقول بعد صلوة الفجر كل يوم الحمد لله وسبحان

الله ولا اله الا الله والله اكبر ثلثا و ثلثين والله اكبر اربعا و ثلثين وبعد صلوة المغرب
ايضا ونستغفر الله سبعين مرة بعد صلوة الفجر وتكثر من قول لا حول ولا قوة الا
بالله العلي العظيم فائدة قال الغزالي الفرق بين الرجاء والامنية ان الرجاء يكون على
خلاف التمني فمن زرع واجتهد وجمع بيدراثم يقول ارجوان يحصل منه مائة قفيز
فذلك منه رجاء والاخر يزرع زرعا ولا يعمل يوما فذهب ونام فاذا جاء وقت الحصاد
يقول ارجوان يحصل لي مائة قفيز فيقول له هذه الامنية التي لا اصل لها قيل ونعم ما قيل
الاب باب والاخ فخ والعم غم والخال وبال والولد كمد والاقارب عقارب انما المرء بصغريه
سئل بعض الوعاظ في المنبر كيف شعر علي ع بالسائل مع كونه مستغرقا في الاقبال
بكليته على الله فانشد يسقي ويشرب لا تلهيه سكرته من الندي ولا يلهو عن الجاس
الطاعة سكرة حتى تحكم من فعل الصحاة فهذا افضل الناس اقول قد شعر علي ع
بالسائل ولم يشعر بالسهم الذي اخرج من رجله المباركة في الصلوة مع ما فيه من الوجع
والالم الشديد وذلك لاجل ان الاول كان من متعلقات العفو ومن طاعة من توجه
اليه في الصلوة فاقباله اليه لا ينافي اقباله بكل ما يتعلق به بخلاف الثاني فانه من
متعلقات بدنه الشريف وقد غفل عنه بالمرة ويمكن ان يكون ذلك لاجل اختلاف
الحالات فائدة لا تمازح الشريف فيحقد عليك ولا الدني فيجترئ عليك بدانكه
حكما گفته اند كه علامت حسن خلق ده چيز است اول با مردمان در كار نيكو مخالفت
نا كردن ۲ در نفس خود انصاف دادن ۳ عيب كسان ناجستن ۴ چون از كسي زلتي در
وجود آيد آن را ويل نيكو كردن ۵ عذر گناه را پذيرفتن ۶ حاجت محتاجان را
بر آوردن ۷ رنج مردمان كشيدن ۸ عيب نفس خود ديدن ۹ با خلق روى

تازه داشتن

تاده داشتن آبا مردمان سخن (خوش) گفتن **قيل** معايب السفر سبعة مفارقة الاوطان
من مال الفقر ومقارنة من لا يشاكله والمخاطرة بما يملكه ومخالفة عادته في ماكله و
منامه ومجاهدة الحر والبرد بنفسه واحتمال لال المكاري والملاح والسعي كل يوم في تحصيل
منزل جديد **قال** بعض الحكماء حق (لا تقعد) تقعد فاذا قعدت كنت اعز مقاما ولا تنطق حتى
تستنطق فان استنطقت كنت اعلا مكانا **قيل** الجاهل من لا جاهل له بتدبير امره من
لا سفينة له يدفع عنه قال الشاعر ولا يلبث الجهال ان يتهضموا اخا الجهل ما لم يستعن
بجهول **حكاية** كان بالبادية رجل له عيال وخيمة وكان له حمار ينقلون عليه الماء
ويحمل عليه تجارتهم وديك يوقظ للصلوة وكلب يحرسهم فجاء في ليلة ثعلب فاخذ
ديكهم فحزنوا للديك وكان الرجل صالحا فقال عسى ان يكون خيرا ثم جاء ذئب فخرق
بطن الحمار (فقتله) فقال الرجل عسى ان يكون خيرا ثم اصبحوا ذات يوم فنظروا فاذا سبي كل من كان
حولهم وقتل بعضهم وبقوا سالمين وانما اخذوا اولئك بما كان عندهم من اصوات
الكلاب والحمير والديكة **فائدة** قيل في وجه تسمية البرامكة بذلك الاسم ان جدهم خالد
(كان له) له خاتم تحت فصه من السم يمص الفص عند الشدائد والغصص فيسكن فورد على هشام
ابن عبد الملك في ايام امارته وكان عند عبد الملك طير اذا حضر السم يصيح ويحرك جناحيه
ففعل ذلك واسا هشام الظن بخالد فقال هل معك سم فاجاب وكان لغته فارسيه
بلي انگشتري دارم در زير نگين آن زهري است كه در شدايد بر مكم وبا بجهة برمك بعضي
هم مسمي شد وقيل وبرمكية ودر تاريخ قديمي كه در سنه پانصد وكسري تاليف
شده بود كه در شهر بلخ بنو چهر هيكلي بنا كرده بودند بنام قمر بجهة معارضه كعبه وانرا
نو بهار مي ناميدند چون فرزندان ايشان پرستش بوده كردند انرا آتشخانه كردند و ديشخدم

لو رابر مکه کفتندی یعنی والی مکه و نوبت ریاست ایشان بخالد رسید جد ابو

و ابا جهل را او را بر ملک بفتح میم می کفتند **حکایت** کویند بعضی از ملوک مصر و

فراعنه ابجاد قبه بنا نهاده بودند انواع بان کفتندی و مقرر کرده بودند هر که از

انجا عبور کند در انجا نماز کند بجهت ان موضع و هر که نکردی در انش ماندی او را

کشتی و لیکن دو حاجت او را براوردی بشرطیکه اند و حاجت خواهش سلطنت

و نجات از قتل نباشد روزی مردی کافر را از اهل افریقیه باکرهی کافر زنی از انجا

کذر شد و چون نشنیده بود نماز نکرده او را کرفته نزد ملک بردند ملک

او را عتاب کرد جواب داد که جاهل بودم و اکر میدانستم هزار رکعت نماز میکردم

و امدم اینجا که در ظل حمایت تو باشم ملک کفت فائده ندارد دو حاجت بخواه غیر

نجات و مملکت که کشتنی هستی پس کافر بعجب راست نظر کرد و امرا را شفیع

کرده و تضرع کرده سود نبخشید چون مایوس شد کفت سه هزار دینار بمن دهی با امینی

که بجهت اولادم بفرستم هم انلحظه سه هزار دینار و امین حاضر کرده وجه تسلیم او

شد دوباره افریقیه رفت کفت دوم انکه سه بار از سلطان و حضار او بر سر من کرز زنند

بر سر یکی هموار و ملایم و یکی متوسط و دیکری شدید و ابتدا از ملک کنم ملک ساعتی

طولانی تفکر کرده بحضار کفت چه میکویید همکی کفتند باید طریقه و سنت ابا

را از دست ندهد و حکم مقرر جاری کرده پس ملک از سریر بزیر امد کفت ای کافر مشغول

زدن باش کافر یک دبوس بر قفای ملک زد که سر او زده بر زمین افتاد

و بیهوش شد چون بهوش امد کفت ای مرد این زدن خفیف بود یا متوسط یا

شدید کافر کفت هر چه ملک بعد از این ملاحظه فرماید خواهد دید کفت

والله

والله که اگر این سبلت بوده من از متوسط خواهم مرد پس وگرد بجراحی عریان که او را
آورده بودند گفت ای اولاد زنا و حرام زادگان چگونه دیدید که این مرد نماز نکرد
والله که من دیدم نماز کرد بهیئتی که هیچکس باین نیکوئی نماز نکرده بود پس او را
رها کرد و امر نمود که عریان را اخراج کردند **فائدة** در تاریخ بلدان مذکور است
که زرافه حیوانی است که در حبشه می باشد از ناقه حبشیه و گاو وحشی و ضبع
هم میرسد یعنی ناقه و ضبع و گاو جمع شدند از آن متولد می شود سر او مثل سر شتر
و شاخ آن شاخ گاو و دندانهای چون دندانهای گاو و پوست آن مثل پوست
پلنگ و قوائم او مثل قوائم شتر و سم او چون سم گاو و دم او چون دم آهو و گردن او
بسیار بلند و دستهای او بسیار بلند و پاهای آن بسیار کوتاه است و او را بفارسی
شترگاوپلنگ گویند **قال** جالینوس الزنجیون خصصوا باموری عشرة سواد اللون
وفلفلة الشعر وفطس الانف وغلظة الشفة وتشقق اليد والكعب ونتن الرائحة وكثرة
الطرب وقلة العقل واكلهم بعضهم بعضا في حروبهم يأكلون لحم العدو اذا ظفروا به ولا يرى زنجي
بعضنا انا نم
مغموما والغم لايدور حولهم **فائدة** سبا مقر بلقيس كانت مدينة بينها وبين
صنعاء اليمن مسيرة ثلثة ايام بناها سبا بن يشجب بن يعرب بن قحطان كانت مدينة
حصينة كثيرة الاهل طيبة الهواء عذبة الماء كثيرة الاشجار لذيذة الثمار ما كان يوجد
بها ذباب ولا بعوض ولا شئ من الهوام كالحية والعقرب ونحوهما خربها السيل وهو الذي
اخبر عنه سبحانه فارسلنا عليهم سيل العرم وتفرق اهلها حتى ضرب بهم المثل المشهور
فقيل تفرقوا ايدي سبا وكان اهلها المتفرقون عشرة طوايف عظيمة ستة منهم تيامنوا
اي اخذوا جانب اليمن وحواليه هم كندة والاشعريون والازد ومذحج وانمار وحمير

وارتفعت ثامو الى اخذ واصوب الشامات وهم عامرة وخزام ولخم وغسان وكانت هذه
الواقعة قبل بعث عيسى ع فائدة سرانديب جزيرة في بحر هركند باقصى بلاد الصين
قال محمد بن زكريا هي ثمانون فرسخا فيها انواع العطر والعود والناردجيل ودابة المسك
وانواع اليواقيت ومعدن الذهب والفضة ومغاص اللؤلؤ واكثر اهلها المجوس و
بها المسلمون ايضا ودوابها في غاية الحسن ويوجد فيها نوع كبش لها عشرة قرون فائدة
في كتاب التاريخ ان الكلب السلوقي الذي ورد في الاخبار منسوب الى السلوقية وهي
كانت مدينة عظيمة بارض اليمن وقال صاحب التاريخ وهو صنف في سنة خمسمائة
فكسر ان اثارها باقية الى الان كان ضومرى يقصدها الذباب فيها نوع كلب
هو احسن انواع الكلاب ويقال له الكلب السلوقي اقول الظاهر ان الذي يقال له بالفارسية
سگ كرك فائدة صنعا بلدة باليمن احسن مدنها بناء واصحها هواء واعذبها ماء
والطفها تربة واقلها امراضا بناها صنعا بن ازال بن عابر بن شالح قال عمران بن ابي
الحي ليس بارض اليمن بلد اكبر من صنعا وهو بلد بخط الاستواء تتقارب ساعات
ليلها ساعات نهارها ولاهلها شتائان وصيفان وفيها جبل الشب وهو جبل على
راسه ماء يجري من كل جانب ينعقد حجرا قبل ان يصل الى الارض وهو الشب اليماني
الذي يحمل الى سائر البلاد وبها الجنة التي اقسم اصحابها ليصرمنها مصبحين وهي
على اربع فراسخ من صنعاء فائدة مهرة ارض اليمن ينسب اليها النجائب المهرية
وهي كريمة جدا من كرائم انواع الفرس واليمن بلاد واسعة من عمان الى نجران وبها الاحقاف
والاحقاف الان تلال من الرمل بين عدن وحضرموت وكانت مساكن عاد وفيها
العلس وهو نوع من الحنطة حبتان منه في كمام لا يوجد الا باليمن وهو طعام اهل صنعا

وبجزان

ونجران من مخاليف اليمن من ناحية مكة بناها نجران بن زيدان بن سبا بن يشجب وكان
واقعة اصحاب الاخدود مع اهل نجران فائدة الصبر السقوطري ينسب الى سقطرى و
هي جزيرة عظيمة فيها مدن وقرى اهل نصارى من ارض الهند وطول هذه الجزيرة نحو
ثمانين فرسخا وسرانديب داخل فيها فائدة الحجاز حاجز بين اليمن و الشامات وهي
مسيرة شهر قاعدتها مكة حرسها الله تعالى وبها مقام العرب فائدة الرمح الخطي ينسب الى
الخط بكسر الخاء المعجمة قرية باليمامة يقال لها خط هجر وهي احسن انواع الرماح خفة وصلابة
واليمامة ناحية بين الحجاز واليمن فائدة السند و الهند كانا اخوين من ولد توقير بن يقطن
بن حام بن نوح كل منهما سكن ناحية فسميت باسمه فائدة عدن مدينة مشهورة
على ساحل بحر الهند من ناحية اليمن ينسب الى عدن بن سنان بن ابرهيم الخليل و بها
البئر المعطلة التي ذكرها الله تعالى في القران فائدة فنصور بلاد بارض الهند يجلب
منها الكافور الفنصوري وهو احسن انواعه و العود القماري ينسب الى قمار وهي
مدينة مشهورة بارض الهند و هي احسن انواع العود فائدة في تاريخ البلدان
ابرقوه وهي بلدة مشهورة بارض فارس و من عجائبها ان المطر لا يقع داخلها الا قليلا
وانما يقع خارجها دون السور و يزعمون ان ذلك انما هو بدعاء ابرهيم الخليل و
زعموا ان الخليل منعهم من استعمال البقر و هم لا يستعملونها مع كثرتها فيها و في
اخبار فرس ان مقدة نار سياوش بن كيكاوس التي دخلها للتبرء عن تهمة رميت بها
انتهتها برد وجثة سبيرة كانت فيها وابرقوه معرب بركوه يعني قرب الجبل فائدة
كلمات في الحكمة من احب المكارم اجتناب المحارم من دام كسله دام امله عند تناهي الشدة
الفرج يبدو ومطالع الفرج افضل العدة الصبر عند الشدة سعد من لسانه صموت

الدارصيني ينسب الى الصين وهي جزيرة عظيمة من الصين طولها ... ودورها ثمانمائة فرسخ ع

ايضا

وكل امرئ فلا بد من العيوب فما ستره علام الغيوب ليس من عادة الكرام سرعة الانتقام

العفو يفسد من اللئيم بقدر اصلاحه من الكريم اذا سكت عن الجاهل فقد اوسعته

جوابا واوجعته عقابا اعراضك صون عرضك ليس من الثياب ما لا يزدريك

فيه العطاء ولا يعيبه عليك العلماء قال بعض الفضلاء دع الراغبين في صحبتك و

الساعين الى منادمتك والتعلم من افادتك فليس لك منهم مال ولا يحصل

لك حال ولا جمال ولا يندفع بمجالستهم منك ملال ولا كلال واعلم ان اخوان الجهر

اعداء السر اذا لقوك تملقوك واذا غبت عنهم سلقوك من اتاك منهم كان عليك

رقيبا واذا خرج منك كان عليك خطيبا اهل نفاق وتهمة واصحاب غل وخديعة

لا تغتر باجتماعهم عليك فما غرضهم العلم والكمال والحال بل الجاه والمال وان يتخذوك

سلما لاوطارهم وحمارا في اثقالهم وان قصرت في غرض من اغراضهم كانوا

اشد اعدائك عليك ويرون ترددهم اليك حقا واجبا لديك ويتوقعون منك ان

تبذل عرضك ودينك لهم فتعادي عدوهم وتنصر قريبهم وخليلهم وتنتهض

لهم سفيها وتكون لهم تابعا خسيسا بعد ان كنت متبوعا ورئيسا ولذلك قيل

اعتزال العامة مروة تامة وهو كلام حق لانا نرى المدرسين في زماننا كانهم في رق

دائم وتحت حق لازم ومنة ثقيلة ممن يتردد اليه فكانه يهدي تحفة اليه ويرد ربما لا

يتكلف عليه في الادرار حتى يتكلف برزق له على الاوزار ثم المدرس المسكين او لولي

الضعيف لا يدين لعجزه عن القيام بذلك من ماله لا يزال يتردد الى ابواب السلاطين

ويقاسي الشدائد والذل مقاساة الذليل المهين حتى يكتب له بعد الابرام التام على

بعض وجوه السحت مال حرام ثم يبقى في مخمصة القسمة على الاصحاب والتوزيع على الكلاب

فهذه [illegible] منك

انتهى

ان سوى بينهم مقته المترفون ونسبوه الى الحمق والجهالة والقصور عن درك المصالح (المدرك)
والفتور عن القيام في مقادير الحقوق بالعدل وان تفاوت بينهم سلقته السنتهم
بالسنة حداد وثاروا عليه ثوران الاسد الاسف فلا يزال في مقاساتهم في الدنيا
ومظالم مما ياخذونه في العقبى والعجب منه انه مع ذلك كله والله اجله يزعم انه فيما
يفعله مريد لوجه الله ومذيع شرع رسول الله وناشر علم دين الله والقائم بكفاية طلاب
العلم ولو لم يكن ضحكة للشيطان وسخرة لاخوان الزمان لعلم ان فساد الزمان لا سبب له
الا كثرة امثال اولئك الاشخاص في هذا الاوان **فائدة** مما اوصى الشهيد بعض اخوانه قدس
عليك بتقوى الله في السر والعلانية واخبار الخير لكل مخلوق ولو اساء اليك واحتمال الاذى
ممن كان من خلق الله ولو شتمت واهنت فلا تقابل الشاتم بكلمة واحدة واذا غضبت
فاياك والكلام ولكن تحول من مكانك وتشاغل بغيره مزيل غضبك وغيظك وعليك
بالفكر لاخرتك ودنياك واياك والخلو من التوكل على الله في جميع امورك وكن واثقا
بره في مهماتك وعليك بالشكر لمن انعم عليك واياك والضحك فانه مميت القلوب كلها
اياك وتاخير الصلوات عن اول وقتها ولو كان شغل اي شغل كان ولا تترك القضاء صلوة
عليك ولو يوما واحدا واذا فرغت من الصلوة فصل النوافل وعليك بالملازمة
في طلب العلم مهما كان واياك ومنازعة من تقرء عليه والرد عليه بل خذ ما يعطي بالقبول و
اياك ان تطرد النظر في الذي تقرأه ليلة واحدة واجعل لك وردا من القران وان تمكنت
من حفظه فاحفظ بل احفظه ما استطعت واجتهد ان يكون كل يوم خيرا من ما مضى
ولو بقليل واياك ان تتمنى نعمة احد من خلق الله فانها نعمة لا تحصى ولا تنقطع عن
الى بابك واياك ان تحادث احدا في غير العلم واياك وكثرة الكلام ونقل كلام احد

عليك

علیك بالمواظبة فی كل یوم بخمسة وعشرین مرة اللهم اغفر للمؤمنین والمؤمنات والمسلمین
والمسلمات فان فیها ثوابا جزیلا ولا تترك الاستغفار عقیب العصر سبعا وسبعین مرة و
اكثر من قراءة انا انزلناه وقل هو الله احد قال بعض الحكماء اذا اردت ان تطیب
عیشك فارض من الناس ان یقولوا انك مجنون بدل قولهم انك عاقل وقیل
ان لم یكن ما ترید فارد ما یكون **حكایة** منقولست از كسائی كه در ایام تحصیل
علم روزگاری بفقر و فاقه میگذرانیدم و هر بامداد كه صبح صادق میدمید من دواعی
طلب كرده میپوشیدم و بمدرسه میشتافتم و در دهكده من مردی بقالی فضولی بود هر
روز از من سؤال می‌نمود كه ای هرزه‌گرد بكجا میروی ترك این شغل بجا اصل كن
و بكسبی بپرو كه قوت لا یموت از آن پیدا شود در این اثناء روزی با من خطاب كرده
كه هنوز وقت آن نشده كه این كاغذ پاره ما را در حفره ریزی و آب دان بندی تا سبز
شود و من از سرزنش او منفعل می‌شدم و بمحنت صبر می‌نمودم تا در فنون علم
بدرجه قصوی رسیدم اما از پریشانی بمرتبه بودم كه قدرت بجامه نداشتم و مرا
نیز همسایه بود كه گاه گاه مرا بنجانب میگزید روزی آن خانه را هدم دیدم بر سر كوچه كوشكی
بنا نهاده كه راه تنگ نموده و سواره عبور از آن میسر نبود گفتم مرا نیز در این راه
حوالی مد شد هست چرا این كوشك را ساختی گفت هر گاه هودج تو خواهد از اینجا
بگذرد بفرما این كوشك را خراب كنند و من با این طعنها صبر می‌نمودم روزی
بر در خانه خود ایستاده بودم ناگاه ملازم امیر بصره آمد كه امیر را اجابت كن گفتم
او را با من چه رجوع است و من با این جامه بمجلس نتوانم آمد ملازم رفت بعد از ساعتی
باز گشته جامه قیمتی و هزار مثقال طلا پیش من گذاشت و گفت این جامه را بپوش و
بلاهت

نزد امیر

نزد امیر حاضر شو من بموجب فرموده عمل نموده چون نظر امیر بر من افتاد گفت خلیفه
فرموده که بجهت تعلیم فرزندان امین و مامون ترا بغداد ببرم باید رفت در همان
روز استعداد راه دیدم روانه شدم چون بخدمت خلیفه رسیدم گفت تا امین
و مامون را نزد من آوردند و در وقت شروع در تعلیم آنها طبقها زر نثار
کردند و در این روز چندان زر نثار جمع کردم که هرگز تصور آن نکرده بودم و هر ماهی
ده هزار دینار بجهت وظیفه من مقرر کردند چون مدتی گذشت روزی هرون گفت
اراده دارم که امین و مامون بمنبر رفته و خطبه نیکو انشا نموده و در آن روز چندان
زر نثار کردند و مرا اموال غیر محصور حاصل شد هرون نیز انعامی تمام در حق من
نمود گفت هر آرزوئی داری بخواه گفتم از دولت امیر مرا آرزوئی نمانده میخواهم
رخصت فرمائی ببصره رفته باشم و کسان و خویشان خویش را دیده و انعام خلیفه
در حق من مشاهده نمایند و مراجعت نمایم هرون بعد از رخصت حکمی بوالی بصره
نوشت که او با جمیع اعیان مرا استقبال نمایند و گفتند و نوبت با اعیان شهر بدیدن
و سلام من آیند چون ببصره رسیدم و اهل بصره در رکاب من بسوی خانه خود رفتم
و در هودجی زرنگار قرار داشتم چون بانگوشک همسایه رسید هودج نمی گذشت
امر کردم تا گوشک را خراب کردند و بعد از قرار آن بقال با تحفه بدیدن من با
آمد چون نظر من بر او افتاد گفتم ایها الشیخ دیدی که از آن کاغذ پارها چه رختی سبز
شد و چه ثمره بار داد مرد بقال زبان باعتذار گشوده بجهل خود معترف گردید
حکایت رای رجل رجلا یبکی علی قبر فقال له من صاحب القبر قال اخ لی وجه خلی
بیان در حدیثی باشد که هرگاه سه نفر سوار مرکبی شوند اول ایشان ملعون

واختصاص باول محل اشکالست قال بعض المحققین یجوز بین التخییر الواجب والندب کالانظار والتصدق بالمعسر ولا یخفی ما فیه فان الانظار لیس بواجب بل الواجب احد الامرین والتصدق افضل من الفردین سؤال ند دجمال الدین بصره واجره حمله النخاس فی یوم الفلانی فی الفقراء واجره حمله الحدید فی المسجد مثلا فما ستاجر واحد منهما وهو حمل الجمیع فالاجرة یتصرف فی ایهما واعطاه المستاجر اجرة الواحد فغان وقت کلم تمام باه وفغان کذشت چون بکند رد خزان که بهار دم چنان کذشت وله جز عهد ال زاری عشاق که بستی بکعهد نبستی که همان دم نشکستی فائده بدانکه از علوم معتبره هندوان جوکیان علم وهم است که از اعلم انفاس نیز کویند در میان علماء اسلام وایرانیان متداول نیست وصاحب نفایس الفنون درانکتاب اشارهٔ مجملی بیان کرده و یکی از علمای اسلام که بعنوان سیاحت بهند رفته شمهٔ ازان را فرا کرفته واهل هند از جوکیان در اعتناء تمام باین علم است بنای بسی احکام بر انها می نهند ویکی از برهمنان جوکیان کتاب مختصری در بیان اینعلم ساخته و پرداخته وبعضی ازانها را بفارسی نقل نموده اند چون اطلاع بر ان فواید بسیار است مختصری از ان در اینجا نقل میکنیم بدانکه جوکی بعضی چنین میکویند که شهری است در اقصای هند که ان را کام وخوانند ودران شهر ساحران وهمیان باشند وایشان را بزبان هند جوکی خوانند ودران مسکن زنی جادو است که ان را کامات دیو وبعضی کام دیو خوانند ومردم اهل ان نیز را علم سحر وهم اموزند وکویند ساحران وهمیان همه هند او رای بینند و خدمت میکنند پس از استادان شهر شصت وچهار زن کرد امدند که ایشان

ساحران

مگر انکه اول از عقب اخذ شود

علم را

ساحران جهانند و همهٔ جهان بگردند و خود را بصورت دیگر بگردانند و چنان دانند
که ایشان در هوا پرند همچنانکه روحانیان و ایشان این کتاب را وضع کرده‌اند
بزبان هندی و جملهٔ علم وهم و تاثیرات دل و علم دم و سحرهای روحانی که بوهم تعلق
دارد درین کتاب یاد کرده‌اند و این کتاب را کامرو بیجا سنکا مایبحن سنکا نام کردند
و در میان ایشان کتابی شریفتر ازین نیست و هر که این کتاب یاد گیرد او را بزرگ
دارند و بغایت عالم شمرند و او را خدمت کنند پس از زبان هندی بپارسی
گردانیده‌اند و رنج بسیار برده و ملخص این کتاب اینست بدان اسعدک الله که هرگاه دم
از سوراخ بینی راست برآید چنین گویند که این دم از آفتاب می‌آید و هرگاه آن دم از سوراخ
بینی چپ برآید گویند این دم از ماه می‌آید و این دو سوراخ بینی با آفتاب و ماه منسوبست
وقت باشد که دم از راست رود و وقت باشد که دم از چپ رود و وقت باشد که از
هر دو بیرون آید برابر و وقت باشد که دم بیرون نیاید و این تجربه باید نگاه داشت
تا دم در توان یافت و معلوم کرده شود و باید که پیوسته دم خود را مینگرد که از کدام
جانب می‌آید و از هر سوراخی چند دم میرود و باید دانست که این دم بر ساعات شبانه
روزی میرود چنانکه هر دو ساعت از سویی میرود چنانکه هر ساعت نهصد دم می‌آید
شبانه‌روزی بیست و یکهزار و ششصد دم برآید و باشد که زیاده باشد و
باشد که کمتر و نیز گویند که دم پنج است چهار خاکی و بادی و آبی و آتشی و یکی دم
آسمانی زیاده می‌آید اول دم خاکی است و این دم سوی زمین رود تا دوازده انگشت
برود و رنگش زرد است دوم دم آبی است و آن نیز سوی زمین رود تا ده انگشت
برود سیم دم هوائی است و آن برابر رود و رنگش سپید است چهارم آتشی است ا

سوی بالا رود تا چهار انگشت برسد و کژ رود و رنگش سبز است پنجم دم آسمانی است و او بسوی درون رود و رنگش بسپیدی میل دارد و هر یکی را جداگانه حکمی است که بجایگاه خود گفته اند و اینها از دست راست و تعلق براست دارد و هر چه از جانب چپ باشد و برابر روی آن تعلق بچپ باشد دارد و چون معرفت دم معلوم گشت بعد از آن بگوییم که هر شغلی را کدام وقت دم نکو باشد و کدام بد بود و از بر پنج فصل ترتیب داده اند **فصل اول** در عزیمت کارها فصل دوم در آنچه کسی سؤال کند فصل سیم در ضمیر گفتن فصل چهارم در شناختن مراتب فصل پنجم در معرفت دم فصل اول در عزیمت کارها اگر عزم سفر داری بنگر اگر از جانب چپ آید در حال روان شو هیچ توقف مکن که خیر و خوبی یابی و پای چپ را پیش باید نهاد که نیکو باشد اگر پیش پادشاهی یا نزدیک بزرگی خواهی شد نام آن بزرگ شمار کن اگر حروف نام طاق آید از پهلوی راست باید و اگر بخدمت بزرگی و برای حاجت یا مصلحتی دم از جانب راست باید و اگر دم از جانب چپ باشد هیچ نباید گفت و اگر در مصاف برآمده باشد و با دو کس خصومت خواهند کرد اگر دم راست آید هیچ توقف نباید کرد و پیش از آنکه خصم بر او حمله کند حمله باید کرد به همه حال آن شکسته شود و اگر دم چپ می آید توقف باید کرد و پیش از آنکه خصم بر او حمله باید کرد به همه حال آن شکسته شود و اگر دم چپ می آید توقف باید کرد تا خصم حمله کند تا بر او غالب گردد و اگر اسب و استر و برده و خواهد خرید دم از جانب راست باید اگر چپ باشد زیان کند و اگر تشریف و جامه خواهد پوشید و زرینه خواهد بست دم چپ باید داغ کردن ستور و نعل بستن و ناخن چیدن و رفتن پیش پادشاهان و معالجه کردن و گم شده طلب کردن و زرینه

ساختن و حجامت و کشاورزی کردن دم راست باید در عقد و عروسی دم چپ باید اگر

صحبت خواهد دم راست باید اگر عمارت و زمین و باغ خواهد دم چپ باید و اگر بر والی

و امیر در رود دم راست باید اگر باز رکانی خواهد دم چپ خواهد باید اگر از کسی

میترسد از خصم یا از سلطان یا از ظالم دم راست باید بر این وقت نزدیک او رود و

و هیچ نتواند کرد بامداد از جامهٔ خواب برخیزد و اگر دم راست رود پای راست نخستین

بر زمین باید نهاد والله اعلم اگر کار و شغلی خواهد کرد اگر روز شنبه یا سه شنبه

بود یا دو شنبه بدم راست باید کرد اگر یکشنبه و دو شنبه و پنجشنبه باشد بدم دو سو را

ببینی باید تا ان کار کند برآید و اگر دم شوریده باشد هیچ کار نباید کرد اگر بر کسی دعوی

باید پیش بزرگی رود از جانب سوی او باید کرد که هیچ دم نرود و اگر هر دو دم یکشبانه

روز برود دیوانگی اورد و اگر بداند که کدام می رود یکشبانه روز فرزند قوی

حال باید و اگر چپ و نوبت رود یعنی چهار ساعت در عقب یکدیگر رود امده

باشد و اگر چهار نوبت رود شادی و تشریف باید و اگر هفت نوبت رود شادی

باید و اگر یکشبانه روز میان خویشان خود مهتر شود اگر دم راست و نوبت و دو

رنج دوستی باشد و اگر چهار نوبت رود دشمنی پیدا شود و او را بهانه رسد و

اگر هفت نوبت رود از زن او را رنجی رسد اگر شبانه روز رود اجلش نزدیک

امده باشد و اگر بجانب شمال و مشرق خواهد رفت دم راست باید و اگر بجانب جنوب

و مغرب خواهد رفت دم چپ باید تا مرادها حاصل شود ان شاء الله تعالی فصل دوم

در سؤال باید و گوید که بجنگ میروم یا بسفر میروم اگر دم چپ باشد گو روانه شود

که نیکو است اگر حصاری بجیده باشند و گویند که بگیریم یا نه اگر دم چپ رود که فتح

شود و اگر دم راست رود فتح نباشد اگر خصمی باید حصار کرد یا بجنگ بیرون رود

باید اگر دم راست آید بیرون روند و جنگ کنند و دشمن زده شود و اگر دم چپ

رود بگو بیرون نباید رفت و اگر بگوید بکاری یا مهمی میروم برآید باید اگر او از انجانب

آمد که دم از آن کمتر میرود بگو برنیاید اگر پرسد که برده که گریخته است یا کالائی که دزدیده

برده است باز یابیم باید اگر سائل از انجا آمد که دم از آن برابر می رود باز یابد و اگر از

انجانب آمد که کمتر میرود باز نیابد اگر پرسد که بیمار یا مجروح به شود باید اگر سائل

از انجا آمد که کمتر میرود باز بر انجانب نشست که برابر رود بهتر شود و مقصود یابد

اگر پرسد که غایبی در سفر است زنده است یا مرده اگر سائل از انجانب آمد که دم برابر

میرود غایب زنده است بسلامت و اگر از انجانب آمد که دم کمتر میرود و بدانجانب نشست

یا ایستاد که دم برابر میرود هم زنده است و اگر از انجانب آمد که دم پرتر میرود و باز

بدانجانب نشست کمتر رود مرده باشد اگر پرسند که کسی را زهر دادند و مار گزید سالم

از انجانب آمد که دم پرتری رود هم نام پیش گوید و غالب بود و اگر از انجانب کم

کمتر رود آنکه باز پس گوید غالب بود تفصیل در ضمیر گفتن گفته شد که دم پنج است

و شرح هر یک داده شد اکنون بدانکه چون دم خاکی آبی دلیل کند بر نعمت و فراخ

شادی و ارزانی نرخ و چون دم آتشی رود یا بادی دلیل بود بر دلتنگی و بیماری و رنج

و غم و اگر دم آسمانی رود دلیل بود بر فرو بستگی کارها و هیچ مقصود حاصل نشود

و اگر به پیش تو آید و گوید که چیزی اندیشیده‌ام بگو دم خود را بنگر اگر خاکی رود

بگو چیز اندیشیده از درخت و نبات و گیاه و انچه از زمین روید و اگر بادی یا آبی

رود بگو از حیوان درنده و پرنده چیزی اندیشه کرده اگر دم آتشی رود بگو از معدن

که دم برابر رود بهتر شود و اگر از انجانب آید که دم کمتر رود بهتر شود و اگر از انجانب

اندیشه

اندیشه کرده چون زر و نقره و مس و سرب انچه بدان ماند و اگر دم اسمانی رود بگو
هیچ نااندیشیده اگر کسی پرسد که کاری خواهم کرد یا حاجتی خواهم خواست حرف نام او بنگرد
اگر طاق اید و دم افتابی رود بگو که کاری که خواهی کرد بر اید و اگر جفت اید و دم ماه رود بگو که
این کار بر نیاید اگر کسی پرسد بیمار بر خیزد یا نه اگر حرف نام بیمار طاق اید و دم افتاب رود بر خیزد
و اگر نام بیمار جفت و دم ماه رود و سائل از جانب ماه اید فصل در شناختن
مرگ بدانکه علامت مرگ چهار نوع است و از اینجا بتوان دانست و تجربه کرده اند و شناخته
اند و همه علمای هند متقدمین و متاخرین بر این متفقند نوع اول اگر دم یکشبانه
روز از افتاب و از ماه هیچ نرود علامت بد بود و اگر پنج شبانه روز نرود زندگانی
او دو سال مانده است و اگر پانزده شبانه روز پیوسته نرود زندگانی یکسال مانده
است و اگر بیست شبانه روز نرود از زندگانی او شش ماه مانده است و اگر بیست
و پنج شبانه روز پیوسته نرود زندگانی او سه ماه مانده است و اگر بیست
شش شبانه روز نرود و اگر بیست و هفت شبانه روز نرود یکماه مانده است و
اگر بیست و هشت شبانه روز نرود پانزده روز مانده است و اگر بیست و نه شبانه
روز نرود ده روز مانده است و اگر سی شبانه روز نرود از زندگانی او پنج روز
مانده است و اگر سی و یکشبانه روز نرود از زندگانی او دو روز مانده است
و اگر سی و دو شبانه روز نرود از زندگانی او یکروز مانده است و اگر سی و سه
شبانه روز نرود از زندگانی او دو یکروز او را خطر باشد و عمرش باخر رسد اینحکم
دم است که از جانب افتاب و اگر از جانب ماه رود بیاشاد بهابیند و عمر دراز
بیند نوع دویم اگر کسی خواهد تا بداند که عمر مانده است یا باخر رسیده بر خیزد

روزد

از زندگانی او دو ماه مانده است

بعد

و بصحرای دور رود بوقت انکه افتاب بر امده باشد و بلند شده باشد بر زمین هموار
روی سوی مغرب کند چنانکه سایه برابر او باشد و راست بایستد چنانچه هیچ
انگاه هر دو دست بر زانو نهد و چشم بر او گمارد و هیچ ز رخاو سر بر اورد با هستگی
چنانکه در او هیچ تفاوت نکند و نظر خود بر بالا برد و سایه خود ببیند در میان
هوا بغایت بزرگ و سپید نماید اگر سایه تمام اندام نماید که در او هیچ نقصانی
نیست دلیل است که سالها بماند و عمر دراز یابد در راحت و اگر سایه بی سر
بیند در یکسال بمیرد و اگر سایه بی دست ببیند در دو سال بمیرد نوع سیم اگر
کسی را بول و غایط هر دو برابر مراد او بیرون اید در ان هفته بمیرد والله اعلم نوع
چهارم هر که در اینه نگرد و سر و روی خود ببیند و دیگر اندامها نبیند بعد از یازده
روز بمیرد والله اعلم پس کامل گوید اگر ترا از این علامات بدید امده باشد و هم
خطر باشد و بیم خواهی که این دفع شود اکنون چاره ان کنم و شرح ان گویم بدانکه چاره
ان انست که ماه در میان سر محاند نشیند و چنان وهم کند که ماه سپید و روشن
در میان سر بدل میکرد بوهم درست و اندیشه صافی انکه سکینه که یاد کردیم که جای
نافست و را بر هم بکشی و ببالا بری و با نَفَس بر سانی چنانکه با ماه بهم شود انگاه وهم
کن که از ان اب حیات می بارد چنانکه از مردن در حال صحت را ان اب منی
بیرون میریزد این وهم شب و روز باید پیوسته کرد تا انگاه که ان علامتها که پیدا
امده باشد زایل شود و ناپیدا شود و پیشتر پیدا نشود انگاه بدانی که ضرر و بیم
عظیم دفع شود و هیچ بیمی نمانده است این است شرح علامتهای مرگ بر اینچهار نوع
که گفته شد و شرح دفع وی این است که گفته امد فصل پنجم در معرفت دم اکنون

علم دم را بگوییم که از بینی بیرون آید منخر بینی راست را و همچنان آفتاب گویند و منخر بینی چپ
را ماه و وقت باشد که دم از آفتاب رود و وقت باشد که از ماه رود و وقت باشد
که از هر دو برابر رود و وقت باشد که هر دو بسته شود و هیچ بیرون نرود و این علمی
بزرگ است باید که پیوسته دم خود را نگاه کنی تا معرفت آن بدانی اگر کسی پرسد از معنی
مهمی یا کاری اگر آن کس از سوی آفتاب آید و دم از او پرتر رود و اگر از جانب ماه آمد و
دم از آن پرتر رود کارش برآید و اگر کمتر رود بعکس این باشد و جمله عملها از بدین
آفتاب و ماه دوازده حرکت است شش حرکت در روز و شش حرکت در شب هر حرکتی
دو ساعت چنانچه شبانروز بیست و چهار ساعت است هر روز و دم آفتاب بود
و ساعات ماه همچنین شبانروزی دوازده حرکت است و این پنج چیز را سمع و
بصر و شم و ذوق و لمس خوانند و بدین ماه و آفتاب بسته است بتقدیر خدای
عز و جل اگر پرسنده بهر کاری اگر از آن سوی آمد که دم از آن پرتر رود کار برآید و
اگر دم کمتر رود کار بر نیاید میان ماه و آفتاب اجتماع و استقبال است استقبال بر دست
راست و اجتماع بر دست چپ ما می باید که اجتماع و استقبال بدانی که جمله و همان
و استادان این علم بگفتند و باین طریق رفتند اگر پرسند که بنده یا کنیزک گریخت یا آن
یابیم یا نه از جهت مار گزیده یا زهر خورده یا کسی غایب است یا کسی زخم دارد بر نیاید
یا نه یا بیمار عافیت یابد یا نه اگر از آن جانب آمد که پرتر رود مقصود حاصل شود و اگر
از آنجا آمد که کمتر رود و هم بدانجا نشست کار بر نیاید اگر پرسند از هر جانب که
آمد دم تو در آن ساعت بیرون نرود کارش نیکو شود و دم درون رفتن علامت
جان کندن است و بیکار و مراد از دست رفتن و هر چه از جانب دست راست است پیش از آن

انشا ابست سهم چهار جانب چپ دست وبرابر دیگران ماه است اگر بر هند که جنگ خواهیم

کرد یا مصاف خواهیم یا علم خواهیم موجف یا بازرگانی خواهیم کرد یا کشاد روی یلغر

خواهیم کرد اگر بر سنگ این جانب آمد که ازان دم پر تر رود کار بر اید و بمقصود رسد

واگر کمتر بر نیاید **فائده** بدانکه علم اکتاف وشانه از علوم معتبر است ودر اینجا شمه

قلیلی ازان ذکر می شود بدانکه مراد شناختن شانه گوسفند است وحکما گفته اند که

علم شانه با علم نجوم برابر است هر که خواهد که نیکی وبدی امر کدخدائی وایمنی راه و

امدن لشکر وامدن برف وباران وسرما ودمه گوسفندان وستوران را بداند بایا

که ماه در افزونی باشد تسبیل خوبست وبعضی بر انند که همه وقت وشانه گوسفند

خوبست وحکم میتوانکرد بمجمل انکه از شانه چپ حکم کند راه کاروان فراخ است بر

سر شانه اگر یعنی سیاه بود دلیل است بر سلامتی کاروان واگر همانجا سفید باشد

دلیل نیامدن کاروان بود واگر همانجا سرخ بود دلیل است که در کاروان جنگ

افتاده بشهر دشت وکوه اگر بجای دشت وکوه سیاهی ببیند دلیل است بر بسیاری

علف واگر سفیدی ببیند دلیل بی علفی وخشکی دشت سیاه ولشکر اگر همچنان سیاه ولشکر

سیاهی بکنارها یعنی کرانها در آمده بود وشانه در زیر اکنده جنبش لشکر است

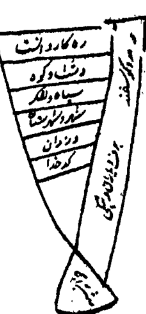
واگر همچنان باشد ومقدار دو انگشت پیش نباشد دلیل خلاصی است از لشکر و

اگر هم در جای سیاه سرخی باشد دلیل خونریختن بود در انشهر ولشکر شهر وشهرستان

اگر در جای شهر وشهرستان سرخی ببیند دلیل خونریختن است در انشهر ولشکر واگر

سفیدی باشد دلیل مرگ وتنگی باشد **فی مکاتیب** قطب بن یحیی اوباب

اموال را عادت انست که تخمین خود حاصل کنند وخرج را بران اندازند اگر چه دانند که

احتمال

احتمال تطرق آفات در مال و احتمال خطا در تخمین به بیش و کم هست اما بر ظاهر حال بنا
نهند و حسابی از آن بر دارند بر همین قیاس باید مردمان تخمین عمر خود کنند و صرف
اوقات خود را بر اندازه آن کنند و ما تخمین عدل که هیچ مبالغه در آن نباشد بکنیم و
گوییم که در حدیث است که اکثر اعمار امتی ما بین الستین الی السبعین و تجربه نیز بر این
گواهی داده پس اگر مرگ بر تقدیر آنکه عمرش بغایت برسد شصت و پنجسال عمر برسد
گوییم ای آنکس که ترا چهل و پنجسال عمر است بیست و پنجسال از عمر مانده است اندیشه
کن که بسیار نیست تا دیده بر هم زنده گذشته و اگر صدق این خواهی معلوم کنی
واقعه‌ای از واقعه و قایع خود که بیست که بیست و پنج سال پیش از این واقع شده یاد
بنگر که گویا دیروز یا پریروز بوده و چون ترا از عمر همین مانده ترا یک کار باید کرد
و یک کار نباید کرد اما آنچه باید کرد شتاب در تحصیل زاد معاد که هر چند ایام خروج
نزدیکتر شود جد در تهیه و استعداد زاد آن باید کرد که وقت تنگ می شود و کار
فراوان مزدحم می گردد و یک یک می باید از پیش بر داشت که چون نفیر رحیل زنند
امان نیست و اما آنچه باید نکرد اندیشه بسیار در امر معاش بر داشتن که برای آنکه
بیست و پنجسال زمان بسیار نیست تا دیده سر هم زده و حاجت نیاید تعمق ندارد
و همین قدر کار بسامان افتاده برای این مدت کافی است و حاجت بسعی دیگر نیست
و نیز بفقر و سختی باید بسر برد باینکه می توان برد چه زمانی اندک است و اگر اندیشه
برای زن و فرزندان است معلوم است که او را اندیشه خود و فارغ کردن برای کسب زاد
معاد بسیار بهتر است از اندیشه فرزندان برای آنکه فرزندان هر یک بخش خود هستند
چه حاجت است که اینکس خود را فدای ایشان کند خدای عز و جل هر کس را چنان آفرید

که بخش خود هست با وجود آنکه علاقه فرزندی امر هست اعتباری در زمان فرا
آدمی پروای اعتباران هست چون کار بر او تنگ شد کجا پروای او بماند در دنیا
که آدمی را بجان رسد غیر علاقه با نفس خود که علاقه حقیقی است باقی نماند بود
یوم یفر المرء من اخیه وامه وابیه وصاحبته وبنیه وفصیلته التی تؤویه ومن فی الارض
جمیعا ثم ینجیه وچون چنین کند بالضرورة ایثار خود بر ایشان کند مردمان دنیا
خود را فدای فرزندان می کنند با آخرة هون وادنی از دنیا است نه نه مگر بنده
مؤمنی و با آخرت نه وای آنکس که ترا پنجاه سال است تورا پانزده سال مانده نکوی
پانزده سال مدتی است تا هیزم ده کن شنیدی آنکس که بیست و پنجسال مانده بود
حال آن بود که شنیدی تا بتو چه رسد بیدار شو بحال خود افتد دل از همه چیز و همه کس
برکن و روی بخدا کن و بعبادت و مشغول شو تا کلیم خود را از آب بیرون بری تو
فکر یکتن تنهائی خود باید کرد فکر دیگران با خود شان واگذار مثل ما بنی آدم مثل کشتی
شکسته کانست که غرق دریا شده ایم هر کس دست و پائی زند که خود را بساحل اندازد
و کسی خود را بکسی نباید داشت که از کار خود باز می ماند و آن دیگر نیز باین مشغول
و مطمئن می شود و هر دو غرق می شوند مگر ملاح شیر مردی که شناوری خود را
و چند کس بیرون تواند آورد و آن رجال حقند که در این دریا دستگیری باین مانندگان از
حق وآن مدد دینی باشد نه از راه فکر دنیوی وای آنکس که ترا شصت سال عمر است
تا پنجسال مانده است پنج سال بیچ حساب است ساعت بساعت قرع نعلین مرگ را
گوش ده دل از دو اندیشه کفن و کار فرزندان اندیشه ملک و مال بگذار که کار نزدیک شده
و دل حاضر دار اگر چه ذکر مرگ تلخ است اما چه کنم که این تلخ واقع است و بتغافل و تجاهل

از سر باز

انسرامای

می شود تا یکه پنجاه رفته در خوابی مکر این بیخ رو ده در بابی اگر حزم داری که فردا

خواهی مرام و نمیخواهی که با مردم نهان کار کن که شاید فردا باشد فی کتاب ریاض

الصالحین ان شخصا من الاخیار استودعه بعض الملوك جوهرة نفیسة ووضعها الامین

فی موضع من بیته فظفر بها ابن له صغیر فضربها بالحجر فانکسرت اربع قطع فدخل علی الامین

من الغم والخوف ما لا یطیق فعزم علی الهرب فلقیه شخص فقال له اراك محزونا فذکر

قصته فعلمه هذه الابیات الاربعة وکم لله من لطف خفی یدق خفاه عن فهم الذکی

وکم یسر اتی من بعد عسر وفرج کربة القلب الشجی وکم امر تساء به صباحا وتاتیک

المسرة فی العشی اذا ضاقت بك الاحوال یوما فثق بالواحد الفرد العلی وقال له کررها

فالفرج یاتیك من الله ففعل ما امره فبینما کذلك اذا برسول الملك قد جاءه وقال

ان سریة الملك حدث بها وجع وقال الاطباء تکسر جوهرة اربع قطع لا تزید ولا تنقص

فقال السمع والطاعة وحصل له من الفرج ما لا یوصف وخلص من الغم حکایة کان

لاعرابی ولد اسمه حمزة فبینما هو یمشی اذا برجل ینادی شابا یا عبد الله فلم یجبه الشاب

فقال له الا تسمع فقال یا عم کلنا عبد الله فای عبد الله تعنی فالتفت الاعرابی الی ابنه

الا تنظر الی بلاغة هذا الشاب فاذا فی یوم برجل ینادی شابا یا حمزة فقال له ابن الاعرابی

یا عم کلنا حمیر الله فای حمزة تعنی فقال له ابوه اسکت یا من اخمل الله ذکره حکایة

حکی عن المنصور الدوانیقی انه اراد قتل عمه عبد الله وکان لا یمکنه اظهار ذلك فحبسه عنده ثم

بلغه عن ابن عمه الامیر عیسی وکان والیا بالکوفة ما افسد عقیدته فیه فقال له بذلك

فقال فکره وکتمه عن جمیع حاشیته فاستحضر عیسی واکرمه غایة الاکرام فاخلی به یوما

وقال له یا ابن عم انت منی وموضع سری وانی مطلعك علی امر فهل انت فی موضع ظنی

ابن فردا ما

مع ابنه

۳ اخمل خزل

بك فقال عيسى انا عبدك ونفسي طوع امرك ونهيك فقال ان عمي وعمك عبد الله قد فسد
بجانبه وفي قتله صلاح ملكنا فخذه اليك واقتله سرا ثم سلمه اليه وعزم المنصور على الحج
مضمرا ان عيسى اذا قتل عبد الله الزمه القصاص وسلمه الى اخوة عبد الله ليقتلوه فيستريح
منهما قال عيسى فلما اخذت عمي فكرت في قتله ورايت ان اشاور يونس بن فروة وكان
حسن الراي فقلت له القصة فقال احفظ نفسك بحفظ عمك عم الامير فاني ارى ان
تدخله مكانا في بيتك وتكتم امره من كل احد وتتولى بنفسك طعامه وشرابه و
تجعل دونه مغاليق وابوابا وتظهر للمنصور انك قتلته امرك باحضاره على رؤوس الاشهاد
فان اعترفت بقتله انكر امره لك واخذك بقتله فقبلت مشورته وعملت بها واظهرت
للمنصور اني قتلته ثم حج المنصور فلما قدم من حجه واستقر في نفسه اني قتلت عمه واشار
الى اعمامه اخوة عبد الله وحثهم على ان يسالوه عن عبد الله فلما علموا بذلك جاؤوا بعيسى
الى المنصور بمحضر من الناس فسالوه عن عبد الله فقال المنصور يا عيسى دفعت اليك
عبد الله ليكون في منزلك حتى ارجع من الحج فاتنا به الساعة فقال عيسى امرتني بقتله
فقتلته قال كذبت ما امرت بذلك ثم اظهر الغضب فقال لعمومته قد اقر عيسى بقتل
اخيكم مدعيا اني امرته بقتله وكذب فقالوا ادفعه الينا لنقتله فقال شانكم به قال عيسى
فاخذوني الى الرحبة واجتمع الناس علي فقام واحد من عمومتي وسل سيفه ليضربني
فقلت يا عم لا تعجل ردوني الى الامير فردوه اليه فقلت ايها الامير انما اردت قتلي بقتله
وقد عصمني الله منك وهذا عمك باق وان امرتني بدفعه اليهم دفعته فاطرق المنصور
وعلم ان ريح فكره صادفت اعصارا ثم رفع راسه وقال ايتنا به فمضى عيسى فاحضر عبد الله
فلما راه المنصور قال لعمومته اتركوه عندي وانصرفوا حتى ارى فيه رايا وسلم عيسى ببركة

الاستشارة

الاستشاد **حکایة** شخصی نقل میکند که من مبلغ پنجهزار تومان عراقی بخزانه شاه
سلیمان صفوی قرضدار شدم و حجت معتبر بوعد معینی بمشرف خزانه سپردم و بعد
از مدت بهر نوع بود وجه را سرانجام نموده و بمشرف دادم و چون حجت حاضر نبود قبض
از و گرفتم اندکی بر نیامد که آن مشرف بمرد و دیگری مشرف شد بعد از چند روز حجت
مرا بیرون آورده بعرض سلطان رسانیده وجه از طلبیدند و من گفتم وجه را دادم
و قبض مشرف را دارم گفتند بیاور و قبض یا وجه را ادا کن من بخانه رفتم هرچند قبض
را جستم نیافتم تمام خانه و اسباب را زیر و زبر کردم و اثری از آن ظاهر نشد و در عرض
تمام یکهفته نیز مهلت طلبیده خانه همسایگان و هرجا احتمال میدادم میرفتم
اثری نیافتم در هفته سیم محصلین غلاظ و شداد تعیین نموده که بانواع تعذیب و شکنجه
تا یکهفته وصول شود و الا مرا بقتل رسانند و بهیچ وجه مرا ادای آن وجه ممکن نبود
در آخر هفته محصلین مرا برداشته بصوب چارسوق روانه که در آنجا مشغول تعذیب
من شده یا وجه وصول شود یا هلاک شوم و من در عرض راه متوسل بحضرات آل و
پنج آل عبا گردیدم و میرفتم و چون معتاد بمعجون افیون بودم و بجهت میسر نشدن در
آن روز بیحال و بیتاب شده بودم بدکان عطاری رسیده قدری معجون افیون خواستم قلیلی
بکاغذ پاره های دکان عطاری خود پیچیده بمن داد محصلین مرا برداشته روانه شدیم
در عرض راه معجون را خوردم و کاغذ را افکندم بجهت اثر معجون که در کاغذ بود بجامه
من چسبیده دو سه دفعه جامه را حرکت دادم نیفتاد عاقبت کاغذ را از جامه جدا کردم
خواستم بیفکنم دیدم مهرها زده بودند نیک ملاحظه کردم برات مشرف سابق
خزانه بود که بمن داده بود از شادی از پا در آمدم و در آنجا شکر معبود را کرده برات را

الحکم بخصوص نیابت ... بعد از یک هفته دیگر محصلین ... برای استملاک من برات ...

بخزانه

بجز انهر سابند مستخلص شدم **حكاية** حكي ان تاجرا دخل حمص فسمع مؤذنا في
مسجد يقول اشهد ان لا اله الا الله واهل حمص يشهدون ان محمدا رسول الله صلعم فغضب
من ذلك وذهب الى امام المسجد ليسأله فرآه قد اقام الصلوة وهو يصلي على رجل واحدة
ورجله الاخرى ملوثة بالعذرة ورفعها الى عقبه فقال سبحان الله امضي الى القاضي
فاخبره فاذا هو بعقب جنازة يمشون بها ليدفنوه ومن في الجنازة يصيح ويقول يا للمسلمين
انا حي فكيف تدفنوني والقاضي يقول لا تقبلوا قوله وادفنوه وتعجب من ذلك فقلت
لامضين الى المحتسب فقيل هو بالمسجد الجامع يبيع الخمر فاذا هو بفناء المسجد وبين يديه
دن خمر يبيعها وفي حجره مصحف وهو يحلف للناس ان الخمر خالص ليس فيها ماء والناس
قد اجتمعوا عليه ويشترون الخمر فزاد تعجبي وقلت اذهب الى شيخ الاسلام فذهبت اليه
ففتحت باب بيته فاذا هو نائم على وجهه وعلى ظهره غلام يفعل به فتحيرت وقلت الى من
اشكو هذه الامور فقالوا فيها قاض متدين اخر فذهبت اليه فاذا هو قاعد في صدر
مجلسه متحنكا وحوله عدول قاعدون وبين ايديهم امراة نائمة على ظهرها وبين رجليها
رجل يفعل بها والقاضي يدقق النظر الى ذكره وفرجها وكذلك العدول وهذا
يقول دخل وذاك لم يدخل فزاد تحيري فقلت اذهب الى صاحب الشرطة فاذا هو جالس
مع جماعة وعنده رجل امر بقطع ذكره وهو يصيح ما ذنبي ولم تقطعون ذكري وصاحب
الشرطة يقول هؤلاك فعجلت الى الوالي لاخبره بهذه الامور فرأيت عنده رجلا امر بقلع
احدى عينيه وهو يستغيث ويقول باي ذنب تقلع عيني وهو يقول اسكت لا ذنب
لك فقلت قلب الله حمص واهلك اهلها فسمع الوالي فقال لم تقول ذلك يا لكع
فاخبرته بجميع ما شاهدته فقال ايها الجاهل باحكام الشريعة واداب السياسة اسمع

مولاما هذا الرجل فهو رجل نقال يكفيه عين واحدة وقد جنى جناية تستحق قلع احد عينيه ولكنه يلزم له العينان فراهيناه ان اقلع احدى عيني هذا النقال وامرنا به فهل ترى في ذلك ظلما يا مولانا قلت لا ادام الله عدلك واما صاحب الشرط فكانت دار مشتركة بين امراتين باعت احديهما نصيبها ذلك الرجل وشكت المراة عن اجتماعها في دار واحدة وعدم امنها من بعضها عليه وكان زوجها غائبا فراهيناه ان نقطع ذكره ليسلم داره وامنت المراة فهل في ذلك ظلم قلت لا اصلح الله الامير وكثر امثاله واما القاضي الاخير فشكت اليه زوجة رجل عنين زوجها وانكره الزوج وقال قد دخلت بها وكان القاضي متثبتا محققا فاراد ان يكشف الحال عنده وعند العدول فامر بالمواقعة بحضورهم فهل فعل منكرا قلت معاذ الله اطال الله بقاك وبقاءه واما شيخ الاسلام فان هذا الغلام مات ابوه وخلف مالا كثيرا وهو طفل فحفظ الشيخ ماله وجاء الان وادعى بلوغه فاراد ان يكشف امره فهل ذلك معصية قلت لا واما المحتسب فان ذلك الجامع ليس له وقف الا كرم وعنب فيجعله خمرا ويصرفه في مصالح المسجد واما القاضي فكان هذا الرجل الذي في الجنازة في سفر فشهد شهود عدول بموته فقسم القاضي تركته وزوج زوجته وهو الان جاء هذا الرجل الذي هو زوج المراة وصاحب المال ويدعي حيوته فهل يقبل قول رجل واحد لا يعرف عدالته مع شهادة العدول بخلافه فهل يجوز بقاء من ثبت موته بلا دفن قلت لا واما الامام فاجتمع الناس للصلوة وهو خرج مسرعا فتلوث رجله بالعذرة وضاق الوقت فاخرجها من الصلوة واعتمد على رجله الاخرى واما المؤذن فمؤذننا مريض فاستاجرنا يهوديا يؤذن فيقول ما سمعت **حكاية** كان الرجل ابن نحوي متصنع في الكلام فمرض

ابقا الامير

ابوه مرضا

ابو مرضا شديدا فاجتمع عنده اولاده وقرابته فقالوا ندعو لك بنك لعله فى قال لا
انه يقتلنى بكلامه فقال لو توصيلن لا يتكلم فدعوه فدخل فقال يا ابه قل لا اله الا الله
تدخل الجنة فانها كلمة لازمة عند حضور الموت ولم يكن ابطائى عنك الا لاجل ان
فلانا دعانى لدعوة فاطعمنى اعدس واسبيدج وسكبج وامرق وطبيج وافرخ ودجج و
ابصل وامضر ونوزج والملوزج واسكبب فصاح والده وقال غمضونى

حكاية قيل قد كان البهلول يجمع ما يحصل له فى موضع خرابة الى
ان جمع فيها قريبا من ثلثمائة درهم وجاء يوما بعشرة دراهم كانت معه الى الخرابة فدفنها
وضمها الى ما كان فراه رجل كان له دكان فى سوق قريب من الخرابة فلما خرج بهلول
ذهب الرجل واخذ الدراهم فلما عاد اليها بهلول غدا فلم يجد الدراهم وكان قد رأى
الرجل يوم دفنها انه مر من باب الخرابة فعلم انه اخذها فجاء الى دكانه وجلس وقال يا اخى ان لى
دراهم مدفونة فى مواضع كثيرة متفرقة واريد ان اجمعها فى موضع واحد فدفنت فيها
هذه عشرة دراهم مع ثلثمائة فانا احرز من كل موضع فاحسب كم تبلغ جملتها فان ها هنا
ثلثمائة درهم فى موضع كذا واربعمائة فى موضع كذا حتى طرح ثلث الاف درهم فقام
بهلول ومر من بين يديه فقال الرجل فى نفسه الصواب ان ارد الثلثمائة والعشرة الى
موضعها حتى يجمع اليها هذه الجملة ثم اخذ كلها فردها ثم جاء بهلول ووجد الخرابة و
اخذ الدراهم وخرب مكانها وغطاه بالتراب ومر وكان الرجل مترصدا لبهلول وقت
دخوله وخروجه فلما خرج مر بالعجلة فكشف عن الموضع بيده فتلوث يده بالعذرة
ولم يجد شيئا فانتظر لمجيء بهلول عليه ثم ان بهلول عاد اليه بعد يوم او يومين و
جلس فى دكانه عنده وقال يا سيدى احسب على خمسون درهما وثمانون درهما كم يحسب

الرجل

الرجل فقال فانا نريدهم فغضب الشيخ وقال يدلنا اي شي يحب تشتم عنها فوثب الرجل ليضربه

فعدا وهرب **حكاية** كان يعقوب عليه السلام اشترى جارية لخدمة يوسف وكان لها ولد يسمى بشيرا

فدخل عليها يوما فرأى ابنها جالسا على حجرها واجلست يوسف على الارض فغضب لذلك

فباع ولدها فوقع ذلك الولد في مصر ثم جرى ما جرى الى ان وقع يوسف في مصر ومال

امره الى ان صار ملك مصر فجاء اخوته فلما عرفوه قال اذهبوا بقميصي هذا وكان البشير

من خواص خدمه ولا يعرفون احدهما الامر فقال بشير انا اذهب بالقميص فدفعه اليه

فرحل الى ارض يعقوب وكانت قد خرجت من البلد واتخذت عريشة تعبد الله فيه وتبكي شوقا

الى ابنها كما كان يفعل يعقوب ليوسف وكان عريشها مقدما نحو المصر عن عريشه وما

اليها الطالب الماء واستخبرها عن خبرها فقالت كان لي ابن كذا وكذا قال ما كان اسمه قالت

بشير قال يا اماه انا البشير فاعتقها ولم ير يعقوب قرة عينه يوسف حتى رأت ام البشير

بشيرا **قال** الجاحظ الفت كتابا في نوادر المعلمين وحمقهم ثم ندمت وعزمت على تقطيع الكتاب

فدخلت يوما مدينة فوجدت فيها معلما في هيئة حسنة فسلمت عليه فرد علي احسن

رد فجلست عنده وباحثته في انواع العلوم فوجدته كاملا فقوي عزمي على تقطيع

ذلك الكتاب فكنت اختلف فيه فجئت يوما لزيارته فوجدت باب المكتب مغلقا

فسالت عنه فقيل مات له ميت فهو جالس في عزائه فقلت اعزيه فجئت الى بيته فطرقت

الباب فخرجت جارية وسالتني ثم استاذنت لي فدخلت عليه فاذا هو جالس حزينا

كئيبا فقلت احسن الله عزاك واعظم الله اجرك فجرت الدموع من عينيه فتأوه فقلت من

ذا الذي منك توفي فهل كان ولدك قال لا قلت والدك قال لا قلت اخوك قال لا

بل هو حبيبتي قلت سبحان الله النساء كثيرة تجد غيرها فقال لا يوجد مثلها قلت كم مدة

كانت معك قال ما كنت رايتها بعد ولا اعرف منزلها ولا نسبها فقلت كيف ذلك قال
اعلم اني كنت جالسا في باب داري اذ رايت رجلا يقول يا ام عمرو جزاك الله مكرمة ردي
على فؤادي اينما كانا فقلت في نفسي لو كان في الدنيا احسن من ام عمرو ما قيل فيها ذلك
فعشقتها غاية العشق فلما كان بعد ايام مر على ذلك الرجل وهو يغني ويقول لقد ذهب
الحمار بام عمرو فلا رجعت ولا رجع الحمار فقلت انها ماتت فحزنت عليه وجلست في العزاء
قلت قد كنت عزمت على تقطيع كتابي فالان قويت عزيمتي على ابقائه واجعلك في اول
الكتاب **فائدة** قال ابو نواس اصعب حالة مرت علي اني في ايام شبابي خطب لي والدي بنتا
من الاشراف في بغداد وكنا نحن في الكوفة وكنا في حالة عسرة وكانت قرابة البنت واهلها
يطلبون لقائي وكنت ايضا اطلب لقائهم ولكني كنت بطيئا عن ذلك لخلقان ثيابي
وعدم تيسر تبديلها وابتذالها وزعمي ان دفئتهم لي بهذه الثياب هتك لعرضنا
وموجب لندامتهم وكنت انتظر الفرج فاذا حصل لي مراد القوم انفاذ شخص لي الخليفة
واظهار خدمتهم وخلوصهم فقال الآن زمان وصلت لي بغداد تروح اليها وتدخل
الى الخليفة ويخلع عليك لا محالة فاذا لقيت الخليفة تنزل بيت المخطوبة واهلها حتى يروك
بهذا الزي ويحصل لك لنا عندها وعندهم منزلة رفيعة فرحلت الى بغداد وودعتها
اخزنتها لئلا يطلع اهل المخطوبة عن ورودي حتى البس خلعة الخليفة فدخلت دار الامارة
وعرض حالي على الخليفة فطلبني وعرضت عليه حال الكوفة وانقذت ما عندي من الكلام
فسره ذلك واستحسن وامر لي بخلعة جيدة فاخرة فلبستها وامرني بالمشي في دار الامارة
فمشيت وتعشيت وانصرفت آخر الليل واخذت دابتي ودليلا وقصدت دار المخطوبة
فلما وصلت اليها كانت القوم نائمين والابواب مغلقة فقرعت الباب فجائت جارية

وقالت

وقالت من هو قلت انا فلان بن فلان فرجعت ثم جاءت وفتحت باب الدار ثم فتحت
باب بيت مفروش باحسن الفروش وقالت بت فيه الى الصباح فان القوم نيام وما
انتبهتم قلت احسنت فدخلت البيت وفيها مخدة وملحفة حسنة فنمت فيها فاذا ذهب
اكثر الليل هز بطني اشد هز لكثرة ما اكلت في دار الخليفة وما ادري اين المستراح
فصرت ادور في البيت والليل مظلم فاذا انا بفناء صغير عند البيت فيه مهد عنده
ظئر فقامت الظئر لحاجة ودخلت الدار فاغتنمت الفرصة فعمدت الى الصبي ورفعته من المهد
بالوفق لئلا ينتبه واخرجته من المهد وجعلته في حجري وجعلت عليه ملبوسي وهو خلعة
الخليفة وحولت دبري الى المهد فقضيت حاجتي بحيث ملأت المهد قلت انا هل الصبي
يزعمون انه منه واردت رد الصبي الى المهد فاذا هو غائط في حجري ضعف ما غطت في
مهده وتلوث من صدري الى ركبتي فبقيت متحيرا ورددته الى المهد وانتبه وبكى
فعدت داخل البيت ملوثا من راسي الى رجلي وسكنت زاوية متحيرا في امري فلما سمعت
الظئر بكاء الطفل عادت وارادت ان تاخذه لارضاعه فغرقت يدها الى العضد في
الغائط فقالت يا سبحان الله كانه من علة الضعف الطفل لا يتغوط هكذا فزاد تحيري
وبقيت متفكرا الى قريب من السحر فحصل لي التقاضا مرة اخرى اشد من الاول ولم
اقدر على الصبر عليه فاذا رايت لثما من ثقبة في الجدار عند السقف وكانت معي قلنسوة
خلفة فاخذتها وغطت فيها وملأتها غائطا وشددت راسها بخيط كان معي ورفعتها
الى جانب الثقبة فصادفت القلنسوة الجدار ووقعت عليها بالشدة فرجعت وانفتح
راسه وصبت لعابه على الفرش والجدران وتلوث البيت ما فيه ووجهي وراسي فصبرت الى
ان قرب الصبح وامكن دخول زقاق بغداد فقمت وفتحت باب الدار وتركت دابتي وخرجت

من درب بغداد و فرهت لی لکونه **حکایة** یکی از اکابر گوید بنیت حج ببازار بغداد
شدم جوانی زیبا صورت را دیدم قصب معلم بر سر و حله کتان در بر و کفشی زرفشان
در پا بوسم نازکان هر چه تمام تر و مجمر اهیلی سیمین در دست داشت عود می بوئید گوئی
که هیچکس بشکل بر اشعار ضش برخسار قطرهای گلاب عقیق فام روان یک قافله
روان شد من نیز رفتم در منزل دیگر جوان را دیدم نعلین در پا کرده و دستار مصری
در سر کلاه بخود میفشاند بر مثال کسیکه بجان ارزود و مجاهید اندیشه کردم که
در طور این جوان سری است یا معشوقی است که براه عشقش می برند یا عاشقی است که
از منزلگاه نهان بخلوت نازش میرسانند از وی سؤال کردم که ای جوان کجا میروی
گفت بخانه گفتم کدام خانه گفت خانهٔ بهانه که خلقی را آواره کرده است من نیز میروم
که ببینم سرگشتگان بکجا میروند و بیچارگان میرسند وگر خواهند دید و از ایشان من
چه خوش خواهند چید گفتم این چه استعداد راه است که تو داری مگر از صعوبت
بادیه خبر نداری گفت دوست و اوره کی ما خواهد رفتن چه بهانه افتاده است
گفتم ای جوان برگرد گفت نه باختیار خود می روم از قفای او ان دو کمند عنبرین میبردم کشان
[جوانان] کشان که ای فلان معذور دار که چنین آورده اند گفتم این سبب را چه میبوئی گفت
تا مرا از حریم حرم باد نسیم بلبل انگیز نگاه دارد که با شمیم بر اشکال خو کرده ام و در حرم عود اشر
دلبران خفته ام و از نسیم اقبال محبوبان شکفته ام گفتم بیا تا باهم رفیق شویم گفت
لا والله تو بشمع بوی خود من جرعه نوش تو پیر مناجاتی و من پیر دنه خرابات دوش
در خمار بوده ام و اکنون در خمار دو شینم آن جوان را همانجا گذاشتم دیگر او را
[ملکه] ندیدم تا آنکه روزی بوقت انزاع کر ها جوان را دیدم در تحت میزاب خفته و زار و

نزد

نزار بود و نحیف و ضعیف نه در سر قصب معلم و نه در پا کفش در نشان همان سبب داشت
و می بوئید خواستم از او بپرسم گفتم ای فلان مرا می شناسی گفت آری او نیز بدبل حالت
بگوی گفت داد و فریاد در این راه بعشق می آورند و بعاشقی مبتلایی سازند گفتم
این همان سبب است گفت آه آه از این سبب پرسیدی ای فلان دیدی که با ما چه کردند
و چون مار الکد کوب قهر انداختند اول گفت معشوقی غم مخور چون ببادیه امتحان بردند
آوردند گفتند تو عاشقی و چون بعرفات رسیدم گفتند تو طفلی چون بخانه رسیدم
گفتند تو در این حرم محرم نیستی هر چند درد دم فریاد بر آوردم که ایها المطلوب جواب نشنیدم
کنارجع یا خائب سوختم و شناختم که در این ترانه عبرا و ندای فلان زار و نزارم
و از نار کی بیرون نمیدانم طالبم یا مطلوب محبم یا محبوب محتاجم و از این تفکر وامانده و سوختم نه (با عز محتاج)
بیمارم اما بیمار این تفکر دارم آن شخص گفت ای برادر بخوان سوخت گفتم بیا تا ترا پیش اصحاب
برم و از این حیرت برهانم گفت مرا رها کن که در این حیرت سری دارم و در این تفکر ذوقی
و از او درگذشتم شب رو الی مسجد الحرام بوظائف عبادت مشغول شدم صباح
که نعت وداع کرده بودم از کنار حطیم آن جوان سقیم مرده بر دوش میبردند از آن حالت
از یکی از محرمان سؤال کردم گفت عاشقان کشتگان معشوقند بر نیاید ز کشتگان آواز

حکایة عن کمال الدین بن عنان القشمی ره قال دخلت علی روضة مولانا امیر المؤمنین ع
فزرته وتحولت الی القبلة ثم قمت فتعلق مسمار من الضریح المقدس بعبائی فمزقه فقلت
مخاطبا لامیر المؤمنین ع ما اطلب عوض هذا الا منک یا مولای وکان الی جنبی رجل سنی
فقال لی مستهزئا ما یعطیک عوضا الا قباء وردیا فخرجنا من الزیارة وجئنا الحلة
وکان کمال الدین بن حشیم میر الحلة یرید ان یذهب الی بغداد فخرج خادمه فقال علی

لشا ابن قسم انه امران بطلب كمال الدين فورة و بخلعه قبا و ردا لينفذه الى بغداد سلم
لامراده فجئت فاخذ بيدي وادخلني الخزانة والبسني قبا و رداء فادخلني على ابن قسم لا
عليه واقبل كفيه فنظر الى مغضبا فعرفت منه الكراهة ثم التفت الى خادمه مغضبا
وقال له طلبت فلانا فاين هو ومن هذا فقال الخادم انما طلبت كمال الدين القمي ره
وشهد الجماعة الذين كانوا في مجلسه انه امر باحضار كمال الدين واعطائه الخلعة او رده ثم
فقلت ايها الامير ما خلعت انت على انما هذه الخلعة خلعني امير المؤمنين فالتمس
مني الحكاية فحكيتها له فخر ساجدا وقال الحمد لله الذي جعل هذه الخلعة بيدك **حكاية**
شخصي بود كه مدتي در اعمال خلفاء دخيل بود و بكفايت مشهور و نام او مجد الدين
و مشهور بهبيره بود بعد از آنكه مدتي بر آن گذشت و تبدل احوال و لات رخليفه بخليفه
ديگر شد او مهمل ماند و مدتي گذشت و از يادها رفت و معطل و بيكار ماند
و آنچه ذخيره داشت صرف كرد و تهي دست شد و بسن كهولت نيز رسيده بود
و از دلها دور شده و از نظرها باز مانده و در امر خود متحير ماند ناچار كهنه جامه
باقي مانده از زمان عمل با بوي لاغري داشت كهنه نيز گذاشته بر آن سوار شد
ببغداد آمد و بمنزلي فرود آمد روز ديگر بدر خانه وزير رفت كه شايد عملي كه
سزاوار او باشد با و تفويض كرده و در در خانه ماند وزير بيرون آمده بصوب
دار الخلافه نزد وانه شد با همان يابو و جامه در عقب وزير روانه شد و بدار الخلافه فتم
رفت و در در خانه تامل كرده تا وزير بيرون آمده باز دنبال او را گرفته تا در خانه خود برد
وزير گفت تو كيستي و چه مطلب داري شرح حال خود را داد وزير رو ترش كرده با
اعتنائي نكرده باند روز رفت و هبيره بمنزل خود آمده روز ديگر اول روز بهمان

وضع

وضع سوار شده بدیوانخانه وزیر رفت و مزاحم او شد تا مراجعت وزیر چون باندرون
رفته بمنزل عود کرده تا آن دیوانه دو ماه هر روز بیگاه رفتی و در برابر وزیر در مجلس
او نشستی و با او سوار شدی و در وقت مراجعت کردی همچنان و وزیر از او متنفر شده
بود که از رؤیت او غضبناک گشتی و رؤیت او را دهر بود تا شد بلای خود
دیگر روزی بعد از عود هبیری بمنزل خود شخصی را که با او معرفتی داشت طلبیده
گفت برو با هبیری بگو زیاده از این مرا مبتلای خود مکن اگر یکسال بمانی عملی
نیست که بتو داده شود و انعامی هم بجهة تو در نزد من نیست برو شغلی بکن بجهة
خود پیدا کن آن شخص میگوید نظر بمعرفت سابقه من با او خجالت کشیده چنین با او
پیغام ده هزار درهم با یک دست رخت از خود برداشته نزد او رفتم و گفتم وزیر میگوید
حال از تو خجالت میکشم این قلیل انعامی است بجهة گذران عیال تو حال بخانه خود مراجعت
کن اگر عملی پیدا شود ترا طلب میکنم هبیری چون این را شنید متغیر شد گفت بوزیر
بگو اگر ده سال بمانم تا عملی که سزاوار باشم نکنی نخواهم رفت و هزار درهم را بجهة خود
نگاه دار و هر روز نخواهم آمد و ترا نخواهم گذاشت چون این جواب را شنید غضبناک شده
گفتم چه میگوئی وزیر چنین و چنان گفت و هزار درهم و رخت از خود من است گفت
هر چه هست جواب همان است من درهم و رخت را برداشته نزد وزیر آمدم و گفته
را معروض داشتم وزیر بغایت رنجیده و غضبناک شد گفت اگر خود را بحلق کشد
نمیگذارم درهمی باو برسد و در عصر آن روز چون وزیر بیرون آمد شخصی بود مجد
الدین زنبری از دوستان قدیم وزیر بود و همیشه وزیر در اندیشه آن بود که او حاضر
شود و عملی شایسته باو محول نماید و او را احضار کرده بود در همان عصر وارد شد

ابن زنبر

وزیر بشناخت تمام او را ملاقات کرد گفت فردا صبح حاضر باش که ترا بخدمت خلیفه برند
بعملی بزرگ نصب نمایم روز دیگر هبیری با همان جامه و پاپوش و دستار نهر برود آمد
بر در خانه خلوت وزیر ایستاده بود وزیر نیز در خانه حاضر بود چون وزیر بیرون آمد ابتدا
ملاقات هبیری شده بغایت غضبناک گشته روی درهم کشید سوار شد بصوب
دار الخلافه و وزیر تا در خانه ملاقات کرده او را بهمراه آمدن بدار الخلافه کرد بعقب
نگریست دید هبیری نیز می آید بر تغیر او افزوده گفت لعن الله الهبیری و در عرض راه هر
بغضب[2] چند قدم از زیر چشم نگاه می کرد و در زیر لب میگفت هبیری لعنک الله علیک تا با این تغیر
در دار الخلافه از اسب فرود آمده بحضور خلیفه شتافت و مکرر می گفت لعن الله
الهبیری چون خلیفه او را دید گفت دیشب سوار از مصر آمده و مکاتیب سپاه عمال
مصر غیر منضبط و ناچار بر از نصب امیری کافی بر عمل مصر همین دم یکی بگیر که صاحب
و روانه[2] کفایت و تدبیر باشد تعیین کن که تدارک او دیده شود وزیر خواست بگوید مجد الدین
زبیری حاضر است از غایت تکرار ذکر هبیری از زبان او جست که مجد الدین هبیری
حاضر است در دار الخلافه خلیفه گفت مجد الدین هبیری زنده است گفت بلی گفت
کفایت او مشهور و سزاوار تر از و باین عمل کسی نیست فی من طالب و بودم وزیر گفت
او حاضر است و لیکن مطلب من مجد الدین زبیری بود خلیفه گفت از هبیری بگو گفت
او را مؤنت سفر نمانده و تهیه که لازم است ورا میسر نیست گفت صد هزار دینار
از خزانه هبیری برسانند بجهت تهیه سفر وزیر گفت دیون بسیار و خرج عیال او را
از کار افکنده و دماغ او افسرده شده است خلیفه گفت صد هزار دیگر بجهت
ادای دیون و مؤنت عیال باو بدهند و خادمی را گفت هبیری را حاضر کن تا ببینم

هبیری را

میرزا را بحضور خلیفه مسرور و بخلع فاخره مخلع در همان ساعت منشور ایالت مصر

بجهة او صادر و ده و بیست هزار درهم بنا بجهة تهیه سفر و سایر ضرورات باو عنایت

شد میرزا نامدار و میرزا در عقب وی مراجعت کرده بصوب مصر رو نهمیرا بمنزل

خود رفت **قال** السید العالم علی بن عبد الحمید النجفی فی شرح مصباح الشیخ الطوسی

عند بیان ما روی ان من قرأ فی لیلة ثلث و عشرین من شهر رمضان سورة القدر

الف مرة لاصبح فهو شدید الیقین بالاعتراف بما یختص بنا قال کنا جماعة فی لیلة

یسفر صبحها عن یوم الخمیس ثالث و عشرین من شهر رمضان سنة ثمان و ثمانین و سبعمائة

فی الجامع الشریف بالکوفة معتکفین علی دکة فلما فرغنا من الصلوة اخذنا فی قرائة

سورة انا انزلناه الف مرة فنام بعضنا فنبهناه وازعجناه ولم یتزعزع ونام فلما فرغنا من

القرائة اخذ کل واحد منا مضجعه فرایت فی النوم ولقد کان نوم عن غالب بل هو قریب

من السنة کان ابوابا قد فتحت لما دری فی السماء او فی الارض وخرج منها جماعة علی هیئات

حسنة فاقبلوا علی یقولون الزم بائمتک المعصومین فهم الاعلام الهداة الاکارم الثقات

السادات البررة والاتقیاء السفرة الانجم الزهر والاولیون الغر الی غیر ذلک من المکارم

فلما اصبحنا قصصت المنام علی الاصحاب فقال الرجل الذی نام عن القرائة وانا رایت

فی منامی شیئا من الاعراب بعین ما قلنا فقلنا الثناء بالدنیا والتنبل بالتوا و الحمد لله

قال ابن الجوزی فی تاریخه ان الرباب بنت امرء القیس تزوجها الحسین بن علی علیهما السلام

فولدت له سکینة وکان یحبها حبا شدیدا وکانت الرباب معه یوم الطف فرجعت

الی المدینة مع من رجع فخطبها الاشراف من قریش فقالت لا والله لا یکون لی حمو اخر بعد

ابن رسول الله ص وعاشت بعده ع سنة لم یظلها سقف الی ان ماتت **فی اعلام الاعلام**

قيس بن عاصم الذي قال رسول الله في حقه انه سيد اهل الوبر كان عاقلا حليما ومن حلمه ما
حكاه الاحنف بن قيس قال رايته يوما قاعدا بفناء داره محتبيا بحمايل سيفه يحدث قومه
اذ اتي برجلين رجل مكتوف ورجل مقتول فقيل له هذا المكتوف ابن اخيك والمقتول
ابنك قتله ابن اخيك قال الاحنف فوالله ما استقام من تكاثره ولا قطع كلامه فلما
كلامه التفت الى ابن اخيه فقال بئس ما فعلت اثمت بربك وقطعت رحمك وقتلت
ابن عمك ثم قال لابنه الآخر قم يا بني وحل كتاف ابن عمك وادفن اخاك وسق الى امك مائة
من الابل ديته لانها غريبة **في كتاب** المستطرف ان ام عمرو بن العاص كانت بغية عند عبد
الله بن جدعان فوطئها في طهر واحد ابو لهب وامية بن خلف وابو سفيان بن حرب والعاص بن
وايل فولدت عمرا فادعاه كلهم فحكمت فيه امه فقالت هو للعاص لانه كان ينفق
عليها وكان عمرو اشبه بابي سفيان وقال هشام بن محمد السائب الكلبي ان معوية
كان لاربعة وكانت امه من البغايا المعلمات وان ام يزيد بن معاوية مكنت عبد
ابيها من نفسها فحملت بيزيد وقال بعض ان الطلحة والزبير كانا من غير ابيهما فائدة
ان القرشي كل من ولده النضر بن كنانة وبين النبي ص وبين النضر اثنى عشر ابا قال الكفعمي
جمهور الشيعة يزعمون ان قتل عمر بن الخطاب في تاسع ربيع الاول وليس بصحيح قال
محمد بن ادريس في سرائره من زعم ان قتل عمر بن الخطاب فيه فقد اخطا باجماع اهل التواريخ
والسير وكذلك قال المفيد في كتاب التاريخ وانما قتل عمر في يوم الاثنين لاربع ليال بقين
من ذي الحجة سنة ثلث وعشرين من الهجرة نص على ذلك صاحب الغرة وصاحب المعجم و
صاحب الطبقات وصاحب كتاب مسار الشيعة وقال ابن طاوس الاجماع حاصل من
الشيعة والعامة على ذلك **في الكشكول** كوشيار در زيج جامع آورده كه از تاريخ طوفان نوح

تا

تاریخ شنبه غره محرم سال الهجریه ۱۲۷۲ ۵ سال و ۸ ع روز است **فائدة** الصحاح
الست لاهل السنة هی موطا مالک بن انس مفتی اهل المدینة وصحیح مسلم بن حجاج النیسابوری
وصحیح ابی عبدالله محمد بن اسمعیل البخاری وصحیح ابو داود السجستانی وصحیح الترمذی وصحیح
النسائی والجامع بین الصحیحین ابو عبدالله محمد بن نصر الحمیدی والجامع بین الصحاح الستة
هو ابو الحسن رزین بن معویة بن عمار العبدری الاندلسی وابن المغازلی هو ابو الحسن علی بن
محمد الخطیب الشافعی الجلابی الواسطی اعلم ان ابن مرجانة هو عبیدالله بن زیاد وزیاد
ابوه فان مرجانة احدی جدات زیاد کما ذکره شیخنا الطبرسی فی امالیه اعلم ان اباجهل اسمه
عمرو وکنیته ابوالحکم سماه المسلمون ابوجهل وابولهب اسمه عبدالعزی وکناه ابوه بذلک
لحسنه وحمرة وجهه اعلم ان مقداد بن الاسود هو مقداد بن عمرو بن ثعلبة البهرانی واخذ الاسود
ابن عبد یغوث ابنا فنسب المقداد الیه ذکر جمیع ذلک فی کتاب اعلام الصحابة من الاحادیث
التی ظاهرها لایخ عن اجمال ما رواه ثقة الاسلام فی الکافی والشیخ فی التهذیب بسندیهما
عن عبدالرحمن بن الحجاج البجلی ونقله فی الوافی فی کتاب الشهادات فی باب الشاهد الواحد
والیمین المدعی علیه عن ابی جعفر ع قال بعد کلام ان علیا ع کان قاعدا فی مسجد الکوفة فمر
به عبدالله بن قفل التمیمی ومعه درع طلحة فقال له ع هذه درع طلحة اخذت غلولا یوم البصرة
فقال له عبدالله بن قفل فاجعل بینی وبینک قاضیک الذی رضیته للمسلمین فجعل
بینه وبینه شریحا فقال علی ع هذه درع طلحة اخذت غلولا یوم البصرة فقال شریح هات
علی ما تقول بینة فاتاه بالحسن ع فشهد انها درع طلحة اخذت غلولا یوم البصرة فقال
هذا شاهد ولا اقضی بشهادة شاهد حتی یکون معه آخر قال فدعا قنبرا فشهد بانها درع
طلحة اخذت غلولا یوم البصرة فقال شریح هذا مملوک ولا اقضی بشهادة مملوک فغضب

علي عليه السلام وقال خذوها هذا قضى بجور ثلث مرات فقال فتحول شريح عن مجلسه ثم قال لا
اقضى بين اثنين حتى تخبرني من اين قضيت بجور ثلث مرات فقال له ويلك اني لما اخبرتك انها
درع طلحة اخذ غلولا فقلت هات على ما تقول بينة وقد قال رسول الله ص حيثما وجد غلول اخذ
بغير بينة فقلت رجل لم يسمع الحديث فهذه واحدة الى اخر الحديث وفي اخره ويحك امام المسلمين
يؤتمن من امورهم على ما هو اعظم من هذا اقول الغلول الخيانة وربما يخص بالخيانة في الغنيمة
وموضع الاشكال تخطئته ع شريحا في طلب البينة معللا بقول رسول الله ص مع انه انما يتم على
فرض علم شريح بكونه غلولا واذا لم يعلم ذلك فكيف ينفع سماع الحديث ومن الاحاديث التي
لا يخ عن اشكال ما رواه في الكتابين المذكورين ايض بسندهما عن سماعة قال سالت ابا
عبد الله ع عن شهادة اهل الملة قال فقال لا يجوز الا على اهل ملتهم فان لم يوجد غيرهم
جازت شهادتهم على الوصية لانه لا يصلح ذهاب حق احد وقريب منها صحيحتا ضريس الكناسي
والحلبي وموضع الاشكال هو قوله لانه لا يصلح آه ووجه الاشكال من ثلثة اوجه احدها
ان اصل هذا التعليل لا يختص بالوصية بل يجري في غيرها ايضا ثانيها ان المفروض
عدم العلم بالحق الا من هذه الجهة وهذه الجهة ايض لا يفيد العلم فمن اين يعلم ان ما يشهد
به حق ثالثها ان للوارث ايضا حقا فلعله يذهب بقبول هذه الشهادة **حديث**
مشكل رواه شيخ الطائفة في التهذيب بسنده المتصل عن هرون بن خارجة نقلته في الوافي
في باب النوادر من ابواب وجوه المكاسب قال قلت لابي عبد الله ع ادخل العمال بيت المال
على ان اخذ من كل الف سنة قال حساب لا اجر للاجر **ايضا** حديث مشكل رواه شيخ الطائفة
في التهذيب بسنده المتصل عن عبد الرحمن بن ابي نجران التيمي عن رجل قال سالت ابا
الحسن ع عن ثلثة نفر كانوا في سفر احدهم جنب وثانيهم ميت وثالثهم على غير وضوء وحضرت

قال صاحب الوافي بيانا يعني ان نزيلها بيان المغسول دون الغسل كما اشرنا اليه في تفسير الآية انتهى وموضع

الاشكال في ذلك البيان كما لا يخفى من الاغلاط التي وقعت لصاحب مجمع البحرين انه في مادة شهد بعد بيان

معانيها ومعنى ما يشتق منها من الشهود والشهادة قال وشهدانج حب معروف فزعم ايضا انه من مادة

شهد مع انه معرب شاهدانه اي حب الملك ومن الاغلاط الفاحشة التي صدرت عن مؤلف اختيارات البديعي

في بيان معاني الادوية والمعاجين وخواصها وكيفية تركيب المعاجين ان بعض مترجمي المفردات من الادوية

في بيان اسفرم قال ويقال له شاه اسفرم وجمسفرم وجم هو سليمان يعني سفرم شاهسفرم كويند يعني

اسفرم شاه وجم اسفرم نيز كويند يعني اسفرم جم وجم عبارت از سليمان پيغمبر است يعني اسفرم سليمان

وصاحب اختيارات واو وجم هو سليمان را از عطف تصور نموده وجم هو سليمان را نيز يكي

از الفاظ كرفته ودر بيان ريحان ميكويد ريحان را وراشاه سفرم وجم سفرم وجم هو سليمان نيز

كويند ومن الاغلاط الواقعة لصاحب مجمع البحرين انه قال في مادة خفت بعد بيان قوله نعم ولا تخافت

بها وقوله يتخافتون وانه من التخافت الى قوله يستخفون من الناس ولا يستخفون من الله وهو معهم

هو من الاستخفاء يعني الاستتار اي يستترون من الناس ولا يستترون من الله انتهى فخلط بين

مادة الخفت والخفاء **فائدة** دعا جليل القدر مجرب ذكره في مزار البحار منقولا عن الكافي

باسناده عن عبد الرحيم القصير قال دخلت على ابي عبد الله ع فقلت جعلت فداك اني اخترعت دعاء

قال دعني من اختراعك اذا نزل بك امر فافزع الى رسول الله وصل ركعتين اهديهما الى رسول الله

قلت كيف اصنع قال تغتسل وتصلي ركعتين تستفتح فيهما استفتاح الفريضة وتشهد فيهما

تشهد الفريضة فاذا فرغت من التشهد وسلمت قلت اللهم انت السلام ومنك السلام واليك

يرجع السلام اللهم صل على محمد وآل محمد وبلغ روح محمد مني السلام وارواح الائمة الصادقين

مني السلام واردد علي منهم السلام والسلام عليهم ورحمة الله وبركاته اللهم ان هاتين

هو

الله تعالى

اعلم ان هذا المجموع الكثير
الفوائد والمؤلف الخطير الفرائد المتضمن
لانواع البدائع المسمى بخزائن قد
اشتمل على ما تستلذ به الاسماع ويميل اليه الطباع
ويرتفع عند الخاطر المرطال الملال ويشحذ الذهن لدى
عروض الكلال من حكايات انيقة معجبة وعلوم
كثيرة غريبة غالية واشعار انيقة سطرية وغرائب
حكم جواهرها الاثمان وامثال عقود لاليها مزينة بقلائد
العقيان واخبار تستريح بها الخواطر وتقر برؤيتها النواظر لقد
اقر الله عيونكم ايها الطالبون لفنون اللطائف الدقيقة والظرائف
الشريفة بطبع هذا الكتاب المستطاب الذي لم تبلغ الى ذيله ايدي اولي الالباب
الاوثق الانفس وسنة الكتاب من مؤلفات العالم الفاضل و
النحرير الكامل المشتهر في الافاق المنعقد على فضله
الاتفاق المحقق الرباني والمدقق الصمداني الوحيد
السني والفريد البهي الفاضل النراقي
طاب الله ثراه وجعل حظيرة القدس مأواه بسعي
واهتمام اقل الخليقة المرجو المغفور المرحوم ملا
زين العابدين ميرزا محمد الخوانساري الاصل
والاصفهاني المسكن
في سنة ١٢٩٥